05/F.

FLACARA

Nr. 7 (32) — 1 APRILIE 1954

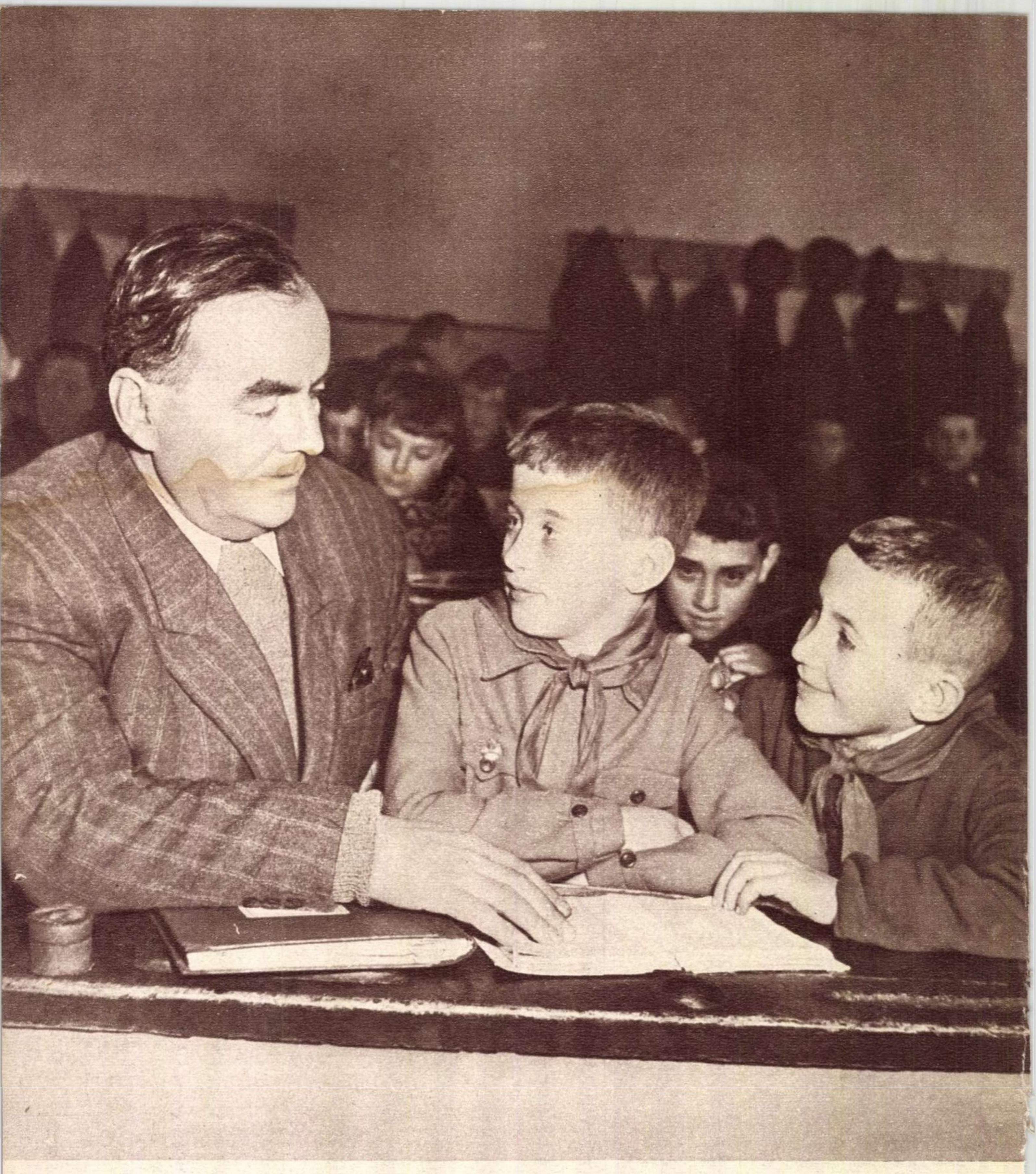

Ce mulţumire mai mare poate fi pentru un învăţător decît să-şi vadă micii lui elevi ascultîndu-l cu atenţie, urmărindu-i cu nesaţ cuvintele ?... In fotografie : învăţătorul emerit Mihail Niculescu şi elevii Raţiu Sebastian şi Sandu Gheorghe de la Şcoala elementară de băieţi nr. 55 din Bucureşti.

COPERTA I-a : „La revedere, tovarăşi ! O să fac arătură pe cinste — aşa cum scrie la carte !" Plecînd să răstoarne primele brazde, tractoristul Teofan Mitroi de la Staţiunea experimentală agricolă din Lovrin, regiunea Arad, îşi ia rămas bun de la tovarăşii rămaşi la ateliere.

COPERTA IV-a : Lacul Stănişoara din munţii Retezat.

FLACĂRA
Proletari din toate țările, uniți-vă!
REVISTĂ BILUNARĂ SOCIAL POLITICĂ ȘI LITERAR ARTISTICĂ
Nr. 7 (32) — 1 APRILIE 1954

SPRIJIN FRĂȚESC ȚĂRĂNIMII MUNCITOARE

„Plec cu bucurie să muncesc în agricultură. Știu că munca acolo nu va fi de loc ușoară, dar U.T.M.-ul m-a învățat să înfrunt greutățile, să stărui, să le înving. Mi-ar place ca revista „Flacăra“ să scrie și despre noi, cei care plecăm să muncim în agricultură. Să arătați, tovarăși, în ce fel vom lucra acolo, și să ne criticați aspru dacă nu vom munci cum trebuie“...

Așa își încheie scrisoarea, adresată revistei noastre, montorul Anton Voicu, fruntaș în întrecerea socialistă la Intreprinderea „I.O.R.“ din București. Scrisoarea montorului Voicu exprimă limpede hotărîrea cu care numeroși muncitori și tehnicieni din întreprinderi răspund chemării partidului. Ei cer să fie trimiși la stațiunile de mașini și tractoare și la gospodăriile agricole de stat, pentru ca, laolaltă cu muncitorii agricoli și țăranii muncitori, să ducă bătălia pentru obținerea de recolte bogate.

Zi de zi crește numărul celor care se pregătesc să-i sprijine frățește pe oamenii muncii de pe ogoare în marile și însemnatele lor sarcini patriotice. Un grup de muncitori și tehnicieni de la Intreprinderea „Metalica“ din București a plecat de curînd spre ogoare. Printre ei îl afli pe matrițierul Tănase Pieleanu, pe maistrul Alfred Kövári, pe sudorul Nae Ivan, pe numeroși alții. Erau entuziaști, dar serioși, asemenea celor care știu dinainte că au de înfruntat greutăți, că merg la o luptă îndîrjită, unde li se cere iscusință și fermitate, stăruință și elan.

...Iată un alt grup. Sînt cei de la „I.O.R.“ Montorul Nicolae Luca pare cel mai tînăr dintre tovarășii săi. Ajustorul Petre Popa, un bărbat cu sprîncene mari și privirea pătrunzătoare, pare să mediteze de pe acum la problemele care-l așteaptă la stațiunea de mașini și tractoare — probleme noi, unele dintre ele complicate, altele mai lesnicioase, dar toate interesante și atrăgătoare; lîngă el, tovarășul Mihai Dinu rîde din toată inima și ai impresia că-i șoptește lui Popa că lucrurile vor fi mai puțin complicate decît își închipuie el. Tovarășii aceștia sînt, desigur, deosebiți unii de alții, ca vîrstă și ca fire. Dar toți așteaptă cu aceeași nerăbdare să ajungă în sate și să contribuie din plin la obținerea unor recolte bogate.

„Așteptăm cu dragoste pe muncitorii din industrie și sîntem hotărîți să le creăm cele mai bune condițiuni, pentru ca aceștia să desfășoare din plin munca lor, să ne acorde un sprijin prețios în lupta pentru sporirea producției agricole“. Așa scrie colectivul S.M.T.-ului din Cocioc (raionul Snagov), în frunte cu directorul Ion Ciopleanu și cu secretarul organizației de bază P. M. R., Ion Ioniță.

Și grupurile de muncitori se îndreaptă mereu spre sate. Mereu alte grupuri. Lăcătușul Ferencz Jigmond, cu tovarășii săi de la fabrica metalurgică „Metalul“, din Cluj; controlorul tehnic Gheorghe Filip, inginerul Ion Lupău și lăcătușul Ion Burcă de la Reșița; un grup de la uzina de utilaj petrolifer din Poiana Cîmpinei. Pleacă tovarăși din numeroase fabrici și uzine de pe întreg întinsul țării. Iși iau rămas bun de la cei rămași în întreprinderi, își strîng mîinile și își făgăduiesc vești bune.

— Să ne scrieți, tovarăși!

— Să ne scrieți și voi!

— Să ne dați de veste cum au reușit însămînțările!

— Și voi să ne trimiteți vești! Să ne înștiințați despre îndeplinirea planului în fabrică...

...O șuierătură, pătrunzătoare, prelungă. Pe peronul gării mîinile mai fac încă semne, batistele mai flutură încă. Apoi, trenul pornește spre vastele bărăganuri ale patriei, unde cei ce muncesc pe ogoare își așteaptă cu dragoste frații din fabrici și uzine.

„Să fii cuminte, să asculți pe mama!“ Ion Ionel, lăcătuș mecanic la Intreprinderea „Metalica“, își ia rămas bun de la familie.

O fotografie înainte de plecare!... Montorul Matei Marcel de la „I. O. R.“, și strungarul Ana Ion de la „Republica“ își iau rămas bun de la vechiul lor prieten, montorul Anton Voicu, (mijloc), care pleacă la sat.

La plecarea din uzinele „Vasile Roaită“, Dumitru Boerescu (mijloc) a avut o surpriză plăcută: tovarășii săi i-au confecționat o valiză.

EXPERIENȚA DE LA SÎNTANA

de **Al. GÎRNEAȚĂ**

1952, vara. O vară caldă, cu soare dogoritor. Grîul — cam puțin în anul acela secetos — fusese strîns. Tractoarele desfundau acum miriștea. Cît vedeai cu ochii, ogoarele înnegriseră așteptînd însetate o ploaie îmbelșugată. A fost cam lungă așteptarea, dar în prag de toamnă ploaia a venit.

Trăgînd brazdele înguste ale dezmiriștirii, n-ai isprăvit cu grija pe care trebuie s-o dai pămîntului de pe care ai cules bucatele. Omului ostenit, picat de la drum ori de la muncă, îi dai de mîncare să-și refacă puterile. Pămîntului — care vreme de un an și-a istovit fertilitatea hrănind cerealele, — trebuie să-i dai îngrășăminte. Il hrănești — dă și bucate mai multe. Nu-l hrănești — te răsplătește întocmai după osteneala care ți-o dai cu el.

Socoteala asta gospodărească și-au făcut-o și colectiviștii din Sîntana, regiunea Arad. Indată ce miriștea a fost întoarsă, s-au cărat pe cîmp gunoaie de grajd. După felul pămîntului din sat, s-a socotit că cea mai potrivită cantitate este de 35 — 40 tone de gunoi de grajd pe hectar. Și-n zilele acelea din prag de toamnă zeci de care au scos pe ogor gunoiul, așezîndu-l pe cincizeci de hectare; apoi peste aceste ogoare au trecut tractoarele, lăsînd în urmă brazde adînci și negre, gata să primească vesmîntul protector al zăpezii.

1952, toamna. Deobicei colectiviștii își fac planul de cultură la începutul fiecărui an. Mai înainte, însă, oamenii se socotesc asupra anumitor ogoare pe care vor să le pregătească pentru unele culturi. Așa s-a întîmplat și acum. Colectiviștii au chibzuit bine și au găsit că unele terenuri sînt potrivite pentru porumb și că, de aceea, trebuie să fie pregătite încă din toamnă. Asta a fost și soarta tarlalelor îngrășate la începutul toamnei.

Numai că s-a întîmplat un lucru nou, mic la prima vedere. Consiliul a hotărît ca o sută de hectare de porumb să fie semănate în cuiburi dispuse în pătrat. De fapt acesta era un lucru nu cu totul nou, fiindcă la Sîntana se mai semănase în cuiburi dispuse în pătrat, dar numai pe suprafețe mici, mai mult cu titlu de experiență.

Cît a fost vorba numai de experiență, nimeni nu a zis nimic.

— Mă rog, gînduri de-ale președintelui, de-ale inginerului.

Dar acum nu mai era vorba de o experiență pe trei hectare, ci de o muncă serioasă: extinderea metodei pe o suprafață de o sută de hectare. S-au găsit unii care n-au mai socotit problema aceasta ca pe o simplă „hachiță" nevinovată a președintelui, ci ca pe o greșeală foarte serioasă ce avea să pricinuiască pagube gospodăriei. Și astfel s-au auzit glasuri de împotrivire.

Dar înainte de a înfățișa discuțiile purtate în jurul extinderii semănatului în cuiburi așezate în pătrat, să luăm lucrurile mai de departe.

Lupta pentru recolte sporite de porumb este în oarecare măsură și lupta pentru distanțe. Agrobiologii și specialiștii sovietici în agricultură au studiat vreme îndelungată această problemă. Porumbul, cartoful, sfecla de zahăr — în general rădăcinoasele prășitoare — au nevoie de o anumită suprafață din care să-și culeagă hrana și de un anumit spațiu ca să respire. Problema se punea: care este suprafața și spațiul cel mai potrivit necesar plantei pentru a da o producție sporită? Și atunci au început experiențele, variindu-se distanțele la care se însămînțau plantele. După experiențe îndelungate s-a constatat că în cultura mare dă producție sporită semănarea porumbului în cuiburi dispuse în pătrat la distanță de 70 cm.

Lucrînd astfel culturile mari, se creează condiții pentru buna aplicare a măsurilor agrotehnice, pentru folosirea pe scară largă a mecanizării, economisindu-se timp și brațe de lucru. Totodată, se creează condiții bune pentru ca porumbul să se poată dezvolta viguros, dînd știuleți puternici, cu boabe multe și sănătoase. Cunoscutul cultivator de porumb Mark Ozernîi a mers mai departe și a prelungit distanțele între cuiburi pînă la un metru și chiar un metru douăzeci, reducînd numărul plantelor de pe un hectar la circa 10 mii. Aplicînd cele mai bune metode agrotehnice, — îngrășăminte naturale și chimice, grăparea și cultivația terenurilor înainte de semănat, prașile mecanice și de mînă date la timp — el a obținut 22.380 kilograme porumb-boabe la hectar.

Despre unele din aceste lucruri aflase Gheorghe Goinea, președintele gospodăriei colective din Sîntana, în călătoria pe care o făcuse în Uniunea Sovietică în 1950. Işi notase omul cu grijă toate explicațiile date de agrotehnicienii sovietici, își notase planurile mașinilor folosite la semănatul în cuiburi dispuse în pătrat, și altele.

Vremea aplicării acestor prețioase învățăminte sosise. Gospodăria din Sîntana se găsea într-o situație destul de grea. Era în mare lipsă de brațe de muncă. Se făcuse greșeala să se primească în gospodărie mulți oameni care aveau pămînt dar lucrau la oraș sau aveau servicii în aparatul de stat. Așa a fost cazul cu Auberman, Miron Ion, Novac Ion și alții. In fața acestei situații, consiliul de conducere s-a străduit să găsească metode de muncă care să economisească pe de o parte brațele de muncă, iar pe de alta să dea roade mai bogate. Și atunci s-a hotărît să se folosească metoda semănării porumbului și cartofului în cuiburi dispuse în pătrat pe suprafețe mari.

Fiecare brigadă a fost obligată să semene după această metodă o treime din suprafața ce-i fusese repartizată. Era vorba, deci, de o sută de hectare. Ușor de hotărît dar mai puțin lesne de realizat, fiindcă nu toată lumea era convinsă de necesitatea și eficacitatea noii metode. Pentru a convinge pe colectiviști de foloasele semănatului în cuiburi dispuse în pătrat a fost nevoie de luptă.

1952, iarna. Bătălia cea mai grea a fost de dat cu unii brigadieri. Cînd s-a trecut la întocmirea planului de muncă pe 1953 și la repartizarea terenurilor pentru fiecare brigadă în parte, au început discuțiile.

Brigadier la a șasea era Păsărilă Grigore. De la el a pornit împotrivirea.

— Eu nu samăn nici un pătrat! N-am să mă apuc acum să fac experiențe pe zece hectare. Cine are chef de ele, să și le facă acasă, sau oriunde o vrea!...

Spusele lui Păsărilă au însuflețit ședința brigadierilor, dînd naștere la discuții aprinse.

— Ba n-ai de loc dreptate, interveni Bredicean de la a doua. Aici nu-i vorba de o experiență, ci de o metodă verificată, care a dat roade bune chiar la noi în gospodărie. Acum nu facem decît să lărgim folosirea acestei metode, care s-a dovedit a fi atît de rodnică.

A început marcatul tarlalei în care se va semăna porumbul.

„Lucrează bine puștile", spune inginerul Melega președintelui gospodăriei, Gh. Goinea. Pe primele brazde marcate se verifică calitatea semănăturii.

— N-aveți decît să o extindeți voi, stărui Păsărilă. Eu nu mă joc cu veniturile gospodăriei și cu cîștigul colectiviștilor. De ce să mă bag într-o metodă pe care n-o cunosc și nu știu dacă o să dea roade? Și, afară de asta, spuneți-mi voi: cum dracu o să prășim în două direcții, cînd nouă nu ne ajung brațele nici pentru ceea ce facem pînă acum?

Și discuția a ajuns la un ton cam ridicat. Unii apărau metoda cu înflăcărare, alții ședeau nepăsători, iar Păsărilă și Bunai — brigadierul de la a cincea — susținuți de alți cîțiva, se împotriveau din răsputeri. Oamenii se înfierbîntaseră și era greu să-i potolești. Goinea, președintele, a pus în cele din urmă punctul pe i:

— Noi sîntem aici un colectiv de conducere. Există o hotărîre a Consiliului cu privire la semănarea porumbului în cuiburi așezate în pătrat, hotărîre aprobată de adunarea generală. Pentru noi, asta e lege și trebuie s-o îndeplinim. Fiecare răspunde de felul cum va îndeplini hotărîrea adunării. Nu încape tocmeală! Trebuie să aplicăm semănatul porumbului în cuiburi așezate în pătrat, care s-a dovedit mai rodnic decît semănatul obișnuit. Noi avem nevoie de recolte bogate; or, astea nu se pot obține decît prin aplicare de metode înaintate. Aceste metode ușurează munca noastră și dau sporuri mari de recolte. Dacă aceasta rezolvă și alte probleme ale noastre, cu atît mai bine...

Președintele făcu o scurtă pauză și privi spre brigadieri. Păsărilă clătina mereu din cap neîncrezător.

— In ce privește modalitatea aplicării metodei la noi, continuă președintele, Zimerman, fierarul, și fiu-său lucrează acum la confecționarea marcatorului, cu care vom marca pătratele pe tarlale. Pînă în primăvară totul va fi gata. Voi trebuie să folosiți iarna în așa fel, ca oamenii din brigăzi și în special echipele care vor lucra la porumb, după noua metodă, să citească materiale despre ea, să urmeze cursurile agrotehnice.

In acest timp în atelierele gospodăriei fierarii se trudeau să găsească cel mai bun mijloc de marcat ogorul. Cîtă vreme se lucrase pe suprafețe mici, marcarea se făcuse cu un drug pe care se fixaseră dinți de lemn așezați la distanță de 70 cm. Pe suprafețe mari, acest sistem nu mai era corespunzător. Era greu să se marcheze o sută de hectare cu drugii! Zimerman găsi pînă la urmă sistemul cel mai potrivit. Luă un tub lung de fier, pe care puse, la distanță de cîte 70 cm., tuburi de semănătoare reformate, pe care le modificase puțin, ascuțindu-le capătul care intra în pămînt, astfel încît să lase o urmă vizibilă. Dispozitivul acesta e tras de cai și permite marcarea unei suprafețe de 6—8 hectare pe zi.

Pentru semănat urmau să se folosească niște „puști", confecționate de întreprinderea „30 Decembrie" din Arad. Aceste „puști" nu sînt un lucru prea complicat: două scînduri legate între ele printr-o clapă de fier; pe una din scînduri e prinsă o tobă de tablă, în care se pun grăunțele; capătul de jos, care se introduce în pămînt în unghiurile pătratelor, e și el dublat cu tablă. In momentul în care se închide clapa de fier, un arc permite ca trei, patru boabe să cadă în capătul dispozitivului; cînd se deschide clapa, boabele acestea intră în pămînt, iar în locul lor pică altele. Mînuită de oameni harnici, această unealtă face ca ogoarele să fie lesne însămînțate...

1953, primăvara. S-au topit zăpezile. Pe margini de drum au ieșit fire mătăsoase de iarbă. Primele semănături s-au făcut. Porumbul își așteaptă rîndul la însămînțat.

Pe terenul arat adînc în toamnă au prins să scurme colții lungi ai grapelor de fier. Bulgării rămași din arătură au fost sfărîmați. Peste trei săptămîni s-a mai grăpat o dată, tot cu grapa cu colți, distrugîndu-se buruienile gata să încolțească și dîndu-se pămîntului posibilitate să respire și să înghită apa din ploi. Cu cîteva zile mai tîrziu, puțin mai înainte de vremea semănatului, peste ogoare au trecut grapele cu spini și netezitoarele, nivelînd terenul, scoțînd afară buruienile.

A venit și sorocul porumbului. Brigăzile au ieșit la cîmp. Pe terenul hotărît s-a trecut la marcare, apoi la semănat. Din cele 100 de hectare au fost semănate în cuiburi așezate în pătrat numai 80. Brigadierii Bunai și Păsărilă s-au ținut de cuvînt și n-au însămînțat după noua metodă, pretextînd că nu le ajung „puștile". Ei au pus pe tovarășii lor în fața faptului împlinit. Pînă să se dumirească conducerea gospodăriei, tot terenul repartizat brigăzilor 5 și 6 fusese semănat ca-n anii trecuți.

Veni și timpul prașililor. Brigada întîia și a doua îngrijiră în special tarlalele semănate în pătrat. S-au dat două prașile între rînduri și două pe rînd. Aceasta a permis ca porumbul să acumuleze umezeală destulă, să respire în voie, ferit de buruieni, și să se hrănească din plin. In toamnă, cînd s-au recoltat tarlalele de porumb, cele semănate în pătrat au fost culese separat. Cîntărindu-se, s-a văzut că brigada întîia și a doua obținuseră de pe o suprafață de 20 de hectare cîte 5.600 kilograme de porumb boabe la hectar. Pe celelalte 60 de hectare însămînțate în cuiburi dispuse în pătrat, care nu s-au bucurat însă de îngrijire întocmai după normele agrotehnice, s-au obținut numai 3.500 pînă la 4.000 kilograme boabe la hectar. Aceasta în timp ce pe restul de 280 de hectare, semănate după vechea metodă, nu s-au recoltat în medie decît cîte 3.000 kilograme boabe la hectar. S-a dovedit astfel superioritatea metodei semănatului porumbului în cuiburi dispuse în pătrat. Cei care nu avuseseră destulă încredere, s-au convins de eficacitatea noii metode. Iar cei ce se împotriviseră și, în ciuda hotărîrilor luate, refuzaseră să însămînțeze în cuiburi dispuse în pătrat, au fost aspru criticați de adunarea generală. La adunarea generală de la începutul anului acesta, se hotărî ca toată suprafața de porumb, cartofi și sfeclă de zahăr din planul pe 1954 să fie semănată în cuiburi dispuse în pătrat.

Atelierele gospodăriei caută și ele să țină pasul cu această hotărîre a adunării generale. Pentru cele 360 de hectare cu porumb nu mai sînt deajuns „puștile" trebuia găsită o metodă nouă de semănat. Și această metodă s-a găsit. Primul marcaj se face cu marcatorul, așa cum am mai văzut. Dar cînd se trece la al doilea marcaj, pe perpendiculară, se face totodată și semănatul. Dispozitivului de marcat i se pun în spate tuburi de la semănători care se declanșează prin apăsare la colțurile pătratelor. Aceasta va permite ca semănatul să se facă în bune condițiuni și în scurt timp, odată cu marcarea.

Zilele semănatului porumbului se apropie. Colectiviștii au făcut toate pregătirile necesare. Acum lucrurile merg mai bine și oamenii speră că rezultatele muncii lor vor fi mai bogate. Aceasta cu atît mai mult, cu cît, odată cu primele zile ale primăverii, în gospodărie a venit inginerul Grigore Melega.

— Cu inginerul colectivei, spun oamenii, vom învăța să lucrăm pămîntul cum scrie la carte. Și așa în toamnă, credem că vom avea o recoltă cum nu s-a pomenit pe meleagurile acestea.

Tiberiu UTAN

PATRIA MEA

Patria mea,
cîntecul meu,
dragostea mea!
Eu am crescut
din pămîntul tău roditor —
Brațe mi-ai dat
lira s-o știu înstruna,
Aripi mi-ai dat
pentru cîntec și zbor...

TOAMNA LA IASNAIA POLIANA

Mă simt aicea ca în sat la noi:
Am prieteni, cunoscuți, și casă,
Și din mesteceni toamna rupe foi,
Intocmai ca din nucul de acasă...

DE-ACUM...

De-acum dă-mi mîna,
sîntem prieteni buni.
...Și nimenea pe lume n-o să știe
Ce nu ți-am spus
și aș fi vrut să-ți spun,
Ce nu a fost
și aș fi vrut să fie...
De-acum dă-mi mîna,
sîntem prieteni buni.

Actualități din U.R.S.S.

In colhozurile și sovhozurile din Uniunea Sovietică se introduce pe scară largă metoda cultivării răsadurilor de legume în ghivece nutritive. Pentru aplicarea acestei metode, care contribuie la o considerabilă creștere a producției legumicole, constructorii sovietici au creat o serie de mașini perfecționate. Fotografia noastră prezintă una din aceste mașini. Este vorba de noua mașină „S.N.R.-4", care plantează răsadurile de legume în cuiburi așezate în patrat. Mașina este remorcată de un tractor „Bielorus". Pe tractor sînt instalate 2 rezervoare umplute cu o soluție slabă de îngrășăminte minerale. In timpul plantării, pămîntul este stropit cu această soluție. In 10 ore mașina „S.N.R.-4" poate planta pînă la 44 mii de ghivece nutritive cu răsaduri.

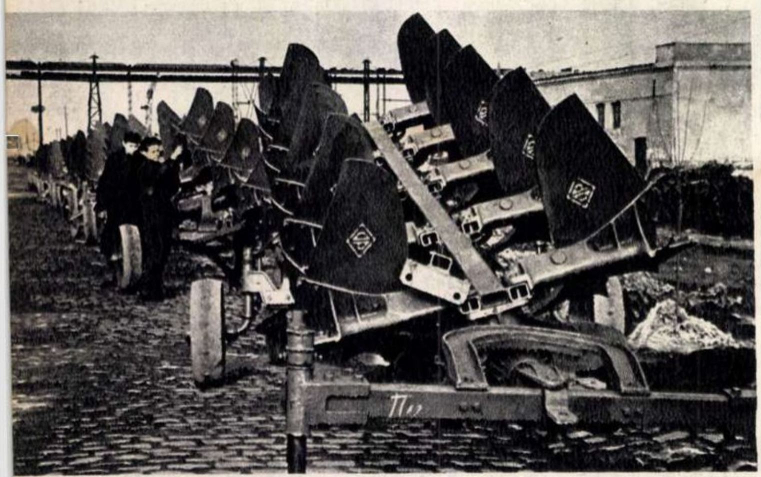

Uzina de mașini agricole „Oktiabrskaia Revoluția" din Odesa produce pluguri puternice cu cinci brăzdare remorcate de tractoare electrice. Colectivul uzinei livrează zilnic un mare număr de asemenea pluguri stațiunilor de mașini și tractoare pentru a fi folosite în cadrul campaniei agricole de primăvară.

Pentru a obține rezultate cît mai bune în creșterea șeptelului, crescătorii de vite din Uniunea Sovietică primesc un ajutor permanent din partea institutelor științifice veterinare și agricole. In fotografie: profesorul V. Amalițki de la Institutul agronomic din Irkutsk, ajutat de A. Latișeva, mulgătoare într-un colhoz din regiunea Irkutsk, făcînd unei vițelușe examen radiologic, pentru controlarea influenței pe care o exercită furajele locale asupra dezvoltării sistemului osos al vitelor.

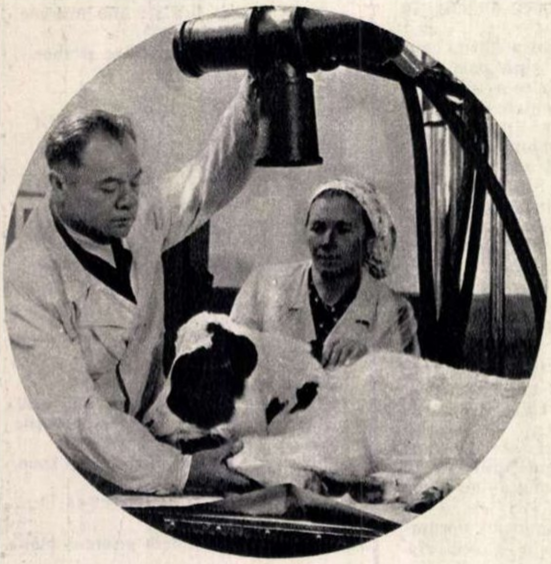

PENTRU SUCCESUL CAMPANIEI AGRICOLE DE PRIMĂVARĂ

Și în acest an colhoznicii și sovhoznicii sovietici au pornit din timp campania agricolă a însămînțărilor de primăvară. Intreaga lună februarie a fost folosită în vederea pregătirii uneltelor agricole și a reviziei parcului de tractoare.

Colhozurile și sovhozurile de pe tot întinsul țării au fost înzestrate cu mijloace tehnice industriale de prim rang și în numeroase uzini a fost rezolvată pe deplin problema mecanizării celor mai importante munci agricole, ceea ce va contribui în mod nemijlocit nu numai la ușurarea muncii țărănimii colhoznice, ci și la creșterea masivă a productivității agriculturii sovietice și a producției de cereale marfă.

Noul avînt al agriculturii sovietice va face să crească și mai mult nivelul de trai al populației, asigurînd bazele lărgirii producției articolelor de consum popular.

Printre noile mașini agricole pe care Statul Sovietic le-a pus în această primăvară la dispoziția colhozurilor se numără și mașina de plantat cartofi „S. K. G.-4".

Această mașină, în aparență simplă, execută, asemenea unei combine, o serie de operațiuni complicate, cu un număr redus de muncitori.

Mașina are brăzdare speciale cu mecanisme pentru săparea cuiburilor. Plantarea cartofilor se face dintr-o dată pe patru rînduri. Odată cu aceasta, un mecanism special introduce în sol îngrășăminte minerale granulate.

Plantarea în cuiburi așezate în pătrat permite să se facă lucrările de întreținere cu ajutorul unui tractor fără folosirea muncii manuale.

„S.K.G.-4" plantează într-o singură zi cartofi pe o suprafață de 6 — 7 hectare. De obicei, pentru cultivarea unei astfel de suprafețe de pămînt munceau înainte 40—50 de oameni. Trebuie remarcat pe de altă parte faptul că fabricarea noii mașini asigură recolte de cartofi cu 30 la sută mai mari decît cele obținute pînă acum, cu alte mijloace de cultivare.

Numai cunoscînd aceste calități ale lui „S.K.G.-4" putem înțelege bucuria cu care a fost primită noua mașină construită de uzinele sovietice.

In fotografie: un tehnician arată brigadierilor sovhozului „Berdski" din Siberia, cum funcționează minunata mașină de plantat cartofi.

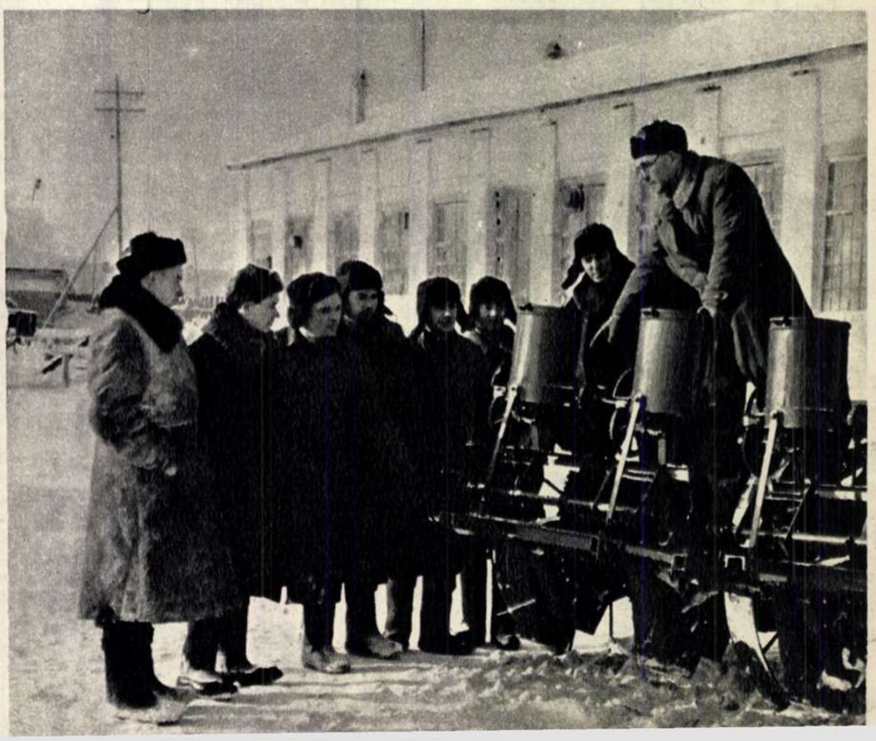

NOU RECORD MONDIAL

De curînd tînăra paraşutistă Liubov Maznicenko din Kiev, campioană a U.R.S.S., a stabilit un nou record mondial, sărind cu paraşuta (cu aparatul de oxigen), de la o înălţime de 7.421 metri. In fotografie: paraşutista Liubov Maznicenko.

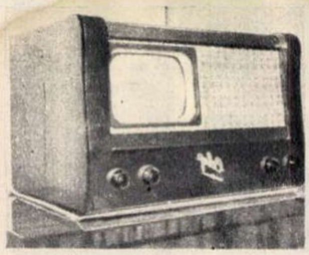

UN NOU APARAT DE TELEVIZIUNE

Numărul posesorilor de aparate de televiziune creşte necontenit în Uniunea Sovietică. Numai în anii 1954—1955 vor fi produse în U.R.S.S. peste un milion de aparate perfecţionate. In fotografie: un nou tip de aparat de televiziune sovietic, aparatul „Sever“.

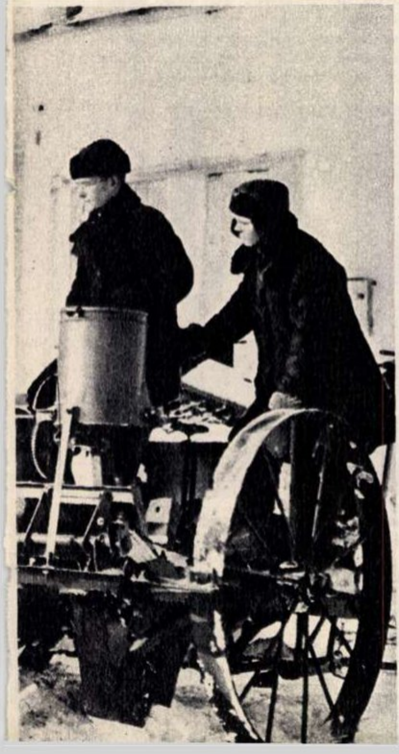

O VICTORIE STRĂLUCITĂ A DEMOCRAŢIEI SOCIALISTE SOVIETICE

Peste 120 de milioane de oameni sovietici au votat la 14 martie pentru blocul popular al comuniştilor şi celor fără partid, transformînd alegerile pentru Sovietul Suprem al U. R. S. S., într-o măreaţă manifestare a legăturii indistructibile dintre partid, guvern şi popor, într-o impunătoare demonstraţie a încrederii depline şi unanime a oamenilor sovietici în gloriosul Partid Comunist al Uniunii Sovietice şi în politica sa înţeleaptă.

Comunicatul Comisiei electorale centrale pentru alegerile în Sovietul Suprem al U.R.S.S. arată că pentru candidaţii blocului popular al comuniştilor şi celor fără partid au votat în alegerile pentru Sovietul Uniunii 120.479.249 de persoane, ceea ce reprezintă 99,79% din numărul total al alegătorilor care au participat la vot. Pentru alegerile în Sovietul Naţionalităţilor, numărul alegătorilor care au votat pentru candidaţii blocului popular al comuniştilor şi celor fără partid a fost de 120.539.860, adică 99,84% din numărul total al votanţilor.

Prin votul său liber, marele popor constructor al comunismului a ales în Sovietul Suprem al U.R.S.S. pe cei mai buni fii ai poporului sovietic.

Prin votul său, poporul sovietic şi-a exprimat odată mai mult hotărîrea fermă de a continua lupta pentru creşterea necontenită a bunei sale stări, pentru construirea comunismului în Uniunea Sovietică, hotărîrea de a veghea, ca şi pînă acum, cu străşnicie, la menţinerea şi consolidarea cauzei păcii în lumea întreagă.

Aspect exterior al secţiei de votare nr. 21 din circumscripţia electorală Oktiabr din Moscova

Alegerile din 14 martie s-au desfăşurat sub semnul luptei active pentru apărarea păcii în lumea întreagă. In fotografie: în ziua alegerilor, la secţia de votare nr. 103 din oraşul Saratov pe Volga. Sus, deasupra stemei Uniunii Sovietice, scînteiază lozinca: „Miru — mir!“ („Pace lumii!“).

Cu cîntec pe buze au venit tinerii colhoznici din satul Borisovo, regiunea Moscova, la vot; acum se reîntorc acasă însoţiţi de sunetele armonicii. Ziua alegerilor a fost sărbătorită în întreaga ţară.

ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ!

In prima zi a ieșirii pe cîmp. Brigada lui Florea Dobrin de la S. M. T.-Budești face un ultim control tractoarelor. In scurtă vreme brigada își va începe lucrul pe ogoarele gospodarilor din comuna Luica, raionul Oltenița.

In campania de pregătire și reparare a uneltelor agricole, muncitorii uzinelor noastre au dat tot timpul un ajutor activ oamenilor muncii de la sate, reparînd uneltele agricole, confecționînd piese de schimb pentru S. M. T.-uri sau ajutînd S. M. T.-urile la reparatul tractoarelor. La uzinele „Tudor Vladimirescu" din București, echipa muncitorului Mircea Toma a reparat înainte de termen 12 motoare auxiliare pentru tractoarele S.M.T.-ului din Cocioc, regiunea București.

Sînt bine cunoscute nu numai de agrotehnicieni, dar și de țăranii noștri muncitori, sporurile însemnate de recoltă care se obțin prin folosirea îngrășămintelor chimice sau naturale. Căratul bălegarului de grajd la cîmp, cel mai de seamă îngrășămînt natural, este una din cele mai importante munci de primăvară și de toamnă.

fotocronica FLACARII

Zeci de mii de țărani muncitori urmează pilda celor mai buni crescători din gospodăriile agricole de stat și gospodăriile agricole colective. Un bun exemplu de felul cum a îngrijit vitele gospodăriei este și șeful grăjdar Tudor Nicola din G. A. S. „Filimon Sîrbu", comuna Gorneni, regiunea București.

Incercarea puterii de încolțire a semințelor este una din măsurile agrotehnice principale pentru asigurarea unei recolte îmbelșugate. Fotografia noastră înfățișează un colț al laboratorului regional pentru controlul semințelor din Timișoara. In primul plan: referenta tehnică a laboratorului, tovarășa Ana Bucurescu.

Un nou eveniment în viața culturală a țării noastre: apariția primului număr al „Gazetei Literare", organ al Uniunii Scriitorilor din R.P.R. Alături de celelalte publicații literare existente, „Gazeta Literară" va contribui activ la promovarea literaturii noastre realist-socialiste. Atît scriitorii, cît și masele de cititori au primit cu bucurie și viu interes această nouă publicatie.

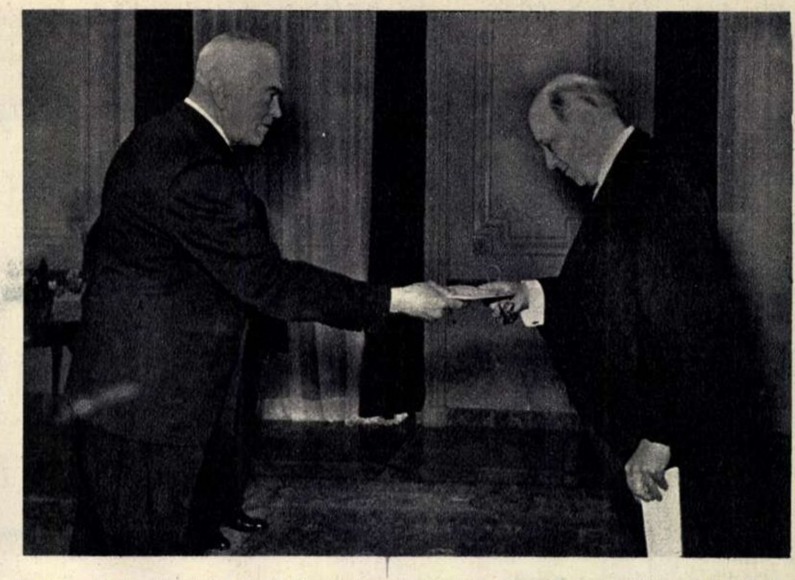

La 25 martie Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale, dr. Petru Groza, a primit pe d. Ake Gartz, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Finlandei la București, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

Cooperativele meșteșugărești contribuie și ele la sprijinirea luptei poporului nostru pentru dezvoltarea agriculturii. Iată-i, în fotografia noastră, pe tovarășii Ion Danga și Grigore Apostol de la cooperativa „Micii meseriași și metalurgiști" din Capitală, lucrînd la confecționarea selectoarelor helicoidale pentru curățitul semințelor de cereale, selectoare care mai înainte erau importate.

Noul produs romînesc, ciorapul din fir poliamidic („kapron") — ce se fabrică de cîteva luni la fabricile „Republica" și „Adesgo" din București — a avut un deosebit succes în rîndul cumpărătorilor. Rezistența noilor ciorapi este de cinci ori mai mare decît cea a ciorapilor fabricați din mătase vegetală. In fotografie: muncitoarea Ecaterina Keteles, lucrînd la mașina de chetluit.

In plin centrul orașului Oradea a fost organizată o expoziție a produselor industriei ușoare din regiune. Expun aici produse fabrica de încălțăminte „Solidaritatea", întreprinderea textilă „Vasile Roaită", fabrica de tricotaje „Szenkovics Irina", fabrica de blănuri „1 Mai", fabrica de sticlă „Pădurea Neagră" etc. Expoziția e o dovadă a grijii partidului și statului nostru democrat-popular pentru creșterea producției bunurilor de consum popular și, în același timp, o dovadă a progresului neîncetat al fabricilor din regiunea Oradea ce produc bunuri de larg consum.

Eugen FRUNZĂ

Eu n-am spus încă

Eu n-am spus încă nicio brumă
Din cîte-ar fi de spus acuma,
Nici tare mare meşter nu-s
Să spun precum s-ar cere spus...

De fiecare vers nescris
Cu cîte vieţi îţi sînt dator
O, timp împlinitor de vis
Şi de nădejdi împlinitor?!

Mă tem că nu-mi va sta-n putere
Să spun nici cît, nici cum s-ar cere,
Să spun aşa precum aş vrea
De tot ce-a fost în vremea mea...

Dar cît voi fi, tot am să cînt
Viaţa-n marş şi roşul steag,
Să afle toţi ce mi-a fost drag
Şi ce mi-e drag din cîte sînt!

De după geam

De după geam privind focul furtunii,
Lung, invocîndu-şi nescrisul poem,
Se şi visează urcaţi cîte unii
Pe-nalte socluri, trăind peste vremi...

Poftim — visaţi cîte-n stele şi-n lună!
Dar sterp e visul măririi din voi:
Ştiţi, nemurirea-i acolo-n furtună,
Nu-n umbra dulce-a perdelelor moi!

Mai de ciudă mai în şagă

Mai de ciudă, mai în şagă
Eu te cert adeseori:
„Prea de vreme, de cu zori,
Pleci la muncă, fată dragă!"

Tu, bereta ţi-o aşezi
Şi din uşă-ţi rîzi de mine:
„Ţi-e urît? Rămîi cu bine!
Vin-diseară de mă vezi!..."

Vine seara, urcă luna,
Miezul nopţii bate rar,
Rezemat de masă, iar
Mîzgălesc hîrtii într-una

Tu mă cerţi adeseori
Mai de ciudă, mai în şagă:
„Prea munceşti o noapte-ntreagă,
De cu seară pînă-n zori!..."

Şi-aşa trece noapte, zi,
Şi nu-i leac să ne împace,
„Ne-mpăcăm" şi iar nu-i pace:
Parcă nu ne-am potrivi...

Dar ce bine-i, dragă fată,
Cînd, certaţi, ne-mbrăţişăm!
Fie cearta ce-o purtăm
Veşnic binecuvîntată...

Cronică rimată despre destin şi pantofi

Conservator şi refractar
La orice-avînturi şi progrese
Destinul, prost ca un măgar,
Din obiceiul său nu iese...

Trăzni-l-ar boala de netot!
Mînca-l-ar flacăra Gheenii!
Ar sta pe loc şi-atîta tot:
Decenii,
secole,
milenii...

Iertaţi, tovarăşi, că-mi îmbrac
Poemu-n vorbe-aşa de grele,
Dar n-am să pun pantofi de lac
Şi botniţă mîniei mele.

La oamenii de vîrsta mea
Destinul (ori să-i zic: natura)
De mii de ani le spune-aşa:
„Stop!
Asta ţi-e măsura!"

Şi nu mai creşti şi nu descreşti,
Şi mergi prin lume, cum s-ar spune,
Pe două labe omeneşti
Cu foarte fixă dimensiune...

De-acum, de-ai fi şi filozof,
Nu-ţi va fi dat viaţa-ntreagă
Să-ţi cumperi barem un pantof,
Nerespectînd o cifră bleagă.

Dar eu vă-ntreb: nu-ţi vine, şui,
S-arunci cu gheata-n cîini, pe zloată,
Cînd cifra „patruzeci" de-o spui,
Nici un pantof nu se arată?

Şi ce-i că vreau un „patruzeci"?
Doar m-a croit aşa destinul!
Să-mi vîr picioarele în teci?!
Să cresc?
Să scad din mult-puţinul?!

E-un lucru clar şi natural...
Şi totuşi umblu, dau cu tunul:
Un magazin „Universal"
Mi-oferă „patruzeci şi unu"...

La celălalt, strîmbînd din gît,
O vînzătoare cam ursuză
Un „treizeci şi..." mai nu ştiu cît
Îmi dă,
abia schiţînd o scuză...

Fatalul număr îl aud
Strigat mereu prin magazine,
Şi stau privind ca un zălud,
Cu jind, la rafturile pline...

Ei bine,
ce sîntem?
zevzeci?!
Destin neghiob,
de ce năpasta?
Picioarele de „patruzeci"
N-au dreptul lor în ţara asta?

Şi dacă nu, de ce fixezi
Măsuri ce nu se mai transformă?
Deci,
scurt pe doi,
eu te somez
Să treci la grabnică reformă:

Ori ne faci labe de cauciuc,
Să se întindă
sau să scadă,
Să-ncapă-n orişice papuc,
Fără măsură,
fără sfadă —

Ori, las-pe noi,
că dăm noi iama
In birocraţi,
să-şi bage-n minte
Că de nevoi se ţine seama
Şi de măsuri la-ncălţăminte

. . . .

Iertaţi, tovarăşi, că-mi îmbrac
Poemu-n vorbe-aşa de grele,
Dar n-am găsit pantofi de lac
Pe numărul mîniei mele...

Politica de pace

Ziarele occidentale anunţă că un nou lot de aviatori americani a fost trimis în Indochina, în sprijinul forţelor colonialiste franceze.

Priviţi : spre Indochina-şi taie cale!
Grăbind în zbor, hulubii cu pistoale!

Gonesc în bîzîit de avion
Piloţii brevetaţi la Washington.

Muţi, molfăind în gură caramele,
Trec porumbeii iadului sub stele.

Ei vor cu orice preţ să-mpărtăşească
Victorioasa fugă franţuzească...

Şi-n urma lor, pe zgîrie-nori urcat,
Se profilează marele pirat...

Priviţi : spre Indochina-şi taie cale!
Grăbind în zbor, hulubii cu pistoale!

E tocmai ceea ce se cheamă
Politică de pace — americană!

Oriunde piere neagra silnicie,
Cu mii de bombe-ar vrea s-o reînvie

Şi mii de bombe-ar sparge de pămînt
Oriunde creşte-o floare surîzînd...

Cîndva, credulii oameni, cu mirare,
Ar fi citit asemenea-ntîmplare

Compase-ar fi deschis, uimirii robi,
Recalculînd distanţele pe glob,

Voind să afle scopul pacifist
Al noului atac imperialist...

Cîndva, destui creduli s-ar fi bătut
Cu palma peste ochi: „De necrezut.

Doar însuşi domnul Dulles — el recent
Semnă cu mîna lui, un document,

Cu mîna lui semnă c-ar vrea s-aşeze
Deplină pace-n văi indochineze..."

Ci azi de-aceste fapte nu se miră
Nici cea mai pură esteticastră liră!

Se ştie doar prea bine ce se cheamă
Politică de pace-americană!

Şi totu-i clar şi nu se miră nime:
O nouă crimă dintr-un lanţ de crime.

Eu, către tine-ndrept cuvînt de frate,
Popor al Indochinei depărtate

Tot ce ai smuls din gheare de duşmani
In luptă grea, de-a lungul multor ani,

Tot ce cu sînge sfînt ai cucerit,
Al tău va fi să fie negreşit!

Bărbat al Indochinei, stîncă fii
In faţa noii lor nemernicii!

Femeie, mamă, soră, fruntea ta
Răzbească-n încercarea cea mai grea!

Copil al Indochinei, nu te teme:
Tu vei trăi, ei vor pieri-n blesteme!

. . . .

Priviţi : spre Indochina-şi taie cale!
Grăbind în zbor, hulubii cu pistoale!

Au ordin să ucidă-o libertate,
Dar nu va fi nicicînd ce nu se poate!

Poruncă au războiul să-l provoace,
Dar va spori mişcarea pentru pace!

Căci prea fierbinte creşte, ca o lavă,
Pe faţa lumii, hotărîrea gravă,

Şi prea e aspru al mîniei val,
Ca să nu curme jocul criminal,

Ca să nu-i pună ura sub zăvor
Piratului urcat pe zgîrie-nori!...

Clasa muncitoare vine permanent în ajutorul ţărănimii muncitoare cu tot mai multe maşini moderne, ce vor face să crească, an de an, producţia agricolă. Tinerele cadre de ingineri, care s-au dedicat muncii în agricultură, se familiarizează încă din institute cu funcţionarea noilor maşini. In fotografia noastră: studenţii Institutului Agronomic din Craiova, la o lecţie practică unde se discută construcţia unei combine sovietice autopropulsate.

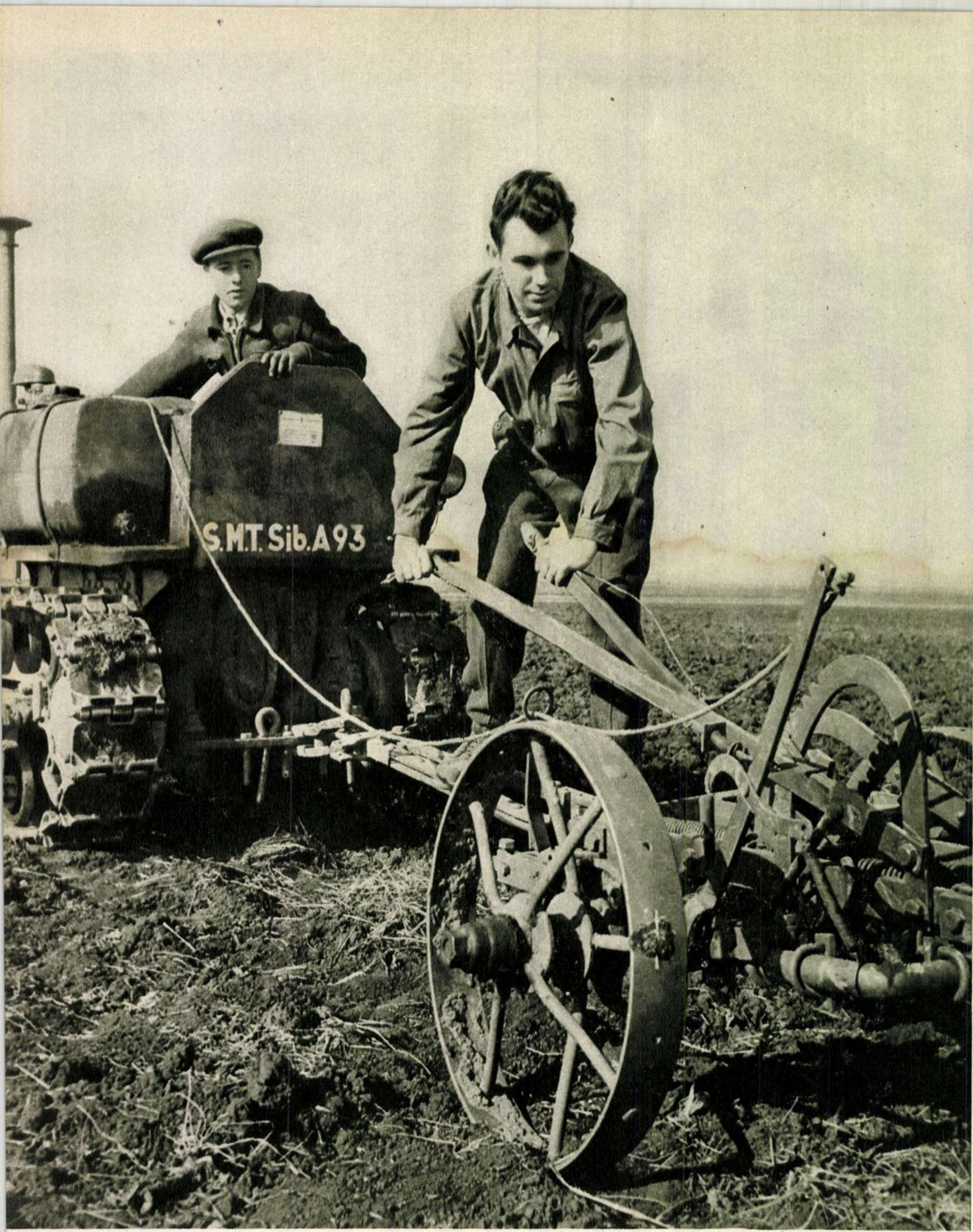

Specialiştii noştri duc o luptă neobosită pentru introducerea metodelor cele mai înaintate în agricultură. In fotografie: la G. A. S. Sura Mică, raionul Sibiu, inginerul-şef Antoniu Huniade arată tractoristului Vlad Marin felul în care trebuie făcută arătura, pentru ca însămînţările de primăvară să fie urmate de o recoltă bogată.

GOSPODARUL

reportaj de **C. BOZBICI**

AICI, PRIMĂVARĂ TIMPURIE...

De la Medieşul Aurit, comună în regiunea Baia Mare, pînă în satul Potău, indicatorul de la marginea drumului arată doar un kilometru. Drumul larg de cîmpie, cu şiruri de meri pe laturi, ce duce în linie dreaptă într-acolo, e zvîntat. Zăpada mai stăruie doar ici, colo, pe lîngă drum.

Soarele călduţ de martie sticleşte în ferestrele deschise. Trecînd pe drumul ce taie satul în două, întîlneşti gospodari îmbrăcaţi numai în jiletci, curăţind pomii din curţi şi livezi. Femei cu năframe multicolore sapă cu sîrg pămîntul din grădini şi fac straturi pentru legume... Martie, copil primăvăratic al timpului, te îmbie să zburzi peste cîmpuri şi să poposeşti acolo, lîngă tarlaua de grîu, să priveşti cu răbdare cum cresc milioane de tulpiniţe verzi şi firave privegheate de soare; ori să te urci cu gospodarii cei harnici în meri şi să le faci găteală mîndră coroanelor pentru vremea cînd vor înflori...

Agentul agricol care ne însoţeşte ne arată cu mîna un om urcat pe o scară, tăind de zor crăcile uscate ale unui păr.

— Mulţi gospodari buni avem în sat, dar ăsta-i fruntea. Il cheamă Bărbuş, ne explică agentul agricol.

Ne abatem pe la casa lui Florian Bărbuş. Şi ascultînd pe acest gospodar, aflarăm preţioase lucruri despre munca pămîntului.

— Multe meşteşuguri sînt pe lumea asta — povesteşte Bărbuş cu un aer hîtru — dar cel mai mult îmi place să lucrez pămîntul. Imi place să urmăresc norii care se duc, ori vin cu ploaie; frec în palme spicul grîului, ori al orzului, să văd dacă-i copt; cumpănesc dacă pămîntul pe care vreau să-l însămînţez mai cere să fie îngrăşat ori ba...

Urmărind mersul timpului zeci de ani de zile, baci Florian şi-a dat seama că cel mai potrivit soroc pentru însămînţarea grîului de toamnă în aceste locuri e luna octombrie. Şi încă la începutul lunii. Se întîmplă de multe ori ca în această perioadă să vină cîte o ploaie să stîmpere pămîntul. Nici că poate fi mai bine. Intră plugul mai lesne în porumbişte. Aratul nu-l face el, Florian, după cum îl taie capul. Din îndelungă experienţă şi-a dat seama că grîul de toamnă dă roade mai bogate dacă-l semeni după porumb. Prima dată el grăpează bine porumbiştea, să o cureţe de buruienile crescute în timpul verii. Apoi ară adînc pămîntul. Grîul pe care-l însămînţează e vînturat, triorat şi tratat în porzolator. Tratarea

Timpul e favorabil pentru însămînţări. Florian Bărbuş a ieşit la cîmp să vădă dacă ogorul său poate fi arat.

Inainte de a porni la arat, o mică revizie a plugului...

Cînd nu iese la cîmp alături de soțul ei, Floarea Bărbuș are de lucru și acasă...

grîului e un lucru sfînt pentru el.

Cad zăpezile, apoi vine primăvara și se topesc. Grîul semănat toamna pînă în aprilie se îndeasă ca peria. Pentru ca mustul zăpezii și apele ploilor de primăvară să rămînă în pămînt, iar scoarța tare a pămîntului să nu stingherească creșterea grîului, ogorul e grăpat din nou. Urmează apoi, plivitul neghinei și al scaiului... Ingrijindu-l astfel, Florian Bărbuș a obținut anul trecut de pe un hectar și jumătate 3600 kg. grîu.

DE PE 60 DE ARII, 2500 Kg. PORUMB BOABE

Florian Bărbuș se culcase tîrziu aseară. Fusese în muncă de agitație. Cu vreo cîteva zile înainte fusese o ședință de partid. Ordinea de zi: campania agricolă de primăvară. Se citise Hotărîrea partidului și a Consiliului de Miniștri, se discutase și fiecare primise sarcini concrete. Florian Bărbuș avea sarcina să stea de vorbă cu gospodarii din jurul casei lui. Aseară vorbise cu ei. Nelămuriți nu erau, dar e bine să porți cîte o discuție cu unul, cu altul și să-i luminezi, arătîndu-le cît de prețios este să știi să te folosești de vremea prielnică însămînțărilor.

In dimineața asta de primăvară s-a sculat cînd au cîntat cocoșii a doua oară după miezul nopții.

Gîndindu-se la cele discutate cu cei cîțiva vecini, ieși în drum și privi spre casele acestora. La unele ferestre licăreau lumini palide. Se sculaseră gospodarii; plecau și ei dis-de-dimineață la arat... Florian intră în ogradă și merse la grajd să scoată vitele la adăpat. Peste un ceas porni la cîmp...

Cînd soarele înclină spre apus, cele 60 de arii de pămînt erau arate și grăpate. Terminase printre cei dintîi...

Munca de pregătire a ogorului o începuse încă din vara trecută. Indată după seceriș, dezmiriștise. Alegerea pămîntului pentru fiecare cultură o făcuse, ca totdeauna, cu socoteală. După grîu el seamănă de obicei porumb, după porumb trifoi. La trei ani o ia din nou de la capăt. Această rotație a culturilor îl ajută să strîngă de pe pămîntul lui o recoltă bună, în fiecare an. Toamna, pămîntului pregătit pentru porumb, îi mai făcuse o arătură adîncă, pentru ca să păstreze cît mai multă umezeală în urma ploilor și a zăpezii. Iar primăvara, pînă să vină vremea însămînțatului porumbului, el trece cu cultivatorul peste arătura de toamnă, să curețe pămîntul de buruieni și să-l împiedice să prindă scoarță.

Sămînța o alege de pe știuleții care au avut boabele cele mai mari și mai pline. Această metodă, deprinsă de-a lungul anilor, dă rezultate bune. In toamna anului 1953, Florian Bărbuș a recoltat de pe cele 60 de arii ale sale 2500 kg. porumb boabe, adică 4166 kg. boabe la hectar. Rezultatul ar fi fost mult mai mic dacă nu ar fi prășit porumbul de trei ori. Fiecare prașilă înviorează planta și parcă o vezi cum crește...

ȘI AICI „REZERVE INTERNE"...

— Placu-ți?...

Florian Bărbuș arătă vaca și vițelul pe care le adusese, și-și privi întrebător nevasta, care venise în fugă, din casă.

— Drept să-ți spun, mai mult mă bucur de vițel. E pereche la al nostru. Acum o să avem și noi, boi.

Vaca și vițelul le cumpărase cu cei 1300 lei primiți pentru cotele predate statului. Acum avea cinci vite: trei vaci și doi vițel care peste doi, trei ani vor fi boi zdraveni numai buni pentru lucru. Grajd are destul de încăpător; numai problema furajelor e grea. In timp ce venea din Orașul Nou, de la tîrg, se gîndise la acest lucru. Ar fi vrut să o întrebe și pe Floarea, dar se lăsă păgubaș, socotind că nu se cuvine să o pună pe gînduri tocmai acum, cînd se bucură atît de mult. O să rezolve ei cumva...

Socotelile lui Florian Bărbuș pentru asigurarea nutrețului au fost simple dar bine gîndite. Grîul semănat nu avea țeapă, așa că pleava, care de obicei se risipește la treierat, a adunat-o și a pus-o în podul grajdului să o ferească de ploaie. Murată într-un butoi împreună cu sfeclă furajeră, ea a devenit mai tîrziu o hrană consistentă pentru vite. Și tulenii de porumb sînt buni pentru furaje. Insă de multe ori ei sînt lăsați în clăi afară, iar ploile și zăpada fac să mucegăiască o bună parte din ei. Bărbuș, ca un bun gospodar, a dus tulenii într-un șopron, unde pot să stea luni de zile fără ca umezeala să-i strice. O mică economie dar care ajută mult...

Bărbuș a găsit în vara trecută și o altă rezolvare a problemei furajelor. După ce a recoltat orzul, a dezmiriștit și a semănat pămîntul cu porumb; pînă în toamnă, porumbul s-a dezvoltat, iar planta, verde încă, a fost un nutreț hrănitor pentru vite. După el s-au luat și alți gospodari, și-acum sînt tot mai mulți acei care vor să semene porumb de nutreț în orzaștină.

Mijlocașul Florian Bărbuș este un om stăruitor. Trecut de mult de vîrsta tinereții, practica îndelungată l-a învățat multe. Dar baci Florian știe că gospodăria lui mai are destule rezerve care nu sînt încă folosite. Cu fiecare an ce trece, el încearcă și stăruie să introducă în mica lui gospodărie metode noi, care i-au fost explicate la vreo conferință, ori le-a aflat de la oameni care au umblat prin alte raioane. El este exemplu pentru mulți țărani individuali din Potău, care văd în el un gospodar harnic ce se străduiește să obțină cît mai multe produse de pe pămîntul său.

COLȚUL INOVATORULUI

UN APARAT SIMPLU PENTRU FILTRAREA ULEIULUI

Inovatorul Ioan Zöld de la o întreprindere din sectorul metalurgic a realizat un aparat de filtrat ulei care poate fi întrebuințat în toate uzinele în care se folosește ulei pentru ungere. Ținînd seama că o întreprindere industrială mijlocie folosește anual cîteva sute de kg. de ulei, putem face o socoteală simplă. Dacă uleiul degradat ar fi folosit drept combustibil, valoarea sa nu ar depăși pe aceea a unui kilogram de păcură (deci mai puțin ca 0,20 lei). Purificat, însă, valoarea lui crește de la 5—15 lei kilogramul (după calitatea lui inițială). Iată dar că, purificînd uleiul, într-un an o fabrică mijlocie economisește, prin acest procedeu, trei, patru sau chiar cinci mii de lei.

Aparatul de filtrat are ca scop recuperarea uleiului folosit la ungerea mașinilor-unelte.

Prin filtrarea acestui ulei se elimină impuritățile adunate în timpul exploatării mașinii, particulele de praf, de oțel, de bronz, pîslă etc.

Aparatul construit de tov. Ioan Zöld efectuează trei filtrări: două prin bumbac des și una prin apă (vezi schița).

Capacitatea de filtrat este în funcție de mărimea aparatului. La un diametru de 450 mm. al corpului, cantitatea de ulei filtrat este de circa 500 litri pe lună.

Modul de funcționare. Uleiul folosit este turnat în partea superioară a vasului de formă cilindrică. El trece prin placa perforată superioară (17), suferă o primă filtrare prin stratul (15) de bumbac și se scurge prin placa perforată interioară (17) în pîlnie (21). Din pîlnie uleiul se scurge prin țeavă (20) în partea inferioară a cilindrului, unde este eliminat în apă. Uleiul fiind mai ușor, se ridică la suprafața apei iar unele impurități, care au trecut prin prima filtrare, cad pe fundul vasului, fiind ulterior eliminate prin robinet (10). In acest fel, uleiul ce a suferit și a doua filtrare în apă, se aglomerează la suprafața apei și, ajungînd la discul perforat inferior (22), trece prin el, trece prin stratul de bumbac (15) suferind a treia filtrare și iese prin discul perforat superior (23) în partea de mijloc a vasului cilindric, de unde este evacuat prin robinetul (10).

Uleiul astfel recuperat poate fi folosit din nou la ungere, în condițiile normale ale uleiului nefolosit.

Legenda: 1. Corpul exterior; 2. Corpul interior; 3. Capac; 4. Buton pentru capac; 5. Balama; 6. Inchizător; 7. Picior; 8. Nit; 9. Mufă; 10. Robinet; 11. Rondea; 12. Piuliță; 13. Șurub; 14. Piuliță cu aripi; 15. Bumbac; 16. Cîrlig; 17. Disc perforat; 18. Cerc suport; 19. Robinet pentru circulația aerului; 20. Țeavă; 21. Cîrlig; 22. Disc perforat; 23. Disc perforat.

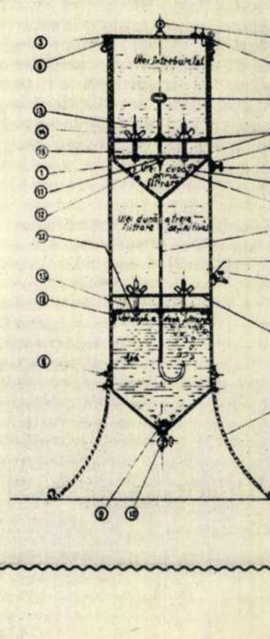

O ADMIRABILĂ REALIZARE A POPORULUI FRATE MAGHIAR

BARAJUL TISZALÖK

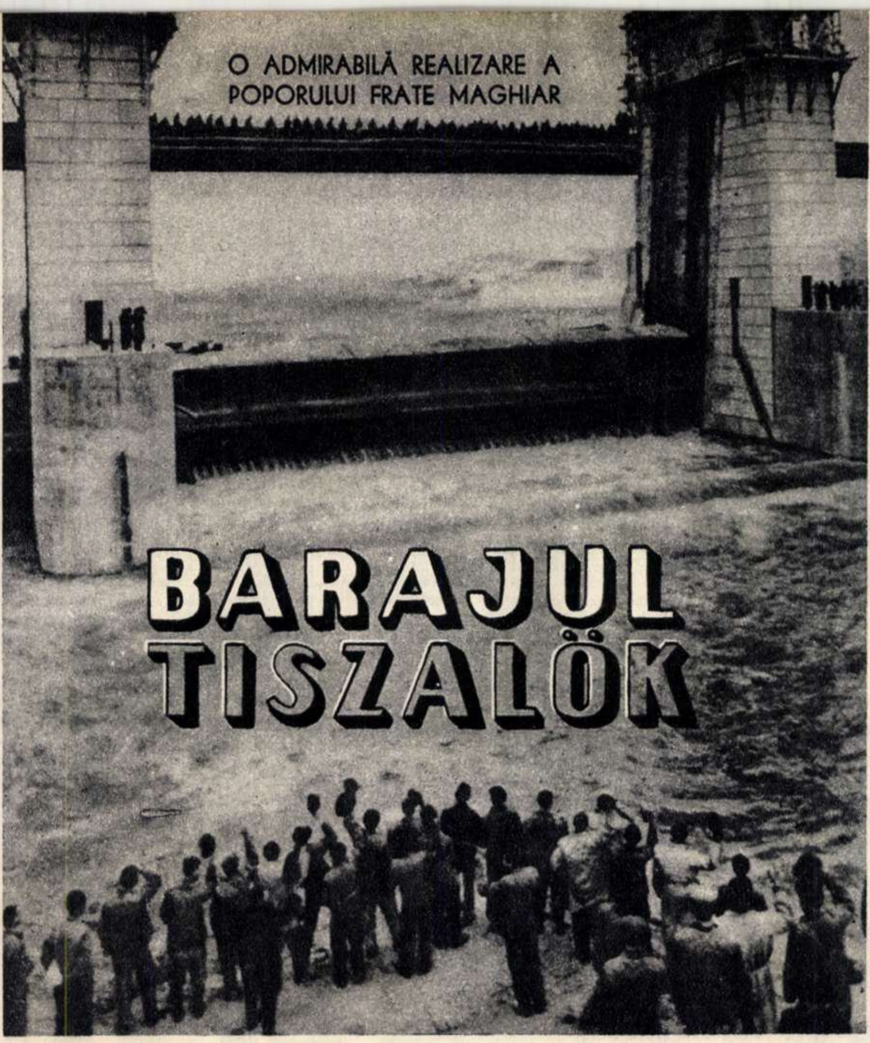

A sosit clipa cea mare... Mulţimea, adunată pe malul apei, aşteaptă cu emoţie deschiderea primei ecluze a barajului Tiszalök.

Din îndepărtate ere geologice Tisa străbate cîmpia panonică, încolăcindu-şi apele în nenumărate bucle. Lîngă albia ei largă se întinde nesfîrşita pustă ungară, bîntuită de vînturi uscate ce sfărogesc iarba pipernicită; odinioară seceta era socotită de locuitorii pustei ca un blestem al soartei, în faţa căruia n-ai ce face, trebuie să-ţi pleci cerbicia... Dar iată că oamenii pustei au hotărît să frîngă seceta, să schimbe destinul Tisei, pentru ca astfel să-şi schimbe şi destinul propriei lor vieţi.

Lîngă Tiszalök, în noaptea de 23 decembrie a anului trecut, malurile rîului erau înţesate de mulţimea constructorilor ce aşteptau cu emoţie, cu încordare... Privirile lor nu se dezlipeau de cele două excavatoare, unul plutitor în albia străveche, celălalt pe uscat, în albia cea nouă săpată prin munca lor. Amîndouă muşcau cu hărnicie din „dopul" îngust de pămînt ce mai stătea în calea apelor.

Cînd şuvoaiele s-au revărsat vijelios în noua lor albie, mulţimile de pe maluri au izbucnit în urale de bucurie, de triumf.

Lucrările hidrotehnice de la Tiszalök au întrecut în proporţii tot ce s-a construit pînă acum în acest domeniu în Ungaria. Astfel căderea de apă a fost clădită pe o fundaţie de 14 metri sub nivelul apei, pe o suprafaţă de 35.000 metri pătraţi. Barajul uriaş face ca Tisa să fie navigabilă de la Tiszalök pînă la Dombrad.

Ziua de 4 aprilie va fi anul acesta o îndoită sărbătoare pentru poporul frate maghiar: se vor împlini în această zi nouă ani de la eliberarea ţării de către Armata Sovietică şi tot atunci apele Tisei vor pătrunde prin canalul principal de est spre pămînturile însetate din pustă. E aici mai mult decît o simplă coincidenţă. Constructorii de pe grandiosul şantier de la Tiszalök au ales tocmai această zi pentru sărbătorirea izbînzii lor în lupta împotriva secetei, pentru că ei nu uită şi nu vor uita niciodată că fără 4 aprilie 1945, nici barajul, nici hidrocentrala şi nici celelalte măreţe construcţii ale socialismului nu ar fi fost posibile.

*

Publicăm mai jos povestirea scriitorului maghiar Alexandru Illés „Barajul Tiszalök", care zugrăveşte transformările adînci determinate în viaţa omului din pustă de năvala triumfală a apelor Tisei, aducătoare de belşug.

de Alexandru ILLÉS

Focul a început să pîlpîie. Ballagó Mihai l-a mai aţîţat cu bîta lui cea lungă, pentru ca gozurile uscate să fumege. El făcea foc numai aşa, din obişnuinţă. Se obişnuise să-l simtă arzînd nopţile, cînd cireada se odihneşte. Se uită la flăcări, le fixează stăruitor, se culcă lîngă foc. Şi animalele s-au obişnuit cu focul: vacile şi cei doi cîini. Şi ele îl privesc; în ochii lor, ca nişte cărăbuşi, flăcările focului par mici fulgere de lumină.

Bătrînul face foc stînd într-o rînă pe dulama roasă. Pipa i s-a stins, şi-a scos-o din gură şi a aşezat-o pe iarba pîrlită. Nu-i e somn, se odihneşte, doar, şi din cînd în cînd îşi ridică privirea spre cer, urmăreşte mişcarea stelelor şi socoteşte în sine, în linişte, scurgerea timpului. Aşa s-a obişnuit. Şi obişnuinţa asta-i greu de zdruncinat, iar el e căpăţînos tare, nu lasă nici o iotă din ale lui. Aşa au fost toate astea înainte, pe vremea tatălui său, şi poate şi pe vremea străbunicului său, aşa sînt şi acum.

Aici, în Hortobagy-ul necuprins, soseşte de cu primăvară şi-şi mînă cireada acasă numai atunci cînd cade cea dintîi zăpadă. Are grijă de cireadă, urmăreşte animalele, le mai întoarnă cu cîinii. Pentru asta îl plătesc. In fiecare săptămînă vine la el Boriska, nepoată-sa, şi-i aduce de acasă: cămaşă, izmene, două pachete de tutun, pită, clisă — într-un cuvînt toate cele necesare unui văcar singuratic. Iar vremea se scurge, de nici n-o bagă în seamă. Ballagó Mihai n-o bagă în seamă, totuşi îi ţine socoteala, cu precizie, oră de oră. Poate să facă asta în vremea nopţii, după locul stelelor pe cer, iar ziua, după umbră. Dar mai sînt şi alte semne, pe care numai el le cunoaşte: jocul vînturilor, zborul păsărilor, glasul raţelor sălbatice. Fiecare spune ceva.

O vacă a mugit în vis. S-au ciocnit coarne, a auzit boncăluitul şi tropotul molatic al copitelor. Uneori, în vremea nopţii, cîte-o vacă se scoală, umblă-ncoace şi-ncolo, apoi se culcă iar cu un oftat adînc. Bătrînul văcar nu se uită într-acolo, dar aude tot, nu-i scapă nici unul din aceste zgomote. Şi în somn le aude.

Intinde mîna după pipă, apoi dibuie pentru a-şi găsi punga de tutun. Işi îndeasă bine pipa, îi morfoleşte muştiucul în gură, trebăluieşte cu chibriturile, dar nu o aprinde. Ascultă nemişcat. In depărtare, undeva în noapte, dincolo de cireada adormită, umblă cineva. Şi se îndreaptă încoace. Cîinii îşi înalţă capetele şi-şi ascut urechile. Unul porneşte, lipăie cîţiva paşi, apoi se întoarce şi priveşte spre bătrînul Ballagó.

— No, mormăie el, şi-şi scoate pipa din gură.

Ascultă aşa o vreme, apoi îşi aprinde totuşi pipa, iar cîinii se linişte. Pentru că cel ce vine se îndreaptă încoace şi nu e duşman. Vîrful bîtei mai împinge un smoc de iarbă uscată pe foc. Se luminează. Dar chiar de-ar fi un întuneric orb, noul sosit tot l-ar găsi pe bătrîn, pentru că sînt vreo zece ani de cînd în fiecare noapte, în acelaşi loc, vine aici cu cireada. Cine-l ştie, acela o să-l găsească. Cine nu-l ştie, apoi acela nici să nu-l caute, pentru că vîrful bîtei lui e din cale-afară de vîrtos.

Dar vezi că Bozóki Sándor îl cunoaşte, iată că şi sare jos de pe bicicletă, o răstoarnă apoi în iarbă, şi se opreşte în lumina focului.

— Ce faci, Mihai baci?

— Iacă aşa.

Se aşază jos şi răsuflă adînc. Ballagó privea înspre cireadă. Cu toate acestea îl cerceta dintr-o latură pe noul venit. Ce-o fi vrînd de s-a ostenit să vină pînă aici, în vreme de noapte?

— E bai? — întrebă încet şi pipa-i scoase un horcăit stins. Arde prost acest tutun puturos.

Celălalt făcu semn cu capul cum că nu-i nici un bai.

— Atunci? — grăi din nou scurt cu glasul liniştit. Mai mult n-a vorbit. Şi-atîta cît vorbise, o făcuse numai pentru că aşa se cuvine. Sanyi va spune despre ce e vorba, dacă o să aibă chef. Doar şi Sanyi este vlăstarul unui neam trăit în pustă. Taică-său a fost păcurar, iar acum are o funcţie

După primele izbînzi vor urma altele. Şantierul de la Tiszalök îşi continuă activitatea.

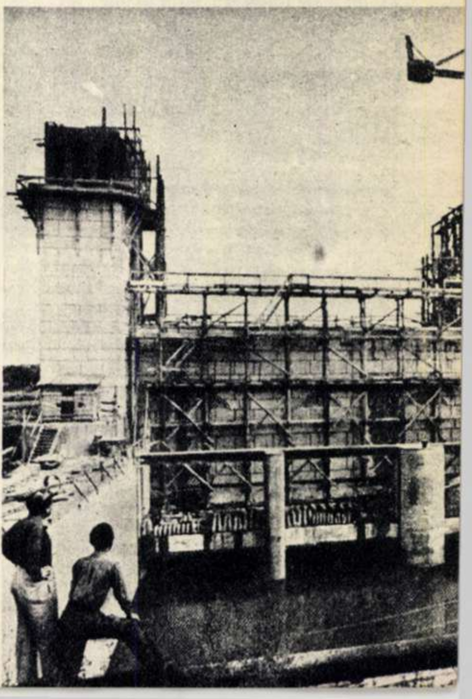

DIN REALIZĂRILE R. P. UNGARE

● După cum a anunţat Direcţia Centrală de Statistică a R.P. Ungare, planul economiei naţionale ungare pe 1953 a fost îndeplinit în industria socialistă în proporţie de 101,3%.

● In noul buget de stat al R.P.Ungare un loc de frunte îl ocupă alocaţiile pentru protecţia muncii, care se ridică la peste 300 milioane forinţi. Pentru scopuri sociale au fost alocate de asemeni 328 milioane forinţi.

● Uzinele maghiare vor fabrica, numai în cursul primului semestru al anului acesta, 4.000 tractoare, 1.500 combine, 4.500 pluguri de tractor etc.

● Un număr de 81 sate, 33 S.M.T.-uri, 96 de gospodării agricole de stat, au fost electrificate în ultimele 12 luni în Ungaria.

● Pe zi ce trece creşte şi se dezvoltă reţeaua comerţului socialist. Numai în cursul anului 1953 s-au deschis aproximativ 395 de noi magazine. Anul acesta se vor deschide alte 600 de unităţi comerciale de stat şi 840 de magazine ale cooperaţiei de consum.

● Cheltuielile pentru dezvoltarea agriculturii vor fi anul acesta de două ori mai mari decît cele din 1953.

● Pînă la 31 decembrie 1954 se vor construi în Ungaria aproape 40.000 locuinţe noi şi se va începe construirea a alte 10.000 locuinţe, care vor fi terminate în 1955. La Budapesta, în decurs de 10 ani, se vor construi 100.000 locuinţe noi.

● In cadrul planului cincinal al R. P. Ungare au fost date în folosinţă pînă acum 400 de noi terenuri sportive săteşti. La Budapesta a fost inaugurat Stadionul Popular, noul stadion de pe bulevardul Hungària, bazinul de înot al asociaţiei Bp. Lokomotiv şi altele.

în oraş. Din pricina asta şi el urneşte cuvintele cu greutate. Se mişcă doar atunci cînd bătrînul se rezemă din nou în cot şi cercetă orologiul ceresc.

— Am adus o veste.

Bătrînul făcu semn cu capul, cum că-i bine. Dar această plecăciune a capului mai însemna şi că graba n-are nici un rost. E vreme, pînă peste cap; noaptea se scurge încet, stelele mai sînt încă strălucitoare. Iar focul pîlpîie.

— De la sfat...

Bătrînul face semn din nou. E atent la cireadă. Taurul umblă printre vaci. E o linişte mare, adîncă.

— Trebuie părăsit Bogancs-ul.

Celălalt şi-a înălţat îndată capul. Şi cîinii s-au mişcat. Focul, tremurînd, îşi trage îndărăt limbile galbene şi se face întuneric. Nici un zgomot, numai pipa horcăie.

— Dimineaţă.

Ballagó se sprijină pe celălalt cot şi-şi trage sub el un picior.

— No?

— Vin apele. Tisa...

— Tisa?

— Da, ea.

— Aici?

— Aici.

Din nou tăcere. De data asta îndelungă, stăruitoare. Ballagó e uluit, nu pricepe. Nu apele-i pricinuiesc acum necazuri, ci cireada. Această mulţime de vaci. Unde să le ducă? Şi mîine e o zi. Animalele trebuie să mănînce. Trebuie păşunate pînă la căderea zăpezii. De aceea-l plătesc. Simţi o amărăciune. Intîi doar în gură — şi-a scos şi muştiucul pipei dintre dinţi — apoi şi în stomac, şi în partea inimii. Fără voia lui, întrebarea ţîşni din el.

— Dar eu?

— Dumneata, moş Mihai?

Sanyi cîntări răspunsul. Dar nu multă vreme, pentru că grăi din nou, cu o iuţeală neobişnuită.

— Dumneata ai să te aşezi mai încolo. E mare Hortobagy-ul.

— E mare. Aşa-i, dar se împuţinează văzînd cu ochii.

— Păşunea?

— Da, ea.

— Dar va fi orez, grîu, fîneaţă...

Au obosit în marea ciocnire. Lupta aceasta de cuvinte a fost ca trînta cea iute din pustă. Sanyi, copilul lui Bozoki, s-a vădit a fi mai sprinten, şi el a avut ultimul cuvînt. Ballagó a simţit că e slab. Acum, pe neaşteptate, a ţîşnit dintr-însul puterea, de parcă i s-ar fi scos cepul. Şi-a aşezat la loc pipa în iarbă şi s-a întins după bîtă. A strîns-o în palmă zdravăn. Ochii unui cîine au lucit către el. Dar liniştea, pacea nopţii, era atît de mare, încît nu i s-au mişcat muşchii. Numai fruntea i s-a umezit.

— Incotro?

— In sus. La Kisgödrös — i-a arătat Bozoki direcţia şi s-a sculat. Acolo numai la anul vor ajunge apele.

A ridicat bicicleta şi şi-a pus piciorul pe pedală.

— Am spus-o.

— Aşa-i — s-a împăcat bătrînul cu vestea, şi a tăcut, pentru că nu mai e ce spune acum. Cauciucul bicicletei a scîrţîit printre tulpinele uscate ale ierbii, apoi a dispărut în întuneric. Ballagó a rămas singur cu cîinii şi cu vacile. Ce gozuri mai avea, ciulini uscaţi, tufe de lemnuş, pe toate le aruncă pe foc. Lasă să ardă! Să lumineze pînă departe. Să vadă cine vrea că Ballagó e la locul său. Acesta este acum semnul în noapte.

S-a uitat la flăcările ce se avîntau în sus şi a socotit timpul. De data asta nu minutele, ceasurile şi zilele, ci anii. Uite numai cum au gonit. Iată că apele au ajuns aici, venind pe canale, străbătînd Hortobagy-ul, au ajuns pe urmele lui, lîngă călcîiul lui. Multă vreme s-o fi scurs. Poate că au gonit anii cu zecile. Nici nu i-a băgat în seamă...

Aripa neagră a nopţii a fîlfîit deasupra lui, dar la răsărit stelele au şi început să tremure. Numai focul pîlpîia. Cîinii se întindeau şi căscau lîngă el. Icnind, vacile se ridicau în capul oaselor.

Ceva e în aer. Cercetează cerul: e de un cenuşiu opac. Se uită la pămînt: rouă alburie străluceşte pe firele de iarbă. O simte şi pe botine. Atunci, dară, ce-i asta? Ce poate să fie?

Se scoală. Scrutează depărtările cu mîna streaşină la ochi. Orizontul dormea încă, pămîntul se îmbrăţişa încă cu cerul. N-a văzut nimic, dar urechea i-a şi prins sunete străine. Era un motor. Şi nu numai unul, ci mai multe motoare. Cîinii stăteau lîngă el descumpăniţi şi-l priveau. Şi vacile şi-au întors spre el capetele. „No, bătrîne Ballagó, ce-o să mai fie acuma?“

Aşadară, Bogancs-ul trebuie părăsit. Trebuie să părăsească locurile cu care s-a obişnuit, unde a cunoscut fiecare firicel de iarbă, fiecare adiere. Pe aceste meleaguri şi-a petrecut cea mai mare parte a vieţii. Unde să plece? Incotro s-o apuce? Simte o amărăciune şi strînge cu putere bîta. Dacă ar veni furtună, viscol, dacă ar ataca cineva cireada în timpul nopţii, ar putea sta în faţa oricărei primejdii. Dar apele pe care le aduc canalele, sînt altceva. Ele nu sînt duşmani să li se împotrivească.

A păşit lîngă foc şi cu piciorul l-a acoperit cu pămînt. Numai pămîntul negru îi mai arăta locul unde arsese foc. Mîine n-o să mai rămînă nici atîta, iar poimîine...

Poimîine îşi va păşuna cireada pe alte meleaguri. Se va duce înspre Kisgödrös; acolo nu umblă încă maşinile, şi nu sînt canale. Va căuta Hortobagy-ul cel vechi, pentru că cel nou îl ajunge din urmă. Dacă se va întoarce vreodată, poate că nici nu va mai recunoaşte locul acesta. Dar nu se va întoarce, pentru că nici Hortobagy-ul cel vechi nu se va mai întoarce.

— Burcuş! Pici! strigă el, şi cei doi cîini porniră în goană înspre el. La început alergară cu neîncredere, şovăind, dar bătrînul le arătă direcţia. Apoi porni în sus în direcţia Kisgödrös-ului, iar vacile îl urmară.

In stînga, la cîteva sute de paşi e un deal. Se spune că acolo au fost îngropaţi cîndva haiduci ucişi. Nu e mai mare ca o ridicătură de mormînt. Deasupra ei s-a oprit bătrînul şi a privit înapoi. A căutat vatra focului, dar n-a găsit-o. In depărtare, între canale, tare departe, lucea ceva.

A cercetat îndelung zarea şi-i trecea prin minte gîndul că lucirea aceasta va face Hortobagy-ul atît de luminos, încît nimeni nu va mai rătăci vreodată drumul...

*

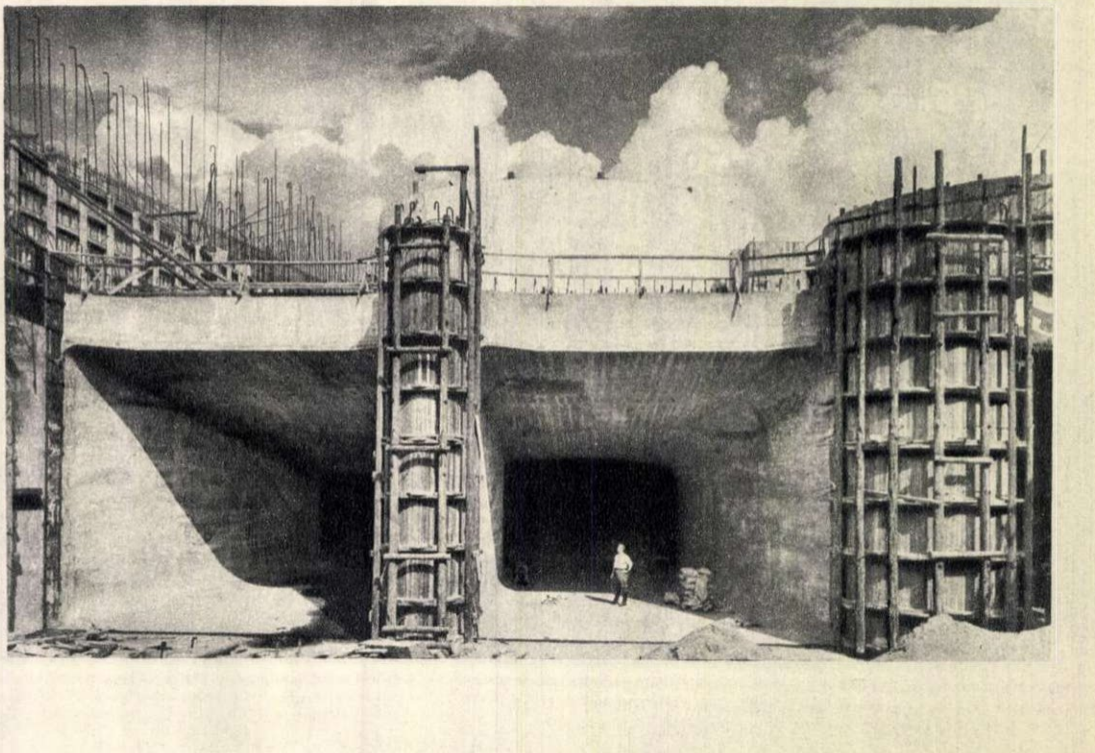

Cîndva în aceste locuri se întindea pămîntul arid al pustei ungare Rázom. Astăzi se înalţă aici marile şantiere ale hidrocentralei Tiszalók. Curînd hergheliile de sute de mii de cai putere ale apelor Tisei vor trimite pe distanţe de kilometri imense cantităţi de energie electrică. Construcţia barajului şi a hidrocentralei de la Tiszalók a început în urmă cu patru ani. In ziua în care întreaga lucrare va fi terminată, Tisa va deveni navigabilă pînă la hotarul de răsărit al Ungariei şi va putea iriga un teritoriu de 120.000 hectare. →

Dan SOLOMON

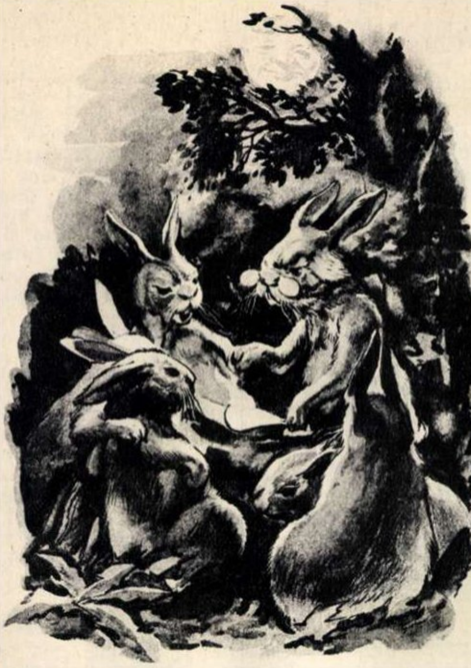

Năvala lăcustelor

In poiana fermecată, unde cresc din plin curechi,
Stă la sfat un trib de iepuri, ascultînd,
numai urechi,
(Căci sosise o ștafetă, anunțînd nenorocire ;
Toată valea-i cotropită de-a lăcustelor oștire).
Și discută... tot discută ; la cuvîntul fiecare,
(Orice iepure e meșter în problemele agrare).
Unul zice să se-aprindă focuri mari
„Ce spui, măi frate" ?
Se ridică aprig altul, pe lăbuțele din spate.
Nu crezi că din neglijență, ar putea ca să se arză,
(Numai gîndul mă-nspăimîntă !) și cîmpiile de varză ?...
Altul spune să se sape șanțuri mari pline de apă.
Dar propunerea-i respinsă „Ce ne facem dacă-n groapă,
Cum de mult ne spun bătrînii, cade singur cine-o sapă ?"
Și-n dispută, pe-ndelete, cu mult tîlc și mult folos,
Sînt părerile întoarse și pe față și pe dos.
Intre timp ziua se stinge : luna pare un dovleac
Ce-a rămas — din glumă poate — aninat într-un copac.
Ia cuvîntul Iepur-Escu, cunoscut pîn hăt, departe
C-ar fi strîns înțelepciune ronțăind carte cu carte :
„După cum de mult se știe, o lăcustă e-o insectă
Ce sub trei forme se-ascunde — dar oricum este suspectă:
Prima-i larva,
apoi pupa
și a treia este gîza
Care-atunci cînd își ia zborul face „bîza, bîza, bîza"
De lăcuste se vorbește și-n hrisoavele antice..."
Cînd termină cronicarii, calm începe să explice
Cîte soiuri sînt pe lume, cum arată, cum le zice...
(Chiar și luna, ascultîndu-i, stă de somn gata să pice).
„...Ca să lupți cu o lăcustă, procedee sînt vreo sută
Dacă nu le știi pe toate, bătălia e pierdută".
Și în timp ce iepurașii lui Moș-Ene-i cîntă ode
Iepur-Escu își expune cele-o sută de metode.

. . . .

Toată firea doarme-n juru-i, chiar pîrîul lin visează,
Doar un zumzet se aude căci lăcustele lucrează...

Se ridică vălul nopții, dar ce tristă dimineață !
Cît privești în toată zarea, nu-i un petec de verdeață
Nici atît cît să se prindă picăturile de rouă.

. . . .

Dar cînd iepurii priviră mai atenți în jurul lor,
Observară că din varză n-a rămas nici un cotor.
Și pe dată-și amintiră un proverb care se știe
Dar pe care mulți îl uită : „vorba multă-i sărăcie !"

Iepur-Escu însă ține la metoda nouă'șinouă :
„...E metoda care cere osteneala cea mai mică :
Lași lăcusta să mănînce
și-apoi pleacă singurică"...

Merite vechi

Pisica se plîngea de zor
Unui motan curtenitor :
— Mon chér, mi-e inima pustie,
Nici luna azi nu mă îmbie.
In lume-i numai răutate,
Bîrfeală, intrigi, nedreptate.
Povestea tristei mele vieți
Ți-o spun căci ai din ce să-nveți:
Aici a fost, acum un an,
Ucis de șoareci un motan.
Atît de mulți și mari erau,
Pîn' și cotoii se temeau.
Atunci am fost adusă eu
Trei luni în șir luptai din greu,
Mă-ncununai cu mari victorii
In lupte crunte, rozătorii
Au fost uciși sau alungați.
Să fi văzut ce încîntați
Erau cu toți de-a mea ispravă,
Mi-au scris chiar cîntece de slavă,
Mi-au dat culcuș în dormitor,
M-au răsplătit cu mîna lor,
Cu-o panglică de pus la gît
Și-un ghem să-mi țină de urît.
Ș-ar fi părut că pe vecie
Vor ști ce-mi datorează mie
Dar, nu știu cum, din vina cui,
Au dispărut vreo zece pui,
Un kilogram de unt de masă
Și alte fleacuri de prin casă.
(Cocoșul, cred, c-o fi cîntat
Că eu, pisica, le-am mîncat !)
Să fi văzut scandal, mon chér,
Parcă făcusem bortă-n cer !
M-a fugărit prin toată casa,
Cu făcălețul, jupîneasa ;
Și cînd să scap afară-n fine
A pus dulăii după mine...
Cum de-am rămas întreagă, vie,
Sfîntul Pisoe singur știe !
O, doamne, cum e cu putință
Atîta nerecunoștință ?

Să zicem că-i adevărat
Că am mîncat, c-aș fi furat...
Dar slava mea măreață, veche,
O pui, așa, după ureche ?...

Ce zici, tovarășe ?
Cumva
Iți amintești de-altcineva
Ce-ar vrea să-i ierți orice pacat
Că mai de mult — în tinerețe —
Un șoricel ar fi mîncat ?

Ilustrații de A. ALEXE

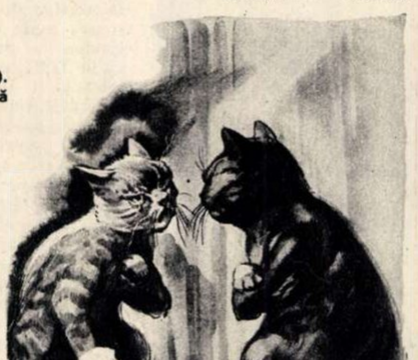

„INOVAȚII"...
DE CARE N-AVEM NEVOIE:

Boiangerie la domiciliu

Dacă cineva vrea să-și vopsească o haină, o rochie sau un alt obiect de îmbrăcăminte, se duce la boiangerie. Işi alege culoarea, predă haina respectivă, iar după cîteva săptămîni o primește vopsită.

Observînd că această practică e greoaie și învechită, și din dorința de a lichida timpii morți rezultați din deplasările la boiangerie, colectivul fabricii „Alexandru Petöfi" din Tg. Mureș a găsit, după îndelungi și rodnice frămîntări, o inovație miraculoasă — putem spune — unică în istoria vopsitului: boiangeria la domiciliu.

Pentru a beneficia de această inovație trebuie să procedezi în felul următor: cumperi la magazinul universal „Victoria", sau la alt magazin, o pereche de mănuși confecționate la fabrica „Alexandru Petöfi" din Tg. Mureș. Le plătești frumos, le îmbraci și pleci privindu-ți mîndru mîinile înmănușate.

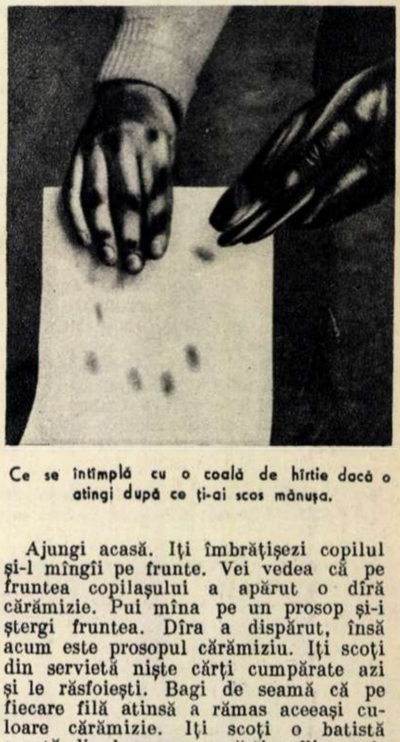

Ce se întîmplă cu o coală de hîrtie dacă o atingi după ce ți-ai scos mănușa.

Ajungi acasă. Iți îmbrățișezi copilul și-l mîngîi pe frunte. Vei vedea că pe fruntea copilașului a apărut o dîră cărămizie. Pui mîna pe un prosop și-i ștergi fruntea. Dîra a dispărut, însă acum este prosopul cărămiziu. Iți scoți din servietă niște cărți cumpărate azi și le răsfoiești. Bagi de seamă că pe fiecare filă atinsă a rămas aceeași culoare cărămizie. Iți scoți o batistă curată din buzunar ca să-ți sufli nasul. Batista devine cărămizie, așijderea și nasul. Incetul cu încetul, toate obiectele din casă capătă culoarea cărămizie, dacă între timp n-ai avut curiozitatea să cauți originea acestei culori. Cum însă ești curios din fire, îți vei privi desigur cu atenție mîinile. Vei observa atunci că seamănă grozav cu cele ale artistului Toma Dumitriu în rolul lui Othelo. Cu această ocazie ai să constați și alt truc ingenios al inovatorului: vopseaua se ia ușor de pe mănuși, dar cu mult mai greu de pe celelalte obiecte.

In felul acesta se pot vopsi la domiciliu albiturile, cărțile, pereții, precum și orice alte obiecte gospodărești.

Ar fi bine ca fabrica „Alexandru Petöfi" să îmbogățească sortimentele de culori la mănuși, pentru a asigura amatorilor de vopsit la domiciliu o mai mare varietate, ca de pildă: roz, verde, portocaliu, violet. Sau chiar desene în carouri, în dungi, cu picățele...

A. B.

S2... S3... S4...

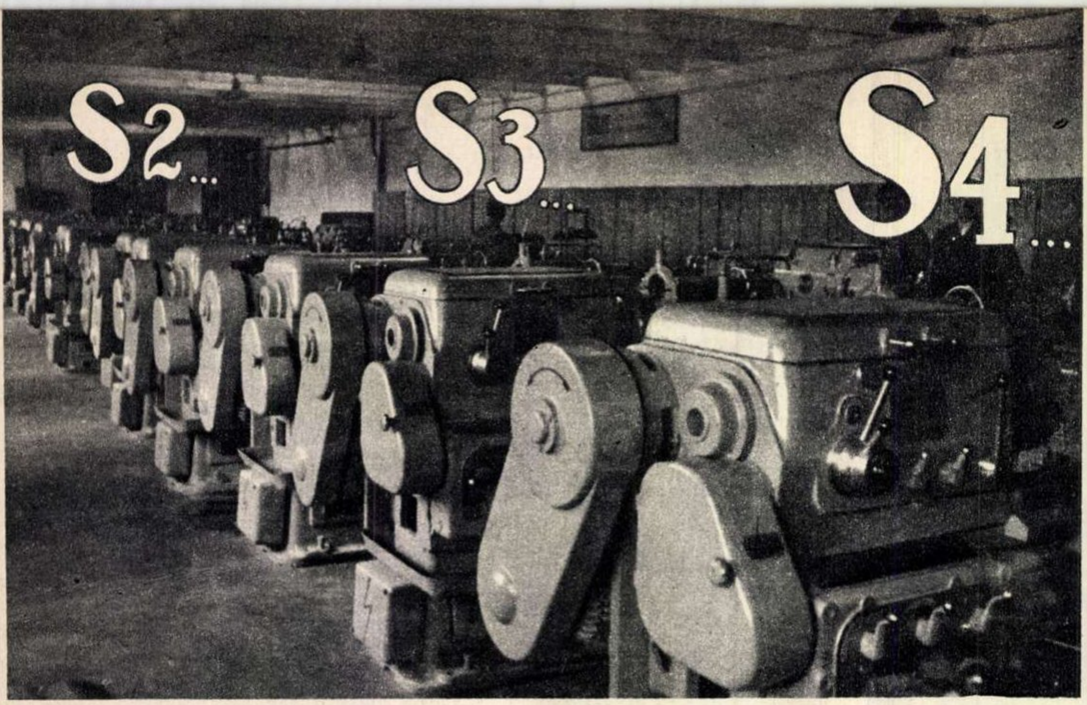

Din această hală, strungurile vor lua drumul spre toate colțurile țării, vestind tovarășilor din industria metalurgică realizarea planului de către muncitorii și tehnicienii fabricii „Iosif Ranghet“ din Arad.

Pe locul unde se află azi fabrica de mașini-unelte „Iosif Ranghet“ din Arad, una dintre importantele realizări ale Cincinalului, era cu trei, patru ani în urmă o întindere plină de bălării. Pe vremea aceea constructorii strungului romînesc „S-2“, răspîndiți prin diferite întreprinderi mici, nu știau că în curînd vor face strunguri.

In fața lor s-a pus, odată cu sarcina de a fabrica strunguri, și aceea de a-și însuși o meserie de înaltă calificare. Pe atunci simplu sudor, Ștefan Pománsz e azi maistru, șeful secției montare. Iată-l acum aplecat asupra strungului, ascultînd bătăile ritmice ale mașinii. După zgomot — căci s-a familiarizat de mult cu el — dă ultimele indicații.

Adalbert Csaika ia strungul în primire, nu fără să privească lung la axul principal. Rezolvarea problemelor ridicate de ax se leagă de numele lui. Faptele și le amintește de parcă s-ar fi petrecut ieri. Era în primăvara lui 1951, cînd de la Institutul de Proiectări Industriale din București sosiseră desenele. Incă în acel an fabrica trebuia să livreze primul stoc important de strunguri. Dar vara a trecut și n-a fost terminat nici unul. Se iviseră piedici serioase: nepotriviri între proiecte și execuție. Săptămîni de zile, proiectanții de la București și montatorii fabricii nu reușiseră să le elimine.

Mașinile-unelte fabricate de industria noastră trebuie să fie de prima calitate. Inginerul Iosif Kaflikievici, laureat al Premiului de Stat, controlează „măruntaiele“ strungului romînesc.

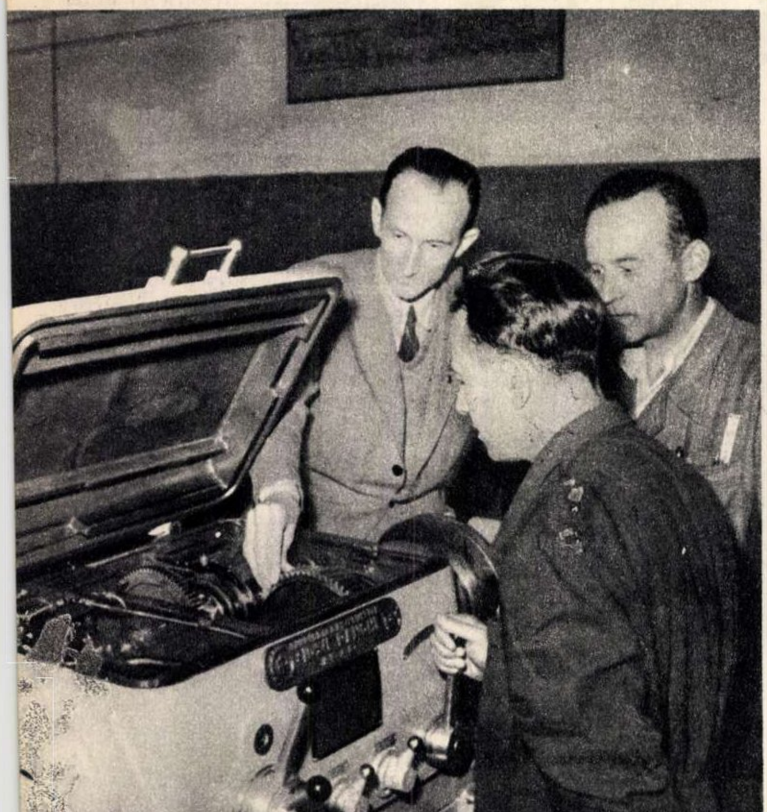

Atunci secția de montare a dat unele indicații Serviciului de Proiectare al uzinei — pe baza cărora au reînceput lucrările. Un merit deosebit în reproiectarea pieselor l-a avut inginerul Iosif Kaflikievici. El a controlat și a revizuit toate proiectele, a redesenat o serie de piese. Se părea că problemele sînt rezolvate. Totuși, datele biroului tehnic nu se potriveau întotdeauna, în secție, cu realitatea. Așa a ajuns inginerul Kaflikievici să descopere un „secret“: că trebuie să îmbine munca lui cu cea a montatorilor. Propunerea lui Csaika Adalbert, de a introduce un ax cu o singură pană, a fost discutată în hala de montare, apoi soluția s-a definitivat pe planșa de desen.

Tot în hală, alături de montatori, și-a petrecut de multe ori nopțile și directorul de atunci al întreprinderii, tovarășul Constantin Dumitrache, dînd sfaturi prețioase, participînd la discutarea problemelor ce se ridicau în legătură cu strungul. Pe atunci inginerul Kaflikievici, tot timpul cît lucra în fabrică, și deseori la facultatea de mecanică din Timișoara, unde este conferențiar, se gîndea la strung. Sosea noaptea de la Timișoara și primul drum la fabrică îl făcea...

Rezultatele n-au întîrziat să se arate: s-a născut, voinic, vlăstarul uzinei, strungul „S-2“. Apoi a venit scrisoarea strungarului fruntaș al întrecerii socialiste Kovács Ștefan de la fabrica „Electromotor“ din Timișoara. Au recitit de zeci de ori, cu aceeași emoție, rîndurile în care strungarul timișorean arăta că, de cînd lucrează cu strungul de construcție romînească „S-2“, a început să aplice metodele de tăiere rapidă a metalelor, și-și depășește norma cu 180% — 200%. Toată fabrica a citit cu mîndrie izbînda ce se oglindea în rîndurile de la sfîrșitul scrisorii:

„Pentru calitatea superioară a strungurilor pe care le construiți voi și care ne ajută să depășim sarcinile de plan, eu și tovarășii mei de muncă vă mulțumim din toată inima“.

Drept înaltă răsplată și imbold pentru noi succese, guvernul a acordat inginerului Iosif Kaflikievici și directorilor întreprinderii, înaltul titlu de laureați ai Premiului de Stat.

E greu să construiești strunguri de calitate atunci cînd construiești pentru prima oară strunguri. „Dar nu e peste putință — asta era vorba directorului Dumitrache Constantin — atunci cînd problema strungurilor e problema întregii țări. Căci dacă noi vom da strunguri mai multe și mai bune, în fabricile de pe întreg cuprinsul țării se vor putea produce tot mai multe bunuri pentru cei ce muncesc“.

Că lucrurile stau așa, o dovedesc cu prisosință propunerile pentru necontenita îmbunătățire a strungurilor, care sosesc la fabrica „Iosif Ranghet“ din toate colțurile țării. Strungarul Iosif Steinbinder de la fabrica de scule din Rîșnov, raionul Stalin, a fost printre primii care au trimis propuneri fabricii. Aplicînd toate propunerile bune — constructorii de la Arad vor îmbunătăți calitatea strungurilor romînești.

*

Strungul romînesc abia „văzuse lumina zilei“, și faima lui trecuse de acum peste hotarele țării. Il priveau cu admirație muncitorii din Leipzig, cercetîndu-l cu amănunțime.

— Strungul nostru e de aceeași calitate cu grîul nostru — le spunea acestor muncitori tov. Botoș Andrei, care însoțise vlăstarul uzinei la Expoziția din R. D. Germană. De același succes s-a bucurat strungul „S-2“ și la Tîrgul Internațional din Plovdiv. De atunci colectivul de montatori, în frunte cu inginerul Iosif Kaflikievici, a terminat un nou strung: „S-3“, din care un stoc a și fost răspîndit la diferite întreprinderi din țară, pentru experimentare. Despre felul cum funcționează aceste strunguri, îți vorbește cu însuflețire Gheorghe Mustață, fost lăcătuș la secția de montare. El a crescut în muncă odată cu strungul, lucrînd în toate fazele de construcție al acestuia. Acum e inspector la Serviciul de control tehnic, însărcinat cu urmărirea în exploatare a strungurilor.

Fabrica de mașini-unelte „Iosif Ranghet“ din Arad urmărește soarta strungurilor și după plecarea lor din fabrică. Fiecare strung e controlat, chiar înafara termenului de garanție, la fabricile cărora le-a fost repartizat. Se cercetează dacă caracteristicile corespund cu datele indicate în caietul de sarcini, dacă diferitele mecanisme funcționează corect, dacă nu se produc zgomote în angrenaje, dacă ungerea se face în chip satisfăcător, dacă nu se încălzesc lagărele etc.

*

... E vremea mesei. La cantină, alături de inginerul Kaflikievici stau doi lăcătuși montatori. Vorbesc despre noul „copil“ al fabricii: strungul „S-4“, un nou tip de strung și mai perfecționat, al cărui prototip terminat e mîndria montatorilor de la Arad.

In halele-depozite ale fabricii, strungurile stau înșirate, gata de expediție. In curînd ele vor lua drumul multor întreprinderi și șantiere din țară...

Francisc MUNTEANU

COMISIA LA LUCRU

— Iți place? Nu? Nici mie! Din cauza lui trebuie să ducem din nou tractorul la atelier...— îi spune tov. Ion Ciocoiu, mecanicului şef al stațiunii, Mircea Drăgoi, arătîndu-i spre motoraşul auxiliar al tractorului.

Intreaga comisie se adunase în jurul tractorului. Motorul nu voia să pornească nicicum.

— Incearcă-l la o turaţie mai mare, spuse preşedintele comisiei, Ciocoiu Ion, directorul S.M.T.-ului din Lehliu, regiunea Bucureşti.

După cîteva minute de noi încercări, motorul începu să duduie, aruncînd rotocoale de fum înecăcios...

Spaţiul de aproape un hectar dintre atelierele de reparaţii, birourile staţiunii şi uriaşa remiză pentru garatul tractoarelor şi al celorlalte maşini agricole, era brăzdat în toate sensurile de urmele şenilelor; aici, tractoarele, proaspăt scoase din revizie sau din reparaţie generală, îşi dădeau examenul în fața comisiei de recepţionare.

Şeful atelierului de reparaţii, Ştefan R. Tiţa, dădu drumul tractorului, probîndu-l în toate felurile: schimba vitezele, de la întîia pînă la a cincea, îl oprea, îl făcea să meargă înapoi ca racul, apoi din nou înainte, îl rotea cînd pe o şenilă, cînd pe cealaltă, îi lăsa motorul încet sau îl accelera la turaţie maximă. Comisia cerceta cu băgare de seamă fiecare mişcare, ascultînd duduitul motorului.

Comisia luase fiinţă încă din primele zile ale lunii ianuarie, în urma instrucţiunilor primite de la Direcţia Generală a S.M.T.-urilor, iar după numai cîteva zile de la constituirea ei, în adunarea generală a întregii staţiuni, îşi expusese planul activităţii de control, de primire şi predare a tractoarelor şi a întregului utilaj pentru însămînţările de primăvară, chemînd pe tractorişti, mecanici, şefi de sectoare, maiştri şi tehnicieni, la organizarea muncii pe ansamble după metoda Bugacev.

— Nu uitaţi, tovarăşi — a spus atunci preşedintele comisiei — că menirea comisiei noastre este de a recepţiona fiecare tractor, fiecare agregat agricol, fără nici un defect. Aşa că să ştiţi un lucru: vom controla amănunţit piesă cu piesă, pînă la cea din urmă piuliţă.

Intr-adevăr, în zilele care au urmat, comisia s-a ţinut de cuvînt. Dacă motorului nu i se făcuse un montaj prea strîns, dacă diferenţialul şi celelalte organe de transmisie nu se încălzesc din pricina unui centraj prea fix, dacă ungerea şi răcirea motorului se fac bine sau nu, într-un cuvînt toate erau controlate cu atenţie de membrii comisiei, Ion Ciocoiu, Mircea Drăgoi, mecanicul şef al staţiunii, Ştefan R. Tiţa, şeful atelierului de reparaţii, de către mecanicii de sectoare Victor Goncerenco şi Marin Găbudeanu.

Controlul comisiei s-a dovedit a fi bine venit. Astfel, la unul din tractoarele reparate, motoraşul auxiliar de pornire a motorului era defect. La altul s-a descoperit o garnitură spartă, prin care uleiul se prelingea într-o şuviţă subţire.

Preşedintele comisiei a făcut atunci mare tărăboi. Şi primul luat la rost a fost şeful atelierului de reparaţii, Ştefan R. Tiţa.

— Bine, tovarăşe Tiţa, dar ce-nsemnează asta? Ori ai uitat că din pricina unui asemenea „fleac" tractorul poate ieşi din funcţiune în plină campanie, ori, şi mai rău, poate ajunge o grămadă de fier vechi!?

— N-am uitat, tovarăşe director... Ştefan R. Tiţa îşi plecă privirea. E vina mea că nu i-am controlat mai în de aproape pe mecanici. Dar n-o să se mai întîmple...

*

In ziua aceea de început de primăvară, prin curtea S.M.T.-ului din Lehliu, se mişca încoace şi încolo sub privirile scormonitoare ale membrilor comisiei de recepţie, al cincisprezecelea tractor de tipul „K.D.-35" scos din reparaţie generală; după ce trecuse cu succes numeroasele şi grelele probe ale examenului, se alătură şi el celorlalte tractoare ce obţinuseră din partea comisiei calificativul: „gata pentru campania de primăvară, gata pentru bătălia belşugului!"...

Costin HÎNCU

DIN FILATELIA ŢĂRILOR DE DEMOCRAŢIE POPULARĂ

UNGARIA

In R. P. Ungară filatelia se dezvoltă neîncetat. Numai cu ocazia „Zilei Timbrului" din anul 1953, sărbătorită de zecile de mii de filatelişti pentru a 26-a oară consecutiv, s-au organizat 32 de expoziţii filatelice, vizionate de peste 70.000 de oameni ai muncii.

Săptămîna filateliei sovietice, organizată anual în luna aprilie, lună în care se aniversează eliberarea Ungariei de către Armata Sovietică, de sub jugul fascist, se bucură de un succes remarcabil. De asemenea, anul trecut s-au organizat simultan la Budapesta „Săptămîna timbrului cehoslovac" şi la Praga „Săptămîna timbrului maghiar".

In prezent funcţionează pe tot întinsul ţării aproape 200 cercuri filatelice, dintre care 50 în capitală. Toate aceste cercuri au o rodnică activitate, organizînd conferinţe, expoziţii, cursuri de filatelie, şedinţe de schimb etc.

O dată pe lună apare revista filateliştilor „Filatéliai Szemle", care este un preţios îndrumător pentru colecţionarii de timbre. Catalogul timbrelor maghiare are o apariţie anuală. In luna septembrie a anului trecut a avut loc la Budapesta, Congresul general al filateliştilor din R. P. Ungară. „Muzeul timbrului poştal", unul din cele mai bogate din lume, are o vechime de 24 ani. El este în permanenţă vizitat de mii de oameni ai muncii.

Astăzi în R. P. Ungară se emit unele din cele mai frumoase timbre din lume. Cele două sisteme de imprimare, heliogravură şi gravură în oţel, care sînt folosite la tipărirea timbrelor maghiare, asigură o excelentă execuţie tehnică. Desenele timbrelor sînt executate de fruntaşii contemporani ai artelor plastice maghiare, ca Sándor Légrady, Zoltan Nagy, Ferenc Gáal, Jozsef Vertel, Imre Czumpf, Mihaly Füle şi alţii.

Emisiunile de timbre maghiare oglindesc tot ce este scump clasei muncitoare: au fost emise timbre închinate zilei de 1 Mai (2 valori), Zilei Feroviarilor (2 valori), Zilei Minerului (2 valori), Zilei Armatei (6 valori), timbre cu portrete ale unor luptători pentru libertatea poporului, ca: Ferenc Rákoczi, György Dozsa, Miklos Zrinyi, Ilona Zrinyi, Bottyán Vak, Aurel Strumpfeld; timbre avînd ca temă lupta pentru pace (2 valori), metroul din Budapesta (2 valori), 10 ani de la victoria de la Stalingrad a Armatei Sovietice (2 valori), localităţile de odihnă ale oamenilor muncii din R. P. Ungară (7 valori), inaugurarea Stadionului Popular din Budapesta (10 valori) etc.

Mult apreciate de filateliştii de pretutindeni sînt şi seriile de timbre ce ilustrează fauna, flora şi minunatele costume naţionale ale ţării.

In R. P. Ungară filatelia este în plină dezvoltare, fiind folosită cu succes ca un auxiliar preţios al şcolii, un mijloc de culturalizare a maselor populare.

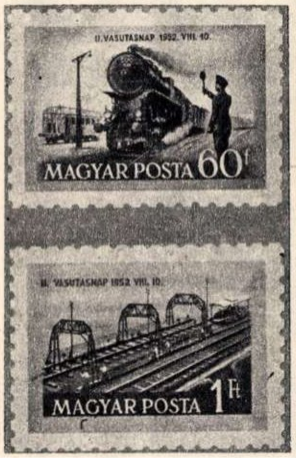
II. VASUTASNAP 1952. VIII. 10.
MAGYAR POSTA 60f
II. VASUTASNAP 1952. VIII. 10.
MAGYAR POSTA 1Ft

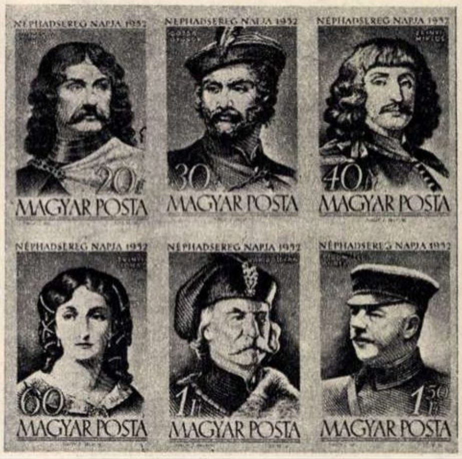

MAGYAR POSTA 60f
TERMELJ MA TÖBBET MINT TEGNAP
MAGYAR POSTA 1Ft

ȘTEFAN GHEORGHIU

40 DE ANI DE LA MOARTEA LUI

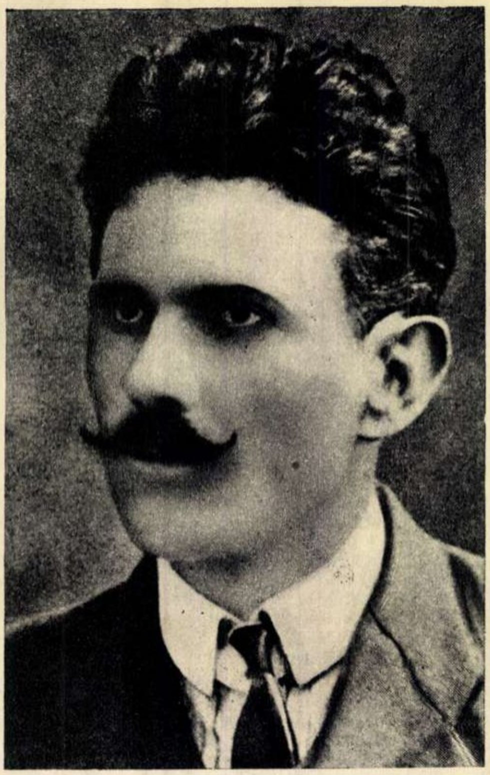

Ștefan GHEORGHIU

Nu era ușor să trăiești din meseria de dulgher. Munca era istovitoare, plină de sudoare, iar banii puțini. De aceea Năstase Gheorghiu o ducea cum nu se poate mai greu. Bucuriile erau puține, zilele negre ca și țițeiul din tîrgul Ploieștilor, unde își ducea veacul. In orășelul acesta, Ploiești, al cărui viitor se vedea a fi din ce în ce mai înfloritor din cauza intensei extracții de țiței, se născu în ziua de 17 ianuarie a anului 1879, Ștefan, fiul dulgherului Năstase. Cînd fu mai răsărit, părinții îl dădură la școală. Cîteva clase primare și apoi basta. Spre școlile cele înalte unde se învăța filozofia și algebra, limbile străine și științele naturii, mergeau doar fiii celor cu bani. Și astfel Ștefan Gheorghiu se apucă de tîmplărie,..

In anii aceia de la începutul secolului douăzeci, mișcarea muncitorească din Romînia înfrunta nu numai cumplita teroare a regimului burghezo-moșieresc, dar și loviturile date în mod perfid, pe la spate, de „generoșii“, care trădaseră mișcarea muncitorească. Impotriva trecerii fățișe în lagărul burgheziei a „generoșilor“, împotriva trădării celor care voiau să lichideze mișcarea muncitorească, se ridică luptători devotați clasei muncitoare ca Ștefan Gheorghiu, I. C. Frimu, D. Marinescu. Ei duc o activitate neobosită de organizare a proletariatului romîn.

1905... Prima revoluție rusă zguduie din temelii imperiul țarist. Ca o furtună nestăvilită ea trece granițele Rusiei și îndeamnă la luptă asupritele popoare. In această perioadă Ștefan Gheorghiu colindă țara ca propagandist și organizator al mișcării sindicale. Cei care l-au cunoscut povestesc de neîntrecutul său talent de a sta de vorbă cu oamenii, de marea putere de convingere a cuvîntărilor sale presărate cu fabule și snoave, pentru a ilustra mai bine o situație, un fapt. In anul sîngeros 1907 este mobilizat. Regimentul său are ordin să participe la reprimarea răscoalelor țărănești. Atunci, în fața regimentului, Ștefan Gheorghiu vorbește soldaților, îndemnîndu-i să nu tragă în țăranii răsculați. Aceasta, în timp ce conducerea oportunistă a partidului social-democrat condamna răscoala. Ștefan Gheorghiu este arestat. Motivul: „rebeliune!“ Ușile temnițelor se închid în urma lui. Stă două luni la Ploiești, apoi cinci luni la Galați în închisoarea militară. Voind să-l extermine, zbirii burghezo-moșierești îl aruncă într-o celulă umedă, pe cimentul gol, pe care se toarnă apă...

E greu însă să-l dobori pe acest militant înfocat. Luptător fără odihnă, Ștefan Gheorghiu duce o activitate revoluționară multilaterală. In paginile ziarului „Romînia Muncitoare“, într-un reportaj intitulat: „Cine agită lucrătorii din fabrici și ateliere“ descrie felul cum se comportă reprezentanții societății „Romîno-Americană“ cu muncitorii. Iată un model de „democrație americană“ adusă de peste Atlantic de către reprezentanții trusturilor: „La latrină se află instalat un birou unde stă în permanență un funcționar care ține cheile de la latrină. Lucrătorii, pentru satisfacerea necesităților, trebuie să se prezinte la susnumitul birou, unde prezintă numărul mărcii, iar funcționarul însemnează ceasul cînd i-a dat cheia și trece într-un registru cîte minute a stat lucrătorul la latrină. La 15 zile se face socoteala minutelor întrebuințate de fiecare lucrător...“

La izbucnirea războiului balcanic, Ștefan Gheorghiu se ridică cu vehemență împotriva poziției oportuniste a conducerii partidului social-democrat care sprijinea tendințele anexioniste ale guvernului burghezo-moșieresc și care căuta să-i convingă pe muncitori că războiul balcanic este un război just. Impreună cu cîțiva tovarăși redactează manifestul „Război războiului“, în care demască toate mașinațiunile celor care voiau să împingă Romînia în cazanul de foc al războiului balcanic din 1913.

Demascînd falsul patriotism al burgheziei, manifestul arată cine poartă adevărata grijă patriei; că drepturile clasei muncitoare nu se apără ducînd un război de cotropire. Minunate și pline de căldură sînt cuvintele care vorbesc în manifest despre patrie: „Patria sîntem noi, muncitorii, producătorii întregii bogății sociale și numai noi știm mai bine ca oricine ceea ce trebuie făcut.“

Organizator destoinic al mișcării muncitorești, polemist neiertător care, în paginile ziarelor muncitorești, a înfățișat și demascat viața tragică a muncitorilor în societatea burgheză, orator neîntrecut ale cărui cuvinte înflăcărau masele și le ridicau la luptă, Ștefan Gheorghiu rămîne una din cele mai de seamă figuri ale mișcării muncitorești de la începuturile sale.

Ștefan Gheorghiu a murit la 19 martie 1914. Dar adevărații luptători nu mor niciodată. Ei trăiesc în memoria milioanelor de oameni, stînd drept exemplu urmașilor. Ideile pentru care a militat acum o jumătate de secol Ștefan Gheorghiu au triumfat în patria noastră. Lupta lui e dusă mai departe de întregul nostru popor, în frunte cu fiii lui cei mai buni, comuniștii.

Mihai GAVRIL

MOLIDUL

Am crescut ca un molid
Mai înalt între molizi,
Lîngă ploile ce cad,
Lîngă fulgere ce ard...
Iar prin cetinele mele
Arde pulberea de stele.
Rădăcinile-mi adînci
Prinse îs aici, în stînci;
De furtună nu mi-i teamă,
De săcure nu țin seamă.
Teama dacă mă încearcă
Nu-i furtuna ce s-arată
Ci-i săcurea ascuțită
De vreun lotru rînduită.
Dar nici de săcure teamă
Nu mi-i!...
Că dacă m-o doborî
In pămînt m-oi coborî
Și-oi trăi și-oi răsuna
In lăuta ce-o cînta.
Case de-oi acoperi
Tot molid înalt voi fi...
Ori de-oi legăna copii...

DIN LUCRĂRILE PICTORULUI ANDREESCU

Inainte de a fi împlinit 33 ani, se stingea în lipsuri și boală Ion Andreescu, unul din clasicii picturii noastre din veacul trecut. In ultimele zile ale vieții, artistul a creat autoportretul pe care îl reproducem în planșele alăturate, împreună cu alte lucrări ale sale.

Pe figura brăzdată, fără vîrstă, în ochii mistuiți de febră, se citește sfîrșitul apropiat. Expresia adînc dramatică a chipului nu este însă resemnată. In privirea îndurerată dar dîrză a artistului, în toată atitudinea lui, se deslușește parcă o întrebare acuzatoare adresată societății burghezo-moșierești, ce lăsa pradă mizeriei pe cei mai înzestrați artiști.

Pictat în tonuri grave, cu o mare sobrietate și forță de expresie, acest autoportret, deosebit de valoros ca realizare artistică, este în același timp un zguduitor document al unor vremi pe veci apuse.

Florile pictate de Andreescu — minunații săi trandafiri roz sau albi, garoafele, panselele și altele — exprimă bucuria artistului în fața frumuseții naturii. Florile sîngerii și invoalte, tulpinele gingașe și zvelte, sînt redate cu mare măiestrie. Cu sensibilitate și emoție, într-o armonie coloristică caldă, a zugrăvit pictorul acest modest „ghiveci cu garoafe“ care-i va fi înveselit poate camera sa săracă.

Pădurea cu frumusețea ei schimbătoare de la un anotimp la altul, cu lumina ce se cerne tremurătoare prin frunziș, l-a atras îndeosebi pe Andreescu. Și dintr-un tablou ca acest colț de pădure, deși departe de posibilitățile creatoare ale artistului, fiind rămas doar în faza de studiu, se poate observa totuși, cum din cîteva trăsături largi de penel pictorul a izbutit să sugereze freamătul pădurii, să comunice suflul intens de viață și poezie ce se degaja din ea.

Cunoscînd îndeaproape viața satului nostru, Andreescu a zugrăvit o serie de tipuri de țărănci tinere, pe figurile cărora se îmbină frăgezimea vîrstei cu umbra pusă de greul vieții. Tabloul „Fetița cu găina“, realizat încă în primii ani ai activității artistului, vădește cu cîtă căldură și dragoste se apropia Andreescu de viața modelelor sale. Imaginea fetiței, pe fața căreia se citește tristețea de a trebui să-și vîndă găina la tîrg, este de un autentic realism, cu atît mai emoționantă și convingătoare prin laconismul ei.

Acest tablou, ca și multe altele ce exprimă atitudinea critică a lui Andreescu față de orînduirea burghezo-moșierească, îndreptățește prețuirea de care se bucură opera sa din partea poporului nostru muncitor.

L. R.

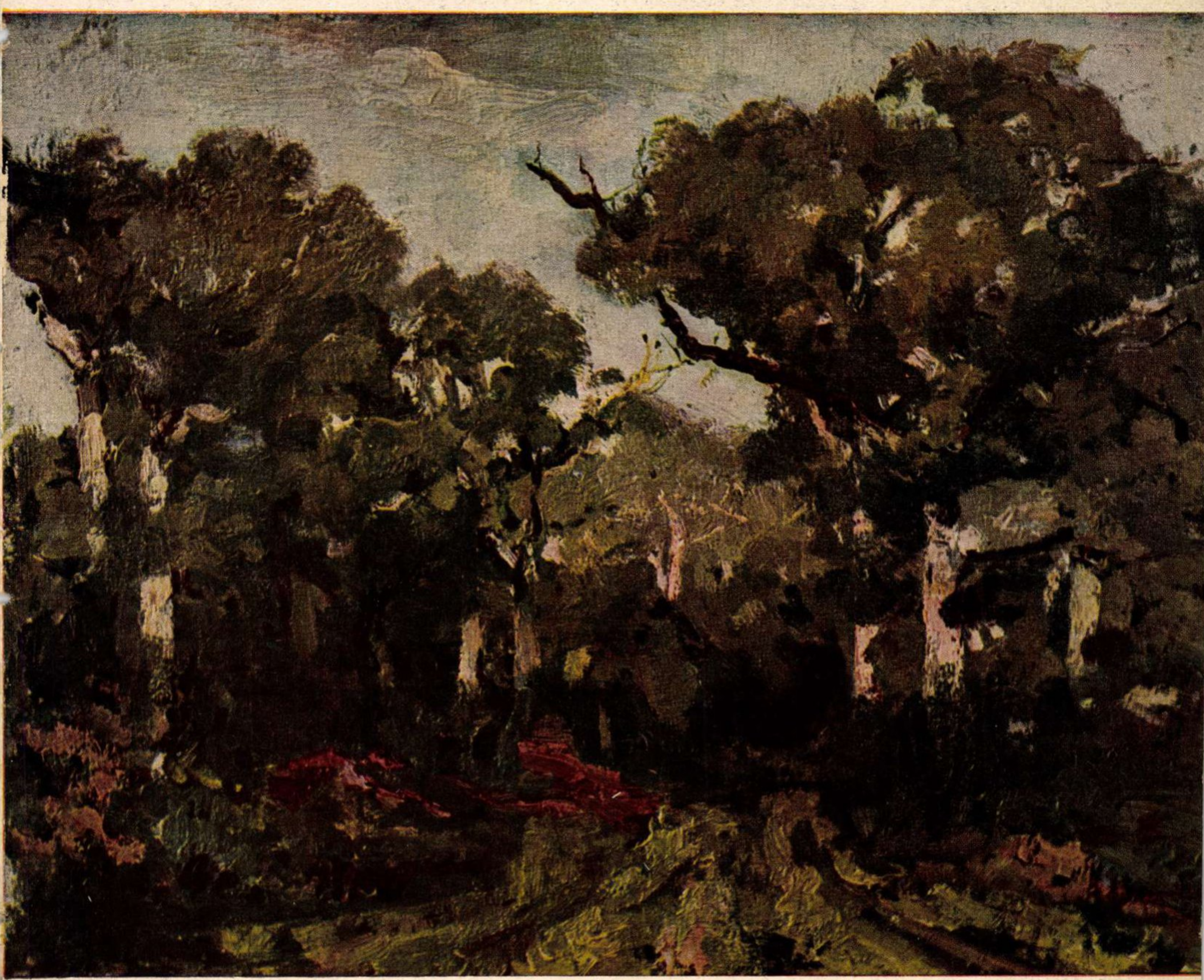

I. ANDREESCU

Colț de pădure

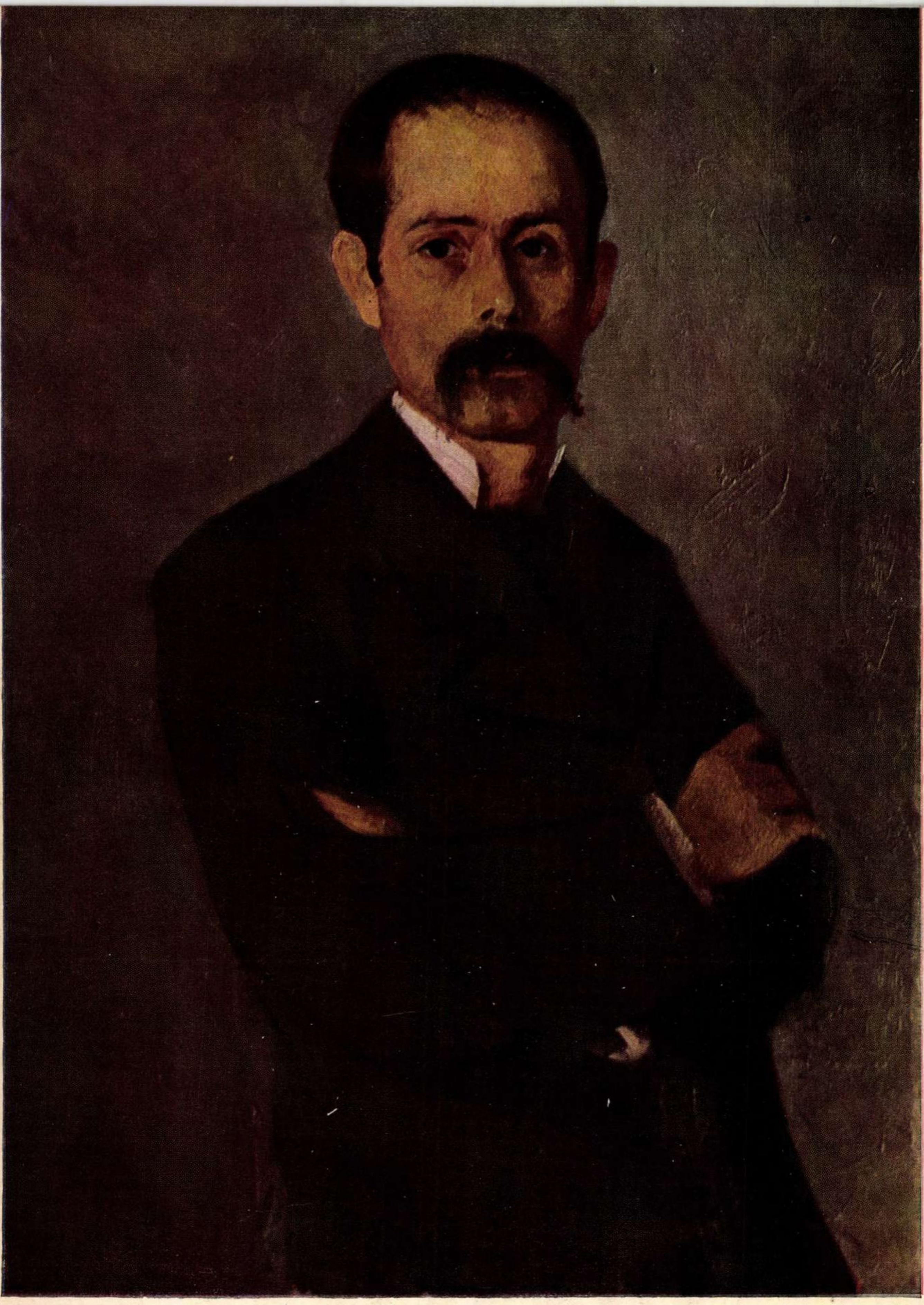

I. ANDREESCU Autoportret

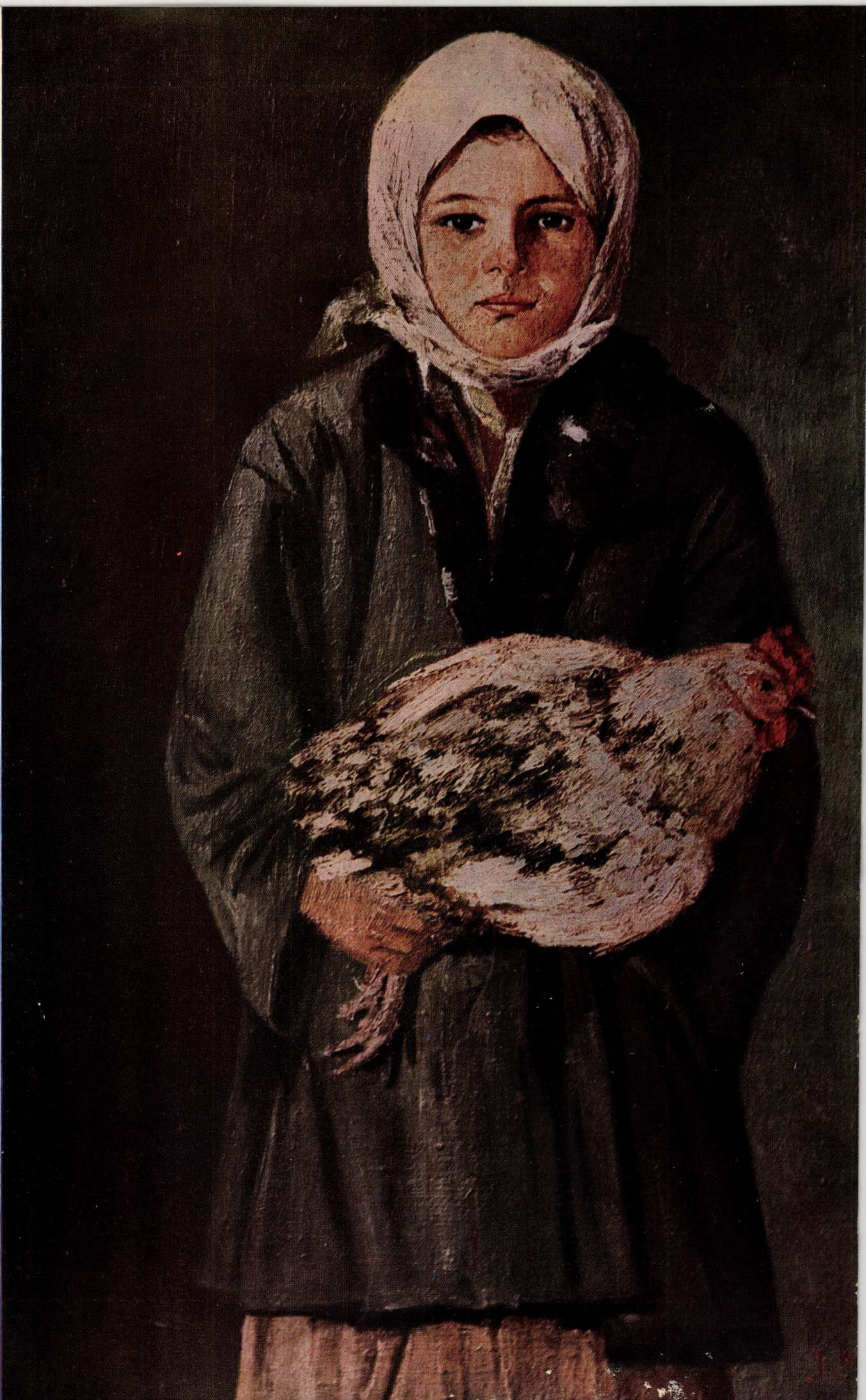

I. ANDREESCU

Fetița cu găina

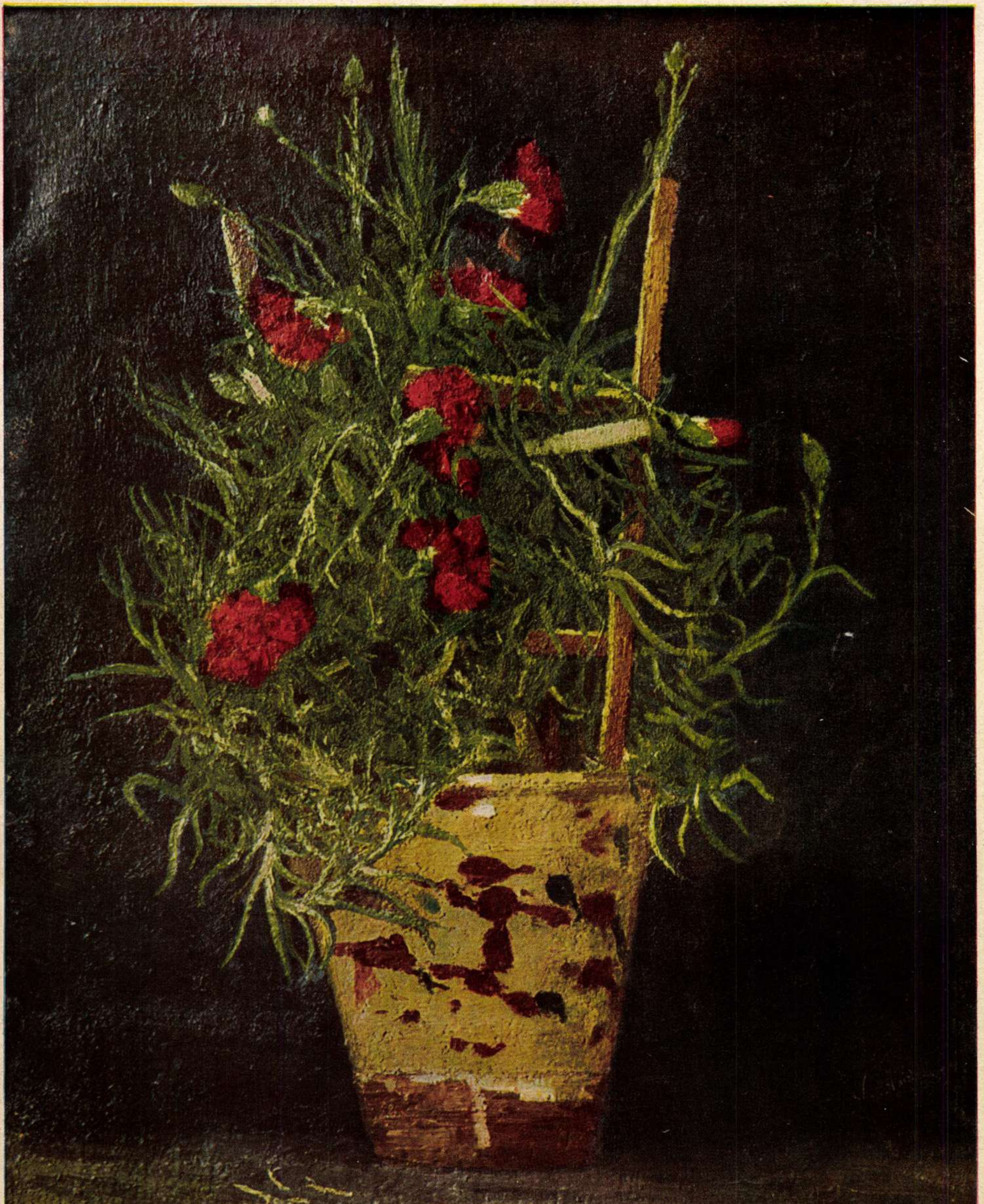

I. ANDREESCU

Garoafe

IN SERELE COOPERATIVEI

Grădinarul Iosif Öllerer (jos) și Iosif Karabás, președintele cooperativei „Partizanul", verifică corpul de încălzire al serei, alimentat cu gaz metan.

„Cine este oare acest cititor care împrumută rînd pe rînd toate operele lui K. A. Timiriazev și apoi le ține la el luni de-a rîndul, încălcînd regulamentul bibliotecii?" — s-a întrebat de nenumărate ori tînăra bibliotecară de la biblioteca regională din Tg. Mureș. Pe fișa cititorului figura doar atît: Iosif Öllerer, de profesie grădinar...

*

In plin contrast cu temperatura încă scăzută de afară, în spațioasele sere ale cooperativei de aprovizionare și desfacere „Partizanul" din Tg. Mureș e adevărată vară. Aspectul vesel al răsadurilor de roșii, împrejmuite de tinerele căpățîni de salată și de frunzișul guliilor ce se scaldă în cele mai variate nuanțe ale verdelui, îți încîntă privirea. Aici fiecare palmă de pămînt este pe deplin folosită. Perioada vegetativă a salatei este de 4 săptămîni, cea a guliei de 6 săptămîni, iar a roșiilor și mai îndelungată: acest factor este ținut în seamă de cultivatori, care alternează culturile astfel ca nici o zi să nu se piardă și plantelor să le fie asigurate cele mai bune condiții de dezvoltare.

... Aci, la grădină, poți afla cine este cititorul asiduu al bibliotecii regionale și la ce rezultate anume a reușit să ajungă Iosif Öllerer, studiindu-l în amănunt pe marele Timiriazev.

Intr-o dimineață grădinarul nostru s-a prezentat la președintele cooperativei „Progresul" cu noul său proiect de inovație. Pe bucata mică de hîrtie care i-a fost întinsă, președintele Iosif Karabás a citit doar atît:

$CH_4 + 4O = CO_2 + 2H_2O$

Sau, cu alte cuvinte: gazul metan, prin ardere în oxigenul din aer, se transformă în bioxid de carbon și vapori de apă.

— Vreau să-ți amintesc un lucru care-l știi, a zîmbit grădinarul. Că bioxidul de carbon este tot atît de necesar plantelor cum ne este nouă, oamenilor, oxigenul...

*

In scurtă vreme sub îndrumarea lui Iosif Öllerer s-a pornit la treabă. Au fost construite corpuri de încălzire speciale, fără coșuri, pentru ca gazul metan să poată arde în aer liber, producînd bioxid de carbon și vapori de apă. Pe lîngă aceste corpuri de încălzire, în toate colțurile serelor au fost instalate arzătoare libere. Temperatura de ardere se poate reglementa după cerințe.

Roadele acestei inovații ingenioase n-au întîrziat să se arate. Incă în primăvara anului trecut s-au cules din răsadnițele calde și din serele cooperativei „Partizanul", de pe o suprafață de numai cîteva sute de m.p., 5460 căpățîni de salată, 5700 bucăți gulii, 3200 kg. roșii timpurii, 5000 legături ridichi, 3000 kg. castraveți etc.

După plenara lărgită a C.C. al P.M.R. din 19—20 august 1953, s-a construit o seră nouă, modernă, pe o suprafață de 690 m.p. Cu aceasta, suprafața totală a serelor cooperativei „Partizanul" a crescut la 2100 m.p.

Munca rodnică a colectivului de grădinari a continuat cu și mai multă însuflețire. Astfel s-a reușit ca în plină iarnă, cînd în toată țara bîntuia gerul, să se poată culege de pe o suprafață de 92 m.p., 300 kg. roșii rumene, de cea mai bună calitate.

După această nouă victorie s-au mai plantat 4000 fire de răsaduri de roșii, precum și mari cantități de salată, ridichi și gulii.

Dar acesta e numai începutul. Proiectele unui mare combinat, cu sere masive, construite numai din beton și sticlă, sînt deja terminate. Acest combinat va ocupa o suprafață de peste 50.000 m.p.

Peste cîteva săptămîni, tinerii care participă în prezent la cursurile organizate în cadrul cooperativei „Partizanul" vor merge să conducă nenumărate alte sere, ce se vor construi încă în acest an în gospodăriile agricole colective și întovărășirile agricole situate în vecinătatea conductelor, prin care curge acest minunat dar al pămîntului: gazul metan.

Stefan IZSÁK
corespondent - Tg. Mureș

La cursurile horticole organizate de cooperativa „Progresul" iau parte, împreună cu grădinarii serei, și muncitori de la gospodării de stat, colectiviști și țărani muncitori din satele apropiate. In fotografie: Ilka Kovacs de la G.A.S. din Miercurea Nirajului și Roza Marton de la G. A. C.-Mitrești — în orele de practică, în sera cooperativei.

După lecții, munca practică le ajută pe viitoarele cultivatoare de legume să înțeleagă și mai bine cele învățate.

Culturile de roșii, salată și gulii absorb cu nesaț apa distribuită de grădinari.

Sub cerul liber

de Traian COȘOVEI

Soarele înalt aprinde în aceste meleaguri creștetul bătrîn a sute de dealuri, făcîndu-le să strălucească în toate culorile, ca o îngrămădire de comori. Pe văi, odată cu lumina lunecînd în asfințit de culoarea mierii, se pornesc — ca într-o curgere înceată de arginturi și aurării — clinchete și tălăngi; glasuri de turme, chiote și cîntece din fluier. Turme, albe și brumării, înșirîndu-se ca niște salbe, pe pieptul dealurilor, ca niște cusături alese pe marginea văilor, se întorc din pășcare.

In aceste locuri își poartă cîrdurile de o mie de oi ciobanii gospodăriei agricole de stat din Hănești-Sadoveni. Cu cîțiva ani în urmă, ei aveau aici o singură stînă și toate oile — soiuri băștinașe amestecate — umblau laolaltă. Odată cu munca de îmbunătățire a raselor de oi, cînd un cuvînt nou — „caraculizarea“ oilor — a intrat în limbajul comun al ciobanilor, brigadierii stînii, Dumitru Tălpăraru și Vasile Stanislav, trecură la organizarea muncii lor. Aleseră oile caracul — vreo cinci sute — și le făcură tîrlă aparte, peste dealuri, la Borolea. Stanislav trecu brigadier la această stînă nouă, iar Tălpăraru rămase mai departe la turma de pe valea Bașăului.

După ce fu așezată a doua stînă din Borolea, Tălpăraru își îndemnă ciobanii : „Acuma, haideți să ne întrecem cu ei, cu alde Stanislav“...

... Incet, zăbovind prin ierburi, turmele se apropie, tălăngile sună des, cîinii umblă și cercetează stîna. Pe rînd vin ciobanii în cămăși albe, încinși cu chimiruri late, cu pălării negre date pe ceafă, cu bice împletite șerpuind în urma lor. Degrabă, pînă cînd flăcăuașul de la strungă apropie oile, ei și-au suflecat mînecile, s-au spălat, și-au clătit gălețile și au trecut în rînd, pe scăunașe. Incepe mulsul. Pornește un ropot nervos de picioare zvelte, grațioase, cu genunchi înverziți, cu unghiile lustruite. Din cînd în cînd oile mari, puternice, dau să sară în lături, se feresc. In clipe de liniște se aude, pe mai multe glasuri, șopotul laptelui în bulboane de spumă.

Bine păscute, sătule, oile abia încap prin gîrlici.

— Acuma, pe seară, s-au înșirat în păscut, de mai mare dragu' — spune mulțumit ciobanul Casian.

— Hm! Pînă la amiază oile îl duc pe cioban; după amiază, ciobanul le duce pe oi — răspunde, filozofînd, Jurabil.

— Haide, măă, copilu'nostru, măă... dă oile la strungă, — îl îndemnă Muntean, cu vorba lui domoală, pe flăcăuașul Vasiliu.

Mulg toți, cu sîrg, mulțumiți de dărnicia oilor. Ei știu că după cum potrivesc oile din păscut, cu apa, așa capătă și laptele. Iar dacă nu mulg bine, înseamnă mai întîi, să nu împlinească planul. Apoi, laptele lăsat în uger mîine nu mai este, se pierde: împietrește pulpa oilor și le înțarcă. Păgubește poporul.

Incet, ca și răsăritul lunii, s-a ivit la marginea gălețilot spuma tremurătoare a laptelui: mulsul se apropie de sfîrșit.

Indată după ce au pornit întrecerea cu ciobanii din Borolea, brigadierul Tălpăraru a luat o serie de măsuri. Se spunea că Tălpăraru îi mai priceput și mai cunoscător din practică, iar Stanislav îi mai tare în carte. Cei doi brigadieri în întrecere se sfătuiau însă adeseori. „O turmă mai mică îi mai ușor și mai bine de îngrijit — spunea Tălpăraru. Eu împart turma din stîna mea în două cîrduri de cîte 250 de oi. Tu să faci la fel“. Altădată îl căută Stanislav pe Tălpăraru: „Nu-i bine să paștem tot islazul odată... Oaia îi mofturoasă la mîncare, unde calcă azi, mîine nu mai paște. Să știi că noi împărțim islazul în parcele, așa cum scrie la carte. O să avem întotdeauna iarbă proaspătă și destulă“. Ciobanii din Bașău își parcelară și ei islazul.

Curînd, Tălpăraru își îndreptă atenția asupra ciobanilor: „cu cît au să fie ei mai pricepuți, cu atît oile au să o ducă mai bine, o să putem da mai multă producție. Oi bine îngrijite — înseamnă miei voinici, lînă multă, carne și lapte din belșug“. Pe cel care îi păru mai bun dintre ciobani, pe Ioachim Adăscăliței, îl trimise la școala de șefi de stînă și el se ocupă îndeaproape de Casian, de Jurabil și de Muntean, să-i învețe bine secretele ciobănitului. Stanislav îl trimise și el la școala de șefi de stînă pe Ion Pușcașu și începu să-și crească ciobanii. „Iți spun, pentru că sîntem în întrecere și să nu zici că lucrăm în secret“ — îi destăinuia Tălpăraru lui Stanislav.

In primăvară, Tălpăraru a fost chemat la o conferință, la București. „Dacă vine vorba despre întreceri — îl sfătuiră ciobanii — tu cheamă la întrecere, din partea noastră, toate stînele din Republică — și om vidé noi...“ Tălpăraru le-a îndeplinit dorința.

— Mersul întrecerii cu stînele din țară eu îl aflu citind în gălețile noastre cu lapte — glumește cu tîlc Ioachim. Avem noi semne la găleți...

— Hai, măă, copilu'nostru, măă... mai ai?... îl întrebă Muntean pe flăcăuașul de la strungă. Are ce are cu el. Cînd a venit băiatul, întîi i-a spus lui Muntean „moșule“, dar degrabă, încurcat, și-a schimbat vorba: „tovarășe Muntean“. Ciobanii ceilalți au rîs: „moșul“ era un năzdrăvan de vreo 40 de ani, spătos, cu fața largă, colțuroasă și pîrlită, dar cu părul albit. Muntean și-a netezit barba albă și a zîmbit poznaș: „Ăsta-i copilu'nostru, mă, îi isteț. Să-l creștem. Te uiți că-s alb? M-a viscolit prè tare...“ L-a luat pe flăcăiaș cu el, la turma cu miei și cu oi fătate. „Mieii îs mai gingași și au nevoie de o îngrijire aparte“ — îl îndruma pe băiat și de-atunci s-au împrietenit.

... S-a terminat mulsul. Luna s-a aprins de-a binelea pe cer. Ciobanii deșartă gălețile în bidoane, se spală. In vreme ce „copilul nostru“ mînă oile pe locul tîrlei, Casian pregătește căruța, Jurabil aduce căluții murgi. Cu un cîine venind din urma căruței cu bidoane, Casian pornește peste dealuri, la centrul de telemea din Borolea. Jurabil, Muntean, care sînt în

Seara la tîrlă. In jurul focului, cu cîinii lîngă ei, ciobanii se sfătuiesc. Responsabilul stînei, baciul fruntaș al întrecerii socialiste Dumitru Tălpăraru, le spune despre mersul întrecerii lor cu toate stînele din țară. Alături, turma stă tihnită.

schimbul de noapte, își pun căciulile, își aruncă hainele pe umăr.

Noaptea, pe răcoare, oile pasc mai bine: nu e praf, nu-i zăduf, nu sînt muște. Și iarba îi proaspătă și parfumată. Mulsul de dimineață e mai îmbelșugat. La un capăt al turmei veghează Jurabil, răzemat în bîtă; stă nemișcat, ca sub o cernere cerească, numai de el simțită. Stă în aceeași neclintire și uriașă dragoste, cu care ziua întîmpină revărsarea arșiței, cu care întîmpină burnițele toamnei, viscolele iernii, grindinele — toate cîte se opresc în spinarea lui puțin adusă.

Cînd oile încep să se strîngă cu gînd de culcare, Muntean scoate ceasul din buzunar: nu-i încă ora odihnei. Cu îndemnuri domoale le stîrnește, să mai pască. Dacă nu pasc, oile nu dau lapte. Și mîine poporul de muncitori așteaptă o cantitate mai mare de brînzeturi decît a primit ieri și alaltăieri. Ne trebuie din ce în ce mai multă și mai bună hrană. Oile nu știu, firește, treaba asta, dar o știu ciobanii și la îndemnurile lor, oile se înșiră după ei, pe unde-i mai bună iarba și rup pofticioase mohorul înalt pînă la genunchi.

Trec pe deasupra lunii bulgărași, fuioare albe și brumării de nori, așternîndu-se pe cer într-o risipă care îl face pe Jurabil să mormăie, mucalit:

— Te uită la turmele de sus! Ce-or fi făcînd ciobanii de-acolo?! Și-au prăpădit oile lor lîna pe miriști...

— Au să dîrdîie la iarnă, golași, fără hăinuțe, copiii ciobanilor de sus — rîde și Muntean.

Ciobanii gospodăriei din Hănești și-au depășit planul la lînă. Oile, bine îngrijite, au avut lînă bogată, mătăsoasă. Le-au scăldat, le-au tuns bine și la vreme.

Cînd, din întuneric, se înfățișează la el, cu cîinele Haiduc după ea, „Oacheșa" lui „năzdrăvană". Muntean își cercetează ceasul și dă semne de plecare. De altfel și oile începuseră în felul lor să-i atragă luarea aminte, întorcîndu-se spre el. Pornesc spre stînă, ciobanii tot uitîndu-se lung pe cer, la drumul robilor, vrînd parcă să descopere turmele care au trecut pe acolo, răscolind de-a curmezișul boltei pulberea aurie...

Îi tîrziu cînd se întoarce Casian de la centrul de telemea. Ioachim a ințețit focul: într-un ceaun fierbe mămăliga, în altul laptele. Tresar din nou glasuri dulci, somnoroase, de mioare, de clopote și fluierături și, curînd, oile se liniștesc în tîrlă. Numai „Oacheșa", năzdrăvana lui Muntean, întîrzie pe lîngă cioban: uitucă, se dă singură la strungă, parcă ar vrea s-o mulgă iar.

— Dimineață, păcătoaso! o trimite la culcare Muntean.

— Spuneai că a învățat ceasurile fixe! — rîde Ioachim.

— Mai uită cîteodată — o apără ciobanul — mai greșește; da' în noaptea asta ea mi-a dat plecarea.

Strînși lîngă perdeaua de stuf, ciobanii ospătează. Casian le-a adus vești de la stîna din Borolea. Tălpăraru și Stanislav sînt duși la o școală. In toamnă se vor face însămînțări artificiale la oi și oamenii învață cum trebuie efectuată însămînțarea. Șefii de stînă — Ioachim și Pușcașu — conduc treburile stînelor în așa fel că nu se simte lipsa brigadierilor. Iar întrecerea merge înainte.

S-au făcut și în anul trecut însămînțări artificiale. Ciobanii au așteptat cu neliniște primăvara — să vadă cu ochii rezultatul. „Tot cîte doi miei la fiecare oaie, așa cred eu" — se bucura Stanislav. „Să îngrijim bine oile, să le hrănim, să avem miei frumoși" — se îndemnau ciobanii. Avuseseră ei grijă ca oile să intre grase în iarnă, să nu sufere.

In toiul iernii de anul trecut, însă, turmele au rămas fără nutreț; gospodăria nu avea furaje destule. Viscole și geruri, zăpezi — lipsa de nutreț amenințau să înghită cele o mie de oi ale statului. Comunistul Tălpăraru dădu alarma. Oile mari, voinice, cu miei în ele, începeau să resimtă rațiile scăzute, noaptea behăiau neliniștite; parcă simțeau primejdia. De la centrul gospodăriei — la 40 km. depărtare — nici un semn de ajutor.

— Birocrația dracului! înjura asudat Tălpăraru, sfătuindu-se cu ciobanii, cînd, tocmai, veni de peste dealuri Stanislav, cu doi cîini după el, cu cojocul încărcat de chiciură.

— Toată răspunderea îi pe pieptul nostru. Noi sîntem cu oile aici — nu domnișorii de la birouri. Cu ei om vorbi pe urmă. Să plecăm din locul ăsta blestemat — îl chemă cu el Tălpăraru.

Bătură amîndoi satele, pînă departe, întrebînd prin oameni de nutreț. Se întoarseră și porniră la drum lung, cu turmele înconjurate de cîini, cu sănii și căruțe încărcate cu paie și saci de porumb. Din loc în loc făceau popasuri, dădeau oilor tainuri concentrate — grăunțe — ca să reziste. Odihneau și porneau mai departe. Au ajuns la o altă gospodărie de stat, la vreo 70 de km. Nici o oaie nu le-a căzut pe drum. Gospodăria lor le-a venit apoi în sprijin, le-a cumpărat acolo furaje și au iernat astfel 55 de zile, în cîmp deschis. In primăvară s-au întors la stînele lor, cu toate oile sănătoase, cu șoldurile pline. Aduceau înapoi, în harabale, printre cojoace și tărhaturi, miei albi, ori negri-strălucitori.

Apoi începu zorul mieilor — trudă plină de răsplătire și mulțumire. Tălpăraru și Stanislav, fruntași ai întrecerii socialiste încă din vara lui '52, își întăreau cu această faptă înaltul titlu. Patru sute de miei dintre aceștia — cei mai buni — fac în prezent turmă caracul și cresc, ca în rai, într-un imaș bogat, la vreo 10 kilometri mai departe, sub supravegherea a patru ciobani tineri. Se ridică a treia turmă a gospodăriei Hănești.

— La centrul de telemea îi o greutate și o nedumerire, — gîndește cu glas tare Ochiță. Măsoară ei, acolo, gradul de grăsime a laptelui. Asta nu-i rău. Trebuie să știm ce fel de lapte producem. Numai că, din cînd în cînd, analiza aceea scoate că laptele dus de noi îi apos. De unde apos?... Pe vreme ploioasă, oile mănîncă iarbă încărcată cu apă; noi știm că și laptele are să fie mai subțire. Om lua aminte ca să ducem oile la păscut în cel mai bun loc. Dacă păscutul e mai bun, și laptele e mai gras...

După cină, ciobanii trec toți pe marginile tîrlei și se culcă din loc în loc pe lîngă oi. Pînă să adoarmă, își mai aduc aminte de cîte ceva, mai schimbă cîte o vorbă.

— Pînă acuma avem 7000 de litri de lapte peste plan — spune Casian.

— Cei din Borolea au cît noi? sare flăcăuașul Vasiliu.

— Măă, copilu'nostru, măă...

— Dă oile la strungă! i-o ia înainte, glumeț, Ioachim.

— Nuu, să lăsăm șaga — stăruie Muntean. Să nu ne bucurăm prè mult: dacă n-or depăși și ăi din Borolea și alții — ce-am făcut?... Te-ai gîndit tu cîte oi, cîte vaci trebuiesc; cît lapte și cîte brînzeturi trebuiesc în țara asta, ca să ajungă fiecăruia, pe săturate? Munți de brînză, rîuri de lapte...

Intr-o seară ca asta, înainte de a pleca la școală, Tălpăraru le-a adus ciobanilor o veste: „Ție, Ioachim Adăscăliței, și ție, Dumitru Muntean, și ție, Jurabil — de la stîna noastră; lui Pușcașu și lui Ungureanu și încă unuia de la stîna lui Stanislav, partidul v-a dat titlul de fruntași ai întrecerii socialiste. Ceilalți — mai tîrziu, care cum s-or învrednici". Tăcură toți, tulburați, și Tălpăraru adăugă, mustrîndu-i cald, netezindu-și părul alb pe tîmple: „V-am spus eu că partidul și statul își pun nădejde în noi?"

In seara aceea a fost petrecere la stînă: Tălpăraru a destupat o sticlă de țuică și a trecut-o din mînă în mînă, iar Muntean a cîntat cu foc din caval.

*

... Doarme turma, dorm și ciobanii. Numai Muntean nu poate să mai adoarmă. De la o vorbă a strungarului, gîndul îi trece la treaba care începe mîine-poimîine: alegerea oilor pentru trimes la tăiere. Iși trece pe dinaintea ochilor fiecare oaie. Fiecare li-i dragă ciobanilor prin ceva. Cade vina pe cele sterpe în primul rînd, apoi pe bătrîne, pe metișuri, pe cele slabe de lapte, pe haimanale, pe mofturoasele care nu mănîncă. Merg toate pentru hrana, pentru bucuria și sărbătorile poporului muncitor. Bucuria lui Muntean: oile sînt înfundate de grase, fiecare — grea cît un batal. Și turma se înnoiește cu oi de rasă curată: caracul. De la grija acestei curățiri a turmei și predarea cotelor de carne către stat, gîndul lui Muntean o ia înainte, în primăvară. Zorul, grija și bucuria fără seamăn a mieilor. Nu-i o treabă ușoară: e o muncă plină de osteneli și care ține din februarie pînă în aprilie. Sînt nopți de veghe și de nesomn; de nerăbdare și bucurie. Ciobanii umblă din ceas în ceas cu felinarele, prin turmă, caută oile fătate sau pe cele ce se trudesc; strîng miei uzi, îi alăptează și-i duc la căldură să nu se betegească. Dimineața, înainte de plecarea turmei, trebuiesc alese și ținute în tîrlă oile care dau semne că vor făta în ziua aceea. Cele ce nu vor fi oprite aici, vor făta departe, pe cîmp, și le vor da de lucru ciobanilor.

Muntean se întoarce în toată seara încărcat cu patru-cinci miei, așezați în traistă, la subsuori, în brațe... și alți șapte-opt așezați bine pe samarul măgarului. Sînt seri în care ciobanii întîrzie pînă în noapte, în cîmp, așteptînd să fete cîteva oi, pe care le-a prins truda tocmai atunci, seara... Apoi Muntean își ia în primire turma oilor cu miei: în diminețile răcoroase duce mieii pe sub costișe, în bătaia soarelui; în amiezile fierbinți, îi dă prin zăvoaie, la umbră...

Nu-i ușoară nici alegerea mieilor pentru tăiere. Toți îs frumoși; pe care să-i dai? Dintre cei cu blănița cea mai frumoasă — caracul — berbecuții sînt tăiați. Sînt sacrificați apoi metișii.

Nu doarme Muntean — somnul lui îi vînturat în pacea adîncă.

Și, deodată, în liniștea aceasta plină de tihnă, răsună glasul lui domol:

— Hai, măă, copilu'nostru, măă... Scoal' și dă oile la strungă... S-ajungem să înmulțim oile noastre ca frunza... Să vezi turmele noastre și să spui că-s rîuri și mări — nu cîrduri de caracul...

Preparorea brînzei telemea cere fără îndoială multă pricepere. Iată-l pe specialistul tîrlei, maistrul Biciurcă Constantin, așezînd brînza la butoi.

DAMA DE PICĂ
LA TEATRUL DE OPERĂ ȘI BALET

Ioana Nicola-Știrbei în rolul Lizei din opera „Dama de Pică".

Herman, așa cum îl cunoaștem din interpretarea tenorului Garbis Zobian.

Ceea ce caracterizează, printre altele, creația oricărui mare compozitor, este faptul că principalele sale opere sînt străbătute de o temă fundamentală, de o idee de înaltă valoare etică.

Tema fundamentală a întregii opere a lui Ceaikovski oglindește lupta tragică a omului însuflețit de năzuințe curate împotriva a ceea ce compozitorul numea „fatum", înțelegînd prin acest termen grelele și copleșitoarele condiții sociale ale societății țariste, forțele negative, obscure ale vieții din acea epocă. De multe ori, în această înverșunată luptă omul cădea răpus, speranțele îi erau zdrobite. Acesta era un fenomen tipic pentru societatea în care domneau nedreptatea socială, viciul și neomenia, înăbușind adesea împotrivirea oamenilor simpli, cinstiți, încrezători în idealuri nobile. Dar chiar în împrejurările în care acest conflict găsea în operele lui Ceaikovski o rezolvare tragică, compozitorul sublinia cu forță simpatia sa pentru oamenii ale căror aspirații luminoase au fost sfărîmate și exprima totodată, cu patos, protestul său împotriva nedreptăților ce stăvilesc drumul omului spre fericire. Această idee, de un profund umanism, o reîntîlnești, în forme diferite, ascultînd simfonii atît de zguduitoare cum sînt a patra și a cincea, sau urmărind drama unor eroi ca Romeo și Julietta, Francesca da Rimini, Manfred, Mazeppa și Maria, cărora Ceaikovski le-a închinat nemuritoare lucrări simfonice.

Aceeași idee apare și în opera „Dama de Pică", inspirată din nuvela cu același nume a lui Pușkin. Pofta bolnăvicioasă de cîștig, cultivată în sufletul tînărului Herman de către aristocrați corupți, decăzuți, ajunge să înăbușe în acesta dragostea sa sinceră, curată, pentru Liza și-l împinge, în cele din urmă, la actul deznădăjduit al sinuciderii. Expresia muzicală a acestui dureros conflict se concretizează, în primul rînd, în structura tematică a operei. Temele principale care stau la baza operei „Dama de Pică", dezvoltarea acestor teme, reflectă ciocnirea dragostei înălțătoare cu pasiunea înjositoare a jocului de cărți, încercările eroilor de-a face să triumfe nobilul lor sentiment, deznodămîntul tragic al conflictului.

Trei sînt temele pe care se clădește întregul edificiu simfonic al operei:

Prima temă este alcătuită dintr-un motiv aspru și rigid care se repetă de trei ori, ca o forță amenințătoare. In desfășurarea operei, acest motiv apare ori de cîte ori se ivește contesa — deținătoarea secretului celor trei cărți — sau este numai vorba de ea.

A doua temă, o melodie lirică coborîtoare, îl caracterizează pe Herman, zbuciumul și gîndurile acestuia. Este interesant de remarcat că în structura acestei melodii intră și motivul amintit al cărților de joc, subliniind astfel locul pe care avea să-l ocupe în viața sufletească a eroului nefasta sa pasiune.

A treia temă — o melodie de larg suflu, plină de lumină și tensiune emoțională — este tema dragostei dintre Herman și Liza și se află într-un puternic contrast cu tema lipsită de umanitate și căldură a cărților de joc.

Desfășurarea întregii opere se bazează pe lupta în cadrul căreia tema negativă a cărților de joc se impune cu putere crescîndă, pînă în momentul culminant al sinuciderii eroului. Tema dragostei, care răsunase cu maximum de forță în tabloul din camera Lizei, — la începutul operei — nu mai reușește să se impună, pînă în final, în formă integrală, ea apărînd episodic și fragmentat. Ea reapare însă la sfîrșitul operei, pe buzele muribundului Herman și în concluzia orchestrală, ca un imn închinat acestui nobil sentiment care nu cunoaște moartea și va încălzi totdeauna sufletele oamenilor.

In operă există o serie de tablouri muzicale care caracterizează sugestiv mediul social în care se desfășoară conflictul și care reprezintă adesea înseși forțele negative, vrăjmașe fericirii eroilor: fastuosul bal aristocratic, atmosfera apăsătoare a camerei contesei, desfrîul nobililor în tripou etc.

In punerea în scenă a „Damei de Pică" la Teatrul de Operă și Balet, este evidentă preocuparea regiei (V. Ciukov-Moscova) de a lumina cu un puternic reflector forțele antagonice care se ciocnesc pe parcursul operei. In măsura în care această preocupare a fost înfăptuită, spectacolul a căpătat semnificații adînci și o remarcabilă forță de generalizare.

Străduindu-se să îmbine într-un tot armonios elementele componente ale artei de operă, regia a izbutit să creeze un spectacol dramatic, închegat în ansamblul său. In munca sa de reliefare a conflictului social, existent în operă, de cimentare realistă a tuturor factorilor spectacolului, regia s-a bucurat de concursul valoros al diferitelor compartimente artistice și tehnice ale ansamblului Operei.

In acest sens trebuie relevat aportul remarcabil pe care-l aduce orchestra în precizarea sensului ideologic al operei. In „Dama de Pică" partea simfonică are o amploare deosebită, fapt care a ridicat în fața conducerii muzicale (E. Massini, A. Mendelsohn, M. Brediceanu) probleme dificile. Este incontestabil că munca dusă pentru pregătirea „Damei de Pică" a determinat creșterea nivelului artistic al execuției orchestrale, în special sub aspectul omogenității și expresivității acesteia. Aceasta a făcut ca pe parcursul acțiunii muzicale orchestra să nu se rezume la a acompania, ci să fie un element activ de caracterizare a stărilor sufletești, a conflictului dramatic. Din acest punct de vedere este de subliniat modul pregnant în care a fost pusă permanent pe primul plan tema negativă a cărților de joc — simbol al forțelor întunecate, vrăjmașe fericirii omului. Sugerăm, însă, în aceeași ordine de idei, ca în finalul operei tema dragostei să răsune cu mai multă forță și convingere, nu pătrunsă de sentimentul resemnării, așa cum se întîmplă acum, ci ca o slăvire a dragostei nobile și curate. Nu trebuie uitat că, deși profund tragică, muzica lui Ceaikovski este, în esența ei, adînc optimistă prin pasiunea cu care compozitorul cîntă întotdeauna frumusețea vieții, a marilor sentimente omenești. Convențional, dulceag, sună uneori orchestra în introducerile simfonice ale ultimelor tablouri. Se simt aici rezonanțele modului tradițional de execuție a operei italiene. Preludii orchestrale — ca cele care redau chinul sufletesc al lui Herman (scena din cazarmă), durerea și neliniștea Lizei așteptîndu-și iubitul — se cer cîntate cu mai multă participare și patos dramatic.

Creația actoricească are numeroase laturi valoroase, datorită în mare măsură faptului că pentru cele trei distribuții ale spectacolului au fost mobilizate cele mai de seamă forțe artistice ale operei noastre. Trebuie semnalate unele realizări actoricești care au jucat un rol deosebit în caracterizarea eroilor și a conflictului în care aceștia se află angrenați. Interpretînd pe Liza, Dora Massini a exteriorizat în mod sugestiv noblețea sufletească a eroinei, zbuciumul care o macină din momentul în care se îndoiește de sinceritatea sentimentelor lui Herman. Caracteristice pentru interpretarea actriței sînt tensiunea dramatică, gama extrem de bogată și nuanțată a trăirilor sufletești redate prin acțiunile fizice corespunzătoare, prin mlădierea expresivă a vocii care amintește adesea de intonațiile vii ale vorbirii omenești. In același rol, Ioana Nicola-Știrbei se remarcă îndeosebi prin puritatea cristalină a vocii, prin simplitatea jocului scenic. Un Herman convingător — om autentic, sfîșiat lăuntric de fatala sa pasiune — întruchipează tenorul Garbis Zobian; vocea de un intens dramatism, comportarea sinceră izvorîtă dintr-o trăire puternică, au ajutat interpretului să realizeze o serie de momente emoționante. In rolul bătrînei contese am apreciat în special interpretarea Mariei Moreanu; actrița a subliniat forța neîndurătoare pe care o simbolizează apariția bătrînei contese, dar a păstrat totodată complexitatea sufletească a personajului, manifestată cu o deosebită putere în scena dinaintea morții, cînd prin mintea contesei se perindă amintirile tinereții sale. Ușuraticul conte Tomski, exemplar tipic al aristocrației decăzute — unul din personajele cheie ale operei, a cărui povestire trezește în Herman dorința bolnăvicioasă de a afla secretul cărților de joc — este interpretat cu dezinvoltură și mult spirit de P. Ștefănescu-Goangă și Al. Enăceanu. Multă generozitate am remarcat în cîntul atît de expresiv, în jocul sobru și inteligent al lui Șerban Tassian, interpretul contelui Elețki, logodnicul Lizei. Numeroase calități interpretative se pot constata și la alți soliști ca: Maria Snejina, Elena Cernei, Zenaida Palli, Mihail Arnăutu, Nicolae Herlea, Iolanda Mărculescu, care s-au integrat rolurilor, impresionînd pe spectator prin firescul jocului, prin expresivitatea și muzicalitatea cîntului.

Dar, cu toate că spectacolul „Dama de Pică" a mobilizat cele mai valoroase forțe artistice ale operei, el cuprinde o serie de momente care nu emoționează pe spectator, în ciuda forței emoționale care caracterizează muzica lui Ceaikovski. Sînt destul de numeroase scenele în care lipsește comunicarea între interpreți, aceștia acționînd pe cont propriu și nu în virtutea legăturilor sufletești nevăzute care se stabilesc întotdeauna în viață, între doi sau mai mulți parteneri. Se pare că unii cîntăreți de operă uită adesea de partener, preferînd să intre în comunicare directă cu publicul. Cînd interpretul contelui Tomski, Ștefan Petrescu, povestește în renumita sa baladă taina celor trei cărți, ai convingerea că el nu se adresează prietenilor care-l ascultă uimiți, ci publicului din sală. Lipsa de comunicare între parteneri, am putea spune dezinteresul reciproc pe care aceștia îl manifestă adesea, face ca momente hotărîtoare ale operei, cum sînt duetele între Herman și Liza, Herman și Tomski, Liza și Elețki, cvintetul din primul tablou, să fie statice, reci, lipsite de dramatism. O astfel de comportare creează o atmosferă convențională și nu reușește să convingă pe spectator.

Supără încă destul de mult în jocul unor actori, modul cu totul exterior și lipsit de convingere în care acționează pe scenă. Ai impresia că gesturile, mișcările lor nu pornesc dintr-un imbold lăuntric, ci au fost memorate mecanic, ca acțiuni fizice „în sine“. Această impresie se întărește în urma analizei comparative a interpretării celor trei distribuții: majoritatea actorilor care interpretează același rol (acest lucru e evident în deosebi la rolul Herman) reproduc cu precizie aceleași gesturi, aceleași mișcări, ei reacționează într-un mod identic, nelăsînd aproape deloc să se întrevadă personalitatea artistică a fiecăruia, felul cum fiecare interpret a înțeles să se adapteze personajului întruchipat.

In stilul de cînt al interpreților noștri de operă se remarcă, nu rareori, lipsa unei frazări și mlădieri capabile să redea cele mai fine nuanțe ale trăirilor sufletești: adesea, cîntul lor se desfășoară liniar, uniform, fără putere de a caracteriza viața sufletească a eroului. Această constatare își păstrează valabilitatea chiar în cazul talentatei cîntărețe Ioana Nicola. Vocea sa pură trezește admirație, dar nu comunică pasiunea, frămîntările, nuanțele trăirilor sufletești ale Lizei. Fraze muzicale în care se află concentrat un intens dramatism (de pildă „Mă îneacă plînsul“ ș. a.) sînt intonate placid și obișnuit, fără ca din glas să străbată vibrația sufletească a interpretei. (Absența unui bogat conținut dramatic și emoțional în cînt face ca mimica — mijloc esențial de caracterizare psihologică — să fie în general imobilă, invariabilă; toate acestea creează impresia unei pasivități și indiferențe a interpretei chiar în momentele de mare încordare dramatică). Naturalețea și firescul sînt uneori înlocuite prin emfază și strălucire exterioară ca în cazul lui Dinu Bădescu, și, într-o mai mică măsură, al lui N. Herlea la care belcanto-ul tinde să înăbușe sentimentul sincer și pasionat de dragoste al lui Elețki. Interpretarea convingătoare a operei ruse este însă de neconceput fără un cînt expresiv, plastic, frumos, nu prin sonoritatea exterioară, ci prin bogăția de sentimente, de imagini pe care le trezește.

Aceste deficiențe fac ca creația actoricească în spectacolul „Dama de Pică“ să nu emoționeze pe spectator în mod continuu, ci numai în anumite momente, nu la fiecare distribuție, ci numai la anumiți interpreți. Spectacolul își pierde în felul acesta ritmul pe care îl conține și îl cere muzica atît de dramatică și zguduitoare a lui Ceaikovski. Este de dorit o adîncire a muncii actorului asupra sa, în scopul unei depline identificări a tuturor interpreților cu personajele întruchipate și a găsirii celei mai expresive maniere de cînt, a celor mai variate și potrivite exteriorizări fizice ale trăirilor lăuntrice.

Un aport pozitiv îl aduce în spectacol ansamblul coral (sub conducerea muzicală a lui Gh. Kulibin), care se integrează în general acțiunii dramatice ca un personaj real, nerămînînd un simplu element decorativ. Totodată el creează în mod sugestiv — prin diferitele sale înfățișări — fondul social pe care se desfășoară drama eroilor operei. S-au obținut unele realizări valoroase și în ceea ce privește diferențierea în sînul masei corale, în sensul sublinierii trăsăturilor individuale, specifice fiecărui component al acestei mase.

Contribuția decorurilor (W. Siegfried) și a costumelor (Cella Voinescu) la caracterizarea epocii este remarcabilă. Trebuie apreciată îndeosebi preocuparea creatorilor de a sugera prin mijloace bogate fastul orbitor al vieții aristocrației. Incomparabil mai puțin însă, au pus în lumină decorurile drama sufletească a eroilor prin acele elemente capabile să sugereze zbuciumul, frămîntările acestora. Impresia de monumental pe care ți-o creează spectacolul lasă astfel în umbră emoția pe care ar fi trebuit s-o producă puternica dramă a lui Herman și Liza. Aceasta este încă una din cauzele care fac ca, într-o serie de momente ale sale, spectacolul să nu răscolească adînc publicul.

Intervenția episodică a baletului (maestru de balet A. Romanovschi) în scena balului, încîntă pe spectator prin grația, eleganța și plasticitatea mișcărilor, creînd atmosfera de destindere necesară pentru a pune într-o și mai puternică lumină drama ce-i urmează.

Prezentarea „Damei de Pică“ constituie o dovadă grăitoare a marilor posibilități artistice, a excepționalelor forțe pe care le cuprinde colectivul Teatrului de Operă și Balet. Acest spectacol generează în spectator încrederea fermă și pe deplin îndreptățită în marile izbînzi de viitor pe care le va repurta valorosul ansamblu al primei noastre scene lirice.

George BĂLAN

UN CREATOR DE FRUNTE AL OPEREI CLASICE ROMÎNEȘTI:

Eduard Caudella

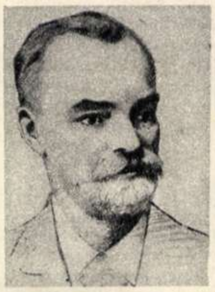

„De la 1861, de cînd m-am întors în țară, am avut mai mult decepțiuni!“ îi scria compozitorul Eduard Caudella, biografului său G. Georgescu-Theologu, cu ocazia împlinirii a 60 de ani de activitate artistică. Am luptat din greu, ca să-mi creez o pozițiune socială și artistică... pentru care muncă onestă și peste îndatoririle mele, răsplata mi-a fost: „multă ingratitudine“... Așa a fost tratat în trecut, creatorul operei clasice romînești!

Născut în anul 1841 la Iași, Caudella a fost fiul unui renumit violoncelist, organist și compozitor. Dovedind încă din fragedă vîrstă deosebite aptitudini pentru muzică, Eduard Caudella a studiat vioara în străinătate cu Ries, H. Vieuxtemps, L. Massart și B. Allard, debutînd la 14 ani în sala Academiei de canto din Berlin.

In primăvara anului 1861, Eduard Caudella — distins de Cuza Vodă cu titlul de „prim violonist al curții“ — s-a înapoiat în țară. Multe avea de înfăptuit: la conservatorul din Iași (unde a funcționat timp de 40 de ani ca profesor și director) nu existau programe analitice și lipseau catedre de bază. La Teatrul Național de la Copou, trupele de operă străine distrau protipendada ieșeană cu un repertoriu bulevardier și salonard străin, dezgustînd pe adevărații iubitori de muzică și împiedicînd afirmarea elementelor artistice autohtone. Animat de dorința de a vedea creația noastră „la locul ce i se cuvine între celelalte muzici internaționale“, Eduard Caudella a împlinit rolul de seamă de organizator și înfăptuitor al unor reforme importante în mișcarea artistică ieșeană de acum 60—70 de ani.

De o fecunditate prodigioasă, Eduard Caudella a compus în toate genurile (vocal și instrumental), de la valsuri și romanțe pînă la opere și concerte. Dintre cele mai remarcabile amintim: lucrările lirico-dramatice „Petru Rareș“, „Harță Răzeșul“, „Olteanca“, „Beizadea Epaminonda“, nenumăratele fantezii pe teme populare pentru orchestră, uvertura „Moldova“, cele două concerte pentru vioară și orchestră. S-a inspirat din cîntecul popular — pe care l-a prelucrat cu mare picepere — fugind de căutările searbăde ale „modernismului“.

Colaborator devotat al lui Alecsandri și Caragiale (a scris opera „Hatmanul Baltag“, pe libretul lui Caragiale și Negruzzi), îndrumător al marelui George Enescu, prieten sincer al lui George Dima, D. G. Kiriac, George Stephănescu ș.a., Eduard Caudella a luptat pentru fondarea unei culturi muzicale naționale. „Am 73 de ani trecuți și tot mai păstrez încă scînteia, animația și dragostea artei mele, fiindcă dacă nu aș fi avut toate acestea și m-aș fi luat după mediul în care am trăit, nu aș mai fi făcut ceea ce se vede“, scria el.

Astăzi, cînd se împlinesc 30 de ani de la moartea compozitorului, numele lui Eduard Caudella este apreciat și cinstit de întreg poporul, așa cum se cuvine unui creator al operei clasice romînești

Viorel COSMA

Scenă de balet din opera „Dama de Pică“.

Scriitori și cărți

LEONID LEONOV: BURSUCII

(EDITURA CARTEA RUSĂ)

de Eugen LUCA

Acțiunea romanului „Bursucii" — operă clasică a literaturii sovietice — se desfășoară pe un mare interval de timp și într-o epocă istorică frămîntată. Deși autorul nu face o cronică a evenimentelor care s-au petrecut în acest interval, el reușește totuși să comunice cititorului, cu o deosebită forță artistică, semnificația grandioasă a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. El reușește aceasta pentru că ne prezintă eroii vii în diferite ipostaze, iar schimbările petrecute în viața lor comunică înseși schimbările petrecute în viața categoriilor sociale cărora ei le aparțin.

Astfel, îl cunoaștem pe țăranul Egor Ivanîci Brîkin, care, înainte de declanșarea primului război mondial, învățase în mahalalele Moscovei cum să învîrtă paraua, și își deschisese chiar o dugheană în talcioc.

Setos de arginți, meschin, Egor Ivanîci apare la început ca un fariseu mărunt, lipsit de orice calități reale, dar voluntar și sigur de sine. După Revoluție, după înfrîngerea lui Denikin, Egor nu mai păstrează nimic din falsa strălucire de odinioară. Tot universul lui e destrămat. Orice efort pentru a-și redobîndi vechea situație e sortit eșecului. Prin destinul lui Egor, autorul comunică nu numai ideea că acea categorie socială căreia îi aparținea acest personaj a fost măturată de vîntul înnoitor al lui Octombrie, dar și că întreaga societate a fost zguduită din temelii și s-au impus criterii noi, adevărate, de prețuire a omului. Autorul a reușit să întruchipeze în Senia Rahler un alt tip de dușman al Revoluției. Fiu de țăran sărac, Senia, intrat ucenic în dugheana băcanului Zosim Vasilici Bîhalov, dintr-un cartier periferic al Moscovei, deprinde felul de a gîndi al micii burghezii orășenești și visează să se salte în ierarhia socială a mahalalei. Revoluția îl împiedică. Reîntors în satul său, el devine căpetenia țăranilor răzvrătiți împotriva Puterii Sovietice, căpetenia „bursucilor". El va fi înfrînt, însă, fiindcă „bursucii" sînt rupți de popor, și fiindcă superioritatea morală a bolșevicilor, care-i urmăresc, e netă. Comisarul Anton, numele sub care se ascunde Pavel, fratele lui Senia, reușește printr-o manevră dibace să-i silească pe „bursuci" să se predea. Predarea în masă a răzvrătiților nu are în carte — așa cum nu a avut nici în viață — doar un sens strict politic. Cititorul e convins că acest cîștig politic va avea consecințe uriașe, că va permite comuniștilor adevărați, de felul lui Anton, să creeze din aceste epave omenești alți oameni, de un fel nou, superior, cum n-a mai cunoscut umanitatea pînă acum. In felul acesta, instaurarea Puterii Sovietice apare ca o cotitură de o importanță hotărîtoare în istoria omenirii.

Semnificația adîncă a victoriei Marii Revoluții Socialiste, pe care autorul a reliefat-o puternic din primele părți ale romanului, e astfel lărgită, prezentată în toată grandoarea ei.

LEONID LEONOV
BURSUCII

SÜTŐ ANDRAS: PORNESC OAMENII

(E. S. P. L. A.)

de Al. ASSAN

Volumul tînărului scriitor de limbă maghiară Sütö Andras, laureat al Premiului de Stat, este o culegere de nuvele cu teme inspirate din viața și munca țărănimii noastre muncitoare. Eroii cărții sînt țăranii muncitori care înfăptuiesc pe ogoare — conduși și îndrumați de partid — transformarea socialistă a agriculturii, pășind astfel pe un drum de lumină și de bunăstare.

Acest mers înainte, această largă deschidere de perspective fericite pentru țăranii muncitori, odinioară crunt exploatați și urgisiți, ni se înfățișează de-a lungul paginilor, conturîndu-se printr-un nou fel de a gîndi, printr-o nouă și înaintată atitudine a oamenilor muncii de pe ogoare, față de întîmplările și problemele curente ale vieții sătești.

Nuvela „Izbîndă în zori de zi" oglindește cu pătrundere psihologică, cu forță și cu măiestrie, prefacerile care au loc în cugetul fostului vizitiu al unui grof, pe care acesta a încercat în zadar să-l facă tăinuitorul unei crime.

Celelalte nuvele tratează sugestiv, atrăgător, teme similare.

Scriitorul ne înfățișează o lume de oameni simpli și cinstiți care luptă pentru a se desprinde de mentalitatea, de moravurile și deprinderile rămase de pe vremea orînduirii burghezo-moșierești. Nu se poate să nu simți urmărind, de pildă, dragostea și încrederea cu care sătenii o propun candidată în alegerile de deputați în sfaturile populare pe țăranca Eszti Benkö, cum un suflu înnoitor, primăvăratic și curat plutește în viața și în inimile sătenilor muncitori din Republica noastră. Profunzimea, firescul, diversitatea de nuanțe sufletești cu care autorul descrie pe de-o parte ceea ce simte Eszti atunci cînd este propusă și apoi aleasă, pe de altă parte prezentarea soțului ei, Sandor Benkö, președintele unui sfat popular, scot în evidență însușirile de adînc cunoscător al realităților și oamenilor, cu care este înzestrat autorul.

Dragostea și înțelegerea cu care tînărul scriitor își conturează și își descrie personajele, vin din convingerea pe care o are că toți acești țărani, toate aceste femei muncitoare, întregul tineret sătesc harnic și cinstit, se transformă — datorită condițiilor de viață asigurate de partid și guvern — în oameni noi, înaintați. Ei se ridică astăzi împotriva inculturii, luptă cu tot mai mult succes împotriva superstițiilor și prejudecăților.

Valoarea volumului „Pornesc oamenii" constă în aceea că în desfășurarea acțiunilor nuvelelor observăm cum se ivesc în inimile și mințile țăranilor muncitori din zilele noastre, mugurii unei noi conștiințe, mlădițele unor individualități luminoase, puternice, trăsăturile unor personalități libere, independente, fericite. Fiecare dintre nuvelele mai sus menționate, ca și restul nuvelelor care alcătuiesc volumul ca, de pildă, „Cînd îți lipsește o doagă", „Incurcătură" „S-au scuturat trandafirii", subliniază în cadrul unui substanțial conținut de idei, cu multă vigoare, adeseori cu accente de umor sănătos, aspecte semnificative ale luptei dintre ceea ce este vechi, sortit pieirii, și ceea ce se ivește nou, avîntat, vestind zile din ce în ce mai frumoase și mai fericite.

SÜTŐ ANDRÁS
PORNESC OAMENII
EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURA ȘI ARTĂ

Din această încredere nezdruncinată în viața de azi și mai ales în viața tot mai îmbelșugată și mai însorită de mîine a satelor patriei noastre, din această fierbinte dragoste față de țăranii noștri muncitori, din zugrăvirea înflăcărată, realistă a setei de viață, de propășire, de cultură, se desprinde optimismul care străbate de la un capăt la altul volumul, se desprinde farmecul, pitorescul, forța epică ce caracterizează fiecare personaj pozitiv al cărții.

Autorul are marele merit de a descrie viața satelor noastre, oglindind cu măiestrie adevărul psihologic, conturînd în chip veridic și sugestiv acțiunile eroilor, manifestările și reacțiunile lor lăuntrice, ocolind mai ales imaginile sărace, ieftine, schematice și înfățișînd profilul moral și sufletesc al țăranilor noștri muncitori, cu toată bogăția de nuanțe și culori proprii unui autentic talent.

Citind volumul lui Sütö Andras, rămîi cu convingerea deplină că toți acești „Oameni care pornesc" nu se vor opri din drumul lor niciodată, că ei vor păși înainte, mereu înainte, pe drumul arătat de partid.

Șantier literar

Cititorii se interesează în de aproape de activitatea literară a scriitorilor pe care-i îndrăgesc. Dovadă nenumăratele scrisori primite din partea cititorilor „Flacării", care ne cer să-i ținem în curent cu această activitate.

Răspunzînd dorinței lor revista noastră va publica, rubrica **„Șantier literar"**, prin care cititorii vor fi informați asupra lucrărilor în curs de realizare ale celor mai de seamă scriitori din țara noastră.

MARCEL BRESLAȘU

Șantierul de creație al poetului Marcel Breslașu se arată a fi, pe cît de bogat, pe atît de variat. In curînd tinerele vlăstare vor căpăta volumul „Fabule alese pentru copii", care va apare la „Editura Tineretului". In aceeași editură vor mai apărea „Versuri alese pentru copii și tineret" și cînturile I și XXI din „Povestea poveștilor". Va apare de asemenea în volum și poemul „Iași 1917", din care cititorii cunosc unele fragmente, publicate în săptămînalul „Contemporanul".

In „Editura de Stat pentru Literatură și Artă" vor apărea, în cursul acestui an, două volume: „Cîntece de lumea nouă" și un volum de fabule din ciclul „Cele șapte simțuri".

RADU BOUREANU

Radu Boureanu atacă mai multe genuri literare, ceea ce lasă să se presupună că are la dispoziție un bogat material faptic. Romanul „Curtea Marossy", la care lucrează, intenționează să fie o frescă a unei epoci deosebit de frămîntate din viața patriei noastre, epoca scursă din anul 1925 pînă în zilele noastre. Acțiunea romanului se petrece în Banat și urmărește să surprindă procesul de decădere a burgheziei și de dezvoltare a mișcării muncitorești.

Se pare că Banatul îl atrage deosebit de mult pe scriitor, deoarece în același timp el ne anunță și apariția unui poem epic de mari proporții intitulat „Cîntec despre cei din Cenad".

La „E.S.P.L.A." se anunță apariția sub semnătura lui Radu Boureanu a unui volum de nuvele cu titlul „Ceașca", precum și volumul de „Poezii alese" dintr-o perioadă mai îndelungată de activitate a poetului.

Demnă de remarcat este înclinația scriitorilor noștri spre literatura pentru copii, care multă vreme a fost oarecum neglijată. Radu Boureanu lucrează și la traducerea feeriei în versuri „Snegurocica" (Fata de zăpadă) de A. N. Ostrovski, precum și la o feerie în versuri, originală, care tratează tema dragostei și a vitejiei.

Tinere condeie

Proscrisul

schiță de Ilarie MURGU

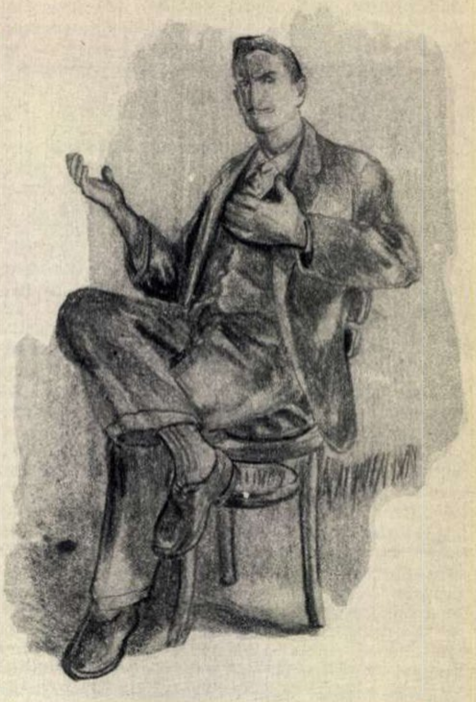

Bărbatul din fața mea mă privește atent cu ochii lui negri, sfredelitori. Pe fața sa lunguiață, ce pare și mai ascuțită din cauza părului de tuci, adunat cu grijă spre mijlocul capului — se arcuiesc în linii fine o gură lungă cu buze vișinii, un nas ascuțit și coșcovit spre vîrf și mustața subțire ca o linie. Vorbește repezit, în fraze scurte, după care se oprește brusc, ca o mașină care se îneacă în răstimpuri din cauza combustibilului impur. Rîd ușor și atunci, aproape reflex, și trăsăturile sale se înveselesc. Schițez un alt gest: în aceeași clipă mușchii obrazului său îl recepționează, imitîndu-l.

Poartă un costum închis și îngrijit, o cămașă albă, scrobită, și o cravată elegantă de mătase.

După ce a vorbit zece minute aproape numai singur, mă roagă dintr-o dată să-l iert „o clipă" și cade cu nasul între filele unor dosare. Le răsfoiește nervos cu degetele lui slabe și osoase în care falangele apar atît de clar, ca privite printr-o placă radioscopică. Mă așed mai comod în jeț și încep să cercetez încăperea în care mă aflu: e o cameră mare, nespus de lungă — tapisată cu persane, împodobită cu tablouri și bibelouri — la capătul căreia zace un imens birou de mahon sculptat. Au rămas și aci — ca și în celelalte încăperi prin care am trecut — vestigiile vechilor ei locuitori, boierii de altădată: cercevele și clanțe aurite, cămine mari, deschise, bolți pictate.

Am aflat mai apoi că încăperea alcătuise pe vremuri două camere diferite, dar că, la dorința tovarășului Sfetca (bărbatul despre care am pomenit pînă acum), peretele despărțitor fusese înlăturat. „Un director de întreprindere forestieră Iprofil se cere să aibă prestanță. Ce prestanță poate avea într-o chichineață în care n-are loc nici să-și miște nasul?" Tot dînsul, dumnealui tovarășul Sfetca, hotărîse și mutarea birourilor întreprinderii din vechea clădire, aci, în locuința aceasta somptuoasă.

...S-a făcut liniște, aproape desăvîrșită. Limbile de foc din vatra căminului s-au potolit din zvîrcoliri și acum ard drepte și tăcute ca niște flăcări de lumînare. Mă ridic și mă apropii de geam. Picuri grei, nesiguri, se prăbușesc la vale pe luciul sticlei, destrămînd pînza firavă a floricelelor de gheață ce s-au lipit peste noapte de ea.

Foarte aproape, prin ceața groasă ce mai domnește afară, se desenează spinarea crestată a munților. Nu pot încă zări Arieșul, ce curge și el nu departe de aci. Limpede apare numai drumul de țară, pe care în clipa de față se scurg spre tîrg căruțe și sănii pline de tîrgoveți. Peste clinchetul clopoțeilor și pocnetul roților se năpustesc în răstimpuri chiuiturile tăioase ale flăcăiandrilor. Merg doi cîte doi, pe lîngă căruță, cu bicele strînse la subsuoară, în cojoacele lor albite de ger. Se întorc spre fetele ce stau în căruțe, sub coviltirele de papură, adunate sub țundrele lor zdravene, și le înțeapă cu vorbe „stricate", ca să poată apoi rîde în voie de rușinea lor.

— Nu e prea frumos — aud vocea lui Sfetca. La noi, ca la noi...

Imi zărește nedumerirea și atunci își adună în grabă toată veselia răspîndită pe obraz. A venit pînă lîngă mine aproape, fără să-l simt. Ține între degete stiloul cu care a scris pînă acum.

— Ați terminat?

— Terminăm cu toate îndată.

Și se îndreaptă cu pași mărunți și repezi înspre dosarele pe care le-a părăsit. Imi arunc privirea afară pe geam, dar simt în scurtă vreme că se găsește iar alături de mine.

— Nu e prea frumos la noi, ziceam. Nici mie nu-mi place. Cui dracu să-i placă?!... Piatră, piatră, piatră... E un erou cine vine pînă aici. Dumneata, ca gazetar, ai făcut o faptă eroică venind pînă în sălbăticia asta.

Ii fac pe voie, zîmbind de gluma pe care a făcut-o, și veselia mea se mută de îndată pe făptura lui, amplificîndu-se.

— E o plăcere să știi că mîine vei pleca înapoi la București, spune el potolindu-se treptat. Iar noi, cei care rămînem mai departe, o să ne hrănim cu amintiri... O, cîte n-aș avea să-ți spun, dacă am avea timp să stăm mai mult de vorbă! Sînt un erou, un adevărat erou, tovarășe!

Zîmbesc încurcat, privindu-l, dar tovarășul Sfetca n-are chef de rîs. A spus-o cu cea mai deplină convingere și seriozitate. Vorbind despre el, își domolește și cursul năvalnic al cuvintelor, apăsînd cu gravitate pe ceea ce rostește acum.

— Să mă crezi: nu mi-e nimic mai greu, decît să vorbesc despre începuturile activității mele. Sînt o mie de lucruri de spus. Nu știu ce să aleg. Așa, va să zică... Sosesc la Piatra acum un an... Nimic! Nici locuință ca lumea pentru director, nici... nimic.

I se pare totuși că a înșirat prea puține lucruri și după o clipă de gîndire, adaugă triumfător:

— Lipsă de ordine în lucru, lipsă de activitate culturală, lipsă de nivel politic, lipsă de nivel...

Și mai găsește, spre fericirea lui, multe alte goluri, pe care le spune în continuare, trăgînd pentru fiecare cu unghia arătătorului o linie în stratul de promoroacă de pe fereastră.

— In fruntea șantierului o ceată de boșorogi. Ce-i cu voi? Cine dracu v-a pus aici? Nici ei nu știau. Știau să taie lemne, să taie scînduri, atît... Nivel politic—nimic...

Rîde iarăși. Cînd rîde, gura-i lunecă adînc în țărmul obrajilor, descoperind măselele încărcate de coroane de aur.

— De altfel, să știi, toți din părțile astea sînt bolovănoși la cap. Parcă și-ar croi capetele din stîncă. Ii adunam la ședințe... Incepeau să vină: bong, bong, grei ca niște munți, în cojoace și opinci, cu căciulile trase pînă peste ochi. Veneau și tăceau. Incepeam să le vorbesc... Cine vrea să ia cuvîntul? Tăcere... O mare de fețe bărboase și ochi nemișcați. Atunci încercam alt fel... Uff!

Işi șterge fruntea, care în momentul acesta ar trebui să fie plină de sudoare. Asta înseamnă că, amintindu-și de clipele grele ale începutului, le trăiește, din nou acum, în timpul povestirii.

— Am încercat să le arăt ce înseamnă să ai nivel politic, cultural, chiar dacă ești tăietor. Nu știau nici anii congreselor, nimic despre rolul sindicatelor galbene... Nimic...

„Măi tovarăși", le-am spus. „M-ați ascultat, acum spuneți-mi ce credeți despre toate astea?..." Mă priveau. Mă priveau holbați, parcă nu m-ar fi înțeles nici unul. „Tu, ăsta ce stai în față, ce-ai de spus?" Se scula și începea... Prăpăstii! „Ce sînt astea, tovarășe dragă? Cine te-a învățat să zici asemenea prostii?"

Directorul Sfetca se oprește și mă cercetează atent.

— Te țin de vorbă, dragul meu, acum cînd ești frînt de oboseală. Avem cameră pregătită pentru delegați. Vai de mine, să mergem, tovărășele.

Incerc să protestez, dar nu, nu e cu putință. Sfetca mă apucă de braț și mă trage încetișor după el. In timp ce coborîm scările, îl întreb.:

— Mă interesează nespus care a fost soluția la care ați ajuns.

— A, da. Soluția a fost una singură: purificarea cadrelor de conducere. I-am înlocuit pe toți cu oameni tineri. Sînt multe de spus, e păcat să le fărămițăm pe drum... Am început să-i cresc, să-i educ ca pe copiii mei. Am să ți le povestesc pe rînd, toate, pe rînd.

Cînd ajungem jos, mă învăluie cu o privire languroasă și mi se adresează dintr-o dată, pe un ton jenant de familiar:

— Ascultă, Radule, ce să-ți spun, sînt sătul pînă aci.

Și trage cu degetul o dungă invizibilă pe gîtul lui subțire.

— Dacă ai ști ce bucurie m-a luat cînd am văzut că ne vizitează un om din părțile noastre. Un om atașat ca și mine. Ăștia de aici... oh!... (Aș vrea să-l întrerup, să-i spun că din păcate s-a nimerit să fiu și eu tot de pe meleagurile acestea, dar nu, e mai cuminte să tac).

Da, trebuie să știu, viața dumnealui s-a rupt în două, despicată de lovitura de bardă a sorții. Traiul a trebuit să-i devină incolor, searbăd și amar ca o interminabilă cură de sare amară. Este azi atît de puțin pretențios și resemnat cu propria sa durere, încît nu mai îndrăznește să-și amintească nici de clipele sale fericite petrecute cu ani în urmă. A, nu, să cred, e prea mult pentru un om ca el să mai viseze la bulevardele capitalei din care a plecat, la comoditatea și eleganța unei camere într-un bloc modern, la surîsurile fetițelor dulci și darnice în dragoste... Nu, nu, nu! Tovarășul Sfetca lovește cu palma în gol, deasupra capului, gonind visurile acestea prea înalte pentru un proscris ca dînsul. In schimb, („cît e de ciudat omul!") îi place să-și înșire în clipele de reverie amănunte neînsemnate din traiul său ferice de altădată. „Să mă crezi: zgomotul tramvaielor, reclamele luminoase, claxoanele automobilelor, chiar oboseala scărilor și zăpușeala verii îmi par azi lucruri sublime."

Trecem pe o uliță îngustă; căsuțe sărăcăcioase ne privesc tăcute și curioase de sub căciulile acoperișurilor de zăpadă. Strada e pustie de la un capăt la altul. Ajungem din urmă doar un moșneag trudit, care trage, plin de nădușeală, o sanie încărcată cu lemne.

Casa în care intrăm nu se deosebește mult de cele pomenite, dar pe-ici pe colo se remarcă totuși o ușoară tendință de orășenizare. Nu mă înșel: tot însoțitorul meu fusese cel care o alesese.

Mai întîi o încăpere pardosită cu lut, în care zace o vatră veche. Flăcările luminoase ce se strecoară prin crăpăturile cuptorului gonesc pe pereți umbrele noastre diforme, fac să sticlească pe plafon aripile muștelor adormite. In stînga și în dreapta, intrările spre încăperile zugrăvite ale delegaților. Ne întîmpină o țărăncuță blondă și sperioasă ca o sălbăticiune, ce străjuise pînă atunci cratițele sfătoase de pe plită. Pe obrajii săi plini, sfiiciunea năvălește roșie la fiecare cuvînt ce i-l spunem.

— Anuța noastră, mi-o prezintă înseninat amicul Sfetca.

Și în timp ce-i apucă brațul suflecat, se întoarce să adauge:

— Drept să fiu, n-am întrebat niciodată pe vreo fată de aci dacă o cheamă alt fel sau nu. Pentru mine toate sînt Anuța. Să mă crezi, poporenii ăștia n-au nici nume îndeajuns aci. Cum te cheamă? „Anuța". Pe tine? „Maria"... Pe tine? „Ileana"... Și iar de la început. Dacă-i așa vorba, apoi lasă, că vă botez eu pe toate cu un nume. Iacă asta, de pildă, este Anuța noastră.

...In sfîrșit rămîn singur în camera de alături. Pot să-mi adun gîndurile răvășite de sporovăiala negriciosului Sfetca. Măresc para lămpii și mă întind peste patul nefăcut de lîngă sobă. Aș dori să dorm. Nu pot; îmi simt creierii amețiți ca după ore întregi de încordare grea.

...A intrat cineva pe ușa din dreapta. Mă ridic în coate. E un moșneag cu o legătură de lemne în brațe, care s-a oprit în prag. Mă privește un timp buimac, cu ochii lui alburii. Apoi mormăie, fără să-și ia ochii de la mine, un „sara-bună", într-un glas înfundat și depărtat ca din altă lume. Se apropie și așază lemnele crăpate înaintea cuptorului, apoi se ridică gîfîind trudit să-și desprindă scamele de pe pufoaica îmbibată de mirosul aspru de ger. Poartă opinci grele și obiele încărcate de țurțuri de zăpadă înghețată, nădragi moțești de lînă, pieptar înflorat și căciulă neagră de oaie, căzută peste sprîncene. Fața, crestată nemilos de dungile vieții, pare aspră și neprietenoasă, așa încununată de țepii rari ai bărbii și cu mustața sa zburlită și cărunțită de ger. La plecare îmi aruncă pe furiș aceeași privire străină și părăsește tăcut camera, închizînd cu grijă ușa.

Abia acum îmi dau seama că e moșneagul pe care l-am zărit trăgînd pe uliță sania încărcată cu lemne...

A intrat din nou, cercetîndu-mă; apoi se apleacă, icnind, să îndese în sobă lemnele aduse. La urmă își așeză palmele mari în dogoarea roșie, tremurîndă, din dreptul ușiții. Atunci întoarce capul și spune mohorît:

— E frig aici... Nu e bine la noi. Nu e bine ca la dumneavoastră, acolo...

Inţeleg. Vrea să știe de unde viu, cine sînt. Nu găsesc însă din prima clipă cuvintele care mi-ar trebui, de aceea tac încurcat. Știu că sub hainele acestea aspre și pielea tăbăcită a obrajilor săi, se află un suflet pe care trebuie să-l apuci cu o îndemînare deosebită. Mă așez pe dunga patului și-i spun prietenește:

— Da, la noi la București nu e chiar atît de frig ca aci, la Piatra. Dar mie nu mi-e teamă de ger, sînt și eu tot de prin părțile acestea, ca și dumneata.

— Așaaa... se mărginește bătrînul să spună. privindu-mă de parcă ar vrea să afle dacă mint sau nu. Işi înghite celelalte cuvinte și împinge cu o așchie portița de fier a sobei. Imi aduc aminte atunci de capetele bolovănoase și fețele sălbatice de care vorbise cu atîta ciudă Sfetca și simt cum rușinea îmi năvălește caldă în tot corpul, de parcă moșul mi-ar ghici gîndurile sau ar fi ascultat flecăreala bucureșteanului. Il privesc apoi cum mă părăsește în aceeași muțenie.

Cînd se întoarce, fața nu mai are aceeași pînză deasă de neîncredere ca la început. Se așază pe laviță și-și scoate căciula din cap, netezindu-și cu mîna șuvițele cărunte și încîlcite.

— Și tovarășul Sfetca e tot din București, spune el, și iese pe ușă lăsîndu-și căciula pe laiță.

Il aștept să se reîntoarcă, așa cum bănuiesc că va face din nou, dar moșul mă lasă de data aceasta singur o bucată de timp, fără să mai apară. Doresc neapărat să-l văd și mă ridic să-l caut. Il găsesc atunci dincolo, așezat pe o lăvicioară în fața vetrei. Fumează tăcut o țigară groasă, răsucită din foaie de ziar.

— Ce s-a întîmplat, moșule, e mai bine așa, să ne mănînce urîtul pe fiecare în cîte o cameră?

Nu pot să-i zăresc privirea, dar bănuiesc că bătrînul mă cercetează surprins de familiaritatea mea. Intunericul îi dă curaj și încet inimile noastre se împrietenesc.

— Am crezut că te înădușă mirosul de țigară. N-am de unde să știu fiecăruia ce-i place aci. Nu te înădușă fumul? Am crezut că te înădușă ... și începe să rîdă.

Rîde fără glas aproape, scoțînd doar un fel de hîrîit sacadat, care-l îneacă și-l face să se scuture de tuse. Dar rîde sincer, din toată inima de data aceasta. Tace și spune după o vreme:

— Nici tovarășul Sfetca nu fumează.

Pentru a doua oară moșul face legătura între mine și director. O asemănare fericită, sau tocmai dimpotrivă? N-am timp să-l întreb căci sare dintr-o dată la cu totul alt subiect.

— Sînt bătrîn și asta mi-a mai rămas. Să trag din țigară. Cine mai dă ceva pe mine? Dracu! Nici dracu nu mai dă. Pielea mea nu e bună nici de rogojină. Are dreptate tovarășul Sfetca cînd spune așa... Dar la vremea mea am văzut multe pe care nu le-au văzut alții... Și nici domnul Sfetca nu le-a văzut.

Se oprește și se corectează încurcat: „Tovarășul Sfetca, am vrut să zic." Sînt fericit că întunericul îl oprește să-mi zărească zîmbetul ce mi-a înflorit pe buze.

— Eu am fost, tovarășe, la Omsk, și la Moscova, și la Petrograd. Eram tînăr pe vremea aceea. Am fost și eu tînăr odată. Pe atunci, tovarășul Sfetca nici nu se născuse.

Rămîn nemișcat, de teamă să nu-i tulbur gîndurile ce au început să prindă viață. Adăpostite de pînza întunericului, vorbele sale capătă curaj, ca niște vietăți sălbatice ce ies din vizuină în clipele de liniște și siguranță.

— Astea s-au întîmplat toate pe vremea Austro-Ungariei. Atunci am căzut o armată întreagă prizonieri la Ruși. Iară la Omsk am muncit și am văzut Revoluția...

Sub flăcările roșii ce saltă pe pereți, moșul își deapănă povestea vieții sale zdravene. Cunoaște Revoluția din Octombrie din fir în păr și vorbește cu atîta mîndrie și emoție de ea, că pielea mi se zbîrcește toată. De lucrurile făptuite de „Krasnaia Armia" se leagă amintiri fără număr. „Să stăm lîngă focul ăsta o viață întreagă și tot nu le-am sfîrși". Clipele se scurg acum pe nesimțite. Moare și focul, fără să-l simțim, sugînd prin crăpăturile sobei flăcările ce dănțuiseră pe pereți.

— „Vstavai podimaisia rabocii narod..." Il cunoști?

— Nu.

— Il ziceam cu toții. Atunci a fost ca niciodată. Incearcă să-l cînte cu vocea sa trudită și spinoasă. Dar lasă pe drum melodia și-mi recită numai versurile, cîte au mai rămas în amintirea sa de acum 37 de ani, trunchiate și desperechiate de cursul vremii. Cînd mi le traduce pot să-mi dau seama că e vorba de un vechi cîntec revoluționar pe care soldații Armatei Roșii îl cîntau în primii ani ai războiului civil.

— Noi îl cîntam atunci, spune el cu mîndrie. Și adăugă de îndată, cu răutate: „Sfetca n-a cîntat-o niciodată. La ce bun un cîntec vechi? El știe azi lucruri noi care sînt mai bune și nu miroase a vechitură. După ele face fapte care trebuiesc..."

— Și dacă nu le face bine?

Moșul tace surprins. Pe urmă se clatină pe laviță și răspunde scurt:

— Nu știu.

— S-ar putea să le facă rău și nu pe placul oamenilor.

— Nu știu. Noi sîntem aci grei ca niște munți. Dumnealui are mintea ageră și știință de carte multă. Dintre bătrîni sîntem doar cîțiva ce știu a citi. Poate e bine, poate nu, ceea ce face dumnealui... Lasă, vremea alege mai bine ca noi toți.

Continuă tot el:

— Noi ne-am apucat să facem cum am știut. Cu ce ne-au spus alții, cu ce-am simțit noi. Partidul ne este drag, iar domnii ni-s dușmani. E drept, în tinerețe n-am învățat prea multă carte... Dar a venit tovarășul nostru Sfetca. A venit ca director... Dintr-un început s-a pus să ne învețe pe toate cîte le știa. Numai la lemne nu se pricepe... Apoi cine să-l înțeleagă...? Că nu-i dezlegam bine nici vorbele una de alta. Și oamenii au început aproape a se teme de mînia lui. „Afară cu boșorogii, afară cu muții!" Așa, cam așa striga dintr-un capăt într-altul al zilei... Vezi, tovarășe dragă, apăi eu știu bine din ce aluat sînt făcuți pădurenii ăștia. Dacă-i iei cum nu trebuie, se închid unul cîte unul și nu-i descui cu o mie de chei. Dar dumnealui puțin i-a păsat. Eu am avut la început limbă dezlegată și m-am pornit să-i spun cu curaj. Atunci a făcut ce-a făcut de m-a țipat de pe șantier și m-a făcut paznic aci.

Moșul e tot mai amărît.

— Lasă, poate e mai bine așa. Nu, tovarășe, am 70 de ani. Mai am puțin și mă duc între ai mei, pe deal... Tinerii să dreagă lumea...

Focul s-a stins cu totul. Moșul suspină prelung în întunericul gros ce-i acoperă făptura și sufletul. Se ridică și suflă în cenușă, să afle un ochi de jar pentru țigara pe care i-am oferit-o. Trage adînc, luminîndu-și buzele și mustața zburlită. Se ridică și spune deodată, îndîrjit:

— Pădurenii noștri sînt oameni tăcuți, învățați să fie de sute de ani așa. Dar dîrji sîntem, tovarășe! Lucrurile merg încet la noi... dar dreptatea tot o facem noi. Așa, cred eu, tovarășe drag, cu mintea mea cea proastă.

Atunci se deschide ușa și intră Sfetca. Cum nu poate distinge cine se află în încăpere, scapără un chibrit, plimbîndu-i lumina pe fețele noastre.

— Ah, nenișorule, aici ești? Să mergem dincolo. Nu vrei cumva să stăm în duhoarea asta!...

Cuvintele lui vin ca pleoscăitura nătîngă pe suprafața gravă a unei ape liniștite.

— Ce e cu dumneata în seara asta? Vroiam să petrecem nițel. Ar fi păcat să fii indispus.

Și-a dezbrăcat paltonul, lăsînd împrejur un ușor miros de violete. Din buzunarul hainei scoate o sticlă de lichior și o așază pe masă cu eticheta spre mine.

Din spate mă învăluie deodată o șuviță rece din aerul tare de afară. A intrat moșul să-și ia de pe laviță căciula uitată. Mă privește cu ochi blînzi, prietenoși, și se apropie apucîndu-mi mîna între palmele sale aspre. Simt în nări din nou mirosul acela aspru de ger intrat în pufoaica sa.

— Poate nu ne-om mai vedea, tovarășe. Să trăiți și să vă purtați cu noroc!

Pleacă și atunci simt că rămîn iar alături de unduirea parfumului de violete.

Am impresia că văd urcușul unei rîme, pe un vas de lut ars.

I. BĂIEŞU

NEVASTA PREŞEDINTELUI

Nevasta s-a trezit pe cînd
Mai era noapte pe pămînt.

Bărbatul sforăie-nainte.
— Ia scoală, „domnu" preşedinte!

Şi trage ţoala de pe el.
— De-acum? Mai lasă-mă niţel...

El trage ţoala pe ureche:
— Incepi iar cu povestea veche?..

Cînd soarele pe boltă creşte
Se scoală şi el — boiereşte.

De mult sînt oamenii la treabă.
Cu-nsămînţatu-i mare grabă.

Dînsul uşor, cu nasul sus
De-a dreptul la birou s-a dus.

Să meargă pîn'la cîmp e greu.
„Mai facă şi-alţii. Numai eu?

Ei semene pînă la noapte;
Eu... am tabele şi rapoarte..."

Mergînd prin curte pe-îndelete
Zări gazeta pe perete.

Privi uimit, strîmbă din gură.
Cum? Despre el? Caricatură?...

Işi aldui în gînd nevasta:
„Ea mi-a făcut-o şi pe asta!"

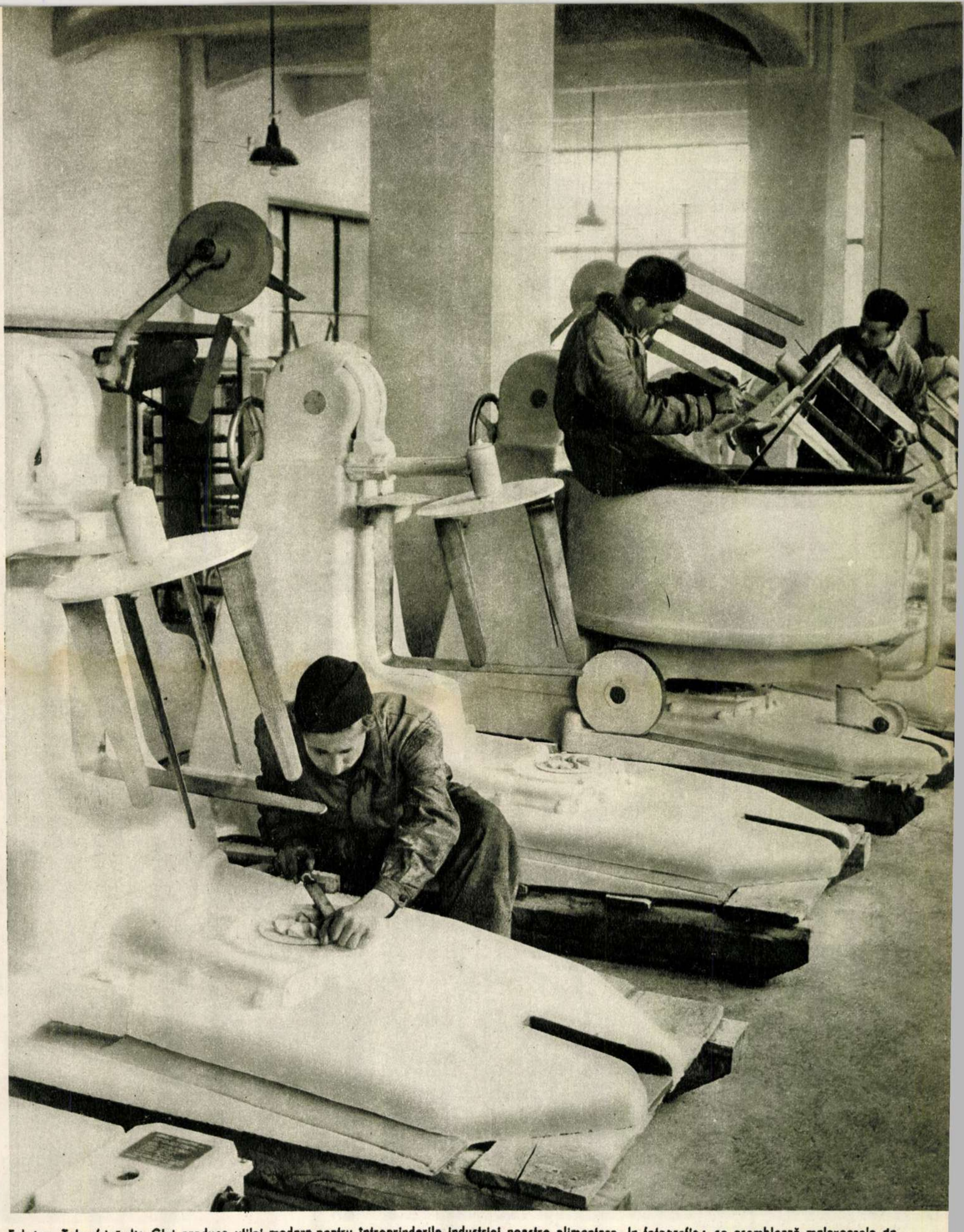

Fabrica „Tehnofrig” din Cluj produce utilaj modern pentru întreprinderile industriei noastre alimentare. In fotografie: se asamblează malaxoarele de frămîntat coca pentru pîine.

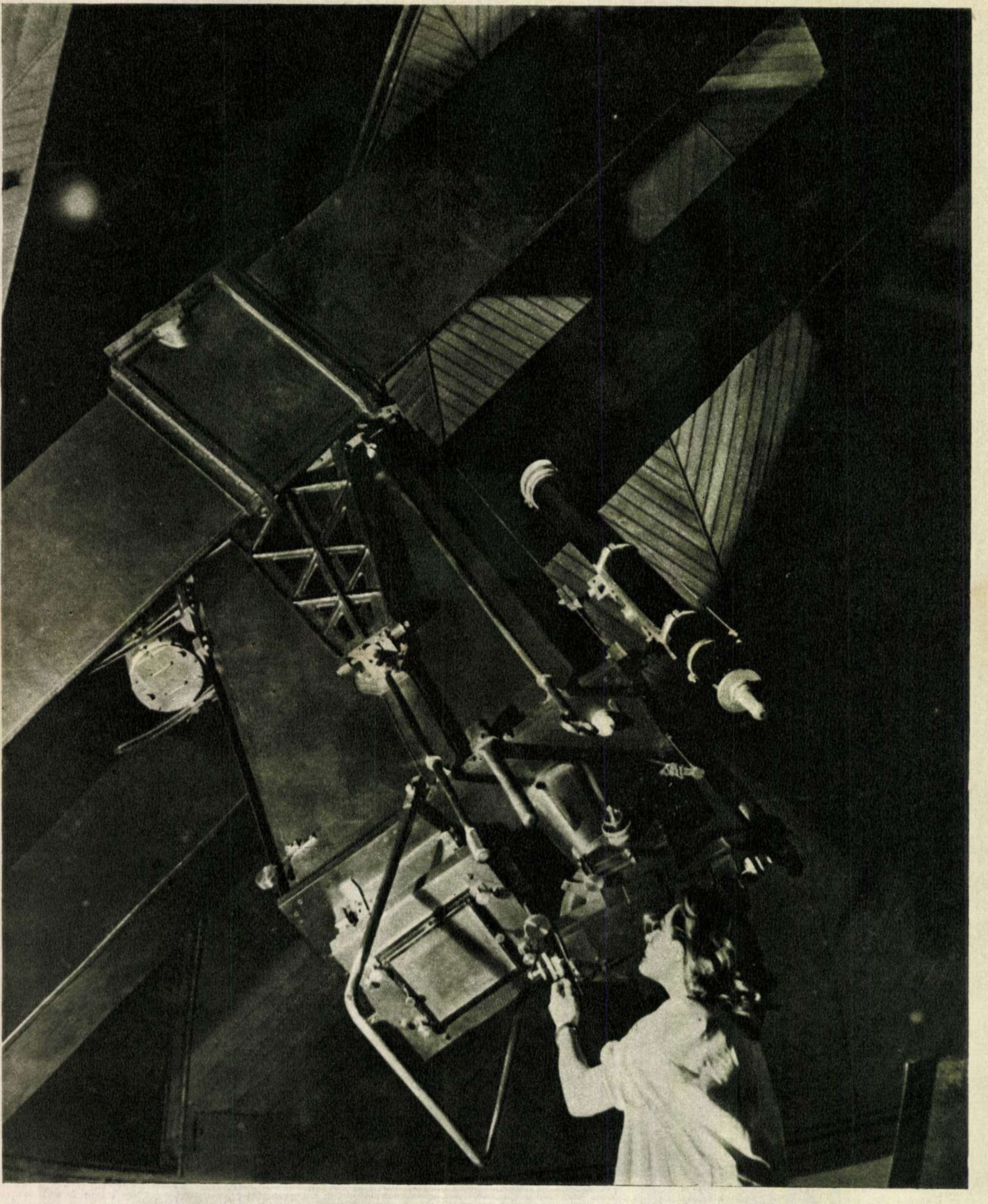

Observatorul Astronomic din Bucureşti depune o intensă activitate în cercetarea fenomenelor cereşti. Marele ecuatorial, prezentat în fotografia noastră, serveşte la observarea şi fotografierea micilor planete, a nebuloaselor. In colaborare cu astronomii observatorului din Leningrad, colectivul observatorului studiază diferite probleme legate de planetele mici şi de nebuloase.

DOUĂ MARI INTRECERI ŞAHISTE

La Moscova

MECIUL PENTRU CAMPIONATUL LUMII

La 16 martie a început la Moscova meciul pentru campionatul mondial de şah dintre deţinătorul titlului, marele maestru Mihail Botvinnik, şi marele maestru Vasili Smîslov, candidatul oficial la campionatul lumii, cîştigătorul marelui turneu disputat anul trecut la Zürich.

Meciul acesta, care opune în faţa tablei de şah, de-a lungul a 24 de partide, pe cei mai buni doi jucători ai lumii, constituie un eveniment şahist de o importanţă deosebită, ce atrage asupra lui atenţia tuturor amatorilor de şah.

Intr-adevăr, astfel de întîlniri pentru campionatul mondial au loc, conform regulamentului Federaţiei Internaţionale de Şah, o dată la fiecare trei ani, ele constituind ultimul inel al lanţului de competiţii care desemnează pe candidatul la titlu. Pînă acum, după acest nou sistem, care reglementează lupta pentru campionatul mondial, s-au jucat numai două cicluri de competiţii. Primul, disputat din 1948 cînd Botvinnik a cîştigat titlul de campion al lumii în urma meci-turneului de la Haga-Moscova, pînă în 1951, a desemnat ca challenger al campionului mondial pe marele maestru sovietic, D. Bronştein. Meciul pentru titlu, disputat în 1951 la Moscova între Botvinnik şi Bronştein, s-a terminat nedecis (12:12), astfel încît actualul campion mondial şi-a păstrat titlul.

Al doilea ciclu de competiţii s-a desfăşurat între 1951 şi 1954, iar victoria a revenit marelui maestru sovietic Vasili Smîslov. Pentru a doua oară, deci, în ultimii 6 ani, întîietatea mondială în domeniul şahului este disputată între doi reprezentanţi ai şahului sovietic.

Amatorii de şah din ţara noastră cunosc destul de bine pe cei doi mari şahişti. Campionul mondial Botvinnik, învingătorul atîtor concursuri internaţionale de prima mărime (Moscova 1935, Nothingham 1936, Gröningen 1946, Moscova 1947, Haga-Moscova 1948) este un jucător a cărui faimă este bine cunoscută în toată lumea. Cartea conţinînd partidele sale cele mai bune a fost tradusă şi în romîneşte, iar asupra meciului său cu Bronştein s-a publicat în ţara noastră o lucrare specială.

Mihail Botvinnik este reprezentantul cel mai de seamă al şcolii şahiste sovietice şi unul dintre cei care au contribuit în cea mai mare măsură la formarea ei, în ultimii 25 de ani.

Este foarte interesant faptul că el are acum de luptat împotriva unuia dintre proprii săi elevi, Vasili Smîslov, al cărui talent s-a dezvoltat tocmai în epoca cînd Botvinnik lupta pentru a ajunge primul dintre candidaţii la campionatul mondial.

Deşi este cu 10 ani mai tînăr decît Botvinnik, (33 de ani faţă de 43), Smîslov a obţinut un mare număr de succese importante în concursurile internaţionale. Incă în 1941, la meci-turneul pentru titlul de campion absolut al U.R.S.S., el s-a clasat pe locul III, după Botvinnik şi Keres. La turneul de la Gröningen din 1946, a fost din nou al III-lea, iar la meci-turneul pentru campionatul mondial din 1948 a ocupat locul II. In ultimii ani, Smîslov s-a arătat a fi unul dintre cei mai tari jucători din lume, iar jocul său a devenit din ce în ce mai sigur şi mai lipsit de greşeli. Victoria sa recentă din turneul candidaţilor de la Zürich l-a impus ca cel mai indicat adversar al lui Botvinnik, în lupta pentru campionatul mondial.

Marea întrecere care a început la 16 martie ţine încordată atenţia şahiştilor de pretutindeni. Partidele jucate de cei doi mari maeştri sovietici sînt studiate cu cel mai mare interes şi vor contribui, fără îndoială. la dezvoltarea şi mai mare a culturii şahiste.

M. Botvinnik

V. Smîslov

La Bucureşti

AL PATRULEA TURNEU INTERNAŢIONAL AL R.P.R.

Pentru cineva care nu cunoaşte prea bine şahul, este greu de imaginat cu cît interes şi entuziasm au fost urmărite, seară de seară, partidele celui de al patrulea turneu internaţional de şah al R.P.R., la care au participat maeştri din nouă ţări. Şi aceasta nu numai de către cei care au avut posibilitatea de a fi în sala de joc, ci şi de mulţi alţi iubitori ai şahului. Radio-ul şi presa au comunicat în fiecare zi, în toate colţurile ţării, rezultatele fiecărei runde, comentarii şi partide. Astfel, toţi şahiştii au putut urmări desfăşurarea concursului, cu toate momentele lui interesante şi au putut rejuca cele mai frumoase partide.

Partidele jucate la acest turneu s-au caracterizat prin combativitate şi îndrăzneală. Lupta pentru primele locuri a fost aprigă, la ea luînd parte, în primul rînd, cei patru maeştri sovietici — Korcinoi (cîştigătorul turneului), Nejmetdinov (al doilea clasat) Holmov şi Furman, apoi şahiştii cehoslovaci L. Pachman şi M. Filip şi maestrul maghiar Klüger. Dintre reprezentanţii ţării noastre cele mai bune rezultate le-au obţinut dr. O. Troianescu Şt. Szabo şi I. Bălănel.

In acest turneu jucătorii noştri au luptat cu dîrzenie şi adeseori au pus în dificultate maeştri străini cu renume. O realizare frumoasă o constituie următoarea partidă, cîştigată de maestrul emerit St. Szabó la maestrul italian E. Paoli:

APĂRAREA UNGARĂ

Alb: E. PAOLI — Negru: ST. SZABÓ

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Ne7 (Apărarea aceasta duce la un joc solid pentru negru) **4. d4 e:d4** (O altă continuare este 4... d6) **5. C:d4 d6 6. O—O Cf6 7. Cc3 O—O 8. f3 C:d4 9. D:d4 Ne6 10. Ne3 Dc8** (Albul n-a obţinut prea mult din deschidere. El are ceva mai mult spaţiu, dar poziţia negrului n-are slăbiciuni, astfel că este foarte greu de găsit un plan concret de joc) **11. Tad1 Cd7** (Negrul începe să manevreze în jurul punctului e5, care se află în stăpînirea sa) **12. Ne2 Nf6 13. Dd2 Cb6 14. b3** (Pentru a împiedica pătrunderea pieselor negre pe cîmpul c4) **14... Te8 15. a4 Cd7 16. Cb5 a6 17. Cd4 Ce5 18. a5 Cd7** (Pentru moment negrul aşteaptă să vadă ce va întreprinde albul) **19. Rh1 Cf8 20. g4 Cg6 21. Tg1 Nd7 22. Cf5 Nc6 23. Cg3 De6 24. c4 Tad8 25. Dc1 Ne5** (Piesele negre bine postate împiedică organizarea de către alb a unei acţiuni ofensive pe aripa regelui. In special pionii albi nu pot înainta deoarece ar crea imediat slăbiciuni care ar putea fi folosite de negru pentru un contra atac decisiv) **26. Cf5 Nf6 27. Dc2 Dc8 28. Cd4 N:d4** (Faptul că albul rămîne acum cu perechea de nebuni nu constituie un dezavantaj pentru negru, deoarece în poziţii blocate caii sînt deobicei mai buni decît nebunii) **29. N:d4 Cf4 30. Nf1 De6 31. Dd2 Cg6 32. Tg3 f6 33. Nd3 Te7 34. Tf1 Tf8 35. Nb2 Ce5 36. Ne2 Df7 37. Nc3 Tfe8 38. Nd4 De6 39. Tf2 Cd7 40. Nd3 Ce5 41. Nc2 Dd7 42 Dc3 Cf7** (Manevrele poziţionale din ultimele mutări au avut de scop cîştigarea de timp. In poziţia aceasta partida s-a întrerupt şi albul a pus mutarea următoare „în plic". Vezi diagrama)

43. Rg1 (Pentru a scoate regele de pe diagonala nebunului negru c6. In continuare maestrul italian joacă fără un plan bine precizat, considerînd probabil că poziţia este complet egală. Maestrul Szabó demonstrează însă că negrul are o posibilitate frumoasă de a decide jocul în favoarea sa, prin străpungerea centrală d6—d5. Mutările sale următoare urmăresc pregătirea acestei înaintări) **43... Dc8 44. Nd1 Nd7 45. Rg2 c6 46. Dc1 Ce5 47. Td2** (Albul şi-a dat seama de intenţia adversarului şi începe să ia măsuri pentru împiedicarea înaintării d6-d5) **47... Ne6 48. Nb2 Dc7 49. Da1 Cg6 50. Nd4?** (Albul a crezut că după mutarea aceasta înaintarea d6-d5 nu este posibilă şi deci va avea timpul de a juca Nb6, stînjenind jocul negrului) **50... d5!** (Totuşi, negrul joacă această mutare!) **51. c:d5** (La 51. Nb6 negrul avea răspunsul Df4, atacînd turnul d2) **51... c: d5 52. e: d5 N:d5 53. Dc3** (Nebunul d5 este apărat indirect prin posibilitatea Cf4 +) **53... D:c3** (Albul a crezut că prin schimbul damelor va simplifica jocul şi va scăpa într-un final cu şanse de remiză. Cum se va vedea însă, acum negrul cîştigă aproape forţat) **54. N: c3 Te3 55. Nd4** (Altfel se pierde pionul b3) **55... Cf4+ 56. Rf2 Td3!** şi albul a cedat, deoarece pierde o figură (57. T:d3 C:d3+ 58. Rg2 Te1).

Maestrul Szabó a manevrat cu multă fineţe în această partidă.

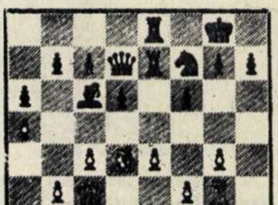

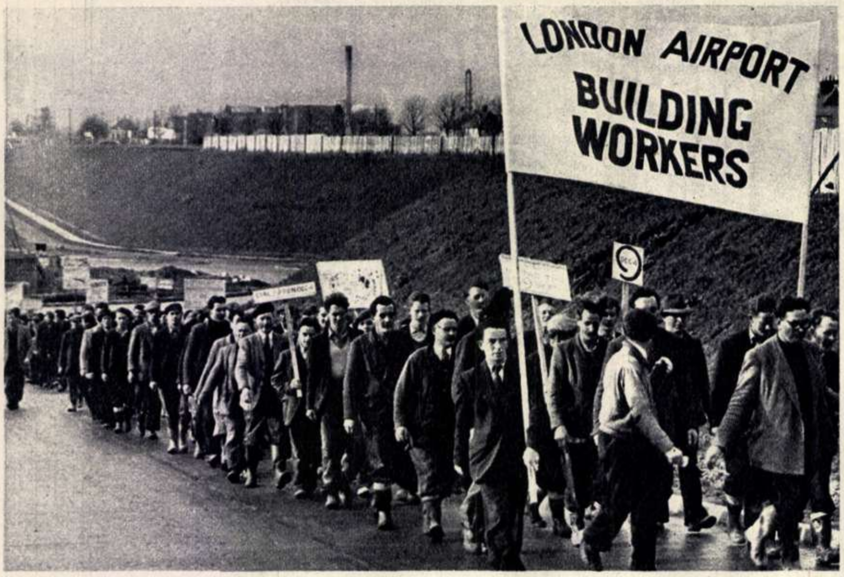

In ultimele luni s-a înregistrat o intensificare a mişcării greviste din Anglia. Grevele sînt însoţite şi de demonstraţii de masă, la care participă sute şi mii de muncitori şi tehnicieni. Fotografia de mai sus redă un aspect al demonstraţiei de protest organizată de muncitorii şi tehnicienii de la aeroportul din Londra împotriva hotărîrii autorităţilor de a concedia pe grevişti.

N-au vrut să moară într-un război colonialist.

Zilnic sosesc ştiri despre noi dezertări din unităţile de mercenari care operează pe fronturile din Indochina. Un mare număr din fugari sînt tineri germani, livraţi de clica lui Adenauer colonialiştilor francezi. In fotografie: patru tineri germani, care au reuşit să scape cu viaţă, dezertînd din „Legiunea străină". Ei au dezertat sperînd să-şi regăsească libertatea, dar, odată ajunşi la Hamburg, au fost arestaţi şi întemniţaţi de poliţaii lui Adenauer.

NASI
UNTUK
DAMAIAN

„70 de milioane indonezieni luptă pentru pace." Sub această lozincă s-a desfăşurat recentul Congres Naţional Indonezian pentru Pace, care a avut loc la Djakarta. Congresul a exprimat hotărîrea popoarelor din Indonezia de a apăra pacea. In fotografie: un aspect din sala Congresului. In medalion: luptătoarea indoneziană pentru pace Rasuna Said, rostind cuvîntul de deschidere al Congresului.

Monstruoasa înscenare judiciară pusă la cale de autorităţile japoneze în jurul aşa zisului caz Matsukawa — avînd ca substrat încercarea reacţiunii de a înăbuşi mişcarea muncitorească şi democratică — s-a încheiat cu condamnarea la moarte a patru din cei douăzeci de muncitori feroviari acuzaţi pe nedrept de a fi organizat, în 1949, deraierea unui tren în apropiere de gara Matsukawa. Unsprezece dintre acuzaţi au primit diferite condamnări ce totalizează peste 100 de ani de temniţă. Odioasa sentinţă a stîrnit indignarea şi mînia milioanelor de oameni simpli din Japonia. In fotografie: mulţimea adunată în faţa clădirii Tribunalului din Sendai, în clipa anunţării verdictului în „procesul" Matsukawa.

CÎND OCUPANŢII AMERICANI AU NEVOIE DE LOCUINŢE

Ocupanţii americani din Germania occidentală continuă acţiunea de rechiziţionare forţată a caselor de locuit, aruncînd în stradă zeci şi sute de familii germane. Fotografia de mai jos redă o scenă petrecută nu de mult la Düsseldorf, în timpul unei evacuări forţate: o femeie germană, bruscată de reprezentanţii „forţei publice", pentru a fi determinată să-şi părăsească locuinţa şi să se mute într-o cocioabă, îşi pierde cunoştinţa.

fotocronica FLACARII

SUB POVARA MIZERIEI

MĂRTURII DESPRE VIAȚA PLINĂ DE SUFERINȚE A ȚĂRĂNIMII MUNCITOARE DIN ȚĂRILE CAPITALISTE

● Muncitor agricol este un cuvînt îngrozitor în Italia. A fi muncitor agricol înseamnă să flămînzești, să te chinuiești și să te întrebi dacă mîine vei mai avea de lucru.

(dintr-o scrisoare a muncitoarei agricole **LEDA COLOMBINI**, argată din satul Fabbricio - Italia.)

● Situația fermierilor americani se înrăutățește necontenit. Unii dintre ei sînt înglodați pînă peste cap în datorii.

(din revista americană „Doane Agricultural Digest“.)

● Aproape un milion de familii de fermieri din S.U.A. au un venit de zece ori mai mic decît minimul de trai recunoscut oficial. Un mare procent al populației rurale a țării trăiește în cocioabe mizere și nu beneficiază de nici un ajutor din partea statului.

(din articolul: „Mitul cu privire la prosperitatea fermierilor“ apărut în buletinul „Facts for farmers“—New-York.)

● Țăranii muncitori din diferite regiuni ale Greciei, mai ales cei din Eghion, Psili, Rahi, din județul Ahaia, din Etoloacarnania, Chilchis, din insula Lefcodia și din Macedonia duc o viață mizeră de nedescris.

In regiunea Arghithea din Thesalia și în numeroase sate din Epir țăranii înfometați au ajuns să se hrănească cu ierburi.

(din relatările ziarelor „Elefteria“ și „Acropolis“ din Atena.)

● In Bretagne, în centrul Franței, în regiunile muntoase, majoritatea caselor locuite de țărani au rămas în aceeași stare în care se aflau cu un secol în urmă... Sute de mii de muncitori agricoli locuiesc în grajduri, în șoproane, în poduri etc.

(din cartea „Pentru eliberarea țărănimii“, de Waldeck Rochet, apărută la Paris în 1952.)

● Numărul țăranilor muncitori din Germania occidentală care s-au ruinat și și-au pierdut pămîntul, trece de o jumătate de milion. Mii de familii țărănești își părăsesc gospodăriile din cauza mizeriei.

In asemenea condiții nu este de mirare că în Germania de vest există în prezent 150.000 „gospodării moarte“.

(după relatările ziarului vest-german „Nürnberger Nachrichten“, transmise de „Agerpres“.)

● Iată cum s-a făcut „reforma agrară“ în Turcia: la împărțirea pămînturilor, partea leului a revenit fiilor de mari moșieri. Au primit pămînt oameni care nu au nimic comun cu agricultura. In acest timp, noi avem nevoie de pămînt, așteptăm zadarnic și am rămas tot argați, șomeri și nomazi.

(dintr-o scrisoare adresată ziarului „Cumhuriet“ din Istambul de către țăranul sărac Iakub Iugur.)

Imaginile și textele cuprinse în această pagină sînt atît de edificatoare, încît ele nu au nevoie de comentarii suplimentare.

Aici își avea cîndva gospodăria familia unui modest fermier american. Și această familie, ca și sute de mii de alte familii de fermieri obidiți, a trebuit să-și părăsească pămîntul și căminul, alungată de mizerie și datorii, de cnutul marilor fermieri și al trusturilor hrăpărețe.

Asaltul unui sat pașnic — aceasta este operațiunea pe care o întreprinde acest tanc american într-o localitate din Germania occidentală. Puțin le pasă ocupanților de pagubele pricinuite. Țăranii loviți de politica pregătirilor de război trebuie să-și găsească adăpost aiurea, pentru că după asaltul american începe construirea unei noi „șosele strategice“ americane, sub egida clicii revanșarde de la Bonn.

In acest bordei acoperit cu stuf locuiește întreaga familie a unui muncitor agricol din localitatea Nuoro (Italia). Pe chipul soției lui se citește suferința provocată de un asemenea fel de „a trăi“...

Așa își lucra ogorul bietul țăran din Turcia în urmă cu sute de ani, așa este silit să-l lucreze și astăzi. Cu plugul său de lemn abia izbutește să zgîrie pămîntul. Iar puținele roade pe care le poate obține cu asemenea „unelte“, îi sînt jefuite de chiaburi, de moșieri și de statul condus de o clică reacționară și agresivă.

Foamea a silit și această familie de țărani săraci din India să apuce drumul pribegiei. Intr-o localitate din Pakistan familia nomadă și-a găsit „adăpost“ sub un vagon de tren ce staționează pe o linie moartă. In fotografie: femeia își îngrijește soțul bolnav de malarie, care zace, avînd drept pernă șina de fier.

fotocronica FLACARII

BUSINESS-UL COMPANIEI „D.A.M."

de inginer A. MOROZOV

Desene de D. NEGREA

Barajul se prăbușise în zorii zilei... La ora cînd pînă și paznicii de noapte încep să moțăie. De la o înălțime de o sută cincizeci de metri, apa năvălise spumegînd și se revărsase larg spre vale, măturînd din calea ei oamenii și barăcile ușoare. Apoi își încetinise goana, apropiindu-se domol de casa în care lucrau inginerii constructori. Gîlgîind surd prin subsoluri, infiltrîndu-se sub temelia construită de mîntuială, ea amenința acum clădirea pe care inginerii nu se grăbeau s-o părăsească.

Aici erau mereu singuri. Nimeni nu se încumeta să vină pînă la ei, nimeni nu îndrăznea să treacă dincolo de zidul îngust de piatră de-a lungul căruia șerpuia rîul ce-și croise drum spre mare. Nimeni, nici măcar poștașul, care le arunca ziarele și scrisorile în cutia de la margînea șoselei.

Șapte zile după catastrofă. Inginerul James Kennedy răsfoia grăbit gazetele. Citea titlurile de pe prima pagină, apoi azvîrlea ziarele pe fereastra deschisă. Unele file erau deîndată înghițite de valuri, altele, întinse ca pînzele unei corăbii, lunecau pe apă, se ciocneau, și-o luau înainte una alteia, apoi se depărtau din ce în ce mai mult...

— Tot nimic, — spuse Kennedy — dar trebuie să mărturisesc că astăzi am tras o spaimă groaznică, citind titlul ăsta: „Bandiții din Colorado"... Și cînd colo, despre ce credeți că e vorba? Despre atacarea unui accelerat.

— N-avea tu nici o grijă. Cînd o să fie vorba de noi, articolul o să poarte titlul: „Idioții din Colorado", răspunse Johnson.

Buzele lui palide schițară un zîmbet.

... Incă de copil se învățase să rîdă, ori de cîte ori nu înțelegea sau se temea de ceva. Se obișnuise să-și ascundă cu un zîmbet disprețuitor confuzia, groaza sau durerea.

— Vorbesc serios: nu înțeleg cum se face că, după prima informație laconică, nu s-a mai scris nici un rînd despre catastrofă. Oricît de puternică va fi lovitura pe care o vom primi, tot am îndura-o mai ușor decît așteptarea asta înnebunitoare...

Telefonul țîrîi încet, nehotărît. Kennedy se repezi asupra receptorului, și-l duse la ureche cu amîndouă mîinile. Cablul era atît de ud, încît cu greu se mai putea auzi ceva. Kennedy strigă, suflă în receptor și ceru să i se repete fiecare cuvînt, literă cu literă. Deodată se făcu vînăt:

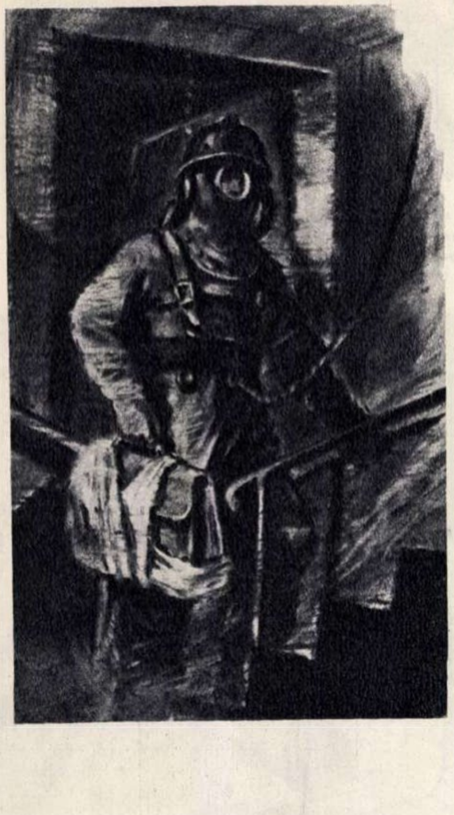

— Echipa de salvare a încercat pentru a șasea oară să pătrundă în clădirea hidrocentralei fără să izbutească. Steaven s-a înecat. Kid a murit și el. A fost luat de puhoi.

— Nici corpul inginerului șef n-a fost găsit? întrebă Johnson.

— Nu. Cred că zace de mult în fundul mării, iar în clipa de față crabii se delectează înfruptîndu-se din el. Dar se vor otrăvi, cu siguranță. Cred că n-au mai mîncat în viața lor un ticălos ca ăsta. Numai de bietul Kid îmi pare rău...

Kennedy își îndreptă privirea spre camera în care locuise Kid.

— Hai să-i scriem mamei lui, cîtă vreme nu sîntem încă beți.

După ce terminară scrisoarea, Kennedy se apropie de inginerul Browley, care ședea în fundul camerei, la o masă plină de cărți și de hîrtii răvășite. Privea o riglă de calcul.

— Și mai dă-le încolo de calcule, Henry! Tot nu se mai întoarce Kid niciodată.

Browley își ridică privirea încruntată și dădu din cap. Părul lui roșu aprins îi căzu în ochi; și-l netezi cu un gest care-i era obișnuit, apoi își aținti din nou privirea lină spre linia cursorului. După cîteva clipe aruncă rigla pe masă cu atîta furie, încît sticla cursorului se prefăcu în țăndări.

— O mie două sute! — exclamă el.

— Ce-i cu o mie două sute? întrebă Kennedy.

Puțin încurcat, Browley bîigui printre dinți.

— Asta-i coeficientul de siguranță al barajului!

— Extraordinar! Barajul era de o mie două sute de ori mai rezistent decît trebuia, și totuși s-a prăbușit dintr-o cauză necunoscută inginerilor care l-au construit! — zise Kennedy. Dar tu de unde ai mai scos cifra asta de o mie două sute? Adevărul e că te-ai apucat de un lucru de care n-ai habar. In fond, ce, parcă noi sîntem ingineri adevărați? Niște oameni ai „breviarului", asta sîntem! Atîta vreme cît ne mai ajută manualul pe care l-am tocit, mai facem și noi de bine-de rău față situației. Dar fără tablele lui Smith, fără monogramele lui Boock sau fără îndreptarul lui Robins, ce mai rămîne din inginerii Johnson, Kid, Browley și Kennedy? Nimic. Cum am ieșit din „breviarul" nostru, toată tehnica devine pentru noi o adevărată „țară a misterelor".

Kennedy păli, iar ochii lui negri scînteiară. Acum îi ura pe toți cei care îi dăduseră diploma de inginer fără ca el să fi avut cunoștințele necesare; îi ura pe cei care făcuseră din el un executant orb, incapabil să-și dea seama dacă problema tehnică principală fusese sau nu bine rezolvată.

— Chestia asta cu oamenii „breviarului" nu e ideea ta. A spus-o Vanever Bash, — observă Johnson.

— Cu atît mai mult! El știe ce înseamnă la noi un inginer de rînd. Șapte zile s-a tot căznit Browley cu calculele, pentru ca pînă la urmă să obțină un rezultat cu totul anapoda.

— Ba pardon! Numai patru zile. In celelalte trei m-am ținut numai de chefuri, observă Browley posomorît.

— Bine, fie și patru zile. Și rezultatul „breviarului" e limpede: Kid n-a găsit ceva mai bun decît să se facă scafandru, ca să încerce să afle dezlegarea problemei printre ruinele de sub apă. Eu, cel puțin, îmi dau seama de incapacitatea mea și nu mai fac nimic. Johnson, îl invidiază sincer pe taică-său, care a fost un om hotărît... Pe scurt, sîntem patru ingineri care acum o săptămînă ne mai credeam temelia progresului tehnic mondial! Și acum? Nimic! Vînt!

Kennedy dădu pe gît alcoolul care-i mai rămăsese și, în loc să mănînce ceva, se uită țintă la o cutie de conserve deschisă, mișcîndu-și buzele. Apoi clătină din cap cu dezgust.

— De mine degeaba mai vorbești. Dar în ceea ce-l privește pe Kid, poate că e mai bine că s-a înecat. Se pare că Biroul Federal de Investigații începuse să se intereseze în de aproape de legăturile lui cu muncitorii, spuse Johnson.

Kennedy se rușină de izbucnirea lui neașteptată. Fără să-l mai asculte pe Johnson, își scoase agenda și începu s-o răsfoiască. In odaie se așternu o liniște grea. Johnson își aținti privirea amărîtă asupra unei pete de pe fața de masă. Avea oroare de astfel de situații. Iși aminti că tot așa se petrecuseră lucrurile și la el acasă, atunci cînd tatăl său se ruinase. La început fusese o liniște apăsătoare, mormîntală, apoi o detunătură care răsunase ca un tunet. „Tigrul Johnson" se îmbogățise de pe urma pustiitoarei secete din 1944 și se ruinase cinci ani mai tîrziu din pricina unei recolte neașteptat de îmbelșugate...

„Ehe! Dacă tata ar fi acum cu noi! — se gîndi Johnson visător. Sînt sigur că el ar găsi ceva..."

Și privi posomorît, cînd la Kennedy, care parcă adormise cu ochii țintă pe agendă, cînd la Browley care, cu smocul de păr roșu, zbîrlit ca o creastă în creștetul capului, părea o curcă plouată.

In universitate, Browley fusese poreclit „Piedica", pentru că folosea cu o neasemuită dibăcie acest procedeu nepermis în timpul meciurilor de fotbal. Pentru prima oară în viața lui, Browley se întrebă acum: oare ce simțeau adversarii lui atunci cînd veneau de-a berbeleacul, în plină fugă?

Nici cu el nu se procedase cinstit! I se pusese piedică tocmai cînd toate-i mergeau din plin. Nu mai încăpea nici o îndoială că adevărații vinovați vor face din Browley, Johnson, Kid și Kennedy țapii ispășitori ai catastrofei. Vor declara cu fățarnică părere de rău și cu o căință prefăcută: „Ne-am înșelat. Tinerii ingineri, pe care-i crezusem oameni deosebit de destoinici, nu ne-au îndreptățit nădejdile". El, Browley, va purta întotdeauna stigmatul de om nepriceput, de ghinionist. Tîrîndu-și cu greu picioarele, ca un jucător de fotbal după un meci pierdut, Browley se apropie de o mare hartă geografică, atîrnată pe perete.

„Sierra-Mojada... Pe aici, undeva, se construiește un lac de acumulare. Cine știe? Poate că pentru Mexic cunoștințele mele de inginer ar putea fi suficiente. Dar și aici intervine iar afurisita asta de apă!" gîndi Browley. Se cutremură ca un turbat, de buzele căruia cineva apropie un pahar cu apă. „Mai bine construiesc case..." Prin fața ochilor îi răsăriră aevea drumuri înguste, acoperite de un praf roșcat, cactuși deșirați și uscățivi asemenea unor uriașe sperietori, case scunde și late, pierdute în verdeața unor grădini.

Din locul lui de lîngă ușă, Browley fu primul care văzu apropiindu-se un bărbat înalt, palid, cu ochii injectați și cu o gură mare întredeschisă. Părea sleit de puteri, zdrobit și respira greu și des ca un șuierat. „Kid!" — îi fulgeră prin minte lui Browley.

Dar nu-i veni să-și creadă ochilor, mai ales că bărbatul care intrase în cameră ținea în mînă ceva care semăna cu cadavrul umflat al unui cîine cafeniu. Numai strigătele lui Johnson și Kennedy îl convinseră pe bietul Browley, speriat de moarte, că nu era o halucinație, ci însuși Kid în carne și oase.

— Acum putem lupta, — spuse grav bărbatul care intrase, ridicînd deasupra capului lui o servietă mare, plină pînă la refuz. — Aici se află tot istoricul construcției în acte, însemnări și scrisori.

— Servieta șefului! exclamă Browley și în ochii lui străluci expresia de respect cu care se obișnuise să privească pe inginerul șef al construcției și imensa lui servietă.

— Unde ai găsit comoara asta? — întrebă Johnson uimit.

Chipul lui Kid se întunecă.

— In ghearele morții... Am pătruns în clădirea hidrocentralei îmbrăcat în scafandru.

— Singur?

— M-a ajutat Steaven. El însă s-a înecat... Kid se întrerupea des, ca să mai răsufle.

— Echipa de salvare a încercat să treacă prin intrarea principală, dar acolo cimentul e puternic. Toţi sînt convinşi că şi eu am pierit. Cînd am ieşit din apă nu mai era nimeni pe mal. Am avut însă norocul să găsesc o spărtură în zid. M-am strecurat înăuntru cu mare greutate. N-am să uit în viaţa mea călătoria asta! In sala maşinilor apa era străvezie ca într-un acvarium. Am văzut sub apă generatorul, tabloul de comandă, aparatele. Mi se părea că trăiesc un vis fantastic. Nişte ştiuci uriaşe, venite de te miri unde, s-au năpustit sub ochii mei spre lămpile roşii de semnalizare ale tabloului de distribuţie.

Kid tăcu cîtva timp, îşi privi cu luare aminte mîinile, apoi şi le şterse cu dezgust.

Am fost nevoit să mă uit pe rînd la fiecare, ca să-i pot identifica. Trebuia să-l găsesc pe şef cu orice preţ! In sala maşinilor nu era. După socotelile mele, trebuia să fie în camera inginerului de serviciu. Dar uşile care dădeau spre cele două culoare din faţa acestei camere erau închise. Acolo apa se infiltrase mai încet. Probabil că şeful a mai trăit cîteva zile. A mîncat tot ce i-a fost cu putinţă. Servieta a păstrat-o pînă în ultima clipă, agăţînd-o de un cui din tavan. In jurul ei s-a format o pungă de aer şi astfel servieta s-a păstrat complet uscată. Am înfăşurat-o într-un impermeabil pe care l-am găsit în cameră.

Kid deschise servieta şi răsturnă pe masă un vraf de hîrtii, puţin udate. Albe, albastre, roşii, galbene, portocalii, semănau cu frunzele de toamnă ale unor arbori otrăvitori. Timp de cîteva minute, inginerii priviră în tăcere actele, fără să se atingă de ele. Ici şi colo privirile lor întîlneau nume cunoscute, numele oamenilor pieriţi în catastrofă...

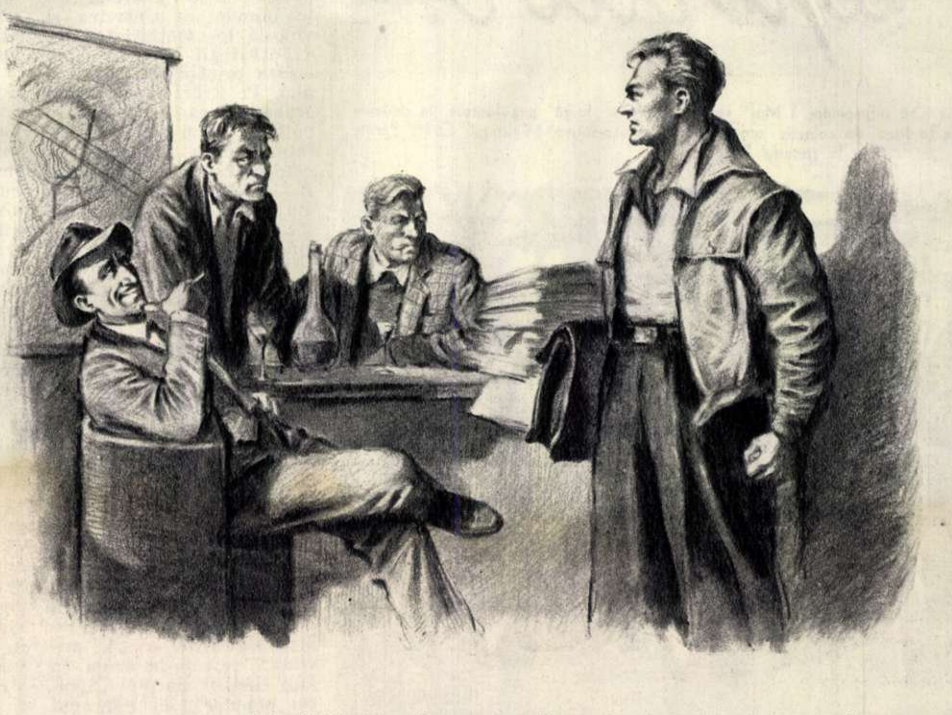

Kid întinse mîna şi luă o hîrtie.

— Unele hîrtii le-am citit, cînd eram încă pe mal. N-am mai avut răbdare. Şi acum să facem ordine, să punem aici actele personale ale şefului, care nu ne interesează, iar dincoace, numai actele cele mai importante.

In cameră se auzi vreme îndelungată foşnetul hîrtiilor, întrerupte din cînd în cînd de exclamaţiile inginerilor care găseau cîte un lucru care-i uimea în mod deosebit. In cele din urmă toate hîrtiile fură triate.

— Principalul este aici, în hîrtiile astea, iar misterul prăbuşirii barajului se află ascuns în agenda asta veche, — spuse Kid. Şeful a avut o întrevedere cu reprezentantul directorului Companiei „D. A. M.", — de aceea a şi adus aici toate hîrţoagele astea.

— Dar cum dracu' ai aflat toate astea? — întrebă Kennedy, ridicîndu-şi mirat sprîncenele.

— Ţi le-or fi spus, desigur, prietenii tăi, muncitorii?

— Lasă, James! Nu de asta ne arde acum... întrerupse Johnson. Kid luă o foaie cu antetul unui laborator: — Iată concluziile profesorului Mayer asupra compoziţiei suspecte a cimentului, cumpărat pe preţ de nimic de Compania „D. A. M.", de la nişte depozite uitate de dumnezeu şi de oameni. Concluzia: „Gunoi primejdios". Poftim şi o chitanţă semnată de acelaşi profesor, chitanţă din care reiese că a primit de la şef douăzeci de mii de dolari. Şi acum, priviţi noua lui concluzie: „Cimentul este bun". Şi mai sînt aici multe acte de felul acesta, acte care leagă cu un singur lanţ pe toţi oamenii răspunzători de soarta digului.

— Dar pentru ce au făcut toate astea?

— Pentru ce? Pentru un cîştig net de cîteva milioane de dolari. E drept că au riscat, ca nişte adevăraţi jucători, dar nu e mai puţin adevărat că au fost convinşi că barajul va rezista cîţiva ani. Şi dacă n-ar fi năvălit apele astea năprasnice cu o forţă atît de mare, poate că nici socoteala lor n-ar fi dat greş. Inundaţii din astea nu se produc pe aici decît odată la 3—4 ani, dar de data asta s-au dezlănţuit mai devreme decît fuseseră prevăzute. In agenda şefului există multe calcule consacrate acestei chestiuni. Probabil că în felul ăsta mai încerca să se liniştească în nopţile de insomnie... Au fost scrise cu creionul, la repezeală, desigur în pat.

Iată acum şi felul în care ne-a caracterizat pe scurt inginerul Loshen, într-o scrisoare adresată şefului. Este o recomandare cît se poate de măgulitoare: „Trei tineri nătărăi şi un schizofrenic... Nu ne vor putea pune beţe în roate şi de-altfel nici nu le va trece măcar prin minte s-o facă"...

— Grozav aş vrea să ştiu cine e schizofrenicul? — întrebă curios Johnson.

— Păcat! mare păcat că s-a înecat şeful! Ce răfuială i-am fi tras acum, spuse Kennedy cu glasul ameninţător.

— Trebuie demascaţi toţi ticăloşii din pricina cărora au pierit atîţia oameni: în centrală, în celelalte clădiri, în vale, în case... Trebuie să publicăm imediat în ziare aceste acte, care explică cauzele catastrofei.

— Eşti un naiv, Kid! — exclamă Browley. Crezi tu că există vreun ziar care să publice asemenea lucruri? Nu-ţi dai seama că tăcerea pe care presa o păstrează în jurul catastrofei se datoreşte fricii de a nu se pune rău cu Compania „D. A. M."?

— Se va găsi un ziar, declară cu convingere Kid.

— Se va găsi! — repetă Johnson, umblînd prin hîrtii cu degetele tremurînde. Perspectiva de a se răzbuna pentru cele şapte zile de chinuri prin care trecuse şi pentru cariera lui distrusă, îl îmbăta.

— Voi relata istoricul construcţiei, şi începînd de mîine toate astea vor putea fi citite în ziare. Vă jur! Il cunosc bine pe Arthur Brown. Dacă el semnează chestia asta, povestea o să facă vîlvă în toată America.

Johnson rămase cîtva timp cu ochii închişi sprijinindu-şi capul în palme. Apoi zîmbetul lui obişnuit i se şterse de pe faţă. Palid şi posomorît, luă tocul şi începu să scrie repede, punînd deoparte foile scrise. Cînd articolul fu gata, îl citi, apoi rămase pe gînduri. Deodată izbucni într-un hohot straniu de rîs, privindu-i pe Kennedy, Browley şi Kid care şedeau pe canapea, aşteptînd nerăbdători.

— Băieţi, mi-a venit o idee formidabilă! Ia să vedem, ce cîştigăm noi, dacă publicăm articolul? Ne răzbunăm pe Compania „D. A. M." şi ne dezvinovăţim, poate, într-o oarecare măsură. Dar numai într-o oarecare măsură. In fond, era de datoria noastră de ingineri să arătăm că cimentul nu-i bun de nimic. Şi-acum să vedem şi ce am putea cîştiga dacă n-am mai publica toate documentele astea?

— O să ne arunce în închisoare, sau o să ne învinuiască de activitate antiamericană sau de diversiuni. Cine poate să ştie ce o să-i convină mai bine Companiei „D. A. M."? spuse Kennedy.

Kid tăcea, privindu-l pe Johnson cu o expresie ciudată. Părea că încearcă să-şi amintească dacă-l mai văzuse vreodată pe omul acesta.

— Nu, Kennedy, nu. In felul ăsta am obţine tot ce am vrea. Cîtă vreme deţinem documentele, avem în mîna noastră toată Compania „D. A. M.". Nu mai trebuie decît să ne gîndim cum să ne folosim mai bine de ele.

Browley sări în sus.

— Straşnică idee! Să ne ucidă pe toţi! Johnson eşti un geniu!

Kennedy tresări uimit. Palmele lui uriaşe de boxer de categoria grea tremurau.

— Să fim drepţi. Kid trebuie să ia partea leului din toată afacerea asta. Fără el am fi pierduţi. Tu ce spui Johny? întrebă Johnson.

Kid se îndreptă spre masă cu paşi înceţi şi grei, deschise servieta şi băgă în ea, una după alta, toate hîrtiile. După ce închise servieta cu grijă, o luă şi se îndreptă spre uşă. In prag se întoarse...

— Mi-e ruşine că am stat atîta vreme printre voi, fără să-mi fi dat seama, cu cine aveam de-a face. Din fericire însă, pe şantier mai sînt şi alt fel de oameni. Mă duc la ei cu actele astea.

Ieşind, trînti uşa cu atîta putere, încît un vas cu flori uscate căzu de pe raft. Browley îşi aţinti privirea în ochii lui Kennedy, care-şi băgă capul între umeri căutînd parcă să şi-l ascundă. Browley ieşi furios din cameră. Afară era noapte. Incet, încet, lui Johnson îi dispăru de pe buze zîmbetul lui obişnuit. Luă scrisoarea adresată mamei lui Kid şi o puse într-un plic. Deodată Kennedy se ridică şi dintr-o săritură o zbughi afară. Johnson sări şi el, căutînd cu înfrigurare ceva în sertarul deschis al biroului. Dar era prea tîrziu. Paşii lui Kennedy se auzeau acum departe. Inginerul se aşeză din nou şi ascultă cu atenţie încordată timp de vreo douăzeci de minute, tresărind la fiecare zgomot.

Cînd Browley se întoarse, Johnson observă că avea sub ochi o vînătaie cît un pumn, dar nu-l întrebă nimic.

Browley luă scrisoarea pregătită, citi adresa, apoi mototoli plicul şi-l aruncă pe fereastră în rîul care şipotea domol pe lîngă casă.

— Eu plec în Mexic... Tu ce ai de gînd?

Johnson privea, parcă fascinat, cerneala roşie ca sîngele, care picura din sticla răsturnată şi se prelingea încet pe masă.

— N-a spus Kennedy că sîntem oamenii „breviarului"? Atunci ce vrei să fac? Să mă iau după ce scrie în cărţile de tehnică? Fac ce am învăţat din „breviarul" nostru. Tu o ştergi în Mexic? Eu fug mult mai departe.

(din „Tehnica Molodioji")

La start, sportivi!

Tradiționala competiție de cros „Să întîmpinăm 1 Mai" se bucură de o largă popularitate în rîndurile tineretului. Iată un aspect de la faza de colectiv organizată de „Locomotiva"-Ministerul Căilor Ferate la ștrandul Băneasa.

In primăvara aceasta, motocicliștii din Capitală au fost printre cei mai harnici sportivi. Iată cîțiva din ei înaintea plecării în prima cursă a sezonului: faza de regiune a campionatului de motocros al R. P. R.

A sosit și pe meleagurile noastre primăvara. Cu inimile pline de bucurie au întîmpinat-o tineri și vîrstnici. Dar mai ales s-au bucurat sportivii. S-au bucurat pentru că ivirea primilor muguri de primăvară înseamnă redeschiderea porților stadioanelor; pentru că întotdeauna primăvara aduce în dar sportivilor zeci și zeci de minunate întreceri. Mîini harnice au îndepărtat resturile de zăpadă de pe terenuri, specialiștii în potrivirea ierbii au trecut la treabă, iar tăvălugurile au pornit să bătătorească pistele de alergări. Isprăvindu-și toaleta, stadioanele și terenurile au așteptat să-și primească oaspeții dragi. Iar aceștia n-au întîrziat să le inunde cu tinerețea și voioșia lor atotbiruitoare...

Fotbaliștii au fost anul acesta printre cei mai harnici. Pe străzi oamenii mai grăbeau încă zgribuliți în paltoane și cu căciulile bine înfundate pe ochi, cînd jucătorii „Locomotivei-Grivița Roșie" au ieșit cu curaj la antrenament în aer liber. Exemplul a fost urmat curînd și de alte echipe.

In aceeași vreme la Arad începuse turneul de calificare pentru campionatul categoriei A. Dintre cele trei formații participante la turneu, numai Spartac-Finanțe-Bănci s-a întors acasă cu amărăciunea înfrîngerii. In schimb, celelalte două echipe s-au prezentat cu încredere sporită la „startul" campionatului din acest an. Și astfel, după „uvertura" de la Arad, au început însuflețitele întreceri de fotbal. Așteptate cu o firească nerăbdare, primele jocuri s-au desfășurat în mijlocul unui interes deosebit. Sînt indicii sigure în această privință: încă de pe acum, în fața clădirii ziarului „Sportul popular" au reînceput să apară în fiecare duminică seara masele de pasionați ai fotbalului, care așteaptă cu nerăbdare rezultatele sportive.

...Și atleții întîmpină primăvara cu o bună pregătire. La aceasta le-au fost de ajutor, desigur, concursurile de sală la care au participat. Deși sprinterii și-au măsurat forțele pe distanțe de numai ... 30 de metri, iar săritorii în lungime și în înălțime nu au avut la îndemînă pista de elan, concursurile acestea au avut o influență considerabilă asupra pregătirii atleților și atletelor noastre. Acum, în pragul primelor întreceri în aer liber, Ion Söter își poartă gîndurile spre ștacheta pe care o vrea înălțată la peste 2,03 m., Petre Zîmbreșteanu muncește cu sîrguință pentru cele 7.000 de puncte la decatlon, iar Lia Manoliu visează la discul care va zbura departe-departe, peste linia albă care indică 45 de metri.

Ca întotdeauna, cicliștii debutează în noul sezon prin concursurile de ciclo-cros care au devenit o adevărată tradiție. Aceste întreceri, care îmbină alergarea pe bicicletă cu alergarea pe teren variat, sînt foarte gustate de cicliștii noștri nu numai pentru latura lor atractivă. Intr-adevăr, competițiile de ciclo-cros sînt și un excelent mijloc de pregătire în vederea concursurilor pe șosea sau pe velcdrom. Deci peste tot pregătirile sînt în toi. Și nu trebuie să uităm că pe cei mai buni dintre cicliști îi așteaptă curînd o mare întrecere prietenească: cursa Varșovia—Berlin—Praga...

Voleibaliștii au în această primăvară o plăcută surpriză: a început campionatul divizionar. Organizată pentru prima oară în țara noastră, această importantă competiție este o dovadă a maturității la care a ajuns la noi voleibalul. Succesele înregistrate la Festival, strălucitele victorii repurtate în Franța, ca și organizarea primului campionat divizionar de volei, sînt un îndemn pentru voleibaliștii noștri de a lupta cu tot mai multă

La 28 martie s-a disputat în Capitală meciul dintre echipele „Dinamo"-București — „Locomotiva"-Timișoara în cadrul categoriei A a campionatului de fotbal. In fotografie: o fază a meciului.

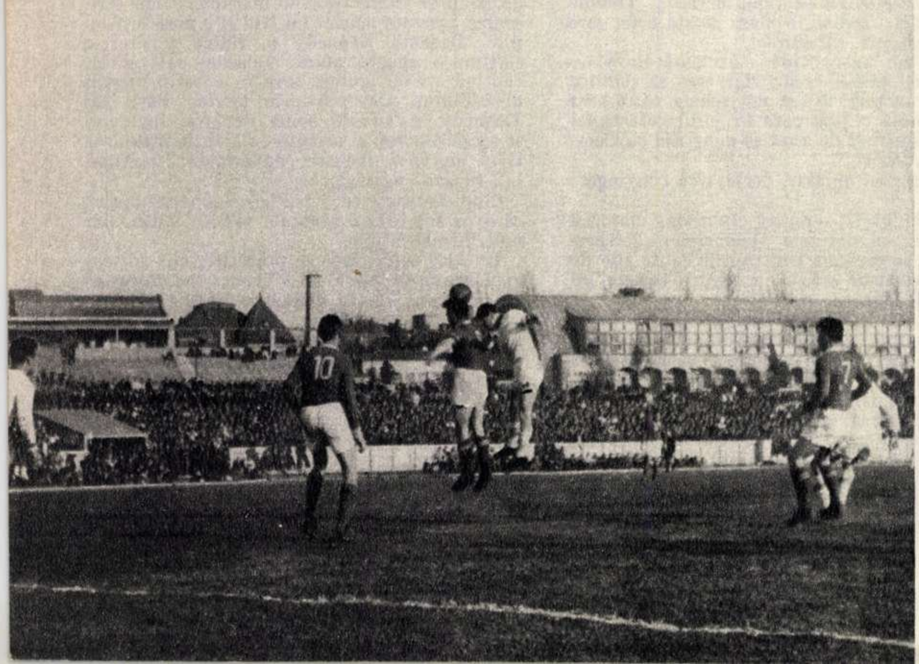

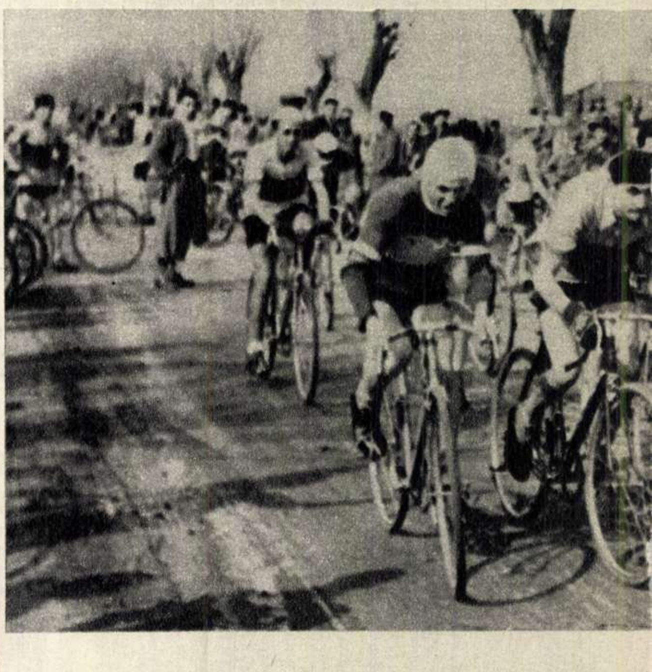

ardoare pentru creșterea măiestriei lor sportive.

Boxerii sînt printre sportivii care nu-și încetează niciodată activitatea competițională. Incă din primele zile ale anului, tinerii pugiliști au pornit să-și dispute întîietatea în cadrul campionatului de calificare. După luni de zile de întreceri, la care au participat sute de tineri boxeri din toate colțurile țării, cei mai buni s-au calificat în finalele campionatelor republicane. In primele zile ale lunii mai, învingătorii îi vor înfrunta pe maeștrii sportului și campionii țării. Primăvara aduce deci și boxerilor o mare sărbătoare: zece dintre ei, cei mai buni, cei mai bine pregătiți, vor îmbrăca într-una din însoritele zile ale lunii mai, tricourile de campioni ai Republicii noastre!

Munții și văile, minunatele plaiuri ale patriei noastre poartă, deopotrivă, cu bucurie straiele de primăvară. Și ele, la rîndul lor, își așteaptă oaspeții: turiștii și alpiniștii. Temerarii cuceritori ai culmilor, alpiniștii, sînt gata să reînceapă cu entuziasm activitatea pe care o îndrăgesc atît de mult. Pitoanele, carabinierele, colțarii — toate sînt pregătite: turele alpine de primăvară pot deci începe!

Multe și plăcute concursuri îi așteaptă pe amatorii sporturilor nautice. Pe lacurile Snagov și Herăstrău, pe Bega și Mureș, la Galați și Brăila, de-a lungul Dunării, bărcile suple și elegante vor aluneca peste puțină vreme. Pînă atunci timpul nu poate și nu trebuie să fie pierdut în zadar. De aceea, la bacurile de antrenament din București, Timișoara și Arad, vîslind într-un bazin de dimensiuni reduse, sportivii schifului și caiacului își îmbunătățesc pregătirea tehnică, se antrenează pentru lupta aprigă cu secundele și cu adversarii...

Pe sportivii noștri îi așteaptă de asemenea întreceri de oină și trîntă — sporturile noastre naționale. Iar hocheiul pe iarbă, de curînd introdus în rîndul disciplinelor sportive practicate în țara noastră, va cuceri repede preferințele multor sportivi.

Dar dacă ar fi să răsfoim calendarul competițiilor prevăzute pentru sezonul sportiv de primăvară, despre cîte întreceri pasionante nu am găsi atîtea de vorbit!...

Mii și mii de tineri sportivi din școli și facultăți, din fabrici și uzine, de pe întinsul nemărginit al ogoarelor, vor lua startul în primăvara aceasta în numeroase competiții. Ii așteaptă stadioane moderne, utilate cu toate cele necesare. Ii așteaptă cantități îndestulătoare de echipamente și material sportiv — mingi, discuri, biciclete, ambarcațiuni, tricouri...

*

Au înmugurit copacii. Pretutindeni ne întîmpină verdele crud al ierbii care a răsărit cu timiditate. Soarele ne zîmbește cu prietenie. Oamenii grăbesc spre rosturile lor cu mai multă vioiciune în priviri. Totul pare limpede și proaspăt în această dimineață de primăvară. Un panou uriaș ne cheamă să participăm la întrecerile crosului „Să întîmpinăm 1 Mai". Cîțiva tineri cercetează paginile de sport ale ziarelor; sînt atît de multe competiții și nu știi unde să te duci mai întîi!... Două fete cu sacii de antrenament în mînă s-au întîlnit:

— Unde te duci?

— La antrenament. Dar tu?

— Tot acolo. Haidem împreună...

Tineri sportivi, stadioanele vă așteaptă!

Marius GODEANU

S-a topit zăpada, s-a zvîntat pămîntul, au înmugurit copacii... Cicliștii au pornit să alerge pe șosea, antrenîndu-se în vederea viitoarelor competiții.

CALEA SPRE ÎNĂLȚIMILE DE AZUR ALE CERULUI

Oricît de palid ar fi zgomotul motoarelor unui avion înălțat la sute și mii de metri deasupra pămîntului, el atrage totuși privirile oamenilor spre cer, spre spațiul nemărginit brăzdat de pasărea de metal. Cu sutele de mii pot fi numărați spectatorii unui miting aviatic, admirînd îndrăzneala și iscusința piloților. Și este cu neputință ca unii dintre acești spectatori, și în deosebi cei tineri, să nu se simtă atrași spre tainele zborului, ca de un uriaș magnet nevăzut.

Toți acești tineri trebuie să știe însă că poarta de intrare spre cucerirea înălțimilor este aeromodelismul. Construcția de aeromodele nu este decît prima treaptă de pregătire a viitorilor tehnicieni și specialiști în aviație; ea îi ajută să treacă cu mai multă ușurință la planorism și la zborul cu motor. Din rîndul aeromodeliștilor au crescut marii constructori ai aviației sovietice. Nume ca A. N. Tupolov, A. A. Mikulin, Iakovlev, Gromov și alți iscusiți specialiști în aviație sînt astăzi bine cunoscute în toate țările lumii.

Astăzi, aeromodeliștii sovietici sînt cunoscuți ca unii din cei care și-au însușit cu măiestrie arta de a construi avioane în miniatură.

Și în țara noastră tineretul se ocupă cu dragoste de acest sport care dezvoltă nenumărate calități. Mulți sportivi romîni își găsesc în aeromodelism întruchiparea năzuințelor lor pe calea inventivității și a dorinței de a cunoaște cît mai mult. La noi, mișcarea de aeromodelism a cuprins întîi mici cercuri, apoi a trecut în școli, instituții, fabrici, uzine și chiar în unitățile din sectorul socialist al agriculturii. Adevărate aripi a prins aeromodelismul în unele centre muncitorești ca Hunedoara, Arad, Bacău etc. Din rîndul tinerilor care se îndeletnicesc cu pasiune de meticuloasa construire a aeromodelelor se evidențiază prin tehnica și frumusețea stilului de construcție Ionel Georgescu și Andrei Georgescu (București), Ștefan Benedek (Cluj), Anania Moldoveanu și Ștefan Purice (Cîmpina) etc. Stadiul înalt la care a ajuns aeromodelismul în țara noastră, prin munca neobosită a acestor aeromodeliști fruntași, poate fi mai bine ilustrat prin performanțele înregistrate anul trecut, cînd au fost doborîte recordurile la 20 de categorii.

Mult timp în țara noastră s-a practicat un aeromodelism înapoiat. Dar aeronautica merge mereu înainte, deschizînd noi căi, mai cutezătoare, mai perfecționate. Așa s-a născut noul gen de construcție : aeromodele reactoare. Iscusitul nostru aeromodelist Anania Moldoveanu a reușit în anul 1952 să dețină pentru cîteva luni recordul mondial al probei. Povestea acestui record începe din anul 1951 cînd participanții noștri la campionatele internaționale ale R.P. Polone au primit în dar de la sportivul sovietic Mihail Vasîlcenko un motoraș reactor.

Sosind în țară, Anania Moldoveanu a fost primul care a început să studieze acest minuscul motor și după cîteva încercări a reușit să construiască și el un aeromodel cu motoraș asemănător celui dăruit de sportivul sovietic și cu care a fixat de altfel recordul țării la 100 km./h. In luptă cu propriul său record și perfecționîndu-și neîncetat aeromodelul Anania Moldoveanu realizează mai tîrziu noi performanțe de valoare, iar spre sfîrșitul anului 1952, pe stadionul „Dinamo" din Capitală, el doboară recordul lumii. Și, cu toate că peste puțin timp această performanță a fost depășită de sportivii cehoslovaci care au realizat 241 km/h., Anania Moldoveanu nu se descurajează, ci își continuă cu și mai multă perseverență munca.

Așa s-a întîmplat că în luna noiembrie a anului trecut, pe pista Centrului experimental de aeromodelism din R.P.R., decola un nou aeromodel de tipul „AM 16", care s-a menținut în aer 16,3 secunde, ceea ce pe 1000 m. lansați în zbor circular înseamnă 220,859 Km/h. Noua performanță ne sporește încrederea că în curînd granița celor 241 km/h., realizați de aeromodeliștii cehoslovaci, va fi depășită. In sprijinul acestei afirmații vin excepționalele rezultate ale experiențelor cu noul aeromodel „PS 53", conceput și construit de talentatul aeromodelist Ștefan Purice din Cîmpina. Acest aparat este echipat cu un motoraș în greutate de numai 1 kg. dar cu puternică forță de tracțiune: 1,5 H. P.

Prin natura sa, sportul aeromodelist este foarte apropiat de năzuințele tineretului. In sporturile aviatice tineretul se simte în largul său; aci visurile se împletesc cu realitatea. Și întîlnim încă destui tineri care nădăjduiesc să devină aviatori pricepuți și cărora aeromodelismul le deschide calea către atingerea țelului propus.

D. MARINESCU

Zboară! Mergi departe, cît mai departe spre înălțimile de azur ale cerului! Tînăra constructoare vrea parcă să transmită aeromodelului toată căldura elanului ei.

AL DOILEA CONCURS „FLACĂRA“ — SERIA VI-a

DREPTUNGHI

6 puncte

Pe fiecare rînd orizontal al jocului de mai jos se înscriu cîte două cuvinte de cîte patru litere, ultima literă a primului cuvînt fiind în același timp și prima literă a cuvîntului al doilea.

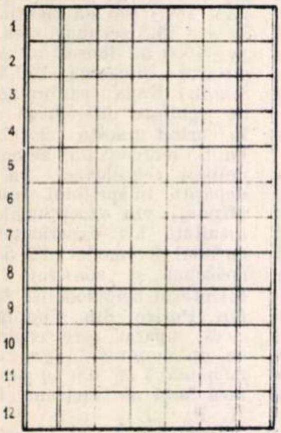

Cuvintele înscrise corespund următoarelor semnificații:

1. Se cunoaște la nevoie — Liniștit.
2. A pune la cale — Indivizi.
3. Drum aerian — Material documentar.
4. Pun în circulație — Cîntec de privighetoare.
5. Rege shakesperian—Culoare.
6. Monezi — Statuie a unui zeu.
7. Măiestrie — Ascuțit.
8. A povesti — Gust.
9. In acest moment — Dacă și-a făcut datoria, poate să plece.
10. Creez (fig.)' — Sediu pentru desfășurarea muncii culturale.
11. A alunga — Privește!
12. Dragoste — La războiul de țesut.

Dacă dezlegările sînt corecte, literele de pe primul rînd vertical, citite de sus în jos, vă vor indica numele unui autor dramatic romîn, iar cele de pe ultimul rînd vertical, titlul ultimei sale comedii — puternică satiră la adresa birocratismului.

CUVINTE INCRUCIȘATE ILUSTRATE

8 puncte

Inscrieți în careu, la locul pe care-l veți găsi potrivit, cuvintele corespunzătoare semnificațiilor desenelor de pe margini, pentru a obține o încrucișare perfectă.

N. B. Careurile negre, care în mod obișnuit indică sfîrșitul și începutul cuvintelor, sînt înlocuite aici prin liniuțe ceva mai îngroșate.

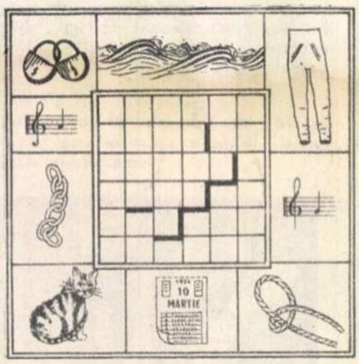

PATRAT

5 puncte

1	F						A
2		L				R	
3			A		A		
4				C			
5			A		A		
6		L				R	
7	F						A

1. Scriitor progresist german, autorul romanului „Fiecare moare singur“.
2. Ședință cu întregul colectiv.
3. Renumit pictor german (1472—1553) al cărui tablou „Venus și Amorul“ e expus la Muzeul R. P. R.
4. Țesătură artistică, care cere multă măiestrie.
5. Expunerea unui subiect.
6. Eminent.
7. Steag.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

12 puncte

1. In care parte a globului pămîntesc corpurile au cea mai mică greutate?
2. Există oare insule a căror structură geologică este alcătuită din gheață? Unde?
3. In care mări interioare de pe glob (mări fără comunicație cu oceanul) trăiește foca?
4. Ajunge oare la polul nord un om care merge urmînd strict direcția indicată de vîrful negru al acului unei busole?
5. In ce regiune de pe glob poate, un om care merge pe jos, să depășească viteza de rotație a pămîntului?
6. Care punct de la suprafața globului este cel mai aproape situat de centrul pămîntului?

JOCUL SINONIMELOR

Se dă verbul A CONSTRUI și cîteva din sinonimele sale: a clădi, a dura, a edifica, a ridica, a înălța, a crea, a fabrica, a face și a făuri.

Se cere cititorilor să găsească și alte sinonime ale acestui verb, ținînd seama de faptul că el este luat numai în sensul concret de a construi o clădire, un aparat etc. și nu și în sens abstract (de a construi, de pildă, un sistem filozofic sau altceva).

Pentru fiecare sinonim nou găsit se acordă cîte un punct.

ROMB SILABIC GEOGRAFIC

3 puncte

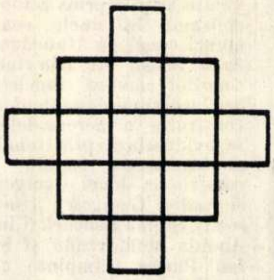

ORIZONTAL : 1. Fluviu siberian. 2. Țara în care turcul este tot otoman, însă pistolul a devenit american. 3. Culme muntoasă în Moldova de nord. 4. Un fluviu uriaș sau o... femeie călare. 5. Insulă în oceanul Indian.
VERTICAL la fel.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

12 puncte

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1									▨				
2										▨			
3							▨						
4			▨			▨			▨			▨	
5											▨		
6		▨				▨							▨
7					▨								
8								▨		▨			
9							▨		▨				
10	▨											▨	
11					▨						▨		
12				▨								▨	
13									▨				

ORIZONTAL:

1) Lucrări de primăvară care trebuiesc pregătite, executate la timp și în bune condițiuni (sing.) — Dacă-l pierzi, n-ai ce culege la toamnă. 2) Transformate în grăunțe — Ai în mînă. 3) A apare — Din răsărit (pl.) 4) Operă — Pronume — La capătul uliței... — In sfîrșit... 5) O trăsătură tot mai accentuată a agriculturii noastre — Pronume. 6) Document — Il primește țărănimea muncitoare din partea clasei muncitoare. 7) A povesti — E gata pentru lucrări. 8) Nemișcată — Abreviație în temă. 9) Piele de oaie tăbăcită — Exagerat. 10) Mașini agricole. 11) Prefix — Ajută creșterea fasolei (pl.) — La atelaj. 12) Apuci — Aci se execută reparații necesare lucrărilor agricole. 13) Numele mai multor gospodării de stat și colective — Bazin industrial pe care capitaliștii germani și americani îl pun în slujba pregătirii unui nou război.

VERTICAL:

1) Complex de măsuri agrotehnice care trebuiesc neapărat respectate — Baston cu stilet. 2) Unelte agricole — Intervenție. 3) Bărbierit — La automobile. 4) Fără cusur. 5) Necesar ariilor electrificate — Cinel, cinel, ghici ce-i în inel... — Animal folosit la unele munci agricole. 6) Rîu în Sudan — Afișe. 7) Prepoziție — Intrebuințară — Numeral. 8) Pentru îndeplinirea la timp a tuturor muncilor agricole, trebuiesc folosite la maximum — Foaie. 9) Plec... pînă la 1 aprilie — Merge pe lîngă hopa... — In acest loc. 10) A pregăti semințele pentru semănat — Lună de primăvară în care muncile agricole sînt în plină desfășurare (pop.). 11) Apărut — Un anumit grafic, folosit și la S.M.T.-uri (pl.) — Ruteniu. 12) Minuscul — La jug sau la ham... 13) Rod al lucrărilor agricole făcute la timp și în bune condițiuni — Il întîlnești astăzi tot mai mult pe ogoarele patriei noastre.

MONOVERB

(3 — 8)

4 puncte

OR.RI

Cu seria de față se încheie al doilea concurs de jocuri distractive al „Flacării“. Conform indicațiilor date și în numărul 2/1954, dezlegările se trimit toate odată pe adresa revistei pînă cel mai tîrziu la 15 mai a. c. (data poștei). Dezlegările vor fi scrise pe o singură față a hîrtiei și vor fi însoțite obligatoriu de bonurile de participant apărute în revistă.

Pe plic se va scrie vizibil: „PENTRU CONCURSUL DE JOCURI“.

ERATĂ

In numărul 6 (31) din 15 martie al revistei noastre, în articolul „Alexandru Macedonski“, la pag. 25, rîndul 16, se va citi „Prima verba“, în loc de „Prima vorbă“.

REDACȚIA : BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 56 Tel. 7.60.10 Int. 1784 **ABONAMENTE:** la toate oficiile poștale din țară și la secțiile raionale de difuzare a presei. **PREȚUL ABONAMENTELOR:** 3 luni : 9 lei 6 luni : 18 lei un an : 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin“. Planșele în culori tipărite la imprimeria de bilete de bancă și timbre.

Al doilea concurs „FLACĂRA“
Seria VI-a
BON DE PARTICIPANT Nr. 6

CUM INȚELEG UNII...

In unele raioane, ca de pildă în raionul Pașcani, agronomii sînt ținuți în birouri pentru... întocmiri de tabele etc. și puși astfel în situația de a nu cunoaște realitățile terenului. ...Și n-ar fi de mirare ca la vremea culesului să-i auzi pe unii dintre ei:

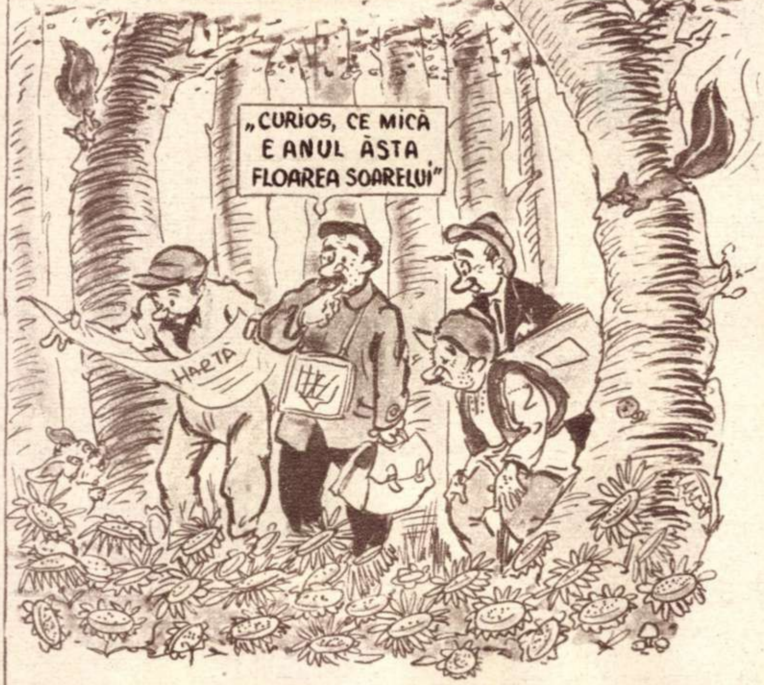
„CURIOS, CE MICĂ E ANUL ĂSTA FLOAREA SOARELUI"
HARTĂ

Tractoarele sînt folosite adeseori — așa cum s-a întîmplat la S. M. T. — Călugăreni, la munci secundare sau în locuri impracticabile

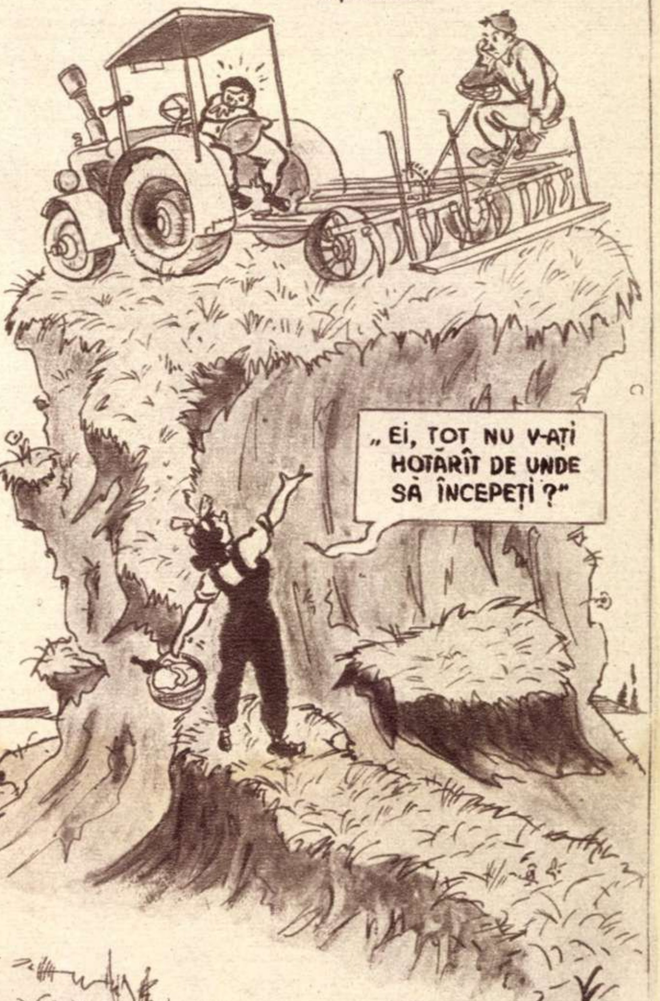
„EI, TOT NU V-AȚI HOTĂRÎT DE UNDE SĂ ÎNCEPEȚI?"

Unele S. M. T.-uri, ca cel din Huși, nu sînt aprovizionate la timp cu piese de schimb.

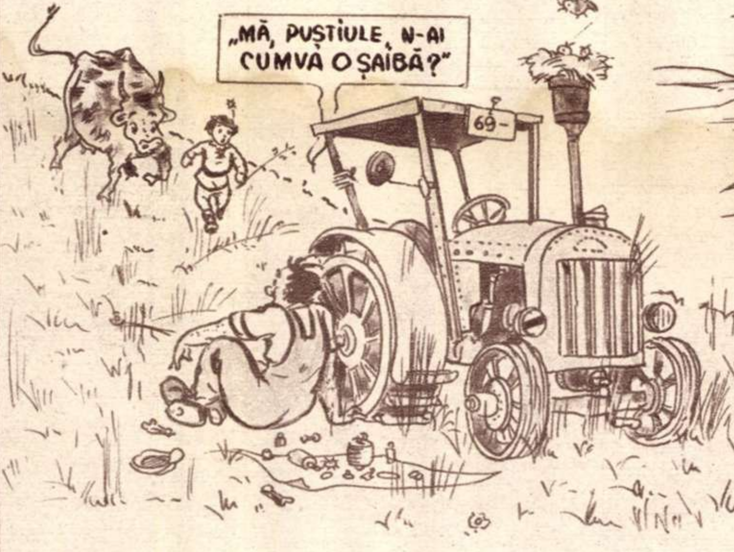
„MĂ, PUȘTIULE, N-AI CUMVĂ O ȘAIBĂ?"
69-

Impărțirea broșurilor agrotehnice se face uneori alandala, numai pentru îndeplinirea planului de difuzare.

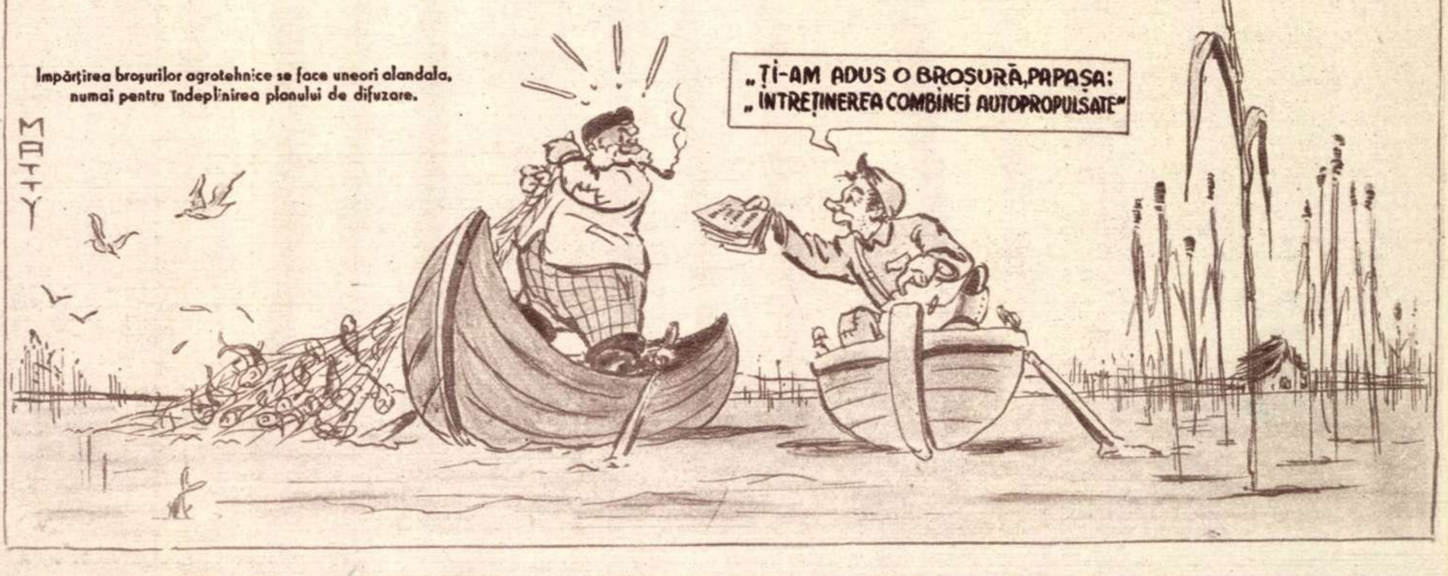
„ȚI-AM ADUS O BROȘURĂ, PAPAȘA: „INTREȚINEREA COMBINEI AUTOPROPULSATE"
MATTY

desene de MATTY

PREȚUL 1,50 LEI

Cot 1123
Bibl Cent Reg.

01/F

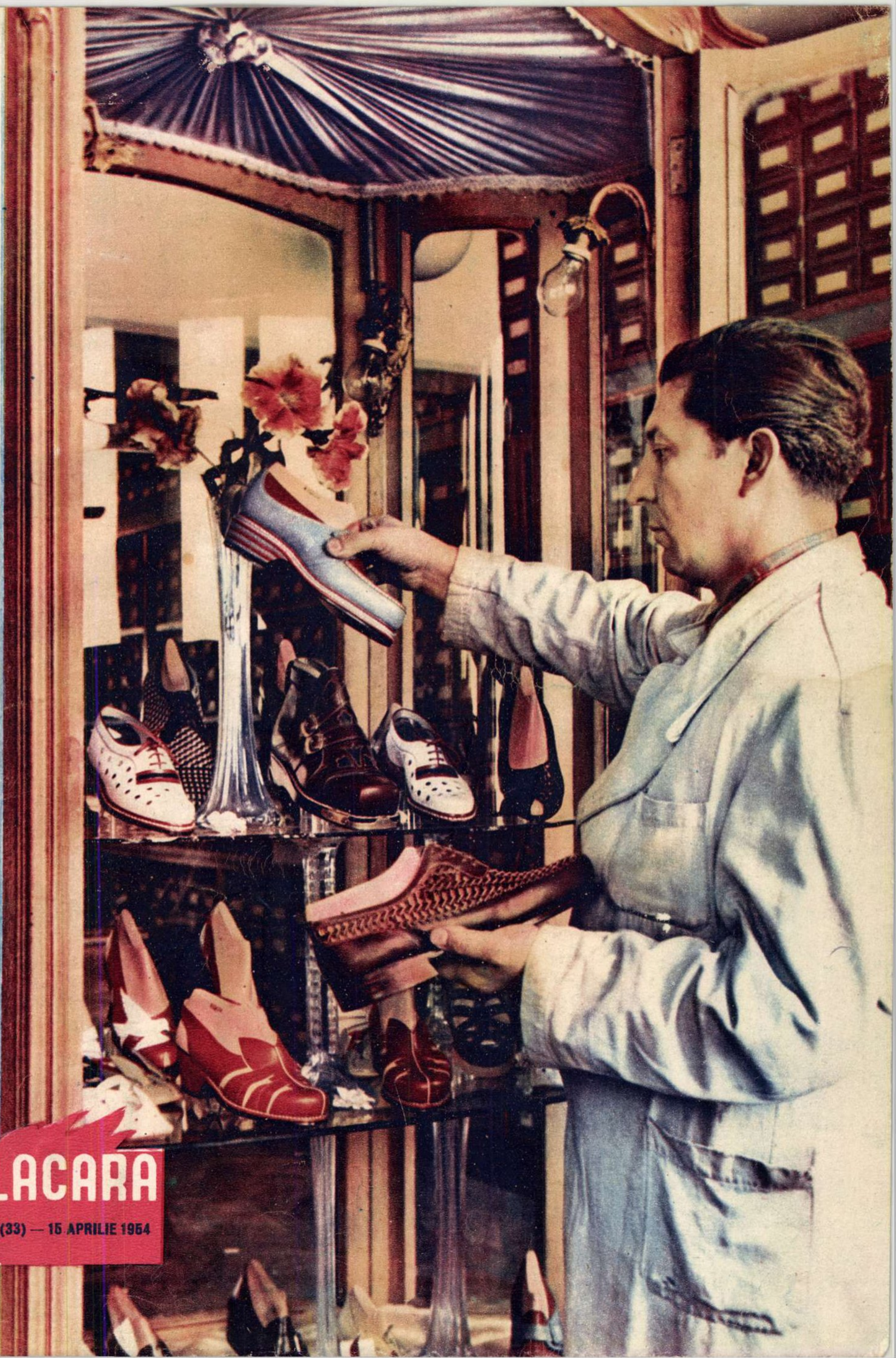

FLACARA

Nr. 8 (33) — 15 APRILIE 1954

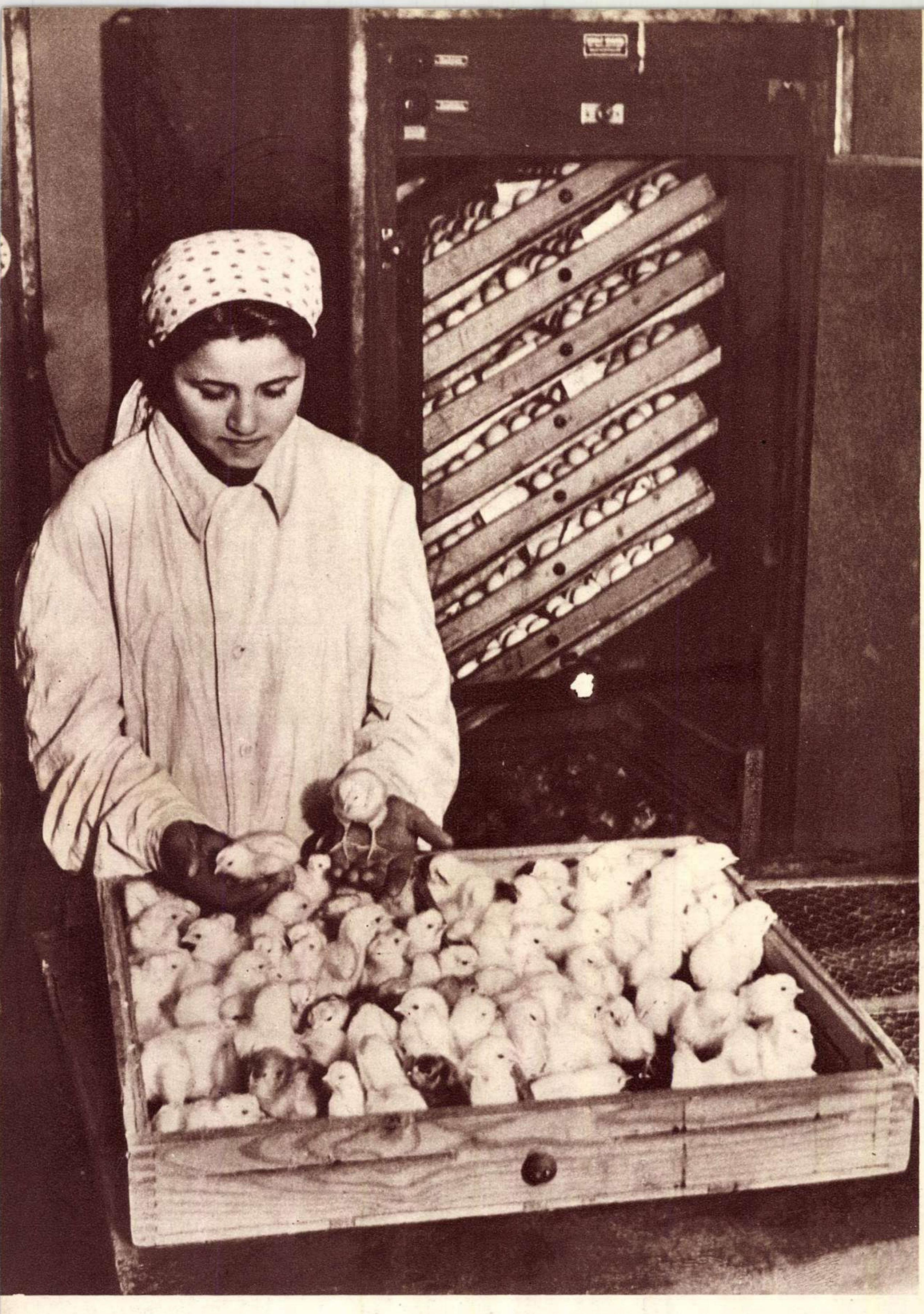

Mezinii crescătoriei... Dar numai pentru scurt timp, deoarece incubatoarele eliberează, una după alta, asemenea... recolte. Crescătoarea Eugenia Foca de la gospodăria de stat Pantelimon îi îngrijeşte cu dragoste, să crească mari şi dolofani.

COPERTA I-a : Pentru sezonul de vară, colectivul fabricii „S. M. Kirov" din Bucureşti a pregătit noi sortimente de încălţăminte durabilă şi frumoasă. In cursul lunii mai, ele vor fi puse în vînzare prin magazinul „Confecţia" din Calea Victoriei nr. 20.

COPERTA IV-a : Primăvara, pe drumul de munte ce duce de la Buru spre Abrud.

FLACĂRA
Proletari din toate țările, uniți-vă!
REVISTĂ BILUNARĂ SOCIAL POLITICĂ ȘI LITERAR ARTISTICĂ
Nr. 8 (33) — 15 APRILIE 1954

URGENȚA ÎNTÎIA...

La 1 martie '54 sectorul I al S.M.T. - Marghita din regiunea Oradea era gata cu reparațiile. Trei brigăzi de tractoriști și o duzină de tractoare „K. D. - 35" așteptau în neastîmpăr dispoziția de ieșire în campanie. Mecanicul de sector, Ion Breban, un bărbat de o înfățișare potrivită, cu un temperament iute, se prinsese și el în întrecerea pornită la chemarea S.M.T. - Nușfalău, care inițiase o întrecere între toate stațiunile din regiune. Breban organiză o consfătuire cu șefii de brigadă și cu tractoriștii din sectorul lui și împreună hotărîră să nu se lase întrecuți de nimeni și pînă la 1 martie să fie gata cu reparațiile și recepția mașinilor.

Mecanicul de sector își organizase oamenii în două echipe; aplicînd în parte metoda Bugacev, acestea lucrau într-o continuă întrecere. N-a lipsit nimeni în tot timpul reparațiilor; n-au precupețit nici un efort.

Cu greu, timpul începea să se lumineze, să se încălzească. Pe cîmpuri stăruia încă zăpada. In curtea largă a stațiunii, peste albul zăpezii, năvăliseră tractoarele în rodaj. Cu ciudă, parcă, aici în stațiune deocamdată, iarna era călcată, frămîntată în roți și în șenile — era speriată și pusă pe fugă.

Pe ziua de 8 martie, brigăzile ieșeau, în sfîrșit, după atîta așteptare, în campanie. In dimineața însorită, caldă, brigăzile se înșirau, strălucitoare, una după alta — stoluri terestre, vestitoare ale primăverii. Șoseaua largă, zvîntată, cîmpurile aburind de jurîmprejur, îmbiau la drum. Tractoriștii se simțeau ca păsările scăpate din colivie. Fiecare brigadă înainta spre locurile ei cu nădejdea să fie prima între toate celelalte. Și toate erau hotărîte ca S.M.T.-ul lor să iasă primul, fruntaș între celelalte stațiuni.

Brigada I-a K. D. - 35 din sectorul mecanicului Breban, — cu tractoriștii Francisc Voduș, Emeric Bot, Ion Silaghi, Anton Toth și cu șeful de brigadă Babuț Iosif — primise planul de lucru pentru gospodăria colectivă Moara din Rături și pentru gospodăria Abramu. La plecarea din stațiune, tractoriștii chemaseră la întrecere toate celelalte brigăzi. După socotelile lor, tractoriștii lui Iosif Babuț se tem mai mult de brigada a 8-a I.A.R., care i-ar putea întrece.

Anton Toth, așa cum îl cunoaște Babuț, e un băiat capabil, dar încă se mișcă puțin cam încet. Dimineața se îmbracă cu greu. Și el, și Silaghi, fiind firi vesele, glumețe, leagă cel mai ușor prieteniile cu colectiviștii, cu întovărășiții, cu țăranii individuali.

Silaghi a devenit, însă, tocmai acum, în pragul primăverii, mai trist, mai tăcut. Babuț știe ce are: încă din vară, Silaghi îndrăgise o fată din brigada de cîmp de la Rături. Iarna, toată iarna, a iubit-o în tăcere, făcînd planuri pentru primăvară. Acum, la ieșirea în campanie, Silaghi aflase că fata vorbește cu altcineva.

Pe Voduș, șeful de brigadă îl socotește drept cel mai pregătit în ce privește tehnica. Cu toate că i se dau tractoarele de care alții se feresc, Voduș le primește și le face să meargă ca și cele noi. Ciudat, însă, acest Voduș a refuzat să se ducă la școala de șefi de brigadă. „Nu sînt stăpîn pe toate cunoștințele, ca să pot avea răspunderea unei brigăzi" — a motivat el și și-a luat angajamentul să cunoască în anul acesta bine motoarele, pentru ca să poată fi trimis la școală.

La celălalt tractorist, Emeric Bot, șefului de brigadă nu-i place că mînă prea tare mașina, o chinuie.

...Coloana de patru K. D.-uri, cu pluguri și agregate, cu o cisternă și vagonul-dormitor, se apropie de Moara de Rături. Cerul curat, înalt, oglindește în azuriu fața pămîntului, investmîntată într-un început de verde proaspăt. Turme cu miei înfloresc verdele cîmpiilor. Pe șosea trec dinspre vreo gară grupuri de bărbați și femei: unii duc legături de pomi tineri pentru răsădit în grădini.

La marginea satului le ieși înainte brigadierul Meheș.

— Dar, știți, nu cred că putem începe: pămîntul e încă plin de apă.

Tractoriștii își aleseră locul taberei, Babuț îi lăsă să facă întreținerea mașinilor, să se pregătească, iar el, împreună cu Meheș, cu președintele gospodăriei, Hotea Gheorghe, cu agronomul de sector și cu cîțiva colectiviști, plecară să cerceteze tarlalele.

In soarele după amiezii pămîntul aburea din belșug.

— O să facem o întrecere cu brigada voastră de cîmp — spuse Babuț — și o să încheiem contract. Am stabilit un număr de angajamente reciproce ca să dăm mai bună recoltă.

— Primim bucuroși și ne-om ține de angajament — răspunse Meheș. Aici lucrez chiar eu cu brigada...

Cu tractorul său, Silaghi porni o brazdă de încercare. Oamenii se înșiraseră în urma lui. Plin de apă, pămîntul se întorcea greu, toropit încă de somnul iernii. Se întindea în lungi curele lucioase.

— Trebuie să mai așteptăm — hotărî agronomul de sector, privind atent cîmpul întins în care se înșirau rîndurile negre de grămăjoare de gunoi de grajd.

— Așteptăm — vorbi dezamăgit Babuț. Nu vrem să stăm, însă. Unde am putea ara? — îl întreabă pe agronomul de sector.

— Aveți contracte cu mulți individuali: o să se poată ara la acei dintre ei care au loturi pe locurile mai înalte — îl asigură agronomul.

Mulțumit că știe ce are de făcut, Babuț se întoarse la brigadă. Se înserase. Pe cerul senin cu nuanțe verzui sclipeau stele mici, albe și îndepărtate. Tractoriștii își aranjaseră plăcut vagonul-dormitor, curățiseră tractoarele, pregătiseră plugurile. Aduseseră de la colectiviști lemne și un topor: făcuseră focul în sobița din vagon...

Duminică făcură întreținerea tehnică a mașinilor. Timpul se păstrase cald și frumos. Luni dimineață porniră cu toate patru tractoarele în tarlaua colectiviștilor. Abia acum simțiră că ei, primii și în stațiune, și în regiune, trag primele brazde în campania aceasta.

Inaintea tractoarelor mergeau pe ogoare patru grape trase de cai voinici și curățau terenul de buruieni și de rămășițele strujenilor de porumb; nivelau locul. In urma lor, cîțiva colectiviști împrăștiau cu furci de fier grămezile de gunoi de grajd cărat aci toată iarna. Aburi iuți de gunoi se ridicau în văzduh. Veneau apoi tractoarele, fiecare într-o parcelă, în brazdă separată — pentru ca nu cumva oprirea unuia să stînjenească mersul celorlalte. Nu se oprea însă nici un tractor — abia porniseră. Arau la 18—20 cm. adîncime. După pluguri, tractoarele aveau agățate grape mari de fier, care sfărîmau pămîntul. In urma tractoarelor, colectiviștii băgaseră semănătorile trase de cai puternici. In rînduri dese de 7 cm., cum le arătase agronomul Lunean, semănau orz de primăvară. La cîteva ceasuri, o căruță venea din sat, încărcată cu saci, și împărțea celor patru semănătoare grînele de sămînță, alese, tratate cu gernisan. Alte grape, trase de cai, veneau încet pe urmele semănătorilor.

Cîmpul întreg cuprins de freamăt, oameni, mașini și vite, se mișcau, alunecau vioi, uniform, mereu în aceleași planuri, acoperind fața pămîntului cu un covor pufos, curat și sclipitor în soare. Agronomul de sector și Babuț treceau pe la fiecare tractor, ob-

Tractoristul Francisc Voduș, unul dintre cei mai buni tehnicieni ai stațiunii.

servau cum lucrează, apoi se duceau să ajute colectiviştilor. Lucrul mergea. Voduş îşi simţea tractorul lunecînd uşor, pe-aproape cu pămîntul, mîngîindu-l. Numai pe locurile unde fuseseră împrăştiate grămezile de gunoi mai era zăpadă şi pămîntul, îngheţat încă, făcea mici blocuri dure: tractoarele se poticneau în ele ca în nişte rădăcini şi tractoriştii trebuiau să umble cu toată atenţia, să nu rupă plugurile. Ii necăjeau aceste blocuri îngheţate, dar într-o zi-două, în restul ogoarelor, aceste urme ale iernii aveau să dispară. Sticleţi harnici la fluierat cîntau şi ţopăiau împrejurul tractoarelor, apoi peste semănături. O ciocîrlie sărea mereu înaintea tractorului lui Bot, apoi se înălţa, cîntîndu-i tractoristului, se ducea pînă în soare şi venea iar în jos, obosită, vorbindu-i bucuroasă, în graiul ei. Emeric Bot n-avea însă grija ei: el îşi pusese în gînd să-i întreacă din prima zi pe toţi ceilalţi din brigadă şi stăruia să-şi ţină hotărîrea.

La prînz, pontatorul Alexandru Kiss le-a adus mîncarea acolo în brazdă. A mîncat întîi Emeric Bot — să scape de-o grijă — şi cît timp a mîncat el, şeful l-a înlocuit pe tractor. A coborît apoi Voduş să mănînce şi Babuţ l-a înlocuit. Astfel, tractorul nu stă şi, totodată, şeful brigăzii verifică mersul fiecărui motor.

Voduş are un necaz: descoperă abia acum că n-a făcut destul rodajul tractorului şi că de aceea nu-l poate mîna decît cu viteza întîia. Ii condamnat să meargă încet, să rămîie în urmă şi nu ştie cum să iasă din încurcătură. Rabdă, nădăjduind că, într-o zi, două, va trece şi această greutate.

La tractorul lui Bot — „lui Bot îi place să chinuie maşina!" — şeful de brigadă a descoperit o bătaie tulbure: diseară va trebui să vadă injectorul...

Venind de la celelalte brigăzi, Breban, mecanicul de sector, se opreşte la tractoarele lui Babuţ. Şeful de brigadă tocmai reglează plugul la tractorul lui Toth. Breban ştie că, dacă Babuţ e aici, el nu are mare lucru, dar e datoria lui să umble de la o brigadă la alta. Vrea să stea puţin de vorbă cu Voduş, să-l întrebe cum merge treaba.

— Celelalte K. D.-uri au început să are? îl întrebă, înainte, Voduş.

— Au început — îi răspunse Breban. La voi cum merge?...

Breban îi face semn să oprească o clipă, fiindcă nu se pot înţelege în zgomotul tractorului.

— Merge! — răspunde Voduş şi încearcă să bage tractorul în viteza a doua. N-am timp să stau, că am rămas în urmă... Acum vine pontatorul!...

Seara răsărea, de după dealuri, luna, în filigram subţire de argint. De la un şantier veneau în pustă cîntece şi chiote. Licăreau roiuri tremurătoare de lumini. Undeva, în şesul unit cu văzduhul crud, în aceeaşi culoare aburoasă a pămîntului, aluneca un tren. Stîngace, speriate de ele însile, se înălţau glasurile bufniţelor.

Tractoriştii nu aveau de gînd să întrerupă lucrul. Fiecare căuta din ochi celelalte tractoare. Cu un far aşezat în faţa tractorului, cu alt far în urmă, cu lumina revărsată peste pluguri şi agregate, umblă în tihnă, apar şi dispar printre colinele tarlalelor, fac să răsune cîmpul, gol, ca de cîntecele neastîmpărate ale unor pitpalaci uriaşi, ieşiţi la sindrofie. Oprit în mijlocul cîmpului, în drum de la un tractor la altul, Babuţ priveşte lunecarea ciudată a farurilor, ascultă duduitul motoarelor, îngînarea unui cîntec: intră în pieptul lui, odată cu aerul, cîmpul, imensitatea nopţii şi măreţia, frumuseţea muncii lor.

Au trecut de multă vreme orele de lucru; le-ar spune băieţilor să se oprească, dar nu se îndură. Şi el, dacă ar fi pe tractor, la fel ar întîrzia. „In ţară, încolo, îi zăpadă — se gîndeşte. Ce-or fi făcînd oamenii acolo?... Se frămîntă, se îngrijorează? Nu pot lucra? Duşmancă, iarna s-a întins ca o dihanie peste ţarini şi nu se mai ridică, nu-i lasă pe oameni să-şi lucreze pămîntul. Va trebui să terminăm aici şi să mergem să-i ajutăm..."

Tîrziu, Bot observă cum un tractor iese din drumul lui şi se îndreaptă spre vagon. E tractorul lui Toth. Apoi al doilea tractor, al lui Silaghi, iese şi el din brazdă. Mai rămîne Voduş. Voduş aşteaptă, poate, să plece şi Bot, dar Bot îi hotărît să fie cel din urmă care se va opri. Cu viteza a treia, Voduş se apropie de vagon: a scăpat de pedeapsa rodajului şi mîine va lucra mai bine ca oricare — n-a rămas mult în urmă. Ceilalţi tractorişti au făcut focul în vagon, s-au spălat şi au mîncat. Au trecut apoi să-şi alimenteze tractoarele, să nu-şi mai piardă timpul dimineaţa. Pontatorul le vesteşte, după ce a terminat socotelile, cît au arat.

— Şaisprezece hectare. Ce aţi arat acum, după ce s-a întunecat, am să văd mîine. Uitaţi-vă, vine şi Bot-flămîndul.

Seara, Voduş şi Toth cîntă din ţiteră. Lui Silaghi tristeţea i s-a risipit; tîrziu, cînd se întoarce Bot cu tractorul ca un armăsar acoperit de colb dintr-o goană singuratică în pustă, îl găseşte citind o carte...

Babuţ nu i-a zis nimic lui Bot, i-a zis tractorului:

— Harmăsarule, ştii că ai injectorul beteag şi nu te grăbeşti să vii mai devreme! Parcă-s gardă de noapte.

A mîncat şi Bot, apoi a mai stat şi el pe lîngă şeful de brigadă, care nu s-a culcat pînă nu a pus la punct injectorul...

Astfel pornesc aici, una după alta, zilele primăverii...

La Sălacea, tractoriştii trăiesc, într-adevăr, zile încordate, chinuitoare. Incearcă în fiecare zi dacă se poate ara. Colectiviştii sînt şi ei prezenţi acolo, la tarla. Ei vor arături bune, dar în acelaşi timp sînt îngrijoraţi să nu întîrzie cu semănăturile.

Seara, şeful de brigadă, Szabo, îşi adună tractoriştii, încearcă să discute cu ei despre întreţinerea maşinilor, despre folosirea întregii capacităţi a tractorului.

— Ce ne tot descînţi? La ora asta ar trebui să fim cu tractoarele în brazdă — îi spun cu necaz tractoriştii. Fă ceva, dacă poţi, să se zvînte pămîntul, să pornim...

De atîtea zile de cînd stau, au reuşit doar să se sfătuiască cu colectiviştii şi să se învoiască pe deplin asupra lucrărilor: vor face semănatul porumbului şi al floareisoarelui în cuiburi dispuse în pătrat şi vor face tot prăşitul mecanic, cu tractoarele. Traian Olaru ară la ţăranul muncitor Gavril Silvăşan. Omul se străduieşte să-l ajute pe tractorist să lucreze cît mai bine, să nu-i reproşeze cumva că-i pămîntul atît de îngust, că ameţeşte tractorul. Silvăşan a venit de dimineaţă cu căruţa cu saci, a curăţat locul cu grapa, apoi s-a ţinut o vreme pe tractor, ca să-i ajute tractoristului la reglementarea plugurilor. După aceea s-a apucat de semănat. Un copil de vreo 8—9 ani a mers pe tractor — „de dragul tractorului", spunea el. Tractoristul se gîndea însă că îl instruise tatăl său să-l supravegheze cum ară. Ce-i drept, din loc în loc, băieţaşul se dădea în arătură şi măsura cu palmele lui adîncimea brazdei. La terminare, însă, Silvăşan l-a ospătat şi l-a cinstit pe tractorist cît se poate de bine. „Ii mare bucurie pentru noi, ţăranii cu gospodării individuale, că ne ajutaţi — spunea el — e o încurajare şi un ajutor ca să scoatem şi noi recoltă mai bună". Pe faţa lui, privindu-şi ogorul însămînţat, curat ca un aşternut proaspăt desfăcut, se vedea, într-adevăr, bucuria şi mulţumirea.

Intr-o zi veniră la brigăzile 8 şi 9 mecanicul de sector, Horvat Stefan, şi agronomul de sector.

— Azi-mîine o să puteţi începe să araţi, caută Horvat să-şi liniştească tractoriştii.

— Colectiviştii spun că nu ne lasă să lucrăm în schimb de noapte — îi raportă Baku.

Şi agronomul de sector, şi Horvat auziseră de această problemă chiar din gura unor colectivişti: „Nu se face lucru bun noaptea..."

— Aveţi faruri puternice la tractoare, sînteţi tractorişti pricepuţi: o să le dovediţi că puteţi face arături bune şi noaptea, ca şi ziua — le răspunse Horvat.

Szabo, şeful de brigadă de la a 8-a, găsi să spuie lucrurilor pe nume:

— Colectiviştii, dacă spun unii că nu ne lasă să lucrăm noaptea, sînt îndemnaţi de cîţiva tractorişti şefi: unii dintre cei planificaţi în schimbul de noapte.

— Ia staţi! — se încruntă Horvat. Cine şi pentru ce nu vrea două schimburi?...

— Nu dau eu tractorul îngrijit de mine pe mîini străine — răspunse morocănos Baku.

— Aţi auzit? vorbi Szabo. Asta-i numai un motiv, dar mai sînt şi altele: „Cînd ar într-un singur schimb — îşi zic ei — dacă mi se întîmplă o pană şi pierd 2-3 ore pînă pornesc, acele 2-3 ore cît a durat reparaţia, eu mi le pot acoperi lucrînd mai tîrziu, în noapte. Cu două schimburi, însă, au trecut orele de lucru, vine celălalt tractorist şi-ţi spune: „dă-te jos să mă urc eu!" — aşa că nu poţi face ore mai multe, peste normă, să cîştigi mai mult.

Szabo tăcu, privindu-şi mustrător tractoriştii, care nici ei nu scoaseră o vorbă — se uitau la Horvat să vadă ce spune.

— Voi v-aţi prostit de-a binelea — rîse Horvat, batjocoritor. V-aţi prostit, v-aţi pierdut în mărunţişuri stînd aici şi aşteptînd. Nu mai vedeţi principalul, răspunderile mari şi serioase. In toamnă nu s-a putut ara destul, că a căzut iarna repede; acuma, iarna, uite-o, se lungeşte ca o pacoste — şi iar nu putem lucra. Vă întreb: puteţi voi, schimbul vostru grozav, să araţi singuri toate ogoarele din ţară?...

La gospodăria din Moara de Rături, brigada I-a K. D. a terminat lucrările. Pontatorul a făcut măsurătorile, s-a făcut recepţia arăturilor.

— Asta nu-mi place, că sîntem ca o caravană — spune nemulţumit Emeric Bot. La cîteva zile trebuie să ne mutăm. Dacă am avea 4—500 de hectare la un loc, am putea da randament mare. Acum o să avem unde ara să nu pierdem vremea?...

— La gospodăria de la Abramu încă nu puteţi lucra — îi vesteşte agronomul de sector.

— Şi atunci?... o să stăm? se sperie Bot.

— Nu staţi. Vă deplasaţi la Marginea Bihorului — zece kilometri. Araţi vreo 50 de hectare la sfatul popular...

Tractoriştii se mai liniştesc: au ce lucra.

— La Sălacea au început să lucreze? — se interesează, a nu ştiu cîta oară, Voduş. Intr-un fel se bucură că i-au întrecut pe cei de la Sălacea. I-au întrecut mult, pentru că ăia nu pot începe încă. Pe de altă parte, pe Voduş îl sîcîie mereu întrebarea, dacă îi cinstită bucuria lui: să nu poată ăia lucra, numai el să-i întreacă!...

—Tu, Voduş, întrebi mereu despre cei de la Sălacea — îl bănuieşte

După terminarea lucrului, tractoriştii brigăzii I-a îşi revizuiesc minuţios motoarele, punîndu-le la punct pentru lucrările de a doua zi.

Tractoarele execută ultimele lucrări pe tarlalele gospodăriei agricole colective din Buduşlău, care se întind pînă departe în zare.

şeful de brigadă. Nu cumva tu te bucuri că ei stau şi acum în marginea cîmpului?...

Ceilalţi tractorişti fac haz, Voduş se încruntă:

— Ei, cum dracu să mă bucur! Doar n-am bolunzit!...

Brigada lui Babuţ a mai executat o manevră, la Marginea Bihorului, şi a intrat serios în cele 50 de hectare ale sfatului. Incă o zi ar mai avea de lucru aici şi termină. Pînă atunci socotesc că vor putea lucra la gospodăria colectivă şi la individualii din Abramu.

Sîmbătă după amiază au aliniat tractoarele aproape de vagon, pentru întreţinerea tehnică. Era o după amiază caldă, liniştită, cu cerul uşor acoperit ca de un abur. Pontatorul, fiind şi frizer de ocazie, şi-a întins sculele pe o lădiţă şi i-a ferchezuit pe băieţi. După aceea, tractoriştii, în bluze, cu mînecile suflecate, au trecut la întreţinerea tehnică. Scurg uleiul ars şi-l strîng să-l trimită — economie — la staţiune. Apoi îşi desfac tractoarele şi le curăţă. E o operaţie meticuloasă, plină de atenţie şi de grijă. Fiecare piesă este scoasă, cercetată cu atenţie, spălată şi frecată bine. Spală filtrele, schimbă uleiul în baia de ulei. Şeful de brigadă, Babuţ, nu lipseşte de la această operaţie. El merge din tractor în tractor şi se ocupă cu o migală şi cu o pasiune de giuvaergiu de injectoarele tractoarelor, controlează pompele de injecţie. Emeric Bot, „care chinuie maşina", lucrează acum deasupra motorului, podidit de cea mai puternică grijă şi întîrzie cu fiecare piesă, parcă s-ar ruga să-l ierte pentru cît mînă tractorul.

In timp ce ei îşi pregătesc maşinile, pe neobservate, cerul se acoperă cu o pîclă care se îndeseşte treptat. Cîmpurile se întunecă. Fără să se uite prea mult pe sus, tractoriştii au simţit înnorarea, au văzut-o în luciul întunecat al tractoarelor. Şi pe măsură ce pîcla se îngroaşă, încărcînd cerul cu nori vineţi, feţele băieţilor se întunecă şi ele; vorbele lor devin mai puţine şi îngrijorate.

— Dacă plouă?...

— Dacă n-ar ploua, cu viteza cu care lucrăm, la 5 aprilie noi am fi gata cu campania. Am pleca să ajutăm în alte părţi...

— Şi dacă plouă? stăruie să întrebe Voduş...

— Dacă plouă... Cît dracu' are să plouă? Găsim, avem noi metode să intensificăm, — îi încurajează Babuţ. Defectări pe teren n-o să avem — asta-i sigur; introducem schimbul de noapte...

Vremea se înnorează însă cu tot dinadinsul, cîmpurile se întunecă tot mai mult, zburlite, parcă, de o răsuflare umedă, rece... Cad stropi rari, mărunţi. Băieţii continuă să-şi pregătească maşinile. Nu rămîne un loc cît de mic nelustruit, neîmbăiat. Babuţ a şlefuit cît a crezut el injectoarele, apoi le-a montat; verifică anumite piese a căror stare el o cunoaşte la fiecare tractor...

Tractoarele sînt de-acum gata, dar a început să ţîrţure urîcios şi îngheţat. „De nu ne-ar ţine cine ştie cît, să nu ne-ncurce", gîndeşte fiecare, abătut, în timp ce se spală şi-şi schimbă hainele.

— Puţin, numai, dacă plouă — şi 2—3 zile tot nu mai putem ara. Şi aşa pămîntul îi plin de apă — îşi spune gîndurile Silaghi.

Şi plouă, totuşi. Tractoriştii se strîng în vagon...

Fără chef de vorbă, stau toţi şi se uită la un punct de lumină în întuneric, departe.

— Trece trenul, şopteşte cineva. Ceilalţi tac şi urmăresc luminiţa aceea, care rămîne însă locului, amăgitoare.

— Noi tot avem pînă acum 25—30% realizat din plan... Cei de la Sălacea abia aşteaptă să înceapă şi ei şi... plouă — spune Voduş.

— 30% din plan! se supără Babuţ, aş vrea să-mi spui: cît înseamnă 30% din planul nostru faţă de planul ţării întregi?!...

— Ce nu se mai apropie trenul ăla! — se supără Silaghi, parcă l-ar fi aşteptat cu dinadinsul...

Luminiţa aceea stă mică, amăgitoare, undeva într-un fund, cine ştie, agăţată de o muchie de deal, de marginea unei păduri. La o vreme, mai răsare în preajma ei o altă lumină.

— Uitaţi-vă bine, triumfează Babuţ. Sînt stelele — sînt stelele! Se înseninează — nu mai plouă. O să putem ara.

Spre aceleaşi puncte nestatornice de lumină cătau în noaptea aceea urîtă şi tractoriştii amplasaţi în marginea ogoarelor de la Sălacea.

„Mîine putem porni, dacă nu plouă!" S-au săturat de stat, au amorţit de şederea aceasta urîcioasă de lîncezeală. Vederea pămînturilor nelucrate îi face nervoşi, îi scoate din fire. Ba, pentru că nu lucrează, nesocotindu-i, probabil, prea importanţi în această formă de şedere forţată, pontatorul, rutieristul, i-au mai şi neglijat, i-au uitat.

Duminică a burniţat pînă aproape după amiază, apoi, cu mare trudă, a ieşit soarele şi cîmpurile îşi schimbară faţa. Soarele ardea puternic.

— La noapte se poate ara, băieţi! dădu de ştire Szabo, şeful brigăzii.

Intr-o manevră scurtă, tractoarele pregătite de atîta timp intrară în brazdă.

— Aflaţi că pînă la terminare nu ne mai oprim! strigă Olaru.

Apărură şi brigadierii gospodăriei şi trecură repede la măsuri pentru munca de a doua zi. Toată noaptea, tractoarele făcură ocoluri mari în cîmpul luminat în auriu de lună. Luminile farurilor alunecau uniform, ducîndu-se şi venind. Dimineaţa, cînd trecură ceilalţi tractorişti în schimb, cei din schimbul de noapte, acoperiţi de praf şi de brumă ca de argint, îşi cercetau mulţumiţi, înfierbîntaţi, graficul orar: şi Ion Pancea, şi Baku, şi Manea, şi Traian Olaru, depăşiseră cu suprafeţe destul de însemnate normele.

— Noi am pornit — triumfa Pancea — dar în alte părţi? In ţară îi zăpadă încă... Terminăm aici, punem tractoarele pe tren şi mergem să ajutăm în alte locuri!...

— Mergem — se învoi Manea. Numai, nici ei acolo să nu stea. Auzi că la un S.M.T. din regiunea Constanţa n-au fost vrednici să termine pînă acuma nici reparaţiile!

— Noi în cîteva zile terminăm urgenţa întîia!

— Trebuie să dăm zor — fu de părere Horvat, mecanicul de sector — anul ăsta, toată campania are să fie tot urgenţa întîia...

Traian COŞOVEI

Arătura trebuie terminată într-un timp mult mai scurt decît în alţi ani. De aceea munca se desfăşoară zi şi noapte. In fotografie: a sosit schimbul de noapte al brigăzii a VIII-a.

Emeric Bot e un bun tractorist, dar şi mare meşter în cîntatul la ţiteră. Adunaţi seara în vagonul-dormitor, după o zi de muncă rodnică, tractoriştii îl ascultă cu multă plăcere.

POEM DESPRE SERGENTUL BELATE ALEXANDRU*)

de Dan **DEŞLIU**

Ilustraţii de N. POPESCU

E veselie azi în sat
cum n-a mai fost decîndu-i Ţancu!
Arcuşele înväpăiat
pe strune de viori se zbat
iar moş cimpoi le ţine hangu.

La preşedintele-n cerdac
întinsă-i, mare, masa lungă;
zăreşti în fiece bărdac
lucind pelinul porumbac,
şi-n tăvi — bucate să ajungă.

Neveste vezi, purtînd cămeşi
împodobite cu altiţă,
precumu-i portu din răzeşi,
şi vezi bărbaţi cu sumăeş
floriu, pe umerii de criţă.

Să stai deoparte nu te-nduri,
că-s două sărbători de-a gata:
azi s-au sădit pe surpături
puieţii noilor păduri,
iar Onofrei — mărită fata.

De-ai bate calea printre chei
o săptămînă jumătate,
pînă la codrii cei merei,
dar fată c-a lui Onofrei
nu vei afla în zece sate.

Nici ochi ca ochii ei căprui,
nici glas ca graiul de izvoare;
şi decît ea, cinstit vă spui,
în tot raionul nostru nu-i
mai iscusită mulgătoare!

Cînd merge Sanda la horit,
ies oamenii în drum, s-o vadă:
în păru-i noaptea s-a-mpletit,
şi rujii-n chipul înălbit
parcă-s garoafe pe zăpadă.

Flăcăi, mai daţi-mi un ulcior
să beau, să-mi ageresc privirea,
şi-apoi să spui la cititori
cărui fecior între feciori
îi fuse dată fericirea!

Măi, Gheorghieş, nu te feri!
Ai vrea acum să pari cuminte;
dar cine altul îmi vrăji,
în nu ştiu care seri tîrzii
pe fata istui preşedinte?

Păi, Onofrei mereu la Sfat,
femeia lui acas' cu treaba,
iar tu, chemat ori nechemat,
tot nimereai pe la Gostat...
Acuma văz' că nu degeaba!

Nu socoti că sînt ciudos:
dar mă întreb şi eu, vezi bine,
chiar n-o fi fost vreun mai frumos,
nici vreun fecior mai inimos
aici, în Ţancu, decît tine?

Că ştii doini? Doineşti, ce-i drept,
şi omul care te ascultă
îi moare inima în piept,
şi prinde a visa deştept,
şi nu s-alină vreme multă...

Ori că toporul cînd îl prinzi
şi îl duci de sus o dată,
atîta trunchi de fag desprinzi
că poţi croi din el trei grinzi
şi-ţi mai rămîne de-o covată?

Pesemne mierla din zăvoi,
stăpîna sihlelor sihastre,
cunoaşte, mai presus de noi,
cum împletirăţi amîndoi
povestea dragostelor voastre...

...Dar iată: cu bărdacul plin
se-nalţă vesel socru mare
zicînd: — Mi-i voia să închin!
Deci noi ne vom vedea de vin,
netulburînd a sa urare...

Aşa rumîn frumos — mai rar
ca Onofrei, cinstită gazdă!
Precum în toamnă un stejar
îşi ţine ţapănul frunzar
semeţ, pe-a holmurilor creastă,

la fel şi el, nedovedit
de greaua timpului povară,
la păr abia încărunţit,
stă drept şi cată fericit
spre mladele ce-l înconjoară.

— Tovarăşi dragi, îngăduiţi
să zic şi eu o vorbă numa'!
După amar de ani trudiţi
privesc cu ochi păienjeniţi
lumina clipelor de-acuma.

Mă uit în jur: văd masa grea
de băutură şi bucate,
şi oameni muncitori la ea,
şi mă gîndesc la nunta mea
din alte vremuri, întristate.

Mai ştii tu, Ană, cum a fost?
Se-ntoarce el către bătrînă;
aveam pădurea adăpost,
iară întregul nostru rost
puteai să-l aridici cu-o mînă.

Ucenicеam printre ciobani,
fecior sărman, pe munte lainic
cu turma fraţilor Trifani,
înfricoşaţii bogătani,
pribegi acum la codru tainic.

Anuţa a fugit de-acas,
că nu vroiau ca să mi-o deie;
şi, uite, mi-amintesc ca azi
cum ne-a aflat la un popas...
Ci nu mai lăcrăma, femeie!

Cinarăm jintiţă şi caş,
iar soţii mei făcut-au roată
sub stejerişul mărginaş,
şi ne-a cîntat un cimpoiaş
şi-atît ne-a fost nuntirea toată...

Mesenii tac. Peste priviri
ai zice că pluteşte ceaţa...
Din zarea tristei amintiri
se uită Onofrei la miri
şi parcă-i tremură mustaţa...

Apoi, paharul ridicînd,
spre tineri sprinten se îndreaptă:
— Copiii mei, — cuvîntă blînd,
păziţi ca pe un lucru sfînt
orînduirea noastră dreaptă!

Mai scumpă zestre n-am dorit
să aibă-n lume astă fată,
decît avutul cuvenit
pe munca dreaptă ce-a muncit,
şi astăzi — iacă-mi-o bogată.

De-această zestre fiind voios
eu zic să bem, iubiţi tovarăşi!
Şi vinul gîlgîie spumos
în oale mari — şi viforos
lăutele răsună iarăşi.

Se pleacă Onofrei încet
spre Sanda lui şi o sărută...
Suspină struna mîngîiet,
iar boarea serii, prin făget,
mai şopoteşte nevăzută...

Cu-n braţ pe după umeri, el
copila dragă o cuprinde,
apoi pe ginere la fel,
şi dezmierdîndu-i uşurel
îi strînge lîngă piept, fierbinte.

Nuntaşii toţi, încercuind
pe cîte-şi trei cu duioşie,
se-adună-n preajmă-le, zîmbind,
sub revărsarea de argint
a lunii strajnice-n tărie.

Prin stînga vin bărbaţii, rîu,
iar soaţele prin dreapta mesei
rîzînd, ţinîndu-se de brîu,
şi cu colacul cel de grîu
se-arată druştele miresii.

Ai zice că-ntre fagi semeţi
făcînd cerdacului răcoare,
un meşter pictor îndrăzneţ
a prins icoana noii vieţi
ce-n satul nostru dă în floare...

Dar asta ce-i? Spre surpături
răsună trăznete de armă;
în urma lor la cotituri
sălbatice chiuituri
dulceaţa clipelor o sfarmă.

Stîrnind prăfoasele ţărîni
vreo zece călăreţi se-arată
în preajma fagilor bătrîni,
şi cu pistoalele în mîini
înconjură ceardacul, roată...

Lăutele-au tăcut. Un vînt
de gheaţă peste inimi trece.
— Ce-i asta, nuntă sau comînd?
grăieşte, fioros rîzînd
spre oameni-unul din cei zece.

Ori nu eşti vesel, Onofrei,
de-asemeni conăcari la nuntă?
Cu mine nu pofteşti să bei?
Şi ochii mici, de ură grei,
îi ard cu scînteiere cruntă.

L-auzul glasului duşman
bătrînul, ca lovit, tresare;
şoptesc mesenii cu alean:
— Ăsta-i feciorul lui Trifan,
Gavrilă, tartoru' cel mare!

Jumate sat era al lui,
de nu venea dreptate-n ţară!
Acu vre-un an, cu alţi tehui
s-a tras în fundu'codrului,
străin de oameni — ca o fiară.

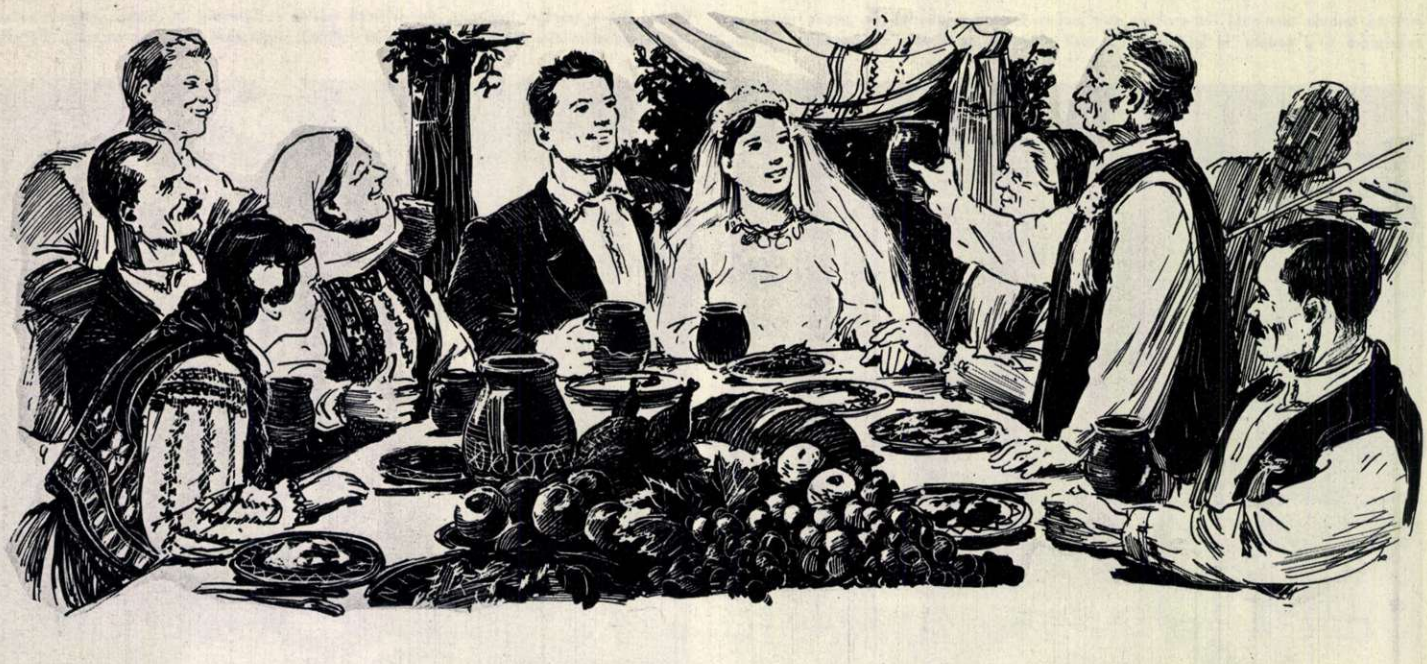

---

*) In pregătire la Editura Tineretului.

Dar azi – la ce s-o fi-nturnat?
Pe cît s-arată – nu a bine...
Ci președintele de sfat
– Gavrilă – zice apăsat, –
aici nu-i lipsă de-alde tine!

N-am pomenit decîndu-s viu,
mistreți – la nuntă legiuită!
Zbătîndu-se pe bidiviu
rînji chiaburul fumuriu
în barba lui sălbătecită.

– Hei, sluga taichii prinse glas,
de cînd ajuns-a președinte...
Dar las' că ți-o ieși pe nas,
că multă vreme n-a rămas
și-o fi din nou ca mai-nainte!

Acuma, însă alta vreu...
ia fă-te, Gheorghieș, încoace!
Măi, secretar de utemeu,
ori nu ți-am dat vestire eu
să lași țăranii noștri-n pace?

Rîvnești colhoz? Colhoz să ai!
Și mirele, sub plumbul iute,
se frînge făr-a zice „vai"
și-n aprig nechezat de cai,
în zvon de țipete crescute,

cu arma încă fumegînd,
mai urlă-n poartă ucigașul:
– Să-ți faci colhozul în mormînt!
Și răcnetul se pierde-n vînt,
copite spulberă făgașul,

iar vălul norilor cernit
învăluie o clipă luna...
Cu capu-n masă prăbușit,
feciorul cel mai fericit
a-ncremenit pe totdeauna.

Sub pieptul lui, încetișor,
se-mpurpurează pînza albă...
Căzută-i Sanda în pridvor,
iar negrul părului fuior
s-a risipit pe mîndra-i salbă...

– Săriți pe cai! detună lung
un strigăt viu, din gură-n gură;
– Să nu-i scăpăm!
S-au dus spre crîng!
Și-n pripă oamenii se strîng
și năvălesc în bătătură,

și-ntr-un minut încălărați
pe urma haitelor aleargă,
armați cu furci – ori nearmați
decît cu truditorul braț
putînd și stîncile să spargă.

Se duc în tropotul buiac
al cailor către pădure
ca o armată la atac, –
iar Onofrei mai stă-n cerdac
cu ochii goi – privind aiure...

Femeile, de cel ucis
se-apropie cu plînset mare;
ci zace Gheorghieș ca-n vis,
și-n stînga pieptului deschis
un mac însîngerat înfloare.

Galopul cailor s-a stins
la cotituri... Și luna plină
albește parcă dinadins
făgașul drumului întins
pe măguri ninse de lumină...

O, lupi de codru! Ați făcut
să sîngere norodul iară;
zdrobească-vă, stînd vieții scut
cu brațul ei neabătut
puterea noastră populară!

. . . .

Pe masă — harta văii. Imprejur
sub flacăra gazorniței, gălbuie,
stau, cercetînd al munților contur,
cei care-n zori la luptă or să suie.

Afară cerne ploaia ca prin sită,
în coperișul caselor bătînd...
Bătrînii fagi, pe coasta povîrnită
își pleacă frunza udă la pămînt,

iar militarii, rumeni la obraz,
spre căpitan privesc cu luare-aminte.
– Porumb ocupă punctul „Intre brazi";
voi — poposiți la Șipotul Fierbinte.

A treia grupă – lîngă trecătoare
va sta de veghe — cît o fi să stea:
cred că pe-aici vor da să se strecoare
bandiții în amurg către șosea.

O singură somație, ostași,
apoi deschideți focul – drept în față.
Nu șovăiți! Asemenea vrăjmași
cu dinții-ar rupe noua noastră viață.

Plecarea-i hotărîtă, vrasăzică:
veți fi la posturi către revărsat...
Cum glăsuia – pe mîna lui voinică
un fluture noptatic s-a lăsat.

Un giuvaer cu trup cărămiziu,
cu purpurii aripe – ca mărgeanul...
Suflîndu-l la o parte, grijuliu,
zîmbi fără de voie, căpitanul.

Să fi surîs o clipă, Irimie;
ostașii, însă, – ageri ochi mai au!
Deci au zîmbit și ei, a veselie...
Dar cine poate ști de ce zîmbeau...

*

– Ingăduiți să raportez!
– Ascult, Belate: ce-i povestea?
– Apoi demult m-ajunse vestea,
dar încă tot nu pot să crez:

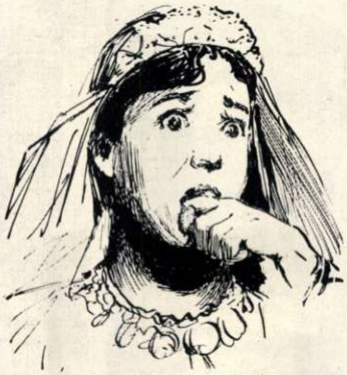

de gardă astăzi... mîni, la fel...
Alții se duc în misiune,
iar eu... rezervă, cum s-ar spune...
Nu-i drept, tovarășe Cercel!

– Tovarăș' caporal Belate!
și Irimie, dintr-odat'
ridică glasul mîniat:
Fă bine vorba de-ți socoate!

Arunci cuvinte fără rost,
De-aud eu bine astă sară,
îți pare lucru de ocară
a fi de santinelă-n post...

Așteaptă — încă n-am sfîrșit;
și-apol ce fel de vorbă-i asta,
că „nu e drept"? Auzi, năpasta!
Ostaș ești tu?
— M-oi fi pripit...

Incuviințează amărît
căprarul — cu obidă-n suflet;
— Am zis-o-așa, într-un răsuflet;
că parcă mă ardea pe gît!

Dar... socotiți-vă puțin:
am fost la tragerile toate
prim-ochitor pe unitate —
cum aș putea să stau senin?

Ce-ar cugeta bătrînu'meu
și colectiva din comună?
— Viteaz fecior — pe vreme bună,
însă-i cam iepure — la greu!...

Și apoi... cu bogătanii-acei
am eu o socoteală veche:
căciula mea fără pereche
nu mi-au pușcat-o de-alde ei?

Un hohot fără de zăgaz
pe Irimie îl deznoadă:
în viața lui n-a rîs vreodată,
să-i curgă lacrimi pe obraz!

Aminte vezi că și-a adus
de povestirea din mașină;
așa năstrușnică pricină
l-a veselit — cît nu-i de spus!

...Căciula, zici?
—Păi, nu-i așa?
Căciulă bună, brumărie...
Sughite, bietul Irimie,
și nu se poate alina!

— Belate – șugubăț mai ești...
îngînă el pînă la urmă,
și hazul încă îl mai scurmă,
– Ești meșter, frate, la povești!

Dar și rîzînd, se uită drept
spre omul care-i stă în față –
– O fi vorbirea lui glumeață,
da' zice lucru înțelept.

Măcar că mă socot isteț,
uitat-am, bată-mă păcatul,
că-i cel mai bun țintaș, băiatul,
și inimos, și îndrăzneț!

Cum de-am putut să-l țin stingher,
nefolosindu-l la primejde
pe omul cel mai de nădejde?
Doar nu-l cunosc de azi, de ieri!

In orice marș anevoios,
prin viscole, prin colb fierbinte,
zăream în rîndul dinainte
obrazu-acesta luminos –

Și astăzi – iată-l întristat,
cu ochiul plin de-amărăciune...
–Belate – ai învins! – îi spune;
mă mir și eu cum te-am uitat!

In zori, la ceasul rînduit,
vei fi cu grupa-ntîi pe cale;
e doară dreptul dumitale...
Și-acum te du... Ești ostenit.

– Am înțeles! Și nezăbavnic
porni – deși voia să zică
„mulțam"! – Dar n-a mai zis nimică.
Și, salutînd, – se duse grabnic –

. . . .

Austrul cîntă monoton
pe ulița pustie,
se cerne burnița cu zvon
de toamnă timpurie...

Dar cine mai veghează-n prag,
în marginea poienii,
la casa din bușteni de fag
în care dorm oștenii?

Doi oameni stau... Deasupra lor
vuiește stins frunzarul...
Și spre locotenent, ușor
se-nmlădie căprarul:

– I-am spus și eu cum am știut,
bădiță Dragomire,
că nu-s la vorbă priceput
și iute mi-s din fire.

Dar căpitanul m-a-nțeles,
că-i om adînc, vezi bine,
și-a cunoscut că sînt trimes
de inima din mine...

– Belate, zice celălalt,
frățește surîzîndu-i,
în prima grupă de asalt
mi-i greu ca să te rîndui...

Te știu: prin orișice talaz
te-ai azvîrli de-a-notul!
Dor totul nu-i să știi să cazi:
victoria e totul!

Poți săgeta ca șoimu-n zbor
spre culmile bătrîne,
și dacă dorul tuturor
neîmplinit rămîne,

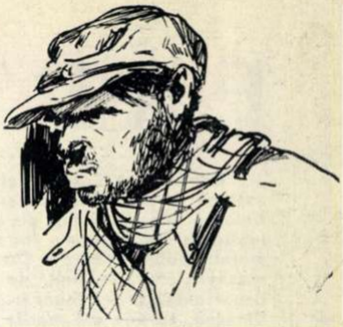

atunci avîntul tău a fost
o frunză-n vînt pierdută,
și vitejia-i fără rost,
cînd altora n-ajută!

Cred că-nțelegi de ce îți spui
acum acestea toate?
— Mă socotiți că-s cam tehui,
zîmbi domol Belate,

dar știu că grijă vi-i de noi
în fiecare clipă...
...Alene lunecă prin foi
a vîntului aripă.

Și-și strînge Dragomir la piept
mantaua cenușie:
— Mi-i grijă – zice — Și-ar fi drept
mai multă chiar să-mi fie:

Eu pentru orice luptător
Partidului dau seamă...
— Tovarășe locțiitor,
de mine n-aveți teamă.

Pămîntul ăsta m-a crescut,
cu soarta lui sînt una...
și vieții noastre fi-voi scut
statornic – totdeauna!

Stăpînă-i negura pe drum,
cad picurii agale...
Se duce Dragomir acum
la rosturile sale.

Iar caporalul, singurel
rămas – își pregătește
privighetoarea de oțel,
și-un cîntec îi scornește:

„Armă ageră surată,
uite, zorile s-arată...
Vine vremea, dragă, vine,
să pornești la drum cu mine,
să facem cum se cuvine:
să luăm calea codrilor
pe urmele lotrilor,
la munte să ne suim,
la izvor să poposim,
la umbra tufanului,
în drumul dușmanului...
Eu pe tine te-oi găti,
te-oi găti, te-oi pregăti,
cu sîrmă și cu unsoare,

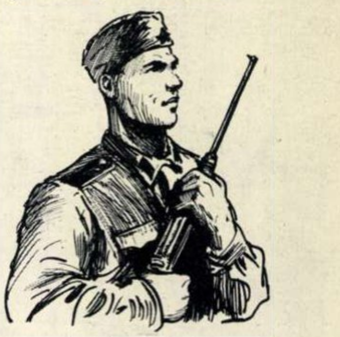

țava să-ți lucească-n soare,
cartușele să-ți arate
chip de pietre nestimate,
trăgaciul să scînteie
ca fulger ce bîntuie
inima vrăjmașilor,
pieptul ucigașilor,
ucigașii dorului,
vrăjmașii poporului!

FAPTELE DEMASCĂ

Convocarea Conferinței de la Geneva a miniștrilor de afaceri externe ai celor cinci puteri, cu participarea Republicii Populare Chineze, constituie unul din cele mai însemnate succese ale forțelor iubitoare de pace din întreaga lume. Prezența reprezentantului marelui popor chinez la Conferința de la Geneva înseamnă implicit recunoașterea, în fapt, de către puterile occidentale, a rolului important pe care îl joacă în arena internațională Republica Populară Chineză, ca una din marile puteri ale lumii.

Pînă și cei mai înverșunați adversari ai Chinei noi sînt obligați acum să admită că nici una dintre marile probleme internaționale nu poate fi rezolvată fără participarea R. P. Chineze. Dar monopoliștii războinici americani, stăpînii de ieri ai Chinei coloniale, nu trag concluziile firești de pe urma prăbușirii pozițiilor lor din China, nu învață nimic din rușinosul lor eșec în Coreea și nu țin seama de creșterea impetuoasă a forțelor populare ce se ridică împotriva robiei imperialiste în Asia și zona Pacificului. Ei își continuă uneltirile agresive în Extremul Orient, încercînd, în mod din ce în ce mai fățiș, să extindă focul războiului din Indochina, să deschidă noi focare de război sau, pur și simplu, să organizeze un atac militar direct împotriva Republicii Populare Chineze, ațîțînd poftele războinice ale unor marionete falite de teapa lui Li Sîn Man și Bao Dai și intensificînd refacerea mașinii de război a militariștilor japonezi.

Evenimentele din ultima vreme lasă să se întrevadă limpede că aceste acțiuni agresive, de mult plănuite de experții Pentagonului (ministerul de război al S. U. A.), au devenit acum orientarea de bază a politicii americane în Asia. Se știe de altfel că războiul din Coreea a fost dezlănțuit de S. U. A. tocmai în scopul de a crea un cap de pod în vederea agresiunii împotriva R. P. Chineze.

Acum, cînd în S. U. A. campania dușmănoasă împotriva Republicii Populare Chineze atinge punctul culminant, cînd pînă și o serie de personalități conducătoare americane vorbesc deschis despre planurile aventuriste puse la cale împotriva Chinei Populare și cer, așa cum a cerut-o însuși Dulles, repetarea „variantei coreene" în Indochina, — revista noastră prezintă cititorilor săi, în aceste pagini, o serie de fapte, declarații și imagini care îi arată pe amatorii yankei de noi acțiuni agresive în adevărata lor lumină, de uneltitori împotriva păcii în Extremul Orient.

În iunie 1950 Dulles a inspectat trupele sud-coreene la paralela 38°. Cîteva zile mai tîrziu, ordinele lui erau executate...

Iată-l pe Nixon, vice-președintele S.U.A., făcînd în Indochina ceea ce a făcut Dulles în Coreea: o trecere în revistă a trupelor agresorilor.

O altă „inspecție" provocatoare; de data aceasta în Taiwan, străvechea insulă chineză acaparată de slugile gomindaniste ale Wall-Street-ului. În fotografie: Bruce, directorul revistei americane „Life", făcînd inspecția trupelor ciankaișiste.

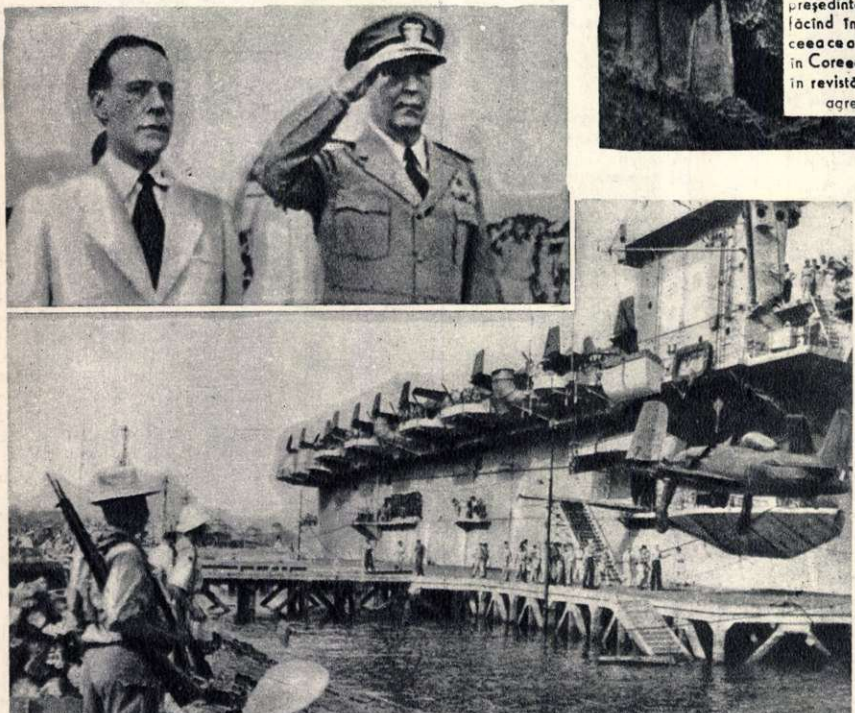

Un nou transport de avioane militare americane a sosit în Indochina. Și, odată cu armamentul, bineînțeles că vin și generalii. În medalion: generalul american O'Daniel, care a fost numit recent șef al grupului de consilieri militari americani în Indochina, alături de ambasadorul american la Saigon.

Înarmate pînă-n dinți din ordinul monopoliștilor yankei, trupele armatei agresive japoneze în refacere mărșăluiesc pe străzile orașului Tokio.

DECLARAȚII CARE VORBESC DE LA SINE

UNITED STATES AIR FORCE
INSTRUMENT CERTIFICA
This is to certify that
CAMERON
Indefinite
AO 2223206
2/Lt

Acțiunile agresive împotriva R. P. Chineze nu sînt lucruri noi în practica monopoliștilor. Au fost numeroase cazurile cînd avioanele americane au trecut în mod provocator granițele R. P. Chineze, bombardînd populația pașnică. Iată și documente: aviatorul american Lyle W. Cameron, luat prizonier după ce a bombardat localitatea chineză Shinhu. In stînga: actele aviatorului-pirat.

Agresorii au memorie scurtă. Ei n-ar trebui să uite înfrîngerile amare suferite pe fronturile din Coreea! In fotografie: crîmpei din campania fără de glorie pe care imperialiștii americani au dus-o timp de 37 de luni împotriva eroicului popor coreean. In medalion: obiectivul fotografic a surprins un soldat american în timpul unui acces de isterie provocat de înfrîngerile îndurate pe frontul din Coreea.

TRINGLES-RIDEAUX
PAUL F

Nicăieri pe pămîntul Vietnamului cotropitorii nu se pot simți în siguranță! In fotografie: un atac împotriva agresorilor executat de patrioții vietnamezi în plin centrul orașului Saigon, reședința colonialiștilor francezi și a marionetei lor, Bao Dai. Amatorii de noi expediții militare în Indochina sînt sortiți înfrîngerii!

● In primul rînd să fie înarmați pînă în dinți sudcoreenii; în al doilea rînd să fie înarmați naționaliștii chinezi (este vorba de banda lui Cian Kai-și — N. R.) și apoi să fie amenințați roșii pe continentul chinez.

(Joseph Martin — membru al Congresului S. U. A.)

● In discursul rostit la 29 martie a.c. la clubul presei străine din New-York, ministrul de externe al S. U. A., Dulles, a vorbit despre posibilitatea unor „acțiuni unite" în Indochina, „după modelul celei din Coreea".

„In anumite împrejurări acțiuni unite prin intermediul Națiunilor Unite, în alte împrejurări, acțiuni comune ale unor țări care au interese deosebite în această parte a lumii—de pildă S.U.A., Franța, Anglia și în special China naționalistă".

(din discursul lui J. F. Dulles)

● La Pentagon nu mai este pentru nimeni un secret că amiralul Radford, președintele grupului mixt al șefilor de stat major, se pronunță pentru folosirea în Indochina a forțelor militare aeriene și navale americane.

(din ziarul american „Gazette and Daily")

● Francezii spun că acest război (cel din Vietnam—N.R.) este acum războiul yankeilor.

(dintr-o relatare a corespondentului din Hanoi al trustului american de presă „Scripps-Howard")

● Guvernul american pare decis să se opună oricărei inițiative a guvernului francez de a ajunge la un compromis cu Vietnamul (R. D. Vietnameză — N.R.).

(din ziarul francez „Le Figaro")

● Dacă francezii vor putea fi convinși să respingă ofertele de pace ale comuniștilor și să continuie războiul în Indochina, programul de instruire a trupelor vietnameze (este vorba aci de mercenarii lui Bao Dai — N. R.) direct de către americani, ar fi probabil tot atît de eficace ca și intervenția directă dorită de Washington.

(din ziarul american „Christian Science Monitor")

● Dulles și Eisenhower voiesc — după cum au declarat ei înșiși — să salveze cauciucul, tungstenul indochinez, să-și asigure o eventuală bază de atac contra Chinei, precum și o piață de desfacere pentru Japonia.

(din ziarul francez „Liberation")

● Planurile S. U. A. în Extremul Orient constau în a transforma Coreea de Sud, Taiwanul, Hong-Kong-ul și Indochina în capete de pod împotriva comuniștilor.

Diplomații americani ar dori ca S. U. A. să pună la dispoziția lui Cian Kai-și nu numai cantități mari de arme, ci și mai multe arme ofensive, pentru a-l pregăti în vederea invadării Chinei continentale.

(James Reston, observator al ziarului „New-York Times")

● Mi-am expus față de un membru al misiunii economice americane (în Indochina — N.R.) părerea că participarea francezilor la acest război se apropie poate de sfîrșit. „O, nu — a răspuns el. Ei nu pot face aceasta. Ar trebui să ne restituie banii noștri".

(Graham Green, scriitor englez)

● In prezent Statele Unite acoperă 70% din cheltuielile de război în Indochina. Incepînd din 1950 ele aruncă în acest butoi fără fund cîte 500.000.000 dolari, anual. S-au trimis 360 avioane militare, 390 vase de război, 1.400 tancuri și alte care de luptă, 175.000 puști și automate etc.

(din revista americană „Time" — 15 martie 1954)

● Noul plan american în Asia de sud-est va consta dintr-o încercare de a se transforma războiul din Indochina, într-un război al Națiunilor Unite, întocmai ca în Coreea. Dar armatele vor fi furnizate doar de țările asiatice, membre ale Națiunilor Unite.

(„Wall-Street Journal")

● La 10 aprilie a. c. s-a deschis la Osaka, în Japonia, o expoziție internațională la care sînt prezentate modelele produselor industriei de război a Japoniei militarizate, precum și cele ale industriilor grele și de război ale unor serii de alte țări. Printre modelele expuse, predomină armamentul și vasele de război fabricate de uzinele japoneze „Mițubisi" și „Zaibațu", care au fost refăcute cu sprijinul financiar al monopolurilor din S.U.A.

(Agerpress)

● Organele securității publice din provinciile Guandun și Hunan și din orașul Kanton (R. P. Chineză) au descoperit încă două organizații de spionaj care acționau sub conducerea serviciului de spionaj americano-ciankaișist. Au fost arestați peste 60 criminali.

(dintr-o relatare a agenției „China Nouă")

LEGUME PENTRU HRANA ORAŞELOR

— O s-avem recoltă bună şi anul ăsta, Mario?

— O s-avem, Ioane. Ca şi anul trecut...

Ion Oancea (fotografia nr.1) are, desigur, motive serioase ca să se bucure. De pe lotul individual, lucrat cu sîrg împreună cu soţia sa, el a obţinut anul trecut o recoltă de 20.000 kg. cartofi la hectar. In mica lor gospodărie, situată în cartierul „6 Martie“ din Oraşul Stalin, belşugul a început să se facă simţit. Oancea a avut destui cartofi şi pentru nevoile familiei sale, şi pentru a vinde pe piaţa oraşului. Pentru hărnicia lui i s-a acordat Medalia Muncii.

Cînd secţiunile agricole ale sfaturilor populare arată interes pentru cultivarea loturilor individuale, treaba merge şi mai bine încă. Iată-l, în cea de a doua fotografie a noastră, pe tovarăşul Dumitru Culea, tehnician legumicultor din secţiunea agricolă a Sfatului Popular al Oraşului Stalin, arătînd cetăţenilor cum se plantează roşiile în cuburi nutritive. Cetăţenii îl ascultă cu atenţie; urmînd sfaturile sale, ei vor obţine recolte bogate.

Hotărîrea guvernului şi partidului cu privire la extinderea şi îmbunătăţirea cultivării de cartofi, legume şi zarzavaturi pe loturi individuale, este menită să dea un sprijin de preţ la aprovizionarea oamenilor muncii cu produse legumicole.

Acolo unde cetăţenii au pornit la îndeplinirea sarcinilor Hotărîrii, acolo se întrevăd de pe acuma semnele unui viitor belşug de legume. Iată raionul Petroşani. Incă de anul trecut un mare număr de muncitori şi funcţionari din acest raion au cultivat legume pe loturi individuale. Fruntaşi ai recoltelor de anul trecut, ca minerii Ion Reisz, Ludovic Raczeck şi Nicolae Petroşan, au îndemnat şi pe alţii să le urmeze exemplul. Astfel, în primăvara acestui an, oamenii muncii din Petroşani au hotărît să cultive 40.000 m. p. cu legume şi au început, încă de la mijlocul lunii martie, să transporte gunoi de grajd şi îngrăşăminte pe loturile ce le-au fost repartizate.

Şi în Capitală oamenii muncii au primit în folosinţă terenuri pentru cultivarea legumelor. Printre mii de alţi cetăţeni, muncitorul tipograf Ion Ghelmegeanu, deputat în Sfatul Popular al Capitalei R.P.R., a început lucrul odată cu venirea primelor zile de primăvară pe lotul ce i s-a repartizat în raionul Lenin.

Comisiile de femei şi adunările delegatelor de pe lîngă sfaturile populare aduc o contribuţie însemnată la extinderea cultivării de legume pe loturi individuale.

Tovarăşele Maria Paraschivescu şi Firuţa Popa din Bucureşti, preşedinte de adunări ale delegatelor de femei, au un bilanţ frumos de activitate în această direcţie. Activînd, prima dintre ele în cartierul Rahova şi cea de a doua în Ferenţari, în mijlocul gospodinelor din cartier, ele au reuşit să stîrnească un puternic interes pentru cultivarea şi valorificarea porţiunilor de teren pînă atunci lăsate în părăsire.

Rodnică este şi activitatea comisiei pentru legumicultură din Timişoara. Alcătuindu-şi un colectiv de oameni iscusiţi dintre profesorii Institutului Agronomic, dintre tehnicieni, grădinari şi gospodine, această comisie se dovedeşte foarte activă. Munca ei ar putea să servească drept imbold acelor care nu dau importanţa cuvenită problemei cultivării de legume pe loturi individuale, cum sînt tovarăşii din Sfatul Popular al oraşului Mediaş, care n-au repartizat, pînă la 15 martie, nici măcar un sfert de hectar pentru cultura legumelor, deşi primiseră destule cereri de la cetăţeni.

PROMOŢIA A PATRA

de

C. DASCĂLU

Intîi au privit-o cu curiozitate. O văzuseră prin fereastră, intrînd în curtea şcolii cu o sarică în mînă, nehotărîtă şi timidă. „Cine-o fi?“ se întrebau elevii care veniseră primii la şcoală.

— E vreo preşedintă. Da' de unde?

— Las-o-ncolo! Fătuţa asta preşedintă?

— De bună seamă-i brigadieră...

Aşa se discuta în primele zile cînd s-a deschis la Oradea Şcoala de calificare a cadrelor din gospodăriile agricole colective. Apoi, cei cincizeci de elevi s-au cunoscut. Fătuţa cu catrinţe colorate nu era nici preşedintă, nici brigadieră, ci o simplă colectivistă în vîrstă de 18 ani, voinică şi rumenă, pe care cei de la gospodăria agricolă colectivă „Scînteia“ din comuna Ieud, regiunea Baia Mare, au trimis-o la şcoală să înveţe... contabilitate.

Cînd o iei de la început, nu-i uşor de loc. Atîtea socoteli încîlcite, atîtea cifre. După cîteva luni de învăţătură, însă, Maria Gherheş, colectivista în vîrstă de 18 ani, a început să înţeleagă secretele calculelor contabilităţii agricole. Cu strădanie poţi ajunge şi socotitor, chiar dacă pînă mai ieri nu cunoşteai decît adunarea şi scăderea. Totul e numai să vrei...

Elevii şcolii sînt împărţiţi în trei clase: una pentru preşedinţi şi brigadieri şi două clase pentru socotitori. Limba de predare, e în una din ele romînă, în cealaltă maghiară. Oameni maturi, cu faţa aspră, arsă de vînturi, învaţă alături de tineri. Boer Mihai are 50 de ani. Este preşedintele gospodăriei agricole colective „Drumul lui Lenin“ din comuna Tăşnad, raionul Carei. L-au trimis aici tovarăşii lui de muncă să înveţe. Şi el nu înşeală dorinţa lor.

Pregătirea şcolară este multilaterală. Pe lîngă cursuri de politică curentă, limba romînă şi matematici, elevii studiază probleme de horticultură, mecanizarea agriculturii, organizarea gospodăriilor agricole colective, evidenţa contabilă etc.

Cei cincizeci de cursanţi care vor termina şcoala curînd, formează a patra promoţie. Ei au venit din regiunile Oradea, Baia Mare, Stalin şi Cluj.

Cîte planuri şi vise nu-şi făureşte fiecare! Pop Ilie, un tînăr colectivist în vîrstă de 29 ani, unul din cei mai buni cursanţi, vrea să se facă inginer agronom: ceilalţi vor şi ei să devină harnici brigadieri, maiştri ai recoltelor bogate, socotitori, agronomi etc. Şi cu toţi simt cum cu fiecare zi, visurile lor devin realitate.

O lecţie practică de pomicultură

Faină brazdă! Colectiviștii Demenyi Gheorghe și Berea Ion de la gospodăria agricolă colectivă „23 August" din comuna Bonțida, regiunea Cluj, și Tudor Marin, directorul S. M. T.-Bonțida, sînt mulțumiți de arătură.

①

③

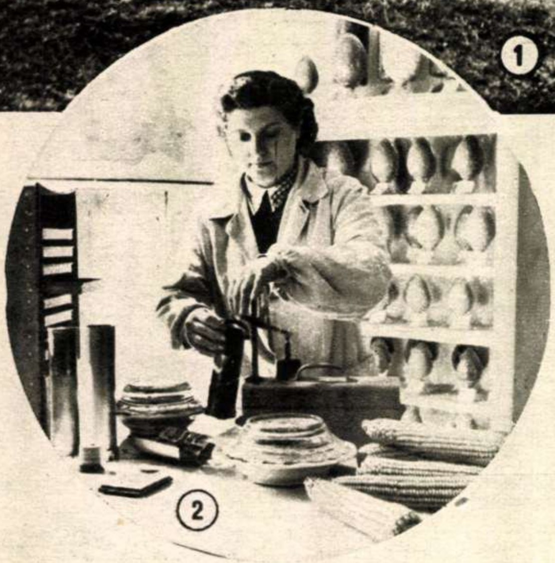
②

④

La Staţiunea experimentală agricolă zonală din Lovrin, regiunea Arad, au fost obţinute anul trecut rezultate deosebite în cercetările ştiinţifice menite să îmbunătăţească producţiile diferitelor culturi.

1. Clădirea staţiunii.

2. Pe cîntare speciale se cîntăresc boabele de pe un ştiulete din hibridul care a dat în anul trecut recolta de peste 10.000 kg. boabe la hectar.

3. In laborator se fac pregătiri pentru semănatul în parcelele experimentale al sfeclei din soiul Lovrin 532.

4. In seră: se urmăreşte felul în care se dezvoltă unul din hibrizii de tomate obţinuţi în laboratorul de legumicultură.

FRUNTAŞI AI RECOLTELOR DE PORUMB

Taina roadelor bogate

De aproape doi ani lucrez la gospodăria agricolă colectivă „Scînteia", regiunea Arad. Anul trecut, brigada pe care o conduc a avut în primire o suprafaţă de aproape o mie de hectare. Grija noastră de seamă a fost să lucrăm pămîntul în condiţii cît mai bune, aplicînd măsurile agrotehnice cele mai potrivite pentru regiunea noastră.

Brigada noastră a obţinut cele mai bune rezultate la cultura porumbului. Noi am reuşit să culegem în medie o cantitate de 4.330 kg. de porumb-boabe la hectar de pe o suprafaţă de 30 hectare. Acest rezultat pare deosebit la prima vedere. De fapt tot secretul se află în justa aplicare a măsurilor agrotehnice. Iată cum am făcut noi:

Pe terenul dezmiriştit am pus 25—35 tone de bălegar pe hectar, pe care l-am întors apoi sub brazdă, odată cu arătura de toamnă. S-a dat astfel pămîntului — care la noi este nisipos — posibilitatea să capete noi substanţe hrănitoare şi, primind umezeala zăpezii, să-şi îmbunătăţească fertilitatea. In primăvară, odată cu topirea zăpezii, am dat mai întîi cu grapa cu colţi, ca să sfărîmăm bulgării, şi apoi am făcut două cultivaţii, ca să distrugem buruienile şi seminţele lor. După ce a răsărit porumbul, cînd planta avea două frunze, am făcut prima praşilă cu cai, între rînduri, şi apoi prima praşilă de mînă pe rînduri. Cînd planta a avut cam 30 cm., am dat a doua praşilă cu caii şi cu sapa. In sfîrşit, cînd porumbul a ajuns la înălţimea de 50 cm., am dat a treia praşilă cu caii.

Acestea au fost măsurile agrotehnice folosite de noi. Anul acesta, răspunzînd chemării partidului de a da recolte sporite de porumb, brigada noastră a hotărît să aplice metoda semănării porumbului în cuiburi aşezate în pătrat. In munca noastră ne vom bucura de sprijinul tehnicienilor din gospodăria noastră. Eu mă voi strădui să muncesc în aşa fel, încît să îndreptăţesc răsplata pe care mi-au acordat-o partidul şi guvernul, decorîndu-mă cu „Ordinul Muncii" clasa II-a.

Ana BÜRGER

brigadieră în gospodăria agricolă de stat „Scînteia", regiunea Arad.

Cel mai bun din sat

— Iancu Pal?... Acolea, după colţ, îmi spuse un moşneag pe care îl întîlnisem lîngă cooperativă. Casa nouă, acoperită cu draniţă, aia-i a lui Pal. Tăt satul îl ştie! încheie bătrînul, întinzînd mîna înainte, ca şi cum ar fi vrut să-mi arate mai cu preciziune locuinţa fruntaşului satului.

*

La începutul acestei primăveri, în viaţa lui Pal a intervenit ceva deosebit... El, un simplu ţăran muncitor din Bălţaţii Iaşilor, s-a trezit chemat la Bucureşti. Megieşii au dus peste tot vestea că Iancu merge în Capitală, la o consfătuire... Cînd s-a întors, oamenii au venit degrabă să afle veşti noi. Iancu i-a lămurit, arătîndu-le mai întîi decoraţia pe care i-o înmînase chiar Preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale. Oamenii ştiau bine pentru care anume fapte primise Pal „Ordinul Muncii" clasa III-a. In cultivarea porumbului, el este doar cel mai iscusit ţăran din sat. Cele 2.100 kg. porumb-boabe la hectar, dobîndite de el în toamna trecută, constituie în această regiune o recoltă deosebită. Şi acest rezultat nu a fost din întîmplare: Iancu îşi muncise pămîntul într-un fel nou.

In 1951 se hotărîse să cultive de probă o bucată de pămînt cu porumb. „O să lucrez aci aşa cum spun tehnicienii din Tîrgu Frumos" — gîndi omul. Făcuse arătura de toamnă, iar primăvara grăpă şi însămînţă porumbul cu semănătoarea. Prăşi culturile de două ori şi munca nu-i fu zadarnică: toamna recoltă 1.700 kg. porumb-boabe la hectar. In anul următor mări suprafaţa însămînţată şi-şi îmbunătăţi sistemul de muncă, după cum citise în cărţi: împrăştie pe cîmp 15 care cu gunoi de grajd. Munci mai mult şi recolta îi spori cu 200 kg. boabe la hectar.

Tot aşa a lucrat şi în ultimul an, numai că de data aceasta grăpă de două ori arătura făcută de cu toamnă. Pămîntul a avut ca urmare mai multă apa şi a nutrit mai bine. Rezultatul: 2.100 kg. porumb boabe la hectar.

— Ei, dar anul acesta cum vei munci? l-au întrebat oamenii din sat.

Şi Iancu, care aflase lucruri noi la consfătuire, unde şi-au spus cuvîntul atîţia oameni harnici, le-a vorbit despre planurile sale. Anul acesta va cultiva 75 ari cu porumb. Pămîntul l-a arat şi l-a gunoit încă din toamnă, aşa cum s-a obişnuit în ultimii ani. Indată ce timpul va fi favorabil, va începe însămînţatul. In primăvara aceasta el va însămînţa porumbul în cuiburi aşezate în pătrat, îl va prăşi de cinci ori şi va face polenizarea artificială.

Iancu Pal nu va fi singurul care va folosi metoda de însămînţare a porumbului în cuiburi dispuse în pătrat. La Bălţaţi, mulţi ţărani muncitori au hotărît să-i urmeze pilda, să rupă cu obiceiurile înapoiate moştenite din bătrîni şi să-şi muncească pămîntul după sfaturile tehnicienilor.

Elena IACOB

In această primăvară...

Am fost la consfătuirea pe ţară a fruntaşilor în cultura porumbului, cartofului şi a sfeclei de zahăr. Am vorbit şi eu, arătînd cum am obţinut anul trecut, împreună cu brigada mea, 7.000 kg. porumb ştiuleţi la hectar. Ascultînd pe toţi gospodarii, am învăţat multe lucruri noi, pe care vreau să le aplic în această primăvară şi în gospodăria noastră.

Brigada mea va însămînţa anul acesta 32 de hectare cu porumb. Am hotărît să scoatem de pe 12 hectare o producţie-record de 8—10.000 kg. porumb-boabe la hectar. Cred că vom izbuti, deoarece, spre deosebire de anul trecut, acum vom semăna porumbul în cuiburi dispuse în pătrat şi vom face şi polenizarea suplimentară artificială. Sînt două metode avansate, care n-au fost aplicate pînă acum în gospodăria noastră colectivă.

Vom da o atenţie deosebită şi îngrăşării pămîntului. Brigada mea a depozitat pe cîmp gunoiul de grajd, pe care vrem să-l folosim la porumb. După socotelile noastre, am văzut că fiecare hectar trebuie îngrăşat cu 10-12 mii kg. bălegar putred. In afară de bălegar şi de îngrăşăminte chimice, ne vom strădui ca în timpul creşterii tulenilor să mai îngrăşăm pămîntul cu must de grajd şi gunoi de pasăre.

Ne străduim să învăţăm mereu, să fim buni gospodari, să silim pămîntul să ne dea cît mai multe roade.

Niculae Gh. ION

brigadier din gospodăria colectivă „Drumul lui Lenin" din comuna Livedea, regiunea Bucureşti, decorat cu „Ordinul Muncii" cl. II-a.

Creatorul noilor soiuri

Acum 20 şi ceva de ani, într-un laborator părăginit, singur, fără ajutorul şi încurajările nimănui, îşi începea activitatea ştiinţifică un tînăr absolvent al facultăţii de agronomie. El luase în studiu una dintre cele mai importante culturi agricole ale ţării noastre, porumbul...

De toate acestea, inginerul agronom Vladimir Moşneagă îşi aminteşte acum cu un zîmbet de amărăciune.

— Porumbul, spune dînsul, l-am îndrăgit încă de pe cînd îl prăşeam cot la cot cu tata sau aşteptam, flămînd, ca mama să răstoarne pe masă ceaunul cu mămăligă...

Inginerul agronom Moşneagă de la I. C. A. R.-Bucureşti — astăzi cercetător cunoscut în întreaga ţară, decorat pentru meritele sale cu „Ordinul Muncii" clasa III-a — şi-a păstrat simplitatea în atitudine, sfătoşenia moldovenească în vorbă.

După ani de studiu şi experienţă, el a obţinut, prin lucrări de selecţiune, porumbul „I.C.A.R.-54" şi o serie de hibrizi produşi prin încrucişări de soiuri. Succesele sale au rămas însă fără răsunet. Hibrizii săi nu puteau fi reproduşi, din lipsă de suprafeţe mari, izolate, (căci fără spaţii de izolare, speciile de porumb se încrucişează foarte repede). Statul burghezo-moşieresc nu sprijinea asemenea experienţe, iar pe loturile mici ale ţăranilor muncitori n-aveai cum să le faci.

Abia după 23 August 1944, încurajat şi ajutat de statul nostru democrat-popular, agronomul Moşneagă îşi reîncepu cu succes lucrările. El îşi propuse şi pe mai departe studierea cît mai temeinică a însuşirilor biologice ale plantelor şi creşterea de soiuri de porumb cu maximum de productivitate în condiţiile naturale ale regiunilor ţării noastre. Adoptă metoda castrării paniculului (floarea bărbătească a porumbului), încrucişînd natural sau artificial planta castrată cu alt soi de porumb. Obţinu rînd pe rînd: hibridul între soiurile „Romînesc de Studina" şi „I.C.A.R.-54" hibridul între „Dobrogean" şi „I.C.A.R.-54"; hibridul între „Portocaliu de Tîrgu-Frumos" şi „I.C.A.R.-54", hibridul între „Romînesc de Studina" şi „Phister"; hibridul între „Galben timpuriu" şi „Portocaliu de Tîrgu-Frumos".

Noii hibrizi dau sporuri de 15—26 la sută, iar în teren îngrăşat şi condiţii agrotehnice înaintate, dau un spor de două şi trei ori mai mare decît sporul oricărui soi băştinaş. Tarlalele întinse ale gospodăriilor de stat şi ale gospodăriilor colective permit din plin valorificarea noilor hibrizi obţinuţi.

I. MURGU

Ana Bürger

Iancu Pal

Ing. Vladimir Moşneagă

Brigadierul Niculae Gh. Io

SPRE PĂMÎNTUR

— Articol scris pentru „Flacăra" —

de I. GHIK (Moscova)

In partea de est şi sud-est a Ţării Sovietice există rezerve uriaşe de pămînt — milioane hectare de terenuri înţelenite — care n-au fost niciodată arate, precum şi imense întinderi de pămînt nelucrate de vreme îndelungată. Pentru valorificarea acestor pămînturi statul pune la dispoziţie maşini puternice. Este însă nevoie şi de oameni, de oameni îndrăzneţi şi perseverenţi, căci în munca ce-i aşteaptă ei au de întîmpinat mari greutăţi.

Primul care a răspuns la chemarea Partidului Comunist şi a Guvernului Sovietic a fost Comsomolul. Zeci de mii de tineri, băieţi şi fete, au înaintat cereri solicitînd să fie trimişi la munca pentru desţelenirea pămînturilor virgine.

Comitetele raionale de partid din Moscova, Leningrad, Tula şi din multe alte oraşe ale Uniunii Sovietice au ajuns să fie de-a dreptul asaltate de cereri. Era de ajuns ca un tînăr dintr-o uzină să ia iniţiativa şi îndată i se alăturau prietenii săi ; odată cu fratele mai mare voia să plece şi fratele mic ; cererea unei fete era urmată de aceea a băiatului care nu voia să se despartă de prietena sa...

Intr-una din zilele lui februarie, comsomoliştii moscoviţi care-şi exprimaseră dorinţa de a pleca pe pămînturile înţelenite au fost invitaţi la Kremlin. Aici ei au văzut pe conducătorii partidului şi ai guvernului. De neuitat a fost întîlnirea aceea! La Kremlin se strînsese tineretul cel mai cutezător, tinereţea poporului revoluţionar, „tineri înflăcăraţi" — cum i-a numit Nikita Sergheevici Hruşciov.

Tot aici, la adunare, se înfiripau viitoarele prietenii şi se schimbau făgăduinţe, iar în jurul meselor se închinau cupe de şampanie.

De la Kremlin grupul de comsomolişti s-a îndreptat direct spre gară. Cîtă voioşie a fost la plecare! Pe peron se prindeau hore, răsunau cîntece şi urări...

„Drum bun, prieteni dragi!"— era scris pe placarda fixată pe locomotiva trenului cu care a plecat spre Altai primul detaşament de comsomolişti moscoviţi. In numeroase gări, mii de oameni veneau să salute pe tinerii şi tinerele care luaseră hotărîrea îndrăzneaţă. Mecanicii îşi dădeau osteneala să depăşească graficul de parcurs al garniturii, creînd astfel mai mult timp liber în staţii pentru mitinguri.

In vagoane — mare animaţie. Intr-unul din compartimente sînt trei tineri de la o staţiune de maşini şi tractoare din împrejurimile Moscovei: agronomul Anatoli Kozulin şi tractoriştii Anatoli Trofimov şi Boris Astaşev. Incă de pe acum ei discută cu aprindere cum vor lucra în Altai şi scriu celor de acasă primele lor impresii de călătorie.

In zori, trenul s-a oprit într-o gară mică. Flăcăii au sărit pe peron şi au început... să se spele cu zăpadă. In tren nu le lipseşte apa — caldă chiar — cum e în toate garniturile feroviare de cursă lungă din U.R.S.S. Dar ei preferă dimineaţa asta să se înviorezo cu zăpadă. Pe omul oţelit nu-l sperie gerurile siberiene!...

Comsomoliştii au de mers cu trenul şase zile, însă tineretul nu se plictiseşte. Unii editează un ziar de perete pe timpul călătoriei, alţii iau parte la un turneu de şah, iar alţii învaţă cîntece noi. Lida Molotkova a luat romanul lui V. Ajaev „Departe de Moscova" şi-i citeşte prietenei sale fragmentul care i-a plăcut mai mult.

Trenul cu comsomolişti a ajuns din urmă un convoi de tractoare.

Comsomoliştii de la uzina de combine din Tula depun cereri prin care solicită să fie trimişi la munca de valorificare a pămînturilor virgine şi înţelenite.

Tractoriştii A. Kuznetov, Boris Lunkin şi Serghei Vesenev în S.M.T.-Kalmanskaia.

Comsomolişti în sala mare a Kremlinului.

ILE ÎNȚELENITE

Sînt îndreptate spre Altai. Mii de tractoare puternice pe șenile vor fi expediate, în primăvara aceasta, spre regiunile pămînturilor înțelenite.

După ce au călătorit cu trenul, unii din voluntari au mai avut de parcurs cîte 20-30 kilometri cu sania. Trei tineri muncitori de la o uzină de automobile, Ghenadi Glazkov, Tonia Efimova și Vladimir Lukianov, au ajuns cu sania la Stațiunea de Mașini și Tractoare Kalistratihinskaia, situată pe malul marelui fluviu siberian Obi.

— Priviți, cu aceste mașini puternice veți lucra la desțelenire— le spune comsomoliștilor tractoristul A. Kuznețov, originar din Siberia.

Alți doi comsomoliști, Boris Lunkin și Serghei Vesenev, au sosit la Stațiunea de Mașini și Tractoare-Kalmanskaia. S.M.T.-ul acesta posedă aproape 150 de tractoare, 60 combine și multe alte mașini.

Moscoviții au început să urmeze cursuri de tractoriști; în curînd ei vor putea conduce mașini puternice, vor putea ara pămînturi care n-au mai fost nicicînd lucrate de mîna omului.

... Eșalon după eșalon se îndreaptă spre răsărit voluntarii entuziaști. Ei se duc acolo unde chiar în această primăvară, după munca de desțelenire, vor fi arate și însămînțate peste 2 milioane hectare de pămînt. In timpul verii ei vor pregăti pentru recoltele viitoare alte milioane de hectare. Iar peste 2 ani vor fi valorificate, pe întinderile stepelor din Siberia și Kazahstan, Ural și regiunea Volgăi, nu mai puțin de 13 milioane hectare de pămînturi virgine și înțelenite — ogoare noi în slujba fericirii omului

ПРИВЕТ
Новоси

Comsomoliștii Anatoli Kozulin, Anatoli Trofimov și Boris Astașev în compartiment.

In drum spre S.M.T.-Kalistratihinskaia. De la stînga spre dreapta: Ghenadi Glazkov, Tonia Efimova și Vladimir Lukianov.

SANTINELA

de Atanasie TOMA

elev al Şcolii de literatură şi critică literară „Mihail Eminescu".

Ilustraţii de Poenaru-DUŞA

Intunericul nopţii, negura şi bura ţeseau în jurul santinelei o plasă opacă, dincolo de care abia vedea ce se petrece. Distingea cu greutate contururile colţuroase ale stîncilor şi deschizătura neagră a tunelului. De aceea rotea fără încetare privirile, atent la lucrurile din jur. Pîndea, oprindu-şi respiraţia şi ascuţindu-şi auzul. Era linişte. Işi amintea învăţămîntul primelor zile de instrucţie. „Pe întuneric, ascultarea e totul".

Ca la un semn, ploaia deveni mai puternică. Dintr-un colţ de zare izbucni o flăcăruie. Urmă o bubuitură, o flacără, încă una şi mereu bubuituri şi iar bubuituri. Limbi de foc se încolăceau peste piscuri şi coborau prin văi, dispărînd în văgăuni fără fund. O canonadă puternică vuia prelung, duduia, cutremurînd munţii şi codrii. Ecoul îngîna surd toată această declanşare înspăimîntătoare a naturii.

Cerul clipea mînios din genele sale fumurii, ca o vietate din alte vremuri, dezvăluind lumini orbitoare, verzi-albăstrii. In lumina fulgerelor decorul munţilor apărea ciudat, învestmîntat în haina alburie a ploii. Ostaşul trecea nepăsător prin potopul de apă. Pleca de la gura tunelului, ocolea ghereta şi se întorcea iarăşi la intrarea tunelului, unde îl izbea un miros înţepător de fum; drumul i se continua aşa, într-un dute-vino nesfîrşit. Ca să-i treacă de urît, începu să-şi numere paşii. Cum însă socoteala paşilor îi distrăgea atenţia, se oprea la fiecare licărire de fulger şi privea şuvoaiele de apă şiroind printre crăpăturile stîncilor.

Se auzea foşnetul nedesluşit al pădurii, clipocitul tînguitor al unui şipot şi darabana ploii. Vîntul, în pale iuţi, aducea cu el răcoreala brădetului, miros proaspăt de pămînt umezit şi de răşină încinsă. Soldatul continua să treacă pe lîngă gura tunelului. Cu toată întunecimea, aceasta se deosebea de cenuşiul stîncilor ca o spărtură regulată într-un zid zgrunţuros.

Inăbuşindu-şi cu podul palmei un căscat, santinela zîmbi. I se părea că deschizătura rotundă a tunelului e un căscat lenevos al muntelui. Dar aproape că nu avu timp să-şi termine gîndul; din acoperişul uriaş al nopţii o săgeată de foc străbătu Măgura, spintecînd aerul cu trosnituri asurzitoare. Imediat, dinspre culmea Măgurei, se auziră zdruncănituri repetate, la început mai rare, în icnituri înăbuşite, apoi din ce în ce mai tari, mai dese. Zgomotul, însoţit de un fîşîit greoi, se amplifica, devenea asurzitor. Parcă tot muntele o luase la vale, prăvălindu-se într-un haos drăcesc. Instinctiv, santinela se întoarse cîţiva paşi înapoi. In aceeaşi clipă ceva greu răbufni lîngă el. O ploaie de pietre, pămînt şi noroi îi împroşcă faţa. Nu se liniştise bine zgomotul, cînd santinela goni spre tunel. Nu-i mai zărea pata regulată reliefîndu-se din negrul spălăcit al muntelui. După cîţiva paşi se împiedică. Era cît pe ce să cadă. Ocoli grămada de pietriş ce-i răsărise în faţă. Din nou se împiedică însă de o îngrămădire de stînci, pietre şi pămînt lipicios.

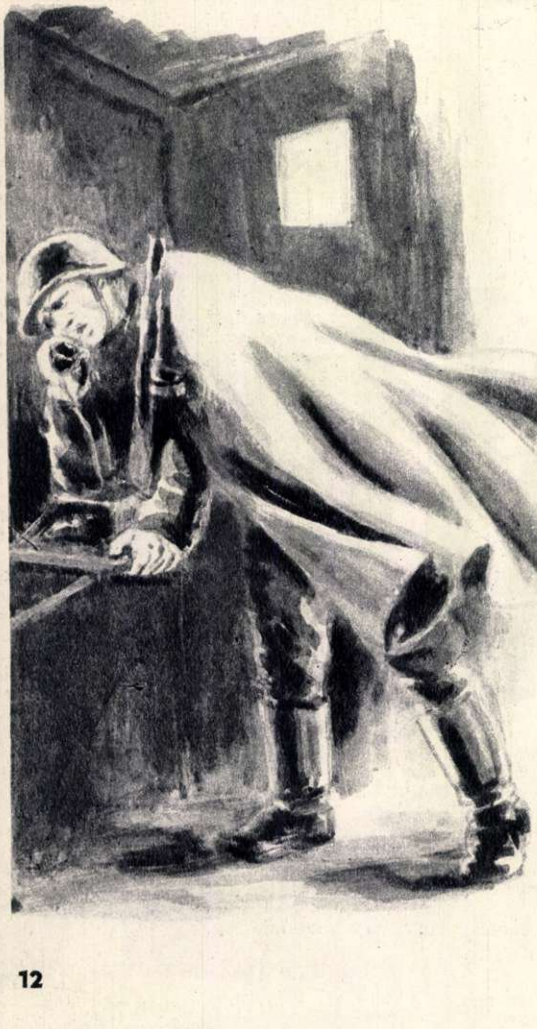

De sus, de pe culme, vîntul aducea miros de răşină arsă. Pe spinarea teşită a dealului, o geană roşiatică, ca un soare spre sfinţit, zvîrlea limbi de foc spre adîncimea cafenie a nopţii. Cu toată ploaia care nu mai contenea, puţinii brazi de pe Măgura ardeau ca nişte torţe. Pentru santinelă totul era limpede: trăsnetul lovise culmea Măgurei, făcînd să se prăbuşească stînca singuratică. In prăbuşirea ei, stînca tîrîse după sine pietre, pămînt, trunchiuri de copaci. Gura tunelului era astupată şi, după toate probabilităţile, linia ferată distrusă pe porţiunea lovită.

Se repezi într-un suflet la telefonul ce se afla în apropierea sa. Roti cu iuţeală manivela aparatului de campanie, ascultă puţin în receptor şi iar prinse a învîrti. Nici un răspuns. Abia a treia oară îşi dădu seama că o face în zadar. După uşurinţa cu care se învîrtea manivela, înţelese că firul s-a rupt şi atinge pămîntul. Invîrti mai departe cu disperare, mai să rupă manivela sub apăsarea mîinii. In receptor nu se auzeau decît pocnete scurte şi sforăituri asemănătoare apei ce dă în clocot. Dezamăgit, fugi spre peretele aproape drept al Măgurei, lovind plin de furie în piatra udă şi lunecoasă a muntelui. Deasupra sa, la mai bine de o sută de metri, culmea Măgurei trimetea spre cer ultimele scînteieri. Treptat, simţea cum îl cuprinde o furie neputincioasă şi tocmai de aceea cu atît mai îndîrjită. Işi şterse de capetele foii de cort mîinile pline de noroi. Oare ce are de făcut? Gura tunelului astupată, linia telefonică întreruptă, nici o altă legătură cu corpul de gardă... „Cum să anunţ accidentul?..." I se părea că nu există nici o posibilitate. Simţea că e paralizat, legat de mîini şi de picioare, lăsat la voia întîmplării.

Imediat un gînd îi străbătu mintea. „Acceleratul, acceleratul de unsprezece jumătate..." Infrigurat scoase din buzunar ceasul, privindu-l cu groază. Acele arătau exact ora unsprezece... Şi peste o jumătate de oră va trece acceleratul... Simţea cum totul în juru-i se învîrteşte, se amestecă într-o volbură ameţitoare. Pentru o clipă i se păru că vede locomotiva gonind prin tunel, izbindu-se de stînci. Işi scutură capul ca un bolnav ce vrea să scape de coşmar. „Nu! Nu! Asta nu se poate!" — se surprinse strigînd cu glas tare. Ecoul îi turtea vocea, deformînd-o, ciuntind-o. Avea impresia că muntele îi răspunde în bătaie de joc: „s-e p-o-a-t-e!... s-e p-o-a-t-e!"...

Imagini cunoscute îi treceau prin faţă, schimbîndu-se cu repeziciune, ca la cinematograf. Parcă în jurul său nu mai erau munţii şi tunelul, ci călători, mulţi călători, moţăind într-un vagon uriaş. Şi-i închipuia aşa cum i-a văzut de atîtea şi atîtea ori, aşa cum a fost şi el în nenumărate

---

Teodor BALŞ

membru al cenaclului literar
„Th. Neculuţă" din Bucureşti

PARTIDUL

Din nesfîrşita codrului mulţime
El şi-a ales copacii cei mai buni
Şi i-a crescut — pădure de goruni —
Unde-s răscruci de vînturi şi-nălţime.

Zadarnic năpustiră-n ei securea,
Furtunile şi viscolele reci;
Gorunii ce căzură în poteci
Născură mai puternică pădurea.

De i-au ieşit ca-n basm, în drum, viroage,
Şi zări de plumb i-au lunecat pe frunte,
Pădurea-şi căţăra oştimea-n munte
Suind pieptiş, stîncoasele zănoage

S-aprindă zării soarele în geamuri,
Să ningă peste ei zăpada lunii,
Cu zmeii lacomi s-au luptat gorunii,
Frîngîndu-i în puternicele ramuri.

Spre culmi de aur suie azi pădurea
Şi ocrotind sub streaşina ei ţara
Răpune, hăituind genunii fiara
Şi lotrii ce mai mînuie securea.

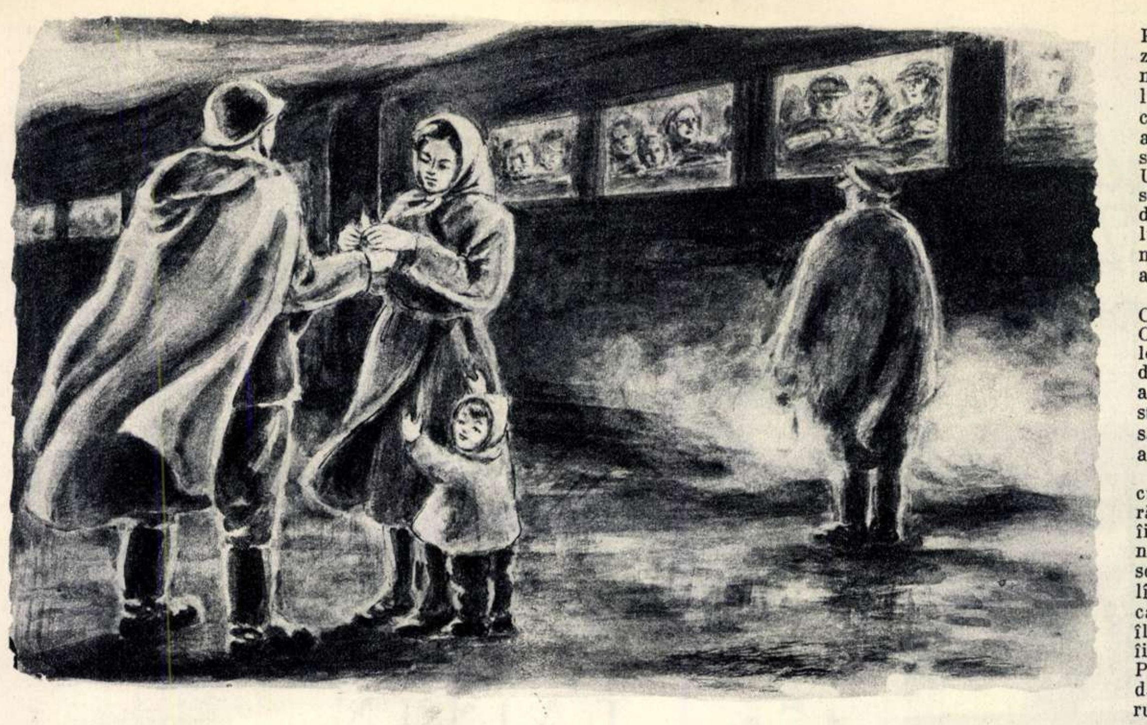

călătorii. Unii dorm, alții citesc, discută sau fac planuri pentru ei și ai lor. Toți sînt liniștiți, așteptînd fără teamă sfîrșitul călătoriei și bucuriile vieții. Cîte planuri, cîte fericiri nu-și adastă împlinirea la capătul drumului!...

„Totul depinde de mine, de mine..."

Vedea din nou stîncile prăbușite, gura astupată a tunelului și locomotiva gonind ca ieșită din minți. De sute de ori i-a trecut acceleratul prin față. De sute de ori i-a salutat pe călătorii ce-i apăreau zîmbitori la ferești, mulțumindu-i parcă, prin surîsul lor, lui, santinelei.

„Să fug în întîmpinarea trenului? Peste munte?"

Intrebările îi munceau dureros creierul. Işi răspundea singur. „Dar asta e greu, n-am făcut-o niciodată..."

Totuși o luă la fugă spre munte. După cîțiva pași, însă, se opri ca trăsnit.

„Cum de nu m-am gîndit la asta? Nu pot pleca. Sînt doar santinelă!"

Și parcă vedea literele groase ale îndatoririlor. Hîrtia gălbejită, scofîlcită de vreme, i se părea că rînjește batjocoritor spre el: „... Santinela nu va părăsi postul pînă la venirea caporalului de schimb..." Căuta cu înfrigurare o portiță. „Ordinul, ordinul comandantului e lege. Să părăsesc postul din inițiativa mea? Dar nu calc oare ordinul?"

Gîndurile i se învîrteau amețitor, ca purtate de furtună. „Inițiativa soldatului înlocuiește ordinul șefului" — așa le-a spus de multe ori ofițerul. „Ordinul nu-l auzi numai cu urechea, ci mai ales îl simți cu inima" — și asta tot ofițerul a spus-o. „Să plece? Să rămînă? Și dacă rămîne pe loc, ce va păzi? Un tunel dărîmat și peste o jumătate de oră un tren distrus, zeci de morți și răniți. Asta înseamnă durere în atîtea și atîtea familii: mame își vor plînge feciorii, pruncii vor scînci după părinții ce nu se vor mai înapoia niciodată..." „Inițiativa soldatului înlocuiește în momentele grele ordinul comandantului". Așa scrie undeva în regulament... Să simți în inimă ordinul patriei... Santinela se înfierbîntă: „Ei bine, patria îmi cere acum să salvez trenul, (comandantul de-ar fi aici mi-ar spune la fel)". Și fără să mai întîrzie goni spre poalele Măgurei. Se agăță de un boschet și începu urcușul.

Crengile umede îi șfichiuiau dureros fața, lăstarii deși îl zgîriau. Urca înverșunat, gemînd surd. Respirația îi devenise greoaie, șuierătoare. Se agăță de stînci, de pietre. Mîinile îi sîngerau, unghiile-i erau rupte. Din cînd în cînd ridica privirea spre vîrf, acolo unde, luminată de fulgere, se profila culmea Măgurei. Uneori se oprea, trăgîndu-și răsuflarea întretăiată. Respira cu nesaț aerul rece, plimbîndu-și cu aviditate limba prin gura uscată și pe buzele fierbinți. Pornea imediat, neîndurător față de sine. Gîndul la oamenii ce călătoreau fără grijă în tren, încrezători în cei care le asigurau drumul, îi dădea o vigoare pe care niciodată nu și-o bănuise. Alerga, se tîra, se rostogolea. Automatul i se legăna în față, lovindu-l peste piept, peste obraji. Santinela nu mai simțea însă loviturile acestuia, nici ploaia, și nici ascuțimea cioturilor de care se lovea la fiecare pas.

Cînd se văzu sus pe culme, nu-i veni să creadă. Porni apoi în jos, alunecînd, căzînd, ridicîndu-se și gonind din nou cu pași mari. In vale zărea lumini mici, roșii, gălbui, verzi, clipind în jurul haltei care de aici se vedea redusă la dimensiunile unei cutii de chibrituri. Un fluierat ascuțit îl făcu să se cutremure. Jos, în vale, o dîră cenușie, presărată cu puncte luminoase se furișa printre munți. „E trenul, acceleratul... acceleratul..."

Fugi mai tare, tot mai tare. Căzăturile îi erau tot mai dese. Ca hipnotizat, privea luminile locomotivei, care i se păreau doi ochi mari, rugători. „Acum, acum sosesc" — ar fi vrut să strige, să strige atît de tare, încît să-l audă și călătorii — „acum, acum vin..."

La o săritură mai lungă, simți cum piciorul i se oprește într-o rădăcină și cum întregul corp îi rămîne atîrnat de ea, fără nici un sprijin. Se prăbuși, scoțînd un icnet dureros. Simțea lîngă obraji iarba udă amestecată cu pămîntul jilav. La gleznă îl înțepa o durere ascuțită. Poate îi plesnise osul. Vru să se scoale. Propti mîna dreaptă pe pămînt, dar o trase înapoi gemînd. Umărul, dureros la fiecare mișcare, nu-i mai putea ține greutatea trupului. Ridică ochii privind spre locomotivă. Prin față îi jucau puncte de foc. La gleznă și la umăr durerea era tot mai vie, iar în suflet toropeala era tot mai dulce, tot mai îmbietoare prin vraja ei de nebiruit.

In timpul acesta, gonind ca un armăsar fugărit, locomotiva alerga trăgînd după ea vagoanele cenușii, care de la depărtare, învăluite în abur, păreau a forma un șarpe uriaș cu solzi luminoși. O dîră țeapănă de abur se ridică deasupra locomotivei, împrăștiindu-se imediat în pîclele nopții. Un țipăt lung, strident, ca al unei păsări, străbătu valea, din munte în munte, prin oceanul de întuneric, sfîșiind zarea neagră.

Ostașul simțea cum fluieratul locomotivei i se înțepenește în creier, asurzindu-l. Chiar după ce acesta încetase, i se părea că-l mai aude, tînguitor, ca o chemare. Cu fața contractată se ridică urnindu-și cu greu trupul istovit. Incepu să sară într-un picior. După cîteva încercări puse și celălalt picior jos, tîrîndu-l după sine. Curînd zări santinela de la celălalt capăt al tunelului. Vru să strige. Cuvintele i se opriră însă în gît; de-abia reuși să articuleze cîteva silabe gîfîinde. Aproape de disperare, îndreptă automatul în sus, trăgînd cîteva rafale. In vale, santinela dădu alarma. Se auzeau pînă departe dangătele grave ale clopotului din sat. Mai trase o rafală și fugi din nou spre corpul de gardă. Trenul era numai la cîteva sute de metri cînd el ajunse lîngă santinelă.

„...Tunelul... stînca de pe Măgura... s-a prăbușit... opriți-l... opriți-l..." Și mîna lui vlăguită arătă în direcția acceleratului care înghițea distanța. Ostașii din gardă, care erau toți afară, alarmați, au înțeles imediat totul.

In cîteva clipe au aprins semnalele luminoase și au așezat pe șine capse de alarmă. Locomotiva trecu ca o nălucă, dar se opri imediat, scrîșnind. Vagoanele se tamponară violent, iar la ferestre apărură capetele înspăimîntate ale călătorilor. Deopotrivă cu spaima le era mirarea. A trebuit ca ostașii să meargă la vagoane și să explice oamenilor de ce e vorba. Ostașul nostru, pe care sfîrșeala îl ajunsese abia acum, rămăsese locului. Doar ochii îi clipeau plini de viață, îmbrățișînd mulțimea zgomotoasă ce vorbea din vagoane. Fericirea îl făcea să nu mai simtă nici durerea din picior, nici cea din umăr. Nu vedea nici că din palma lovită îi curge sîngele; a observat abia atunci cînd, coborîtă din tren, o femeie tînără, cu un copil în brațe, i-a legat mîna rănită, cu batista ei albă, sărutîndu-l apoi pe amîndoi obrajii.

După cîteva ore, cînd trenul și-a reluat mersul, ostașii s-au culcat obosiți de munca depusă pentru curățirea liniei. Doar o santinelă mai rămăsese afară; făcea semne cu mîna legată cu o batistă, în timp ce trenul dispărea în inima muntelui.

Se-nvolbură-ascultînd: spre soare-apune —
Sînt căpcăuni ce tot mai umblă încă
Frîngînd molizii în custuri de stîncă —
Și-ar vrea și codrul nostru a-l răpune.

Dar de-or cerca, gorunii și molidul
Călări pe munții țării s-or urni
Și-n fața lor năpraznică va fi
Atunci, pădurea ce-o crescu Partidul.

Violeta ZAMFIRESCU
membră a cenaclului
„Th. Neculuță" din București

De ce mi-ești drag

Tu cîntai pe arșiți, tu cîntai!
Ranița să-și simtă mai ușoară
Cei cu care-alături drumuiai.

Tu, pe ger, cînd piatra-n drum crăpa
Te-ai zvîrlit în scocul de la moară
Să-nviezi un om ce-n val pierea.

Tu rîdeai c-un țînc să-i faci pe plac
Inălțînd dibaci, pe-un fir de sfoară,
Zmee-n nesfîrșitul boltei lac...

Și-ntr-o zi... ce-a fost... nici eu nu știu,
Dar ți-a-ntîrziat întîia oară
Mîna-n păru-mi aspru, arămiu...

Și-atunci cine să cîrtească, cine,
C-am simțit atîta primăvară
Izbucnind sălbatică în mine?!

Actualități din U.R.S.S.

Tallinul azi. O încîntătoare priveliște îți desfășoară în fața ochilor Piața Stalin.

Țesătoarea Suviste Ainu, de la Combinatul „Manufaktura Baltika" din Tallin, în fața războiului automat de țesut.

Iat-o, în timpul lucrului, pe vestita îngrijitoare de viței Taisia Smirnova de la crescătoria de animale de rasă a sovhozului „Karavaevo" din regiunea Kostroma. Ea a fost de trei ori decorată cu „Steagul Roșu al Muncii".

TALLIN

CAPITALA ESTONIEI SOVIETICE

de G. KLEVAKIN

Cotropitorii hitleriști au prefăcut în scrum aproape jumătate din orașul Tallin. Dar poporul Estoniei a muncit din răsputeri pentru a-și reconstrui capitala. Din grămezile de ruine, dintre bălăriile crescute peste dărîmături și moloz, au răsărit pe rînd, ca un simbol al atotputerniciei vieții, clădirile întreprinderilor, siluetele zvelte ale instituțiilor publice, zidurile caselor de locuit.

In prezent, Tallinul trăiește o perioadă de febrilă construcție. Capitala estonă prezintă aspectul unui vast șantier. Se construiește un mare combinat pentru industria pielăriei și încălțămintei, o fabrică de confecții, o mare uzină de reparații de automobile, fabrici de cărămizi, o fabrică de dulciuri etc. Sînt în plină dezvoltare uzinele de construcții de mașini electrice. Față de anul 1945, producția industrială a crescut cu mai bine de șase ori.

Intreprinderile din Tallin produc articole dintre cele mai variate: mașini și agregate pentru exploatarea bogățiilor naturale ale Estoniei, ardezie combustibilă și turbă, utilaj pentru secarea mlaștinilor, țesături și tricotaje, încălțăminte, veselă de menaj, hîrtie, chibrituri, piane, aparate de radio, parfumuri, șocolată, conserve de carne și de pește. In capitala R. S. S. Estone, se mai construiesc vase de pescari și yachturi.

Pe zi ce trece, orașul își schimbă înfățișarea.

Cunoscutul pictor estonian Valdemar Vialy, lucrînd pe malul mării Baltice la unul din peisajele sale marine. In fotografie, pe prim plan, soția pictorului.

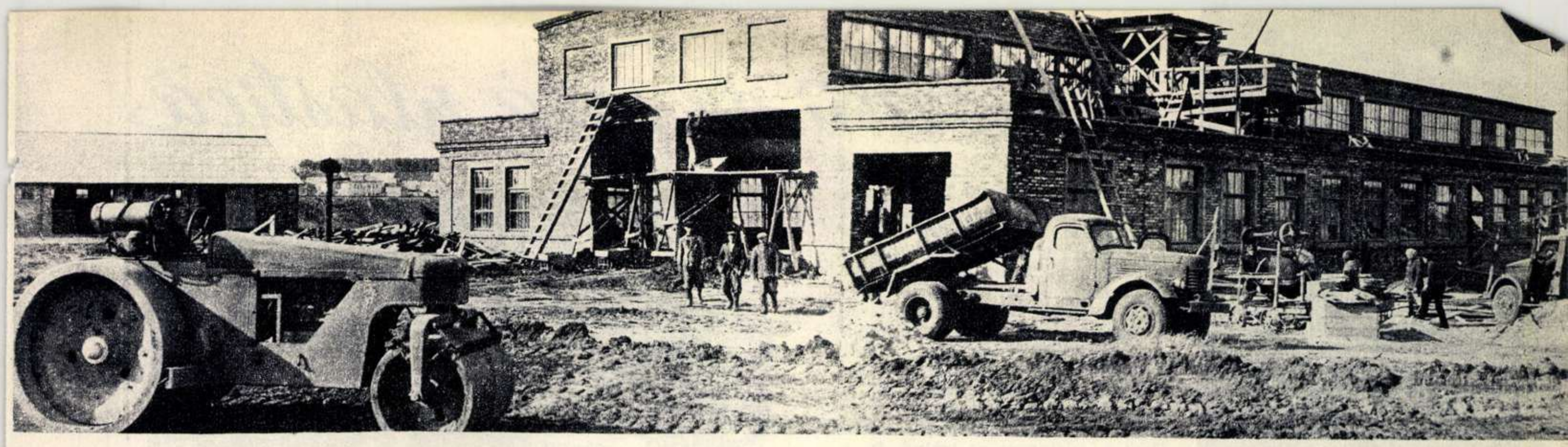

In anumite raioane ale orașului, ca Pelgurande, Lasnamiae, Paliassaare, Azula și Maiaka, au răsărit ca din pămînt cartiere noi. In decursul ultimilor ani, oamenii muncii au primit locuințe în suprafață de 225.000 metri pătrați, înzestrate cu tot confortul modern.

Clădirea teatrului academic de operă și balet de Stat „Estonia“ a fost reconstruită. Au fost clădite imobile moderne pentru Academia de Științe a Republicii, Școala republicană de partid, Comitetul republican de radio, Casa artiștilor plastici, cinci școli și un spital în raionul Nîmmeski.

In momentul de față se desfășoară lucrări de construcții pe 249 șantiere mari. Se construiesc minunate case de locuit, un cinematograf cu două săli, cel mai mare din R.S.S. Estonă, un spital în raionul Kalinin, iar pe țărmul mării, pe o suprafață de o sută de hectare, se amenajează un parc de cultură și odihnă și se apropie de sfîrșit construirea marelui stadion „Komsomol“.

Sub puterea sovietică, capitala Estoniei s-a transformat într-un centru important al culturii și științei unde se formează cadre necesare economiei naționale. Cele patru institute de înalte studii au dat pînă acum republicii mii de specialiști calificați. In timpul guvernării burgheze, universitatea din Tallin număra o mie de studenți, mai toți copii de fabricanți, funcționari, negustori și chiaburi. Astăzi, cursurile institutelor politehnic, pedagogic, de artă și ale conservatorului, sînt frecventate de peste patru mii de tineri și tinere din Estonia, cărora puterea sovietică le-a deschis calea spre învățătură. După război a luat ființă Academia de Științe a R.S.S. Estonă. Oamenii de știință ai republicii lucrează la rezolvarea multor probleme științifice importante și acordă un ajutor activ muncitorilor din industrie și agricultură.

In oraș există zeci de biblioteci mari. Biblioteca publică de stat a R.S.S. Estonă „F. R. Krentzwald“, înființată în anii puterii sovietice, posedă astăzi aproape un milion de volume.

Seara, la intrările celor trei teatre și la intrarea filarmonicii se aprind lumini vii. Corul bărbătesc academic de stat, condus de compozitorul Gustav Ernesaks, laureat al Premiului Stalin, este cunoscut și dincolo de hotarele țării.

La Tallin s-a deschis un studio cinematografic. Acum, pe ecranele republicii rulează un film realizat de acest studio în cinstea aniversării a 150 ani de la nașterea întemeietorului literaturii estone și eminentului activist democrat pe tărîm cultural, F. R. Krentzwald.

Puterea sovietică a deschis poporului estonian drumul spre o viață fericită și îmbelșugată. Partidul Comunist și Guvernul Sovietic acordă o grijă neobosită pentru bunăstarea întregului popor sovietic, din care face parte integrantă și poporul estonian.

Despre viața fericită a poporului estonian, zidarul Kristian Kiarber din Tallin, inițiatorul unei noi metode de înaltă productivitate în așezarea cărămizilor, a spus:

„Noi nu mai trebuie să ne încovoiem spatele sub jugul stăpînilor capitaliști, ca pe vremea orînduirii burgheze.

Nu ne mai e teamă că mîine am putea fi aruncați în stradă, lipsiți de adăpost și de pîine. Noi sîntem oameni liberi. Grija pentru om este grija principală a guvernului nostru. Iată de ce dorim să muncim, să muncim din toate puterile pentru înflorirea patriei noastre...“

O nouă stațiune de mașini și tractoare

Incă o stațiune de mașini și tractoare este pe cale să-și înceapă activitatea. Fotografia noastră redă un aspect din construcția noii clădiri a S. M. T.-„Donskaia“ din regiunea Moscova.

*

Un grup de tineri muncitori din R. P. R., care fac practică la fabrica textilă „A 7-a aniversare a lui Octombrie“ din Moscova, studiază timp de mai bine de un an tehnologia înaintată folosită în această întreprindere sovietică. Odată reîntorși în patria lor, tinerii textiliști își vor valorifica cunoștințele acumulate, aplicîndu-le în fabricile textile din R. P. R. In fotografie: inginerul sovietic I. P. Murzin (stînga) inițiază pe textilistul romîn Gheorghe Marin în procesul tehnologic.

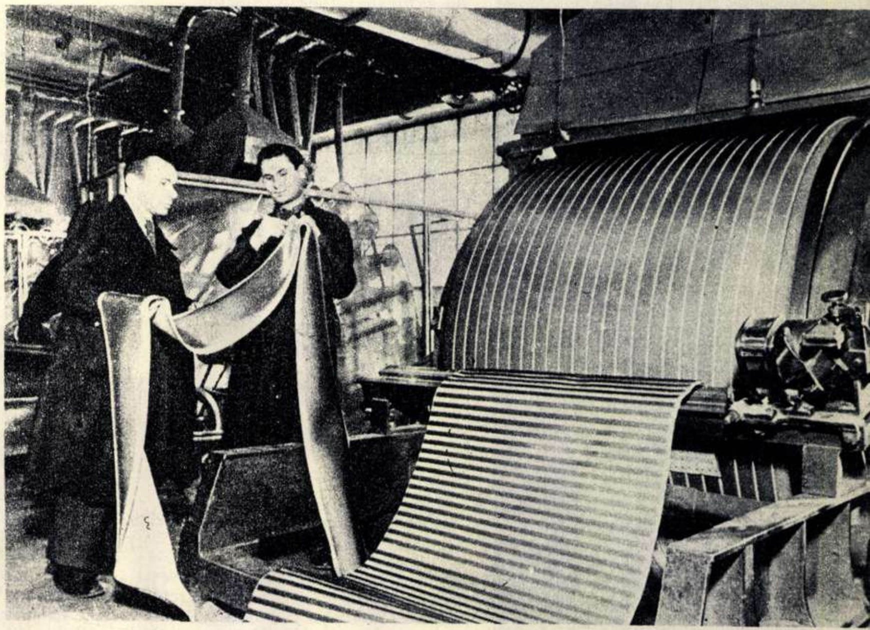

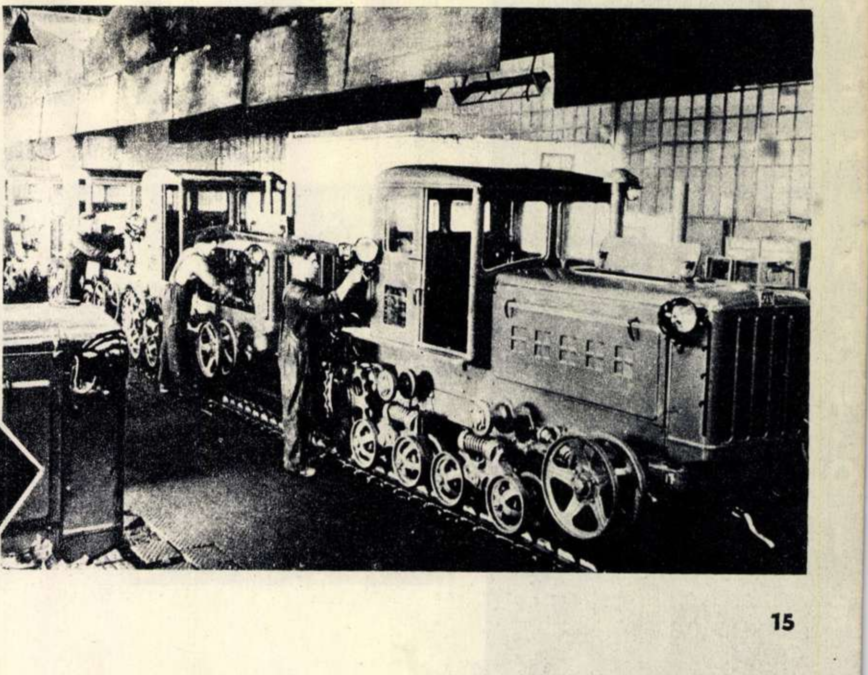

La uzina de tractoare din Harkov

Muncitorii din industrie iau parte activă la lupta pentru obținerea de recolte bogate. Colectivul uzinei de tractoare „Sergo Ordjonikidze“ din Harkov (R. S. S. Ucraineană) a mărit și mărește necontenit producția de tractoare Diesel și de diferite piese de schimb. Pe banda rulantă se scurg fără sfîrșit convoaiele de tractoare cu șenile, care vor lua drumul S. M. T.-urilor de pe tot cuprinsul țării.

INOVAȚII DE CARE N-AVEM NEVOIE

CHIBRITUL ACROBAT

Pentru străvechile serbări populare pe malul fluviului Galben, chinezii au inventat artificiile colorate, globurile cu pocnitori, hîrîitoarele, evantaiele cu foc. Evul Mediu european ne-a făcut de asemenea cunoscute felurite surprize grotești preparate în laboratoarele alchimiștilor. Acum trei sferturi de secol, Creangă povestea în „Amintiri" despre „poștele" ce se aprindeau la tălpile cîte unui student în teologie.

Iată, însă, că în anul 1951 a apărut ceva nou în acest domeniu: o cutie mică, modestă, de lemn subțire, cu etichetă pe care scrie: „București — Chibrituri — Min. 38 bețe — STAS 2627/51". Prin ingeniozitatea surprizelor conținute, ea amintește de rafinamentul anticilor chinezi, prin simplitate — de o „poștă" moldovenească, iar prin efect le întrece pe toate.

Cele 38 chibrituri, care sînt 34, au doar 17 capete de fosfor lipite bine. Celelalte cad, sar, se fărîmițează la simpla atingere. Cele care cad și cele ce se fărîmițează dispar. Cele săritoare se opresc pe mobile, pe haine, îți intră după gulerul cămășilor, ți se strecoară în pantof. Cînd le freci de cutie, uneori se aprind. Cîteodată numai în medii speciale de întuneric și căldură, cum ar fi buzunarul.

Auzisem pînă acum de stilouri și tabachere explozibile, dar de cutii de chibrituri cu focos, niciodată. Blestemata ignoranță! După ce mi-am aprins țigara, am introdus cutia în buzunar, lucru firesc și cu nimic senzațional, dar care s-a dovedit de o importanță fără margini. Capacul avea fosfor în interior (ca să suplinească desigur cele 17 chibrituri cu chelie) și frecîndu-se de bețele fără chelie, a luat foc. Spre norocul meu, în apropiere nu se afla decît un buzunar și o porțiune de picior.

Au trecut de atunci trei săptămîni, dar nu îndrăznesc să-mi aprind altcum țigara decît de la altă țigară. Cu timpul s-ar putea să mă și las de fumat. In orice caz, mi-am cusut buzunarul ca nu cumva — într-un moment de neatenție — să introduc în el surpriza.

Trebuie însă să arătăm că prețul de 15 bani este derizoriu pentru o cutie care conține și chibrituri acrobate, și cuie de lemn pentru pingelit, și scobitori și artificii pentru brad.

Fără să mai socotim cutia cu focos.

AL. GÎRNEAȚĂ

Expoziţii de artă plastică

Muzeul de artă al R.P.R. şi-a deschis recent porţile pentru a adăposti o nouă expoziţie de artă plastică. Primită cu mult interes de masa vizitatorilor, expoziţia închinată pictorului Sava Henţia, de la a cărui moarte se împlinesc 50 de ani, prilejuieşte cunoaşterea mai apropiată a operelor acestui artist de seamă al plasticei noastre.

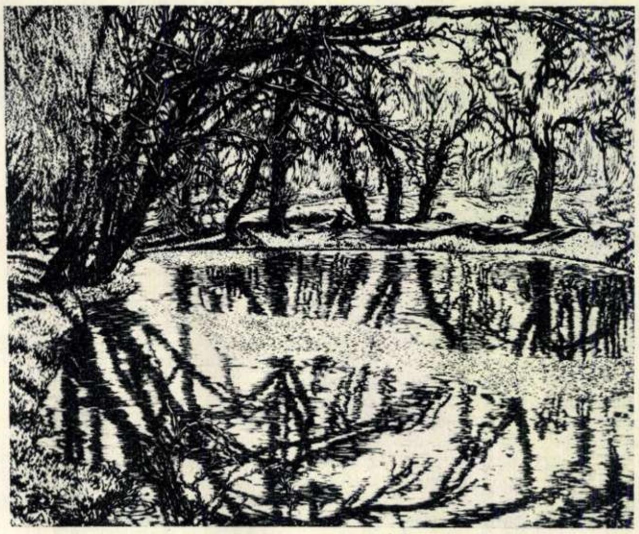

Gy. Szabo Béla: Inceput de primăvară.

Critica de artă burgheză nu a acordat atenţia cuvenită cercetării vieţii şi operei lui Sava Henţia, pictor care, trăind în a doua jumătate a secolului trecut, s-a afirmat ca un continuator al clasicilor picturii noastre. Sensibilitatea artistului, dragostea sa pentru oameni şi natură, talentul său, s-au manifestat atît în domeniul picturii portretistice, cît şi în unele peisaje şi naturi moarte. Sava Henţia s-a apropiat cu multă înţelegere de viaţa oamenilor simpli, dînd lucrări remarcabile prin forţa lor emoţională, prin simplitatea şi sobrietatea mijloacelor de expresie („Bătrîn cerşetor", „Un sărman unchiaş din Grozăveşti după inundaţie"). Dintre portretele expuse remarcăm îndeosebi „Portretul Anei Davilla" şi „Fata torcînd".

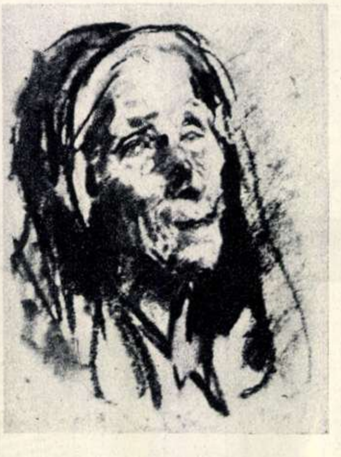

Schweitzer-Cumpăna: Mama a orbit

Insoţind trupele romîne în războiul din 1877, Sava Henţia a realizat numeroase lucrări, în care notaţii pline de sinceritate şi adevăr mărturiseau eroismul soldatului romîn în luptele pentru independenţa ţării („Tir de artilerie la Calafat"), optimismul şi dragostea de viaţă a oşteanului romîn („Soldaţii jucînd hora"), precum şi frăţia de arme romîno-rusă din timpul acelei campanii, aşa cum o înfăţişează cunoscuta sa acuarelă „Intîlnirea".

*

Alături de Expoziţia Anuală de Stat a Artelor Plastice, expoziţiile personale sau ale unor colective restrînse de artişti, expoziţii iniţiate de Uniunea Artiştilor Plastici şi organizate prin Fondul Plastic, prilejuiesc o şi mai temeinică cunoaştere de către masele largi de vizitatori a rezultatelor muncii creatoare desfăşurată de unii artişti plastici pe perioade mai îndelungate de vreme.

Inaugurînd seria unor asemenea manifestări, expoziţia care a fost deschisă în sala Dalles, închinată colectivului de artişti Schweitzer-Cumpăna, Gy. Szabo Béla — laureat al Premiului de Stat — şi Walter Widmann, înmănunchează lucrări de desen, gravură în lemn şi acuarele ale acestor artişti, ale căror portrete, peisaje şi mici compoziţii sînt purtătoare ale unui bogat conţinut de viaţă.

Cele mai numeroase dintre lucrările pictorului Schweitzer-Cumpăna — şi totodată cele ce reţin îndeosebi atenţia vizitatorului — sînt desenele în cărbune reprezentînd figuri de ţărani, chipuri de oameni simpli, subiecte mult îndrăgite de pictor şi care au fost neîntrerupt prezente în creaţia sa.

Dintre lucrări se disting în mod deosebit portretul ţăranului Baciu Grigore, creat în 1920, studiile de figuri de ţărani şi figurile obosite ale bătrînilor cizmari, desenate de pictor în 1923 şi 1928.

Demne de relevat sînt şi portretele mamei şi tatălui artistului, precum şi un autoportret, realizat în 1947.

Dintre lucrările graficianului clujean Gy. Szabo Béla se desprind, ca fiind opere de o valoare artistică remarcabilă, gravurile în lemn, reprezentînd colţuri de natură. „Inceput de primăvară", „Mierle" sau „Salcie deasupra apei", sînt titlurile cîtorva asemenea peisaje care au atras preţuirea deplină a publicului pentru sinceritatea emoţiei artistului faţă de frumuseţile naturii, pentru forţa lor expresivă. Valoarea artistică a peisajelor lui Gy. Szabo Béla este determinată de cunoaşterea profundă a naturii de către artist, cît şi de stăpînirea unei temeinice măiestrii artistice.

Colorist plin de sensibilitate, pictorul Walter Widmann a prezentat în cadrul acestei expoziţii colective un însemnat număr de acuarele reprezentînd peisaje şi flori.

Walter Widmann: Ulița Valea Seacă.

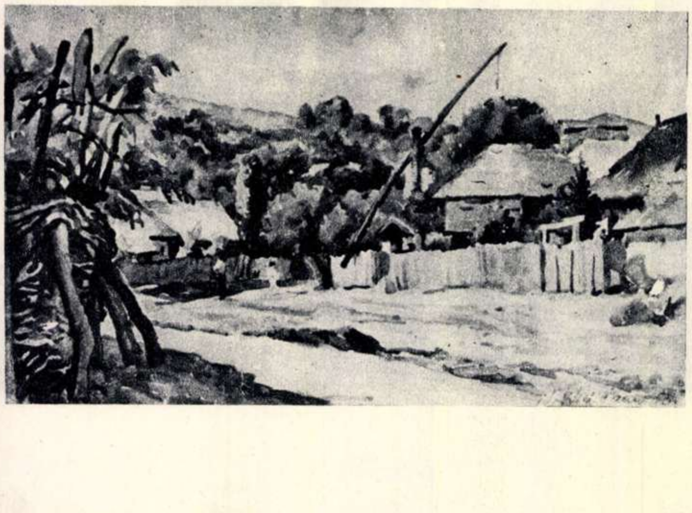

Vădind o adîncă înţelegere a specificului naţional al peisajului şi al satelor noastre, pictorul a redat o imagine tipică a acestora în lucrări ca cele intitulate: „Uliţa Valea Seacă", „Arie" realizate în 1953, „In satul Banloc", peisaj lucrat în 1945, „Peisaj din Secuime" şi „Iarnă la Băişoara", acuarele executate în 1938 şi 1939.

Numărul mare al celor ce au vizitat aceste expoziţii dovedeşte interesul crescînd al oamenilor muncii pentru artele plastice şi vorbeşte despre necesitatea ca iniţiativa organizării unor asemenea expoziţii să fie continuată şi mai departe.

Maria DUMITRESCU

BUNDU zidarul

— povestire —

de Ahmed ABBAS
scriitor progresist indian

Ilustrații de N. POPESCU
laureat al Premiului de Stat

Bundu era fericit. In ziua aceea unicul său fiu, Ibrahim, urma să se căsătorească și să-și aducă soția acasă. Bundu va avea o noră. De astăzi încolo, sărăcăcioasa lui cocioabă va începe să strălucească datorită nurorii sale. Poate că ea va aduce fericirea în casă. Cine știe, poate că Bundu va izbuti să-și găsească iar de lucru.

Astăzi zidarul Bundu e fericit. Acum, pentru întîia oară după cinci ani, fața lui brăzdată de zbîrcituri e luminată de un zîmbet de fericire. Pînă și din pipă trage parcă mai cu nesaț. De aici, din umbra copacilor din preajma casei, bătrînul privește apusul soarelui: nori roșii, trandafirii și albaștri învăluie cerul. Jocul de culori îi amintește lui Bundu de un șal pe care l-a adus de curînd de la un boiangiu și l-a trimis în dar viitoarei sale nurori. Dacă n-ar fi fost șomer, i-ar fi dăruit nurorii sale un lucru atît de ieftin? Firește că nu... I-ar fi dat niște șalvari de atlas, un șal de Benares[1] lucrat de mînă, cercei de aur, brățări, tot de aur, pentru mîini și brățări de argint cu zurgălăi pentru picioare, iată ce i-ar fi dat! Are doar un singur băiat. Ei, dacă mamă-sa ar fi trăit!

Zîmbetul de fericire pieri de pe chipul lui Bundu odată cu ultimele raze ale soarelui ce mai luminau pămîntul.

Iată, sînt zece ani de cînd i-a murit soția, dar deîndată ce-și aduce aminte de ea, ochii i se umplu de lacrimi. Cum ar fi vrut ca ea să apuce ziua cînd feciorul și-ar fi adus soția în casă! Ei, dacă ar mai fi trăit acum!...

Cîtva timp Bundu rămase nemișcat, pradă gîndurilor. Cînd se aprinseră luminile prin vecini își zise: „Feciorul trebuie să vină cu soția lui dintr-o clipă în alta și în casă e întuneric. Nu-i bine: e semn rău". Se ridică, intră în odaie și aprinse opaițul cu ulei rînced. In ziua aceea Bundu curățise casa mai mult ca oricînd. Este adevărat că n-a prea avut ce curăța: patru pereți, cîțiva metri pătrați de lut pe jos, un acoperiș făcut din bucăți de tablă veche de zinc, prin care în vremea ploilor șiroiește apa și care se încinge grozav în zilele dogorîtoare de vară, iar iarna lasă să pătrundă frigul în voie.

Toți vecinii lui Bundu locuiesc în maghernițe asemănătoare. Satul lor e așezat cam la o milă de New-Delhi[2]. In ultimii cinci ani locuitorii lucraseră la construirea celui de al optulea cartier al orașului New-Delhi. Dar pînă la urmă construcția a fost terminată și au rămas cu toții fără lucru. Au început iar necazurile și lipsurile.

Bundu era zidar din tată în fiu și un meșter foarte bun. Strămoșii săi construiseră Leal Kilea și Geamma Masgid[3]. El a lucrat la construcția reședinței vice-regelui Indiei și la palatul Consiliului Legislativ. Acum, însă, era nevoit să lucreze ca salahor cărînd lut, var și ciment la construcții neînsemnate. De cînd a început războiul, fierul, lemnul și cimentul s-au scumpit și fiul său a intrat curier la un antreprenor de lucrări. Trăiau amîndoi din leafa lui. Ibrahim primea zece rupii pe lună și masa. Acum zidarii n-ar fi putut cîștiga aici mai mult; era totuși necăjit că fiul său — fiul zidarului Bundu — a primit să fie curier. Zidarul e zidar, e meșter, e stăpîn pe mîinile sale, pe gîndurile sale și pe timpul său. Unde vrea, acolo se duce. Cînd vrea, atunci muncește. Nu-i silit să slugărească pe nimeni, nu trebuie să-și îndoaie spinarea de frică în fața nimănui.

Bundu era zidar din moși-strămoși și era foarte mîndru de acest lucru, pentru că nu e un fleac să fii zidar. Ia gîndiți-vă: dacă nu lucrezi cu băgare de seamă, toată clădirea se duce dracului. El și tovarășii săi sînt acei care transformă planurile albastre ale inginerilor în minunate clădiri. Constructorii sînt acei care au creat cu mîinile lor — din cărămizi, var și lut — frumuseți ca Tagi-Mahal și splendori cum e Kutub-Minar[3]. Arta lor este înrudită cu vrăjitoria. Așa cum pictorul, cu ajutorul paletei sale, creează pe pînză o operă nemuritoare, sculptorul dă viață unei pietre obișnuite, sau cîntărețul, prin virtuozitatea sa, atinge corzile cele mai gingașe ale sufletelor ascultătorilor — tot așa și constructorul, înălțînd cu mîinile sale palate și temple minunate, cu coloanele, arcadele, firidele și cupolele lor, creează și el frumusețe. Dar iată că acum fiul unui astfel de constructor trebuie să slugărească zile întregi pe un antreprenor ignorant și grosolan.

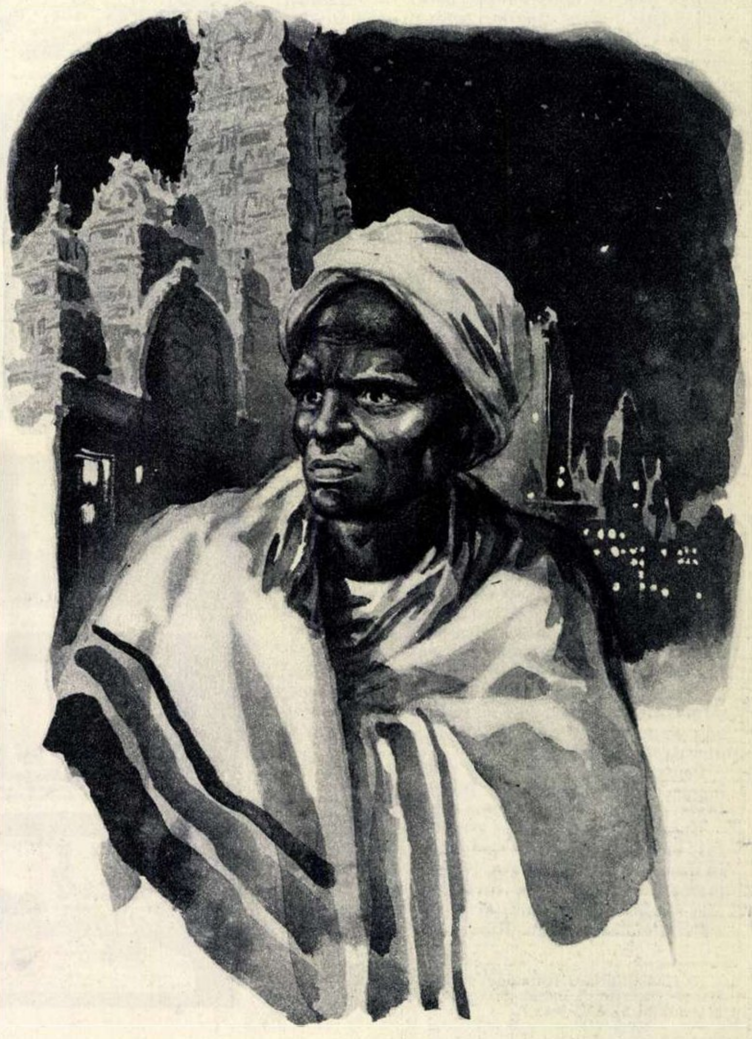

Bundu nu se orienta în problemele economice și nu se pricepea de loc la politică. Nici măcar nu era supărat că New-Delhi e plin de străini veniți de peste mări și oceane. Simțea doar o amărăciune la gîndul că zidarii nu mai sînt azi prețuiți. Un meșter ca el să fie șomer!...

In dosul ușii se auzi cineva tușind.

— Bună seara, frate Bundu! Ei, ți-a venit nora?

— A, moș Heiaruddin, poftim, intră înăuntru! Ibrahim s-a dus s-o aducă. Acu-acu trebuie să pice!

Moș Heiaruddin intră în casă, lovind cu bastonul în pămînt. Era cel mai bătrîn dintre zidari; oamenii spuneau în glumă că el a pus temeliile de piatră clădirilor care au fost ridicate încă pe vremea lui Șah-Geahan. Era președintele asociației lor și toți zidarii îl considerau drept un dascăl, un conducător al lor, și-l tratau cu mult respect.

— De, bun lucru. Ibrahim se-nsoară, și soția lui o să aibă grijă de tine: îți va găti mîncarea și-ți va umple luleaua. Dar, știi ceva, Bundu...

Aci moș Heiaruddin tăcu.

— Ce-i? Te ascult, moșule!

— Uite, la ce mă gîndesc. Vreau să te întreb: unde ai să dormi la noapte?

— Cum adică unde? întrebă Bundu nedumerit.

Pe urmă înțelese unde voia să bată moș Heiaruddin. Ibrahim și soția lui urmau să petreacă astăzi prima lor noapte împreună — și el nu avea decît o singură odaie, atît de mică, încît nu era chip s-o împarți în două. Vrei, nu vrei, dar în noaptea asta însurățeii trebuiesc lăsați singuri.

— Uite ce e... să n-ai nici o grijă, vii și dormi la mine.

Și moș Heiaruddin plecă, tușind parcă stingherit că a trebuit să vorbească astfel cu vecinul său.

---

[1] Şalurile de Benares şi de Caşmir sînt vestite nu numai în toată India, dar şi dincolo de hotarele ei.

[2] Capitala Indiei, Delhi, este împărțită în două: orașul nou și orașul vechi. In New Delhi sînt situate instituțiile guvernamentale centrale, ambasadele și băncile; cele mai frumoase cartiere ale orașului sînt locuite de străini.

[3] Leal Kilea, Geamma Masgid, Tagi-Mahal și Kutub-Minar sînt vestite monumente arhitecturale străvechi indiene.

„Nu, nu mă duc la moș Heiaruddin, — se gîndi Bundu. Mă fac de rîs în ochii lumii. Mai bine dorm în altă parte".

Se lăsă răcoare. Bundu luă o pătură groasă din cuier și și-o puse pe umeri.

„Dau eu undeva de un locșor, o să mă acopăr și o să stau pînă mîine dimineață, — se gîndi el. Doar e vorba de o noapte, numai".

In sfîrșit, tinerii căsătoriți își făcură apariția. Soția lui Ibrahim stătea în fața lui Bundu, cu vălul puțin ridicat. Avea cu dînsa șalul pe care i-l dăduse Bundu. El își privea nora și nu știa ce să spună.

Rupse totuși tăcerea:

— Așadar, ați venit, Ibrahim? Și fără să mai aștepte vreun răspuns, adăugă: — Foarte bine. Voi să vă odihniți, iar eu am să dorm în noaptea asta în altă parte.

Și Bundu ieși.

In vale scînteiau luminile din New-Delhi. De pe o colină, Bundu cuprindea cu privirea un ocean nemărginit de lumină și i se părea că un meșter foarte iscusit a încrustat cu briliante o pardoseală de piatră neagră.

„Intr-un oraș atît de mare să nu găsească oare unde să-și petreacă noaptea un om singur ca mine?" se gîndi Bundu.

Cunoștea bine străzile orașului New-Delhi. Doar a construit orașul cu propriile sale mîini! Cunoștea fiecare casă. Iată, clădirea aceasta este reședința vice-regelui. Și are nenumărate odăi. In fiecare din ele ar încăpea ușor zece odăițe ca cea a lui Bundu. Camerele de baie sînt căptușite cu marmoră și nici ele nu sînt mai mici decît celelalte odăi. Au niște pardoseli netede și lucioase, de poți să pui mîncare pe ele și s-o mănînci. Imensa sală de dans e plină de oglinzi, iar parchetul e atît de lucios, încît te poți privi în el ca într-o oglindă.

Dar în noaptea aceasta palatul era întunecat. Bundu își aduse aminte că, de obicei, în vacanța de iarnă vice-regele pleca la Calcutta. Prin urmare această casă imensă era acum goală. Marile camere de baie, terasele lungi și imensa sală de dans cu parchetul ca oglinda, sînt pustii. Oare slugile care au rămas nu vor găsi într-o cameră sau pe vreo verandă un locșor unde ar putea dormi Bundu? Lîngă intrarea principală, în palat, Bundu văzu o gheretă de lemn. Poate e liberă; o să doarmă în ea o noapte. Dar, îndată ce se apropie, un soldat cu mustăți lungi ieși din gheretă și strigă: „Cine ești?" După care veni spre el și-l întrebă: „De unde ai mai răsărit? Ce te-nvîrți pe aici? Ori vrei să jefuiești casa vice-regelui?"

Nevrînd să se ia la harță cu el, Bundu nu răspunse și se îndepărtă.

Străzile orașului New-Delhi se resfirau în toate părțile. Erau străzi largi, curate și luminoase. Poate că nici pardoseala de lut din odăița lui Bundu nu era așa de curată ca pavajul acestor străzi. Lămpile electrice luminau ca ziua. Totuși, această lumină puternică nu încălzea, și Bundu n-avea unde să-și dezmorțească mîinile înghețate. Ceasul de la poșta centrală bătu de zece ori. Bundu tremura de frig. Ca să se încălzească cît de puțin, iuți pasul.

Gîndul stăruitor despre așezarea camerelor din palatul vice-regelui nu-i dădea pace.

O casă atît de mare pentru un singur om! O fi el vice-rege, dar nu e decît un om și are cîteva sute de camere! Și ce camere! In fiecare din ele ar încăpea un sat de zidari... Camere de baie, galerii lungi, terase, o cameră pentru gustarea de dimineață, alta pentru masa de prînz, alta pentru masa de seară, o sală de dans cu parchetul ca oglinda — și toate pentru un singur om! Dar pentru Bundu, care a construit toate aceste case cu mîinile lui, nu se găsește nici măcar o cămară în care să poată dormi o noapte?...

Pentru prima oară un gînd îngrijorător începu să-l frămînte pe Bundu: „De ce oare toate acestea sînt așa cum sînt? De ce?"

Bundu cutreieră toate străzile în lung și în lat, dar nu găsi nicăieri adăpost. După ce lăsă în urmă străzile luminate, Bundu văzu o clădire măreață peste care se revărsau razele lunii. „Ce o fi asta?" se gîndi el și își aminti îndată că era mausoleul lui Hamaiun. [4]

„Poate că aici, pe trepte, într-un colț, se va găsi loc pentru mine!"

Picioarele obosite ale lui Bundu își recăpătară sprinteneala și se îndreptă repede spre mausoleu. Dar nu apucă să intre bine pe poartă, cînd un paznic pus din partea departamentului pentru ocrotirea monumentelor antice îl somă cu brutalitate:

— Ascultă, cine ești? Cară-te imediat, hoțule, căci altfel îți arăt eu ție!

Bundu n-avea putere să discute. Se întoarse și porni spre New-Delhi.

Era foarte revoltat. Vasăzică, pentru cadavrul unui rege e nevoie de un palat uriaș, iar pentru omul viu Bundu nu se găsește nici măcar o cameră.

Cine a zidit mausoleul lui Hamaiun, dacă nu strămoșii lui Bundu? Și acum iată că pe Bundu îl alungă de pretutindeni ca pe un cîine de pripas... De ce sînt astfel orînduite toate acestea? De ce? Vice-regele are nevoie de un palat cu trei-patru sute de camere... una pentru ceai, una pentru fumat, una pentru vin... Sau regele ăsta — cum îi zice? — care a murit acum cîteva sute de ani... Chiar acum, cînd este mort, are nevoie de un palat în loc de mormînt... Dar pentru Bundu, zidarul, nu se găsește nimic... De ce oare toate acestea? De ce?...

Bundu simți că puterile îl părăsesc cu totul și că picioarele nu vor să meargă mai departe. Se culcă pe trotuar și se înfășură cu pătura. Cînd ți-e somn, pînă și țepii ți se par moi! Lui Bundu îi era tare frig, totuși adormi.

A doua zi dimineața soarele se ridică de după munți împrăștiind ceața de peste Delhi. Razele lui căzură pe palatul vice-regelui. N-au putut răzbate prin zidurile groase de piatră; umbra palatului se așternu ca un nor negru pe pămînt. Scurtîndu-se din ce în ce, ea alunecă peste trupul înghețat al zidarului Bundu și merse mai departe...

---

[4] Hamaiun (sau Humaiun) a fost fiul împăratului Babur, cuceritorul Indiei de nord în prima jumătate a secolului al XVI-lea.

Studioul de diafilme
„ION CREANGĂ"
prezintă
LUPTĂM PENTRU PACE
PENTRU SOCIALISM

Diafilmul romînesc

„Duminică seara la căminul cultural se va prezenta diafilmul „Mitrea Cocor". Așa spuneau afișele apărute pe pereții multor case din sătucul acela de munte, încă neelectrificat.

Duminică seara tot satul, cu mic cu mare, era adunat în sala de festivități, proaspăt văruită, a căminului.

Capetele tuturor se întorceau cu mirare spre fundul sălii unde un tînăr meșterea cu sîrg la o cutiuță de metal pe al cărei capac stătea scris „Studioul de diafilme „Ion Creangă", și care era luminată de un bec alimentat cu o baterie de buzunar. Apoi, cînd se făcu întuneric, pe peretele alb începură să se proiecteze imaginile mult așteptate...

*

Diafilmul este o bandă de celuloid lungă doar de vreo doi metri, cuprinzînd o serie de imagini înșiruite după o anumită ordine și însoțite de texte explicative. Diafilmul se proiectează cu ajutorul unui aparat mic, portativ, care se poate alimenta și cu curentul slab al unei baterii de buzunar. Datorită acestui fapt, el poate pătrunde și în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, acolo unde, neînfăptuindu-se pînă acum electrificarea, nu s-a putut introduce pînă în prezent nici cinematograful.

Cum se realizează un diafilm ?

La masa sa de lucru, scenaristul încheagă o acțiune vie, interesantă, bazată pe datele strînse în îndelungata sa documentare pe teren.

Cînd subiectul e gata, el începe, împreună cu redactorul studioului, trierea imaginilor, în scopul unei prime schițe a viitorului diafilm. Aceasta e munca de decupaj regizoral.

Punct cu punct, urmărind indicațiile cuprinse în caietul de decupaj regizoral, aparatele fotografice înregistrează scenele care vor ilustra subiectul. Printr-o migăloasă muncă de selecționare a fotografiilor luate, șeful echipei alcătuiește apoi montajul artistic, forma brută a diafilmului.

Munca de realizare efectivă a peliculei abia începe. Aplecați asupra planșelor lor, desenatorii alcătuiesc graficele explicative care vor însoți scenele de viață... Alți desenatori schițează desenele artistice pe care se vor imprima unele dintre titluri. Apoi, lipite cap la cap, unul cîte unul în ordinea stabilită, negativele izolate înfiripă negativul diafilmului, pe care se va copia și textul, printr-o nouă fotografiere. Primele probe se trag imediat... După acestea se vor copia pozitivele diafilmului.

Tematica Studioului „Ion Creangă" este foarte variată. Printre diafilmele realizate în cursul anului 1953 se numără unele care popularizează metodele înaintate ale stahanoviștilor sovietici ca: „Metoda Duvanov în arderea rapidă a cărămizilor", „Metoda marșrut în țesătorie" ; apoi diafilmele „Cultivarea pătlăgelelor roșii", „Folosirea gunoiului de grajd", „Corpul omenesc în continuă dezvoltare și transformare," „Fabrica de Confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej", realizate în același an, precum și diafilmele cu subiecte din viața politică internațională ca: „China nouă, o forță a lagărului păcii". „Lupta unită a poporului german împotriva remilitarizării" și altele.

Pentru a lărgi cît mai mult răspîndirea diafilmului, întreprinderea „Industria Optică Romînă" a executat aparate de proiecție. De asemeni, întreprinderea „Tehnocin" a găsit posibilitatea executării în serie a unui nou prototip de aparat pentru diafilme. Studioul „Ion Creangă" va avea astfel în viitorul apropiat posibilitatea să intensifice și mai mult răspîndirea diafilmului romînesc.

PALATUL CULTURAL DIN TÎRGU-MUREŞ

In sala de lectură a bibliotecii regionale.

Tîrgu-Mureş, privit de pe platoul Corneşti, pare un oraş-miniatură, cu turnuri şi cupole multicolore, cu căsuţe şi vile cochete. De aici, de sus, privirile îţi sînt atrase de o clădire masivă cu acoperişul compus din ţigle sinilii, roşii şi albe, ţigle smălţuite ce strălucesc în lumina soarelui: e Palatul Cultural.

Biblioteca regională aflată aici dispune astăzi de 50.000 de volume. Intr-un singur an — 1953 — ea a fost frecventată de un număr de 33.600 de cetăţeni.

La etaj, se află muzeul regional. In colecţiile acestui muzeu se găsesc peste 5.500 de obiecte, începînd de la fosilele de mamut şi uneltele de bronz, de fier sau de os din diferite epoci, pînă la documentele epocii moderne. Printre cele mai frumoase obiecte datînd de pe vremea stăpînirii romane în Dacia, se află capul de alabastru al zeiţei Junona, descoperit la Cristeşti (raionul Tg. Mureş). Muzeul posedă şi importante documente din epoca feudală, unele foarte interesante, cum sînt diplomele de donaţiune prin care Maria Terezia şi împuternicitul ei din Transilvania, Gavril Bethlen, acordau unele privilegii breslei tîmplarilor din Tg. Mureş. Alături de acestea se poate vedea regulamentul breslei tîmplarilor (1754) prin care se interzicea breslaşilor de a angaja ucenici din rîndurile fiilor de iobagi. Se mai găsesc aici ştampile, inele, procese verbale ale breslei cizmarilor, diferite produse din anul 1696 etc. Citind inscripţia de pe lada breslei croitorilor, afli că în anul 1822 această breaslă se compunea din 48 de persoane.

Urci un etaj mai sus şi privirile ţi se plimbă pe tablourile galeriei de pictură. Printre comorile galeriei se află picturile „Ciobănaş“ de N. Grigorescu, „Hora“ de Th. Aman, „Spălătoresele“ pictorului maghiar Munkacsy Mihaly (1844 — 1900) şi studiul lui Lotz Karoly (1833 — 1904) „Muza cu liră“, care constituie subiectul uneia din frescele cupolei Operei de Stat din Budapesta, pictată de acelaşi autor.

In sălile de la parter ale Palatului Cultural s-a deschis expoziţia jubiliară a Şcolii medii de arte plastice din localitate. Aici este expusă sculptura elevului Victor Roman din cl. XI-a, fiul unui ţăran muncitor din Mărtiniş (raionul Odorhei), intitulată „Aruncătoarea cu discul“, alături de peisaje din Valea Gurghiului, tablouri de o reală frumuseţe pictate de Geza Biro, absolvent al şcolii.

In cadrul Palatului Cultural mai funcţionează: orchestra Filarmonicii de Stat „Mureşul“, Şcoala populară de artă, cu 525 elevi care urmează cursuri de canto, compoziţie, ritmică, balet şi dansuri populare, şi Teatrul Secuiesc de Stat.

Ştefan IZSÁK
corespondent - Tg. Mureş

In atelierul de sculptură al Şcolii medii de arte plastice, elevul Jenö Korondi din cl. X-a lucrează un studiu.

Orchestra Filarmonicii de Stat „Mureşul“, compusă din 45 de persoane, în timpul unei repetiţii. La pupitru, compozitorul Geza Kozma.

Clădirea Palatului Cultural din Tg. Mureş.

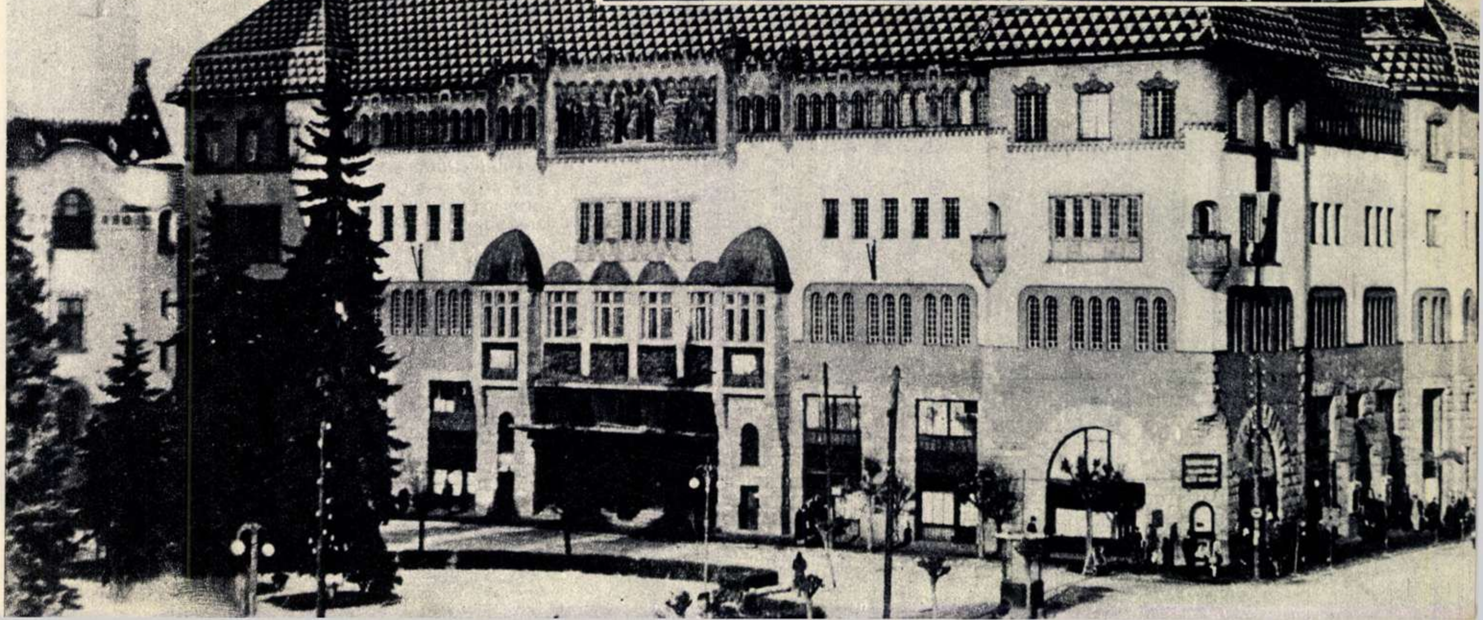

Pe urmele lui PINTEA VITEAZUL

– Din însemnările unui folclorist –

de Costea PALTIN

De-a lungul văii străjuite de munţi pe ale căror creste zăpada sclipea cu scînteieri vii, Dorna îşi mîna apele. Pe luciul ei, plutele conduse de mîini agere treceau cu iuţeala săgeţii.

La poalele muntelui Ouşorul, în satul Dorna Cîndrenilor, trenul face un scurt popas. Am coborît. Aici am aflat primele lucruri despre haiducul Pintea, a cărui imagine e păstrată şi astăzi, la peste 250 de ani de la moartea lui, în baladele şi cîntecele bătrîneşti. Mergînd de-a lungul căii ferate, pe drumul ce trece prin mijlocul satului, am intrat în vorbă cu un bătrîn în pletele căruia anii au nins din belşug. Cu ochii lui ageri, moş Gheorghe Vîrvoreanu ne-a privit întîi iscoditor, apoi, aflînd rostul nostru pe meleagurile sale, şi-a deschis sufletul încetul cu încetul. Ne-a povestit multe despre istoria satului său, pe unde, înainte vreme, nu erau decît păduri intinse cu oameni puţini ascunşi în umbra lor.

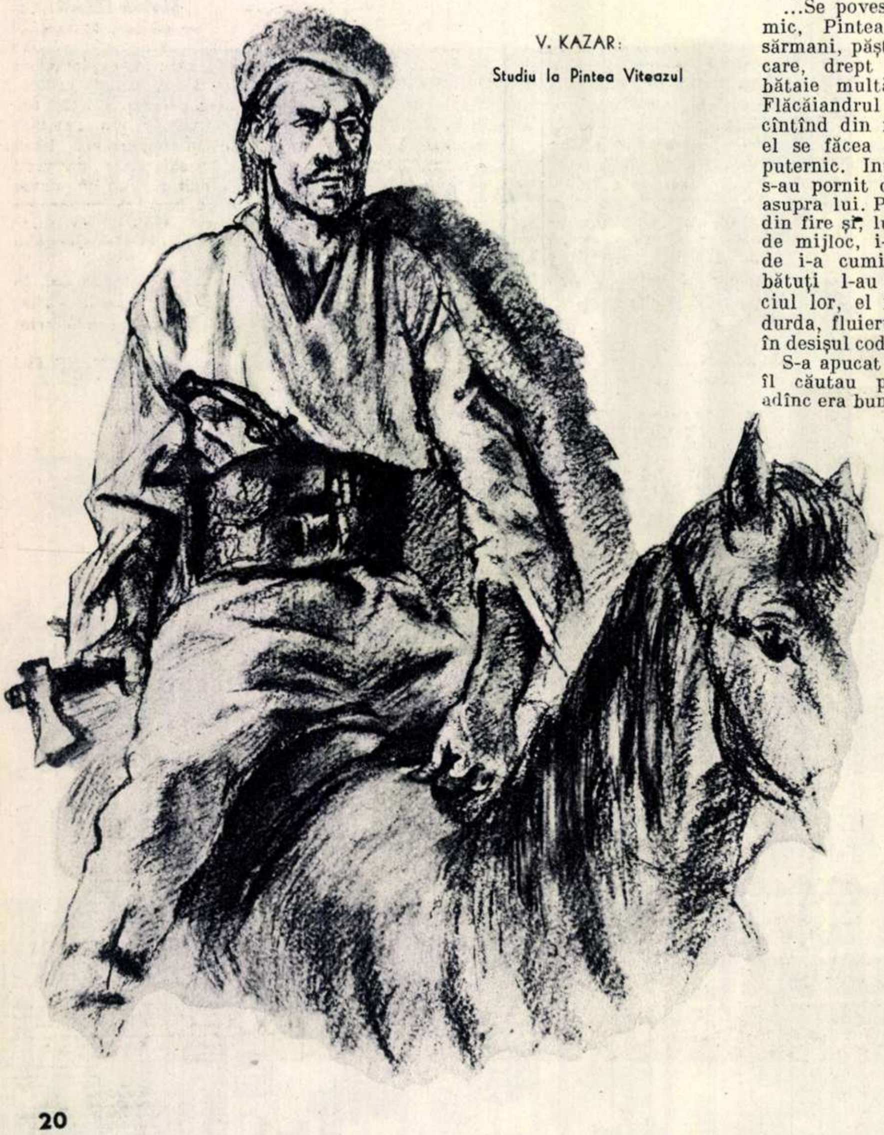

V. KAZAR:

Studiu la Pintea Viteazul

Punînd mîna straşină la ochi, moş Vîrvoreanu a privit în depărtare, arătîndu-ne Călimanul, Ascuţitele, Pietrele Roşii, şi alte vîrfuri la picioarele cărora este aşezat satul Poiana Negrii.

„Pe acolo îşi aveau ascunzişul, cu două veacuri şi jumătate în urmă, voinicii lui Pintea Viteazul, care au haiducit prin părţile acestea şi erau vestiţi pînă departe, spre Baia Mare... “

...Astfel am început noi, folcloriştii porniţi să deslușim trecutul poporului şi patriei noastre în cîntecul şi versul popular, să dăm de urmele neînfricatului Pintea, viteaz apărător al împilaţilor. Tot cutreierînd regiunea, ne-am dat seama că mai toţi bătrînii satelor ne pot spune cîte ceva despre vestitul haiduc:

Frunzuliţă ruptă-n vînt
Multe-au fost şi multe sînt,
Multe sînt de povestit
Despre Pintea cel vestit
Ce pe-aci a haiducit...

...ne-a cîntat Moş Gavril Paşcanu cu vocea lui molcomă, puţin tremurătoare, dar plină de căldură. Iată povestea vestitului haiduc, aşa cum am închegat-o din istorisirile localnicilor, din balada pe care o mai cîntă şi astăzi cu drag cei de prin partea locului:

...Se povesteşte că, pe cînd era mic, Pintea, fecior de oameni sărmani, păştea oile unor bogătaşi care, drept răsplată, îi dădeau bătaie multă şi mîncare puţină. Flăcăiandrul îşi astîmpăra amarul cîntînd din fluier. Cu cît creştea, el se făcea tot mai voinic, mai puternic. Intr-o seară, bogătanii s-au pornit din nou cu ciomegele asupra lui. Pintea şi-a ieşit atunci din fire şi, luîndu-i unul cîte unul de mijloc, i-a trîntit la pămînt, de i-a cuminţit. Apoi, deşi cei bătuţi l-au rugat să devină baciul lor, el n-a primit, şi-a luat durda, fluierul şi cîinii, a plecat în desişul codrilor şi bun dus a fost.

S-a apucat de haiducie. Degeaba îl căutau poterile, căci codrul adînc era bun prieten al viteazului. Pe înguste poteci de munte, voinicul se ducea pînă la Bistriţa, la Cîmpulung, la Cîrlibaba şi ajungea pînă la Baia Mare, aţinînd calea grofilor şi a negustorilor hrăpăreţi; iar ce lua de la dînşii, Pintea împărţea obijduiţilor.

Hai voinici, unde merg eu
Să vă scap de tot ce-i rău...

Buciumul suna prelung şi la chemarea lui, voinicii veneau cu zecile pe toate potecile. Melodia lină deapănă mai departe, în versuri iscusite, firul baladei, povestind despre acea fată oacheşă — fiică de grof din Baia Mare — pe care Pintea a îndrăgit-o şi căreia i-a mărturisit odată taina puterii lui.

Taina aceasta o mai ştiau doar fraţii lui întru haiducie:

Pintea — atuncea le striga:
„Moartea mea din ce va sta?
Din trei boabe de grîu sfînt,
Dintr-un plumbuţ de argint,
Subţioară nimerit,
Subţioară de-a stînga
Că-acolo-i puterea mea..."

Intr-o noapte întunecoasă, haiducii au încălecat pe cai şi hăulind de răsunau codrii au pornit

„La Baia Mare
După pîne, după sare,
După praf de cel mai mare.

dar, cînd au ajuns acolo, au dat peste ei poterile stăpînirii. Fiind puţini şi neputînd să le ţină piept poterilor, haiducii au fost prinşi şi supuşi la chinuri pentru a trăda taina lui Pintea. Intre timp, însă, taina i-o trădase fiica grofului. Pintea, îngrijat că tovarăşii săi nu se mai întorc, şi-a adunat restul cetei şi a plecat spre Baia Mare în ajutorul lor. Acolo, poterile i-au ieşit înainte, spunîndu-i că degeaba vrea să se mai lupte cu dînşii, întrucît ei îi cunosc taina. In dîrzenia lui, Pintea le-a răspuns:

„Ascultaţi, Pandurilor,
Spuneţi voi şi domnilor
Că eu legat nu mă dau
Pînă pe picioare stau.
Eu de moarte nu am frică,
Ea de mult mi-i ibovnică,
Dar mă doare inima
Că m-a vîndut mîndra mea..."

Apoi a început lupta. Pintea a făcut minuni de vitejie, dar un ostaş bătrîn l-a omorît, ochindu-l la subţioară:

Pintea de pe cal cădea
Calul jalnic necheza...

Apoi, sleit de puteri, înainte de a-şi da sufletul, s-a adresat fraţilor săi de luptă cu îndemnul:

„O sută cincizeci ai mei,
Toţi voinici ca nişte zmei,
Rămîneţi în codru verde
Unde urma vi se pierde
Şi ţineţi toţi laolaltă
Să nu vă daţi niciodată..."

In satele Gura Negrii, Ortoia, Şarul Dornei, la Poiana Stampei, pretutindeni am auzit povestindu-se şi cîntîndu-se vitejiile haiducului Pintea, atît de iubit de popor.

Melodiile cîntecelor şi versurile baladei ne fac dovada înaltei măiestrii a poporului, care a ştiut să zugrăvească în chip atît de minunat lupta dusă cu dîrzenie de aceşti voinici pentru libertatea oprimaţilor.

Poporul nu-şi scrie istoria, ci o trăieşte, o povesteşte, o cîntă. Legînd firul tradiţiei de cel al istoriei, am aflat că, într-adevăr, Pintea Viteazul a fost unul dintre cei mai îndîrjiţi luptători pentru cauza iobăgimii ardelene.

In mai 1703, Ferencz Rakoczi II a dat semnalul unei mari răscoale, făgăduind ţărănimii iobage că-i va reda libertatea şi-i va îmbunătăţi starea economico-socială.

Cînd, în august 1703, Rakoczi i-a cerut ajutorul lui Pintea, acesta a venit cu ceata haiducilor săi, a luptat vitejeşte la asediul oraşului Baia Mare dar, fiind rănit, a fost prins şi, în ziua de 22 august 1703, ucis. Aşa glăsuieşte istoria.

Pentru verificarea datelor istorice și a felului în care figura legendară a lui Pintea Viteazul se reflectă în tradiția populară, am pornit din nou pe meleagurile mai sus amintite, poposind mai întîi în Baia Mare.

Un turn înalt, ctitoria Huniazilor, mai străjuiește și acum porțile vechii cetăți. Pașii ne duceau pe urme de vechi cronici, prin cetatea cu ziduri cenușii, și parcă vedeam cum, în încleștarea luptei, porțile cetății erau sfărîmate de loviturile de bardă ale voinicilor lui Pintea. Spune legenda că, după ce a căzut, Pintea a fost scos din oraș și înmormîntat sus, pe dealul Crucii, acolo unde erau vechile băi (mine) de aur.

Am pornit să cunoaștem împrejurimile. Mașina alerga sprintenă pe drumul neted. La ieșirea din satul Tăuții de Jos, la hotarul cu Baia Sprie, am oprit puțin. Legenda spune că aici Pintea, rănit în luptă, și-ar fi înfipt coada baltagului într-o piatră de moară, ar fi pus-o pe umăr și ar fi plecat spre Baia Sprie. Sleit de puteri, a aruncat-o apoi la margine de drum, de s-a scufundat toată în pămînt.

Ne-am apropiat de Baia Sprie. Situată la poalele Gutinului, străvechea așezare dăinuiește încă de pe vremea romanilor. La muzeul din Baia Sprie am văzut o ploscă, o bîtă și o cămașă de zale, despre care tradiția spune că ar fi aparținut lui Pintea. Localnicii de aici cunosc și ei vitejiile haiducului.

Am plecat din Baia Sprie urcînd pe amețitoarele serpentine ce duc spre vîrful muntelui Gutinul. Trecînd prin codrii bătrîni de fag, apăreau, cu cît urcam mai sus, siluetele zvelte ale brazilor care-și înălțau vîrfurile spre lumină. Acolo sus, spre vîrful muntelui, a fost cartierul general al haiducilor lui Pintea. Fiecare locșor este legat de firul viu al tradiției. Sub pietrele acelea pleșuve era „pivnița lui Pintea". Ceva mai jos, „lacul lui Pintea".

Am început a coborî spre Crăcești. La o răspîntie a drumului, mașina s-a oprit la „izvorul lui Pintea". Am coborît și am băut din apa cristalină a izvorului ce amintește viața haiducului. Am ajuns apoi la Budești, sat vechi, în care de asemeni e vie tradiția haiducului. In sat se păstrează o altă cămașă de zale și coiful lui Pintea. După ce le-am cercetat, am coborît la drum, intrînd în vorbă cu cîțiva bătrîni ai satului. Fiecare dintre ei se întrecea a ne spune cîte ceva despre Pintea. Bătrînul fierar Gheorghe Covaci, care-i și ceterașul satului, ne-a cîntat pe strunele ceterei sale, melodia molcomă a baladei lui Pintea, pe care noi ne-am notat-o cu grijă. Se asemăna ca două picături cu cea cîntată în Valea Dornelor. Moș Ion Pop-Todocău ne-a spus apoi că grofii nu ascultau cu plăcere cîntecele despre Pintea, iar moș Covaci a adăugat că, pe vremuri, poporul nici n-avea voie să le cînte.

Totuși, împotriva voinței stăpînirii de atunci, poporul a povestit legende și a cîntat nenumărate cîntece despre viteazul haiduc.

Acum, cînd zorii unei lumi eliberate de povara asupririi luminează calea poporului, pentru care Pintea a luptat neînfricat, se cuvine să ne îndreptăm cu drag gîndurile spre cel căruia poporul i-a zis, pe bună dreptate, Pintea Viteazul.

Intîlnire cu MIREILLE MIAILHE

Mireille Miailhe

Pe Mireille Miailhe o cunoșteam de mult, deși pînă acum cîtăva vreme nu o văzusem niciodată. O știam din lucrările ei, îi cunoșteam trăsătura de penel sigură, viguroasă, din care se simțea artista luptătoare. Maturitatea politică și artistică a acestei pictorițe franceze îmi inspirase admirație și respect.

Și iat-o printre noi, la Uniunea Artiștilor Plastici, discutînd despre artă. O femeie tînără, cu ochii sclipind de inteligență, cu replica scurtă, vioaie, cu mișcări ferme. Discuta cu pasiune, cu aceeași pasiune pe care o simți izbucnind, năvalnic, și în arta ei. Ne povestea despre Algeria anului 1952, completîndu-ne imaginea pe care o evocă lucrările ei și ale lui Boris Taslitzky.

Cred că Mireille Miailhe ar putea să scrie și literatură: cuvintele ei ne-au adus în față o realitate cutremurătoare. Cea a „binefacerilor" aduse de colonialiștii francezi în Algeria: mizerie cumplită, închisori, copii înfometați, trahomă... Mi-am amintit atunci de una din lucrările ei, intitulată simplu: „Tineri muncitori agricoli". E o pînză zguduitoare. Un lanț de copii cu trupurile acoperite de zdrențe sapă pămîntul, înghesuiți unul în altul. Muncesc cu înverșunare, înspăimîntați, ca urmăriți de o cumplită vedenie: în spatele lor se profilează, amenințătoare, imaginea vătafului, gata parcă să-i strivească sub cizmă. Primul din șirul copiilor și-a lipit aproape pieptul de pămînt și pare că, de groază, scurmă țărîna cu unghiile. Celălalt lucrează în neștire, mecanic, ca un robot, urmărind cu privirea lipsită de expresie mișcările tîrnăcopului. Sleiți, abrutizați sînt și ultimii doi din șirul micilor agricultori algerieni. In mijlocul lor, imaginea celui de al treilea copil aduce o notă de înviorare: el și-a smuls privirea din pămînt și și-o îndreaptă, mai încrezător, înainte. Simți că acest tînăr a început să gîndească, că nu acceptă resemnat munca aceasta de galeră, simți că în el se trezește ura, setea de luptă. Și senzația aceasta de creștere năvalnică a împotrivirii poporului algerian, ți-o sugerează și cerul: întunecat, apăsător, el e sfîșiat tăios de o dungă de lumină strălucitoare. „Cerul înăbușitor al Algeriei coloniale se va limpezi!" – îți spune tabloul pictoriței Mireille Miailhe...

De această lucrare mi-am amintit atunci cînd dînsa ne povestea cum, în cele două luni cît au stat în Algeria, ea și Boris Taslitzky au trebuit să lucreze pe furiș, sub ochiul poliției colonialiste. In cele din urmă Taslitzky a și fost arestat. Firește, nu le conveneau guvernanților impresionantele mărturii pe care le aduceau pînzele acestor artiști.

...Am zăbovit mult de vorbă în acea seară, la Uniune. La un moment dat s-a apropiat de mine și a început să-mi discute lucrarea de diplomă – „Și la noi va arde lampa lui Ilici" – pe care o văzuse la Expoziția Anuală. Am rămas surprins de faptul că o reținuse. Mi-a adus o serie de observații critice, făcute cu multă ascuțime, asupra scenei înfățișate în lucrare, scenă pe care ea nu o găsea cea mai reprezentativă pentru a ilustra importanta temă a electrificării satului nostru. Aprecierile ei, deosebit de adînci, mi-au dat mult de gîndit și cred că a avut dreptate. Ne-a povestit apoi ce impresie puternică i-au lăsat dezbaterile Plenarei Uniunii Artiștilor Plastici, precum și unele lucrări ale lui Corneliu Baba, Ligia Macovei, Taru...

Mireille Miailhe se află acum departe de noi, în țara ei, dar noi păstrăm încă vie impresia vizitei acestei artiste luptătoare, care ne-a adus salutul artei franceze progresiste.

Anastase ANASTASIU

pictor

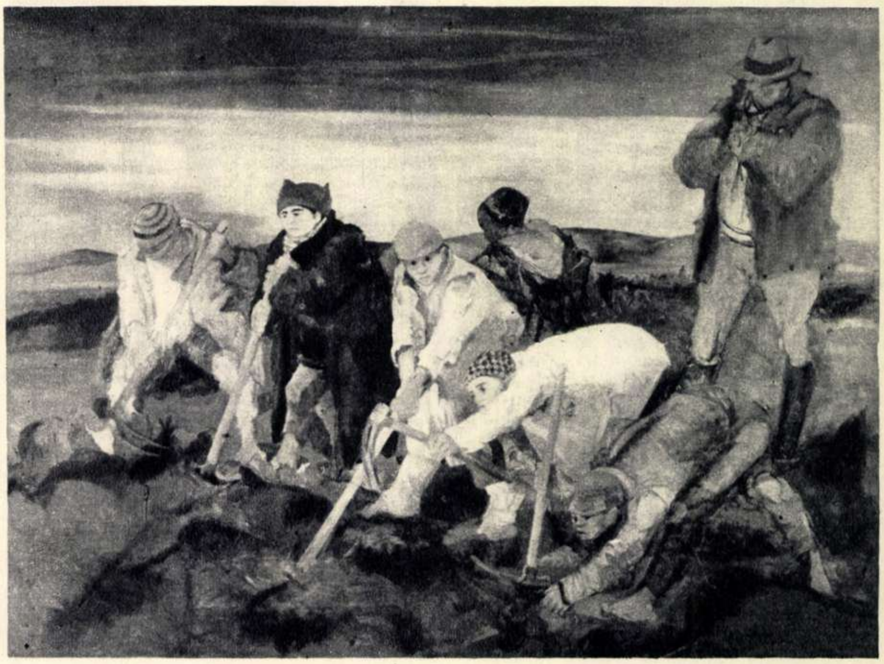

Cerul Coreei și al Filadelfiei

de Maria **ARSENE**

Ilustrații de A. STOICESCU

MOTTO:

> Micuțul coreean Chim Ciol Jun, în vîrstă de 10 ani, a fost atins și desfigurat de flăcările unei bombe cu napalm, lansată de un avion american în zona Kaisung, la 21 noiembrie 1950.

Cerul din Coreea nu se deosebește cu nimic de cerul din Filadelfia. Norii nu sînt mai albi ori mai pufoși și nici soarele nu strălucește mai puternic. Dar ca să poți face dintr-un camion această constatare, trebuie să te uiți numai în sus. Adică, să te ferești ca privirea să-ți alunece peste ruinele orașelor și satelor bombardate, pe deasupra ogoarelor incendiate și a pădurilor retezate de obuze, înșirate de o parte și de alta a șoselelor. Cum ar fi, de pildă, șoseaua care duce spre Panmunjon...

*

Erau patru, prizonierii din autocamion. Locotenentul Joe Parker din forțele aeriene americane, sergentul englez J. P. Murphy, dintr-un batalion aeropurtat, caporalul francez Jerôme Duval din infanterie și pilotul de vas Anastasi Macri, din marina comercială greacă.

Joe se lăsă pe spate, apoi își întinse trupul pe rogojina groasă de pe podea. Trase o dușcă zdravănă de aer în piept și rămase mai departe cu ochii agățați de marginea dantelată a unei fîșii lungi și albe de nor. Dacă n-ar fi fost zguduirile mașinii și hopurile dese pe care șoferul încerca, totuși, să le ocolească, ar fi putut crede că se află încă în Boeing-ul 26, din care sărise cu 15 luni în urmă, lăsîndu-l încă arzînd în aer.

Tot un astfel de cer era și atunci. De un albastru încremenit, spart în cîteva locuri și înfundat cu ghemotoacele de vată ale norilor. A fost primul său drum deasupra unui teritoriu peste care nu trebuia să zvîrle, ca la manevre, bombe de aluminiu și carton presat, ci torpile adevărate, din fontă și oțel, de cîte o jumătate de tonă. Și fiecare din ele contabilizată: ora, minutul, secunda, poziția, obiectivul și, pe cît posibil, rezultatul. Pentru a putea raporta, îndată după aterizarea pe aeroportul de bază al escadrilei...

Joe se ridică iarăși în capul oaselor și se săltă pe bancheta de lemn.

De sus, de la trei mii de metri, perspectiva Coreei este cu totul alta. Satele par pete cafenii în lacurile verzi-galbene ale cîmpurilor. Orașele sînt îngrămădiri geometrice de cutiuțe albe și cenușii, străbătute de vinișoare subțiri — străzile. Iar oamenii...

In spitalul de campanie și apoi în lagărul de prizonieri, noțiunea de om...

Prin vizorul împărțit și gradat al bombardierului, oamenii nu se văd mai mari ca o furnică, ca o rîmă, ori ca o gîză. Și nici nu par mai de preț ca aceste viețăți desenate și întîlnite în albumul cu poze al Ellei, fetița lui, care-l așteaptă acasă în Filadelfia.

Dar jos, în spitalul de campanie cu pereții de scînduri și acoperișul însemnat cu o cruce mare și roșie într-un cerc alb, acolo, în spitalul de campanie, unde oamenii nu-și mai poartă identitatea în tăietura ochilor, în culoarea pielii, în cifre sau în rapoarte, ci în gînduri și dureri — doctorița Te U Sin i-a spălat cu blîndețe și răbdare rana profundă din ceafă și tot atît de îndemînatic i-a bandajat-o. Pînă la vindecare. Infirmiera Jun Oc Ci i-a dat să mănînce cu lingura, săptămîni întregi, ca unui prunc. Sergentul Hon En De i-a fost partener în echipa de fotbal...

*

Cînd o să le spună domnilor de la bază — dacă o să-i mai întîlnească — și băieților de acasă?... O, ăstora are să le-o zică neapărat. De cum va sosi.

Old Big, bătrînul negustor de atleți, președintele clubului „The Black Aigle“ din Filadelfia, l-ar cumpăra, cu 5.000 de dolari, pe Hon En De, fără să clipească.

Iar el, locotenentul Parker, primise doar 50 dolari ca să ucidă cinci mii de Hon En De... N-a mai avut timp, însă... Necunoscutul tunar coreean i-a pus capăt, chiar de la început, unei cariere de criminal pe care n-a dorit-o.

„Războiul trebuie luat așa cum e“ — spunea Walt King, colonelul. Și el crezuse. Fusese convins că războiul trebuie luat chiar așa cum este. Iată însă că la raportul din careu al bazei, ca și în ziare sau chiar în aer, războiul pe care băieții din escadrilă îl iau „așa cum e“ este cu totul altul decît jos, în așezările devastate și scrumite, în școlile bombardate și transformate în cimitire de copii, în rușinea cumplită ce a simțit-o cînd a căpătat primul ajutor medical de la sanitarii ambulanței pe care o fugăriseră și o mitraliaseră pe șosea, cu treizeci de minute înainte, cele șase avioane de vînătoare din formația „Cocostîrcului“.

Ii privește umerii mici și spatele îngust ca de copil... Hon En De stă acum în dreapta șoferului, însoțindu-i pînă la punctul de schimb.

Joe își aduce aminte cum s-au cunoscut.

Pe terenul de sport se disputa meciul de fotbal între reprezentativa lagărului de prizonieri numărul opt și a celor din doisprezece. Echipele erau pestrițe. Belgieni, canadieni, englezi și americani. Mai era unul de o naționalitate necunoscută, transferat de la alt lagăr. Un grec sau un turc. Un tînăr înalt și brunet, care ținea cu tot dinadinsul să apere în poartă, deși i se recomandase să evite un timp orice fel de eforturi fizice. Cu trei luni în urmă avusese piciorul în ghips. După primele schimburi de minge, caporalul a trebuit să cedeze insistențelor medicului, care-i cerea să nu mai joace.

Meciul se oprise. Băieții aveau însă o poftă nebună ca jocul să continuie și astfel să poată să strige, să îndemne jucătorii echipelor, să rîdă, cheltuindu-și energia și entuziasmul tinereții.

Vorbeau cu toții laolaltă, în patru, cinci sau șase limbi, într-o hărmălaie de cuvinte, propunînd jucători, refuzînd să-i accepte, contrazicîndu-se unii pe alții, spre disperarea și neputința celor doi interpreți.

Atunci, un tînăr coreean a intrat pe teren și s-a îndreptat cu pași elastici spre poartă. A rămas în centrul liniei trase cu var alb care unește cele două picioare ale barelor și a ridicat mîna în sus.

Vacarmul s-a potolit. Jucătorii și cei de pe margini priveau spre poartă și se întrebau cu mirare ce caută acolo tînărul îmbrăcat în salopetă și cizme cu carîmbi, cînd centrul înaintaș advers, tanchistul canadian Colberts, îi trimise fulgerător balonul, sus, în colțul stîng al barei.

Coreeanul cel tînăr prinse cu îndemînare mingea, o bătu reglementar de pămînt și o retrimise, cu o lovitură de picior, înapoi lui Colberts.

Centrul înaintaș o stopă și, cît ai clipi, trase din nou de la 15 metri o nouă lovitură, în colțul de jos, din dreapta plasei.

Plonjonul portarului îi dovedi însă priceperea. Din nou mingea fu zvîrlită de coreean spre Colberts. Atunci interveni Hood, parașutistul englez. Era unul din cei mai buni halficentru pe care Joe i-a văzut vreodată jucînd. Hood împinse mingea pînă la linia din fața porții care marchează cei 16 metri distanță. Plasă mingea în marginea albă, se dădu cîțiva pași înapoi și trase unul din acele șuturi formidabile cu care entuziasma întotdeauna pe spectatori. Portarul se destinse ca dintr-un arc. Mingea îl lovi în piept, ricoșă în bară și de acolo îi nimeri din nou în piept, unde o prinse strîngînd-o abil cu brațele.

Tunete de aplauze îl răsplătiră.

Sergentul Hon En De din garda lagărului numărul opt a rămas, la cererea lor, portarul permanent al echipei prizonierilor pe care îi păzea.

Joe era fundaș. Și tot de atunci s-au împrietenit.

*

— Mai avem mult?... — întrebă Jerôme. Macri ciocăni în ferestruica din spatele mașinii și repetă prin semne lui Hon En De întrebarea. Sergentul schimbă cîteva cuvinte cu șoferul care împinse gemulețul în ramă și răspunse cu o frază lungă și complicată, după care întinse trei degete.

Hon En De încercă să explice.

Dar aviatorul i-o luă înainte.

— Peste trei ore intrăm la punctul de schimb din Panmunjon. Iată, în zare se și văd cele șapte coline. De acolo nu avem mai mult de 80 de kilometri.

— De unde știți? — întrebă Murphy, folosind pentru prima oară după ieșirea din lagăr formula de politețe „știți“...

Joe nu băgă de seamă sau nu arătă aceasta. Informă competent mai departe:

— De pe harta aeriană. La zece minute de zbor către nord-vest se află o fabrică de mobilă.

Mai vru să spună că mai erau acolo, pe aproape, două viaducte de cale ferată, un sat... Și un oraș, i se pare. Făceau parte din obiectivele primului și ultimului său zbor. Eh, a trecut. Acum se înapoiau la bază și unii din ei se vor putea repezi și pe acasă. Doar e armistițiu...

Și pe dată chipul i se înveseli.

Din buzunarul hainei lungi și albastre scoase pachetul de țigări și plicul cu chibrituri. Se întoarse cu spatele împotriva curentului de aer și aprinse. Feri flacăra bețișorului în căușul palmei și trase adînc din țigară. Zvîrli în sus fumul, care se destrămă repede, și-i dădu lui Macri un pumn în spate.

— Hei, bătrîne marinar! Te apropii de casă. Peste două ore poți să te ridici în picioare și să strigi: „pămînt!“

Anastasi Macri clătină din cap cu neîncredere:

— Pînă nu mă voi vedea civil în Pireu și cu ordinul de demobilizare în buzunar, nu pot să spun că am pus într-adevăr piciorul pe pămînt.

— Și voi, Murphy, Jerôme, cotoi cu bocanci, nu spuneți nimic? — se adresă Joe celorlalți doi.

Murphy continua să tragă nepăsător din pipă, dar Jerôme se așeză mai aproape de Joe și i se adresă în idiomul „anglo-franco-italo-grec“ al lagărului.

— Crezi dumneata (și Jerôme îi spune acum pentru întîia oară de la intrare în lagăr „dumneata“) că noi... We et vous... Voi și cu noi... Tous... Vom pleca cu armistițiul acasă?...

Locotenentul Joe Parker îl lovi prietenește în burtă.

— „The armistice does not mean peace“ (Armistițiul nu înseamnă pace). Iși dădu însă seama că i-a răspuns pe englezește și reluă: „L'armistice non paix... Moi aviator... Obligation de cannon...“

Au rîs amîndoi.

Apoi Jerôme privi înainte și se îngîndură.

*

Treceau prin mijlocul unui sat pe care șoseaua îl tăia, felie, în două. Bombardamentele aeriene păreau a nu fi atins căsuțele de lemn învelite cu țiglă, aliniate ca pentru defilare. Dar în spatele lor, în ulițele învecinate și paralele, bănuiai, privind din fugă printre rariturile pomilor și ale grădinilor fără garduri, mușcătura adîncă a torpilelor aeriene și a minelor cu explozie întîrziată...

Satul părea pustiu, părăsit.

Au ajuns lîngă o fîntînă. O fîntînă fără ciutură, cu ghizdurile acoperite de o coajă neagră, ciudată, murdară. Un miros greu, pătrunzător, de cadavre în putrefacție, îi întîmpină înainte să coboare din mașină.

Hon En De făcu gestul scurt al ochirii cu arma la umăr. Apoi ridică cu brațele un trup nevăzut și-l zvîrli în gura deschisă și întunecoasă a puțului...

Cei patru prizonieri tăcură. Cuvintele, întrebările, explicațiile, le înghețaseră pe buze. Pantomina sergentului coreean era limpede și grea ca o sentință fără de apel.

Au plecat mai departe.

*

Indată după ieșirea din sat, autocamionul se opri. In drum aștepta o femeie tînără, cu un copil de mînă.

Copilul era în vîrstă de patru-cinci ani și avea capul învelit într-un capișon verde de lînă, care nu lăsa să i se vadă decît jumătate de față, vînătă și umflată.

Hon En De s-a dat jos din cabină, a ajutat femeii să se urce, apoi i-a întins copilul pe care tînăra mamă îl așeză cu grijă lîngă ea.

Au pornit iarăși. Joe privi femeia din fața lui care stătea liniștită pe băncuța de lemn și părea că nu vede pe nici unul dintre cei patru prizonieri aflați în camion.

„...Copilul a suferit un accident îngrozitor" — își spuse Joe și începu să numere în gînd tot felul de accidente posibile care ar fi putut să-i sluțească căpșorul... Copilul s-a opărit cu apă fiartă... Dar mîinile și picioarele par să nu-i fie atinse... S-a jucat cu vreo grenadă găsită pe cîmp? Ori...? Nu! Nu, nu! Asta nu se poate!...

Intoarse capul spre Macri.

— Yes, napalm! — îl informă marinarul, ghicindu-i parcă gîndul.

Subit, Joe își reaminti de Ella.

O văzu venind de la școală, cu ghiozdanul de piele, cu pantofii cei galbeni care au tălpile de crep petrecute peste ramă, cu rochița galbenă tărcată de buline roșii... In loc de cap, Ella avea chipul sluțit al copilului de pe banchetă.

...Sala de cursuri a școlii de bombardament înlocui o clipă imaginea cumplită care apoi se șterse, căci peste ea se suprapuseră zidurile arse și calcinate din satul coreean...

In camion, femeia continua, indiferentă, să-și piardă privirea undeva pe șosea, în ciuda hopurilor care zdruncinau mașina, făcînd banchetele să se salte și să se aplece într-o parte.

Aviatorul se tulbură peste măsură. Nu putea să-și dezlipească ochii de la copil. Printr-o astfel de emoție nu trecuse decît de două ori. Intîi cînd s-a căsătorit și și-a dus soția de la primărie acasă, iar a doua oară...

Asta s-a întîmplat în seara cînd Mildred i-a născut o fetiță. Pe Eleanor. Pe Ella. Și iarăși parcă o văzu înaintea ochilor cu capul acela cumplit și străin lipit de gît...

— Groaznic...

Gîndi cuvîntul cu voce tare. Dar nimeni nu-i răspunse.

Se scotoci în buzunarele pantalonilor. Apoi în buzunarele hainei, fără să găsească ce căuta. Se ridică în picioare și merse, clătinîndu-se, spre colțul unde se aflau bagajele. Ranița lui era deasupra. O desfăcu și scoase o pungă cu bomboane. O vărsă în palmă și cu pumnul plin se îndreptă spre copil.

— Please!

Micuțul nu se clinti. Joe mai făcu un pas, îmbie din nou băiețelul și făcu mucalit cu ochiul, așa cum îi făcea acasă Ellei, cînd fetița găsea punga cu bomboane ascunsă prin buzunare.

Invitația rămase fără răspuns. Joe se simți iarăși prost. Chiar foarte prost. Așa cum se simte un tată cînd giumbușlucurile lui nu pot obține din partea copilului un surîs.

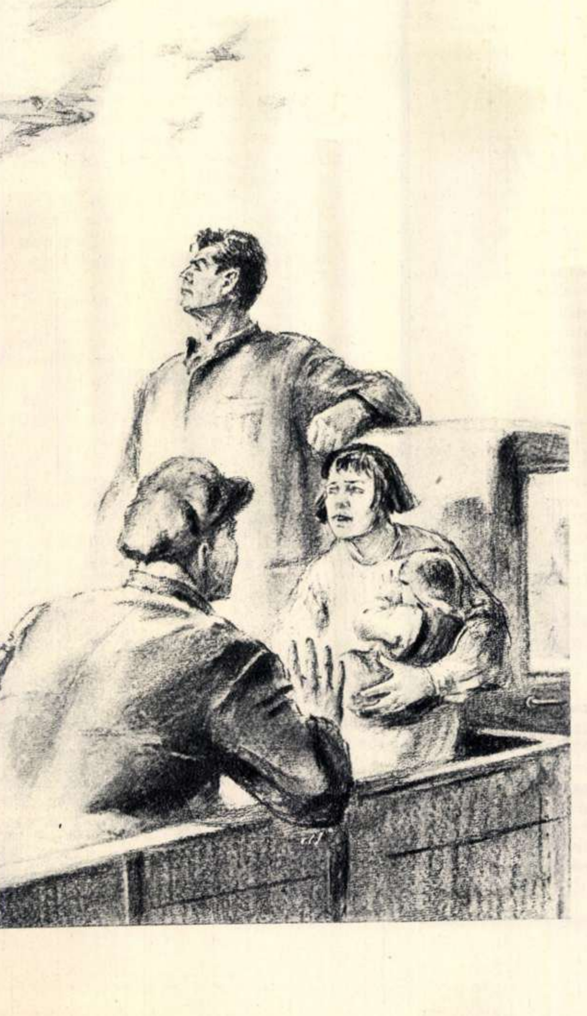

Işi dădea seama că-i stîngaci și chiar ridicol. Rămase în picioare, cu mîna întinsă, în fața acestui micuț infirm care-i zvîrlea o privire de o maturitate cumplită. O privire rece, fixă, care părea că se revarsă din adîncurile ochilor înghețați, prelungindu-i-se dincolo de sprîncenele scrumite, de pleoapele arse și umflate. Privirea aceasta Joe încercă s-o înfrunte. Dar trebui să-și plece capul.

Se uită atunci spre cei trei camarazi, cerîndu-le parcă să-i vină în ajutor. Dar nici Murphy, nici Macri și nici Jerôme nu-l susținură. Dimpotrivă. Păreau că nu-l văd.

Joe se hotărî. Vărsă bomboanele în poala copilului. Acesta tresări și-și desfăcu picioarele. Bomboanele căzură pe rogojină.

A fost prea mult pentru el. Roși pînă în vîrful urechilor și se așeză pe locul lui.

Hon En De, care, cu fața lipită de ferestruică, urmărise atent scena, își apăsă cu două degete ochii.

— E orb — traduse Macri.

Locotenentul tresări și bîigui:

— Orb?... De ce?...

Pe dată îi păru rău că întrebase. Răspunsul veni scurt, decapitant, ca o lovitură de secure.

— Napalm!

Și Macri ridică brațul arătîndu-i înălțimile albastre.

Işi aminti de baza aeriană, de aviatorii care se întorceau din zbor.

„...Am onoarea a raporta că am executat misiunea ordonată pentru ziua de... obținînd din cinci lovituri de cîte o jumătate tonă... Zburînd asupra orașului Y, în punctul nord-vest 6/14 am zvîrlit doi metri cubi napalm..."

— Doamne...!

Işi încovoie spinarea ca o salcie bătută de furtună și-și sprijini fruntea arzîndă în pumni.

Acum îi era rușine de-a binelea.

*

Huruitul venea de departe, auzindu-se ca o melodie surdă formată din două note. Zgomotul se întețea și-și amplifica zvoana în ecoul văii prinse între cele șapte coline.

Copilul asculta atent, îndreptîndu-și încet trupul în direcția primejdiei...

Joe ridică capul, identificînd după auz escadrila care se apropia amenințătoare pe sus. Asculta încruntat zgomotul caracteristic și atît de familiar, dar care acum îi zgîria nervii, îl irita și-l făcea furios.

Ii vedea pe băieți, veseli sau indiferenți, în carlingile cu ferestrele mari de plexiglas, avînd pe cap căștile de piele cu urechelnițe.

Bătaia greoaie a motoarelor indica precis înălțimea și tipul uriașelor păsări de metal.

„...De sus, de la 3000 de metri, satele par pete cafenii în lacurile verzi-galbene ale cîmpurilor. Orașele sînt îngrămădiri geometrice de cutiuțe albe și cenușii, străbătute de vinișoare subțiri — străzile. Iar oamenii..."

Copilul începu, fără veste, să se agite. Intîi scînci ușor și se repezi la pieptul mamei, apoi îl prinse un tremurat. Cu gesturi calme tînăra femeie îl mîngîie vorbindu-i rar. Dar nu-l putu potoli...

Huruitul devenise acum asurzitor. Părea că acolo, sus, în văzduh, mii de cirezi de bivoli aleargă și tropăie pe o tobă uriașă.

Ho En De își puse mîna pe umărul șoferului. Mașina se opri la marginea șoselei.

Copilul fu cuprins de spasme. Se zbătea în brațele mamei, dădea din mîini și din picioare, scoțînd strigăte ascuțite de spaimă.

Joe simțea cum îi năvălește sîngele în cap. „Ah, dac-ar fi putut. Dac-ar fi acum pe bordul unuia dintre avioanele acelea ca să le poată striga în scoica microfonului de bord: „Inapoi! Nu știți că-i armistițiu? De ce mai terorizați femeile, bătrînii și pruncii?"

— Nu-i bombardament... Acum este armistițiu... Acum este pace!...

Caporalul Jerôme încerca s-o convingă pe mamă că nu mai există pericol. Dar de emoție vorbea franțuzește. Neputîndu-se concentra suficient ca să folosească idiomul, își umfla obrajii, țuguia buzele și în cele din urmă începu să sufle repede, ca o locomotivă întîrziată. Apoi își dădu un pumn în falcă și făcu către copil:

— Pff! Gata! S-a terminat! Armistițiu! Pace!

— Peace! — aprobă Murphy, mutîndu-și muștiucul pipei în celălalt colț al gurei.

„Peace!" vru să strige și Joe, dar în clipa aceea zări peste lanurile de soia, umbrele monstruoase cu boturi cîrne ale Boeing-urilor.

Tăcu. Işi apăsă inima. Cadența ei era iute și puternică. Și tot acolo, prinsă de cămașă, simți cum i se imprimă în carnea moale a palmei aripile vulturului de metal cu pajură, insigna aviației americane de război.

Introduse degetele între haină și cămașă și, fără să-și ridice capul, desprinse insigna și o închise în pumn. Colțurile ascuțite ale aripilor îi sfîșiau pielea.

Strînse și mai tare.

Scoase apoi pumnul afară, peste oblonul autocamionului. Apoi îl deschise brusc, lăsînd să alunece în drum, din palma deschisă, ghemotocul de tablă boțită...

*

— Peace!

Coreeana a deschis, mari, ochii migdalați. Părea că măsoară și cîntărește cuvîntul acela cu sonoritate ciudată. Cuvînt străin ca și omul din fața ei, venit fără să fie chemat, și care pleacă, — acum, după ce i-a schilodit copilul, după ce el și ai lui i-au pîrjolit țara.

— Peace! — repetă încordat Joe, în timp ce Murphy, Macri și Jerôme priveau tăcuți la el.

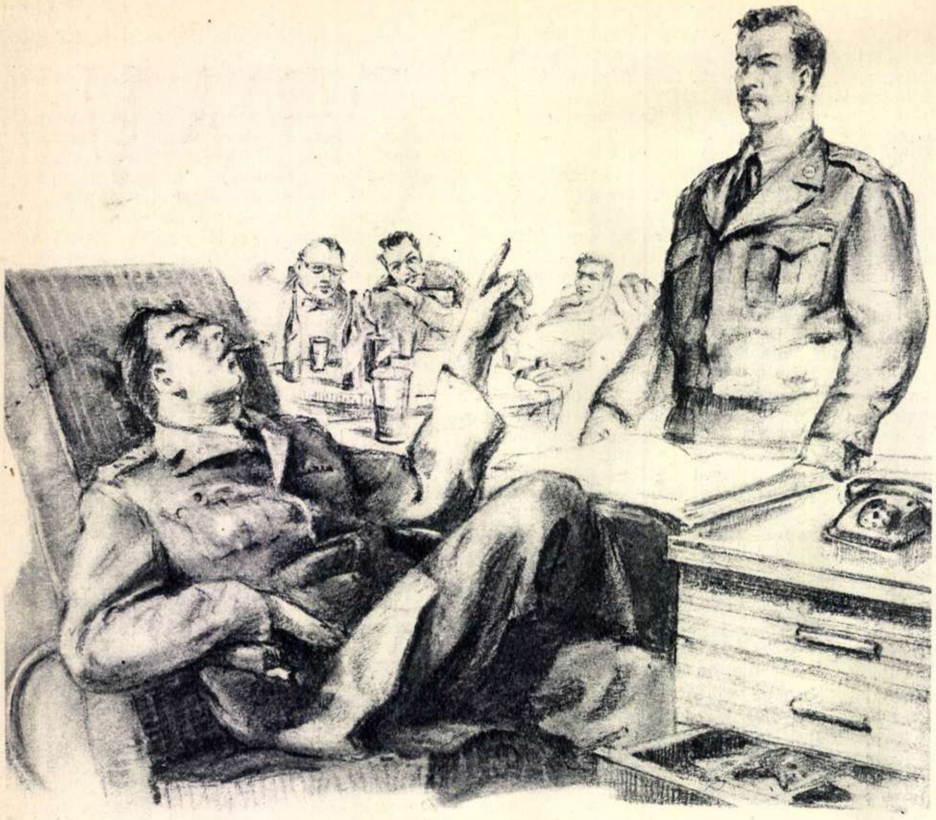

Tînăra mamă părea în mare încurcătură. Nu știa ce vrea străinul din mașină, prizonierul care pleca acum acasă, liber și nepăsător, și părea că-i spune ceva, că așteaptă ceva de la ea... Un răspuns, poate... Ea încercă o întrebare în coreeană, pe care abia o șopti temătoare că, de la americanul cu fața albă care stă în mijlocul mașinii și o privește atît de ciudat, iar i-ar putea veni ceva rău pentru copilul său.

— Peace! — mai spuse o dată Joe și mîngîie cu grijă umărul și mîna copilului care suspina, neostoit din plîns.

Abia acum mama înțelese.

Clătină cu demnitate din cap și își strînse și mai tare băiatul la piept...

★

De o oră erau iarăși la drum. Copilul se liniștise. Tînăra femeie își reluase atitudinea de statuie.

Lîngă o fîntînă autocamionul se opri. Intîi coborî mama. Indată, Murphy apucă cu grijă copilul de subsuori, îl săltă și i-l trecu în brațe. Femeia mulțumi, plecîndu-și ușor capul.

Ho En De salută cu mîna la chipiu.

Șoferul acceleră brusc și mașina se puse în mișcare. Joe se uită cîteva secunde la mama și copilul care rămaseră pe șoseaua învăluită de praf...

„Nu. Nu se poate. Nu se putea despărți astfel de ei."

Bătu cu pumnii în acoperișul cabinei și, înainte ca mașina să fi fost frînată, sări, o porni la fugă. Se opri gîfîind în fața lor.

— Please...! și desfăcu pumnul în care avea un medalion oval, prins de un lănțișor subțire de argint.

Femeia îl privi fără să clipească. Copilul își vîrî capul în fusta mamei.

— Please...! repetă Joe, oferindu-i-l. Tînăra mamă privi fotografia minusculă: un cap bucălat de fetiță, care rîdea ștrengărește.

Joe încercă să-i explice:

— My baby... Ella. Eleanor!

Claxonul mașinii începu să-l cheme strident. Intîrziau.

Mama își privi copilul, apoi fotografia și iarăși copilul pe care-l smuci de mînă, făcînd un pas înapoi.

Joe vru să-i spună ceva, dar iată că ochii femeii se umplură de lacrimi, iar claxonul nu se lăsa amăgit.

Ar fi vrut să-i ceară iertare. Pentru cine? Pentru el, pentru ceilalți...

Femeia îi întoarse spatele și porni repede pe șosea. Alături, coreeanul cel mic se căznea în fuga să-i țină pasul...

Nicolas GUILLÉN

poet progresist din Cuba

ȘOPÎRLA VERDE

In marea Antilelor — mare,
Ce și a Caraibelor se cheamă —
De furii de val biciuită,
Purtînd o podoabă de spumă,
Ce-o-mprăștie soarele cald
Și vîntu-napoi o întoarnă —
Se leagănă Cuba pe hartă —
Prelungă și verde șopîrlă,
Cu umezii ochi de smarald.

Ii dăruie, trestii de zahăr,
Cununi de țepoase tulpine,
Dar nu-s cu-o coroană asemeni,
Căci Cuba în lanțuri se zbate...
Privind-o din zare îți pare
Regină în mantie scumpă,
O slugă în straie cîrpite
Ți-apare, mantia-ntorcîndu-i.
Mai tristă ca orice tristețe,
Se leagănă Cuba pe hartă —
Prelungă și verde șopîrlă,
Cu umezii ochi de smarald.

Dar tu, temnicer fără suflet,
Ce stai strajă-ntr-una pe maluri,
Să nu uiți cum scînteie-n soare
Oțelul înaltelor lăncii!
Să nu uiți al valului muget
Și limba răzmeriței crunte!
Să nu uiți că astăzi, din hartă,
Iși scoate sălbatica gheară
Prelunga și verdea șopîrlă,
Cu umezii ochi de smarald!

Pe măsuță sînt înșirate sticle desfundate cu Sherry, Coca, Pipermint, Triple-sec. Cîteva platouri cu sandvișuri și fructe.

Alături de măsuță, pe scaune de paie stau cinci ziariști și trei foto-reporteri.

Biroul are o placă de cristal gros, două telefoane la un colț și un dosar gros la mijloc.

Colonelul Springs, așezat comod într-un fotoliu de piele, conduce abil, din spatele biroului, interogatoriul.

Mestecînd fără să vateme un colț al țigării de foi, colonelul puse cea de a zecea întrebare-cheie, care nu reprezenta în fapt decît întrebările trei și cinci, camuflate.

— Prin urmare, dumneata spui că nu te-au bătut cînd te-au luat prizonier sau în zilele retragerii? Nu? Și nici cînd, departe în spatele frontului, ai avut curajul — admirabilul curaj american — de a le cere să înceteze masacrele?

Joe se ridică iarăși de pe scaun.

— Nu am cerut acolo nimănui și niciodată ca să înceteze vreun masacru...

— Ai putut sta impasibil în fața ororilor?

— Dar n-au fost nici un fel de orori...

— Nu le-ai văzut?

— Nu.

— Atunci de unde știi că n-au fost?

— Domnule colonel... Să vă explic... Dumneavoastră credeți că...

— Iți atrag atenția că întrebările le pun eu, nu dumneata.

— Am înțeles!

— Așadar, dumneata n-ai observat nici o acțiune de teroare, de schingiuire sau de masacrare a prizonierilor de către inamic?

— Nu. Niciodată.

— De ce?

— Pentru că, desigur, ele n-au existat...

— Locotenente, ai citit ziarele din țară?

— Le-am citit. Astăzi. Prima oară după cincisprezece luni.

— Ei?

— Le-am citit...

— Și nu ai să spui nimic? Sînt acolo... In „New-York Times", de pildă, în „Chicago-Tribune" și... Să-ți dau ultimul număr din „Life", care este bogat în documente și fotografii.

— ...

— Declarațiile unor prizonieri sînt zdrobitoare... Maiorul Wilcock povestește că unii soldați coreeni care-l păzeau în lagăr au vrut să-i mănînce urechile, ca să cunoască gustul cărnii de alb... Locotenent-colonelul Perkins a descris ziariștilor felul barbar în care a fost îngrijit la un spital din nordul Coreei, unde intenționat s-a însemnat prea vag pe acoperiș, pentru ca aviatorii noștri să nu poată identifica și să-l bombardeze.

In clipa aceea lui Joe îi trecu prin față Hon En De, doctorița Te U Sin, infirmiera Jun Oc Ci... Copilul cu capul diform din mașină...

Continuă să tacă, cu dinții strînși și privirea fixată pe dosarul de pe birou.

— Datoria de ofițer în primul rînd și-apoi aceea de cetățean american te obligă să spui adevărul și să demaști — spuse mai departe colonelul. Iată, domnii corespondenți de presă așteaptă cu nerăbdare declarațiile dumitale... Așadar, locotenente, poți vorbi. Ai cuvîntul.

Joe respiră adînc. Era înconjurat de nouă perechi de ochi care-l pîndeau cu înfrigurare, de cinci stilouri și obiectivul cu gît lung al aparatului fotografic, pregătit pe tripied.

Ii privi mult și pe rînd. Cu uimire. Cu silă. Și-apoi, cu ură.

Răspunse tîrziu, cu glas răgușit, scrîșnind:

— Vreau să mă întorc acasă... Am un copil!

★

Undeva, într-un lagăr de „reeducare", în S.U.A. decembrie 1953.

„...Și tăticul mai vrea să-ți spună, dragă Ella, că cerul Coreei nu se deosebește cu nimic de cerul Filadelfiei. Norii nu sînt mai albi sau mai pufoși și nici soarele nu strălucește mai tare.

Dar acolo, sub limpezimile albastre, pămîntul pîrjolit, cu oameni, case, flori și păduri laolaltă, stă cumplită mărturie a sălbăticiei noastre.

De aceea, tăticul îți făgăduiește că întors acasă, va lupta și el din răsputeri pentru ca oriunde, și întotdeauna, copiii să poată privi fără teamă spre cer..."

OCTAV BĂNCILĂ

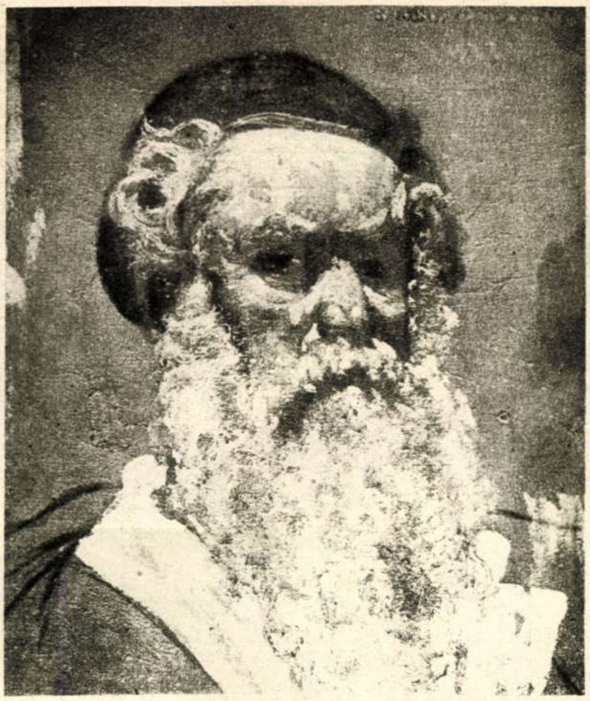

Autoportret (1940)

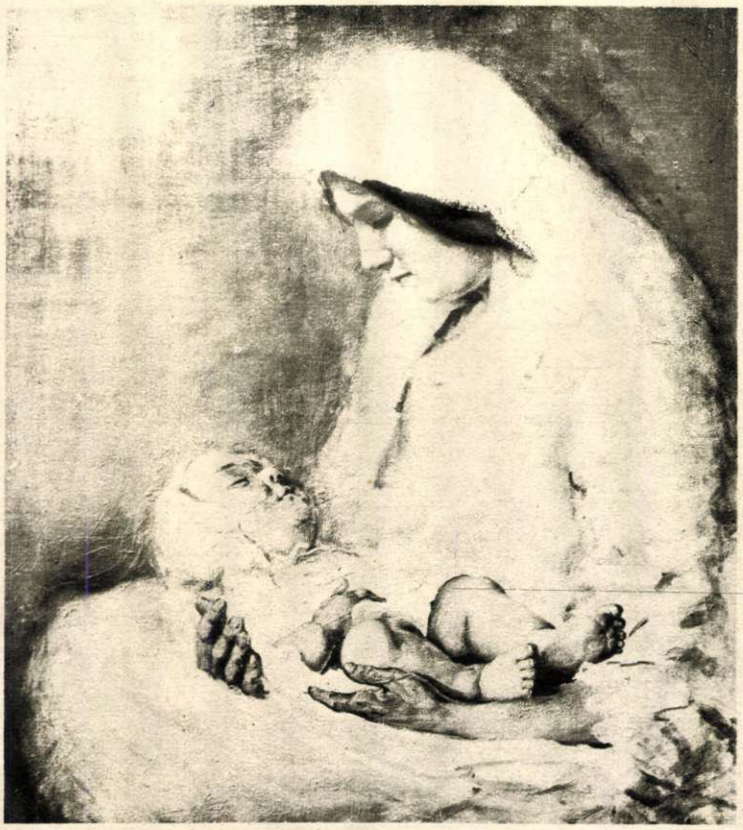

Maternitate (1905)

Octav Băncilă... Vechi fotografii de familie, autoportrete lucrate de însăși mîna maestrului, ori viguroase sculpturi create în zilele noastre, ne aduc imaginea acestui artist luptător: o frunte înaltă, bombată, sub care sprîncenele dese umbresc o privire cînd aprigă și pătrunzătoare, cînd calmă, învăluitoare; o barbă bogată, căruntă, care dă figurii și semeție, și blîndețe. Așa arăta chipul lui Băncilă, pe care mulți dintre noi l-am apucat a-l cunoaște, în urmă cu zece ani, cînd se mai afla în viață. Dar bogăția-i sufletească, viața sa lăuntrică, acea totală identificare cu amărăciunile și năzuințele poporului, i le știm cu toții. Și le vor ști de bună seamă și cei care îi vor cinsti memoria peste zeci și sute de ani. Pentru că despre toate acestea vorbește opera sa.

Sînt lucrări care pledează cu patos și fierbinte adeziune pentru țăranii răsculați în 1907 („1907", „Recunoașterea", „Inmormîntarea"), pentru cauza muncitorilor în care se trezește năvalnic conștiința de clasă („Grevistul", „Muncitorul", „In zi de grevă"), pentru oamenii sărmani din mahalalele ieșene („Croitor bătrîn", „Peticarul", „Haine vechi", „Flămîndul") etc.

Băncilă a vibrat la suferința poporului, pentru că el însuși a suferit. In mintea băiețașului orfan la 4 ani s-a încrustat imaginea mamei lucrînd nopți întregi cu acul pentru a-și putea crește cei cinci copii. In acest fel o va zugrăvi, cu ani mai tîrziu, Băncilă, pe bătrîna lui mamă...

Adolescentul, crescut de sora lui la Iași, în casa în care se tipărea revista progresistă „Contemporanul", aducea articole de la colaboratori și ajuta la căratul revistelor din tipografie; aici a cunoscut muncitorii, viața și lupta lor. In mahalaua Țicăului, tînărul Băncilă și-a format, în anii de la sfîrșitul secolului trecut, sub influența ideilor progresiste ale vremii, concepția sa asupra vieții și artei. Această concepție l-a făcut să aducă în plastica noastră, imaginea proletariatului, avîntîndu-se luptei împotriva orînduirii burghezo-moșierești.

După studii făcute în străinătate cu prețul a mari privațiuni, el se întoarce în țară pentru a-și presta serviciul militar. In pînzele pe care le-a lucrat atunci, Băncilă protestează, cu indignarea sinceră și curajul care-l caracterizează, împotriva batjocurii la care erau supuși feciorii pălmașilor și ai muncitorilor; lucrările sale „Orbul de la Frumoasa", „Recrutul", „Santinela", „Din armată", sînt documente cu mare forță demascatoare.

Se pare că la Bucium, comuna de lîngă Iași unde s-a așezat pictorul după întoarcerea de la München, a cunoscut acea amară „Pîine de toate zilele" a țăranului sărac, care, alături de boul costeliv ce-și rumegă pumnul de paie, își înghite boțul uscat de mămăligă. Acolo a înțeles cumplita tragedie a truditorului de pe ogoare, zdrențuit și înfometat — „Pribeagul", cum l-a numit el — acolo a văzut munca de robi a țăranilor săraci. In inima caldă a artistului și-au găsit ecou nedreptățile și silniciile, iar penelul său i-a tradus protestul în pînze zguduitoare.

Profesiunea sa de credință și-a exprimat-o Băncilă limpede într-un interviu acordat unui ziar: „Cred că artiștii nu trebuie să îngroașe rîndurile burtăverzimii. Cu alte cuvinte, socotesc că artistul nu are rolul să lucreze pentru plăcerea și distracția burghezimii, ci trebuie să urmărească un scop mai înalt, să cultive, să emoționeze, să influențeze într-o anumită direcție". Iar la întrebarea ziaristului: „Sînteți deci pictor cu tendințe?", Băncilă a răspuns: „Desigur. Și prefer totdeauna pictura aceasta socială".

Pe Octav Băncilă — a cărui memorie poporul nostru o cinstește acum, la zece ani de la moartea sa, prin adunări comemorative, prin reproducerea în albume a operelor sale și prin expoziția ce va fi deschisă în sălile Muzeului de Artă al R. P. R. — întotdeauna îl vom prețui pentru lucrările lui valoroase, care îi rezervă un loc de cinste în plastica romînească.

S. F.

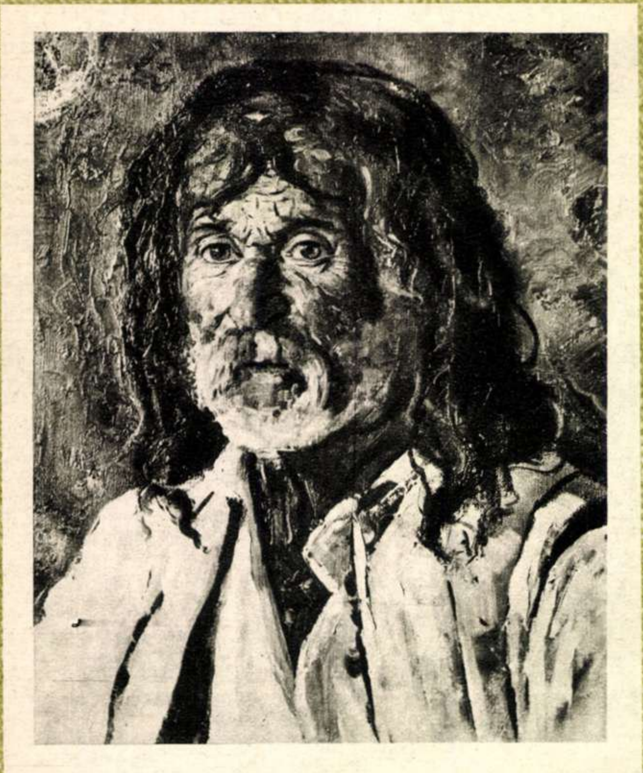

Moş Grigore (1912)

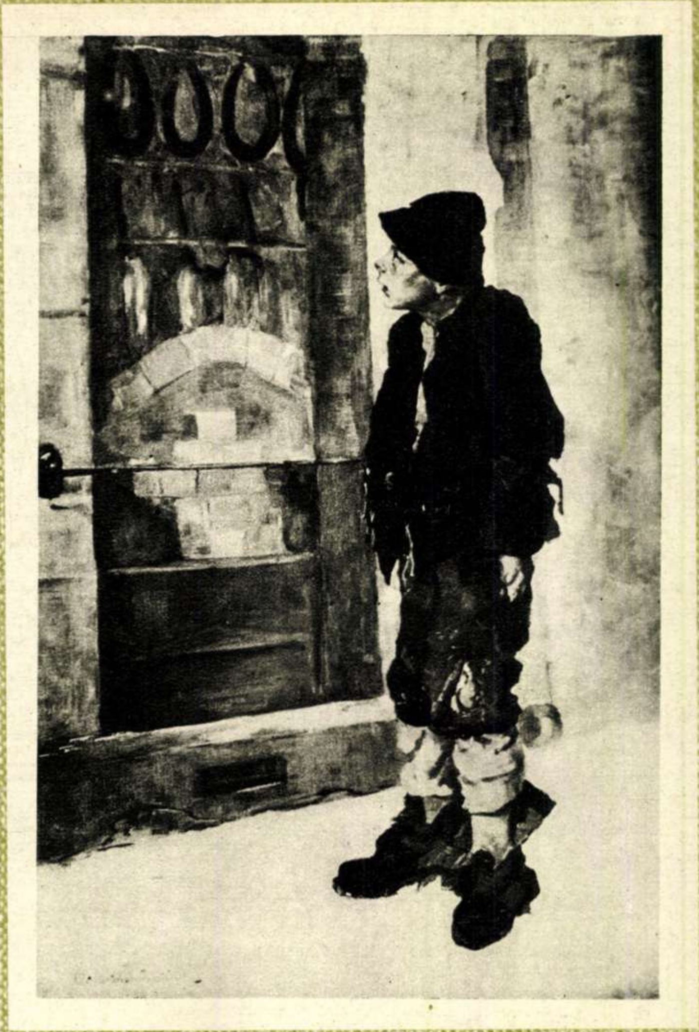

Flămîndul (1908)

Recunoaşterea (1908)

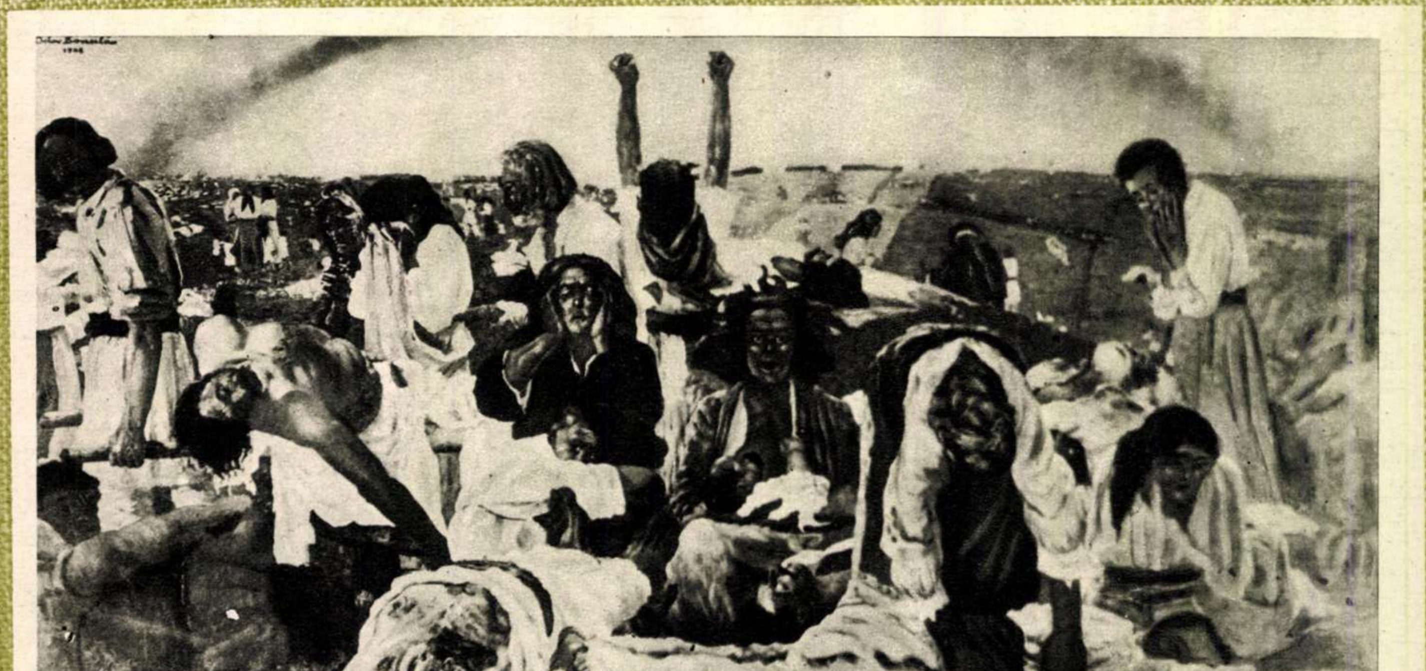

CAMPIONATUL MONDIAL DE ŞAH

Atenţia întregii lumi şahiste este îndreptată acum spre Moscova, unde se desfăşoară meciul de şah pentru campionatul mondial între deţinătorul titlului, Mihail Botvinnik, şi marele maestru Vasili Smîslov.

Intîlnirea aceasta dintre cei mai buni jucători din lume constituie un eveniment deosebit de important pentru mişcarea şahistă mondială. Forţa de joc şi personalitatea şahistă a celor doi jucători este bine cunoscută, astfel că acest meci pentru campionatul mondial a fost aşteptat cu cel mai mare interes de către toţi iubitorii şahului.

Desfăşurarea de pînă acum a meciului nu a desminţit aşteptările. Cei doi mari maeştri sovietici au aplicat în partidele jucate cele mai noi şi mai interesante idei în domeniul strategiei şi tacticii şahului. Botvinnik, care după cum se ştie, este unul dintre fondatorii şcolii şahiste sovietice, a trebuit să-şi apere titlul în faţa unuia dintre cei mai buni elevi ai săi.

Chiar de la început meciul a dat loc la partide frumoase, pline de combinaţii complicate şi dificile. Ambii jucători s-au întrecut în idei originale, care au creat situaţii neobişnuite, în care fantezia creatoare a fiecăruia s-a putut desfăşura nestingherită. De pildă, folosirea apărării franceze de către Botvinnik în cîteva partide a dat loc unui interesant duel teoretic între cei doi şahişti. Mutarea 1... e6 (apărarea franceză) este una din continuările preferate ale campionului mondial, cu ajutorul căreia a obţinut numeroase victorii. De fiecare dată cînd a folosit această deschidere, Botvinnik a adus cîte-o întărire jocului negru, dar tot de fiecare dată Smîslov a reuşit, prin mutări îndrăzneţe şi surprinzătoare, să să obţină avantaj cu piesele albe. Aşa s-a întîmplat că, de unde după primele partide disputate campionul mondial acumulase un avantaj de cîteva puncte, chalengerul său a reuşit, în continuarea meciului, să echilibreze situaţia.

In momentul de faţă această mare dispută şahistă are o desfăşurate foarte strînsă. După cîteva partide pierdute, Botvinnik a renunţat la apărarea franceză, alegînd — la începutul preferat al lui Smîslov: 1. e4 — alte continuări: 1... e5, 1... c5 etc.

Cele două partide de mai jos ilustrează pe deplin nivelul excepţional de înalt al meciului, ele ridicîndu-se la valoarea celor mai remarcabile realizări în domeniul şahului.

APĂRAREA NIMZOVICI
Partida 2-a din meci

Alb: M. BOTVINNIK

Negru: V. SMÎSLOV

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 (Impotriva apărării Nimzovici, campionul mondial utilizează totdeauna această mutare) **4...b6 5.Ce2 Na6** (Sistemul acesta a devenit popular în urma aplicării lui de către Bronştein în meciul cu Botvinnik) **6.a3 Ne7 7.Cf4** (In partida a 17-a din meciul cu Bronştein, Botvinnik a jucat aci 7.Cg3, dar după 7... d5 8.c:d5 N:f1 9.C:f1 e:d5 n-a putut obţine avantaj. Intr-o partidă ulterioară cu Novotelnov, din al XIX-lea campionat al U.R.S.S., el a jucat, ca şi în partida de faţă 7.Cf4) **7...d5 8.c:d5** (In partida cu Novotelnov, Botvinnik a jucat 8.b2, ceea ce este mai slab) **8...N:f1 R:f1** (După cum a arătat Keres, sacrificiul de figură 9.d:e6 Na6 10.e:f7+ R:f7 11.Db3+ Re8 12.Ce6 este răsturnat de 12...Dd7! 13.C:g7+ Rd8!) **9...e:d5 10.g4!** (O mutare minunată de atac! La prima vedere s-ar părea că această acţiune ofensivă, începută înainte de terminarea dezvoltării, este riscată. Cum se va vedea însă din desfăşurarea partidei, atacul este justificat de analiza concretă a posibilităţilor poziţiei. Aci ne aflăm în faţa noilor idei ale şcolii şahiste sovietice, asupra legăturii între deschidere şi jocul de mijloc, conform cărora sfîrşitul deschiderii şi începutul jocului de mijloc nu mai este delimitat dogmatic de terminarea mobilizării figurilor, ci trecerea în jocul de mijloc se poate produce şi mai înainte, în raport cu posibilităţile concrete pe care le conţine poziţia). **10...c6** (In faţa ideii îndrăzneţe a adversarului, Smîslov nu găseşte planul just. O încercare interesantă de a prelua iniţiativa era 10...g5!? 11.Cd3 h5 12.g:h5 Dd7 13.Df3 g4 14.Dg2 Cc6 15.Cf4 O-O-O, cum a arătat maestrul sovietic Kamîşov) **11.g5 Cfd7** (După 11...Ce4 12.C:e4 d:e4 13.h4, pionul e4 ar fi fost în primejdie) **12.h4 Nd6** (Corect era aci 12...O-O după care înaintarea 13.e4 ar fi fost prematură din cauza 13...d:e4 14.C:e4 Cc5!, de exemplu 15.Cf6+ g:f6 16.g:f6 N:f6 17.Dg4+Rh8 18.d:c5 Cd7) **13.e4! d:e4 14.C:e4 N:f4** (Ceva mai bine era poate 14...Dc7, dar apărarea negrului era oricum dificilă. De exemplu, la 14...Cf8 ar fi urmat 15.Ch5 Ce6 16.f4) **15.N:f4 O-O 16.h5!** (In această poziţie Smîslov s-a gîndit jumătate de oră la mutarea următoare, dar n-a găsit un plan satisfăcător de apărare) **16...Te8 17.Cd6 Te6 18.d5! T:d6** (Sacrificiul de calitate este forţat, deoarece nu merge 18...c:d5 19.D:d5 Ca6 20.g6!) **19.N:d6 D:g5 20.Df3 D:d5 21.D:d5 c:d5 22.Tc1 Ca6 23.b4** (Acum calul a6 rămîne afară din joc. Botvinnik îşi valorifică acum avantajul cu o tehnică perfectă) **23...h6 24.Th3 Rh7 25.Td3 Cf6 26.b5 Cc5 27.N:c5 b:c5 28.T:c5 Tb8 29.a4 Tb7 30.Tdc3!** şi negrul a cedat, deoarece n-are apărare împotriva pătrunderii turnului alb pe linia 7-a.

APĂRAREA FRANCEZĂ
Partida 7-a din meci

Alb: V. SMÎSLOV

Negru: M. BOTVINNIK

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4.a3 (In precedentele partide ale meciului în care s-a jucat această apărare, Smîslov a ales varianta 4.e5 c5 5.a3, la care Botvinnik a a răspuns cu 5... Na5. Mutarea 4. a3 este cunoscută din a 3-a partidă a meciului Alehin-Euwe pentru campionatul lumii 1935) **4...N:c3 + 5.b:c3 d:e4 6.Dg4 Cf6 7.D:g7 Tg8 8.Dh6 c5 9.Ce2** (Pînă aici toate mutările sînt cunoscute şi analizate în manualele de deschideri. In partida citată, Alehin—Euwe, a urmat 9...Cbd7, iar continuarea cea mai bună este considerată 9...Cc6 10.Ng5 Tg6 11. Dh4 c:d4 12.N:f6 D:f6 13.D:f6 T:f6 14.c:d4 Nd7, cum a jucat chiar Botvinnik cu negrul într-o partidă cu Romanovschi, Leningrad 1938. De data aceasta, Botvinnik adoptă o altă continuare) **9...Tg6 10.De3 Cc6 11.d:c5!** (Duce la cîştigul temporar al unui pion şi la căderea pionului negru e4, care stînjeneşte jocul albului) **11...Cg4 12.D:e4 Dd1 + 13.R:d1 C:f2 + 14.Re1 C:e4 15.Cf4 Tg8 16.Nd3 C:c5 17.N:h7 Th8 18.Nd3 C:d3+** (Pentru a elimina perechea de nebuni adversă, negru permite îndreptarea poziţiei de pioni a albului) **19.c:d3 Nd7 20.Ne3 0-0-0 21.Rf2 e5** (Botvinnik se apără foarte bine. Pionul alb d3 este slab, ceea ce în combinaţie cu poziţia mai activă a figurilor dă negrului contra-şanse) **22.Ce2 Ng4 23.h3 Nh5 24.d4!** (O idee frumoasă. Dîndu-şi seama că apărarea pionului în plus ar fi dus la o poziţie pasivă, Smîslov i-l dă înapoi pentru a intra într-un final avantajos, datorită pionului liber pe coloana „h" şi în legătură cu aceasta a superiorităţii nebunului asupra calului) **24... N:e2 + 25.R:e2 e:d4 26.c:d4 C:d4 + 27.Rf2 b6** (Finalul acesta în care realizarea avantajului poziţional necesită multă precizie, va fi jucat fără greşeală de Smîslov) **28,Thd1 Ce6 29.T:d8+ T:d8 30.Tc1+Rb7 31.h4 Th8 32. g3 b5 33.Rf3 a5 34.Re4 Te8 35. Rf3 Th8 36.Tc3 f5 37.Td3 Rc6 38.Nd2 Ta8 39.Nc3 Rc5 40.Nf6 b4** (In această poziţie partida s-a întrerupt. Negrul a căutat să-şi creeze contra-şanse pe flancul damei prin înaintarea pionilor săi, dar aceasta s-a dovedit insuficient pentru salvarea partidei. Finalul constituie un exemplu clasic de superioritate a nebunului asupra calului atunci cînd pe tablă există pioni liberi) **41. h5** (Pionul liber al albului se pune în mişcare) **41... Ta7** (Pentru a controla cîmpul h7, peste care trebuie să treacă pionul alb „h" în drumul său spre cîmpul de transformare) **42.T e3 Rd6 43. Ne5+Rd5 44. Nb2 Rd6 45.Td3 + Rc5 46.Td2 Th7 47. Th2 Rd6 48.a4 Re7 49. g4 f4 50.T d2** şi negrul a cedat. După Td5 cade şi pionul a5. Finalul a fost excelent jucat de Smîslov.

МАТЧ
НА ПЕРВЕНСТВ
МИРА
ПО ШАХМАТАМ
БЕЛЫЕ
ХОД
ЧЕРНЫЕ
Смыслов
14
Ботвинни

Uriaşul panou care permite spectatorilor, indiferent de locul pe care-l ocupă în sală, să urmărească desfăşurarea partidelor mişcare cu mişcare. Lîngă cei doi concurenţi, aşezaţi la tabla de joc, se află F. Rogard, preşedintele Federaţiei Internaţionale de Şah.

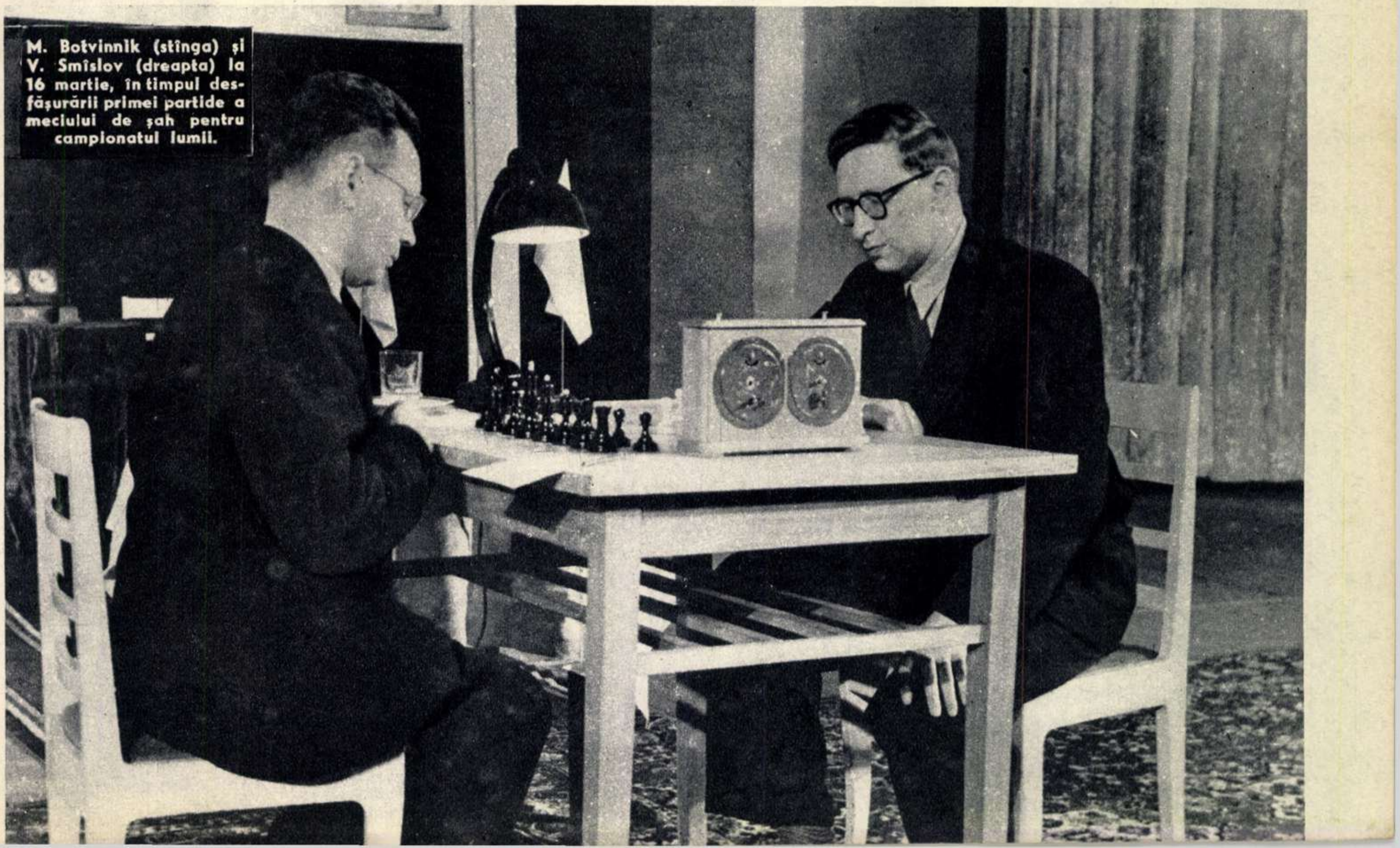

M. Botvinnik (stînga) şi V. Smîslov (dreapta) la 16 martie, în timpul desfăşurării primei partide a meciului de şah pentru campionatul lumii.

fotocronica FLACARII

SĂPTĂMÎNA CULTURII MAGHIARE

Intre 9—16 aprilie s-a desfăşurat în ţara noastră Săptămîna culturii maghiare, prilej de întărire a relaţiilor de prietenie între Republica Populară Romînă şi Republica Populară Ungară.

Printre numeroasele manifestări menite a face cunoscute, în ţara noastră, comorile culturii maghiare, la Casa Scriitorilor a avut loc la 9 aprilie, în prezenţa delegaţilor maghiari, o seară literară.

In fotografia de jos: un aspect de la întîlnirea prietenească dintre oaspeţi şi scriitori romîni. De la stînga la dreapta: Traian Şelmaru, secretar al Uniunii Scriitorilor din R. P. R., Lajos Konya, secretar al Uniunii Scriitorilor din R. P. Ungară, Lajos Hernadi, pianist, artist emerit al R. P. Ungare, şi poetul Marcel Breslaşu.

In fotografia de sus: aspect de la Expoziţia cărţii maghiare, organizată la Librăria Noastră din Capitală.

OBIECTE UTILE

Cîteva aparate de bărbierit, executate în felurite forme, stau înşirate pe cristalul verde al biroului. Care să fie ales? Discuţia se duce în jurul modelului. Iată un obiect mic, dar cîte discuţii stîrneşte l... In sfîrşit, practicul învinge. Şi astfel, după o discuţie nu fără importanţă, colectivul adunat în cabinetul directorului uzinelor „Mátyás Rákosi" din Bucureşti, hotărî să treacă la producţia în serie a acestui produs.

Intr-o uzină mare să se fabrice un aparat atît de mic? — se vor întreba unii. Dar puţini ştiu că la confecţionarea lui sînt angajate maşini complicate. Pentru placa aparatului, care are ştifturi, s-au făcut 7 dispozitive şi matriţe. Strunguri automate execută operaţii fine, de precizie. Şi cînd toate acestea sînt gata, plăcuţele de metal şi tija (mînerul) merg la nichelaj. Baia de nichel dă aparatului fineţe şi luciu.

...60.000 de aparate de bărbierit vor confecţiona muncitorii uzinelor „Mátyás Rákosi" pînă la sfîrşitul acestui an, pe lîngă cele 20.000 de tampoane, 160.000 tesle şi cîteva zeci de mii ciocane de zidărie, care au fost livrate pînă acum. Muncitorii uzinei sînt mîndri de faptul că, alături de motoare şi aparate complicate, uzina lor produce atît de multe bunuri de consum popular.

LEGUME PE LOTURI INDIVIDUALE

In cartierul „6 Martie" din Oraşul Stalin — în care locuiesc şi numeroşi ţărani muncitori — a luat un mare avînt cultivarea de legume pe loturi individuale. Cultivatorii se bucură de sprijinul Sfatului Popular orăşenesc, care le crează bune condiţiuni pentru executarea lucrărilor necesare dezvoltării culturilor şi pentru valorificarea produselor pe piaţa oraşului. Iată-l pe Nicolae Lupu, ţăran mijlocaş, muncind împreună cu soţia sa la executarea arăturii pe terenul pe care vor cultiva cartofi, varză şi morcovi.

La consfătuirea organizată de Editura Tineretului cu tinerii cititori în sala Casei Prieteniei Romîno-Sovietice, academicianul Camil Petrescu a stat de vorbă cu studenții Universității „C. I. Parhon", despre romanul său istoric „Un om între oameni".

In sala Ansamblului de Estradă al R.P.R. a avut loc la 4 aprilie, într-un cadru festiv, cea de a doua tragere la sorți a libretelor de economii cu cîștiguri. Cu această ocazie numeroși depunători și-au mărit economiile cu 100%, 200%, sau 250% față de soldul mediu trimestrial al libretului lor. In fotografie: pionierii scot din urne numerele de librete cărora li se vor acorda cîștigurile. In medalion: Florica Nosievici, funcționară la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin", al cărei libret a ieșit cîștigător cu 100%: depunerea ei a crescut cu 777 lei.

Plantarea cartofului cere iscusință și cunoștințe. Țăranul muncitor Teodor Rodenciuc, decorat cu Ordinul Muncii cl-II, din comuna Pătrăuți, regiunea Suceava, a obținut anul trecut o frumoasă recoltă de cartofi culegînd de pe o suprafață de 20 de prăjini 7.000 kg., realizînd astfel o medie de 20.000 kg. cartofi la hectar. Revenit de la consfătuirea pe țară a fruntașilor în cultura porumbului, cartofului și sfeclei de zahăr, el împărtășește din experiența sa țăranilor muncitori din comună, care s-au strîns în jurul său, la căminul cultural.

„Cu semințele astea vei obține o recoltă bună!" Subinginerul agronom Vasile Boguleanu (dreapta) și Simion Popovici (stînga), șeful secției agricole a sfatului popular al Orașului Stalin, l-au găsit pe țăranul întovărășit Ion Boidache în toiul însămînțărilor. Impreună, ei discută despre avantajele pe care le acordă statul oamenilor muncii din agricultură, prin preschimbarea, la bazele de recepție, a semințelor din soiuri inferioare cu semințe superioare, selecționate.

Membrii gospodăriei agricole colective „Ecaterina Varga" din comuna Foi (Regiunea Autonomă Maghiară) acordă o mare atenție culturilor de viță de vie. Anul trecut, de pe o suprafață de 2,5 ha. de vie, ei au obținut 14.500 litri vin și 2.800 kg. struguri de masă. Anul acesta, via gospodăriei se va mări cu un hectar și jumătate. Butașii de struguri, care sînt plantați în această primăvară, vor da prima lor recoltă peste cîțiva ani.

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

O lectură plăcută și plină de învățăminte*)

de M. NOVICOV

Cărțile de literatură sînt foarte diferite. Sînt cărți pe care, cînd le citești, parcă te împotmolești în ele. Răsfoiești pagină după pagină, tot speri că o să te prindă ceva, dar degeaba... Sînt și altfel de cărți, pe care le parcurgi cu interes, grăbit, dar după ce le-ai isprăvit nu te alegi cu mare lucru. Sînt ca anecdotele acelea de care rîzi, dar peste cinci minute ai și uitat de ce ai rîs.

Nuvela „Mlaștina" de Silviu Podină nu face parte nici dintr-o categorie, nici din cealaltă. Este o carte care, deși nu e voluminoasă, merită să spui despre ea că o citești și cu plăcere, și cu folos. Ea te ajută în viață și asta e mare lucru!

Gîndește-te, cititorule! De cum deschizi volumul afli o mulțime de lucruri interesante. De pildă: într-un sat președintele sfatului popular e un țăran tînăr, capabil, membru de partid, dar este ceva nelămurit în felul cum o duce cu soția sa. Ea se gătește în rochii frumoase, dăruite de tatăl ei, cu soțul vorbește de sus, îl repede, iar el tace. Mai apoi aflăm că și secretarul organizației de partid e cam nemulțumit de bunul său prieten — președintele. Vrea să i-o spuie, dar nu se pricepe... Președintele pleacă, iar secretarul rămîne pe gînduri. Dar din vorbele lor am aflat și altceva: că președintele e certat cu tatăl său, un țăran vrednic, stimat de tot satul, dar nu vrea să dea socoteală secretarului de treburile lui de familie. („Am crezut că avem cine știe ce de lucru, și cînd colo, văd că-ți sfarmi capul cu prostiile astea"). „Prostiile" însă îs cam încurcate. Socrul președintelui, un țăran înstărit, a intrat în întovărășire, dar tatăl președintelui, nu. După acesta din urmă se iau și alții. Lucrurile nu merg prea bine. Să le descurce, a fost trimis de la raion un nou instructor de partid. Iar împreună cu el, le descurcăm și noi, cititorii.

Cînd o carte îți dă prilejul să capeți învățătură de la atîtea întîmplări neobișnuite, te încearcă o sinceră bucurie. De cîte ori nu ni se întîmplă în viață să recurgem la pilde, cînd vrem să lămurim cuiva mai bine un lucru? Chiar vorbim așa: „uite, de pildă, închipuie-ți că un om..." ș. a. m. d. Nu prea e ușor să găsești asemenea pilde bune, care să meargă drept la țintă. Și cînd o carte ți le oferă, îți vine să mulțumești călduros autorului.

SILVIU PODINĂ
Mlaștina

De aceea merită mulțumirile noastre și tînărul scriitor Silviu Podină.

Să ne gîndim numai la cele ce le-a îndurat președintele sfatului din această nuvelă — Vasile Podaru. N-ar avea multe cusururi președintele: e activ și energic, pare cinstit. E tînăr, arătos, capabil. De ce să nu se bucure de viață, de ce să nu lucreze pe măsura tinereții și a forțelor sale?

Și, totuși, la sfîrșitul cărții îl vedem fugind din sat, noaptea, ca un tîlhar? De ce? Pentru că nu și-a dat seama la timp Vasile Podaru „că dragostea chiaburului e ca o mlaștină, te înghite cu încetul și te îneacă". Aceste cuvinte, pe care bătrînul Simeon Podaru, i le spune fiului său înainte de despărțire, cuprind în ele o prețioasă învățătură. Meritul nuvelei este că le ilustrează cu putere și cu convingere. De cîte ori acest lucru nu ni se întîmplă și nouă în viață? Se gudură pe lîngă tine cîte „un fost" și parcă numai lapte și miere e. Se declară de acord cu toate, nu are nici o pică pe nimeni pentru ce i s-a luat, dar te înduplecă smerit: să fie lăsat și el să „trăiască". Iar a „trăi", în limbajul acestor respectabili „foști", înseamnă să li se dea libertate să înșele, să exploateze, să speculeze, să defăimeze viața cea nouă și luminoasă pe care o construim. Este suficient să te lași înduioșat de „nenorocirile" unui asemenea „fost", și ai și căzut în laț. Iar apoi nici nu simți cum ai devenit complice. Așa s-a întîmplat cu Vasile Podaru. Intîi doar s-a insurat cu fata „mijlocașului înstărit", Găldău, apoi s-a lăsat convins că socrul său nu poate fi socotit chiabur, apoi l-a susținut să fie primit în întovărășire, iar apoi, nici el nu știe cum, a ajuns să-i dea și adeverințe false, să-i acopere mîrșăviile. Asta-i tot? Nu! Așa de tare s-a lipit chiaburul de sufletul lui Vasile Podaru, că pînă la urmă și el, Podaru, a început să judece chiaburește: să nu-i pese de oameni, de obște, de interesele cauzei, ci numai de interesul lui. Iată mlaștina! E greu să ieși din mocirlă. Ferește-te, omule, pînă nu ai ajuns în ea, că apoi... Așa parcă-ți spune cazul lui Vasile Podaru.

Aproape fiecare personaj din nuvelă îți transmite cîte o asemenea învățătură. Iată-l pe Rotaru, secretarul organizației de bază. De ce nu a reușit el să descurce ițele care s-au învălmășit în sat? Pentru că nu s-a prea luat după oameni: în loc să vadă lucrurile în adîncime, se tot învîrtea ca mîța în jurul cozii: ce e cu Vasile? Că a fost prieten cu Vasile, și că acesta a fost astfel, iar acum s-a schimbat; și de ce s-a schimbat? — și așa mai departe. A suferit mult Rotaru, dar pînă la urmă și-a înțeles greșeala, iar odată cu el își îmbogățește experiența și cititorul. Și dimpotrivă: de ce a reușit instructorul raionului Martin? — Pentru că el, de cum a sosit în sat, a pornit să lege trainice fire între el și oameni. La oameni a căutat învățătura și tot oamenilor a întors-o îmbogățită. Despre acest Martin, Vasile Podaru spune că e un om care „habar nu are ce e satul". Dar de ce tocmai el a lămurit mai bine problemele din sat, mai bine decît Rotaru, Vasile, sau chiar bătrînul Simeon Podaru, cu toții săteni sadea? Pentru că e înarmat cu ceva cu mult mai prețios decît orice: „cunoașterea" — linia partidului, încrederea în oameni, capacitatea de a se orienta just în orice situație neprevăzută, de a deosebi fără greș cine-i dușman. Cititorul învață prin Martin cum trebuie prețuită, apărată și aplicată linia partidului. Și asta e mare lucru!

Silviu Podină, autorul nuvelei „Mlaștina", e un scriitor tînăr, abia plecat de pe băncile universității. Cînd un scriitor tînăr ne dă o carte interesantă, bine scrisă și bogată în învățături, e un prilej de mare bucurie.

Dar după lectura cărții rămîn și unele întrebări fără răspuns. Ele nu cuprind o învățătură clară. Dimpotrivă, încîlcesc și alte învățături. Asta scade valoarea cărții. De pildă, cititorul pe drept cuvînt se întreabă: de ce bătrînul Simeon Podaru, un om atît de drept, cinstit și iubitor, care de dragul cauzei înfruntă și pe propriul fiu, de ce acest om nu face nimic pentru a-și salva fiul, de ce nu are nici o licărire de dragoste pentru unica lui nepoată? Cîte unul ar putea răspunde: dar ce, nu sînt în viață oameni atît de aspri? Ba sînt, dar dacă mi-i arăți, trebuie totodată să mă ajuți să învăț și din ce au mai bun, și din ce au mai rău. De ce însă autorul iartă lui Simeon Podaru această asprime? Sau: bun și iscusit instructor e tovarășul Martin. Dar de ce cînd vine în sat, după ce a grăit cu oamenii și s-a dumirit oarecum, de ce după aceasta, el, care știe că predecesorul său a fost un fiu de chiabur azvîrlit din partid, de ce nu-și împlinește elementara datorie: de ce nu lămurește și pe Rotaru, și pe Vasile Podaru, și pe alți comuniști, despre ceea ce a stricat fostul instructor și despre ce este de îndreptat? Tocmai pentru că-și face pe jumătate datoria, și personajul pare zugrăvit doar pe jumătate. E atît de cald, uman, atrăgător cînd vorbește cu Simeon Podaru sau cu cîte un alt bătrîn, dar este rece, aproape schematic, ori de cîte ori vorbește cu Rotaru sau Vasile Podaru.

S-ar mai putea găsi și alte umbre în nuvela lui Silviu Podină, dar astea sînt doar umbre. Miezul e bogata învățătură pe care o cuprinde cartea.

La noi se spune cîteodată: „cartea asta are un conținut bun, dar forma e slabă". Ca și cum conținutul ar putea ieși la iveală altfel decît prin formă. Sau se mai zice: „în această lucrare, pe lîngă un conținut bun, există și o formă aleasă". Și cîte un critic, după ce povestește lucrarea, începe să-i „analizeze" forma. Noi credem că așa ceva nu are rost. Căci dacă o carte îți transmite cu putere și în mod convingător un conținut bogat, înseamnă că și forma e aleasă. Așa e și cu nuvela „Mlaștina". Ideile ei ajung pînă la cititor și-l conving tocmai pentru că sînt întruchipate în personaje vii, care se mișcă liber, nesilit, al căror univers sufletesc este dezvăluit multilateral. Dacă Silviu Podină n-ar scrie așa, nimic n-ar putea să ne spună prin ceea ce scrie. Autorul a privit în adîncime unele aspecte ale vieții, a căutat să le deslușească înțelesul în lumina învățăturii partidului, iar apoi, cu multă pasiune, a transmis unele adevăruri de care poporul are nevoie. De aceea a reușit. De aceea cartea sa trezește ecouri în gîndurile și sufletele oamenilor din popor, de aceea îi îndeamnă la fapte bune în lupta pentru zdrobirea forțelor vechi și victoria celor noi.

---

*) „Mlaștina" — nuvelă de Silviu Podină. E.S.P.L.A—1953.

ȘANTIER LITERAR

Planuri mai vechi și mai noi...

După un sfert de secol de ucenicie literară, anul acesta m-am gîndit cu adîncă seriozitate la genul scurt: schița și nuvela; am ajuns la încredințarea că, spre a putea spune mult cu puține vorbe, îți trebuie măiestria șlefuitorilor de diamante. Mă consider ucenic umil la marea școală a clasicilor; încă n-am dat nimic de soi din experiența genului scurt.

Cartea de căpetenie a anului meu literar e romanul „Cine seamănă vînt..." E vorba în el despre transformarea vieții sătești. M-am plecat cu seriozitatea anilor asupra firilor omenești descrise și sper că voi elimina șabloanele care au fost atît de bătătoare la ochi în alte lucrări ale mele. Lupta cu vechile balasturi, — naturalismul, misticismul, patima descrierilor de natură interminabile, regionalismele, — nu a fost și nu este de loc ușoară.

După „Cine seamănă vînt..." voi relua romanul „Măriuța", părăsit vremelnic.

Mă gîndesc cît de bine au făcut cei ce și-au început scrisul cu genul scurt! Schița, nuvela, îți dau disciplină în gîndire, te obligă la sinteza caracterelor și acțiunilor. Cred că drumul firesc al prozatorului e de la schiță, — prin nuvelă și povestire, — la roman. Este o simplă părere, bazată însă pe o experiență; o împărtășesc celor mai tineri ca mine în ucenicia scrisului. Dacă le poate fi de folos, bine; nu, —iarăși bine! Alte proiecte nu mai am; sau, cel puțin nu mi le fac încă, pînă nu duc la bun sfîrșit vechile planuri. Un scriitor are totdeauna ceva de spus. Nimic din ce se petrece în jur nu-i rămîne străin; artistul nu poate imita pe astronomul tipicar care se mulțumea cu harta cerului; el trebuie să stea neîncetat la confluența furtunilor. Cartea e sinteză a contemporaneității. Sînt afirmații mari și fiecare din noi le confirmă după zestrea ce o are. O zestre poate crește sau scădea. Trebuie să avem grijă să ne-o creștem neîncetat și să dăm cărți din ce în ce mai bune.

Aplecarea asupra genului scurt o socotesc o reluare a meșteșugului, un alt debut în literatură.

Eusebiu CAMILAR

CERCETĂTORI AI COMORILOR ARTEI POPULARE

Convorbire cu tovarăşul Sabin DRĂGOI directorul Institutului de Folclor

Cu prilejul împlinirii a cinci ani de la înfiinţarea Institutului de Folclor, ne-am adresat tovarăşului Sabin Drăgoi, maestru emerit al artei din R. P. R., directorul Institutului, rugîndu-l să vorbească cititorilor noştri despre unele aspecte ale activităţii desfăşurate de această instituţie culturală, precum şi despre perspectivele ei de dezvoltare în viitor. Publicăm mai jos declaraţiile tovarăşului Sabin Drăgoi.

Infiinţarea, în 1949, a Institutului de Folclor a corespuns unei necesităţi vitale a vieţii noastre culturale. Procesul de formare a noii culturi, cu un conţinut socialist înveştmîntat într-o formă specific naţională, implică o cunoaştere temeinică a folclorului. Or, este bine cunoscut dispreţul ciocoiesc pe care îl manifestau guvernanţii burghezi faţă de studiul cîntecului, versului şi jocului popular; cea mai mare parte a culegerilor sau a cunoştinţelor existente în trecut despre creaţia populară, se datoresc nu vreunei iniţiative oficiale, ci unor cercetători inimoşi, care, fără a avea o pregătire de specialitate, şi în pofida vitregelor condiţii oferite de cîrmuirea burghezo-moşierească, au cules cu drag şi au studiat cu pasiune arta poporului nostru. De aceste culegeri sînt legate numele unor înaintaşi ai noştri, ca Anton Pann, Vasile Alecsandri, Alex. Berdescu, Dimitrie Vulpian, Teodor Burada, Gh. Voevidca, D. Gh. Kiriac, Ion Vidu, Bela Bartok, Gh. Fira şi alţii.

Institutului de Folclor îi revenea deci sarcina de a porni la culegerea şi studierea ştiinţifică — pe regiuni, genuri şi probleme — a folclorului nostru, pentru ca apoi, redat poporului într-o formă superioară, rezultată din prelucrările măiestre ale compozitorilor, să contribuie nemijlocit la dezvoltarea şi îmbogăţirea creaţiei noastre artistice.

La această muncă au purces, în primăvara anului 1949, cei opt specialişti pe care îi avea pe atunci Institutul, (astăzi avem 36), călăuzindu-şi activitatea după experienţa savanţilor folclorişti sovietici din cadrul Institutului de Etnografie din Moscova şi a Conservatoarelor din Moscova şi Leningrad.

Cercetările pe teren ale Institutului s-au îndreptat mai cu seamă spre acele „locuri albe" de pe hartă care marcau regiuni nestudiate din punct de vedere folcloristic. Cercetătorii noştri au cules material interesant în comunele Hălăuceşti-Roman, Covăsint-Arad, Clejani-Bucureşti (această ultimă culegere cu scopul de a putea participa documentaţi la discuţia iniţiată de Uniunea Compozitorilor asupra caracterului folcloric al muzicii lăutăreşti). Tot în 1949 au fost începute studiile asupra noii creaţii artistice a poporului nostru, apărută în anii puterii populare, făcîndu-se culegeri în gospodăria agricolă colectivă „Scînteia" din Ieud (Maramureş), în comuna Bătrîni-Teleajen şi în satele gorjene.

Cercetările întreprinse au dovedit că folclorul nostru nou se bazează pe tradiţiile înaintate ale creaţiei populare, care este într-un permanent proces de dezvoltare şi înnoire. Elementele noi au apărut mai ales în folclorul literar, poporul creînd, pe melodii vechi, texte noi, închinate Republicii noastre Populare, dragostei pentru Uniunea Sovietică, transformării socialiste a agriculturii, luptei pentru pace şi împotriva exploatatorilor etc.

In ce priveşte noul folclor muzical, odată cu tendinţa de a se crea îndeosebi cîntece optimiste, vesele, s-a observat în interpretare o mişcare mai vioaie, mai regulată, o simplificare a melodiei în sensul purificării ei de acea ornamentaţie încărcată, cu specific regional, care făcea dificilă comunicarea melodiilor dintr-o regiune în alta.

O deosebită preocupare a Institutului a constituit-o studierea folclorului minorităţilor naţionale din ţara noastră — folclor cu desăvîrşire ignorat odinioară. In colaborare cu cercetătorii de la filiala din Cluj a Institutului (care a luat viaţă, puţină vreme după înfiinţarea Institutului), au fost realizate culegeri şi studii asupra folclorului ciangăilor de prin părţile Bacăului, apoi, în colaborare cu Casa Centrală a Creaţiei Populare, s-a cercetat folclorul tătăresc, turcesc şi bulgar din Dobrogea. In ultima vreme s-au făcut culegeri în Hunedoara, Baia Mare, Iaşi, Moldova de Nord etc.

Rezultatele acestor cercetări vor fi concretizate într-o serie de volume — unele dintre ele aflate deja sub tipar, ca: „Instrumente populare romîneşti", „Antologie de doine şi cîntece", „Folclorul ciangăilor", „Vechi cîntece despre voinici", „Cîntece populare culese de Anton Pann". Altele se află în curs de pregătire.

Un aspect important al activităţii Institutului l-a constituit alcătuirea şi îndrumarea orchestrei populare „Barbu Lăutaru", care s-a bucurat de mari succese în turneele întreprinse în străinătate.

In prezent, Institutul de Folclor posedă un cabinet de consultare, care stă la dispoziţia scriitorilor, compozitorilor, coregrafilor, un „fond documentar" format din manuscrisele vechi ale folcloriştilor, precum şi o fonotecă, cuprinzînd 60.000 de piese folclorice. Această arhivă vie clasează Institutul, în ce priveşte cantitatea documentelor existente, drept primul din lume. Străduinţele noastre actuale se îndreaptă spre valorificarea comorilor de artă populară culese de pe tot cuprinsul ţării, astfel încît cercetările noastre să contribuie în mod creator la cunoaşterea ştiinţifică a folclorului nostru, la valorificarea lui de către artişti în formele superioare ale artei muzicale, coregrafice şi literare.

Camera de control a studioului de înregistrări. In fotografie: tov. Paul Ciocos, inginer de sunet, şi C. Enişteanu, tehnician.

COLŢUL INOVATORULUI

DUŞUL DE AER

Pentru ca muncitorii să poată lucra în interiorul focarelor — pentru curăţirea de zgură a suprafeţei cărămizilor şi ţevilor — cazanele se sting şi se aşteaptă uneori cîteva zile ca temperatura să scadă la 50°—60°. Dar şi în acest caz, un muncitor nu poate lucra în interiorul focarului mai mult de 20 minute, timp după care el trebuie să iasă afară şi să se odihnească aproape o oră.

Institutul de Cercetări Ştiinţifice pentru Protecţia Muncii, de pe lîngă C.C.S., analizînd această problemă, a pus în studiu, pe baza documentaţiei sovietice, realizarea unei instalaţii care să creeze condiţiuni favorabile muncitorilor care lucrează la temperaturi mari.

In urma cercetărilor efectuate de inginerii şi tehnicienii institutului, s-a realizat o instalaţie cu ajutorul căreia temperatura este menţinută la cel mult 30°, astfel că timpul de lucru continuu al curăţitorului în focar se măreşte ajungînd la 40—60 minute.

Instalaţia se compune (în linii mari vorbind) dintr-un ventilator centrifugal acţionat de un electromotor, dintr-un tub metalic flexibil şi dintr-un tub de cauciuc terminat cu un pulverizator. Aşezată pe un cărucior şi avînd o greutate relativ mică, instalaţia poate fi transportată de un singur om. Manipularea ei nu necesită personal de specialitate.

Ventilatorul foloseşte aerul din încăpere —avînd de obicei temperatura de 25°—35°. Inainte de a pătrunde în cuptor, după trecerea prin tubul flexibil, aerul e răcit cu ajutorul unei perdele de apă pulverizată. Picăturile pulverizate se evaporă în cuptor, scăzînd astfel şi mai mult temperatura. Apa e adusă printr-un tub de cauciuc prevăzut cu filtru. Tubul e înfăşurat pe un tambur — care se află alături de ventilator — şi în momentul funcţionării se leagă la cea mai apropiată conductă de apă.

Curentul de aer e îndreptat spre partea superioară a corpului muncitorului. Direcţia curentului de aer poate fi variată prin mişcarea tubului flexibil.

Chiar cînd muncitorul lucrează în imediata apropiere a perdelei de apă, îmbrăcămintea lui nu se udă, căci picăturile de apă căzute pe haină se evaporă numai decît.

Această instalaţie demonstrează încă o dată că, în statul nostru democrat-popular, grija faţă de om şi creerea unor condiţii din ce în ce mai bune de muncă, formează obiectul unei permanente preocupări a partidului şi guvernului nostru.

Ing. Victor VOICU

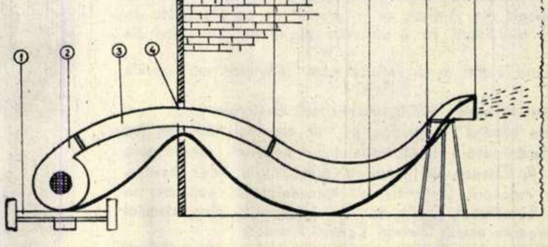

1. Căruciorul, 2. Ventilatorul centrifugal, 3. Tubul metalic flexibil, 4. Orificiul de intrare a lucrătorului în cazan, 5. Cazanul (focarul), 6. Flanşă de legătură a tubului flexibil, 7. Furtun de cauciuc, 8. Trepied, 9. Gură de refulare cu duze.

CHINA NOUĂ
votează

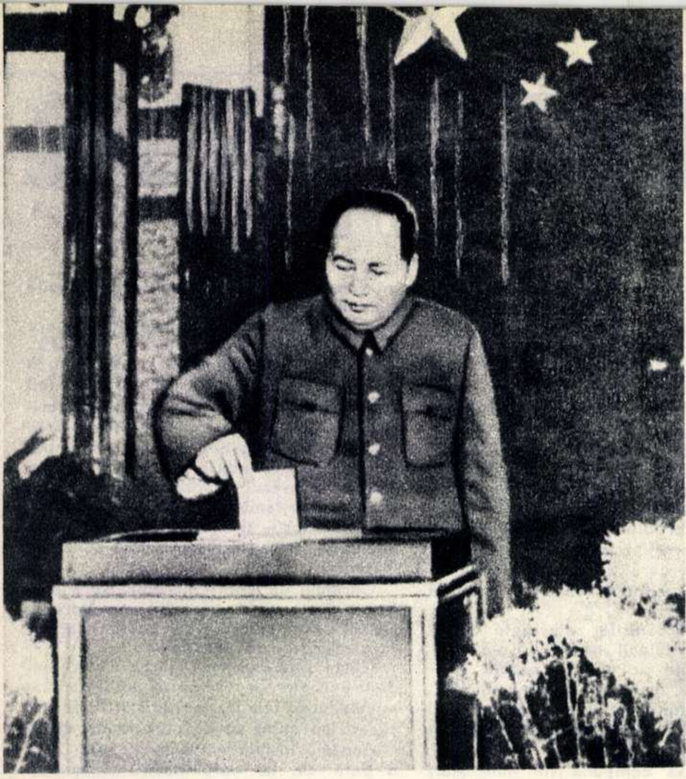

Tovarășul Mao Țze-dun, Președintele Guvernului Central Popular al Republicii Populare Chineze, votînd la una din circumscripțiile electorale din Pekin.

Pe teritoriul de necuprins al țării celor cinci sute de milioane de chinezi liberi, continuă să se desfășoare de mai multe luni alegerile generale pentru adunările locale ale reprezentanților populari.

Nicicînd în istoria sa milenară, marele popor chinez nu a avut pînă acum prilejul de a-și spune liber cuvîntul prin votul său. Acest lucru se petrece pentru prima dată în actualele alegeri generale, primele alegeri cu adevărat democratice.

Numărul celor care sînt chemați să aleagă prin votul lor pe conducătorii treburilor obștești la orașe și sate este atît de mare, încît, pe drept cuvînt, alegerile din China nouă pot fi considerate ca o manifestare politică de proporții uriașe.

Votează astăzi cu încredere în ziua de mîine și cu nădejdi sporite muncitorul fruntaș de la noul combinat metalurgic din Anșhan, ca și țăranul de pe plantațiile de bumbac din sudul Chinei, minerul din Fușun, ca și păstorița din Tibet, profesorul din Pekin, ca și pescarul din Hainan.

China întreagă votează pentru viața nouă, fericită, care înflorește sub soarele rînduielilor populare.

Pînă acum au avut loc alegeri în peste 18.000 circumscripții electorale.

In luna mai, cînd se va face bilanțul alegerilor, pe tot cuprinsul țării vor lua ființă nu mai puțin de 250.000 adunări locale ale reprezentanților populari, subordonate Guvernului Central Popular al R. P. Chineze, în frunte cu președintele Mao Țze-dun. Se va trece apoi la convocarea Adunării Generale a reprezentanților populari pe întreaga Chină, pentru întocmirea Constituției, pentru aprobarea primului plan cincinal de dezvoltare a țării și pentru alegerea noului Guvern Central Popular.

Acum, cînd pretutindeni în China alegerile sînt în toi, un entuziasm de nedescris domnește printre oamenii muncii, care au inițiat o vastă campanie de întrecere socialistă în cinstea alegerilor.

Milioanele de cetățeni ai Chinei Populare vin în fața urnelor pentru a-și exprima hotărîrea de a duce mai departe lupta pentru apărarea și dezvoltarea măreților drepturi și libertăți cucerite sub conducerea gloriosului Partid Comunist Chinez, organizatorul și inspiratorul victoriilor epocale ale poporului iubitor de libertate și pace al Chinei noi.

Cei mai buni dintre oamenii muncii din China au fost propuși drept candidați în alegerile pentru adunările locale ale reprezentanților populari. In fotografie, muncitori și muncitoare de la o fabrică de vopsitorie din Șanhai cercetează cu interes listele de candidați.

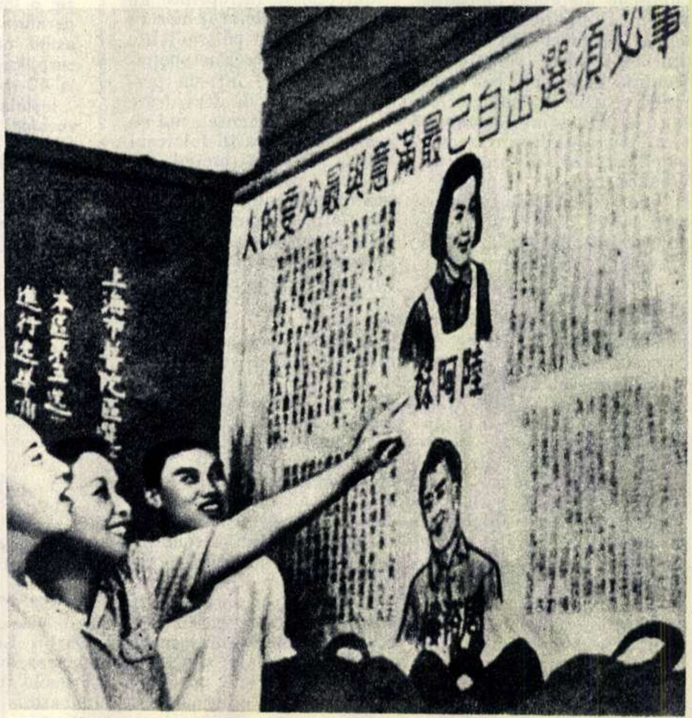

Toate minoritățile naționale și cetățeni aparținînd tuturor cultelor din R. P. Chineză au dreptul de a-și alege deputații. In fotografie, un aspect de la înregistrarea alegătorilor musulmani, la Harbin.

Sărbătoare în regiunea minelor de cărbuni din Fușun; minerul fruntaș Cen Hai-șan, care a fost ales deputat, este întîmpinat cu flori și purtat pe brațe de către tovarășii săi de muncă.

Armata Populară Vietnameză — care dă lovituri necruțătoare colonialiștilor francezi și uneltelor lor baodaiste, eliberîndu-și patria de sub robia colonială — este înconjurată de dragostea întregului popor. In fotografie: comandantul-șef al Armatei Populare Vietnameze, generalul Vo Nguyen Giap, în mijlocul unui grup de pionieri vietnamezi veniți să-l felicite pentru victoriile obținute în lupta pentru libertate.

CERCLE
A BAS
WEHRMACHT
REVANCHARDE
PACTE
PAIX
5 GRANDS
PACTE
de PAIX
FEMMES
PAIX
VIETNAM

Franța întreagă este cuprinsă în aceste zile de clocotul acțiunilor populare de protest împotriva ratificării tratatelor militariste de la Bonn și Paris. In fotografie: o întrunire de stradă organizată de gospodinele franceze într-unul din cartierele Parisului. Participantele la întrunire înfierează politica de refacere a mașinii de război germane.

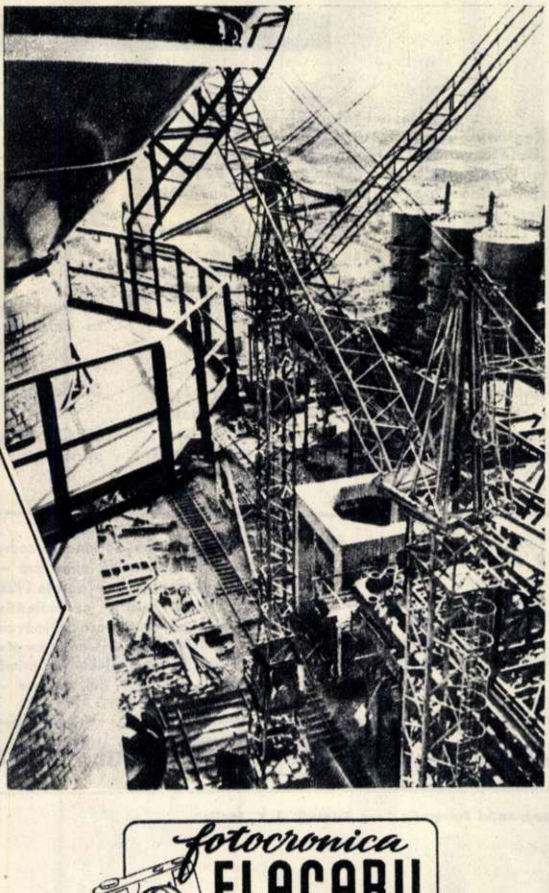

La Fürstenberg pe Oder se înalță una din cele mai mari construcții ale planului cincinal al Republicii Democrate Germane: combinatul metalurgic „Ost". In cinstea celui de-al IV-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania, care a avut loc recent, muncitorii acestui uriaș combinat au obținut o serie de noi și însemnate succese. Producția acestui gigant al metalurgiei crește necontenit. In 1955 ea va fi de 900.000 tone oțel brut. In fotografie: un aspect al șantierului combinatului „Ost".

fotocronica
FLACARII

AL XII-LEA CONGRES AL COMSOMOLULUI

Cel de al XII-lea Congres al Comsomolului, care a avut loc în zilele de 19 — 26 martie 1954 în marele Palat al Kremlinului, a constituit o impunătoare trecere în revistă a realizărilor minunate ale tineretului sovietic, constructor entuziast al comunismului. Peste 1.300 de delegați, aparținînd tineretului a 45 de naționalități, au luat parte la lucrările Congresului, transformînd dezbaterile acestuia într-o profundă analiză critică și autocritică a întregii activități desfășurate în ultimii 5 ani de Uniunea Tineretului Comunist Leninist din U. R. S. S., care numără azi 18 milioane de membri. Exprimînd atașamentul călduros al întregului tineret sovietic față de cauza triumfătoare a comunismului, rezoluția celui de al XII-lea Congres al U. T. C. L. asigură Comitetul Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice că și pe viitor Comsomolul va depune toate eforturile pentru a îndeplini pînă la capăt sarcinile mari și de răspundere trasate de partid și își va spori contribuția la lupta întregului popor pentru construirea societății comuniste în Uniunea Sovietică. In fotografia de sus: aspectul sălii de ședințe din marele Palat al Kremlinului, în timpul desfășurării Congresului Comsomolului. Delegați ai tineretului din 34 țări ale lumii au participat la Congres, salutînd această măreață manifestare a forței tineretului din U. R. S. S. In fotografia de jos putem vedea pe reprezentanții Noii Ligi Democrate a Tineretului Chinez, oferind Congresului, în semn de prietenie, un drapel de onoare și daruri trimise de tineretul Chinei noi.

JOCURI DISTRACTIVE

ÎN ATENŢIA PARTICIPANŢILOR LA AL DOILEA CONCURS

Termenul cel mai depărtat de trimitere a tuturor dezlegărilor este 15 mai 1954. Pentru participanţii din provincie se ia în considerare data indicată de ştampila poştei.

Dezlegările trebuie să fie însoţite obligatoriu de toate cele şase bonuri de participant apărute în revistă.

Se atrage atenţia că toate jocurile din primele cinci serii ale concursului (numerele 2; 3; 4; 5 şi 6 ale revistei) sînt alcătuite pe baza principiilor vechii ortografii, dar cele din seria VI-a (nr. 7 al „Flacării") sînt lucrate în conformitate cu noile reguli ortografice ale limbii romîne şi trebuiesc dezlegate ca atare.

In textul explicativ al jocului „Ştiţi să compuneţi cuvinte încrucişate?" (apărut în „Flacăra" nr. 5/1954) adăugaţi: „Aşezaţi desenul în poziţia care vă convine şi abia pe urmă introduceţi în careu cuvintele indicate".

Dezlegările jocurilor din al doilea concurs şi lista premianţilor vor fi publicate în nr. 12 din 15 iunie 1954 al revistei.

In ceea ce priveşte cel de al treilea concurs de jocuri distractive al „Flacării" rugăm cititorii să urmărească atent revista, întrucît în scurt timp vor apare primele serii ale acestuia.

CARTE DE VIZITĂ

FLOREA T OPRESCU

Spuneţi ce ocupaţie are tovarăşul de mai sus şi în ce oraş locuieşte?

PEISAJ DE PRIMĂVARĂ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1							■						
2								■					
3							■						
4				■		■						■	
5			■						■		■		
6		■					■						■
7		■							■			■	
8				■				■		■			
9					■						■		
10	■					■							
11							■						
12								■					
13		■											

ORIZONTAL:

1. Podoabă a naturii, apare odată cu luna aprilie — Păsări călătoare care se îndreaptă primăvara de la miazăzi către nord. 2. Soli ai primăverii — Dramaturg sovietic, autorul piesei „Primăvara la Moscova". 3. 31 mai! — In luminişuri de pădure, primăvara a adus covoare moi de iarbă verde şi flori. 4. Arbori care înfloresc spre sfîrşitul primăverii şi ale căror flori răspîndesc un miros foarte plăcut — La sărbătoarea primăverii, pămîntul înviorat şi-a pus pieptarul nou şi verde ca smaraldul. 5. Au întors pe dos... — Domnul verdeţii, al doilea cavaler al primăverii — La margini de păduri! 6. Rîu în Germania — Simţ pe care-l încîntă parfumul florilor de primăvară. 7. A aţîţa — Literă cirilică. 8. Linişte prelungită — Pronume — Un prieten francez. 9. Fiul lui Tereu şi al lui Procne (y—i) — Cînepă de toamnă — Rîndunelul cu care nu se face primăvara. 10. Greş — Şanţuri în care primăvara se strîng apele provenite din topirea zăpezilor. 11. Cu siguranţă, aici cuvîntul este greşit! — Cîntecul apelor înfiorate de zefirul primăverii. 12. In plină primăvară! — In armura-i de aur strălucitor, Făt-Frumos scutură cenuşiul zilelor de iarnă, luminînd potecile primăverii. 13. Cîntăreţ al primăverii.

VERTICAL:

1. Ştrengari cu aripi pictate şi pudrate, zbenguindu-se în lumina aurie a soarelui de primăvară — Rîu în Illiricum. 2. Cupe multicolore răsărite prin iarbă, în care primăvara îşi toarnă noaptea roua (sing.) — Neroditor. 3. Armate — Pe ramuri mlădioase de salcie, muguri de puf vestesc schimbarea anotimpului. 4. Cai frumoşi — Primul cîntăreţ din nai — Albastrul cerului de primăvară. 5. Crenguţe asupra cărora primăvara îşi arată puterile ei dătătoare de viaţă — Pomii s-au dezmorţit şi mercurul urcă treptele două cîte două! 6. Epocă — Apare pe scoarţele unor pomi... — Tragere la ţintă. 7. Cămaşă cu flori şi fluturi — Serveşte la scoaterea vinului din butoaie — Dînsa. 8. Renumit oraş al violetelor — O dimineaţă scurtă. 9. Pămînt arat şi semănat în cadrul muncilor agricole de primăvară — Celebru tenor italian (mort în 1921). 10. Culcuşuri lucrate cu măiestrie, în care se instalează primăvara oaspeţii înaripaţi — Cer care prevesteşte belşugul ploilor de primăvară. 11. Personaj din vechime — Primăvara, în cuiburi lîngă păsărele — Iubit. 12. Animal din nordul îndepărtat — Curs — Corniţele fragede ale plantelor în care primăvara dospeşte viaţa nouă. 13. Ghioceii din zăpadă! — In primăvara vieţii.

Cuvinte mai puţin cunoscute: EAC; TÎLV; OSEA.

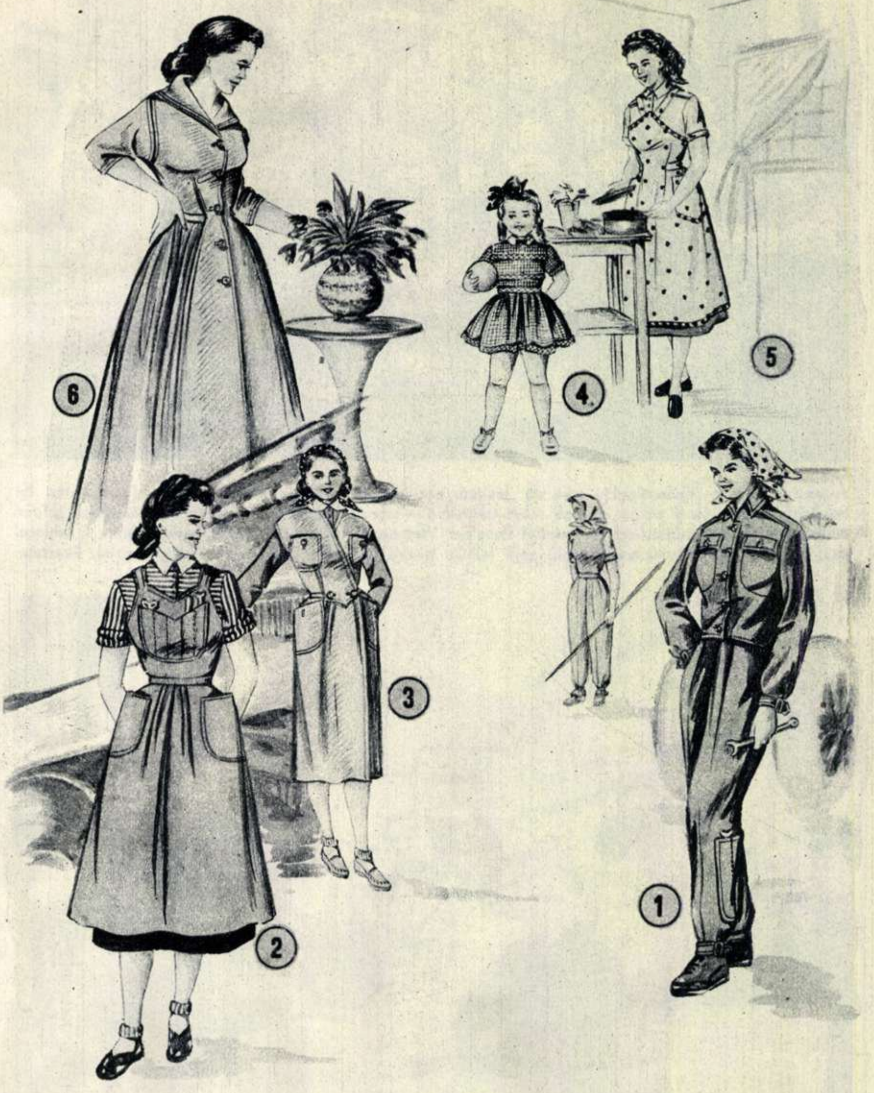

La locul de muncă şi acasă

Răspundem tovarăşelor Elena Ponoabă şi Reghina Kuperman, de la fabrica de tricotaje „Bela Breiner", care, în cadrul unei consfătuiri organizate de revista noastră, au cerut să publicăm modele practice de îmbrăcăminte pentru lucru şi acasă.

Dorinţa lor este îndreptăţită, deoarece azi în atelierele spaţioase şi curate ale întreprinderilor noastre socialiste, salopetele, şorţurile şi halatele prost croite nu-şi mai au loc.

1. Salopetă din două piese pentru muncitoarele tractoriste şi mecanici. Pantalonii sînt croiţi dintr-o singură bucată cu vesta, care se încheie pe umeri în doi nasturi (model 1 b). Bluza are buzunare largi, ascunse, marcate de tigheluri. Mîneca este croită dintr-o singură bucată cu platca.

2. Şorţ special pentru muncitoarele textiliste. In buzunarul de sus, despărţit prin tigheluri, se pun foarfeci, cîrlige etc., iar în cele de jos, resturile de aţă.

3. Halat practic pentru laborator sau birou. Vara poate fi purtat şi fără bluză, fiind croit chimono.

4. Pentru fetiţa noastră, o rochiţă din material în carouri, în culori vii. Guleraşul alb dă o notă veselă rochiţei.

5. Şorţ practic pentru bucătărie.

6. Capot lung din material uni. Răscroiala mînecilor este tighelită pe faţă, la fel şi gulerul.

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII Căsuţa Poştală 56 Tel. 7.60.10 Int. 1784 **ABONAMENTE:** la toate oficiile poştale din ţară şi la secţiile raionale de difuzare a presei. **PREŢUL ABONAMENTELOR:** 3 luni: 9 lei 6 luni: 18 lei un an: 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

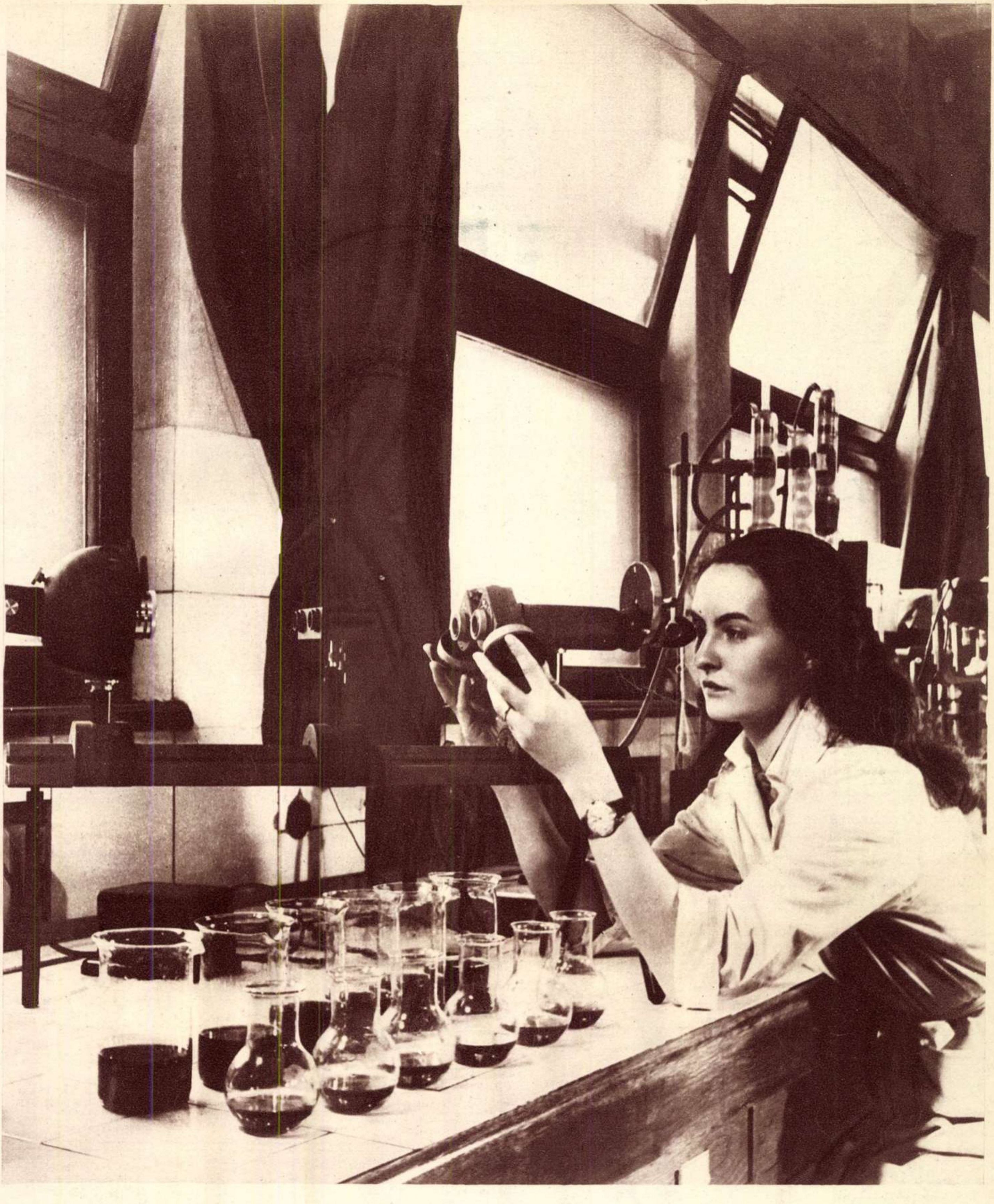

Institutul de cercetări textile, pielărie şi cauciuc aduce un aport preţios în lupta pentru îmbunătăţirea calităţii produselor, bunuri de larg consum. In fotografie : într-unul din laboratoarele institutului, inginera Alexandrina Pridie analizează la fotocolorimetru calitatea coloranţilor.

Cul 123
Bibel Cert
Reg.

01/F

FLACARA

Nr. 9 (34) — 1 MAI 1954

DUPĂ DOI ANI

Se împlinesc doi ani, cititorule drag, de cînd ai răsfoit pentru întîia dată filele „Flacării".

Privește numerele apărute în acest răstimp: ele povestesc simplu despre viața nouă a patriei noastre; despre uzina în care clasa muncitoare făurește zi și noapte belșug; despre grîul care se înalță sub mîna harnică a țăranului muncitor; despre tineretul care crește ca floarea, în școli și universități. Și toate laolaltă vorbesc despre acela care veghează ca viața poporului să fie tot mai luminoasă, mai îndestulată: partidul nostru iubit.

In această perioadă, reporterii și redactorii revistei noastre, scriitorii și poeții, oamenii de știință și de artă, colaboratori ai noștri, fotoreporterii, tehnicienii și muncitorii poligrafi ce tipăresc „Flacăra" s-au străduit să-ți dea o revistă cuprinzătoare, cît mai plăcută, și în ce privește conținutul ei, și ca înfățișare grafică.

Amintește-ți de consfătuirile noastre, dragă cititorule. Ne-am întîlnit la „Grivița Roșie" și la Boldești, la „Electromontaj" și la „Flamura Roșie", la „23 August" și la „Republica", la „Mátyás Rákosi" și la F. C. „Gh. Gheorghiu-Dej", la „Bela Breiner" și la „Mao Țze-dun", la „Vasile Roaită" și la „7 Noiembrie"; ne-am întîlnit la Petroșani, la Călimănești, la Tușnad și în atîtea alte locuri. Ne-ai și scris. Ne scrii mereu. Primim în fiecare zi zeci de scrisori de la tine. Ne dai sugestii. Ne spui ce ți-e drag să găsești în paginile revistei și ce nu ți-a plăcut din ceea ce noi ți-am dat.

Noi ne vom strădui să răspundem din ce în ce mai bine cerințelor tale, să lichidăm lipsurile pe care le mai avem. In aceasta ne este un ajutor de neprețuit presa sovietică și îndeosebi revista „Ogoniok". Pildă și sprijin de zi cu zi ne este și presa de partid din țara noastră, în frunte cu „Scînteia".

Rod al dragostei tale de cititor, tirajul revistei este astăzi de patru ori mai mare decît acum doi ani.

Desigur, poate că nu întotdeauna am reușit să-ți dăm povestiri sau versuri, reportaje sau fotografii pe măsura cerințelor tale de constructor al socialismului. Ne dăm seama de acest lucru și ne angajăm ca — avînd și pe mai departe ajutorul tău — să facem revista veșnic proaspătă, vie, promovînd ce e înaintat și sănătos, biciuind tot ce e vechi și putred, împlinindu-ți astfel exigența ta de stăpîn al patriei noastre libere.

Iar acest număr al „Flacării", care apare la capătul celor doi ani — în ziua marii sărbători a solidarității celor ce muncesc din lumea întreagă — ți-l închinăm, asemeni celorlalte numere, ție, drag cititor, întocmindu-l din materiale scrise de cititori sau la cererea cititorilor.

„FLACĂRA"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA
REVISTĂ BILUNARĂ
SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ
Nr. 9 (34) — 1 MAI 1954

SĂRBĂTOAREA PRIMĂVERII

Aduce an de an cu ea, primăvara, o sărbătoare însemnată nu numai în calendare, dar mai ales adînc săpată în inimile popoarelor. 1 Mai, sărbătoarea celor ce muncesc și luptă, pe întreaga față a globului, sărbătoarea bucuriei celor ce sînt liberi și stăpîni pe soarta lor, sărbătoarea speranței, a credinței în eliberarea celor ce mai zac în închisorile capitalismului.

Sărbătoarea lui 1 Mai a devenit o tradiție scumpă și clasei muncitoare din țara noastră. In condiții de teroare burghezo-moșierească, partidul a mobilizat masele largi, transformînd această zi într-o zi de luptă împotriva regimului capitalist, pentru eliberarea clasei muncitoare de sub exploatare. Odată cu cucerirea puterii de către clasa muncitoare, 1 Mai s-a transformat într-o sărbătoare măreață, pe care oamenii muncii o întîmpină cu noi realizări în lupta pentru construirea socialismului.

Mai afli oare vreun copil cît de cît ajuns la vîrsta înțelegerii care să nu știe că 1 Mai e zi de sărbătoare? Știu bine oamenii că atunci orașul va fi plin de flamuri, de ghirlănzi, că vor străluci de podoabe primăvăratice clădirile, că străzile vor fi înțesate din zori și pînă-n noapte cu lume veselă, că fluvii de oameni se vor îndrepta cîntînd și jucînd spre piețele unde se vor afla conducătorii poporului, unde-și vor manifesta dragostea față de partid și guvern, dragostea față de viața nouă ce crește în patria noastră.

Ies tovarășii noștri la manifestație plini de bucurie și încredere, pentru că astăzi alta este viața lor și fața patriei. Aproape zece ani sînt de cînd Armata Sovietică ne-a eliberat de sub jugul fascismului. Și cîte transformări structurale nu s-au petrecut în viața noastră! Ce-a fost bunăoară munca în trecut pentru noi? Chin, mizerie, ignoranță. Vite de muncă, muncitorii — victime nefericite, familiile lor. Și iată, azi vor trece prin piețele orașelor și satelor sute de mii de muncitori și țărani muncitori, purtînd placarde pe care se vor afla mii de portrete ale fruntașilor, inovatorilor și raționalizatorilor, tovarăși de muncă cu ei, pe care poporul îi cinstește pentru vrednicia lor. Munca a devenit la noi o chestiune de glorie și onoare.

Uriașe sînt schimbările petrecute în viața muncitorilor și țăranilor muncitori, intelectualilor, femeilor, tineretului, minorităților naționale; largi sînt drepturile lor cetățenești și democratice. De aceea este 1 Mai o sărbătoare a bucuriei poporului muncitor.

Iși vor manifesta bucuria lor, vrednicii constructori ai socialismului — muncitori ai industriei noastre socialiste, pe care în anii puterii populare ei au împins-o cu pași giganți înainte. Vor demonstra dragostea lor față de partid și guvern și hotărîrea de a munci spornic țăranii noștri muncitori, aliații clasei muncitoare, care au obținut succese însemnate în agricultură, cu ajutorul statului celor ce muncesc și sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn. Și mînă în mînă cu ei vor păși în fața tribunelor oamenii de știință și cultură, intelectualitatea noastră strîns legată de popor, devotată lui, și care contribuie cu avînt la înflorirea patriei noastre. Vor demonstra toți laolaltă mîndria lor pentru succesele obținute pînă acum și hotărîrea de a le spori și mai mult pe viitor, de a învinge greutățile ce ne mai stau în cale, de a urma cu dragoste partidul — inițiatorul și organizatorul acestor victorii — a cărui politică are în miezul ei grija adîncă pentru cei ce muncesc, pentru binele poporului. Iși vor manifesta tovarășii noștri dragostea și recunoștința lor fierbinte față de Guvernul Uniunii Sovietice și P.C.U.S., față de milioanele de frați sovietici, eliberatorii și sprijinitorii poporului nostru, apărătorii păcii în lumea întreagă.

Ascultă atent, tovarășe, și vei auzi de aci, din Republica Populară Romînă, în aceeași zi, sutele de milioane de glasuri ale celor ce-și manifestă bucuria de a construi comunismul, vei auzi sutele de milioane de tovarăși din marea Chină Populară, zecile de milioane de constructori ai socialismului din Cehoslovacia și Polonia, din Ungaria și Bulgaria, din Albania și R.P. Mongolă. Vei auzi pașii milioanelor de tovarăși din R. D. Germană, care luptă pentru unificarea pașnică a Germaniei, pentru transformarea ei într-un stat democratic, independent și iubitor de pace. Vor răsuna pînă la tine cîntecele tovarășilor din R.P.D. Coreeană, care-și reconstruiesc din ruine eroica lor patrie. Și printre bubuituri de tun va pătrunde pînă la tine ecoul demonstrațiilor din orașele și pădurile Vietnamului, ai cărui fii luptă pentru eliberarea țării lor de sub jugul colonialismului. Felicitări fierbinți, tovarăși dragi din Marea Uniune Sovietică, și noi succese pe drumul construirii comunismului! Trăiască în veci prietenia și alianța dintre poporul romîn și marele popor sovietic! Salut frățesc, tovarăși dragi din marea Chină Populară și din țările de democrație populară, și multe și spornice succese în munca și lupta voastră!

Mai sînt însă și alt fel de demonstrații. Acolo unde preocuparea centrală a guvernelor este pregătirea războiului. Acolo unde se aplică lozinca înfometării celor ce muncesc, pentru îmbogățirea fabricanților de armament, unde în loc de locuințe se construiesc uzine de bombe atomice, în loc de hidrocentrale se construiesc baze militare, în loc de școli, bombardiere. Pentru cei ce demonstrează acolo, în țările supuse capitalului, nu se împodobesc străzile, nu cîntă muzicile; acolo pe demonstranți îi așteaptă dubele poliției și de multe ori străzile se înroșesc de sîngele curs din piepturi de muncitori căzuți în lupta cu polițiile burgheze și cu tot felul de provocatori fasciști, huligani în slujba monopoliștilor...

Și totuși, în aceste țări, milioane și milioane de oameni, din an în an mai mulți, ies în stradă, neînfricați, la 1 Mai, umăr la umăr sub lozinca apărării păcii și democrației, împotriva provocatorilor la război. Fierbinte salut milioanelor de frați care luptă împotriva exploatării capitaliste și a jugului imperialist, pentru libertăți democratice, pentru independență națională, pentru slăbirea încordării internaționale, pentru colaborare și prietenie între popoare!

Și poate că n-ar fi rău ca ațîțătorii la război să-și amintească faptul că, numai la cîteva zile după 1 Mai, popoarele lumii sărbătoresc o altă dată memorabilă: Ziua Victoriei, cînd sub loviturile zdrobitoare ale nebiruitei Armate Sovietice, s-a prăbușit cea mai puternică mașină de război a burgheziei, în timp ce conducătorii ei se hrăneau cu șoricioaică în subteranele Berlinului. Popoarele lumii își îndreaptă cu încredere și speranță inimile către glorioasa Uniune Sovietică. Ei văd în țara constructorilor comunismului, apărătoarea de nezdruncinat a păcii, eliberatoarea popoarelor de sub jugul fascist, exemplul viu de urmat în lupta pentru fericire

Clasa muncitoare din întreaga lume este din ce în ce mai puternică. Glasul oamenilor cinstiți de pe toate meridianele se ridică furtunos împotriva războiului. Mîinile lor se unesc și din piepturile lor izbucnește strigătul uriaș: Jos războiul! Jos fascismul! Pacea va învinge!

Da, tovarăși, pacea, asemeni primăverii, va învinge. Omenirea va fi izbăvită de întunericul capitalismului. Asupra pămîntului întreg va lumina soarele măreț al dragostei între oameni, al prieteniei între popoare. Pacea va învinge!

ZILE DE APRIL

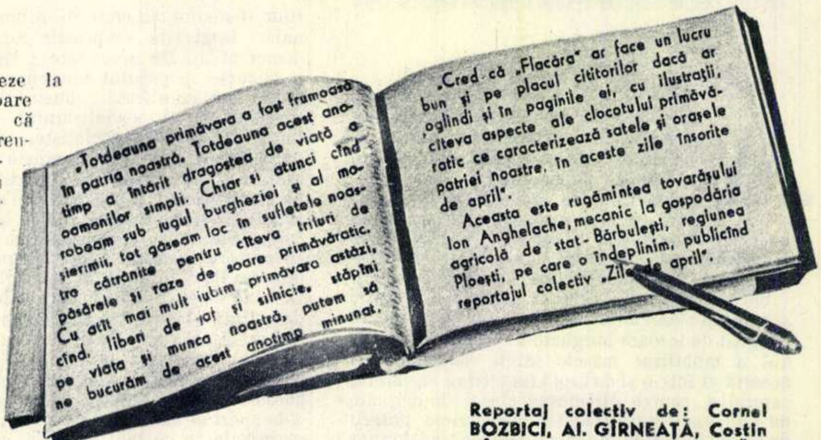

„Totdeauna primăvara a fost frumoasă în patria noastră. Totdeauna acest anotimp a întărit dragostea de viaţă a oamenilor simpli. Chiar şi atunci cînd robeam sub jugul burgheziei şi al moşierimii, tot găseam loc în sufletele noastre cătrănite pentru cîteva triluri de păsărele şi raze de soare primăvăratic. Cu atît mai mult iubim primăvara astăzi, cînd, liberi de jaf şi silnicie, stăpîni pe viaţa şi munca noastră, putem să ne bucurăm de acest anotimp minunat.

„Cred că „Flacăra" ar face un lucru bun şi pe placul cititorilor dacă ar oglindi şi în paginile ei, cu ilustraţii, cîteva aspecte ale clocotului primăvăratic ce caracterizează satele şi oraşele patriei noastre, în aceste zile însorite de april".

Aceasta este rugămintea tovarăşului Ion Anghelache, mecanic la gospodăria agricolă de stat-Bărbuleşti, regiunea Ploeşti, pe care o îndeplinim, publicînd reportajul colectiv „Zile de april".

Reportaj colectiv de: Cornel BOZBICI, Al. GÎRNEAŢĂ, Costin HÎNCU, Ilarie MURGU, N. VĂLMARU.

Bine aţi venit!

Trenul mergea destul de încet. De o parte şi de alta a drumului, cît vedeai cu ochii, pămînt trezit la viaţă.

In compartiment erau cîţiva călători destul de neobişnuiţi: după aspect, ca şi după unele frînturi de convorbire, se vedea limpede că sînt muncitori din industrie; după curiozitatea manifestată pentru starea cîmpului şi din toate preocupările lor, se desprindea clar impresia că aceşti oameni se interesează de agricultură nu ca amatori, ci ca nişte adevăraţi muncitori ai ogoarelor. Erau muncitori din industrie care plecau în agricultură...

Cinci oameni, dintre care numai unul mai în vîrstă. Cu toate că se apropie de cincizeci de ani, Ion Niţă nu era mai puţin entuziast decît utemistul Grigore Damian. Pe el, ca şi pe ceilalţi tovarăşi ai săi de la uzina de reparaţii mecanice petrolifere din Ploeşti, îl însufleţea aceleaşi năzuinţe. Mergeau să lucreze la staţiunea de maşini şi tractoare din Urziceni. Ştiau ei bine că acolo se vor lovi de unele greutăţi, izvorîte parte din specificul muncii, nou pentru cei cinci tovarăşi, parte din unele lipsuri organizatorice. Ei ştiau că noua lor muncă va fi mai grea—printre altele şi din pricina despărţirii vremelnice de familiile lor — decît cea din fabrică, că ea le va pune în faţă probleme dificile. Dar erau departe de a se teme de ele.

Urziceni... In poarta staţiunii, grupul fu întîmpinat de conducătorii S.M.T.-ului şi de tractorişti.

— Bine aţi venit, tovarăşi!

Zîmbind, oamenii se îmbrăţişează ca nişte prieteni vechi. Peste o oră, fiecare din muncitorii veniţi ştia ce are de făcut. Peste alte cîteva ceasuri lucrau la banc, ca şi cum ar fi fost acolo de cînd lumea...

La joacă

E primăvară şi viaţa încolţeşte pretutindeni. In livezi, pe cîmpii, ca şi în trupuşoarele plăpînde ale mieilor nou născuţi. Ei se bucură de dragostea copiilor din Agriş, raionul Satu-Mare.

Primii pui

Mii de pui, cu puful gălbui sau albicios, roşiatic ori cărămiziu, piuie veseli, alungîndu-se unii pe alţii, speriindu-se de tusea îngrijitoarei, liniştindu-se îndată ce aud o uşoară bătaie în lemn ce imită cloncănitul cloştii. Spectacolul acesta e tot atît de înviorător, ca şi plimbarea printr-o livadă în care au înmugurit copacii, ca şi mirosul crud al ierbii abia răsărite.

Primii pui de la gospodăria de stat-Pantelimon au ieşit din incubator cînd afară viscolul era în toi. Atunci, Maria Lungu deschisese uşile clocitoarei şi trăsese sitele afară, scoţînd dintr-un ou spart primul puişor. Firav, galben, ameţit puţin. Acesta era sfîrşitul unui proces de 20 de zile, săvîrşit în interiorul clocitoarei, la o temperatură de 37,8 grade. Două zile au mai stat puişorii la incubator şi apoi au fost duşi în puiernițe, la o temperatură de 20—25 grade, într-o atmosferă puţin umedă. In toiul iernii, cu ajutorul radiatoarelor electrice, în camerele puiernițelor a fost adusă primăvara. Puii s-au simţit bine, tot atît de bine ca şi cei veniţi pe lume în aprilie, în plină primăvară, cînd soarele a înlocuit curentul electric.

Aprilie. Sub pivirea atentă a îngrijitoarelor, puii mănîncă. In bătaia binefăcătoare a soarelui, parcă-s bulgăraşi de aur. Piuitul vesel al celor opt mii de ghemotoace de puf auriu, răzbate pînă departe. Primăvara...

Brigada a cincea

Elena Ignat este cea mai proaspătă tractoristă a brigăzii. Cu greu ţi-ai putea-o închipui mînînd pe brazdă un coşcogeamite „I.A.R.-23", trăgînd un plug cu cinci brazde şi boroana după el.

Brazdele, drepte, parcă-s trase cu sfoară. Cît despre adîncimea arăturii, o face după sfaturile şefului de brigadă. Pînă în primăvara asta a fost ajutoare de tractorist şi de aceea-i atît de mîndră cînd se urcă la volan...

„Cînd am fost repartizat ca şef de brigadă la a cincea, povesteşte tînărul Avram Vasile, credeam că nu va ieşi nici o ispravă, ba mai mult, mă şi pregăteam să-mi iau valea spre S.M.T.-ul din Piatra. Locul tău, Avrame, nu-i într-o brigadă de fete; ce ştiu ele? Dar încă din primele zile mi-am dat seama că mă pripisem".

La chemarea tractoristului Stănescu Vasile de la S.M.T.-ul Peciul Nou din regiunea Timişoara, pentru obţinerea titlului de cel mai bun tractorist, în numele tractoriştilor de la S.M.T.-Roman a răspuns Catinca Vamanu.

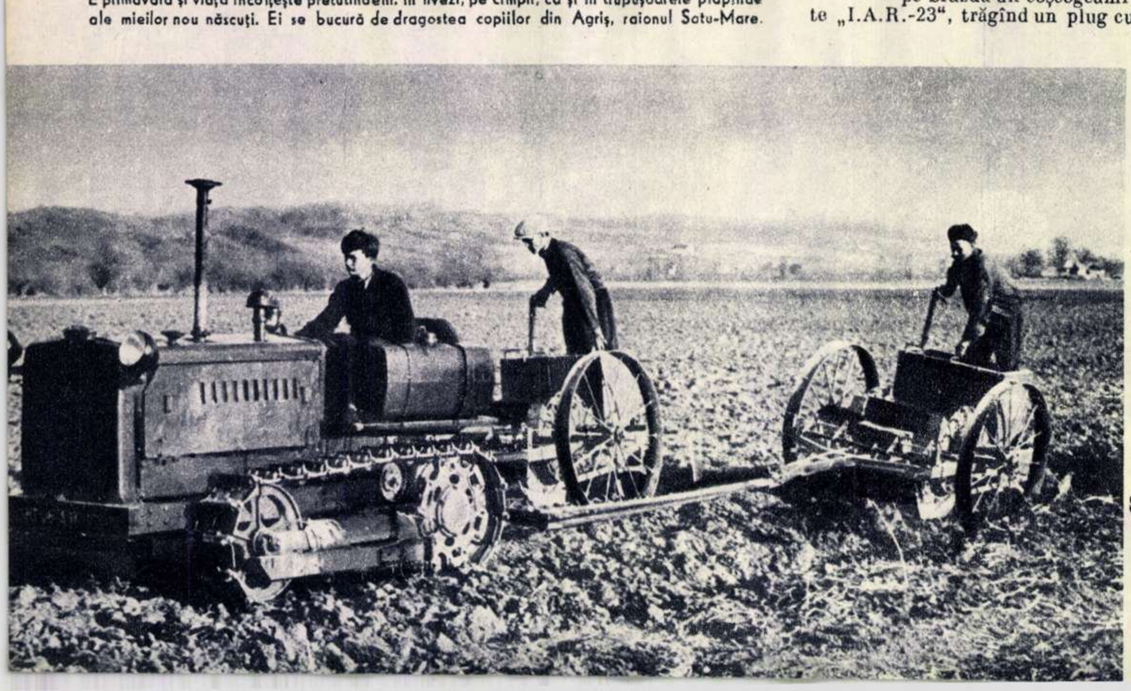

Primăvara pe ogor. La gospodăria agricolă colectivă „6 Martie" din Şelimbăr, raionul Sibiu, cartofii se însămînţează cu ajutorul unor maşini sovietice.

De-i ploaie sau vînt, de-i seară sau dimineață, zăpușeală sau frig, din anul '49 de cînd s-a calificat în meseria de tractorist, puțini au fost acei care să-i citească în priviri supărarea.

„Cu Catinca noastră niciodată nu poți fi supărat, parcă are un rezervor plin cu glume, dar și cu vrednicie“, spun despre ea fetele din brigada ei.

„...Mai ales dacă e și primăvară!...“ am adăuga noi.

Răchitele bătrîne își apleacă ramurile împănate cu mițișori pufoși asupra undelor Herăstrăului. E o adevărată plăcere să te plimbi pe aleie și să sorbi cu sete aerul plin de miresmele lor amărui.

In atelier

Prin ferestrele masive ale Fabricii de Confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej“ soarele pătrunde în voie.

In sectorul șase țăcănesc de zor mașinile de cusut, iar foarfeci mari sfîșie harnic stofa de culoare cărămizie. Vasile Boldișor, șeful sectorului, face bilanțul roadelor folosirii rezervelor interne. De cînd cu așezarea mai judicioasă a mașinilor față de bandă, fiecare muncitoare economisește cinci minute la fiecare operație.

... In sala de croit, „fierăstrăul“ taie fără odihnă. De aici „piesele“ încep să circule prin bandă, urmînd un itinerar destul de complicat pentru ochii unui musafir proaspăt. 45 de croitorese execută 45 de diferite operații, iar rezultatul este o rochie drăguță ce ajunge, la capătul benzii, drept în mîinile și sub privirile atente ale controloarelor de calitate. Un retușer e gata oricînd să repare micile defecte ce se ivesc pe parcursul itinerariului.

La o mașină de cusut trebăluiește cu migală și sîrguință cunoscuta fruntașă în întrecerea socialistă, Șerbana Rotaru. Face cusături la gulerașele „marinar“ pentru costumele de copii. Șerbana, care conduce brigada utemistă de aici, e o fată plinuță și veselă.

De la 8 martie anul trecut, Șerbana Rotaru e mereu fruntașă în întrecerea socialistă. Poate și din pricina asta privirea ei este atît de deschisă și îndrăzneață, o privire vulturească pe care o au, de cele mai multe ori, oamenii obișnuiți să-și încordeze puterile, să persevereze și să biruie. Dar Șerbana e numai una din sutele de muncitoare de aici, și fiecare dintre ele a contribuit cu ceva la mai buna îndeplinire a sarcinilor ce reveneau sectorului.

O grădină lîngă casă...

Multe lucruri bune sînt pe lumea asta. Dar nici gogoșarii nu-s de lepădat! In categoria lucrurilor bune Carol Kapuși nu uită să treacă și această legumă. Numai că gogoșarii nu cresc ca ciupercile după ploaie. E drept că nu trebuie să fii neapărat ditai grădinar cu praxă. In primul rînd trebuie să-ți asiguri teren, semințe și răsaduri. Dar asta nu ajunge. E nevoie să lucrezi conștiincios din primăvară pînă-n toamnă.

Cu doi ani în urmă, Carol Kapuși, maistru electrician la întreprinderea „1 Mai“-Mediaș, ca și alți muncitori și funcționari de la această întreprindere, a primit un loc de casă cu grădină. Azi, casa e gata. Aici, la marginea Mediașului, s-a născut un mic cartier muncitoresc, cu case confortabile, înconjurate de grădini. Și Kapuși are grădina lui...

Dacă ar ști grădina lui Kapuși ce-i pregătește stăpînul, s-ar împăuna... Pămîntul aici e nisipos. Kapuși l-a îngrășat cu bălegar. In zilele acestea de primăvară, mai ales după amiază, cînd maistrul se întoarce de la lucru, începe munca în grădină: maistrul și soția sa desțelenesc pămîntul, greblează și fac straturi, iar Anton și Teodor, cei doi flăcăi, elevi la școala elementară, sînt responsabili cu resortul „irigarea științifică a terenului legumicol!“ (mai pe înțeles: căratul apei cu stropitoarea). De, fiecare cu răspunderea lui...

Kapuși făcuse o socoteală, fără pretenții contabile: dacă pe lotul de grădină pe care-l are pune tot felul de legume, gospodăria lui nu mai trebuie să se aprovizioneze la piață. Anul trecut, primul an de recoltă legumicolă, cu toate că pămîntul n-a fost îngrășat suficient, i-a asigurat pentru vară felurite zarzavaturi.

Anul ăsta?... E abia începutul. Straturile sînt gata semănate. Acum Kapuși plănuiește construirea unui bazin de beton cu o capacitate de 3.000 kg. apă, care să fie alimentat în timpul ploilor. Aici se va aduna apă pentru cîteva sute de stropitori. Materialul pentru acest bazin îl are; rămîne să pornească la lucru.

Kapuși și-a făcut un adevărat plan bienal pentru grădină: în primăvara aceasta, bazinul; anul viitor, răsadnițe sub sticlă. Are omul pasiunea asta: ori e o grădină cum scrie la carte, ori nu!...

După masă, în grădina de legume a lui Carol Kapuși.

Narcise ori zambile?...

Pe bulevardele Bucureștiului au apărut florăresele...

Așa e primăvara: întîi sosesc meșterii pricepuți în ridicarea binalelor, apoi tencuitorii și la urmă zugravii. Fațada casei, oricît ar fi de scorojită, primește un chip nou, demn de frumusețea anotimpului în care înverzesc și înfloresc copacii. In fotografie: se fac reparații la hotelul „Nord" din București.

„Proiecte"

Ferestrele caselor se întunecă una după alta. Pe o fațadă doar mai stăruie cîteva ochiuri de lumină. Aici e căminul studențesc al Institutului Mecanic din Orașul Stalin.

— Nu te-ai culcat încă?

— Nu mi-e somn....

Sibianu, cel întrebat, fost maistru la Uzinele „I. C. Frimu" din Sinaia, se plimbă preocupat prin cameră.

— Nu-l văd, îi spune după un timp lui Băltășescu, colegul care venise în vizită.

— Ce nu vezi?

— „Capul de cruce..."

Era vorba de primul proiect dat studenților din anul III. Grupa din care face parteAlexandru Sibianu și Constantin Băltășescu a primit drept temă proiectarea unui „cap de cruce pentru mașinile cu aburi". Și cum era primul proiect, nu era nici prea ușor. De aceea Sibianu nu-l „vedea".

...După vreo săptămînă.

— Nu merge, băiatule!

Sibianu, aplecat asupra proiectului, făcea confesiuni colegului său Băltășescu. Li se ceruseră la proiectul acesta trei vederi și detalii: tijă, pană, bolți.... Și iată că cea de a treia vedere a proiectului nu ieșea nicicum.

— Unde-i pîinea?

Băltășescu își privește întrebător colegul. Acesta deschide un sertar și scoate o bucată de pîine proaspătă.

— Așa! Acum o să facem cele trei vederi.

Degetele încep să modeleze, iar bucățile de pîine se transformă în planuri geometrice, planurile capului de cruce. Cu ajutorul acestei bucăți de pîine au rezolvat cei doi colegi o problemă a desenului în spațiu.

...S-au topit zăpezile și, odată cu ele, Sibianu și Băltășescu și-au terminat proiectele printre primii, înainte de termen. A venit primăvara și cu ea cel de al doilea proiect. Trebuie terminat pînă în mai. Noul proiect: arbore cotit pentru un compresor cu aer. Păcat că nu poți ieși cu planșetele sus, pe colina Varte, și să lucrezi în aer liber! Nu te poate răbda însă inima să privești primăvara numai prin fereastră? Nu, bineînțeles! De aceea, dacă ai să te abați din cînd în cînd pe colina Varte din Orașul Stalin, într-o după amiază de duminică, și ai să vezi tineri urcînd potecile, ori contemplînd peisajele acestui minunat oraș, să știi că printre, cei veniți aici sus sînt și numeroși studenți ai Institutului de Mecanică.

Moda primăverii

Zicea poetul cu amărăciune:

...la întreab-o bunăoară
O să-ți spuie de panglice, de
volane și de mode.
Pe cînd inima ta bate ritmul sfînt al unei ode...

Și alți poeți au condamnat, ca jalnic semn al deșertăciunii, preocuparea femeii pentru „panglice". Femeia noastră muncitoare, însă, care lucrează opt ore pe zi la strung sau la războiul de țesut, nu îndreptățește cu nimic blamul poetului. Și ei îi stă uneori gîndul la „panglice" — dar cîte gînduri nu i-au răpit, mai înainte, mașina sa din uzină, manivela sa de vatman sau rolul pe care se pregătește să-l joace în stagiunea teatrală din toamnă!

Femeile se pregătesc să întîmpine primăvara cît mai frumos îmbrăcate. De aceea, în magazinele centrale e forfotă necontenită.

Moda e și ea un fel de muză, o rubedenie mai de departe a celor nouă fiice ale lui Jupiter; în consecință, are tributarii ei credincioși, desenatorii și desenatoarele de modele. Tot ce ne încîntă azi prin vitrinele magazinelor de confecții datorăm în bună parte și acestor oameni care, aplecați ceasuri întregi pe masa lor de lucru, fac ca rochiile noastre să aibă un guler mai frumos decît cel din anul trecut, un buzunar croit cu mai multă dibăcie, o linie mai elegantă și mai atrăgătoare.

Moda noastră se ferește de extravaganță. Nouă ne plac croielile frumoase și simple, iar zorzoanele ne fac să zîmbim. Nici femeile noastre nu-și mai pun atîtea „panglice". Pentru ele, tovarășe de viață, de muncă și de bucurii ale bărbaților, mustrarea poetului nu se mai potrivește. Alte vremuri...

O zi cu badea Petrică din Greci

Intr-un moment de răgaz, badea Petrică Popa, privind spre culmile joase ale munților Măcinului, roși de scurgerea secolelor și mileniilor, își amintește de o întîmplare a sa mai veche, pe care mi-o povestește de îndată:

— Ascultă: astea mi s-au întîmplat acum doi ani. Aram cu un plug vechi, care avea grindeiul îndoit. Oricum îl țineam, oricum îl priponeam cu lanț, fierul intra vîrtos în pămînt și răsturna brazda adîncă. Lîngă mine își ara tarlaua, dar numai de cîteva degete, unul Niculae. In două zile eu termin un hectar, el două. Cînd, peste două săptămîni, ne uităm pe ogor, ce să vezi? La el—porumbul de o palmă, la mine — nimic. Peste alte două săptămîni, porumbul lui pînă la genunchi, al meu abia mijea. Mai apoi, al lui se ridică pînă în brîu, al meu de un cot. Da' vin pe urmă cîteva luni de secetă. Al meu crește, crește înainte, dar porumbul lui Niculae, semănat la suprafață, rămîne pe loc și se îngălbenește. Ei, apoi de abia în anul acesta am aflat la cursurile agrotehnice că, fără voia mea, făcusem bine. Porumbul trebuie pus la adîncime potrivită, să aibă umezeală destulă...

Se face din ce în ce mai cald. Numai în cămașă și laibăr, cu căciula dată pe ceafă, Petrică Popa lucrează fără răgaz. Din arătura proaspătă desface rînd pe rînd noi straturi pentru grădina sa de legume. De pe țărîna neagră a răzoarelor se ridică aburul tremurînd al dimineții, ca o răsuflare tihnită și adîncă a pămîntului.

Către amiază, cînd ne așezăm să îmbucăm din brînza, ceapa și pîinea așternute pe ștergarul alb de cînepă, plugarul îmi vorvește de un necaz al său.

Are un băiat, pe Dumitru, care a luat o fată din Traian. „Un fel de cucoană", zice Petrică. „Treaba e multă și băiatul nu o poate duce singur la capăt. Atunci trebuie să-mi rup din timpul meu și să-i ajut lui. Oricum, mi s-ar rupe inima să rămînă vreo palmă de pămînt neînsămînțată."

Pe deasupra satului trec, țipînd, o săgeată de cocori.

— Se schimbă vremea, cocorii se îndreaptă spre munte, anunță mulțumit plugarul nostru. După semănatul de azi, udătura de mîine ar fi tocmai bună. Și să știi: nu las nici o palmă neînsămînțată...

Sportivii de pe pistă și cei din tribună

Sînt voioși și sprinteni, și parcă se tot grăbesc să ajungă undeva. Au obrajii pîrguiți de pe acum, de cele cîteva zile cu soare primăvăratic, iar privirile le sînt senine și calde. Umerii lor sînt lați, brațele viguroase, ținuta mîndră și dîrză; cu pasul bărbătesc și grav intră — puhoi de tinerime — pe porțile stadioanelor.

... O șuierătură scurtă de arbitru, și meciul începe. Ce meci? Pe „Republicii" poate să fie fotbal; la „Dinamo" baschet sau volei; la Giulești ruibi sau tenis.

Nu vă rotiți privirile numai pe pista sau pe terenul de joc; ades, sînt mai interesante și mai pitorești tribunele. Aici spectatorii stau ciorchine, trăind din plin emoția sportivă. Nu lipsește din tribună elevul de școală, vajnic mîncător de bomboane, nu lipsește nici „sportivul" tomnatic, cu frumușică chelie și ochelari de miop. Dar ce însemnătate are vîrsta, atunci cînd jocul îndrăcit al echipelor te face să te simți ca și cum ai avea optsprezece primăveri!

Dacă și-ar lua inima-n dinți, poate că mai mult de jumătate din spectatorii de la tribună ar catadixi să coboare pe teren, și să facă ei înșiși sport. Dar de teamă să nu o scrîntească, se mulțumesc să admire jocul altora și să facă doar... galerie. Mă rog, dar are asta vreo importanță? E soare, e cald, e primăvară, și dacă echipa preferată a biruit — ce ne mai trebuie pe de-asupra?

După antrenamentele de sală din timpul iernii, sportivii își continuă acum, în aerul proaspăt al primăverii, pregătirile pentru viitoarele competiții sportive. In fotografie, fotbaliștii asociației „Dinamo", antrenîndu-se sub conducerea antrenorului Dumitru Popescu.

PRIMUL 1 MAI SARBATORIT IN ȚARA NOASTRA

„Citesc cu deosebită plăcere, materialele în care sînt redate episoade din eroicul trecut de luptă al clasei muncitoare din țara noastră. Am citit asemenea materiale și în paginile „Flacării". Fiind însoțite de fotografii, ilustrații și uneori chiar de planșe în culori, aceste evocări sînt deosebit de sugestive. Doresc ca și pe viitor să găsesc publicate în revistă, articole în care să se prezinte momente din trecutul de luptă al clasei muncitoare. Acestea sînt pentru noi, utemiștii, un nesecat izvor de învățăminte" a spus tov. Gheorghe Covrig, maistru-sondor, la consfătuirea organizată de revista noastră cu muncitorii petroliști din schela Boldești.

Tovarășe Covrig, răspundem dorinței dvs. publicînd următorul material.

In dimineața aceea de duminică însorită și plină de farmec, dinspre Radu-Vodă și Colentina, din Dealul Spirei și al Filaretului, din căsuțele pitite în viile ce înconjurau pe atunci orașul, curgeau spre centrul Capitalei pîlcuri de oameni gătiți de sărbătoare. Predominau în aceste grupuri bluzele muncitorilor și straiele albe ale țăranilor de la barierele Bucureștilor. Dindărătul ferestrelor, priviri somnoroase, dar neliniștite și temătoare, urmăreau neobișnuita animație matinală ce cuprinsese străzile.

Era în primăvara lui 1890, cea dintîi primăvară din istorie cînd proletariatul sărbătorea Intîiul de Mai. Cu un an înainte, în 1889, primul congres al Internaționalei a II-a, ținut la Paris sub conducerea lui Friederich Engels, declarase ziua de 1 Mai — zi în care muncitorii greviști din Chicago căzuseră uciși mișelește de gloanțele burgheziei americane — ca zi de luptă a întregului proletariat mondial.

Anul 1890 găsea mișcarea muncitorească din Romînia în plin proces de maturizare. Deși tînăr și puțin numeros, proletariatul romîn încetase totuși de a mai fi numai „o clasă în sine"; sub influența mișcării revoluționare din Rusia el pășise, încă din deceniul al optulea al secolului XIX, în arena politică cu revendicări proprii, transformîndu-se în „clasă pentru sine". Cu toate că procesul de făurire a unui partid politic propriu era influențat în mod negativ și frînat de conducerea oportunistă a „generoșilor", care peste nouă ani aveau să treacă deschis în tabăra reacțiunii liberale — totuși lupta elementelor revoluționare din rîndul muncitorimii, împotriva exploatării, pentru revendicări general-democratice și pentru formarea unui partid muncitoresc socialist, a însemnat un pas înainte pe calea organizării clasei noastre muncitoare și a afirmării ei ca forță politică de sine stătătoare.

Un moment de seamă al acestei lupte îl constituia sărbătorirea primului 1 Mai în duminica însorită cu care am început această scurtă evocare.

Cu cîteva zile înainte de 22 aprilie, (stil vechi), Clubul Muncitorilor din București răspîndise un manifest care spunea: „Intîi Mai însemnează arătarea hotărîtă a muncitorilor că iei vor să se împuținеze ceasurile de muncă la 8 pe zi. Intîi Mai însemnează că muncitorii de pe tot pămîntul alcătuiesc o putere strîns unită, uriașă, neînvinsă".

In presa muncitorească apăruseră primele versuri închinate lui 1 Mai:

Din munte, din cîmpie,
Din negrele orașe,
Din fabricile care
Sînt nouă ucigașe,
Cu toții mic și mare
Azi mergeți în alaiu
Spre-a prăznui serbarea
Intîiului de Maiu!

(„Munca", 29.IV.1890)

Duminică 22 aprilie, în jurul orei 8, grădina și porțiunea din str. Academiei, din dreptul Clubului Muncitorilor, erau pline de oameni; se forma coloana, prima coloană de 1 Mai. Despre atmosfera care domnea atunci printre părinții și bunicii demonstranților din zilele noastre, „Adevérul" de acum 64 de ani scria: „Muncitorii erau veseli și frăția ce se vedea domnind între dînșii te făcea să uiți scepticizmul și dezgustul ce te cuprinde la manifestațiile „spontanee" ale guvernanților și ale opozanților de școală veche, al căror entuziasm miroase tot-d-a-una a vie sau a velniță".

In fruntea coloanei, la 20 de pași după drapelul roșu al Clubului Muncitorilor, doi muncitori îmbrăcați în bluze purtau lozinca centrală a demonstrației: „Ajunge 8 ore de lucru pe zi". Apoi, după muzică, veneau, în rînduri de cîte cinci, muncitorii; alături de bluzele albastre se vedeau, așa cum relatează o gazetă a vremii, „țerani mărginași... conștienți de drepturile ce li se uzurpaseră" și studenți, toți purtînd cocarde roșii pe piept.

Miile de demonstranți porniră pe un traseu mult deosebit de traseul principal de astăzi: strada Academiei, Calea Victoriei, str. „30 Decembrie" (pe atunci Carol I.), apoi pe străvechea cale Șerban Vodă, pînă în dealul Filaretului unde — prin locurile Parcului Libertății de astăzi — se afla în acele vremuri grădina „Trocadero", locul fixat pentru serbare. Pe Calea Victoriei, prefectul poliției făcu o ultimă și zadarnică încercare de a opri demonstrația, reproșînd celor din fruntea coloanei că nu ceruseră autorizație pentru muzică. Dar demonstranții nu se intimidară și către ora 9,30, coloana sosită în Filaret intră în grădina „Trocadero".

Presa vremii nu ne relatează cuprinsul discursurilor ținute acolo. „Munca", organul Clubului Muncitorilor din București, a publicat, însă, cîteva zile după aceea, o informație despre un ordin al Ministerului de Război prin care un număr de militari de la Arsenalul armatei, care participaseră la mitingul și serbarea de la „Trocadero", fuseseră arestați și suspendați din grad. Același ziar face însă o interesantă revistă a presei burghezo-moșierești, care reflectă adîncul ecou pe care l-a produs în rîndurile populației sărbătorirea primului 1 Mai. Deși în grădina „Trocadero" nu s-au ținut numai discursuri, ci s-a și petrecut sărbătorește, totuși, comportarea demnă a oamenilor simpli la acest fel — pe atunci încă necunoscut — de sărbătoare, a impus tuturor. Cu aerul boieresc ce-l caracteriza, „L'Indépendence Roumaine" recunoștea, cu multă amărăciune: „lucrătorii s-au distins toată ziua prin o înțelepciune cu adevărat de mirat". „Romînul", organul liberalilor, arăta că demonstrația a avut „o organizare bine întocmită".

Primul 1 Mai a avut un puternic ecou în țară. Cîteva zile după serbarea de la „Trocadero" un muncitor din Huși scria ziarului „Munca" următoarele rînduri: „Serbarea zilei de 1-iu Maiu va rămîne neștearsă în mintea-ne. In adevăr acésta serbare este piatra fundamentală a clădirei începută de muncitorii noștri..."

*

Acum mai bine de o jumătate de veac, în primăvara lui 1890, o poezie chema în acest fel pe părinții noștri la 1 Mai:

Bătrînul stors de muncă
Bărbatul ce acum
S-a logodit cu moartea
Pe al fabricilor drum
Copilul și femeea
Ce mor încă cu trai
Cu toți, la prăznuirea
Intîiului de Mai.

(„Munca", 29.IV.1890)

Noi, fiii Romîniei populare, cinstim astăzi sărbătoarea primăverii în alte împrejurări decît acelea. Astăzi sărbătorim 1 Mai, în condiții de libertate, cînd clasa muncitoare condusă de partid a luat în mîinile ei frînele statului democrat-popular. Dar amintirea luptei înaintașilor noștri ne e scumpă, ne e imbold în munca și în lupta pentru fericirea, pentru pacea și înflorirea țării noastre libere.

Matei IONESCU

Facsimile ale materialelor apărute în ziarul „Munca", la prima sărbătorire a zilei de 1 Mai în țara noastră (1890)

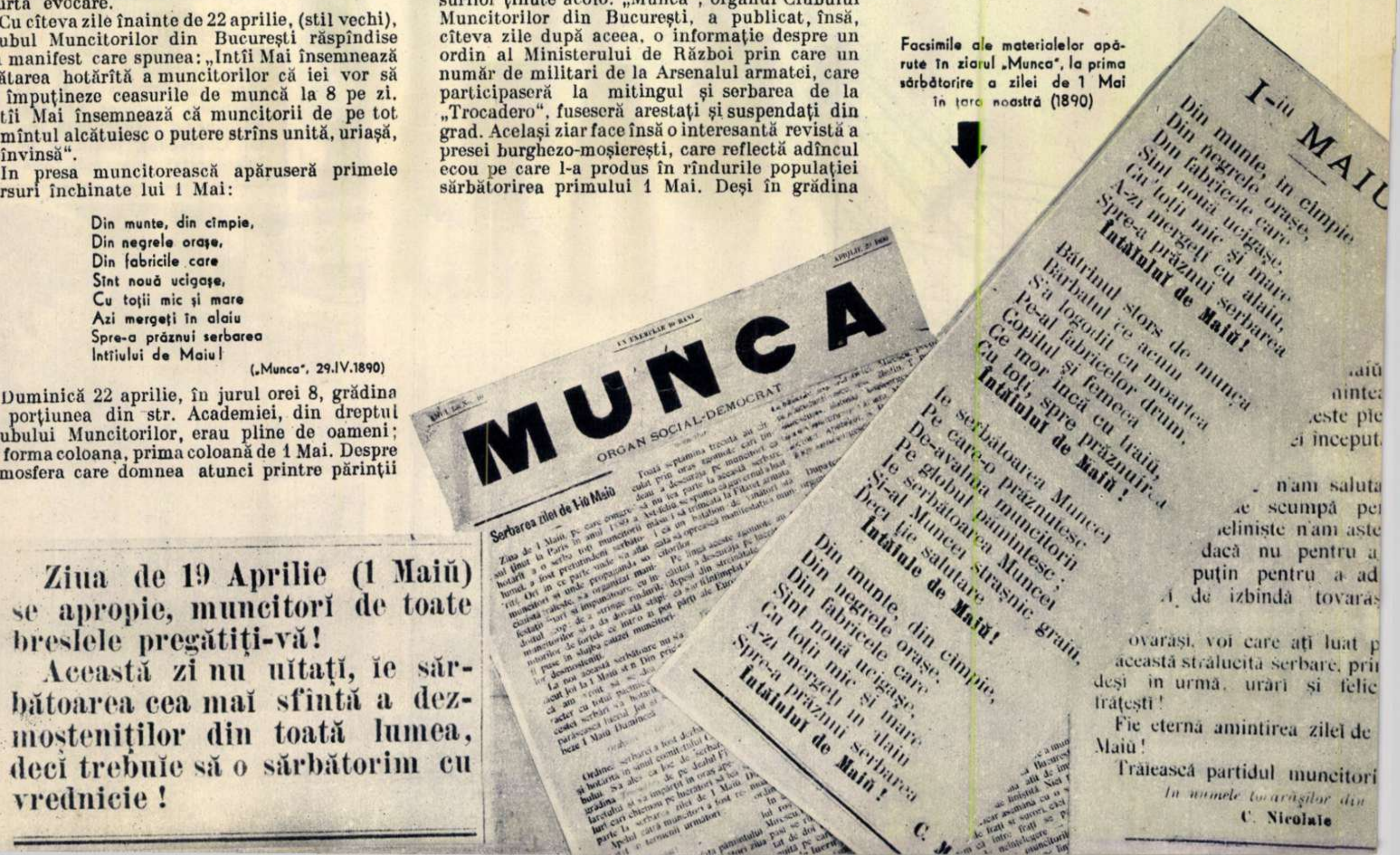

Ziua de 19 Aprilie (1 Maiŭ) se apropie, muncitorĭ de toate breslele pregătiți-vă!

Această zi nu uitați, ĭe sărbătoarea cea maĭ sfîntă a dezmoșteniților din toată lumea, decĭ trebuĭe să o sărbătorim cu vrednicie!

MUNCA
ORGAN SOCIAL-DEMOCRAT

Serbarea zilei de 1-iŭ Maiŭ

I-iu MAIU

Din munte, în cîmpie
Din negrele orașe,
Din fabricele care
Sînt nouă ucigașe,
Cu toții mic și mare
A-zi mergeți cu alaiu,
Spre-a prăznui serbarea
Intâiuluĭ de Maiŭ!

Bătrînul stors de munca
Bărbatul ce acum
S'a logodit cu moartea
Pe-al fabricelor drum,
Copilul și femeea
Ce mor încă cu traiŭ,
Cu toți, spre prăznuirea
Intâiuluĭ de Maiŭ!

Ie serbătoarea Muncei
Pe care-o prăznuesc
De-avalma muncitorii
Pe globul pămîntesc;
Ie serbătoarea Muncei
Și-al Muncei strașnic graiu,
Deci fie salutare
Intâiule de Maiŭ!

Din munte, din cîmpie,
Din negrele orașe,
Din fabricele care
Sînt nouă ucigașe,
Cu toții mic și mare
A-zi mergeți în alaiu
Spre-a prăznui serbarea
Intâiuluĭ de Maiŭ!

C. M

aiŭ
intea
este pie
ei inceput.

n'am saluta
scumpă pe
eliniște n'am aște
dacă nu pentru a
puțin pentru a ad
de izbîndă tovarăș

ovarăși, voi care ați luat p
această strălucită serbare, pri
deși în urmă, urări și felic
frățești!

Fie eternă amintirea zileĭ de
Maiŭ!

Trăiească partidul muncitori

In numele tovarășilor din

C. Nicolaie

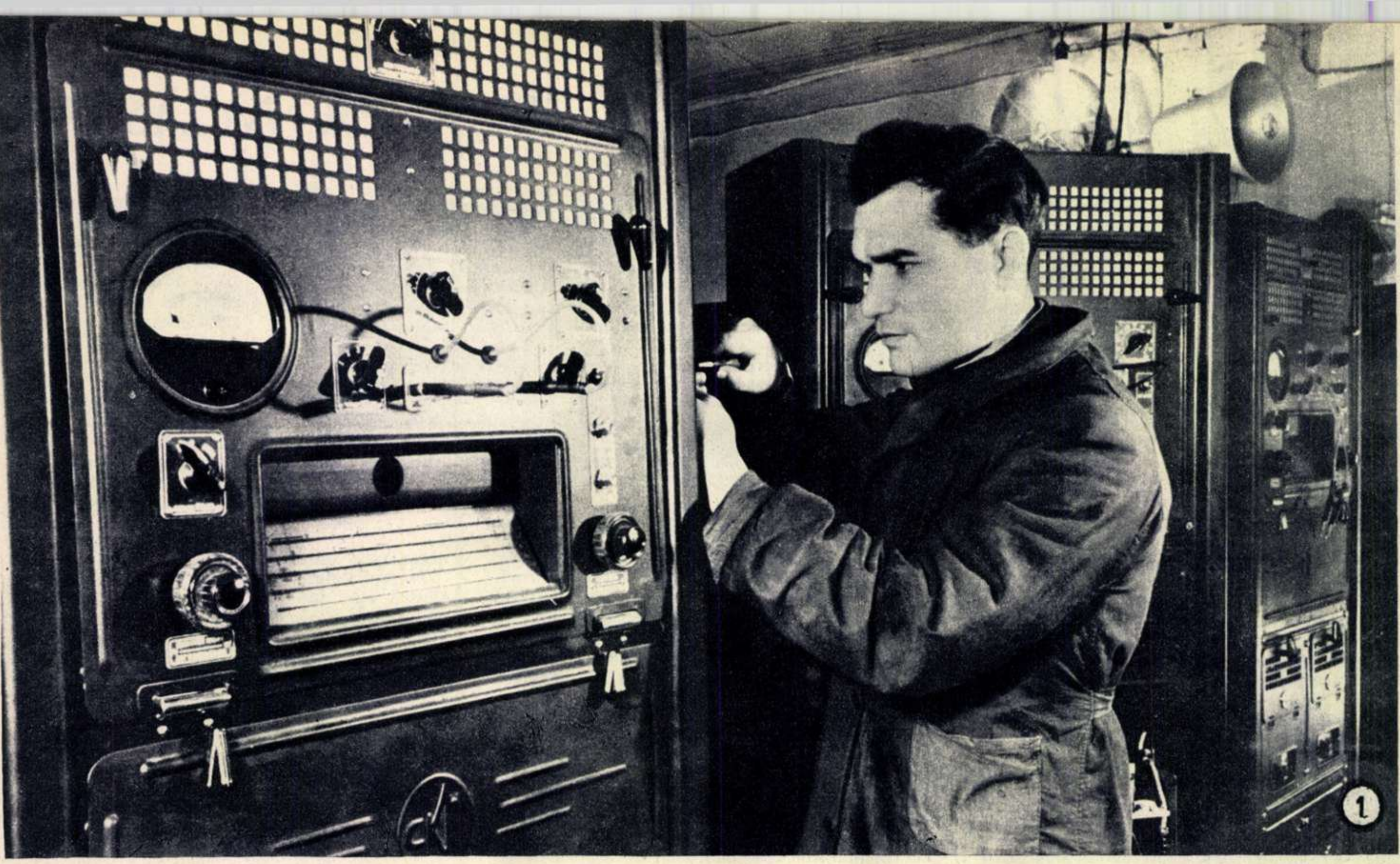

ȚARA TEHNICII INAINTATE

„Sînt convins că pe tărîmul tehnicii există în Uniunea Sovietică extrem de numeroase realizări noi și cred că mulți cititori ai revistei „Flacăra" ar dori să cunoască cît mai multe dintre ultimele înfăptuiri ale oamenilor sovietici în domeniul mecanizării și automatizării producției în industrie și agricultură" — ne scrie tovarășul Aurel Chereches, agronom la S. M. T.-Marghita, regiunea Oradea. Răspundem dorinței tovarășului Chereches, publicînd un fotoreportaj cu această temă.

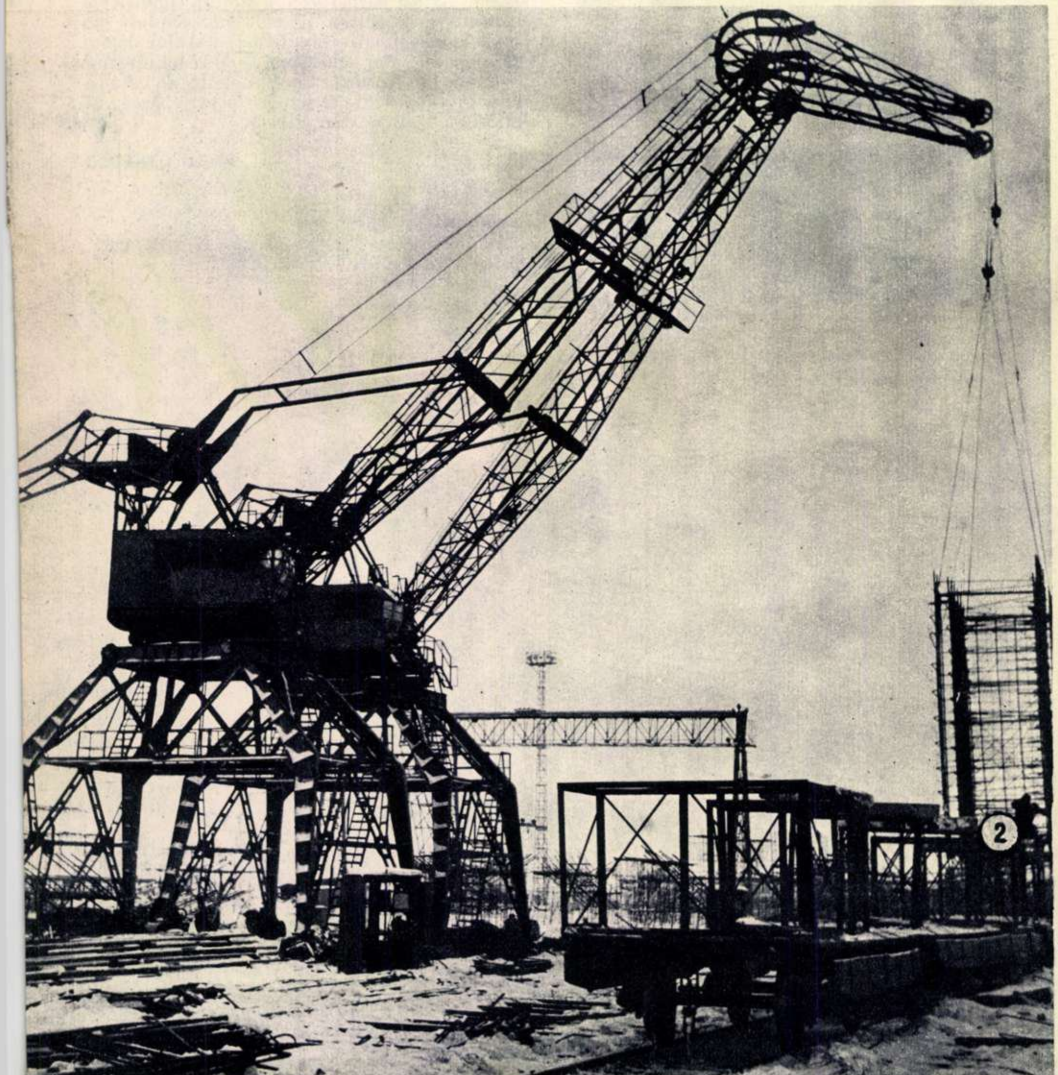

O fabrică de automobile cu numai trei muncitori de schimb produce în 24 ore tot atîtea blocuri de motor cîte erau fabricate înainte, tot în 24 ore, de 180 de muncitori și tehnicieni... Un furnal gigantic, în greutate de 2.500 tone, este mutat din loc și montat la o distanță de 30—50 metri... O combină autopropulsată, deservită de un singur om, recoltează un hectar de cereale în 30 de minute...

Sînt oare posibile asemenea minuni? Nu este vorba de înfăptuiri supranaturale, ci de realizările fără seamăn ale constructorilor comunismului, de succesele tehnicii sovietice înaintate!

Orînduirea sovietică a creat cele mai bune condițiuni și a deschis largi perspective pentru a putea fi aplicate, în viața de fiecare zi a omului sovietic, cele mai noi descoperiri ale științei și tehnicii, în vederea ușurării muncii omului, a creșterii productivității, a făuririi unui belșug de produse de tot soiul.

In prezent nu există în U.R.S.S. nici o ramură de activitate economică în care procesele tehnologice să nu fie supuse automatizării.

Dăm în aceste pagini cîteva aspecte grăitoare ale mecanizării și automatizării producției în U.R.S.S.

Colectivul uzinei „Kinap“ din Samarkand (R. S. S. Uzbecă) a construit recent un aparat combinat de radio și de cinema, destinat cluburilor, stațiilor de radioficare, colhozurilor, brigăzilor de cîmp, sanatoriilor etc. Noul aparat (fotografia nr. 1) poartă denumirea „5-S.K.R.U.-100“.

Șantierul hidrocentralei de la Kuibîșev. Anul trecut se turnau aci zilnic cîte 4.000 m. c. de beton. In primul semestru al anului 1954 s-a prevăzut să se toarne zilnic pînă la 8.000 m. c. de beton, iar în semestrul al doilea, cîte 15.000 m. c. de beton pe zi.

Pretutindeni se înalță uriașii de oțel — macaralele cu cabluri și macaralele portal (fotografia nr. 2), ale căror brațe transportă și încarcă în vagoane-platformă armăturile de oțel (piese întregi sudate) peste care se vor turna miile de vagoane de beton.

Fotografia nr. 3 ne arată cum lucrează o secțiune automată a unei mari uzine textile din Uniunea Sovietică. Acest agregat complicat, deservit numai de două lucrătoare, este o mașină automată de răsucit fire de mătase, care dă o producție cu mult mai mare decît oricare altă mașină obișnuită.

In numeroase ferme există secții de furaje unde diferitele procese de muncă sînt mecanizate. Astfel, în colhozul „Pobeda“ din regiunea Minsk a fost construită o linie de troleibus pentru transportul furajelor la fermă (fotografia nr. 4).

Pe lîngă zecile de mii de mașini cu care au fost înzestrate parcurile de mașini și tractoare ale S.M.T.-urilor, se numără și noul cultivator prevăzut cu un dispozitiv de hrănire a plantelor (fotografia nr. 5), fabricat de uzina de mașini agricole „Krasnîi Aksai“ din Rostov. Acest agregat agricol este destinat lucrărilor de întreținere între rînduri și de hrănire suplimentară a culturilor de legume. El cuprinde terenul pe o lățime de 2,8 metri și sapă la o adîncime de 15 cm., avînd o capacitate de lucru de 11,50 ha. în 10 ore.

In fermele multor sovhozuri și colhozuri se folosesc în prezent pe scară largă aparate electrice de muls, care permit ca producția de lapte să crească, mulsul să se facă rapid și cu o economie simțitoare de muncă manuală (fotografia nr. 6). Printr-o instalație specială, laptele muls cu aceste aparate se scurge spre vasele de colectare. Munca crescătorilor de vite este astfel mult ușurată, iar cele mai stricte reguli ale igienei sînt respectate.

La executarea vastelor lucrări de irigație în regiunile lipsite de umiditate, în locul muncii manuale se folosesc puternice mașini de săpat șanțuri (fotografia nr. 7).

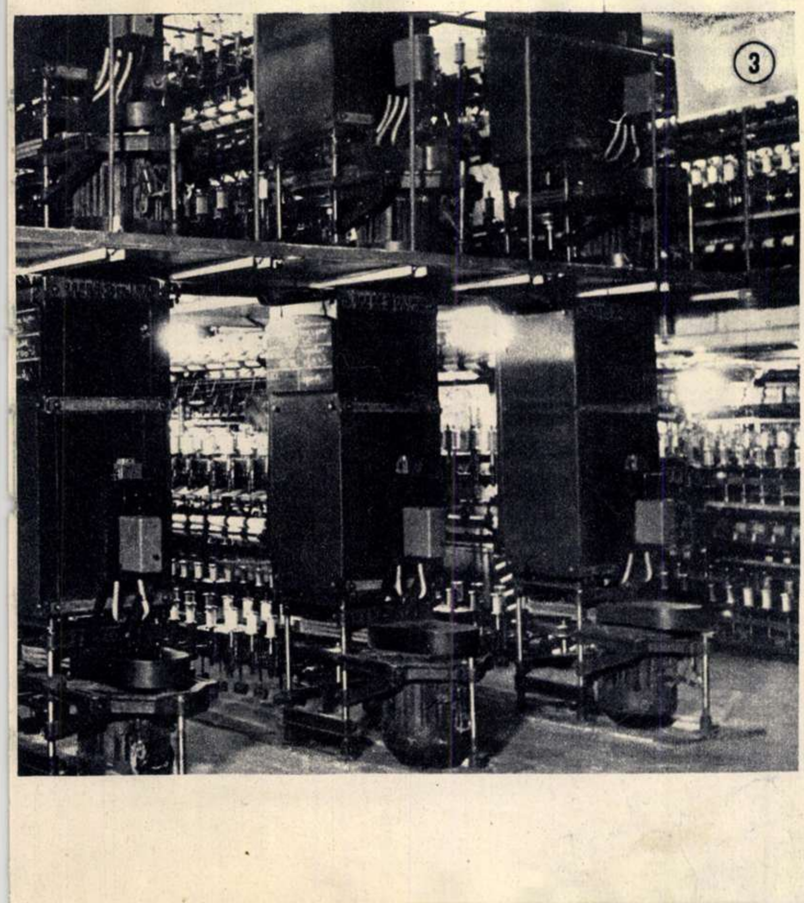
③

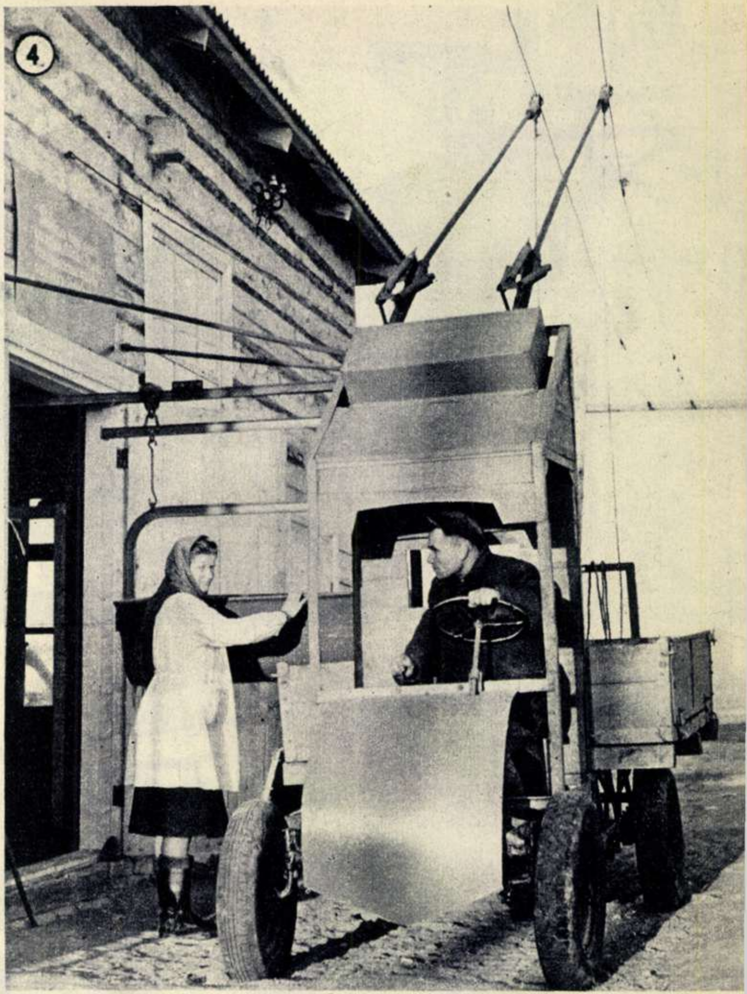
④

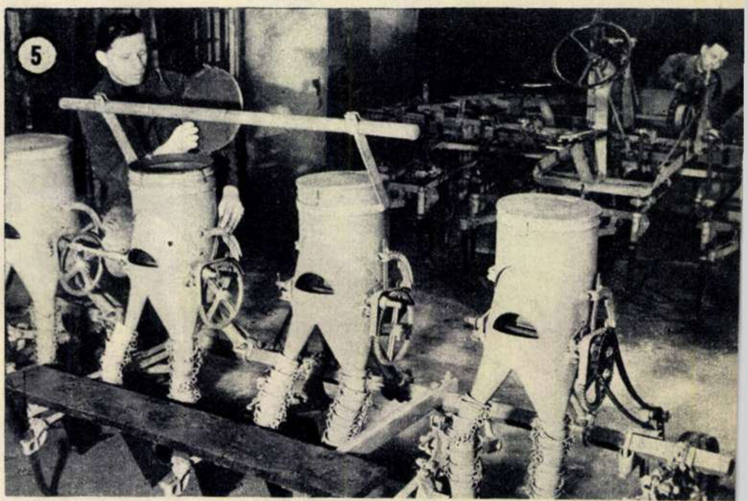
⑤

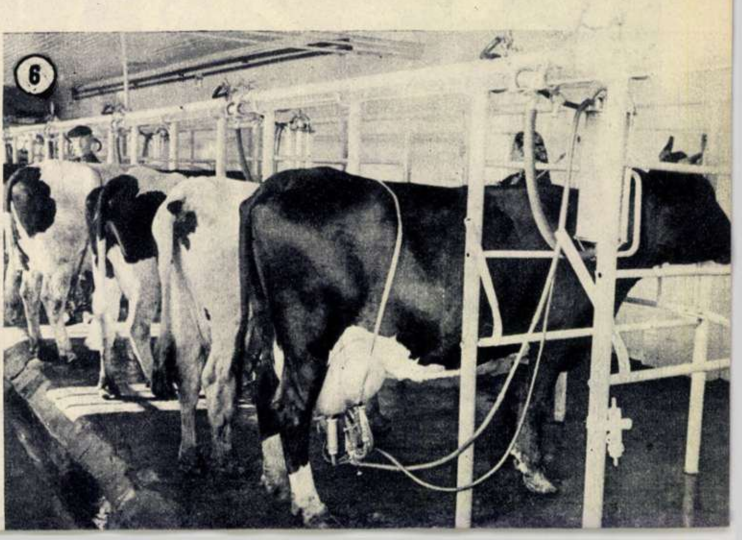
⑥

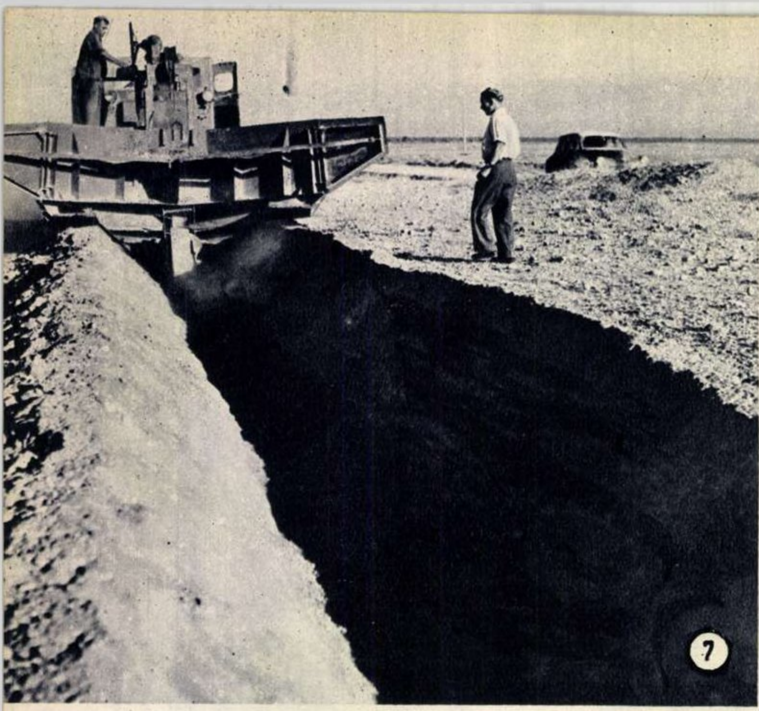
⑦

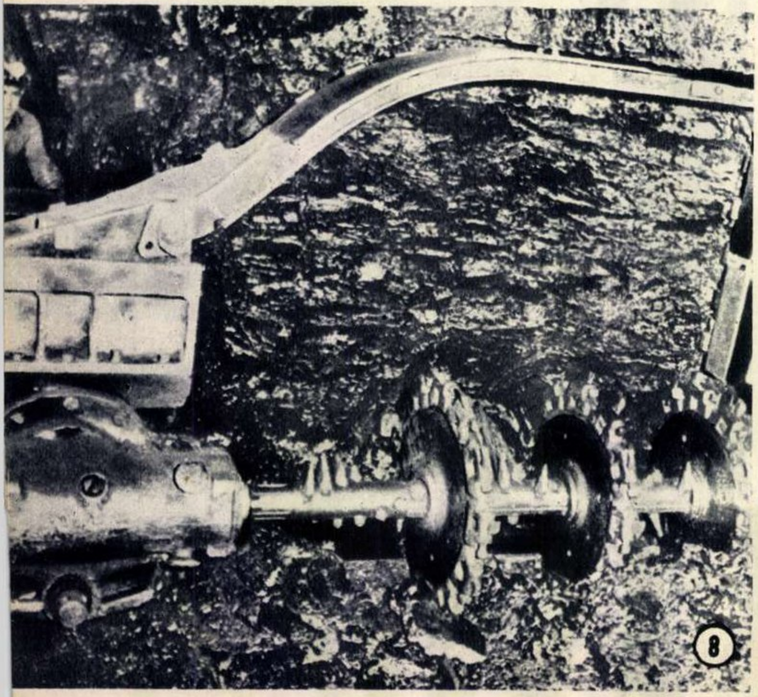
⑧

Ca şi în multe alte mine din Uniunea Sovietică, la mina Certinskaia-1 din bazinul carbonifer Kuznețk (Siberia de est), toate operaţiunile sînt mecanizate.

Maşina automată din fotografia nr. 8 fărâmiţează blocurile de cărbune din adîncuri şi încarcă cărbunele în transportoare.

Mecanizarea totală a producţiei dă rezultate dintre cele mai bune şi la fabrica de încălţăminte „Proletarskaia pobeda" din Leningrad (fotografia nr. 9).

Specialiştii sovietici au construit încă o maşină minunată pentru defrişarea terenurilor împădurite care conţin zăcăminte de turbă. Această maşină (fotografia nr. 10), produsă de uzina din Ivanovo, nu este altceva decît un excavator original, prevăzut cu un puternic motor Diesel, care pune în mişcare o freză circulară pentru tăierea copacului şi un mecanism pentru a împiedica prăbuşirea trunchiului. Excavatorul taie arborele la rădăcină, apoi încarcă şi transportă copacii, lăsînd în urma sa o alee lată de 14 metri; maşina înlocuieşte munca a 120 tăietori de pădure.

*

Amploarea uriaşă a mecanizării şi automatizării procesului de producţie în U.R.S.S. reflectă cum nu se poate mai bine posibilităţile largi oferite de sistemul economic socialist folosirii de către cei ce muncesc a tehnicii celei mai moderne.

Nicăieri în lumea capitalistă nu poţi întîlni asemenea grijă faţă de om, asemenea preocupare de perfecţionare a procesului de producţie în folosul omului, a mijloacelor de producţie. Marii rechini ai capitalului nu numai că nu se gîndesc la crearea de condiţii mai bune de muncă, dar, ori de cîte ori au interesul, frînează prin toate mijloacele introducerea oricărei îmbunătăţiri tehnice ce ar ameninţa să scadă cît de cît profiturile lor monopoliste.

Fenomenul de stagnare tehnică este caracteristic sistemului economic capitalist în faza imperialismului. „Numai cine nu a fost vreodată la uzinele de automobile Ford şi cine le cunoaşte numai din paginile presei americane — scria nu de mult muncitorul ucrainean N. Iatenik, care a trăit mai mulţi ani în America şi apoi s-a repatriat în U.R.S.S. — poate să creadă că acestea sînt întreprinderi organizate, civilizate. In realitate, atelierele, secţiile şi sălile sînt murdare, pline de vechituri, sînt prost luminate şi peste tot domneşte dezordinea. Se produc multe accidente de muncă. Sînt dese cazuri cînd, din cauza muncii deosebit de încordate, muncitorii mor chiar în timpul lucrului la banda rulantă."

Maşinile uzate nu sînt reparate, utilajul vechi nu este înlocuit, patronii refuză să asigure condiţii de lucru mai omeneşti muncitorilor din minele de la Pittsburgh (S.U.A.), ca şi celor din minele de sulf din Sicilia, din catacombele de salpetru din Chili, din fabricile de tutun din Turcia, sau din regiunile petrolifere din Iran.

Ca de la cer la pămînt se deosebeşte viaţa obidită, plină de suferinţe, a muncitorilor-sclavi din ţările capitaliste — de viaţa fericită şi îmbelşugată a oamenilor sovietici, stăpîni ai tehnicii înaintate.

Deoparte jugul capitalist — de alta, viaţa liberă a oamenilor liberi cu adevărat!

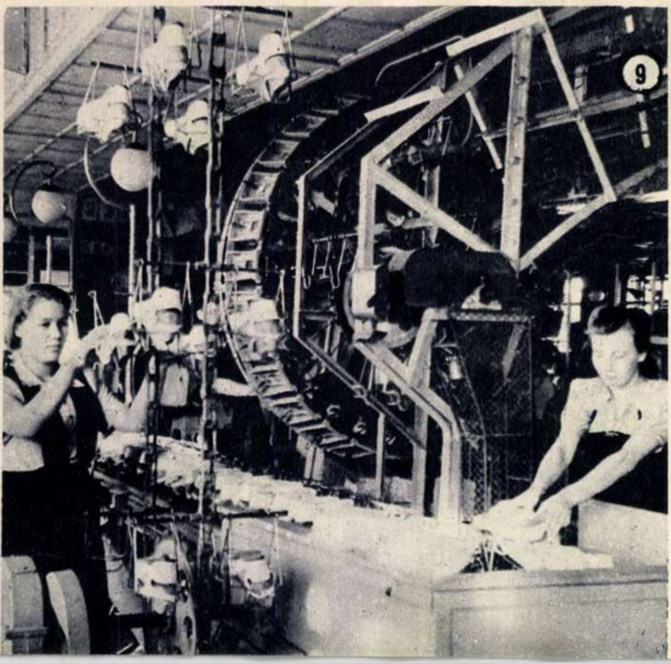
⑨

⑩

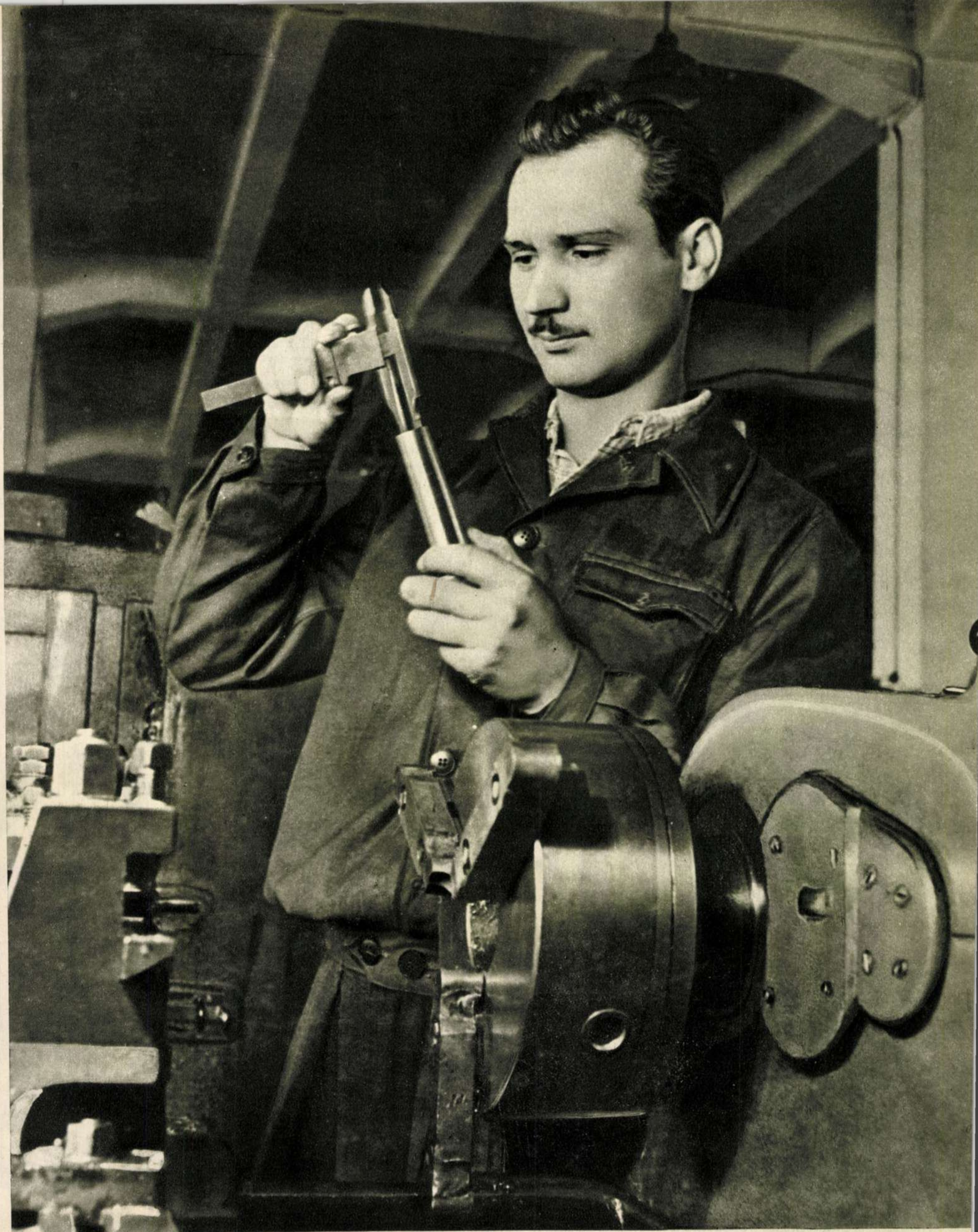

Vasile Caisin, responsabilul brigăzii numărul 1 de producție de la fabrica I. C. A. R., brigadă fruntașă pe Capitală, a realizat mai multe inovații printre care și un dispozitiv pentru tăiat la strung găuri excentrice.

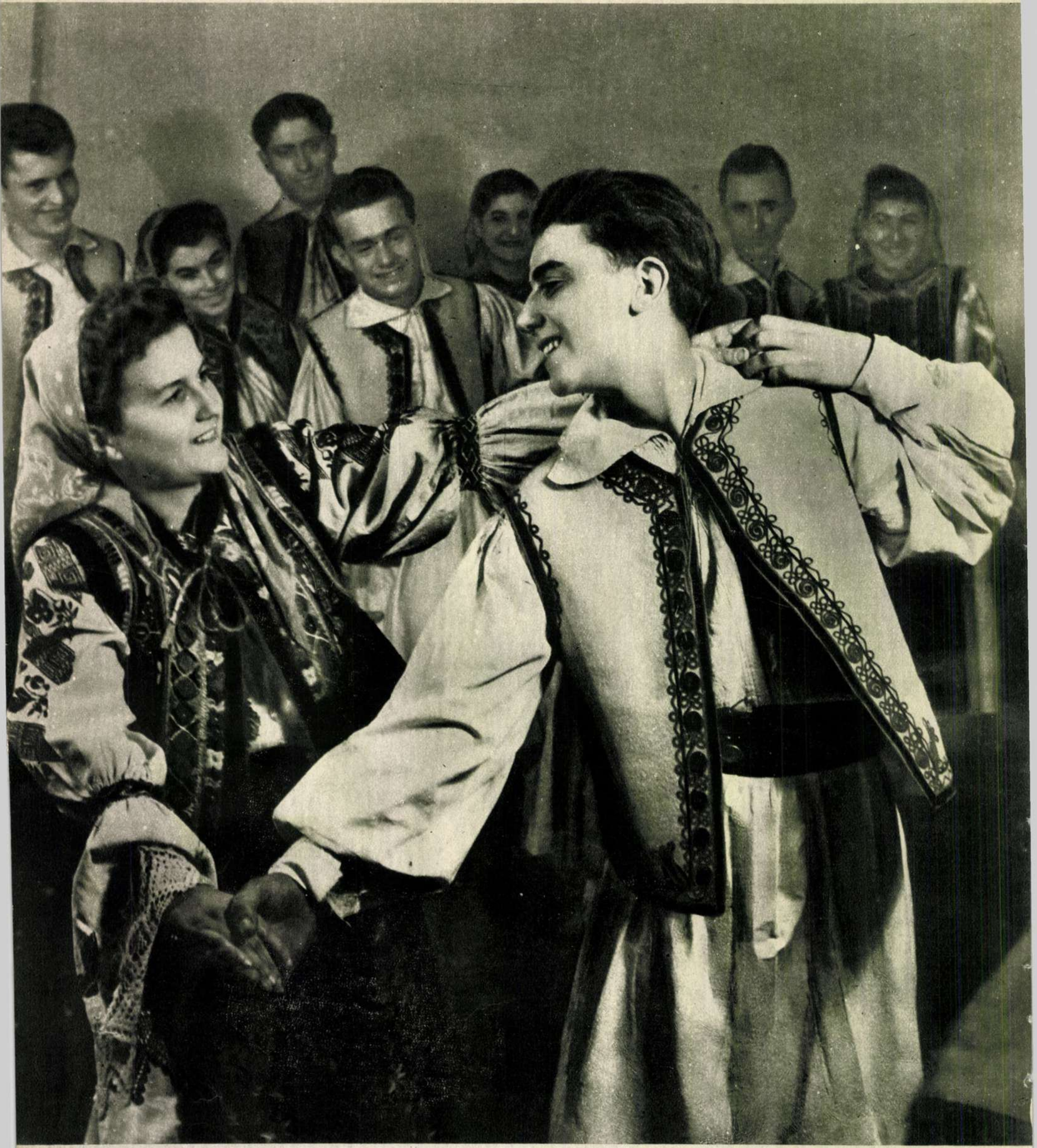

Echipele artistice de amatori valorifică din plin frumuseţea jocurilor noastre populare. Tinerii din echipa de dansuri a uzinelor „Sovrom-utilaj petrolifer" din Reşiţa execută un dans bănăţean.

Mihu DRAGOMIR

„Cercul literar al şcolii noastre desfăşoară o vie activitate. In ultima vreme au fost făcute recenzii asupra unor lucrări literare, ce ne-au fost de un real folos. Acum, odată cu venirea primăverii, acest anotimp al tinereţii, noi, membrele cercului literar, am hotărît să ţinem o şedinţă a cărei temă să fie: „Primăvara în poezia noastră nouă". De aceea noi rugăm revista „Flacăra", care ne-a ajutat în repetate rînduri prin materialele literare apărute în paginile sale, să publice într-unul din numerele viitoare poezii în care să se cînte primăvara" — ne scrie tovarăşa Gabriela Achimescu, elevă în clasa IX-a F. a Centrului Şcolar 2,10,13 din Bucureşti.

Publicînd această pagină cu poezii de Mihu Dragomir — dintre care unele au ca temă primăvara — satisfacem cererea tov. Gabriela Achimescu.

Moment

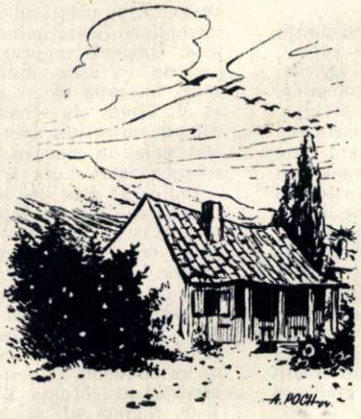

O, casă mică, părintească,
ţi-ai tras şindrila pe-o ureche,
ţi-i galben tocul uşii, iască...
Doar poarta-i mîndră, că-i mai veche.

Şi zarzărul şi-a schimbat locul,
de cînd am tot lipsit de-acasă.
A plîns bătrîna, făcînd focul
în iarna de război, colţoasă.

Şi iată-aici mi-a fost chilia!
Adolescenţă, vise roze.
Tot mai păstrează prăfăria
o urmă-a ramelor cu poze.

Stă soba, cam rînjind la mine,
cu plita arsă, ciuruită.
De amintiri, ca de ciorchine,
mi-este chilia tăvănită.

Pe unde-s — chipul drag de fată
şi prima rimă la „amor"?
De le-aş vedea din nou vreodată,
ce-aş mai roşi în faţa lor!

Dar nu-s, şi fata n-o să vină
din urma cadrei din perete.
Doar mama vine cu-o vecină:
— Hai, vrem să văruim, băiete!

Pe-acasă eşti de-o săptămînă
şi răscoleşti într-una lada.
Mai bine ia hîrleţu-n mînă.
Nu vezi că s-a topit zăpada?

Primăvara

Nu uit nicicînd, dar cînd e primăvară
şi ies copii, la bile, pe maidan,
cînd ploaia ciocăneşte-n pomi, uşoară,
simt, mai adînc, că sînt de neam ţăran.

Acolo-n Bărăgan, copilărie,
la cumpăna fîntînii te-am lăsat!
Ştiam că-n curte e-o gospodărie...
Şi azi gospodăria-i cît un sat!

Văd iar: conacul alb şi eleşteul...
Nu s-au clintit din loc. Doar că acum
prin soli de fier, de-acolo Semeteul
dă veşti că primăvara e pe drum!

Iar golăneţii, ce fugeau la scaldă,
trec azi pe cîmp, arînd, stăpînitori.

Ca inima e pîinea nouă, caldă,
în vastul Bărăganului cuptor.

Copilărie, jalea-ţi să se-ascundă!
O, primăvara cînd îmi rîde-n geam,
aş vrea să torn, în tot ce fac, o undă,
din cîntul muncii de pe Bărăgan!

Tractoristul

Noaptea, cînd cîmpul se strînge
sub vînturi uscate şi reci,
cînd pasărea beznei mai plînge,
cînd boaba-ngropată se mişcă,
pregătind spice şi teci, —
tractoristu-i încă de veghe,
dînd tîrcoale maşinii, tăcut.
Duduitu-nfundat, cunoscut,
îi stăruie încă-n ureche.
Pe frunte luceşte sudoare, ulei.
Işi şterge picurii grei
şi iar îngenunche-n noroi,
pipăindu-şi tractorul.
Unde e luna? A prins-o iar norul?
Vin ploi?
Adoarme-ngrijat, şi tîrziu...
Departe e fata cu păru-arămiu,
dar zilnic, pe-o coală cît larga cîmpie,
cu cinci ascuţite condeie-n brăzdare
el scrie
şi ei, şi celor de-acasă, scrisoare.
Şi-i greu şi frumos primăvara,
prin vînturi, şi soare, şi ceaţă,
şi-i iar dimineaţă,
şi iarăşi se-apropie seara.
El, brazdă cu brazdă, îşi rînduie ţara.
Şi-n ceasul de-amiază
cînd soarele-ncins
lumina pe cîmp o revarsă,
blondă ca untul pe pîine întins,
flăcăul se-opreşte o clipă în loc.
E greu primăvara...
Dar mîine...
Pe-ntinsul arat,
roşcate, de foc,
cresc noile grîne...
Şi, ochii-nchizînd, tractoristul
presimte miros feciorelnic de pîine.

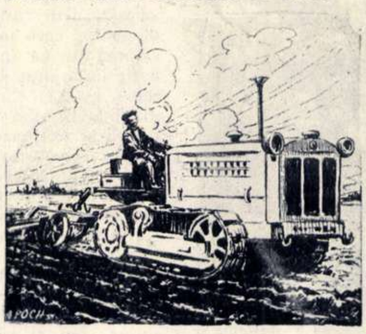

Peisaj gorjan

Se tolănesc pe creste stînci verzui,
ca nişte guşteri mari, ieşiţi la soare,
şi cîntă stejărişu-n limba lui,
clădind Tismanei bolte de răcoare.

Pe vaduri vechi, de după bolovani,
scot capul tufele de fragi, mirate,
şi socotind de-atîta-amar de ani
o ghionoaie ceasu-n codru bate.

Departe, satul rîde, luminos.
Ghiceşti muşcatele-n fereşti, focoase.
Un tren cît statu-palmă cară-n jos
buştenii-n care dorm podeţuri, case.

La chiuitul lui, din mii de guri
răspunde codrul, muntele şi valea,
şi parcă-n jur ies cete de panduri
ce-au străbătut, pe-aici, cu Tudor, calea.

Privesc, printre frunzare, către noi,
cum mergem cu Tismana vorbăreaţă.
Ce căutăm spre piscul ros de ploi,
unde-au avut, pe vremuri, fortăreaţă?

Dar cum trei tăietori, lîngă-un izvor,
şi-mpart, pe plan, pădurea seculară,
pandurii-ascultă la nepoţii lor,
stăpîni pe veci peste întreaga ţară.

Sărutarea

Tîrziu, şi-oraşu-n vifor plînge.
Imi crapă tîmplele de ger.
In braţe crivăţul mă strînge
şi-mi dă sărutul lui de fier.

Troienele clădesc pe stradă
un alt oraş, cu case noi,
prin care viscolu-n paradă
tot cîntă-n trîmbiţe de sloi.

Şi gem salcîmii frînţi de-alice,
urlînd coboară polul nord.
Abia mai merg, bătut de bice:
— oraşul, mîine, va fi mort ..

Şi iată-n colţul străzii mele,
doi tineri stau, de ger niznai,
parcă pe cer e lună, stele,
stau, piept la piept, ca-n luna mai.

Şi viscolu-n turbare ţipă,
dar ei, rîzînd, s-au sărutat.
Şi-oprindu-mă în loc o clipă,
pîn'la pămînt i-am salutat.

POPORUL EROU

de **V. BÎRLĂDEANU**

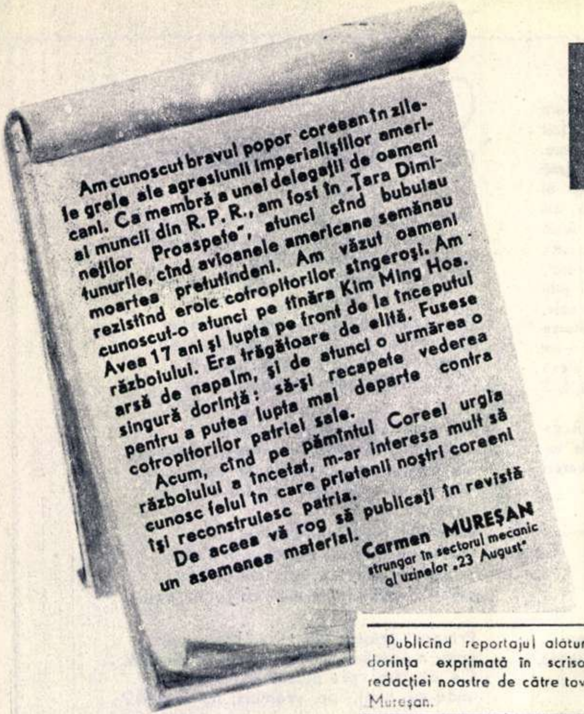

Am cunoscut bravul popor coreean în zilele grele ale agresiunii imperialiştilor americani. Ca membră a unei delegaţii de oameni ai muncii din R. P. R., am fost în „Ţara Dimineţilor Proaspete", atunci cînd bubuiau tunurile, cînd avioanele americane semănau moartea pretutindeni. Am văzut oameni rezistînd eroic cotropitorilor sîngeroşi. Am cunoscut-o atunci pe tînăra Kim Ming Hoa. Avea 17 ani şi lupta pe front de la începutul războiului. Era trăgătoare de elită. Fusese arsă de napalm, şi de atunci o urmărea o singură dorinţă: să-şi recapete vederea pentru a putea lupta mai departe contra cotropitorilor patriei sale.

Acum, cînd pe pămîntul Coreei urgia războiului a încetat, m-ar interesa mult să cunosc felul în care prietenii noştri coreeni îşi reconstruiesc patria.

De aceea vă rog să publicaţi în revistă un asemenea material.

Carmen MUREŞAN
strungar în sectorul mecanic
al uzinelor „23 August"

Publicînd reportajul alăturat, satisfacem dorinţa exprimată în scrisoarea adresată redacţiei noastre de către tovarăşa Carmen Mureşan.

— Dumneata nu eşti Tan Un Sil?

O fată măruntă de stat, cu obrajii rotunzi şi ochii mici căprui, pierduţi sub sprîncenele groase, întoarse capul cu mirare spre mine. Acum o puteam vedea mai bine, îi puteam distinge trăsăturile. Da, ea era, vestita ţesătoare, Eroină a Muncii, a Coreei democrate.

Tan Un Sil mă recunoscu şi-mi întinse mîna cu căldură. Ne îmbrăţişarăm ca doi vechi prieteni.

Scena aceasta se petrecea în dimineaţa însorită de 15 august 1953, la două săptămîni după semnarea armistiţiului de la Panmunjon, în piaţa unde avea să se desfăşoare parada închinată celei de a opta aniversări a eliberării Coreei de către glorioasa Armată Sovietică.

Pe Tan Un Sil o cunoscusem cu doi ani în urmă. Ne întîlniserăm la Moscova. Ea făcea parte dintr-o delegaţie coreeană care venea spre patria noastră, iar eu dintr-o delegaţie romînească, care se îndrepta spre Coreea. Intîlnirea aceasta sub stelele rubinii ale Kremlinului s-a întipărit adînc în amintirea fiecăruia dintre noi. De ea ne-am adus aminte în primul rînd în dimineaţa revederii, la 15 august.

Din vorbă în vorbă Tan Un Sil îmi povesti apoi despre munca ţesătorilor în anii crunţi ai războiului.

„Nici o clipă n-au tăcut războaiele de ţesut ale fabricii noastre. Şi n-au tăcut nici războaiele altor zeci de fabrici. La început în evacuare, apoi în adîncul pămîntului, sub stîncile de granit, au muncit oamenii noştri zi şi noapte, fără răgaz. Pînă am biruit..."

Imi vorbi apoi cu un entuziasm care strălucea nu numai în cuvinte, ci şi în priviri, în gesturi, în totul, — despre noua fabrică textilă din Phenian, a cărei construcţie începuse chiar din prima zi după semnarea armistiţiului...

„După orele de muncă în fabrica subterană, textiliştii noştri se duc să facă ore de muncă voluntară pe şantier. Vor să vadă terminată fabrica în cît mai scurtă vreme..."

...A doua zi plecai spre şantier. Drumul şerpuia de-a lungul unei căi ferate, apoi o cotea la stînga, printre platani care îşi scuturau frunzişul bogat deasupra capetelor noastre. Din ruinele şi mormanele de moloz care mărgineau drumul, răsărea din loc în loc cîte un trandafir îmbujorat sau cîte o crizantemă zveltă. Cum de au putut răzbi la lumină, în cimitirele de piatră şi fier, aceste gingaşe flori asupra cărora se rostogoliseră nu odată năprasnice grindini de foc? Nimeni nu ţi-ar fi putut răspunde la această întrebare. Dar ele — florile — străluceau în lumina îmbătătoare a soarelui ca un simbol al biruinţei vieţii asupra morţii.

Ajunserăm pe şantier. Forfota obişnuită a unui asemenea loc de muncă era şi ea plină de semnificaţii adînci. In Coreea se construieşte! Cît de mult înţeles cuprind aceste vorbe, simple în aparenţă, pe pămîntul sfîrtecat de cotropitorii Ţării Dimineţilor Proaspete. Oamenii munceau cu atîta pasiune, cu atîta îndîrjire, încît aveai impresia că — deşi munca se desfăşura în condiţii grele, complicate de lipsa unor importante materiale de construcţie — construirea fabricii va fi o jucărie.

Inginerul Pak In Ha, un om în vîrstă, căruia avîntul şi înflăcărarea constructorilor îi redaseră parcă ceva din tinereţea de odinioară, îmi spunea:

— Cu un asemenea entuziasm în muncă poţi să mişti şi munţii din loc. Lucrează mulţi tineri pe şantierul nostru, unii chiar în munci de răspundere. Priveşte-o pe fata aceasta! O cheamă Li Men Ok. Este inginer-şef al biroului de studii şi proiectări care a elaborat proiectul fabricii noastre. Ce fericire pentru ea! Să vezi cum, sub ochii tăi, capătă întruchipare vie planurile pe care le-ai visat ani de-a rîndul!...

Zilele trecute am citit în ziare despre izbînzile prietenilor mei de pe şantierul fabricii textile din Phenian. Construirea fabricii nu este chiar o jucărie, dar înaintează cu paşi uriaşi. Nu va trece multă vreme, şi această uzină — unul din cele mai mari combinate textile ale R. P. D. Coreene, cu cîteva ţesătorii, filatură, vopsitorie, fabrică de apretură, finisaj şi o fabrică de articole de galanterie — va fi gata.

In general, întreaga industrie textilă coreeană cunoaşte în prezent un extraordinar avînt. Inainte de război, în Coreea de nord nu existau decît 750 războaie de ţesut. Numărul acestora se ridică acum la 3.000. Uniunea Sovietică va livra R.P.D. Coreene 2.250 războaie de ţesut automate, construite după tehnica cea mai nouă.

...Imi aduc aminte că în zilele cînd încă mă mai aflam pe teritoriul Coreei, venise vestea că Uniunea Sovietică acordă drept ajutor pentru refacerea R.P.D. Coreene, un miliard de ruble. Marea artistă a poporului coreean, balerina Ţoi Sen Hi, mi-a declarat atunci:

— Avînd asemenea prieteni adevăraţi ca Uniunea Sovietică, China Populară şi celelalte ţări de democraţie populară, sîntem siguri că patria noastră se va reface rapid...

Cuvintele lui Ţoi Sen Hi sînt adeverite zilnic de fapte.

Ajutorul frăţesc al Uniunii Sovietice constituie pentru oamenii Coreei libere nu numai un puternic sprijin material, ci şi un izvor de entuziasm, de încredere în forţele lor, în forţele măreţului lagăr al păcii. La fel şi ajutorul Chinei Populare, şi al celorlalte ţări de democraţie populară.

De fiecare dată cînd citesc în ziare cîte-o veste despre refacerea Coreei de nord, îmi apar în faţa ochilor imagini din timpul călătoriei mele prin acele meleaguri. Erau primele zile de după victorie. Pacea fîlfîia cu aripele-i albe

Cerul Coreei şi-a recăpătat limpezimea de odinioară. Pacea a învins războiul. In munca de reconstrucţie a ţării poporul coreean simte din plin ajutorul internaţionalist al Uniunii Sovietice, al poporului frate chinez şi al celorlalte popoare ale lagărului păcii şi socialismului. In fotografie: voluntari chinezi ajută la reconstruirea unui pod de cale ferată distrus de aviaţia americană.

CONSTRUIEȘTE

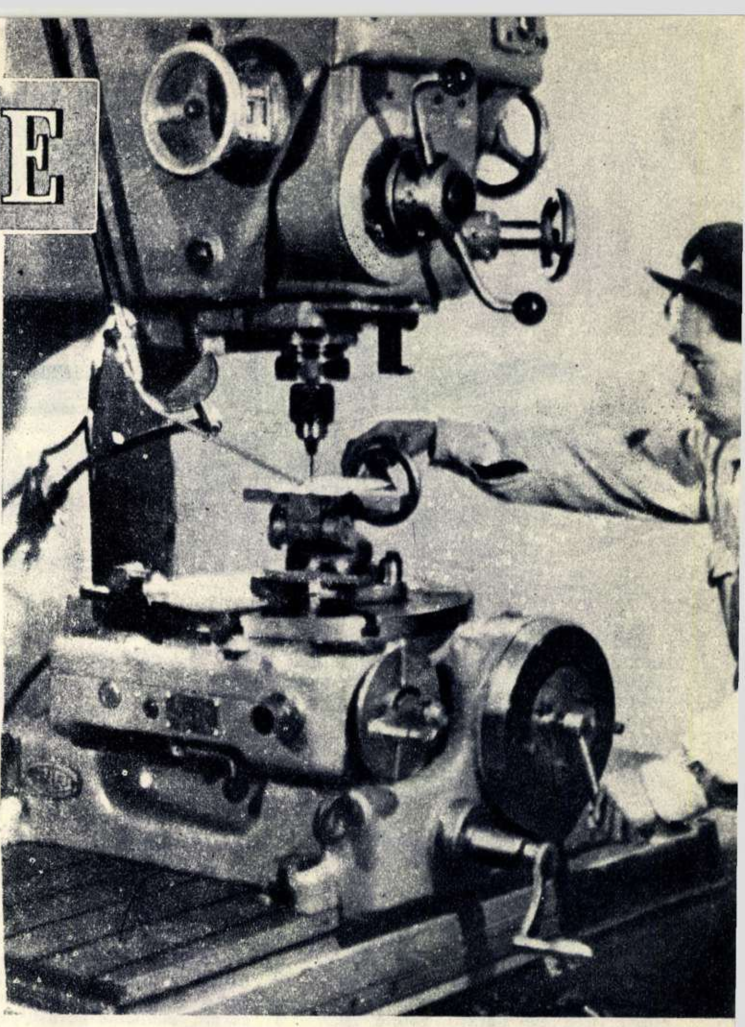

In fabricile reconstruite munca este în toi. Pînă nu de mult muncitorul fruntaș Toin Von Vin lucra într-o uzină subterană. Acum el și-a reluat munca în fabrica în care lucrase înainte de începerea războiului.

asupra pămîntului însîngerat. Erau primele zile ale refacerii.

Zilele trecute, telegramele vesteau noi succese ale feroviarilor coreeni. De cînd a sosit un nou lot de locomotive chineze, a fost considerabil sporit transportul la șantiere al materialelor de construcție și mașinilor sosite din U.R.S.S., R.P. Chineză și din țările de democrație populară. Incepînd din prima zi a acestui an, mecanicul de locomotivă Kim Ghi Tun, de la secția de cale ferată Manpo, conducînd o locomotivă de fabricație chineză, a dublat tonajul vagoanelor încărcate cu marfă pe care le conduce zilnic. Mi-am adus aminte — citind această veste — despre unul dintre primele trenuri din timp de pace în care am călătorit de la Phenian la Vonsan. Au trecut doar șapte luni de atunci și transporturile în R.P.D. Coreană s-au normalizat aproape în întregime. Cu aceeași înflăcărare cu care au luptat în timpul războiului pentru a menține necontenit legătura între front și spatele frontului, feroviarii coreeni luptă azi, în vreme de pace, pentru a sprijini din toate puterile reconstrucția țării.

Intregi orașe ale Coreei de nord se refac prin efortul entuziast al populației. Mi-aduc aminte cu cîtă pasiune ne vorbea președintele Comitetului Popular al Phenianului, despre planurile de reconstrucție ale orașului-erou. Chiar a doua zi după semnarea armistițiului, am văzut muncitori lucrînd cu rîvnă la punerea temeliilor noului teatru dramatic și la refacerea Universității „Kim Ir Sen". Multe dintre planurile care erau atunci numai pe hîrtie, astăzi au căpătat întruchiparea vie a zidurilor. Dar nu numai Phenianul cunoaște freamătul reconstrucției. Toate orașele Coreei de nord reînvie din ruini.

Din ruini reînvie și străvechiul oraș coreean Hamhîn, situat pe coasta răsăriteană a Coreei. Cotropitorii au distrus în oraș peste 97% din clădiri, 41 școli, 7 cinematografe și două teatre. Spitalele și alte instituții medicale au fost șterse de pe fața pămîntului.

In prezent funcționează în oraș o universitate, cinci școli tehnice, nouă școli medii, douăsprezece școli elementare și o școală pentru cetățenii de naționalitate chineză. Trei cinematografe și un teatru dau reprezentații zilnice. 81.000 muncitori și funcționari au fost mutați din adăposturi subterane în clădirile de cărămidă sau de lemn, construite în ultimele luni. S-au deschis 78 magazine de stat. O mare fabrică de cărămizi a fost pusă în funcțiune la numai șapte zile după încheierea armistițiului, pentru a produce cărămizile și țiglele necesare reconstruirii orașului. Un mare cuptor, care poate să producă dintr-odată 500.000 cărămizi, a fost terminat în noiembrie și s-a început imediat construirea altui cuptor cu aceeași capacitate. Fabricile textile, de cauciuc și altele, care au funcționat în timpul războiului sub pămînt, se refac într-un ritm rapid. Unele au și început să producă.

...Se refac uzine. Se refac școli. Se refac teatre. Coreea democrată renaște din ruine într-un ritm de care se minunează toate popoarele lumii. Poporul care s-a împotrivit cu eroism cotropitorilor înarmați pînă în dinți, poporul care și-a apărat vitejește libertatea, dreptul la o viață independentă, își înalță din cenușă o patrie mai puternică și mai frumoasă ca oricînd. In R.P.D. Coreeană răsar din nou „diminețile proaspete"...

Una după alta sînt reclădite casele de cultură, bibliotecile, teatrele, cinematografele distruse de aviația americană în Coreea de nord. In fotografie: clădirea complet reconstruită a unuia dintre teatrele din orașul Cendin.

Soldații unei unități nord-coreene, participînd la lucrările de înlăturare a ruinelor unei fabrici distruse de bombe.

Cu o repeziciune uimitoare sînt refăcute și hidrocentralele lovite de aviația americană. In fotografia noastră, un aspect din munca de nituire a conductelor unei hidrocentrale

GROAPA ORBILOR

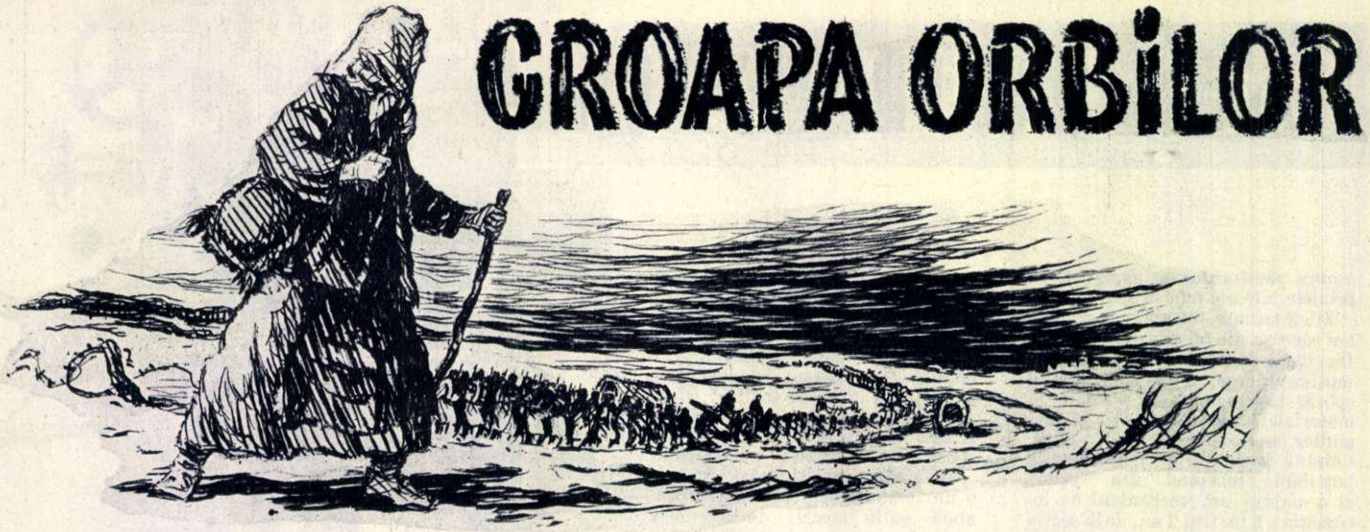

– povestire –

de

Eusebiu CAMILAR

Ilustrații de Viorel RADU

> **Oamenii muncii de la orașe urmăresc cu deosebit interes transformările ce se produc în viața satului. Nenumărați cititori printre care și tov. Ratz Teofil, fruntaș în întrecerea socialisă la uzina de tractoare din Orașul Stalin, Elena Grozea, președinta comitetului de luptă pentru pace numărul 72 din București, și alții, își manifestă dorința de a citi în paginile revistei materiale literare axate pe tema luptei pentru pace la sate. Răspundem acestei cereri, publicînd povestirea scriitorului Eusebiu Camilar.**

La noi la Ghinda, gospodinele au obicei, în lungile nopți de iarnă, că se adună în șezătoare. Stau pe-acasă doar cele ce pun somnul mai presus de toarcerea fuioarelor și cele cu firi închise. Insă, la noi la Ghinda, astfel de femei sînt rare. Să stai în loc și să le tot privești: cum se arată în prag voinice și zîmbitoare, cu furcile de tors la subsuoară, spun cu toată inima:

— Bună seara... să crească claca mare...

— Să crească! răspunde gospodina de casă. Iar la vară, cînepa să fie înaltă cît fetele!

După ce se rînduiesc pe lăiți, cît mai îngrămădite ca să fie loc pentru toate, încăperea se umple de muzica dulce a fuselor, obrajii se înclină ușor pe umeri și așa stau femeile rînduite ca icoanele. Le citești firea pe obraji. Fetele își țintesc ochii albaștri în depărtare și-n vreme, către hore trecute și către feciori care le vin cu greu în prag, seara, de cînd spulberul a astupat cărările. Stînd așa, parcă ascultă cobze și țambaluri. Gospodinele tinere sînt un pic încruntate către grijile de-acasă. Zbîrnîitul fuselor îl acopăr uneori oftările babelor, troznetele focului și cavaleria sălbatică a vijeliei. Toate tresar, însă, și caută către ușă, cînd aud cum își scutură ciobotele în tindă Ichim fluierarul.

Inalt și puțin cărunt, badea Ichim are pe obraji roșața sănătății, iar ochii de argint viu arată că n-a stat tolănit pe prispă la vîrsta cînd se bat drumurile mîndrelor. Oriunde, în orice casă ar fi adunarea de gospodine, badea Ichim o caută cu ochii pe una, Frivonia; cum o vede se așează pe laiță și încăperea se umple îndată de cîntări. Zbîrnîitul fuselor se întrerupe cînd își scoate de sub mintean fluierul lung de aramă, iar cînd și-l pupă pe muștuc, și dă aramei întîile sonuri, fetele își pun fusele în poală, gospodinele tinere se luminează, babele se așează cu bărbiile în pumni. Și cîntă Ichim, pînă s-aud strigările cocoșilor.

Mai dăunăzi, seara, cînd șezătoarea era la Frivonia, ușa s-a deschis deodată și s-a arătat în prag o femeie lungă și uscată, poreclită Ciocănitoarea. Era înfășurată de la grumaz pînă la glezne într-un suman șters, încins cu o funie. Ichim și-a întrerupt cîntecul, printre gospodine a trecut un murmur:

— Ciocănitoarea?...

— Ciocănitoarea!

Toate se întoarseră întrebătoare spre gospodina de casă.

— Cu bună seara, Frivonie! rosti Ciocănitoarea cu un zîmbet plin de umilință. Nu știam că ai în seara asta adunare de gospodine... Bucuroasă de oaspeți?

— De ce nu? răspunse Frivonia abia ascunzîndu-și sila. Se întreabă: „oare ce vrea să-mi mai spună holera?"

Ichim vru să-și pupe fluierul, să zică altă cîntare, dar rămase cu el în mînă. Gospodinele stăteau cu ochii ațintiți spre obrazul Ciocănitoarei. Toate se întrebau cum de venise la casa Frivoniei, în tîrzie noapte. Să se știe: femeile de la noi din Ghinda au asupra acelei lungane o neistovită vrajbă, ca asupra tuturor băutorilor de sudoare. Le snopise fără milă, în trecuți ani cînd bîntuise potopitorul foc al arșiței și pe cînd le ucidea păduchele cu cruce neagră! Cînd da bani cu camătă și făină cu împrumut era pîinea lui dumnezeu. Spunea vorbe mari despre cumpenele timpului, arătînd că ele se pot înlătura numai prin facerea de bine. In nopți tîrzii, trecătorii și vecinii o vedeau stînd în dreptul geamului, între două făclii aprinse, așa sta, cu părul despletit, plecată asupra unui ceaslov și de suspine își da inima afară! Cînd grăia despre Cristos, copilul bunului dumnezeu, așa se îmblînzea la glas, încît parcă un fecior de-al ei ar fi urcat muntele Craniilor lăcrămînd sub bîrna de stejar! Dar s-o fi văzut cum se înfățișa după aceea la sorocuri! Iți venea la poartă, cu un terfelog la subsuoară, și-și punea pe nasul coroiat, de gadină, niște ochelari cu lentile tulburi... La încontrări, la rugăminți de păsuire, avea o vorbă:

— Dați Cezarului ce e al Cezarului!

Și-ntr-adevăr, știa cum să scoată bunul Cezarului! Curînd, la poarta pricinașelor se înfățișa domnul jandar Calup și nu peste tîrzie vreme se înfățișau și portăreii.

Așa a strîns și a adunat, așa a luat și de pe viu, și de pe mort, încît la alinarea furtunilor din lume s-a trezit cu averi nenumărate. Drept e că a intrat mai tîrziu la snopeală, drept e că și-a lăsat șurile să se deșale, grajdurile să se plece; cuvinte de aur avea cînd se prefăcea că laudă temeiurile noi din țară; își lua înfățișarea de mucenită arătînd că așa i se cade să plătească pentru lăcomie: dinte pentru dinte...

După ce-și lepădă sumanul, se așeză în ungher, pe un butuc, cu sfială în fața gospodinelor tăcute.

— Zi-i, zi-i, Ichime... dădu glas către fluierar, însă tăcerea rămase mai departe necurmată decît de ropotele vijeliei de afară. Parcă intraseră în încăpere zbuciumul și gerul, parcă intrase întunericul cu umbrele restriștilor. Mai des oftau babele. Fetele își trăseseră ochii din priveliștile horelor. Focul se vînzolea strașnic în gura hornului, scoțînd gemete depărtate din măduva butucilor. Pe acoperiș, vîntul bătea neîncetat în șindrile, ca și cum ar fi croncănit păsări cu clonț de fier din tărîmurile fantasmelor.

— Parcă se potopește lumea... rosti o babă.

Ciocănitoarea se frămîntă în colțul ei și oftă:

— Toate pentru păcatele noastre, femeie bună! De asta vin asupra omului călărimile apocalipsei. Ce-i omul, decît vierme în pulbere? Parcă și vîntul bate a rău zilele acestea, de cînd a început vorba între mai marii noroadelor...

— Ce vorbă? Ce vorbă?

— Vorba cu întemeierea păcii! N-ați auzit? Rusul o ține cu pumnii și cu dinții pe-a lui: cere, adică, pace; și pace nu poate fi, dacă americanul, englezul și franțuzul vor să întemeieze la loc oștile cu pajuri ale germanilor. Insă rusul nu se lasă... Se împotrivește zdravăn! Dar ce, nu citiți gazete?

— Ba, gazete citim... i-o întoarse Ichim fluierarul. Dar, dacă nu ți-i cu supărare cumătră, spune-ne și nouă, cu mîna pe cuget, dacă într-adevăr n-ai vroi să se mai trezească pajurile! N-ai vrea, adică, să se mai întoarcă timpul de demult, cînd adunai bani cu poala? Asta să ne-o spui...

— Ferească sfîntul! Uitați-vă: doi ochi am și să-mi sară! Cum ai putea rîvni tunul și para focului?

Gospodinele se întrerupseră din tors și se uitară la ea: acoperită în umilință, cu ochii plini de ceață, clătina din cap a milă față de suferințele oamenilor. Războaie? Cine poate rîvni la așa ceva, se cuvine să i s-acopere gura cu țărînă! Continuă:

— ... Unele dintre domniile voastre, nu știu de fel ce cuget am eu! Acele gospodine fac rău că mă învinovățesc! Cine-mi știe inima... Nu-i așa, Frivonie?

Gospodina de casă o privi țintă.

— Mde... cine poate ști inima omului! La unii, stă ascunsă după o poartă neagră. Bați, — și cînd ți se deschide nimerești într-o grădină! La alții, stă ascunsă după poartă de aur și cînd bați și ți se deschide îți iese în față balaurul înfricoșat!

— Nu-i așa? reluă Ciocănitoarea. Cine vrea vrajbă, prin vrajbă piere! Eu am greșit, mi se trezise în inimă fiara lăcomiei, dar destul! M-au strivit cotele, pînă m-au subțiat ca ața! De s-ar așeza lumea, să se însenineze toți oamenii la față și să muncească în liniște! Cine a stîrnit vorba că eu aș dori întoarcerea timpurilor, spune minciuni!

Astfel zicînd, Ciocănitoarea tăcu; gospodinele se pregăteau de ducă. Se înfășurau bine în boande și sumane și ieșeau pe rînd în puterea crescută a viforului.

Cum rămase față-n față cu Frivonia, Ciocănitoarea își subție ochii, glasul îi deveni ca o plesnă de bici. Işi strînse pumnii.

— S-o creadă ei că nu se vor trezi pajurile! Intr-o zi lumea are să se întunece de la asfinţit la răsărit şi are să vină iar vremea veche! Tu, Frivonia, să n-ai nici o grijă, căci eşti în seama mea! Oricînd ai să găseşti la mine prietenie şi o strachină de făină...

Rămase cu auzul aţintit spre vifor şi parcă auzea tunurile bubuind. Inainte de a ieşi, se mai întoarse o dată spre Frivonia:

— Tu, să n-ai grijă, căci oricît s-ar zbate rusul, războiul vine şi lumea are să se aleagă iar ca înainte...

„Vasăzică aşa vrei binele lumii! îşi spuse Frivonia şi sta năucă în mijlocul încăperii. Multe mi-ai cîntat la cap, dihanie, dar acum a venit timpul să-ţi rup obrîzarul de pe faţă, rîia lumii. Şi am să ţi-l rup, dihanie. Mi-i martoră cumpăna de afară!“

După aceea, Frivonia a stins lampa şi s-a culcat. Insă, cu tot tîrziul nopţii, nu putea dormi, sta şi se gîndea la vorbele Ciocănitoarei. „Nu! îşi spuse după o lungă frămîntare. Asta nu trebuie să se mai întîmple!“ Oare nu i-l secerase trecutul război pe Petrea? Era în vara lui '41, în ziua cununiei lor! Cît de frumos îi sta lui Petrea în cămaşă de in şi-n boanda cu flori! Parcă-l vede cum venea călare în fruntea nuntaşilor: cu cuşma smucită pe-o ureche, cu mustaţa răsucită hoţeşte, semăna cu un împărat! Apoi, seara, pe cînd stăteau la masă, între făclii, s-a arătat Calup. A scos din taşcă ordinul şi a rămas neînduplecat şi neîndurat, pînă ce Petrea a trebuit să se scoale de la masă şi să-l urmeze... Nunta s-a prefăcut în jale de îngropăciune. Abia după aceea, nuntaşii au auzit cum bat tunurile către Zmeura. Scăpăra cerul. Pe şoseaua largă, departe, se auzeau cum trec cavalerii în galop. Apoi, au prins să treacă şi prin Ghinda mohorîte infanterii, într-o zi ploioasă. Petrea s-a amestecat în acel ghem uriaş, împletit din atîtea răsmii de oameni, şi s-a dus blestemînd ceasul în care s-a născut. Frivonia a rămas să plîngă la umbra spinului.

Treceau săptămînile, lunile, şi ea nu primea răvaş. Ştirile despre feciorii morţi se înteţeau. Pierise Vasile al Nucului, Filimon al Rozaliei, Oachim al Varvarei. Apoi, clopotul cel mic bătea fără încetare, bătea ca la furtună, cu toată mînia lui Calup care se semeţea asupra copiilor din clopotniţă şi răcnea:

— Patria, mă! In sfîntul! Să cînte muzicile, nu să bată clopotele cînd mori pentru patrie! Coborîţi din clopotniţă, în sfîntul!...

Ca răspuns la porunca lui Calup, într-o noapte prinseră să răsune toate clopotele, într-un uriaş vaier de bronz. Nu le mai trăgeau copiii; urcaseră în clopotniţă şi femeile morţilor şi se auzeau larmele cale de şapte dealuri. Clopotelor din Ghinda le răspundeau cele din Zmeura şi acestora altele şi altele, pînă-n codri la Hărăoaia. Erau glasurile împotrivirii. De ce li se trimiseră feciorii şi bărbaţii să moară într-un tărîm străin? Frivonia n-a putut răbda multă vreme lipsa răvaşelor. Şi-a încuiat uşa, şi-a luat desaga şi aşa, a pornit să-şi caute omul. Ţinea drumul în urma armatelor. A trecut ape străine, s-a hodinit la fîntîni străine, şi ţinea calea tot înainte. Cum i-a sărit inima cînd a ajuns în spatele frontului, la primul cimitir! Şirurile de cruci albe începeau din marginea drumului şi ţineau pînă departe, lîngă un dîmb; deasupra lui, erau numai ostaşi morţi, descărcaţi din căruţele regimentelor. Gemu inima Frivoniei şi i se făcu negru înaintea ochilor, cînd văzu cum soldaţii descarcă fecior după fecior, unii cu piepturile zdrobite, alţii cu braţele rupte ori cu picioarele tăiate. Un majur bătrîn, cu nişte ochelari neîntrerupt aburiţi, grăia stins trecînd numele morţilor într-un catalog. Cîte odată, cînd groparii nu răspundeau întrebărilor la timp, glasul majurului se spărgea într-o mînie întunecată:

— Cum ai spus? Cum ai spus că-l cheamă? Arvinte? Arvinte... şi mai cum?

— Arvinte Lobodă!

— Bun! Cîţi ani are Arvinte Lobodă? Douăzeci şi doi? He... lume!

Se întoarse majurul să se uite cum soldaţii îl slobod în groapă pe Arvinte Lobodă, lîngă alţi Arvinţi, lîngă preafrumoşi Constantini, aşezaţi unul lîngă altul pe şapte-opt rînduri, cu faţa în sus, cu braţele strînse pe piepturi sîngerînd. Undeva, într-o latură a dîmbului, s-auzea stins şi mohorît cîntare de prohod sub văzduhul sur.

— Vasăzică, Arvinte... se stropşi majurul spre gropar. Aşezaţi-i capul cum trebuie! Ce cap frumos are Arvinte! Parcă-i o fată!

Scoase o monedă şi o zvîrli în groapă, în palma largă a unui gropar:

— Potriveşte-i-o pe ochiul rămas deschis! Inţelegi? Nu aşa, boule! Pe celălalt... pe ochiul rămas deschis! Acum, ce vă mocoşiţi atîta şi nu aruncaţi ţărîna mai repede?

Se răsuci în loc spre Frivonia:

— Pe cine cauţi, femeie? Ce era omul tău? Tunar? Roşior? Pifan? Răspunde-mi mai repede, căci iată cum mă îngrămădesc morţii! Ii vezi? Vin... zi şi noapte vin...

Işi repezi braţul înainte, spre cîmpia nesfîrşită. Şiruri veneau căruţele dinspre zarea sură unde se vedeau fumurile exploziilor.

— Imi răspunzi sau nu? Ce era omul tău? Cum îl chema?

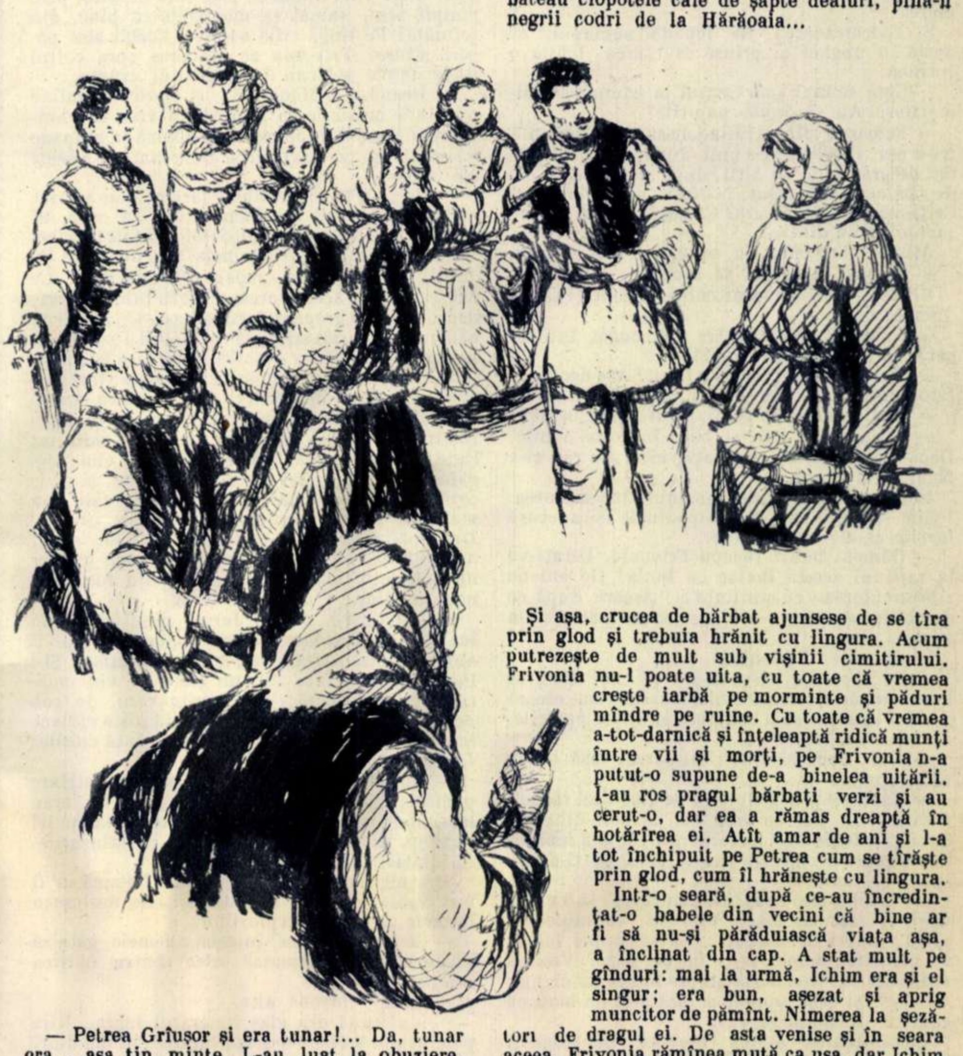

— Petrea Grîuşor şi era tunar!... Da, tunar era... aşa ţin minte. L-au luat la obuziere.

Majurul se mînie de-a binelea:

— Atunci, dacă era tunar, ce cauţi în cimitirele pifanilor? Aici avem pifani, numai pifani!

Se întoarse spre soldaţi:

— Care vine la rînd? Din ce unitate? Cum îl cheamă?

— Nu ştiu... răspunse un soldat. Caut... caut... văd că n-are bilet de voie! Are numai număr pe tăbliţa de la gît! Să văd: Trei sute optzeci şi nouă...

— Cît? Trei sute optzeci şi cît...?

— Şi nouă!

— Incepeţi groapa următoare cu trei sute optzeci şi nouă...

Frivonia s-a îndepărtat îngrozită şi a ţinut-o tot înainte. A nimerit la întîiul cimitir al tunarilor. Era destul de vechi, iarba tăbărîse gropanele, ruginiseră căştile pe cruci.

Nimerea Frivonia pe la spitale de campanie, pe la posturi de prim ajutor, înfrunta jandarmii din poliţia frontului, dar era hotărîtă să nu se lase pînă nu-şi află omul. Intr-o zi, cum mergea pe un cîmp, a întîlnit un băietan din Ghinda. Insă n-auzise nimic despre Petrea Grîuşor. Aflase doar că unitatea lui fusese aproape în întregime căsăpită. După tîrzie vreme a pornit Frivonia înapoi. Şi azi, cînd îşi aduce aminte cum s-a oprit la poartă, năucă stă în loc şi se învîrte lumea cu dînsa! L-a văzut pe Petrea întins pe prispă, învelit cu mindirul pînă sub bărbie. Bine îşi aminteşte cum l-a dezvelit şi a dat ţipăt şi s-au adunat vecinele ca la foc: lui Petrea Grîuşor îi lipseau braţele din umăr şi picioarele de la genunchi. Aşa-l lepădaseră acasă delegaţi ai unui spital de chirurgie.

— Nu-i nimic, Petrea, cît răsare soarele şi cît eu mai am putere, ne-om descurca! Lăcrămezi? Lasă, lasă!

Insă Petrea nu se putu stăpîni şi lăcrăma de-a binelea. Vecinele plîngeau în broboade şi băteau clopotele cale de şapte dealuri, pînă-n negrii codri de la Hărăoaia...

Şi aşa, crucea de bărbat ajunsese de se tîra prin glod şi trebuia hrănit cu lingura. Acum putrezeşte de mult sub vişinii cimitirului. Frivonia nu-l poate uita, cu toate că vremea creşte iarbă pe morminte şi păduri mîndre pe ruine. Cu toate că vremea a-tot-darnică şi înţeleaptă ridică munţi între vii şi morţi, pe Frivonia n-a putut-o supune de-a binelea uitării. I-au ros pragul bărbaţi verzi şi au cerut-o, dar ea a rămas dreaptă în hotărîrea ei. Atît amar de ani şi l-a tot închipuit pe Petrea cum se tîrăşte prin glod, cum îl hrăneşte cu lingura.

Intr-o seară, după ce-au încredinţat-o babele din vecini că bine ar fi să nu-şi părăduiască viaţa aşa, a înclinat din cap. A stat mult pe gînduri: mai la urmă, Ichim era şi el singur; era bun, aşezat şi aprig muncitor de pămînt. Nimerea la şezători de dragul ei. De asta venise şi în seara aceea. Frivonia rămînea mută ca uşa, dar Ichim avea răbdare...

*

Toată noaptea s-a frămîntat biata femeie, la perindarea grelelor amintiri stîrnite de vorbele Ciocănitoarei. Ură întunecată o cuprinse. Ce pedeapsă i s-ar cuveni unei nelegiuite care vrea să se acopere iar pămîntul cu mormintele feciorilor? Ii veni în minte majurul cu ochelarii aburiţi strigînd morţii la catalog; îşi aminti de sărmanul Arvinte Lobodă pus în groapă cu un ochi deschis, lîngă alţi Arvinţi, lîngă preafrumoşi Constantini; îşi aminti hectarele de morminte ale tunarilor... zări căptuşite cu crucile pifanilor... Iar Petrea al ei parcă se tîra la prag şi împingea uşa cu bărbia, să intre în casă...

Cum de o suferise la vorbă pe Ciocănitoarea pînă atunci? Ar fi trebuit să-i smulgă limba, să i-o frigă pe cărbuni ca unei şerpoaice! A tot tăcut Frivonia la vorbele ei în lungul vremii; a tot tăcut şi a adunat venin.

Cum se făcu ziuă, își apucă furca de tors și porni spre Ciocănitoarea să i-o împlînte în grumaz sau în inimă, ca strigoaicelor. Se opri însă: ce folos că o va pedepsi între patru ochi? O va chema să vină la ea la șezătoare, seara. Și va pofti femei multe, va pofti toată cotuna, să fie față la smulgerea obrăzarului.

Și astfel, după obiceiul gospodinelor de la noi, o dată cu seara s-au și ivit în prag. A venit și Ichim. Cînd a prins să-și pupe fluierul l-a oprit:

— Să taci, Ichime, că mi-i inima prea neagră! Am cu cineva o răfuială aprigă!

— Cum asta? au dat glas de mirare gospodinele.

— După cum veți vedea îndată.

Frivonia se opri din vorbă cînd auzi pași în tindă.

— Ciocănitoarea?

— Ciocănitoarea!

— Cu bună seara, femei! Să crească claca mare!

Și Ciocănitoarea își lepădă sumanul, se așeză în ungher și prinse să toarcă. Ichim o întrebă:

— Cum se mai apără rusul la adunarea mai-marilor? Au să învie pajurile?

— Ferească sfîntul! Cine nu-mi știe inima... Nu-i așa, Frivonie? La unii, după poartă neagră, dai de grădini... La alții, după ușă de aur dai de balaur înfricoșat... Nu-i așa, Frivonie? Ce ți-am spus eu aseară? Că rusul ține pacea cu pumnii și cu dinții...

Atunci, Frivonia nu se mai putu stăpîni:

— Să taci, ucigașo, să taci!

— He... bîlbîi Ciocănitoarea. Glumești sau... Tocmai tu?

— Ucigașo! Marș dintre noi, cuget întunecat! Marș, rîia pămîntului!

— Dar ce-i ? Ce-i? Ce ți-a făcut? Așa deodată? Istorisește-ne și nouă!

— Intîi să iasă rîia pămîntului! Marș, otravă!

— Nu așa! Nu așa! se băgă în vorbă Ichim. Dacă-i pe-atîta, să stea față, aici! Ce rău ți-a făcut, Frivonia?

In zadar își apucase sumanul Ciocănitoarea. Ichim se așeză în ușă. Gospodinele își apucară furcile ca-ntr-o primejdie.

— Oameni buni! începu Frivonia. Uitați-vă la rapănul acesta încins cu funia! De ani de zile ne chiorăște cu umilința ei! Aseară, după ce domniile voastre v-ați dus, ea a mai stat la mine și...

— Să taci, Frivonie...

— Să tac, rîie? Nu, n-am să tac! Oameni buni! Rapănul pămîntului a mai întîrziat aseară și mi-a spus că abia așteaptă să învie pajurile, să vină războiul!

— Eu? Cînd? sări Ciocănitoarea, însă Ichim se stropși la ea:

— Taci, că-ți bag fluierul pe gît! Vrei război, vasăzică?... De ce vrei tu război, dihanie? Ca să-ți redobîndești huzurul prin sabie și cenușă? Ca să piară o omenire pentru tine? Ce ți-a mai spus, Frivonie?

— Ce mi-a mai spus? Ce pedeapsă i se cuvine unei ucigașe ca asta? Vrei tu, veninule, să piară rînduri de bărbați... să se umple lumea de cimitire, numai să-ți fie ție bine? Vrei să ardă satele... vrei să se umple lumea de ciungi, de ologi și orbi, numai să mai poți da bani cu camătă? Răspunde-mi!...

Ciocănitoarea stătea dreaptă în ungher. Incerca în răstimpuri să se apere, făcea semne cu mîna; la urmă își scăpă bărbia în piept, dar își reveni repede și stătea din nou dreaptă. Borborosi:

— Te-aude fiul lui dumnezeu, Frivonie!

— Fariseică! Ar trebui să-ți spargem inima cu furcile! Marș afară! Dă-te la o parte, Ichime, să iasă rîia!

Inaltă și dreaptă, încinsă cu funia peste suman, Ciocănitoarea ieși în tindă, apoi în vifor. I se auzi în tindă rîsul rău. In încăpere se statornici tăcerea. In zbîrnîitul fuselor, unele femei parcă ascultau cum răcnesc în vifor bărbații lor pieriți la atacuri. Fetele aveau ochii cruntați, gîndind ce primejdii le pasc feciorii, mirii lor de mîine. Babele oftau în amintiri năpraznice despre războaie vechi. Cînd Frivonia căzu pe gînduri, Ichim înțelese că și-l închipuie pe Petrea la prag, împingînd ușa cu bărbia. Ii venea s-o mîngîie, s-o îmbrățișeze.

— Trebuie s-o pîrîm pe Ciocănitoare în patru vînturi, curmă tăcerea o gospodină. S-o pîrîm pentru ca o lume s-o știe ce gîndește!

— Voi fetelor! reluă Frivonia. Era strașnic de întunecată, cum sta în mijlocul încăperii cu bărbia în piept. Voi fetelor și gospodinelor! Vă dați seama ce vor rîile negre? Vor să treacă prin sînge pînă-n umeri, prin sate năruite, prin cîmpii arse, numai să mai trăiască bine, din jefuială! Pe lîngă rîile acestea, corbii sînt păsări sfinte! Frivonia se întoarse spre colțul unde fetele stăteau încremenite, crunte:

— Ileană... și Mădălină... și Marie! Ca mîine vă cîntă muzicile la nuntă! Ce vrea Ciocănitoarea? Vrea să vă ia mirii, să-i ducă în gropane cu morți, ca pe Arvinții și Constantinii văzuți de mine!

— Ce vom face? întrebă o fată cu glas speriat tare. Acum, cînd răsuflăm și noi în voie, să pierim din pricina ciocănitoarelor? Să ne pierdem bunătățile traiului și căminele? Oh, doamne! Cu dinții ar trebui să rupem din dușmani. Ce vor ei? Și fata aceea parcă-și vedea iubitul mort, deasupra unei gropane întunecoase. Un majur cu ochelari tulburi îl striga la catalog și-i punea un ban pe ochiul rămas deschis. Altă fată își închipuia iubitul mărșăluind printr-o ploaie vînătă ca cenușa, apăsat de raniță, de greutatea armamentului. Deodată, schijele îl izbesc în față, rămîne orb, caută razim cu amîndouă mîinile; cade într-o groapă, peste alți orbi unde foșgăiesc ca niște uriași viermi și răcnesc, și gem, cerînd îndurare luminii soarelui pe care n-o mai văd și motorizatelor care uruie, uruie... Din groapa orbilor s-aud gemete. Apoi, s-aud numai niște pîrîituri de cranii. Groapa orbilor nu mai este, nimic nu mai este din foșgăirea nenorociților.

Altă fată își strînse furca, gîndindu-se la iubitul ei Razonte, cosașul aprig. Cum îi auzea inima, seara, cînd el o îmbrățișa! Și-l închipui cum zace într-un șanț, și vin omăturile și-l acoperă; apoi, primăvara, de sub cerga subțire de omăt ies la iveală niște ciolane învelite în glenduri și un craniu... Iată ciorile! Iată-le tăbărînd!

— Ah! țipă fata și se ridică; își strînse pumnii; lacrimile îi curgeau; însă nu erau lacrimi de jale, ci de ură înfricoșată! Rîia lumii! rosti ea și ochii i se subțiaseră ca tăiușurile. Cu dinții ar trebui s-o sfîșiem!

Strașnic bubuia viforul pe casă! Parcă ar fi fost venit gadinile întunecimii. Se deslușeau larmele uriașe ale exploziilor.

— Ce facem? Stăm? întrebă o femeie, gata să se ducă, să săvîrșească orice pentru oprirea cumpenei.

— Stăm? întrebă alta.

— Nu! tună din glas fluierarul Ichim. Rîia pămîntului trebuie arătată lumii! Cotună după cotună s-o afle și s-o știe că e dușmanca vieții noastre, primejdia liniștii!

— Casă cu casă!

— Da, da, casă cu casă! Copiii să fugă de ea, ca de-o strigoaică; oamenii s-o ocolească, s-o înconjure toată suflarea ca pe o ciumată!

Astfel hotărînd, au ieșit în vifor; și abia așteptau să se zărească de ziuă, să înceapă ruperea obrăzarelor tuturor ciocănitoarelor, tuturor celor ce vor să arunce feciorii în groapa orbilor.

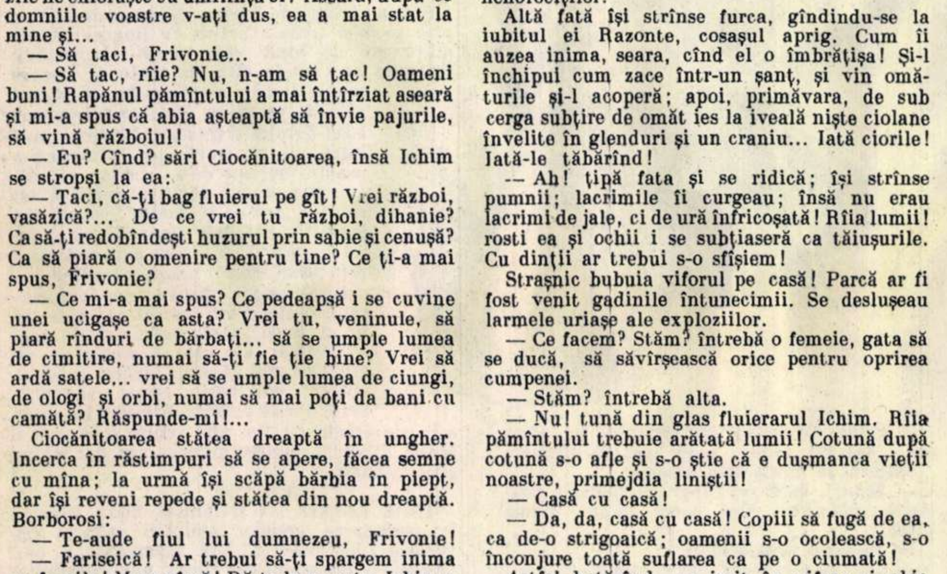

Victor TULBURE

Poetul

— In schimb de zi și-n schimb de noapte
— adînc
Te văd mereu neobosit...
— Știu greul.
Tuneluri sap și fierul îl înfrîng.
Topesc în băi de flăcări minereul.

Prin truda mea eu bucur un norod.
Lovesc în putregai și-n tot ce moare
Și peste vremea mea întind un pod
Spre vremile de aur viitoare.

— Dar tu ce cauți în fierbinți amiezi,
Cu buzele de arșiță crăpate?
— Rîvnesc să strîng tot grîul în grămezi.
Mă zbat să ai pe masa ta bucate.

Și vreau — cît poți cu ochii să cuprinzi —
Mai larg să fie cîmpul și mai darnic.
Belșug să se reverse pînă-n grinzi.
Să aibă țara-n orice casă praznic.

— Tu ce veghezi?
— Pămîntul tău bogat,
De la un cap la celălalt al zării.
In brațul meu de vînturi încercat
Zvîcnește brațul înarmat al țării.

Să poți munci în tihnă, an de an,
Să poți iubi, să poți visa și-nvinge,
Vestonul ăsta aspru de oștean
De multe ori eu l-am stropit cu sînge.

— Dar tu, poete, în noptatic ceas,
De ce-nnegrești zăpezile hîrtiei?
— Poporu-i dă cîntării mele glas;
El îmi încinge vatra poeziei.

Din flacăra cuptorului înalt
Mi-aleg dogoritoarele cuvinte
In inimă să-ți torn cuvîntul cald
Mai furtunos să bată, mai fierbinte.

Și celor flămînzi de frumuseți
Le plămădesc cuvîntul ca o pîine,
Cuvînt cu prospețimi de dimineți,
Merinde pentru drumul către mîine.

Și pentru însetatul călător
Cuvînt găsesc de ciuturi și răcoare.
Cuvinte pentru fete am, de dor...
Pentru copii am fluturi și am soare.

Dar pentru viclenitul gînd vrăjmaș
Doar trăznetul ce-n două frînge steiul.
Și-atunci îmbrac vestonul de ostaș,
De baionetă îmi ascut condeiul.

Filă veche*

(1944)

Da, da, ni-i căpitanul patriot!
Pe pieptu-i: cruci-de-fier, mihai-viteazuri!
Cu catarama ne plezneşte-n bot.
Cu el pornim pe dîmburi, pe izlazuri.

„Voi n-aveți voie să gîndiți!” — ne-a spus.
„La ce gîndesc să vă gîndiți cu toții.”
Și de cu seară pînă în apus
Il ascultăm și îi sîntem roboții.

Curelele ne istovesc. Ne rod.
Nu mai avem nici feșe de obiele.
Din străchini sparte înghițim cu nod.
Păduchii ni se-nfig adînc, în piele.

Ne suduie majurii și ne bat:
„Să nu crîcnești că-ți sparg cu cizma gîndul.”
Azi noapte încă doi au dezertat...
Și toți visăm cînd să ne vie rîndul.

Cîntăm și rugăciuni (războiu-i sfînt!)
Și-n zori și la amiaz' și la culcare...
Și-un sfînt ne pare căpitanul cînd
De sfinți ne-njură și de născătoare.

---

*) Din ciclul „File dintr-un vechi carnet de campanie.”

AGRONOMUL NOSTRU

Agronomul Ion Toc

Dimineața de tot, cînd orașul e încă pustiu, din casa cu nr. 20 de pe strada Stalin din Lugoj iese un tînăr zvelt, căruia nu-i dai mai mult de 23—24 de ani. Afli însă cu uimire că tînărul acesta stă gata să împlinească 30 de ani, că a căpătat încă în 1950 diploma de inginer agronom a facultății din Timișoara și că, din același an, lucrează la secția agricolă a raionului Lugoj.

Il cheamă Ion Toc și, fiind feciorul unui țăran muncitor din Ilidia Cărașului, vorbește înmuind cuvintele în graiul pitoresc al bănățenilor.

De la locuința lui pînă la sediul sfatului popular raional nu-i drum lung: îl faci în cel mult zece minute. Dar Ion Toc merge acum mai rar la birou: ca și ceilalți ingineri agronomi ai raionului, pentru cel puțin douăzeci de zile din cele treizeci cîte sînt într-o lună, și-a mutat „biroul" pe teren.

Tînărul inginer agronom răspunde direct de buna desfășurare a muncilor agricole din comunele Chizătău și Belinț. Acestea sînt așezate nu departe de apele a două rîuri ce asigură cîmpiei bănățene, în aceste locuri, o generoasă și tradițională fertilitate: Bega și Timișul. Este vestit în această parte a țării, soiul de cartofi cultivat la Belinț, dar și cucuruzul de Chizătău se bucură de o faimă pe deplin meritată.

Ion Toc și-a pornit drumul în aceste sate încă în toamna lui 1952. El a început prin a defrișa un teren acoperit de zeci și sute de ani, ca de niște uriașe păduri de nepătruns, de prejudecăți și de întuneric. Mulți dintre localnici l-au primit cu vădită neîncredere pe tînărul agronom. După cum socoteau ei, agronomul venea, ce-i drept, „tobă de carte", dar — credeau unii — nu ținea socoteală de școala vieții lor și a tradiției. Le-a spus, de pildă, că dezmiriștitul ogoarelor îndată după seceriș e de un folos neprețuit pentru recolta anului viitor, dar mulți au ridicat din umeri, spunînd că dezmiriștitul nu-i bun, fiindcă ei au deprins altfel „din băbăluc", adică din bătrîni. Desigur că față de alte sate din regiune, Chizătăul și Belințul obțineau oricum recolte mai mari; agronomul Ion Toc știa însă că solul acestei părți a cîmpiei bănățene nu dădea încă re-

dării colective a fost de natură să dea luptei pentru recolte tot mai mari, un caracter mai organizat și mai ofensiv.

Pe cele 150 de hectare ale gospodăriei, colectiviștii, prevăzători și încă suspicioși în ce privește aplicarea noilor norme agrotehnice, voiau să lucreze ca și pînă atunci, cum au prins „din băbăluc". N-ar fi vrut să facă ogor de toamnă, fiindcă socoteau că pînă în primăvară locul s-ar zvînta și n-ar mai rămîne apă. Dar agronomul Ion Toc și-a găsit în Bejenaru, tînărul președinte al gospodăriei colective, un aliat prețios și un elev de o sîrguință neistovită. Tînărul președinte, în vîrstă de 33 de ani, pasionat de problemele tehnicii agricole, l-a susținut pe agronom și, alături de el, a muncit cu îndărătnicie la lămurirea celor care se temeau de îndrăznețele inovații propuse a fi trecute în practică.

Agronomul Ion Toc și președintele Gheorghe Bejenaru s-au sfătuit și, într-o bună zi, în fruntea unei numeroase delegații de colectiviști, au pornit la Bodo să viziteze gospodăria colectivă de acolo. Aici au văzut colectiviștii din Chizătău, pentru întîia oară în viața lor, un lan de porumb semănat în cuiburi dispuse în pătrat. Cucuruzul crescuse ca o pădure, înalt, cu cîte 3—4 știuleți pe fiecare tulpină. Și cei mai mulți dintre vizitatori s-au convins că e bine ca și ei să muncească la fel.

...Și iată că, nu multe zile după aceea, întîia școală agricolă din istoria comunei Chizătău era înființată. Pînă în primăvară, agronomul Ion Toc a ținut zeci de lecții teoretice și seminarii practice, începînd de la ogorîrea din toamnă a celor 5 hectare planificate pentru cultivarea porumbului în cuiburi dispuse în pătrat, și sfîrșind cu alegerea grăunțelor pentru sămînță și cu încercarea puterii de germinație. Pentru prim oară, anul trecut porumbul n- mai fost semănat la Chizătău î rînduri, ci în pătratele însemnat de către dinții marcatorului.

Zile întregi în șir a putut văzut lucrînd alături de colectiviști și inginerul agronom Io Toc. Colectiviștii începură s prindă drag de acest inginer tînă și îndrăzneț. La îndemnul agronomului, ei au prășit porumbu de trei ori cu prășitoarea mecanică. Atunci au văzut încă o colectiviștii, că

tul. Și porumbul a crescut aci mai înalt decît în alte părți. Iar pe fiecare tulpină s-au dezvoltat cîte 3—4 și chiar 5 știuleți. In toamnă, la cules, colectiviștii au scos de pe cele 5 hectare, aproape 5 mii de kg. de porumb-boabe la hectar. In aceeași toamnă, țăranii din Chizătău cu gospodării individuale

în frunte cu colectiviștii, îndrumați de agronomi, au hotărît să aplice cu îndrăzneală și alte metode agrotehnice, încă nefolosite de ei pînă acum. Astfel, vor face la porumb polenizarea suplimentară și îngrășarea cu îngrășăminte chimice. Colectiviștii din Chizătău au iarovizat 9.000 kg. cartofi de sămînță și vor trece la cultura

UN FILM INCHINAT MINERILOR

de Ion COSMA

operator-șef la Studioul Cinematografic „București"

Dorința de a lucra la un film despre minerii noștri mă încerca încă de prin 1949, cînd am coborît pentru prima dată într-o mină de cărbuni: trebuia atunci să realizez un mic reportaj cinematografic despre vestitul miner Pop Ludovic. Filmarea aceea fusese plină de peripeții: era, de altfel, pentru prima oară în istoria cinematografiei noastre cînd se admitea să se coboare în străfundul pămîntului cu aparatul de filmat, cînd se instalau reflectoare în abataj. De atunci, m-a urmărit ideea de a vorbi prin limbajul artei cinematografice despre acești oameni care, cu o simplitate emoționantă, săvîrșesc în munca lor zilnică fapte de adevărat eroism. Și mărturisesc că am primit cu multă bucurie sarcina de a realiza imaginea plastică a filmului „Brigada lui Ionuț".

Cunoșteam scenariul lui Mihail Leonard de mai multă vreme. Il studiasem cu interes, împreună cu regizorul Jean Mihail, care a preluat apoi conducerea regizorală a filmului. Și ne plăcuse, deoarece acțiunea era bine condusă, dinamică, mare parte din personaje aveau un contur precis.

Imi amintesc de una din discuțiile pe care le-am avut cu minerii din Lupeni asupra scenariului lui Mihail Leonard. Ne aflam atunci în prima noastră prospecție în Valea Jiului și doream să cunoaștem părerea minerilor asupra scenariului pe baza căruia urma să ne începem munca. Minerii au făcut atunci multe observații juste cu privire la veridicitatea conflictului, la firescul unor întîmplări și situații, dar și la prezentarea neadîncită a unor personaje, observații de care autorul a ținut seama în definitivarea scenariului său. In același timp s-au făcut pregătirile de natură organizatorică. Abia după toate acestea echipa de filmare și-a început munca.

Rezultatele muncii întregului colectiv de realizatori ai filmului vor putea fi apreciate abia atunci cînd pelicula va fi proiectată pe ecranele cinematografelor. Fără îndoială că spectatorii se vor bucura revăzînd chipurile unor actori cunoscuți ca G. Calboreanu (maistrul Oprea), Jules Cazaban (inginer Panait), C. Ramadan (interpretul șugubățului Geza-baci), N. Sireteanu, A. Pop-Marțian, N. Neamțu-Ottonel. In „Brigada lui Ionuț" ei vor întîlni și o serie de nume noi — ale unor tineri actori de talent, dintre care unii se află la primul lor film: Emanoil Petruț (interpretul protagonistului Ionuț Baciu). Gh. Cîmpeanu, Ion Ciprian, Ion Enache, George Manu și încă numeroși alții. In multe secvențe din film, ca, de pildă, cele care redau eforturile minerilor de a-și salva tovarășii prinși în abatajul surpat și de a găsi pe autorul criminalului sabotaj, spectatorii vor aprecia de asemeni munca regizorului Jean Mihail, după cum, în alte scene (ca scena de pe pod, dintre Ionuț și Irina), ei își vor da seama de unele slăbiciuni ale ei (în această scenă nici operatorul de altfel nu a dat muncă de calitate). Spectatorii vor admira, desigur, și „Imnul minerilor", ca și întreaga muzică de fond a filmului, creată cu talent de compozitorul Ion Dumitrescu — după cum vor reține și vor fredona și „Cîntecul brigadierilor" de Ion Vasilescu, care revine în film ca un leit motiv, caracterizînd muzical voioșia și optimismul brigăzii lui Ionuț. Poate, însă, că nu în aceeași măsură își va putea da seama publicul de calitățile și lipsurile muncii operatorilor.

Munca operatorului de imagine — despre care mă bucură mult că cititorii „Flacării" ar dori să știe unele amănunte — este încă foarte puțin cunoscută și mai sînt mulți iubitori ai artei cinematografice care nu-și dau bine seama în ce constă ea. Aceasta se datorește în primul rînd vechii concepții burgheze asupra muncii operatorului, considerat pe nedrept un apendice al aparatului de filmat. Care este în realitate aportul operatorului, așa cum îl vede cinematografia noastră, realist-socialistă? Operatorul realizează imaginea plastică a filmului, adică înregistrează pe peliculă, cu mij- oacele sale, concepția ideologică artistică a scenaristului și regizorului, o completează cu munca creatoare, îmbină în așa fel umina și umbra, folosește astfel iferitele poziții ale aparatului de lmat, încît imaginea să exprime t mai simplu, mai clar și mai stiv conținutul filmului. Este foarte posibil ca, de pildă, filmîndu-se de două ori aceeași scenă, cu același dialog, jucată de aceeași actori, operatorul — intervenind prin lumină și felul de a realiza cadrul — să dea acestei scene două semnificații dramatice diferite. Iată, spre exemplu, în filmul nostru, acea secvență în care este înfățișată încercarea criminală a dușmanului de clasă de a asasina pe membrii brigăzii lui Ionuț, secvență pe care noi am intitulat-o „abatajul surpat". Dacă am fi realizat aceste scene în tonuri sumbre, întunecoase, mergînd pe efecte de lumină stridente, spectatorul ar fi avut impresia că minerii, îngropați de vii în străfundul pămîntului, se vor stinge acolo, vlăguiți și demoralizați. Dar noi am cunoscut minerii, forța lor morală, rezistența lor dîrză în fața celor mai neînchipuite greutăți. Și tocmai acest lucru ne-a determinat să realizăm ideea scenaristului, învăluind întreaga brigadă într-o lumină caldă, liniștită. Astfel am sugerat faptul că sfîrșitul minerilor îngropați în abatajul surpat nu poate fi tragic. In general, noi am folosit o iluminare mai sumbră a personajelor negative, căutînd a scoate în evidență josnicia lor sufletească; în schimb, lumina care îmbracă eroii noștri pozitivi este o lumină clară, optimistă.

Au fost multe și diferite sarcinile operatorilor în acest film în care imaginea plastică trebuia să sugereze veridic atmosfera cu totul specifică a galeriilor subterane. Spectatorul trebuia să aibă impresia certă că acțiunea se petrece într-o mină autentică, și nu într-una construită pe platourile noastre, din lemn, piatră, cărbuni, butaforie (carton presat). E drept, cine s-ar fi nimerit în zilele filmării pe platoul Kirov sau Tomis s-ar fi crezut într-un abataj adevărat: cu ajutorul a mari cantități de cărbune și piatră, al vagonetelor, crațerelor, tuburilor de aerisire, pickhamerelor și lămpilor de mineri, aduse pe platou, scenograful reconstituise veritabile galerii subterane. Operatorul trebuia, însă, să lumineze și să filmeze astfel, încît să nu se observe că stîlpii minei sînt construiți din butaforie, fasonați cu gips și vopsiți în culoarea lemnului, că galeria n-are de fapt plafon, că lumina vine de la reflectoarele instalate la doar 1 m. deasupra capetelor personajelor etc.

Despre munca operatorului de imagine, ca și despre munca celorlalți realizatori ai „Brigăzii lui Ionuț", se mai pot scrie multe lucruri. De fapt, însă, cuvîntul nostru cel mai convingător a fost spus: este însuși filmul. Așteptăm acum, nu fără emoție, cuvîntul marelui nostru critic: publicul.

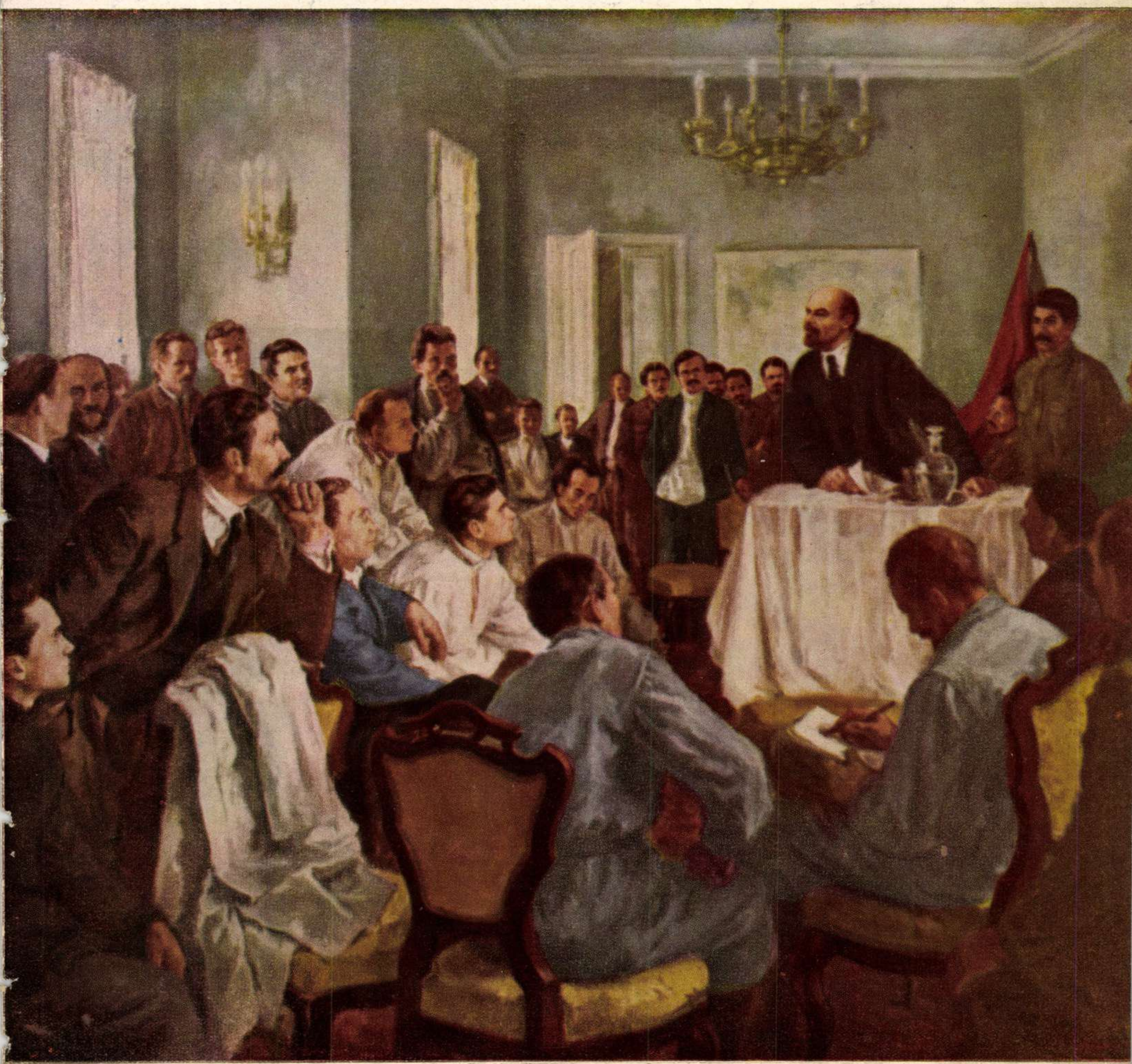

Lidia AGRICOLA

V. I. Lenin la a VII-a conferință bolșevică (din aprilie)

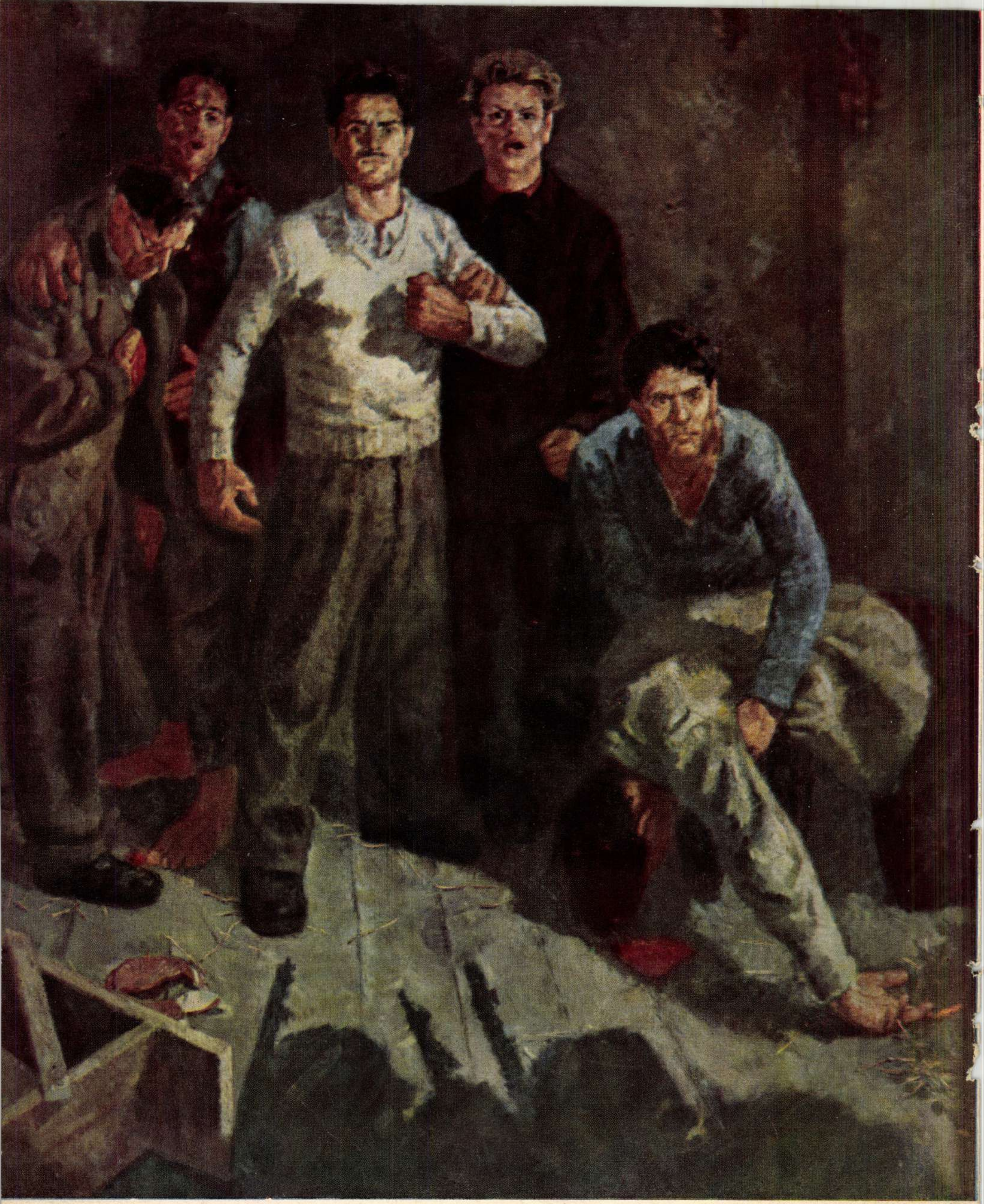

Tiberiu KRAUSZ

Ribnița

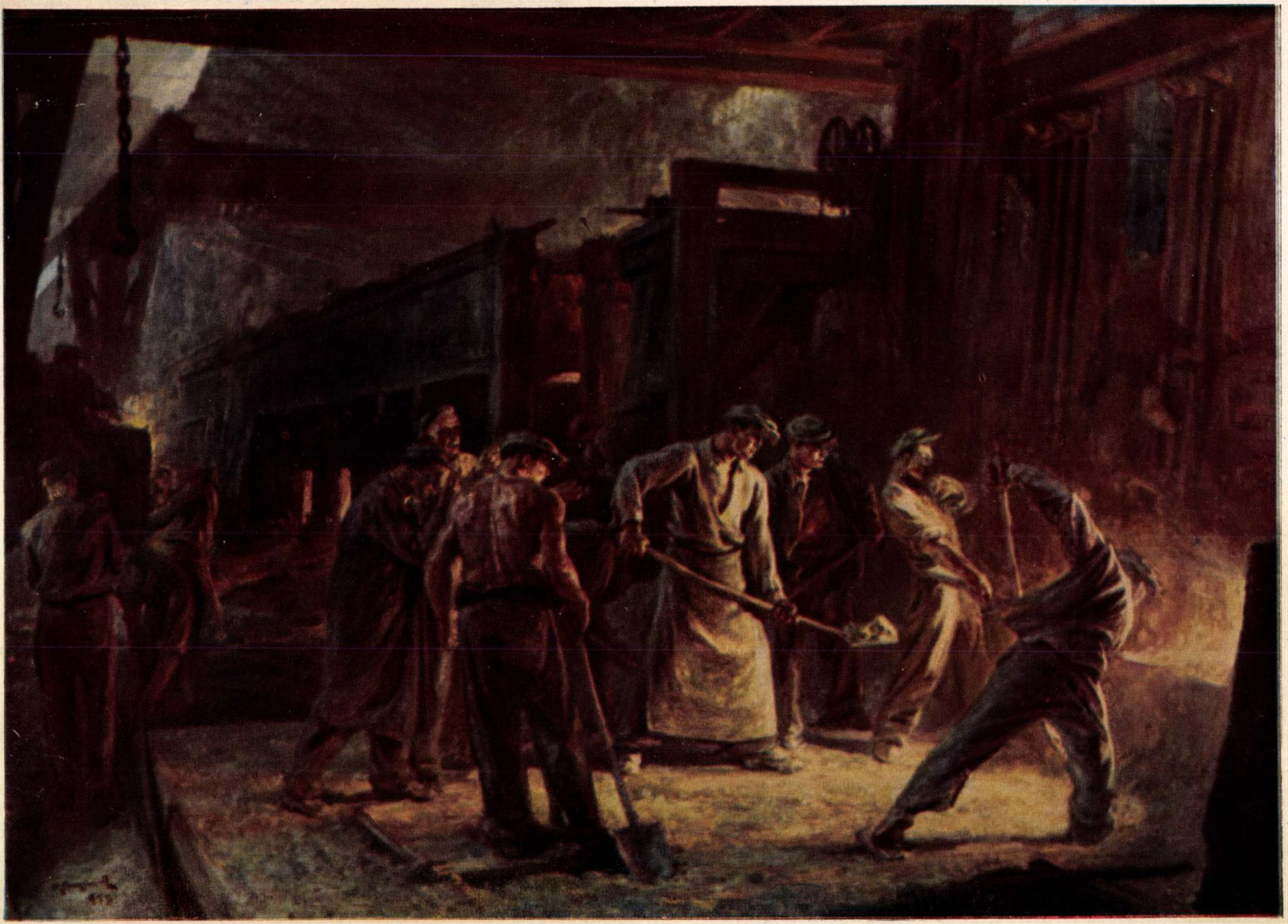

Octavian ANGHELUȚĂ

Reparație la cuptoare la Uzinele Reșița

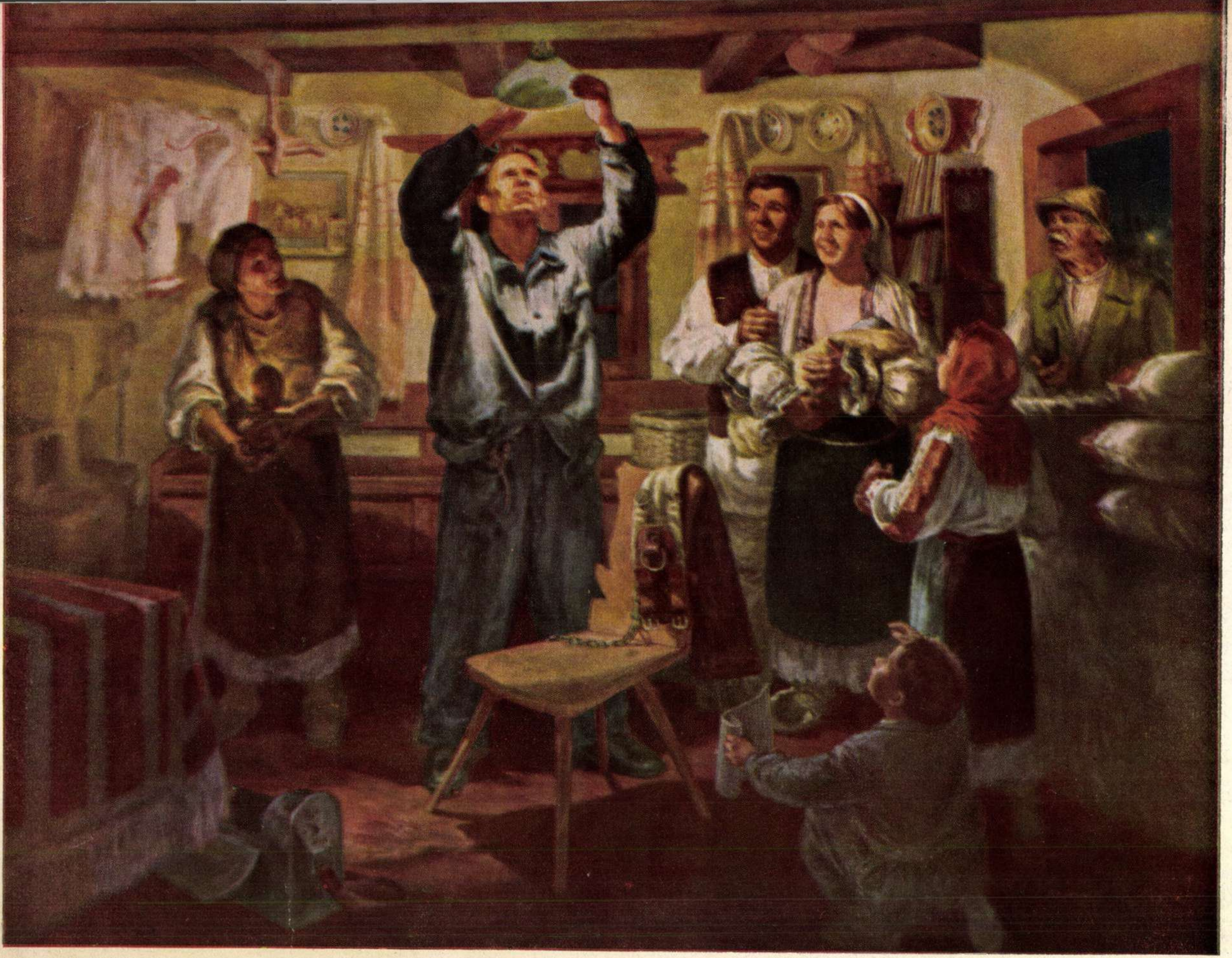

Alex. AVRAMESCU

Lampa lui Ilici

PREOCUPĂRI DE GOSPODARI

Tov. I. Ghelmegeanu, muncitor tipograf, deputat în Sfatul Popular al Capitalei, lucrîndu-și lotul individual.

Primăvară... In hale și în vitrinele magazinelor de desfacere a legumelor au început să apară, în cantități din ce în ce mai mari, verdețurile. Sînt abia primii mesageri ai belșugului de zarzavaturi pe care cetățenii Capitalei îl așteaptă pentru la vară. In spre asigurarea acestui belșug se îndreaptă preocupările a numeroase categorii de oameni ai muncii — preocupări oglindite și în scrisorile pe care le publicăm în această pagină.

CUM A FOST ANUL TRECUT ȘI CE AȘTEPTĂM

Mă aprovizionez cu legume și zarzavaturi în piața „Grivița Roșie", și uneori în piața „Chibrit". Anul trecut, la cooperativa „16 Februarie" din piața „Grivița Roșie" nu găseam decît citeodată legumele de care aveam nevoie. In plus, unii vînzători, în afară de faptul că vorbeau arogant cu clienții, mai aveau și obiceiul să dea lipsă la cintar. In toamnă, cumpărînd 40 kg. de varză și recîntărind-o acasă, am găsit o lipsă de 10 kg. In schimb, la unitatea cooperativei „16 Februarie" de pe Calea Griviței, din fața Atelierelor „Grivița-vagoane", unde responsabil este tovarășul Sofianu, sînt întotdeauna servită conștiincios. Ar fi de dorit ca în anul acesta, aprovizionarea cu legume prin comerțul de stat și cooperatist, să se facă mai bine, atît în ce privește sortimentele și calitatea legumelor, cît și în ce privește comportarea unor lucrători din unitățile comerciale.

Noi, gospodinele, abia așteptăm acest lucru.

Nela GHEONEA

gospodină, str. Lotru 14, raionul „Grivița Roșie" - București

750 VAGOANE DE LEGUME

Azi există în Capitală aproape 500 ha. terenuri care, conform Hotărîrii partidului și guvernului din 24 februarie a. c., au fost repartizate cultivatorilor individuali de legume.

Dacă socotim că de pe fiecare metru pătrat obținem 1,5 kg. legume, aceasta înseamnă că întreaga cantitate de produse legumicole ce se poate obține de pe o parcelă de 300 m.p. este de 450 kg. Pe suprafața totală de 500 ha. de terenuri virane repartizate, producția obișnuită se ridică la 750 vagoane legume, ceea ce nu este o cantitate de neglijat. Dar cantitatea de 1,5 kg. la m.p. este o cantitate minimă. Printr-o bună pregătire a terenului și printr-o îngrijire permanentă și atentă a plantelor, producția aceasta poate fi dublată și chiar întreită.

Este de datoria noastră, a celor ce muncim ca tehnicieni și ingineri agronomi la sfaturile populare din Capitală, să sprijinim pe cultivatorii de legume, pentru ca roadele muncii lor să fie cît mai bogate.

Teodor CHIȘCA

Ing. șef al secției agricole a Sfatului Popular al Capitalei

IMPORTANȚA COMISIILOR DE GRĂDINĂRIT

Am fost printre inițiatorii acțiunii întreprinse la Atelierele „Grivița Roșie", pentru obținerea de loturi individuale. Azi sîntem 300 de tovarăși ce vom cultiva legume pe aceste loturi.

Și anul trecut am avut un lot care mi-a adus 40 kg. de roșii, 60 kg porumb, 30 căpățîni de varză, 15 kg. vinete, castraveți, ceapă ș.a., cantități care sînt, desigur, insuficiente față de ceea ce poate da un teren de 300 m.p. Anul acesta sper să am o recoltă mai bogată.

La atelierele noastre s-a constituit o comisie de grădinărit, al cărei rost este să dea sprijin muncitorilor din uzină ce vor cultiva legume pe loturi individuale. In comisie, unul din membri se ocupă de procurarea semințelor, altul de parcelarea terenului, al treilea de problema aratului, al patrulea de procurarea de unelte, al cincilea de recoltare, și așa mai departe. Comisia aceasta are o sarcină frumoasă, căreia ne vom strădui să-i facem față.

Ion DIAMANDESCU

cazangiu la Atelierele complexului C.F.R. „Grivița Roșie"

O VÎNZĂTOARE DE LEGUME CALIFICATĂ

La 17 ani am început să muncesc ca manipulantă la sortarea lăzilor goale de legume și fructe. Apoi am fost trimisă la școala de calificare de vînzători gradul II. Aici am învățat cum să sortez legumele, cum să le ambalez și cum să mă comport cu clienții. Am învățat, printre altele, și botanică. Școala am absolvit-o în martie 1953 și, cu cunoștințele căpătate, am fost trimisă să muncesc la unitatea unde sînt și acum.

Anul trecut magazinul nostru a fost aprovizionat direct de la ferma Bragadiru și de la Centrul 3-Rahova. Dar nu întotdeauna am putut face față clientelei, din cauza cantităților prea mici cu care eram aprovizionați.

Văd că anul acesta se dă o mare importanță aprovizionării populației cu legume, și aceasta mă bucură. In ce privește mărfurile, ni s-au făgăduit stocurile necesare. Ne vom strădui să muncim în așa fel, încît toată clientela noastră să fie mulțumită.

Sica DRAGOMIR

vînzătoare la unitatea 4 Aprozar-București
Bd. 6 Martie, 7

In toate cartierele Capitalei, terenuri virane însumînd suprafețe de sute de hectare, au fost atribuite cetățenilor doritori a cultiva legume. In jurul orașului, mii de țărani muncitori contribuie și ei la lărgirea bazei legumicole.

Dar cu prilejul distribuirii loturilor individuale, s-au făcut unele greșeli. Au fost cazuri cînd cetățeanul găsea, în loc de terenul viran ce i se repartizase pentru cultivare, o clădire, un parc etc. S-au ivit și alte confuzii, deoarece sfaturile populare raionale își stabiliseră evidența terenurilor virane pe baza identificării lor făcute anterior Hotărîrii din 24 februarie.

O altă greșeală a fost aceea că întreprinderile și instituțiile nu s-au grăbit să ceară la timp, pe liste colective, loturi pentru salariați, ceea ce a determinat secțiile agricole ale sfaturilor populare să acorde terenuri pe bază de cereri individuale. Iar pe la mijlocul lunii aprilie, deși pe tablourile sfaturilor populare nu mai existau terenuri libere, continuau să sosească nenumărate cereri din partea întreprinderilor.

Pentru cultivarea cartofilor pe loturile individuale, Sfatul Popular al Capitalei a adus 40 de vagoane de cartofi de sămînță. Totuși, secțiile agricole raionale și comitetele de întreprindere n-au reușit să determine ridicarea la timp a semințelor de către cultivatori.

*

...Una din sursele importante de legume pentru Capitală este gospodăria agricolă de stat Popești-Leordeni. Din totalul producției legumicole a acestei gospodării, 80% va fi furnizat Aprozar-ului. In cursul lunilor martie și aprilie, la această gospodărie de stat, cele 4 mașini pentru confecționat cuburi nutritive au lucrat din plin. Au fost zile cînd s-au lucrat pînă la 12.000 cuburi. Trebuie să se ajungă la 670.000 de cuburi nutritive, spre deosebire de anul trecut, cînd aceste cuburi s-au folosit, în fază experimentală, în cantități mult mai mici.

...Intr-o vale situată la marginea Bucureștiului, între șoseaua Olteniței și apa Dîmboviței, se află ferma „Sere"—Popești-Leordeni, aparținînd Ministerului Comerțului Interior. In cinstea lui 1 Mai, brigadierii de la sere și-au luat angajamentul să dea primii pepeni verzi.

...Pentru pepeni verzi își pot lua angajamentul doar brigadierii de la sere, dar pentru ca mii de tone de legume proaspete să se reverse din plin și zilnic în Capitală, trebuie să se încordeze forțele a mii și mii de producători, fie ei cultivatori din sectorul socialist al agriculturii, fie țărani muncitori din jurul orașului, fie oameni ai muncii din oraș, cărora li s-au repartizat loturi pe terenurile virane.

F. URSU

Ghidu Mariana, inginer-practicant la Intreprinderea „Sere"—Popești-Leordeni recoltînd castraveți în seră.

Lupta continuă

– povestire –

de Giancarlo SCALFATI

ziarist progresist italian

Cu prilejul consfătuirii ținute între redactorii revistei noastre și muncitorii, tehnicienii și funcționarii fabricii „Bela Breiner" din București, tov. Liviu Robescu ne-a cerut să publicăm mai multe schițe și povestiri ale scriitorilor progresiști din țările capitaliste, care să ilustreze lupta popoarelor din aceste țări pentru făurirea unui trai mai bun, pentru pace și libertate.

Povestirea ziarului italian Giancarlo Scalfati, care redă aspecte din lupta clasei muncitoare din Italia, răspunde cererii formulate de tov. Robescu.

S-a întîmplat într-o dimineață și totul a fost atît de impresionant, încît i-a influențat existența pentru tot restul vieții.

Se afla pe la orele șase în fața grilajului de fier al fabricii. Era încă întuneric și dinspre Lungarni pătrundeau valurile reci și opace ale ceței care se ridica de pe fluviu. Era frig și în fața grilajului se înghesuiau, tăcuți, oameni zgribuliți. La lumina galbenă a felinarelor se vedeau aburii ce ieșeau din sute de guri. Guri aspre, hotărîte. Și masa de bărbați și de femei creștea, creștea liniștită, în întuneric, în dosul grilajului. Și lui Giulio îi era frică.

Apoi s-a întîmplat acel fapt mai însemnat decît frica și din acel moment viața lui s-a schimbat.

Pînă atunci existența lui Giulio fusese simplă și amară ca viața atîtor oameni săraci ca și el. „Italieni — viață amară", zice un proverb. Și pentru Giulio viața a fost la fel, chiar dacă nu-și dădea seama întotdeauna.

Cînd era mai tînăr avea și el clipele lui de fericire, sub cerul albastru ce se întinde deasupra colinelor din jurul Florenței. Dar de cînd revenise din Germania, lucrurile se schimbaseră.

Se întorsese într-o noapte, fără să dea de veste. Războiul se terminase de mult și cei de acasă nu-l mai așteptau. De trei ani nu mai primiseră nici o scrisoare de la el. Era și firesc să nu-l mai aștepte.

Deși nu mai nutrea vreo speranță, tatăl său nu purta totuși doliu, iar cînd la oficiul poștal unde lucra se vorbea despre război, el schimba discuția.

Viață amară ducea și tatăl său, un sărman bătrîn care, ca atîți alți italieni, se căsătorise de timpuriu și trebuise s-o scoată la capăt atîția ani cu salariul primit de la oficiul poștal.

Cînd Giulio se făcu mare, tatăl său îl trimise la liceul industrial. Bătrînul lucra ziua la poștă, iar seara ținea contabilitatea unui mic garaj, pentru a putea acoperi taxele școlare ale copilului.

Pe atunci, Giulio nu înțelegea prea multe. Așa a crescut mare. Și tocmai cînd, în sfîrșit, și-a găsit un post de tehnician la o fabrică, îi sosi biletul roșu și trebui să plece la cătănie.

Multă vreme își amintea, ca și cum ar fi fost ieri, cum au ieșit din cazarmă, încolonați, mărșăluind spre gară. Fanfara regimentului cînta imnuri militare stridente. Străzile erau goale. Erau orele prînzului și soarele de august înfierbînta puternic caldarîmurile Florenței. Notele se desprindeau seci, fără ecou.

Cînd trecură prin piața Signoria, o bătrînă se apropie de fereastră și strigă: „sărmanii noștri feciori!". Cineva îi răspunse din coloană, rîzînd.

La gară așteptară pînă seara. Trenul militar nu pleca. Intr-un vagon, cineva începuse să povestească după ce obosise cîntînd. Spunea că-și lăsase acasă soția și doi copii mici, de care nu avea cine să se îngrijească.

Trenul militar se puse în mișcare seara, tîrziu. Trecuse de miezul nopții și oamenii, foarte obosiți, erau nemulțumiți.

In zgomotul produs de roțile trenului în mișcare, i se părea că aude pe mama sa, cu vocea sugrumată de lacrimi, strigîndu-i: „Giulio, Giulio, unde pleci?" Ecoul evocării se pierdu în primul tunel. Și imagini noi începură a se perinda: Brindisi, vaporul, Chefalonia, ocupația și acea sărmană fată greacă, care pe ascuns îi povestise cauzele pentru care murea de foame, privindu-l cu frică și supunere. Apoi armistițiul, fuga generalului, germanii care se retrăgeau împușcînd, lagărul de concentrare, întoarcerea acasă. Viața atîtor italieni...

In 1948 găsise de lucru ca tehnician într-o fabrică. Devenise tăcut, atent la faptele sale; voia să muncească bine, să fie stimat de ingineri și să se înțeleagă cu muncitorii.

Cînd fu prezentat directorului, acesta îi adresă pe scurt cîteva cuvinte de încurajare și el se simți încurcat. Cînd rămase singur cu oamenii cu care trebuia să muncească, încercă să rupă gheața, spunîndu-le: „Sper că ne vom înțelege bine". Atunci, Pessina, un bătrîn cu privirea ironică și aspră, îi zise: „Băiete, nu-ți face iluzii. Ori stai de partea patronului, ori rămîi cu noi". I se păru antipatic bătrînul; prea îl privea drept în față, cu o privire tăioasă și rece, rostind vorbe puține. Aflase apoi că e comunist.

La început crezuse că cei tineri se temeau de bătrînul acela tăcut și cu privirea rece. Apoi își dădu seama că-l respectau chiar și tinerii. Mîncau în grabă și apoi ieșeau în curte, la ora prînzului, pentru a sta la soare. Bătrînul își răsucea o țigară, cei din jurul lui puneau întrebări, iar el le răspundea. Stătuse unsprezece ani în închisoare, sub fasciști. Aceasta o știau cu toții. Dar erau puțini acei care știau că într-o noapte, în timpul bombardamentului, bătrînul fugise în munți cu partizanii și că, după doi ani de lupte, a fost printre primii care a intrat în Florența și a ocupat fabrica.

Giulio cîștiga puțin, dar reușea s-o scoată la capăt. Spera într-o îmbunătățire a situației. Seara studia un proiect de război automat de țesut circular. De multe ori se gîndea că, dacă conducerea fabricii ar accepta proiectul său, ar putea construi războaie de țesut moderne. Vedea camioane pline cu asemenea războaie plecînd la Milano și în Lombardia, unde erau multe fabrici textile.

Iși petrecea orele în studiu și visuri, iar dimineața ajungea la fabrică cu ochii roșii de nesomn. Bătrînul Pessina avea și el dimineața ochii roșii de nesomn, pentru că în fiecare seară, după orele de muncă, participa la întrunirile de partid. Dar aceasta n-o știa Giulio.

Cînd termină proiectul, Giulio îl prezentă conducerii tehnice a fabricii. Directorul general trimise atunci să-l cheme. Directorul era un om hotărît. Ii vorbea din spatele unui birou uriaș, în timp ce o secretară cu ochelari intra și ieșea mereu, întrerupîndu-le discuția.

Directorul îi spuse că-i apreciază munca și că formase o echipă tehnică, care să studieze aplicarea proiectului prezentat. Giulio urma să părăsească fabrica, pentru a merge să lucreze cu ceilalți proiectanți. In ziua aceea a fost fericit.

Trecuseră cinci luni. In biroul „Studii și proiecte" lucrul mergea încet. Giulio, care era autorul proiectului, vedea cum încetul cu încetul e înlăturat de la lucrări. Cînd ceilalți discutau și el intervenea, îl priveau ca pe un intrus.

Intr-o zi inginerul îi spuse: „dumneata ești foarte tînăr. Sînt multe lucruri pe care nu le știi încă. Trecem printr-o perioadă grea".

Apoi sosi prima știre, șoptită din gură în gură: „Snia", cel mai mare trust textil italian, cumpărase majoritatea acțiunilor fabricii, în scopul de a o transforma într-o anexă care să furnizeze războaie de țesut noului proprietar. Inginerii și funcționarii nu știau ce să gîndească. Nu le plăcea faptul că fabrica își schimbase numele. „Dar „Snia", spuneau tot ei, este tare și ne va da mari garanții de muncă."

Muncitorii au aflat cei din urmă știrea. Imediat declarară o grevă de protest. Oamenii patronului alergau înnebuniți de colo-colo, ca să întrebe ce se întîmplase.

Cîteva minute se mai auziră șuierăturile macaralelor electrice, apoi se așternu o liniște gravă; nemișcarea cuprinse fabrica. Toți muncitorii se adunară în sala de mese. Pe o scenă improvizată, luă cuvîntul bătrînul. In cîteva cuvinte simple, pe care toți le puteau înțelege, el explică ce s-a întîmplat. „Tovarăși — spuse el — „Snia" a cumpărat fabrica noastră. Aceasta înseamnă că cel mai mare trust italian a hotărît sfîrșitul acestei fabrici. „Snia" lucrează cu brevete americane și mașinile noastre nu sînt adaptate acestui tip de producție. Va veni o zi, mai devreme sau mai tîrziu, cînd fabrica se va închide. Noi trebuie să luptăm împiedicînd ca aceasta să se întîmple".

Se vedea că Giulio făcea un efort teribil pentru a se putea încredința el însuși că ceea ce auzise nu era un simplu zvon.

Ieșind în curte, îl întîlni pe director, care îi spuse pe un ton cordial că nu trebuie să aibă nici o teamă, pentru că „Snia" va da de lucru tuturor. Și că agitatorii din fabrică s-au înșelat.

Trecură cîteva luni. De lucru era. Ba la început se lucra pînă la douăsprezece ore pe zi. Dar muncitorii erau îngrijorați. La începutul iernii, lucrul începu să se împuțineze. Apoi conducerea hotărî să facă 300 de concedieri.

Muncitorii anunţară că vor intra în grevă.

Intr-o seară, la ora de ieşire, muncitorii găsiră pe poarta fabricii un carton pe care scria: „Conducerea, văzîndu-se în imposibilitate de a continua producţia, a decis să închidă fabrica. Incepînd de mîine, tot personalul angajat se consideră concediat".

Giulio îşi petrecu toată noaptea gîndindu-se: „dacă se închide fabrica, proiectul său, anii de muncă consacraţi desăvîrşirii acestui proiect, totul devenea inutil." Işi amintea de cuvintele bătrînului: „de la o zi la alta vor închide fabrica". Atunci vorbele acestea i se păruseră absurde. Acum îşi dădea seama că bătrînul avusese dreptate. Avusese întotdeauna dreptate; el ştia să privească înainte.

Dimineaţa ieşi din casă foarte devreme. Nu ştia unde să se ducă, dar simţea nevoia să respire aer curat. Pe colţurile clădirilor, se vedeau, lipite şi încă umede de clei, manifeste care denunţau, în numele Partidului Comunist Italian şi al Confederaţiei Generale a Muncii, închiderea fabricii şi chemau pe muncitori la luptă. Era frig şi-i era frică, dar o forţă neştiută îl împingea spre fabrică. O văzu de departe, învăluită în întuneric ca într-o mantie neagră. Văzu apoi lumea care se îngrămădea în jurul grilajului.

La intrarea fabricii staţionau douăzeci de camioane ale poliţiei. Poliţiştii veniseră înarmaţi cu mitraliere şi bombe lacrimogene, gata să intervină. In fruntea coloanei se afla o camionetă-radio de comandă.

Giulio ştia ce se putea întîmpla. Puteau şti cu toţi. Ca la Modena, unde şase muncitori fuseseră asasinaţi de poliţie. Ca la Melissa, ca la Codigero, ca în toate părţile în Italia, unde oamenii săraci luptă şi muncesc.

Aceeaşi putere necunoscută îl împingea totuşi către grilajul fabricii. Se amestecă cu muncitorii. Simţea la spate ţevile reci ale mitralierelor. O durere îngrozitoare îi strîngea stomacul, tremura de dezgust. Simţea frica de a fi ucis, bătut, arestat, o frică vagă şi de neînţeles, totuşi frică, frică adevărată... Muncitorii se împingeau către grilaj. Apoi, la un semn, grilajurile fuseră deschise şi oamenii începură să intre în fabrică. In prag, Giulio se opri o clipă, apoi intră şi el hotărît.

Il văzu pe bătrîn venindu-i în întîmpinare, de astădată cu ochii blînzi. Il auzi spunînd: „Te-ai hotărît, în sfîrşit! Te-am aşteptat atît..." Ar fi vrut să-l îmbrăţişeze pe acest bătrîn năzdrăvan. Dar nu avu curajul. Bătrînul începuse să-i spună că, acum, cînd muncitorii au ocupat fabrica şi o vor conduce, el, care era tehnician, ar trebui să reia fabricarea războiului lui circular.

Trecură zece zile. In fabrică muncitorii îşi continuau munca. Erau veseli, şi cei mai tineri glumeau. Singur bătrînul, umblînd prin secţii, murmura: „abia acum începe greul".

Şi greul începu repede. Conducerea fabricii renunţase la gîndul de a ocupa întreprinderea cu forţa. Voia ca mişcarea muncitorească să se stingă încet, ca o lampă fără petrol. Dăduse dispoziţie tuturor furnizorilor de materii prime să suspende predarea către această fabrică a oricăror materiale. Pe de altă parte, prin avocaţii săi, anunţase că oricine va cumpăra mărfuri produse aici va fi urmărit prin justiţie.

In fiecare zi asediul fabricii devenea şi mai greu. Seara, după ce terminau lucrul, muncitorii rămîneau în fabrică pentru a o păzi.

Intr-o zi sosi un camion încărcat cu orez. Era un ajutor trimis muncitorilor de cooperativele agricole din Emilia. Apoi, din fiecare parte a Italiei, muncitorii şi ţăranii începură să trimită ajutoare fabricii asediate. Nimeni nu mai ieşea din fabrică şi bătrînul amenajase în interior un sediu al organizaţiei de partid. O masă şi scaune. In faţa acestei mese a cerut Giulio să fie admis în Partid.

Incă o dată ochii bătrînului tovarăş l-au privit cu blîndeţe şi încă o dată buzele lui rostiră: „Te-ai hotărît, şi noi am ştiut să te aşteptăm".

Aceasta nu este o povestire şi nici măcar o cronică, ci şi una şi alta laolaltă. O povestire despre felul cum în luptă se dezvoltă acţiunea de apărare a fabricilor şi despre felul în care oamenii cinstiţi din rîndurile micii burghezii din Italia vin la noi, se alătură luptei pentru pîine şi libertate pe care o duce proletariatul.

Este o poveste fără sfîrşit.

Nu-mi cereţi concluzii. In măsura în care se dezvoltă acţiunea maselor în apărarea dreptului la muncă, se găseşte concluzia acestei povestiri.

Aceasta este lupta. Şi lupta continuă.

1. Ciocnire între muncitori şi poliţie pe străzile Romei.
2. Muncitori italieni răstoarnă o dubă pe care poliţiştii au adus-o pentru a transporta grevişti arestaţi.
3. Intreprinderile „La Reggiane" din Reggio-Emilia sînt pe cale să-şi închidă porţile datorită brutalei concurenţe americane. In fotografie: un aspect al acţiunilor de luptă organizate de muncitorii întreprinderii împotriva concedierilor masive.
4. Mizeria şi şomajul silesc mii de muncitori agricoli din Italia să plece la oraş, în speranţa deşartă de a găsi de lucru.

③
ha bussato
2100 volte
Licenziato dalle Reggiane
Licenziato dalle
Licenziato dalle
REGGIANE

„Pînă cînd, pînă cînd o să mai suportăm în jurul nostru birocrații, lichelele, maniacii?" pare să-l întrebe, exasperat, inovatorul Spiridon Biserică (Gr. Vasiliu-Birlic) pe secretarul organizației de partid (Marcel Anghelescu).

Și iată că Spiridon Biserică, inovatorul pe care toți îl credeau mai blînd ca un miel, a „turbat"... Mînia lui e aprigă și-i sperie pe birocrații, chiulangiii și sabotorii aciuiți la cabinetul tehnic al uzinei.

Pe cine am recunoscut în „MIELUL TURBAT"

Cu cîtăva vreme în urmă, treburile m-au purtat spre Arad. Intr-o seară, cînd tocmai mă întorceam de la uzinele „Flamura Roșie", mi-a sărit în ochi, de pe afișul lipit la intrarea teatrului, un titlu ciudat: „Mielul turbat". Mărturisesc, nu fără rușine, că nu auzisem pînă atunci de această nouă piesă a lui Aurel Baranga și că am intrat în sală cu convingerea că voi vedea o piesă inspirată din viața satului (ce ar fi avut de căutat un miel, și încă unul turbat, în mediul urban?! — mă întrebam eu). E lesne de înțeles cît de mare mi-a fost surprinderea atunci cînd, ridicîndu-se cortina, m-am văzut într-un cabinet tehnic de uzină, adică, cum s-ar spune, în elementul meu. Și încă ce mai cabinet tehnic! Pus la punct după toate cerințele, cu utilajul necesar, luminos, elegant chiar. Nu m-am putut împiedica, în sinea mea, să nu mă hotărăsc a-i lua de mînă pe tovarășii din conducerea uzinelor „Flamura Roșie" pentru a-i duce la teatru, ca să vadă ce treabă a făcut pictorul scenograf Wilke Adalbert; poate că atunci s-ar fi convins că, dacă vor realmente să încurajeze mișcarea de inovații și invenții din întreprindere, nu pot lăsa mai departe cabinetul lor tehnic în acele două maghernițe întunecate, fără să asigure condiții materiale elementare responsabilului cu inovațiile... Și tot în minte mi-am permis să-i strîng mîna scriitorului Aurel Baranga că s-a gîndit și la noi, și a scris o piesă despre problemele cabinetelor tehnice, ajutîndu-ne să ne vedem, ca într-o oglindă, cu toate defectele și lipsurile noastre.

Am urmărit cu interes crescînd acțiunea și felul realist în care actorii arădeni, îndrumați de regizorul Hary Eliad, dăduseră viață personajelor, ferindu-se de a-i caricaturiza excesiv, șarjat, și realizînd o satiră de calitate.

Cînd l-am văzut pe Toma Dumitrescu, responsabilul cabinetului tehnic — așa cum îl întruchipa actorul Antoniu Nicolau — am avut o mică tresărire: nici tînăr, nici bătrîn, cam deșirat, cu ochelari cu ramă metalică, înecîndu-se printre dosare și hîrțoage și ploconindu-se pînă la podea în fața superiorilor săi — el mi-a amintit de unul din tovarășii mei, Petrovan Ion, instructor cu inovațiile în uzinele „23 August". Vreau să arăt însă de la început că, dacă personajul lui Baranga e un birocrat înrăit, care lucrează fără dragoste, numai pentru leafă, lucrurile nu se petrec la fel și cu tov. Petrovan, care, în general, muncește cu tragere de inimă și sprijină inovatorii. Dar năravurile vechi îl mai trag înapoi și pe tov. Petrovan, care nu poate rosti două cuvinte fără a adăuga, cu o plecăciune: „bine, tovarășe inginer, sigur... așa e cum spuneți, tovarășe inginer... se face, tovarășe inginer..." (întocmai ca Toma Dumitrescu) și pe care nu-l poți convinge să renunțe la al său servil „sărut mîna", plasat în loc de bună ziua tuturor celor din jur. Tov. Petrovan se mai înrudește cu Toma Dumitrescu și printr-un anumit stil birocratic de muncă: cînd face un referat, îl scrie frumos de mînă și vine cu el la semnat, apoi îl bate la mașină și iar vine la semnat. Și nu uită niciodată să-și înceapă solemn referatele, cam așa: „Conform articolelor 27, 29, 57 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri..." Dar cînd vrei să-i citești referatul, toată polologhia cu care el a „ornat" datele te încurcă pur și simplu, cu atît mai mult, cu cît uneori înseși calculele din referat nu sînt bine rezolvate.

Au mai existat în piesă personaje în care am recunoscut pe unii din tovarășii mei de muncă. Nu mai departe de inginerul-șef Cristescu, care se dezinteresa sistematic de activitatea cabinetului tehnic. Ce ar avea de spus despre acesta directorul tehnic al uzinelor noastre, tovarășul inginer Adolf Kotlar, care din luna septembrie 1953 și pînă azi nu a trecut niciodată pe la cabinet și pe care, pentru a-i smulge avizarea diferitelor inovații, trebuie să-l urmărești cu perseverență săptămîni întregi? Și aceasta este cu atît mai grav, cu cît tov. Kotlar este un tehnician deosebit de priceput.

Aș fi trimis-o la teatru, cu dragă inimă, să-și vadă imaginea, și pe Lucia Zamfir, fosta noastră dactilografă, dar n-am putut pentru simplul motiv că repetatele ei întîrzieri și lipsuri nemotivate au făcut ca pînă la urmă să ne lipsim cu plăcere de serviciile ei...

Și, mărturisesc, piesa lui Aurel Baranga m-a scuturat binișor și pe mine însumi, amintindu-mi de lipsa de operativitate în rezolvarea unor probleme și de controlul superficial pe care l-am exercitat asupra muncii tovarășilor din colectivul meu.

Dacă piesa „Mielul turbat" are atîtea corespondențe în viață acest fapt confirmă, fără îndoială, valoarea piesei (și poate tocmai de aceea unele „bancuri" ieftine și situații neveridice sînt atît de supărătoare). Eu l-aș întreba totuși pe tovarășul Baranga: cum își poate închipui el că într-o întreprindere, nimeni nu cunoaște numele întreg al secretarului de partid, (așa cum se întîmplă în „Mielul turbat“), cum de și-a putut imagina că în anul 1953 este posibil ca într-o uzină să se falsifice cu atîta nerușinare date importante (așa cum se întîmplă în „Mielul turbat“), cum de a văzut, din mulțimea covîrșitoare a oamenilor cinstiți care există în fiecare întreprindere, numai doi oameni (dintre care desenatoarea aproape că nici nu are personalitate), care par înăbușiți de oamenii necinstiți care îi înconjoară? (așa cum se întîmplă în „Mielul turbat“). La întrebările acestea nu se poate răspunde decît că autorul cunoaște încă prea puțin realitățile vieții noastre noi. Il invităm cu dragoste la noi.

Ing. Gheorghe ICHIM
șeful cabinetului tehnic al
uzinelor „23 August“

Spectacolul realizat cu piesa lui Aurel Baranga pe scena Teatrului Național a stîrnit în Direcția noastră un viu interes. Și lucrul este firesc: „Mielul turbat“ lovește acolo unde ne doare pe noi mai mult. Nu scapă de satira ascuțită a dramaturgului nici acel inginer-șef de întreprindere care ascunde, sub o demagogie sforăitoare, totala lui nepăsare față de mișcarea inovatorilor (Cristescu), nici șeful de cabinet tehnic, birocrat și slugarnic (Toma Dumitrescu), nici acel așa zis inventator, obsedat de un ventilator „perpetuum mobile“ cu totul nefolositor (Bontaș), și, în sfîrșit, nici licheaua strecurată în întreprindere sub masca tehnicianului (Cavafu). De toți aceștia, care frînează în mod conștient sau inconștient mișcarea inovatorilor, noi ne izbim mereu în munca noastră și am aplaudat cu satisfacție pe actorii I. Talianu, Al. Giugaru, N. Enache și R. Beligan, care i-au întruchipat cu forță satirică.

Viața însăși dovedește realismul acestor personaje: nu de mult mai exista la Centrul mecanic din Ciulnița un inginer-șef asemănător celui din piesă, Coman Ion pe nume, care a trecut cu o nepăsare condamnabilă asupra propunerilor de inovații din întreprindere. Și a fost nevoie de perseverența și combativitatea muncitorului inovator Năstase Niculae — care seamănă în unele privințe cu Spiridon Biserică din „Mielul turbat“ — pentru ca inadmisibila situație existentă în în acest domeniu să fie rezolvată prin îndepărtarea inginerului-șef. Și trebuie să recunoaștem că piesa ne-a ajutat și pe noi, cei din Direcție. Nu o dată s-a întîmplat să tergiversăm, din comoditate, rezolvarea unor propuneri de inovații interesante, întîrziind astfel realizarea unor economii însemnate. Alteori, neadîncind suficient dosarele, noi am respins unele lucrări care, la o examinare mai atentă, s-au dovedit a fi deosebit de utile.

Aș dori să spun cîteva cuvinte asupra imaginii inovatorului, așa cum o aduce autorul piesei prin personajul Biserică. Am cunoscut nenumărați asemenea muncitori înaintați, îndrăgostiți de munca lor și care muncesc cu neobosită rîvnă pentru progresul tehnic. Ca să citez numai cîteva exemple: inovatorul Gh. Șersea de la Garajele P.T.T., al cărui entuziasm creator a mobilizat pe tovarășii săi în realizarea inovației la care lucrează; maistrul ceferist Mozes Alexandru de la Revizia de vagoane-Teiuș; tov. Ion Răducanu, matrițer la Radio-Popular, și alții.

Dacă i-ar fi cunoscut mai îndeaproape pe aceștia, sau pe alții dintre zecile de mii de inovatori din întreprinderile noastre, sînt convins că tov. Baranga nu l-ar fi creat pe Biserică atît de slab, atît de docil la capriciile dactilografei chiulangioaice, atît de naiv și de încrezător în onestitatea șefilor săi corupți. In acest caz, poate că nici talentatul actor Vasiliu-Birlic nu ar fi accentuat, cum face în prezent, pe latura comică a rolului, speculînd unele bancuri ieftine ce umbresc frumusețea morală a inovatorului.

Piesa tov. Baranga mai are o lipsă care mi se pare supărătoare: secretarul de partid este realizat schematic, nu are o personalitate puternică și este adus în piesă numai „ca să fie“, fără ca prezența să i se simtă în uzină tot timpul, combativă, energică. Nereușita pe care o înregistrează actorul Marcel Anghelescu în acest rol se datorește tocmai textului slab, neadîncit.

Cu toate lipsurile ei, piesa „Mielul turbat“ este totuși foarte bine venită și noi așteptăm nerăbdători, atît de la tov. Baranga, cît și de la alți dramaturgi, noi piese care să vorbească despre problemele noastre de muncă și viață.

Ing. H. DELEANU
director tehnic al Direcției
de Inovații și Invenții.

DE LA „DB2“ LA „DB3“

La două, trei zile după seceriș, tractoarele apar din nou pe ogor. De astă dată ele tractează (trag după ele) niște mașini formate din cadre metalice asemănătoare unor romburi, prevăzute în partea din urmă cu baterii de discuri, care, avînd muchii tăioase, pătrund în pămînt, mărunțindu-l. Mașinile acestea sînt dezmiriștitoarele. Rolul lor este să afîneze solul la suprafață, astfel ca apa pe care el o conține să nu se evaporeze, iar cea provenită din ploi să pătrundă cu ușurință. In același timp, mulțumită dezmiriștirii se combat dăunătorii animali și buruienile și se îmbunătățesc condițiile de viață ale microorganismelor.

In anul 1951, lucrarea aceasta se făcea la noi în țară cu o mașină puțin rezistentă, în ciuda aparenței ei solide. Organele active — bateriile cu discuri — ale dezmiriștitorului „DB2“, erau mult prea slabe pentru lucrul pe care această mașină trebuia să-l facă, și puternicele cadre de metal ajungeau repede la fier vechi, deoarece bucșele de fontă ale lagărelor se distrugeau după dezmiriștirea cîtorva zeci de hectare. „Cîteva zeci“ — asta în cele mai bune condiții de lucru.

De aceea îmbunătățirea lagărului la „DB2“ a constituit unul dintre principalele obiective ale Institutului de Cercetări pentru Mecanizarea și Electrificarea Agriculturii, în ceea ce privea mașinile de dezmiriștit.

Literatura de specialitate sovietică a furnizat primele date. Apoi a fost adus ca model un dezmiriștitor sovietic, care avea cuzineți de... lemn. Pentru netehnicieni, lucrul poate părea într-adevăr curios: lemnul mai rezistent ca fonta! Dar pentru știința modernă, care a ajuns să obțină nasturi din prelucrarea laptelui, cauciuc sintetic din cartofi sau explozibil din fasole soia, lucrul acesta e destul de simplu. Lemnul de fag este fiert în ulei, apoi se prelucrează din el cuzineții. Datorită unei ungeri bune, frecările între lemn și oțel sînt reduse. Totodată nu mai apare acea pilitură metalică care, laolaltă cu vaselina și praful, forma la „DB2“ un fel de ciment a cărui acțiune asupra lagărului se poate compara cu acțiunea unei pietre de polizor.

Cuzineții aceștia de lemn ridică nu numai calitatea noului dezmiriștitor „DB3“ (sau „DB2 modificat“), ci ajută și la punerea în funcțiune a sutelor de dezmiriștitoare care zac nefolosite din 1950.

După lucrul a o mie de hectare, lagărele lui „DB3“ sînt ca noi. Pentru aceeași treabă ar fi trebuit să se distrugă bucșele a cincizeci de „DB2“. Dacă se uzează cuzineții de lemn, în orice atelier de tîmplărie se pot face alții. Problema aceasta e deci complet rezolvată.

Dar pentru a deveni „DB3“, vechiul dezmiriștitor a trebuit să sufere și alte transformări. Astfel, discurile sînt mai puține în baterie (șase în loc de șapte). Mărindu-se distanța între ele, discurile nu se mai înfundă cu pămînt. Noul lor ax e mai puternic și nu se îndoaie (așa cum se întîmpla cu cel vechi) oricît de mare rezistență ar întîmpina mașina în timpul lucrului. Inainte, pentru a prinde bateria de discuri la dezmiriștitor, lucrătorul trebuia s-o ridice manual. Efortul acesta fizic, destul de mare, nu mai e necesar la „DB3“. Cu ajutorul unui bulon demontabil, operația se face rapid și ușor.

Acestea sînt numai cîteva din cele peste 30 de modificări suferite de „DB2“ pentru a ajunge „DB3“. Din primăvara și pînă în toamna anului 1953, tînărul Institut de Cercetări pentru Mecanizarea și Electrificarea Agriculturii a reușit să aducă îmbunătățiri capitale mașinii de dezmiriștit. In anul 1954, „DB3“ își va arăta în mod precis pe teren calitățile lui constructive și de funcționare.

Ing. Cornel DANILIUC
de la Instit. de Cercetări pentru
Mecanizarea și Electrificarea
Agriculturii

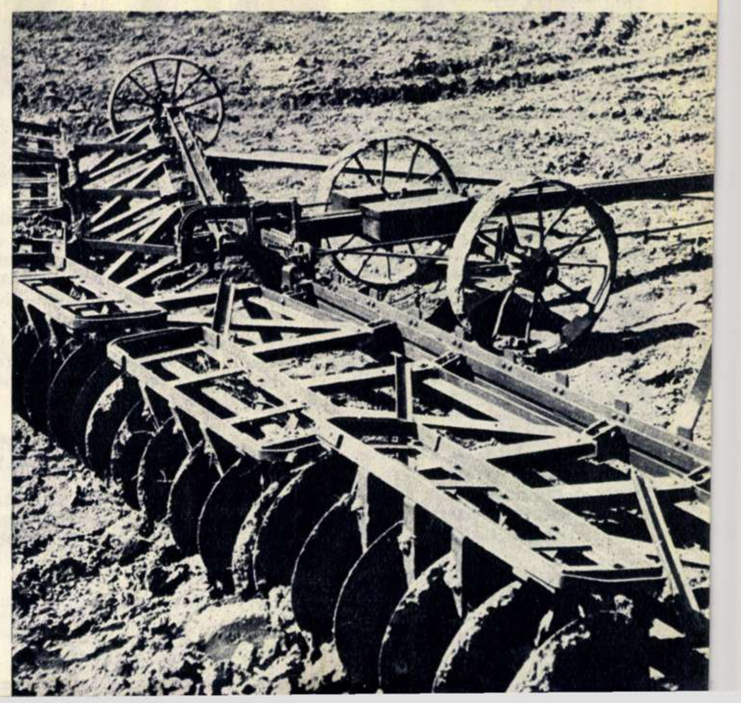
Dezmiriștitorul „D.B.3“

CAZUL MONTESI

Pe plaja din Torvajanio-Italia a fost descoperit, la 11 aprilie 1952, cadavrul tinerei Vilma Montesi, în vîrstă de 23 ani. Ancheta poliției a stabilit — cu mare întîrziere — că moartea tinerei italiene s-ar datora unui „accident".

Iată însă că, în luna octombrie, ziaristul Silvano Muto anunța în revista „Attualita" că, potrivit informațiilor ce le posedă, o serie de persoane din anturajul cercurilor politice influente din Roma n-ar fi străine de moartea Vilmei Montesi. „Vilma Montesi — se spunea în articolul lui Muto — a murit pentru că a prizat prea multă cocaină la vila Copocotta, în cursul unei orgii la care au luat parte personalități din „lumea bună" a Romei."

Bineînțeles că articolul lui Muto a făcut vîlvă. Dar direcția poliției aflate în slujba celor vizați i-a deschis un proces public, învinuindu-l de calomnie.

Procesul a declanșat, însă, un scandal neașteptat.

Ancheta suplimentară a „cazului Montesi", deschisă sub presiunea opiniei publice, a prins în reflectorul ei pe marchizul Ugo Montagna — fost agent al serviciului de spionaj O.V.R.A. al lui Mussolini, apoi al gestapoului și acum al serviciului de spionaj american. Vin apoi pe rînd — și în bună cîrdășie la contrabanda de stupefiante, la comerțul de carne vie și altele — încă vreo cîțiva „signori": Gianpiero Piccioni, fiul ministrului afacerilor externe, cunoscut afacerist; avocatul Alfonso Spataro, fiul secretarului-adjunct al partidului democrat-creștin; Tomaso Pavone, șeful poliției italiene, și alții.

Ancheta a mai identificat și pe alți oameni suspuși, interesați în speculații și afaceri necurate, ca Giuseppe Spataro, deputat și secretar-adjunct politic al partidului democrat-creștin, Riccardo Galeazzi Lisi, medicul personal al Papei Pius al XII-lea, și alții.

Relațiile șefului de bandă Montagna se întind pînă la de Gasperi și deputații democrat-creștini Dominedo, Sedati, Tupini și alții. Ziarul „Paese Sera" a publicat chiar o fotografie în care actualul prim-ministru Scelba apare alături de signor Montagna.

Demisia șefului poliției italiene, compromis în primul simulacru de anchetă, amenințările cu moartea și contradenunțurile ce și le fac între ei — prin presă sau scrisori anonime — „personalitățile" demascate, trădează panica de care sînt cuprinse cercurile cîrmuitoare italiene. Iar campania anticomunistă intensificată acum în mod subit de aceste cercuri, nu este altceva decît o josnică diversiune. Scopul ei este de a distrage atenția opiniei publice de la scandalosul „caz Montesi", care a făcut să răbufnească la suprafață întregul putregai al „high-life"-ului italian.

Un regat al minciunii

—pamflet—

de I. CÎRJE

Ilustrații de N. JURĂSCU

Jonathan Swift făcea, în „Călătoriile lui Gulliver", următoarea însemnare: „In regatul Tribnia... majoritatea populației era formată din anchetatori, martori falși, informatori, calomniatori, urmăritori, copoi, sperjuri, numeroasele lor slugi supuse și unelte subalterne; toți sub patronajul, conducerea și în solda miniștrilor și deputaților".

Dacă n-am ști că aceste rînduri au fost scrise prin anul 1727, am pune mîna în foc că regatul Tribnia, așa cum a fost el imaginat de Jonathan Swift, reprezintă întocmai „regatul" presei din slujba monopolurilor americane. In orice caz, însemnarea ascuțită, vehementă și sarcastică a clasicului englez se potrivește de minune acestei Tribnii moderne — care este concernul presei imperialiste de peste ocean. O sumară monografie a regatului Tribnia din zilele noastre o va dovedi cu prisosință.

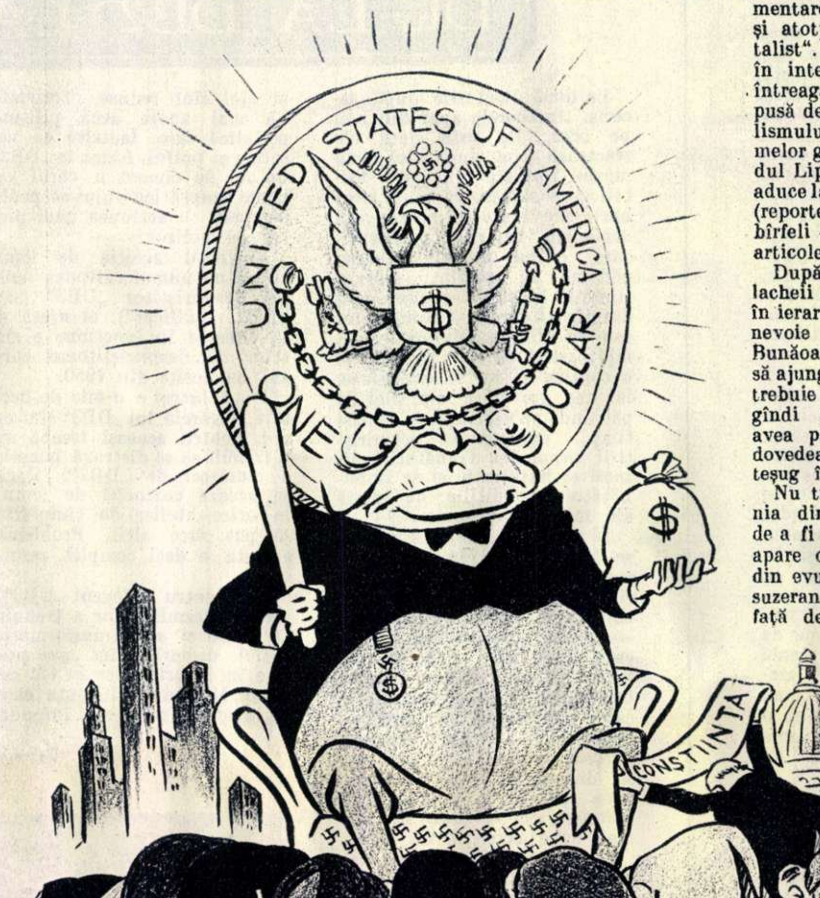

FORMA DE GUVERNĂMÎNT ȘI ORGANIZAREA ADMINISTRATIVĂ

Tribnia din slujba Wall-Streetului este condusă de trei dinastii principale, trei familii de regi ai hîrtiei: Hearst-ssori, Howard și McCormick. Dinastia Hearst stăpînește 20 de ziare și 10 reviste; valoarea întreprinderilor ei depășește fabuloasa sumă de 200 milioane dolari. Dinastia Howard stăpînește aproximativ 30 de publicații. Roy Howard — denumit în cercurile gazetărești americane „magnat al presei cu suflet de reporter polițist" — este în același timp patronul agenției telegrafice „United Press" și al cîtorva posturi de radio. Dinastia McCormick-Patterson editează trei ziare: „New York Daily News", „Chicago Tribune" și „Times Herald"; totodată, această dinastie posedă respectabile investiții de capital în întreprinderile industriale și financiare.

Aceștia sînt monarhii presei monopoliste americane, stăpînii ei. In jurul dinastiilor domnitoare gravitează o serie de așa numiți lorzi, baroni și conți ai condeiului, apoi cîteva ranguri nobiliare mijlocii și, în sfîrșit, valeții de curte, slugile anonime. Din casta lorzilor condeiului fac parte, bunăoară, Walter Lippman, frații Alsop, Drew Pearson, Hanson Baldwin, James Reston și încă vreo cîțiva. Acești lorzi sînt devotați trup și suflet dinastiilor domnitoare, pe care le slujesc de altfel cu zel, în schimbul unor retribuții de sute de mii de dolari anual.

Lordul Walter Lippman, comentator de politică externă la „New-York Herald Tribune", este binecunoscut cititorilor. Sistemul său de vederi exprimă — după definiția dată de Lamont, omul de încredere al lui Morgan — „fundamentarea intelectuală a stabilității și atotputerniciei sistemului capitalist". Această definiție, lauditivă în intenția lui Lamont, demască întreaga activitate publicistică depusă de Lippman în slujba capitalismului muribund. Mulțumită sumelor grase cu care este plătit, lordul Lippman își poate cumpăra și aduce la curte o droaie de „legmani" (reporteri) care culeg falsuri și bîrfeli — materia primă pentru articolele lordului.

După lorzi vin baroneții și apoi lacheii de rînd. Pentru a urca însă în ierarhia presei monopoliste este nevoie de stagiu și experiență. Bunăoară, dacă un legman tinde să ajungă baronet ori lord al presei, trebuie să renunțe la dreptul de a gîndi în mod independent, de a avea păreri personale, trebuie să dovedească inventivitate și meșteșug în mistificarea faptelor.

Nu trebuie uitat că regatul Tribnia din zilele noastre este departe de a fi un stat independent. Și aci apare o situație cunoscută încă din evul mediu, cînd un rege era suzeran față de supuși, dar vasal față de un rege mai puternic. Așa și-n Tribnia presei americane: dinastiile presei (Hearst, Howard, McCormick) sînt suzerane față de lorzii presei monopoliste, față de baroneții și mărunții valeți de curte, dar vasale față de un rege neîncoronat al industriei de armament — Morgan. Banca Morgan nu numai că dispune de un trust propriu de ziare și reviste, dar și-a subordonat și numeroase edituri puternice. Directorul acestei bănci, Thomas Lamont, dictează de fapt întreaga politică a presei monopoliste americane. In cercurile publicistice din New York se știe bine că este suficient un singur telefon din partea șambelanului palatului Morgan, pentru ca orice ziar burghez să publice cutare fals, cutare re-

-TRIBNIA WALLSTREETULUI

clamă, cutare calomnie, sau să nu mai publice nimic.

RELIGIA

Tribnienii zilelor noastre, scribii yankei, sînt monoteiști: ei slujesc unui singur zeu — diavolul galben, dolarul. Acest zeu este mai pervers încă decît Moloch, zeul vechilor fenicieni. Dacă Moloch cerea să i se jertfească copii fragezi, diavolul galben cere jertfirea conștiinței. După cum se va vedea însă mai încolo, tribnienii s-au împăcat lesne și cu acest tribut, căci pe altarul diavolului galben ei își jertfesc conștiința fără ezitări și fără fasoane.

INDELETNICIRILE ȘI MORAVURILE TRIBNIENILOR AMERICANI

Exact ca în Tribnia swiftiană: fals, calomnie, minciună, sperjur. Acum 45 de ani, în biroul redactorului șef al ziarului „Leader", mister Eagle, a pătruns un tînăr reporter, George Seldes, care și-a exprimat dorința de a colabora la ziarul „Leader", întrucît — spunea Seldes — vrea să slujească, prin scris, poporul său.

„Fleacuri! — a răspuns Eagle. Dumneata știi ce fel de profesie e asta? E pur și simplu o prostituție. Prostituție! Niște cutre ziaristice — asta sîntem noi și iată ce vei deveni și dumneata, dacă vei rămîne în această profesie murdară...

In meseria noastră n-ai să poți să-ți întocmești o viață adevărată și tot ce vei face, vei face prostituîndu-te pentru politicienii excroci, pentru băncile excrocilor, pentru companii de tramvaie și pentru magazine aparținînd unor excroci."

Asta este îndeletnicirea de bază a condeierilor presei tribniene americane: ei mint în folosul unor excroci, calomniază fără jenă, falsifică fără scrupule — în folosul acelorași excroci. Și, ca să fim drepți, înșiși acești tribnieni sînt niște excroci, mincinoși și calomniatori de meserie.

De la vechea Tribnie swiftiană pînă la Tribnia contemporană a dolarului, metodele de lucru ale scribilor corupți s-au perfecționat, orientîndu-se după busola dinastiilor din Wall-Street. Iată-i bunăoară la lucru pe scribii moderni ai Tribniei transoceanice. Apare pe arena internațională un eveniment de seamă, care nu convine dinastiilor domnitoare? Din două una: ori conspirația tăcerii, ori falsificarea grosolană a evenimentului. Are loc, de pildă, o conferință a partizanilor păcii din zona Pacificului? Tribnienii presei monopoliste urlă: „săriți, pericol comunist la granițele Americii!" Intreprind balerinele sovietice un turneu prin India? Tribnianul Robert Trumbull de la „New-York Times" dă alarma: „India invadată de balerine! Agresiune sovietică în India". Franța nu aderă la „comunitatea defensivă europeană", pentru că Franța iubește pacea și glorioasele sale tradiții de libertate și independență? „Life" decide: „Franța este o prostituată"; „U. S. News and World Report" adaugă: „Franța este bolnavul Europei"; „New-York Herald Tribune" opinează: „Berea franțuzească este o poșircă. Incălzirea centrală și canalizarea în Franța sînt niște mostre ale evului mediu. ...Francezii sînt murdari. In Franța e noroi pretutindeni".

Se judecă procesul unor bandiți parașutați, al unor spioni americani strecurați în Romînia sau Cehoslovacia? Tribnienii urlă: „iată cum încalcă comuniștii drepturile omului!" Congresul american se pregătește să discute alocarea a 70—80 la sută din bugetul S.U.A. numai pentru cheltuielile militare directe? Americanul simplu trebuie pregătit. Cu alte cuvinte, trebuie neapărat să i se vîre în cap teama de un imaginar „pericol extern" care ar necesita chipurile... „apărarea". Dar cum? Ziariștii tribnieni știu prea bine cum: printr-o minciună ticluită la moment, o minciună care l-ar da gata și pe Göbbels. Și „Newsweek" lansează bomba: „... în apropierea Filipinelor au fost ancorate submarine rusești. Au fost observate șase submarine ancorate". De cine? Cînd? Cum? Asta nu-i interesează pe tribnieni.

Avea perfectă dreptate Mr. Eagle, redactorul șef al lui „Leader". Tribnienii transoceanici nu-și bat capul să ofere cititorului informații veridice, să-l facă să înțeleagă viața și evenimentele ei, ci, dimpotrivă, ei fac totul pentru a prinde cititorul în plasa minciunii și falsului, pentru a-l zăpăci, a-l dezorienta, a-l supune voinței regilor trusturilor de armament. In Tribnia zilelor noastre circulă o zicală foarte semnificativă: „Un cîine mușcă un om—aceasta nu constituie o informație; un om mușcă un cîine — iată o informație". Zicala aceasta pare a fi cuvîntul de ordine al tribnienilor americani.

O fabrică de dulciuri din Budapesta a fabricat niște bomboane delicioase numite „fruntași în învățătură". Pentru revista tribniană „Time", aceasta nu constituie o informație. In Ungaria se fabrică „un singur fel de bomboane și numai „aleșii" pot primi cîte o bomboană" — iată o „informație". Oamenii de diferite opinii doresc încetarea războiului murdar din Vietnam. Pentru „New-York Times" „informația" sună însă alt fel. „Se poate aștepta ca acum, sub conducerea hotărîtă a generalului Navarre, trupele franceze să dea o lovitură mult mai puternică" — scrie ziarul marilor trusturi americane, instigînd fățiș la continuarea unui război colonialist condamnat de opinia publică internațională. „Generalul Dean a fost maltratat și ținut în închisoare" — scria revista transoceanică „Saturday Evening Post" despre generalul Dean, fost prizonier în Coreea de Nord. Aceasta este „informația" apărută în ziar. Iar adevărul? Să ni-l spună însuși generalul „maltratat": „N-am fost martirizat. Am căpătat mîncare, am făcut baie, m-am tuns și am putut să mă rad. Mi s-a dat un pat cu saltea, perne și așternut. Mi s-a adus un dejun minunat, iar a doua zi a venit doctorul și m-a examinat foarte atent".

Ca niște tribnieni pur sînge, gazetarii yankei mint chiar și atunci cînd cititorul poate verifica informația cu propriile mijloace. Oricare cetățean american poate observa, de pildă, că uzinele din S.U.A. concediază muncitori pe capete, că ramurile industriale civile se restrîng, că în timp ce salariile stau pe loc, prețurile o iau razna, că, în sfîrșit, criza bate la ușa economiei nord-americane în declin. „Nu-i adevărat" — decide „Time" — „nu-i vorba de nici un declin". Argumentul: „Oricît ar părea de ciudat — scrie revista — nimeni nu știe cu precizie ce înseamnă declin. Acest cuvînt este tot atît de greu de definit ca și dragostea". Și cu asta, basta! Printr-un asemenea stupid joc de cuvinte, redactorii tribnieni de la „Time" socot că au și rezolvat problema crizei din economia Statelor Unite... Cît privește însă cititorul, este cam greu să-l convingi că neputința tribnienilor de la „Time" de a defini declinul ar putea oferi de lucru șomerilor americani și ar putea reduce cumva prețurile la mărfurile de larg consum!

După cum nici un cetățean american nu va putea fi convins că urletele isterice ale propovăduitorilor tribnieni ai războiului atomic nu sînt altceva decît imnuri inchinate cauzei păcii.

Faptele arată că Tribnia presei monopoliste americane este un regat eminamente războinic. Ea se războiește din răsputeri și cu înverșunare feroce cu o lume întreagă — cu lumea adevărului. Bilanțul acestor războaie este însă pentru Tribnia de-a dreptul jalnic: victorii — nici una, înfrîngeri — nenumărate.

Tribnia americană a fost rușinos înfrîntă și atunci cînd, în urmă cu 36 de ani, a „prezis" prăbușirea tinerei Republici Sovietice, și atunci cînd a mizat pe aventura antisovietică a lui Hitler, și atunci cînd și-a închipuit că înființarea „armatei europene" este o chestiune de cîteva zile, și atunci cînd a socotit că popoarele vest-europene vor primi cu lacrimi de recunoștință „ajutorul" militar american, și atunci cînd a mizat pe adenauerii și lisînmanii agresivi, și pe spionii și diversioniștii parașutați în țările lagărului păcii și socialismului, și atunci cînd a prezis victoria S.U.A. asupra Coreei, și atunci cînd a aruncat anatema asupra tratativelor de la Panmunjon, și atunci cînd și-a închipuit că politica de ignorare a Chinei Populare va face ca China să fie ștearsă de pe hartă...

Tribnia presei reacționare din solda Wall-Street-ului nu este un regat puternic, în schimb este încă destul de primejdios. Dar din încleștarea ei cu adevărul, din lupta ei contra vieții și împotriva legilor implacabile ale istoriei, pe care nu le poți fabrica vărsînd oceane de cerneală otrăvită, presa tribniană din slujba diavolului galben nu poate ieși decît zdrobită. O înfrîngere pe care chiar și tribnienii de la „Time" vor fi siliți s-o „definească", vrînd-nevrînd...

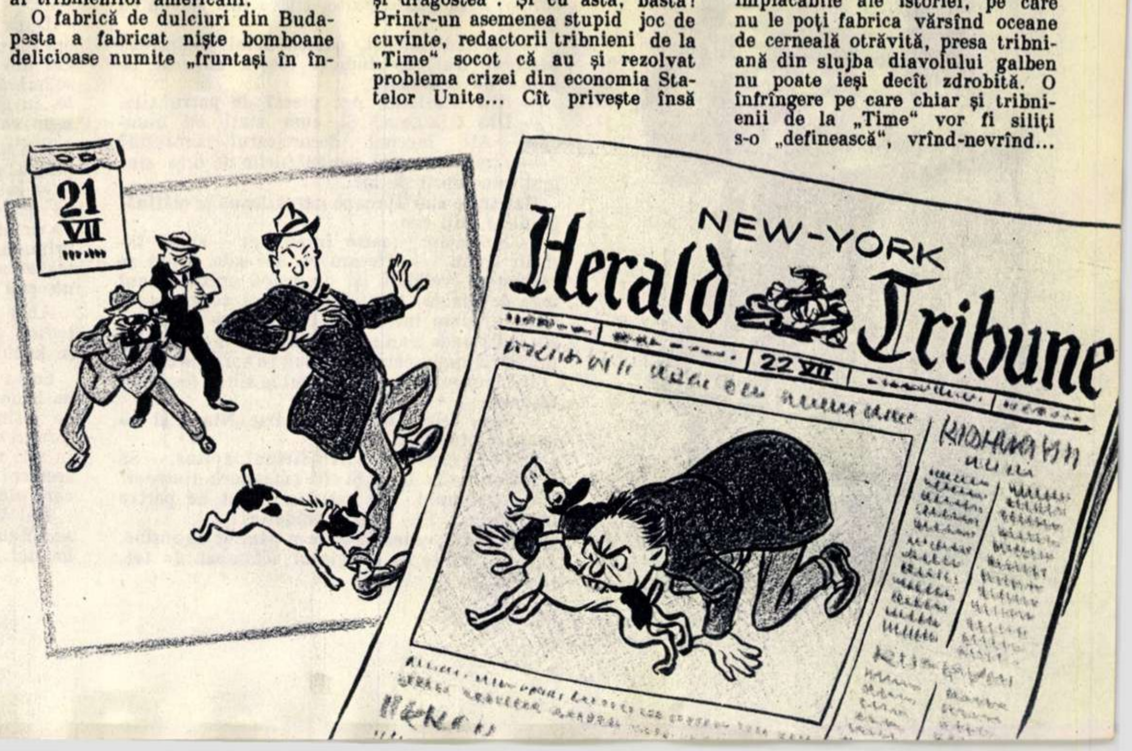

SATUL BĂTRÎNULUI VIETNAMEZ

de Kim LAN

scriitor din R. D. Vietnam

„Toate popoarele lumii au privirile ațintite către Conferința de la Geneva, unde va fi luată în discuție și problema restabilirii păcii în Indochina. Am citit multe despre lupta pentru libertate a poporului vietnamez. Aș dori să cunosc și ceva din literatura acestui popor", ne scrie tovarășul Ștefan Lungu, inginer agronom la gospodăria agricolă de stat Fundeni. Publicînd schița scriitorului vietnamez Kim Lan, răspundem acestei dorințe.

Seară de seară se repeta aceeași scenă. Cînd fata cea mai mare intra în bucătărie și se apuca să ațîțe focul de vreascuri, iar la lumina lămpii gospodina începea să facă socoteala celor cumpărate în cursul zilei — raci, făinoase, bomboane, fasole și așa mai departe — bătrînul Hai se refugia în odaia învățătorului. Se speria oare de răpăitul puștilor care, prin întuneric, se auzea pînă aici? Sau poate de glasul monoton al neveste-si care mormăia, socotind cifră cu cifră? Nu! Il cuprindea doar o mîhnire nelămurită de care Hai voia să scape cu orice preț.

Abia își vîra capul pe ușă, că se și repezea să-l întrebe pe învățător:

— Ce se mai aude?

Și, fără să aștepte răspunsul, îi dădea înainte:

— Dargenlien s-a întors în Franța. Ar face bine să-și bage mințile-n cap.

Sau:

— Ieri am atacat prin surprindere aerodromul din Gia-Lam. De aceea nu s-a arătat astăzi nici un avion.

Repeta, turuind într-una, ce auzise la amiază de la paznici. Vorbea despre refugiați, despre fel de fel de orori, despre trădători și bandiți. Știa o sumedenie de lucruri despre evenimentele politice și strategice: în cutare sau cutare loc s-au făcut concentrări de trupe, s-au dat bătălii. Vorbea cu aerul unui om orientat ca nimeni altul, în realitate însă abia pricepea ceva din tot ce spunea. Cînd însă învățătorul se arăta mirat de bogăția de informații, Hai observa cu modestie:

— O, domnule învățător, toate acestea le-am auzit de la alții; eu nu fac decît să repet ce am auzit de la ei... Dar, firește — adăuga el, mîngîindu-și barba — am și eu idee despre ele; la urma-urmei, sînt doar membru al Uniunii veteranilor pentru salvarea patriei.

Desen de D. NEGREA

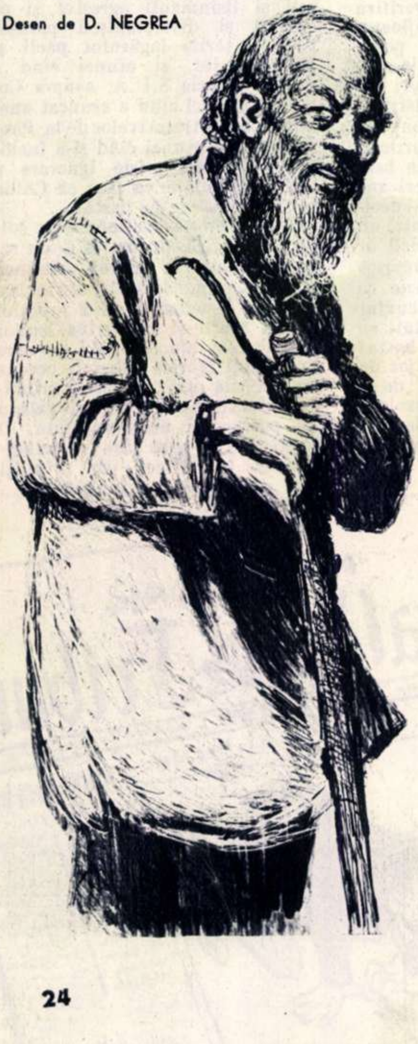

Cînd interesul învățătorului pentru evenimentele zilei scădea cu totul, Hai începea să vorbească despre satul lui natal.

Uneori, în timpul discuției, amuțea deodată și cădea pe gînduri.

— Cînd o să mă pot întoarce acasă, în sătucul meu? — murmura el. Căci bătrînul Hai era refugiat. Și s-ar fi simțit mult mai fericit dacă în asemenea vremuri grele n-ar fi fost nevoit să-și părăsească satul natal. Dar trebuise să se refugieze. Nevastă-sa încropise pe aici un mic negoț, ca să-și poată ține familia, căci erau foarte săraci.

*

In fiecare dimineață, Hai se ducea mai întîi la bibliotecă. Se așeza lîngă vreun cititor de ziare. Se prefăcea că se uită la poze, în realitate însă aștepta ca cineva să citească cu glas mai tărișor, atît cît să poată trage cu urechea. Acasă, pe vremuri, urmase un curs popular și învățase puțin să scrie și să citească, dar cu literele de tipar nu se descurca de loc.

Nu-i plăceau oamenii care citeau gazetele fără să mormăie cuvintele destul de tare pentru a le putea prinde și el. Socotea că asemenea oameni sînt niște fuduli care fac paradă din știința lor. Ce le pasă acestora că alături de ei stau oameni dornici de informații!

Ieșind din sala de lectură, Hai trecea mai întîi pe la prăvălioara neveste-si, apoi se ducea în piața vechii primării, locul de adunare al refugiaților ce poposeau pe aici. Oamenii se strîngeau pîlcuri-pîlcuri, sau se odihneau la umbra copacilor uriași.

Hai intră în han, trase cîteva guri de fum din narghilea, bău o ceașcă de ceai verde, apoi începu să privească. In jurul lui viața colcăia, oamenii forfoteau. Evantaiele foșneau, copiii plîngeau, partizanii își povesteau faptele eroice; ceva mai departe, cîțiva inși rîdeau cu hohot.

— De unde sînteți, oameni buni? — întrebă bătrînul Hai, așezîndu-și ceașca de ceai pe banca de bambus.

— Din Gia-Lam. Am plecat de patru zile.

— Din Gia-Lam? Și cum stați cu muncile? Ați început decorticatul orezului?

— Firește. La noi semănăturile de orez sînt mai bune decît pe aici.

Hai trase mai aproape narghileaua și clătină, gînditor, din cap.

— Interesant, foarte interesant — spuse într-un tîrziu. — Fiecare cu ale sale. Unul se războiește, celălalt își decortică orezul. Unul fuge de război, altul distruge tot ce găsește-n cale. Ciudate lucruri!... Da' despre război ce știți? Pe unde s-au mai dat bătălii în zilele din urmă? Că împușcăturile se aud pe aproape de tot.

In timp ce își așeza pruncul la sîn, o femeie îi răspunse:

— S-au retras din orașul Bac Ninch și au ocupat satul Cho Dau.

— Ce vorbești? — sări bătrînul, aprins. — Să fi intrat în Cho Dau? Și cîți am omorît dintre ei?

— Nici unul. Tot satul a trecut de partea francezilor. Eh, niște trădători!...

Lui Hai îi venea să intre-n pămînt de rușine. Inghiți în sec și cu glasul schimbat de tot, întrebă:

— E adevărat asta? Nu cumva e vorba de vreun alt sat?

— Aș... Eu însumi vin din părțile acelea. Toți îs niște trădători, cu primarul în frunte. Cînd au intrat imperialiștii, le-au predat steagul. Chiuiau și fluturau din mîini. Chan Bau și-a strîns toate tăvile, banii, broderiile și, cu un camion de marfă, și-a dus toată familia, nevasta și copiii, la Hanoi.

Cineva se amestecă în vorbă:

— Bine, dar tocmai la Cho Dau mișcarea revoluționară era foarte puternică, nu?...

— Se poate, dar în momentul de față aceasta e situația.

Bătrînul își plăti ceaiul și, cu capul în pămînt, o luă din loc.

*

Cînd sosi acasă, copiii băgară de seamă numaidecît că bătrînul nu-i în apele lui. Se strecurară din casă tiptil-tiptil și își continuară joaca sub scări. Hai se culcă. In gînd, trecu în revistă pe toți oamenii din satul lui. Nimeni nu se putea îndoi de curajul lor. Se hotărîseră să rămîie pe loc și să lupte pînă la ultima picătură de sînge împotriva dușmanului. Și oamenii aceștia să fi fost în stare de o asemenea josnicie? Nu, nu se poate! Dar atunci de unde a pornit zvonul? Dar Chan Bau era într-adevăr din satul lui Hai. Dintr-un sat în care toți oamenii sînt niște trădători... Se mai poate trăi printre astfel de oameni, ca prieten, ca vecin?

Seara, cînd plecă de la prăvălie, nevasta lui Hai era și ea zăpăcită de cîte auzise. Intră în odaie, își așeză marfa și, îngîndurată, se cinchi pe prag. Copiii nu îndrăzniră să-i ceară nici măcar bomboane.

Abia seara tîrziu ieși în bucătărie și începu să mormăie ca de obicei: „raci, făinoase, bomboane,..." Uneori se oprea din socoteli și privea în gol:

— Ascultă, tată al copiilor mei...

Bătrînul, care zăcea încă pe pat, nici nu se clinti.

— Dormi, tatăl al copiilor mei?

— Ce este? — întrebă Hai și se întoarse puțin într-o parte.

— Am auzit...

— Știu — mormăi Hai.

Femeia nu mai scoase nici o vorbă. In odaie se lăsă o tăcere copleșitoare.

— Se spune că oamenii de pe aici nici nu vor să mai audă de locuitorii din Cho Dau — spuse într-un tîrziu femeia.

Aceeași tăcere adîncă. Femeia își înclină capul și se apucă din nou de socoteli.

Hai nu părăsi odaia, nici la învățător nu îndrăzni să se ducă. Stătu ghemuit, toată ziua, în odăița lui strîmtă, așteptînd știri noi. Cînd vedea că oamenii se adună pe afară, își încorda auzul și prindea cîte un cuvînt: „francezi"... „trădători"... „camion".

După amiază, Hai primi vizita unui om care era tot din satul Cho Dau și îi zicea „unchiule". Cei doi bărbați vorbiră îndelung, apoi Hai se îmbrăcă în grabă și ieși, împreună cu oaspetele. In graba mare, uită să le spuie copiilor că n-au voie să părăsească odaia.

Era seara tîrziu cînd Hai sosi acasă. Fața lui, pînă acum tot încruntată, strălucea de bucurie.

— Inchipuiți-vă, domnule învățător — strigă el — imperialiștii mi-au dat foc casei. Ce zici de asta? Au ars și pereții. Azi a sosit aici primarul. A dezmințit tot. Toate știrile despre trădarea de la Cho Dau sînt mincinoase de la un cap la altul.

Abia își termină vorba și alergă să povestească și altora vestea cea nouă. Toată lumea se bucura de bucuria lui.

Seara se duse din nou la învățător. Se așeză pe banca de bambus împletit. Povesti o serie de întîmplări din satul lui. Ii spuse învățătorului cîți francezi și cîți trădători au pătruns în sat, cîte case au incendiat. Ii povesti de asemeni de rezistența patriotică a oamenilor care pînă la urmă au trecut la atac,

Hai vorbea cu atîta avînt, încît cei care îl ascultau ar fi jurat că vine chiar de la fața locului...

Sute de fruntaşi în agricultură au obţinut recolte îmbelşugate prin folosirea măsurilor agrotehnice. Ion Dop, brigadier la gospodăria agricolă colectivă din Laslea, decorat cu „Ordinul Muncii" cl. I., este unul dintre aceştia. Împreună cu brigadierul Ion Martini, el aplică metoda semănării cartofilor în cuiburi aşezate în pătrat.

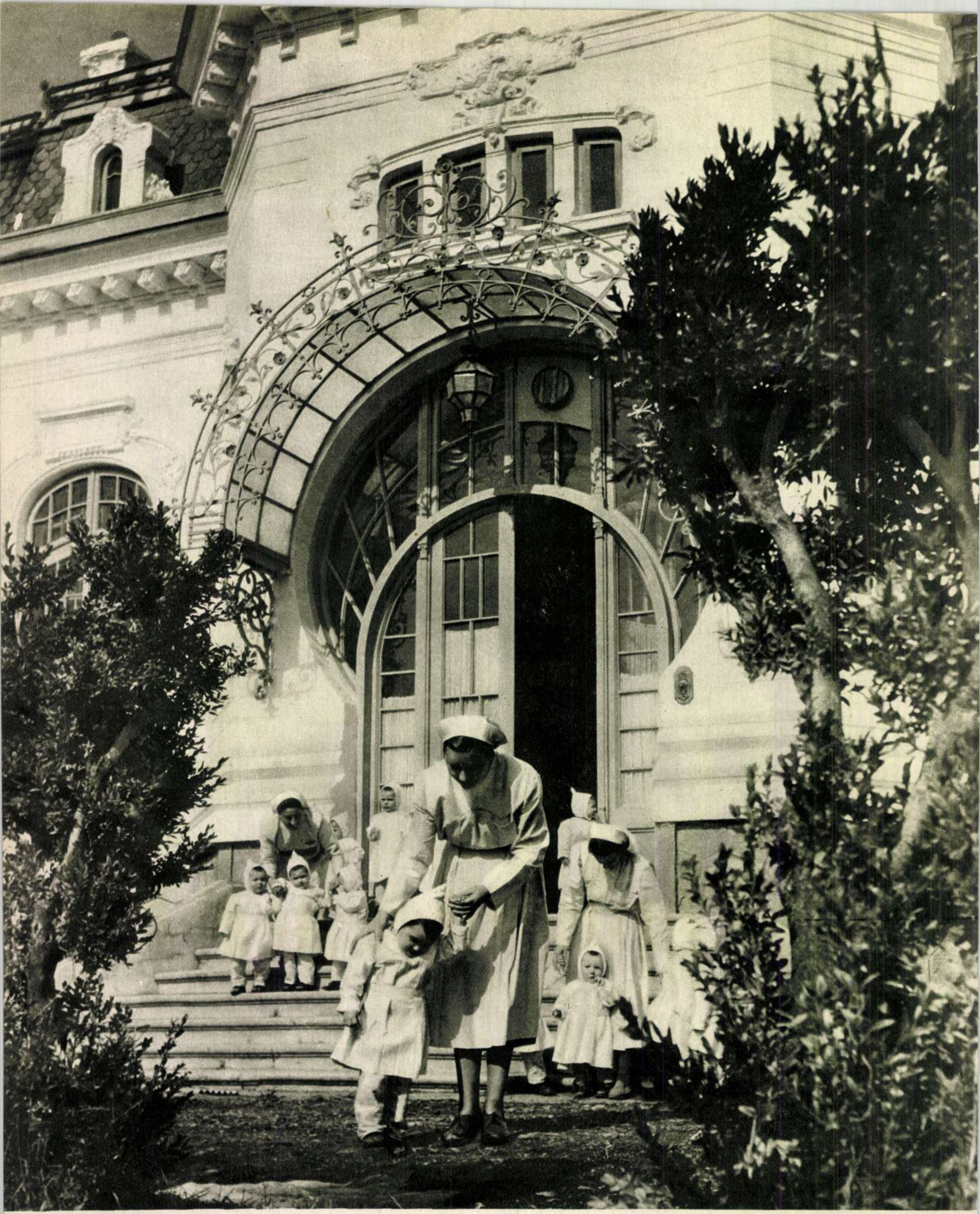

Primii paşi afară, sub razele călduţe ale soarelui de primăvară. La „Casa Copilului" din Botoşani, cei mai mici dintre cei mici sînt scoşi la plimbare.

Vînători, au sosit păsările călătoare!

Nici nu se desprimăvărase bine. Gheața însă se subțiase și ochiuri mari erau deschise în bălți.

De cum se lasă înserarea, stoluri, stoluri nesfîrșite de zburătoare săgetează văzduhul. Sînt păsările de apă care toamna se îndreaptă din nord-estul Europei spre sud, iar primăvara, din sud spre țările nordice, trecînd pe deasupra țării noastre.

In zborul lor, păsările înfruntă primejdii mari. Cei mai temuți dușmani li-s vremea geroasă și curenții de aer nefavorabili. Dar minunatul lor spirit de orientare și simțul de conservare, extrem de dezvoltat, le fac să biruie toate piedicile.

Noaptea e plină de strigăte. Sosesc oaspeți noi și fiecare își caută tovarășul de drum plecat mai înainte. Iată în înaltul cerului o lungă linie ondulată în formă de V, care pare că vine spre noi. Sînt cocorii, unele dintre cele mai mari păsări călătoare în trecere pe la noi, îndreptîndu-se spre țările nordice. Deseori în timpul zborului ei încep să se rotească în cercuri largi, cu aripile desfăcute. Apoi, zburînd tot în cercuri, coboară pe ogoare sau în regiunile mlăștinoase, căutîndu-și hrana.

Cocorii sînt temători și bănuitori. Deși zdrobiți de oboseală, nu se odihnesc niciodată fără ca doi, trei, dintre ei să facă de pază, de santinelă.

Cu ciocurile lor ei smulg ierburile abia încolțite sau adună grăunțele pe care le găsesc; cocorul este o pasăre stricătoare, care pricinuiește pagube semănăturilor. Este anevoios de vînat; cu atenția și prudența lui deosebită, el știe să vadă și să ocolească vînătorul, care, dacă vrea să-l doboare, trebuie să-și ia toate precauțiunile. Cocorul deosebește ușor orice pată în stufăriș și observă orice mișcare. Cunoaște distanța bătăii puștii și știe să se ferească.

Odată cu cocorii trec peste țara noastră, fără să se oprească pentru cuibărit, unele specii de gîște mici, berze și sitari.

Sitarii trec o parte către nord, pentru a cuibări în Polonia, Finlanda, Suedia și Norvegia, iar o parte dintre ei rămîn pe timpul verii și în munții noștri, luîndu-și zborul spre sud numai atunci cînd cad primii fulgi de zăpadă.

Primăvara timpurie ni-i aduce înapoi, uneori chiar la începutul lui martie. Vînătoarea de sitari are un farmec nespus, dar pune la mare încercare pe vînător. Cînd ziua se îngînă cu noaptea, mai ales în serile călduțe, fără vînt, sitarii trec în zbor de seară. Obișnuiesc să treacă prin același loc, sau cum se spune, pe „drumuri bătute". Pasajul nu durează decît 20—30 minute și zborul sitarului este foarte capricios. Uneori trece leneș, bătînd agale din aripi, plutind drept și nu prea sus deasupra pămîntului. Atunci vînătorul, bine ascuns într-un lăstăriș sau tufiș, îl poate doborî cu ușurință. Alteori, însă, zboară neînchipuit de repede, cotind cînd în sus, cînd în jos, punînd la grea încercare chiar pe cel mai bun ochitor. Odată lovit, sitarul cade vertical, cu aripile strînse de trup.

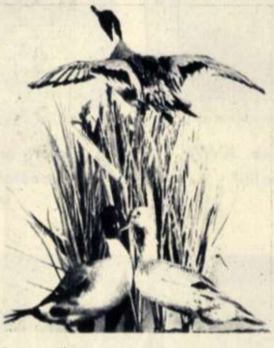

Rața sălbatică — una dintre cele mai prețioase specii de vînat.

Dacă primăvara nu mai vine nici un val de frig, nu trece mult și în bălțile noastre încep să poposească păsările migratoare care cuibăresc la noi. Intîi rațele mari, apoi rațele fluierătoare. Acestea sînt urmate de rațele mici și rațele roșii. In scurt timp stufărișul mișună de păsari de baltă: rațe, gîște, becaține.

Cereți unui vînător încercat să vă povestească despre paza la rațe. Vă va spune desigur că începuturile au fost grele, că în primele zile de pază la baltă n-a vînat nimic, ori pentru că nu i-a ieșit nimic în cale, ori pentru că s-a zăpăcit pur și simplu de mulțimea vînatului în trecere și n-a fost în stare să tragă nici un cartuș...

La paza de seară, cînd oglinda lacului devine din ce în ce mai întunecată, încep să se zărească sus, sus de tot, stoluri de rațe. De văzut nici nu se prea văd bine, dar li se aude șuieratul ascuțit al aripilor. In cel mult o jumătate de oră, dacă ți-ai ales un loc bun, ți se întîmplă ceva cu totul neobișnuit; pare că asupra ta năvălesc zeci de proiectile. In dreapta, în stînga, deasupra capului, cu un vîjîit strident, rațele apar pentru o clipă și apoi se fac nevăzute în noapte. Nu știi unde să îndrepți pușca mai repede. Te sucești, te întorci, te apleci, dar n-ai să reușești să tragi un singur foc. S-ar putea mai degrabă să aluneci din barcă în baltă! Există însă un „secret": trebuie să cauți numai într-o singură parte. Să nu te uiți la celelalte. Altfel nu-i chip.

Și, totuși, locul cel mai bun de pază la baltă nu este cel pe unde trec rațele, ci locul unde ele obișnuiesc să coboare pentru căutarea hranei. Aci zborul lor e încetinit și în ocoluri domoale. Ținta e mai ușoară și vînatul cade mai repede și mai des.

Odată găsit locul de cu ziuă, vînătorul trebuie să știe să se ascundă cu dibăcie într-un pîlc de papură, la o margine de stuf sau după un trunchi de salcie. Pînda se face la ape mici, la smîrcuri, unde e mai sigur că rațele vor găsi hrană.

La paza de rațe nu e necesară numai o vedere bună, ci și un auz fin. Trebuie să distingi după șuierat din ce parte va veni vînatul. Și mai e ceva: iuțeala tirului. Rața zboară cu mai mult de 120 km. pe oră. Partea bună e că nu zboară în zigzaguri, ci în linie dreaptă. Dar, și pentru că are o viteză a zborului atît de mare, și pentru că vînătoarea se face noaptea, e bine să nu se tragă decît cînd rațele ajung în bătaia puștii.

Pînda de dimineață este mai lungă decît cea de seară. Ține uneori ore întregi și e mai puțin rodnică.

Faptul că țara noastră e așezată în calea migrațiunii păsărilor de apă, trebuie folosit din plin. Delta Dunării, ca și numeroasele bălți de la noi, prin abundența neobișnuită a păsărilor pe care le adăpostesc, prilejuiesc multe zile de rodnică și plăcută vînătoare.

C. SEVEREANU

RETEZATUL

Retezatul, care se află în Carpații de miazăzi între Jiu și Dunăre, este cel mai puternic și mai întins masiv din lanțul Carpaților. De o frumusețe sălbatică, el oferă cele mai tipice priveliști alpine.

Mărginit la apus de valea Bistrei, Lăpușnicul Mic și Vlăsia, la miazăzi de Cerna, Cernișoara și Jiul Romînesc, la răsărit de valea Pietrosului, iar la nord de bazinul Hațegului, masivul Retezat, al cărui vîrf cel mai înalt este Peleaga (2511 m), are o formă triunghiulară și o suprafață de 750 km², adică de trei ori mai mare ca a Bucegilor.

Datorită rocilor tari din care este alcătuit, el are pante și spinări domoale și întinse ca niște cîmpii. Masivitatea Retezatului este și mai impunătoare dacă e privit din șesul neted al Hațegului. In zilele senine se văd chiar și „zănoagele" pline cu zăpadă pînă vara tîrziu — iar în locurile umbrite, petecele de zăpadă care se mențin tot timpul verii.

Sălbatica priveliște alpină a Retezatului se datorește mai ales reliefului glaciar, dăltuit de ghețarii care au existat aici la începutul Cuaternarului. După dispariția ghețarilor au rămas urmele acțiunii lor, prăpăstii zimțuite („custuri"), văi în formă de U, praguri puternice, căldări suspendate și morene depuse la capătul fostelor limbi de gheață, ca și zeci de „zănoage" („căldări" sau „circuri"), scobituri enorme, în amfiteatru, săpate în piatră și separate între ele prin pereți înguști.

Masivul retezat — Tăurile Custurii.

Vegetația culmilor alpine e formată dintr-o pajiște de iarbă, smălțuită cu flori de înălțime. In marginea de jos a pajiștei se întind hățișuri de nepătruns de jnepeni, printre care pe alocuri se ridică, falnic, zîmbrul, un conifer rar în Carpați. Pădurea începe pe la 1.600 metri.

Pe Retezat trăiesc mulțime de capre negre, rîși, urși, vulturi bărboși sau zăgani și vulturi pleșuvi suri; apele limpezi și reci ce-i străbat coastele sînt pline de păstrăvi.

Toate aceste bogății și frumuseți erau jecmănite de regimurile trecute printr-o vînătoare și exploatare sălbatică.

Pentru a se păstra frumusețile Retezatului și pentru a se conserva exemplarele rare de plante și animale caracteristice, adevărate comori ale naturii, s-a creat aici, în anii puterii populare, un mare parc național — rezervație științifică — cu o întindere de 100 km. pătrați.

Raul CĂLINESCU

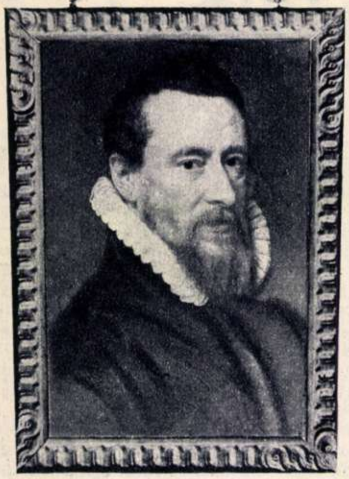
Anton **MOOR**
Portretul unui necunoscut

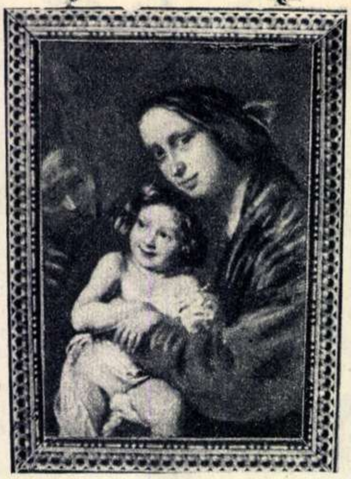
Pictor spaniol (sec. XVII)
Maria cu copilul

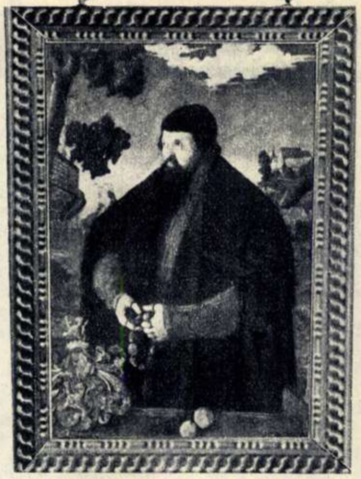
Pictor ardelean (sec. XVI)
Judecătorul orașului Brașov, Lukas Hurser

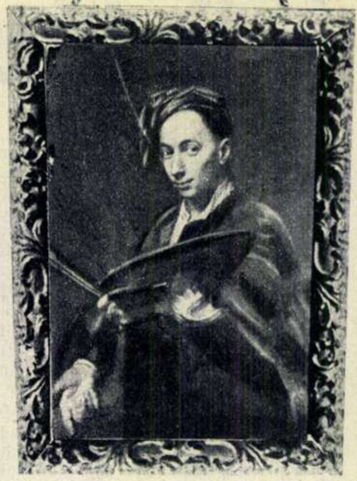
Johann **KUPETZKY** (1667 – 1740)
Portretul pictorului Niclas Bück

MUZEUL BRUKENTHAL

de prof. acad. G. **OPRESCU**

Tovarășul Eduard Găvănescu, profesor de istorie la Școala medie pedagogică de băieți din Arad, ne arată într-o scrisoare că unele materiale și planșe publicate în „Flacăra" i-au folosit în munca didactică și ne roagă, ca și pe viitor, să publicăm materiale și fotografii care fac cunoscute comorile de artă ale muzeelor noastre.

Muzeul Brukenthal și-a sărbătorit nu de mult cel de-al 150-lea an de la fundare. Instalat în Sibiu, într-una din cele mai încăpătoare și mai monumentale clădiri din țara noastră, clădire mai veche decît muzeul, dar încă de la început înțeleasă ca să cuprindă și să prezinte colecțiile, strînse după un plan bine chibzuit, Muzeul Brukenthal are o situație unică nu numai în Ardeal, ci în tot restul țării. Fără să fie așa de bogat ca Muzeul de Artă al Republicii, ca Muzeul de Artă Națională din București, ca secția de Numismatică, ca secția Grafică, sau ca Biblioteca Academiei R.P.R., reunite, el cuprinde toate aceste ramuri la un loc, sub același acoperiș, și prin aceasta constituie ansamblul muzeal cel mai complet și mai prețios din Republica noastră. Căci, după cum vom vedea, dacă prin număr, una sau alta din secțiile lui nu este superioară celei similare din București, prin calitatea operelor, prin raritatea exemplarelor, prin starea lor de conservare, ele merită să fie puse alături de acestea în prețuirea noastră, fără să mai vorbim de însemnătatea arhitecturală a clădirii ce le adăpostește.

Cel care a conceput planul acestui muzeu și care l-a realizat este fostul guvernator al Ardealului, Samuel Brukenthal (1721—1803).

Tiziano (1477 – 1576) Logodna Sfintei Ecaterina

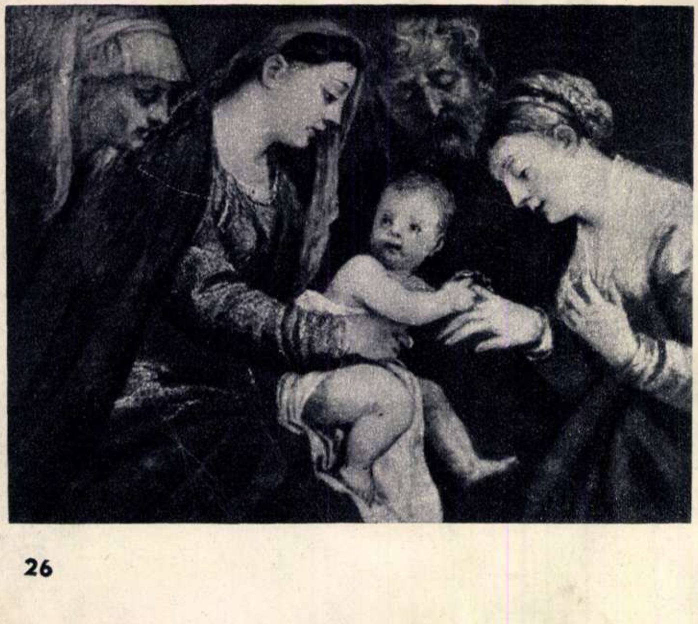

El a hotărît de timpuriu ca de averea lui, pe care o transformase în mare parte în obiecte de artă să profite marele public. Iar cu restul averii, el a instituit un fond pentru întreținerea în bune condiții a colecțiilor, pentru completarea lor în viitor.

In acest scop, el pune să se zidească palatul de la Sibiu (1777—1785) în stil baroc austriac. Il plănuiește compus din mai multe corpuri, cu curți interioare, partea din față servindu-i de locuință personală. Această aripă a rămas așa cum era ea atunci, chiar cu o parte din mobilierul din secolul al XVIII-lea, celelalte aripi ale clădirii fiind consacrate muzeului și bibliotecii.

Colecții de artă, de monede, de arheologie, de „curiozități", existau și mai înainte, mai ales în Italia sau prin palatele suveranilor și ale oamenilor cu stare din restul Europei apusene. Ele erau uneori vizitate de prieteni, alteori de artiști. Dar ca cineva să fundeze un muzeu, adică să le instaleze în vederea cunoașterii și prețuirii lor de către oricine, iată ceva nou și neobișnuit.

Primul muzeu în apus este cel al Louvre-lui din Paris, deschis în 1792, ca urmare a ideilor revoluției din 1789. Ideea despre utilitatea muzeelor se născuse însă în spiritul lui Brukenthal mai înainte, atunci cînd își proiectase cu acest scop palatul. Iar realizarea acestei idei, după ce toate măsurile fuseseră luate pentru a se executa în bune condițiuni, este din 1803. Aceasta este data testamentului prin care clădirea și toate colecțiile sînt lăsate Gimnaziului Evanghelic din Sibiu, care, printr-un curatoriu, administra muzeul, dar care prin testament avea obligația de a aranja colecțiile, de a le întreține și de a le pune la dispoziția publicului vizitator.

La început, Muzeul poseda cam 1.000 de tablouri, asupra cărora vom reveni, cele mai multe cumpărate în Viena; 16.000 de volume, printre care și multe incunabule (opere tipărite la finele sec. al XV-lea, printre primele după invenția tipăririi cu litere mobile); cea mai completă colecție de opere la noi, admirabil legate, unele cu splendide gravuri de metal, din sec. al XVIII-lea; apoi monede, obiecte arheologice, obiecte de podoabă, mare parte din metale prețioase, altele de artă populară săsească.

Din venitul sumei lăsate pentru întreținere și noi achiziții, s-a continuat în tot secolul XIX cu îmbogățirea colecțiilor. Mai ales biblioteca a crescut în chip uimitor. La volumele lăsate de donator, s-au adăugat cele extrem de valoroase din așa numitul „Fond al Dominicanilor", din mănăstirea acestui ordin, desființată în Ardeal de Reformă în 1545, tipărituri rare și manuscripte, unele dintre acestea din urmă chiar din secolele XIII și XIV.

Astfel, în momentul în care muzeul a fost preluat de stat, în 1948, pe lîngă această deosebit de bogată bibliotecă — în care însă erau și lacune, mai ales privind publicațiile în romînește și cele din secolul XX — era o secție arheologică, cu 8.500 obiecte, unele prețioase pentru contribuția ce aduc la cunoașterea orînduirii comunei primitive; o secție istorică foarte importantă pentru cunoașterea formării orașelor din Ardealul sudic; o secție numismatică, cu aproximativ 37.000 piese, printre care 350 monezi de aur, alături de vase de cult religios și de medalii; stampe, desene, hărți și fotografii, interesante ca documente și ca valoare artistică; obiecte de artă populară și de

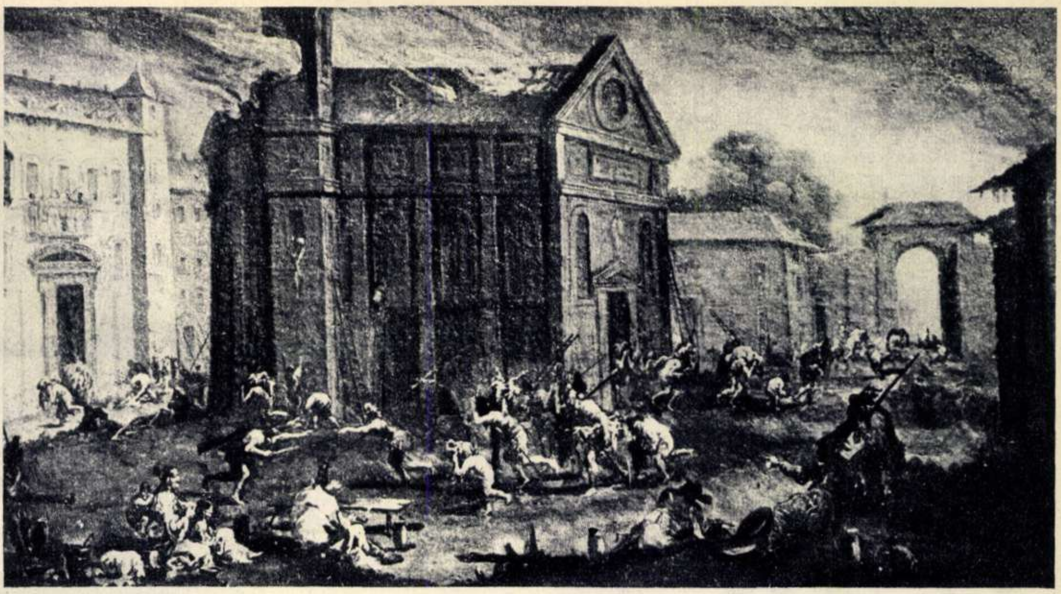

Alessandro MAGNASCO (1681–1747) Jaful (inspirat după o gravură de Callot)

etnografie de la cele două minorități naționale din Ardeal; apoi ceramică, mai ales săsească, obiecte de cositor, covoare, arme, mobilier, documente scrise, în special cu caracter istoric, cam 10.000; în sfîrșit, pinacoteca, cu 1.600 opere.

Dar bunele intenții ale testatorului n-au fost, în tot acest interval, deplin satisfăcute. Comunitatea săsească posesoare, ca și administrația de ea numită, au avut mai degrabă o atitudine pasivă. Ele n-au încercat să facă din acest minunat focar de cultură un centru activ, viu. Este situația la care s-a găsit muzeul la data preluării lui de către stat, în noiembrie 1948. Iată, însă, că numai în cîțiva ani multe s-au schimbat. Dintr-o instituție moartă, muzeul este azi una energică și activă. Aranjamentul sălilor a fost schimbat, așa încît în fiecare secție circuitul să fie logic și conform unei tematici pe bază științifică. Colecțiile Astrei, adică 500 bucăți de grafică, 2.000 de piese etnografice, 500 de piese de numismatică și o splendidă colecție de artă populară romînească, s-au adăugat celor existente. Lacunele din șirul colecțiilor, pe cît s-a putut, au fost împlinite. In bibliotecă s-au completat seriile ce lipseau, s-a trimis documentare sovietică și romînească, s-au făcut abonamente la reviste și periodice. Pentru Pinacotecă s-au trimis opere romînești, atît din perioada clasică, cît și din cea contemporană. Colecțiile de artă populară, substanțial îmbogățite, s-au aranjat în 14 săli, deschise în august 1951. S-a organizat secția de Istoria Farmaciei, unde s-au trimis, alături de ceea ce muzeul poseda, — printre altele și un atelier de alhimist — tot ce s-a găsit în întreaga țară ca aparatură farmaceutică istorică și material vechi, așa încît azi putem urmări pas cu pas evoluția farmaciei la noi, din epoca medievală pînă azi. In sfîrșit, s-a refăcut acoperișul, s-au schimbat planșeele din sălile de pictură pentru a se înlocui cele vechi de lemn, putrezite, cu grinzi de beton armat, și s-au zugrăvit din nou mare parte din săli.

De unde în trecut muzeul era o instituție utilă, desigur, dar fără vlagă, fără dorința de a intra în contact cu alte instituții, azi el colaborează cu Academia R.P.R. și Institutele acesteia, cu Uniunea Artiștilor Plastici, cu atelierele de artă populară, cu oricine i se adresează pentru documentare sau are nevoie de sugestii.

Totuși, pentru cei mai mulți dintre noi, cînd zicem Muzeul Brukenthal, ne gîndim în primul rînd la vasta și interesanta lui Pinacotecă. Partea cea mai importantă a ei o constituie tablourile din secolul al XVII-lea și al XVIII-lea, adică cele din vremea baronului Brukenthal, germane și austriace, cele oarecum la modă pe atunci. Printre acestea menționăm în primul rînd operele cîtorva italieni, cum este Alessandro Magnasco, elevi sau imitatori ai lui Caravaggio, elevi ai familiei Carracci, ale cîtorva francezi, autori de compoziție decorativă și de portrete. Alături de aceste opere printre care se găsesc unele de mare valoare, renumele colecției îi vine de la cîteva tablouri din veacurile XV și XVI, unele din școlile Țărilor de Jos, altele italiene, altele, cele mai numeroase, germane sau chiar transilvănene. Cele mai celebre dintre ele, portretul de bărbat de van Eyck, și cele două portrete de Memling, sînt azi împrumutate Muzeului de Artă al Republicii. Sala primitivilor germani conține opere care pot fi comparate cu cele mai renumite din alte colecții similare. Așa sînt: Portretul de bărbat de Amberger, cel al unui duce bavarez și al soției acestuia de Hans Schwab von Wertinger, cel al lui Lucas Hurser din Brașov, splendidă operă regională de monogramistul G. R., altarul de la Poșta Mare, de lîngă Mediaș, din secolul XV, de asemeni o importantă operă transilvăneană, Golgota, de un anonim german de la începutul secolului XVI, portretul presupus al lui Rogier van der Weiden, marele maestru flamand din sec. XV, de Dirck Bouts. Toate acestea sînt incontestabile capodopere, de la care oricine, mai ales tinerii noștri pictori, ar avea de învățat. Din aceeași epocă este și un mic juvaer de Tiziano, (sec. XVI) cu Logodna Sfintei Ecaterina. Opere ceva mai noi, dacă ne mărginim să cităm numai pe cele cu adevărat prețioase. sînt: un portret de Teniers cel Tînăr, ilustru autor al atîtor scene de cîrciumă, o lucrare mai serioasă a acestuia, un Magnasco — „Jaful", scenă inspirată după o gravură de Callot, în care sînt ilustrate grozăviile războiului, un portret de bărbat de Antonio Moro, un altul, al lui Niclas Buck, de Kupetzki, o scenă reprezentînd pe Pilat spălîndu-și mîinile, de un bun discipol al lui Rembrandt, un peisaj de iarnă de Momper, în genul celor ale lui Breugel cel Bătrîn, și alte numeroase opere.

Alături de aceste nume faimoase în istoria artei universale, reprezentate prin opere în care apar deosebitele lor însușiri de creatori, cîteva săli sînt rezervate pictorilor sași din secolul XIX și XX, iar altele artiștilor romîni. Aceste ultime săli au fost amenajate ca urmare a unei hotărîri a Ministerului Culturii, care, în vederea cunoașterii clasicilor noștri în cît mai numeroase centre, a luat măsură ca, din rezerva Galeriei Naționale din București, să se înzestreze cu opere semnificative muzeele regionale.

Rezultatul acestor îmbunătățiri în organizarea Muzeului Brukenthal și a prezentării științifice a vastelor sale colecții n-a întîrziat să se producă. De unde în trecut numărul vizitatorilor era cu totul neînsemnat, azi, mai ales în zilele de sărbătoare, o mare mulțime de toate vîrstele, din Sibiu și din împrejurimi, lucrători și țărani, parcurge sălile și ascultă explicațiile îndrumătorului. Totuși, mai sînt încă mulți dintre noi, mai ales de dincoace de Carpați, care nu-și dau seama de valoarea comorilor de artă păstrate de acest muzeu. Un efort trebuie făcut de către direcția muzeului, cu ajutorul presei și al radio-ului, nu numai pentru a atrage la Sibiu noi vizitatori, ci mai ales pentru ca acei care trec adesea prin oraș să nu-l părăsească înainte de a cunoaște o instituție atît de utilă, veche de 150 de ani.

Jodocus de MOMPER (1564 – 1635) Peisaj de iarnă

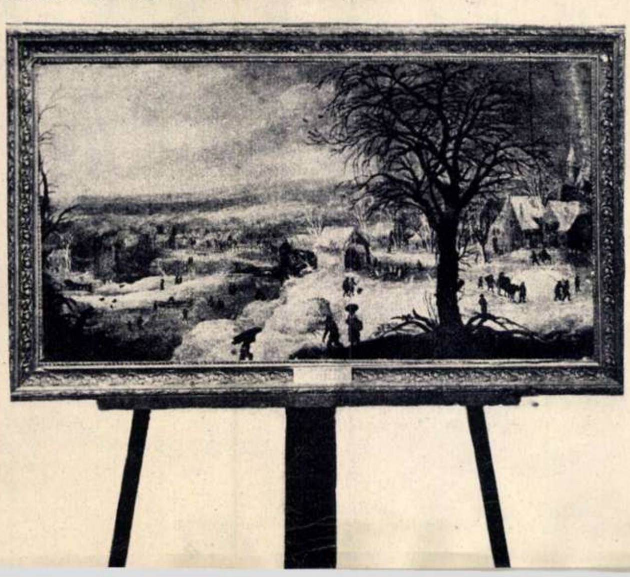

Robert WELLMANN (1866 – 1950) Impodobirea

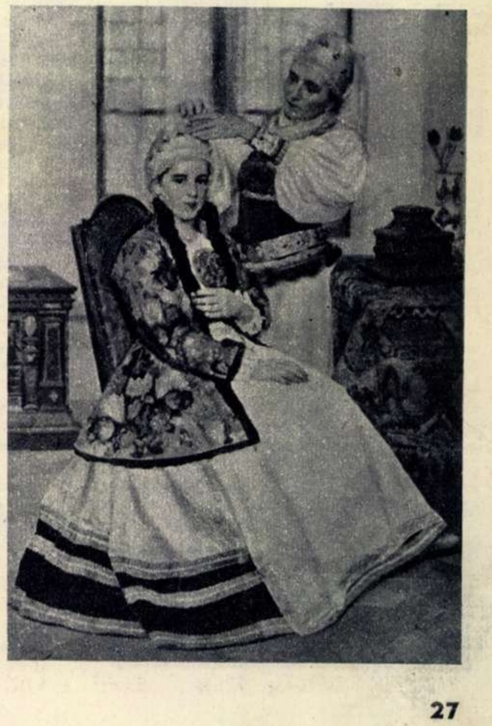

PEŞTIŞORUL JAPONEZ

Există diferite feluri de a pescui: cu undiţa, cu plasa, cu cangea, cu explozibile etc. Obiectul acestei activităţi este aproape întotdeauna peştele. Spunem „aproape întotdeauna" întrucît există pescuitori al căror obiectiv poate consta şi din alte lucruri. De pildă, pescuitorii în apă turbure care operează în Pacific şi, mai ales, în Marea Japoniei...

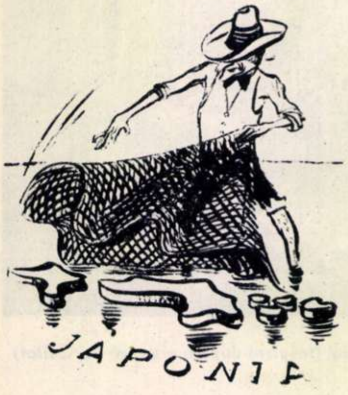

Masele de oameni simpli din Japonia cer din ce în ce mai insistent reluarea şi dezvoltarea relaţiilor comerciale cu marea vecină din apus, China Populară. O cer chiar şi numeroase cercuri de afaceri, industriaşi şi comercianţi pe care „îmbrăţişarea" monopoliştilor americani îi sufocă.

In faţa curentului de opinie publică ce s-a creat, dictatorii industriei japoneze — care, după cel de al doilea război mondial, şi-au schimbat hainele de samurai pentru uniformele kaki americane — au intrat în panică. Căci interesele lor stau alături de cele ale ocupantului yankeu... Iar ocupantul, profund îngrijorat de frămîntarea monopolurilor nipone, s-a grăbit să-i „liniştească". Incercînd să facă aceasta, americanii şi-au dezvăluit şi pasiunea pentru pescuit: un pescuit ciudat, descris prin cîteva cuvinte cu tîlc, rostite la o recentă conferinţă de presă de către mister Frank Waring, consilier pentru problemele economice la ambasada americană din Japonia.

„Sarcina noastră — a declarat respectivul consilier — este să înăbuşim prin toate mijloacele această stare de spirit a oamenilor de afaceri japonezi, **pentru ca peştişorul de aur japonez să nu scape din plasa americană"** (sublinierea noastră — N. R.).

Domnul consilier a vrut să fie subtil. Dar de data aceasta subtilitatea l-a depăşit. Indiscutabil că pescuitorilor din Wall-Street le-ar fi plăcut mai mult să pescuiască cu explozibile. Dar pentru că un asemenea lucru nu au reuşit — deşi s-au străduit din răsputeri — magnaţii din spatele lui mister Waring au întins plasa ajutorului american, pentru a prinde „peştişorul de aur japonez". Este limpede că prinderea acestui peştişor de aur le-a adus businessmenilor americani controlul asupra a 70% din industria electrică a Japoniei, a 80% din producţia ei carboniferă şi a 80% din comunicaţiile de cale ferată; fapt ce uşurează monopolurile americane, amatoare de războaie, susţinerea celor 600 de baze militare, 29 sectoare maritime şi 34 poligoane de aviaţie pe care yankeii le-au înfiinţat pe tot întinsul insulelor nipone. Pentru cei din Wall-Street, tot peştişor de aur se cheamă şi petrolul japonez aflat astăzi în mîinile lui „Standard Vacuum Oil", „Caltex", „Tide Water Associated Oil" etc. şi producţia aluminiumului, controlată de „Alcoa" şi „Reynolds Metals & Co.", şi producţia de automobile şi avioane militare în care „Ford", „General Motors", „Kaiser-Fraser" şi „Douglas" sînt interesate în proporţie de peste 50% din pachetele respective de acţiuni. Şi mai înseamnă şi controlul importului japonez, a cărui cheie o deţin „Byche & Co.", „Bank of America", „National City Bank of New-York" etc. — cîteva firme americane care au reuşit cu multă trudă să creeze Japoniei „fericirea" unui sold pasiv — faţă de S.U.A., bineînţeles — de 2,5 miliarde dolari, asigurînd acestei ţări totala ei dependenţă faţă de trusturile americane.

Tot „fericire" se cheamă în limbajul pescuitorilor yankei şi înfometarea celor 200.000 de pescari japonezi izgoniţi din zonele lor de pescuit, transformate acum în baze militare americane.

Hotărît, „peştişorul de aur japonez" nu trebuie, ferească sfîntul, să scape! Numai că şi la pescuitul de peştişori de aur socotelile pescarilor, amatori de profituri maxime s-ar putea să iasă tocmai pe dos. Plasa se poate rupe, mai ales cînd peştişorii nu se lasă prinşi şi mai intră uneori cu dinţii în aţa plasei.

Ştefan HORIA

O „MINUNE" CU TÎLC

Cu cîteva luni în urmă, ziarele reacţionare italiene au anunţat că la Siracuza s-a petrecut o minune: o statuetă de gips, înfăţişînd madona, s-a pus pe un plîns zguduitor! Desigur, lacrimile unei madone, fie ea şi de gips, nu-s ca lacrimile oricărui muritor. După cum a descoperit Vaticanul, aceste lacrimi posedă calităţi miraculoase, printre care şi aceea de a vindeca orice boală! Şi monseniorii s-au pornit pe reclamă de tip american în jurul „minunii" de la Siracuza; în scurt timp oraşul deveni supraaglomerat: călugări şi poliţişti, bolnavi şi curioşi, fiecare cu o treabă mai mult sau mai puţin bine definită.

Călugării, cu aprobarea autorităţilor, vindeau prin oraş bucăţi de vată înmuiată în lacrimile „făcătoare de minuni" ale madonei; poliţiştii vegheau ca nu cumva unii cetăţeni, cu mai puţin „respect" faţă de sfintele îndeletniciri ale monseniorilor, să se apuce să moaie bucăţi de vată în apă de la cişmea şi să le vîndă apoi ca medicamente miraculoase, făcînd în acest fel o primejdioasă concurenţă Vaticanului. Iar în piaţa centrală a oraşului, sub un borcan de sticlă, stătea expusă statueta miraculoasă a madonei, care, însă, se săturase de atîta plîns... De prisos a sublinia cîte lire strîngeau călugării de pe urma lacrimilor statuetei.

Rareori în ultimii ani le fusese dat neguţătorilor în sutană să fie blagosloviţi cu o afacere atît de bănoasă.

Se părea că toţi medicii n-au decît să se apuce de o altă meserie, că toate tratatele moderne de medicină vor fi depuse la arhivă, de vreme ce te poţi vindeca de orice boală cumpărînd doar un pacheţel de vată „făcătoare de minuni".

Cînd corespondentul ziarului „Unita" s-a adresat aşa numitei „comisii pentru înregistrarea minunilor", cu rugămintea de a i se arăta măcar „un caz de vindecare miraculoasă", membrii comisiei au tăcut jenaţi. In schimb, doctorul Ferrarini, reprezentantul organizaţiei reacţionare „Acţiunea catolică" şi membru al susnumitei comisii, a declarat verde în faţă corespondentului ziarului „Unita":

„Biserica are dreptul să se folosească de această ocazie pentru a chema masele de catolici să se roage lui dumnezeu; în zilele noastre, zilele materialismului triumfător, dragostea faţă de dumnezeu este un fenomen extrem de rar".

Deci, lucrurile s-au lămurit: Vaticanul a născocit plînsul madonei de gips pentru ca, nici mai mult, nici mai puţin, să desfiinţeze materialismul triumfător şi totodată pentru ca, speculînd prejudecăţi religioase, să cîştige niscaiva fonduri.

Se vede treaba că, atunci cînd este nevoie de fonduri, monseniorii Vaticanului sînt în stare să facă să plîngă pînă şi... gipsul.

I. C.

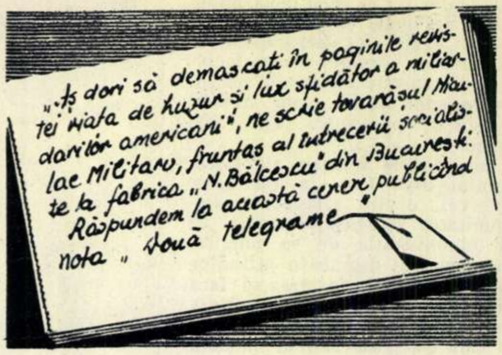

„Aş dori să demascaţi în paginile revistei viaţa de huzur şi lux sfidător a miliardarilor americani", ne scrie tovarăşul Nicolae Militaru, fruntaş al întrecerii socialiste la fabrica „N. Bălcescu" din Bucureşti. Răspundem la această cerere publicînd nota „Două telegrame"

DOUĂ TELEGRAME

De curînd, două telegrame de presă sosite din apus au adus, în aceeaşi zi şi în aceeaşi oră, două veşti, două informaţii deosebite prin brutalitatea conţinutului şi cinismul lor strident.

Prima telegramă anunţă sosirea la Casablanca a transatlanticului „Independence". Pe bordul navei se află 460 miliardari şi milionari americani, porniţi într-o plimbare care va costa, după evaluarea unui ziar francez, „modesta" sumă de 10 milioane franci-aur.

Pentru sacii aceştia cu bani, cu care s-ar fi putut asigura hrana pînă la bătrîneţe a mii de oameni sau construcţia a sute de locuinţe şi şcoli, cei aproape cinci sute de mari bogătaşi vor străbate apele verzi şi albastre ale mărilor şi oceanelor, în cabine de lux. Vor pluti peste însorita Mediterană, dar se vor bălăci numai în valurile condiţionate ale bazinului de înot de pe bord. Vor coborî la Alexandria şi vor vizita piramidele şi Sfinxul, mirîndu-se nu de trăinicia peste veacuri a uriaşelor forme geometrice, ci de faptul că ghidul nu le va putea spune ce capital s-a investit şi cît s-a cîştigat la construcţiile din Valea Regilor...

Vor da zece cenţi cerşetorului orb de pe străzile fierbinţi ale Cairo-ului, ca să-l fotografieze cum înghite o viperă vie, şi vor cere jonglerului, pentru alţi 10 cenţi, să zvîrle încă o dată cuţitul, de la treizeci de paşi, în pepenele aşezat pe capul copilului său, partener de mizerie şi meserie...

Intorşi pe vas, desigur, careva dintre ei va transmite prin radiogramă oferta în dolari către guvernul egiptean, pentru cumpărarea Sfinxului şi transportarea lui în grădina personală din spatele fabricii de margarină din Connecticut...

Se va juca cărţi în saloanele vaporului, iar miza nu va fi mai mică decît salariul pe un an al întregului echipaj a vasului.

In faţa Ceylonului, doamnele soţii vor zvîrli de pe punte, în undele molcome bîntuite de rechini, o monedă de argint în valoare de cincizeci de cenţi. Pentru această avere, mulţi tineri pescari şi înotători indigeni vor înfrunta dinţii tăioşi ca briciul ai fioroaselor animale de pradă ce mişună în acele ape. Şi, desigur că nu va lipsi nici spectacolul — cinematografiat pentru familiile rămase acasă — cînd înotătorul nu va mai trimite, din fundul unde s-a zvîrlit pentru jumătate de dolar, decît o pată de sînge pe care valurile o vor înghiţi repede...

Se va dansa, se va chefui, se vor face operaţii financiare între pasagerii de pe vas şi oamenii de afaceri de pe uscat, cu care se va ţine permanent contact prin radio.

Nu vor lipsi nici dezmăţul, nici concanurile şi, bineînţeles, nici divorţurile, obţinute tot telegrafic de la judecătorul de pace aflat în ţară. Căci cineva, cîţiva, mai mulţi sau mai puţini dintre ei sau dintre ele, vor răpi, vor ceda, vor vinde sau îşi vor schimba soţii, soţiile...

Cînd, după cîteva săptămîni, „croaziera" se va sfîrşi, sfidătorul pachebot de lux „Independence" va acosta la San-Francisco. Şi tot atunci domnii miliardari şi milionari vor afla cu indiferenţă că pe podul Golden Gate din acest oraş au fost instalate plase din împletituri de sîrmă ghimpată.

Pentru a împiedica pe şomeri să se sinucidă.

...Dar asta e cea de a doua telegramă.

Maria ARSENE

CARNET EXTERN

Un bun prieten al sportivilor

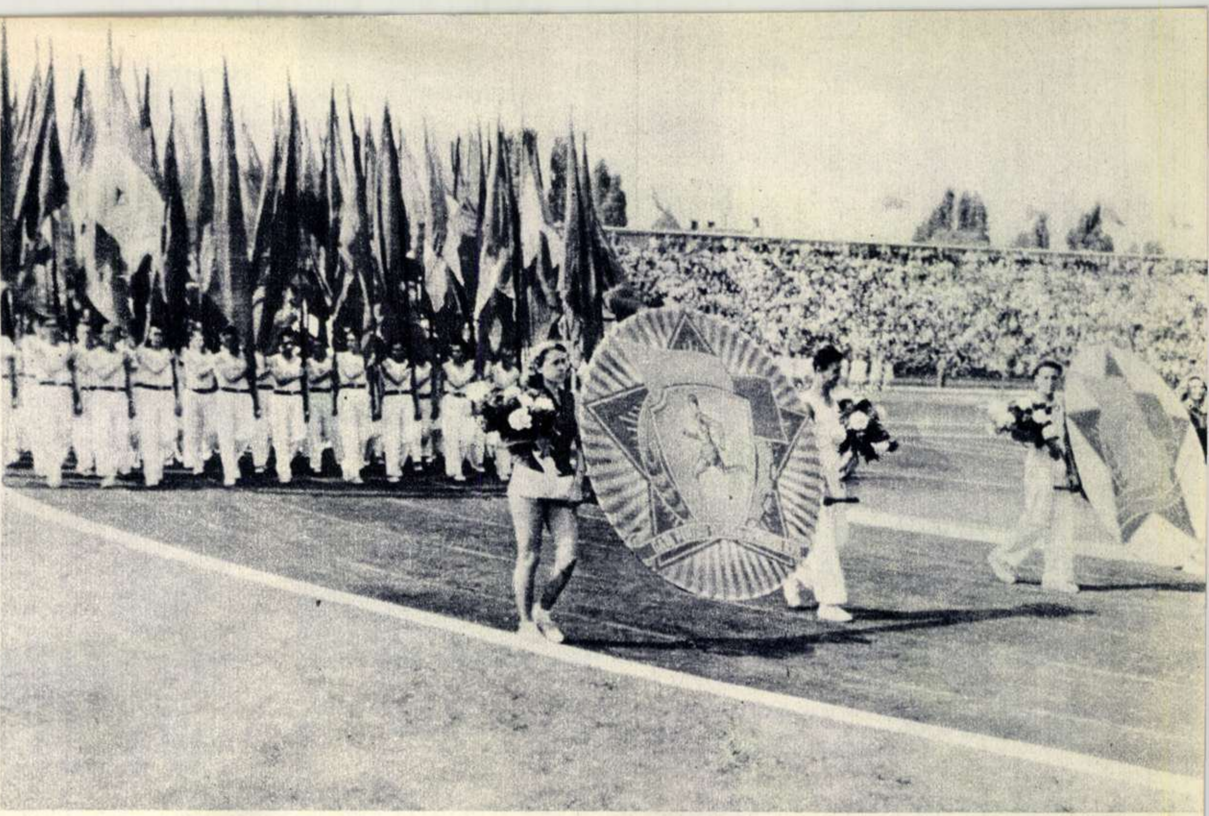

In fruntea sportivilor care defilează pe stadion, doi tineri duc cu mîndrie panoul înfățișînd insigna G. M. A. Peste cîteva minute ei vor începe întrecerile pentru cucerirea acestei insigne.

Pe treptele de beton ale Stadionului Republicii nu mai era nici un loc liber. 40.000 de oameni își îndreptaseră pașii, în după amiaza aceea din luna mai 1950, spre locul unde avuseseră loc atîtea întîlniri de fotbal, mari întreceri atletice, jocuri de ruibi și handbal. De data aceasta, stadionul care văzuse atîtea și atîtea concursuri, avea să fie martor al unui eveniment cu totul deosebit.

Ce se petrecea în clipele acelea? Iată un tînăr blond, zvelt, așteptînd la un capăt al terenului semnalul starterului. Semnalul s-a dat, iar sportivul a pornit — dar nu pe pista de zgură, ci pe gazonul verde, tîrîndu-se cu mișcări repezi, sinuoase. Abia după ce a străbătut zece metri în acest fel, s-a ridicat, și a continuat cursa alergînd, urmărit de privirile spectatorilor. Mulți dintre ei recunoscuseră în acest tînăr pe Ion Söter, campionul și recordmanul țării la săritura în înălțime, care acum luase startul în cursa cu obstacole pentru insigna G.M.A. Era ziua primului concurs pentru trecerea normelor complexului G.M.A., instituit după modelul complexului sovietic G. T. O.

Cursa făcută de Söter în după-amiaza zilei de 15 mai 1950 a fost repetată, de atunci, de sute de mii de tineri de pe tot cuprinsul patriei noastre. An de an a crescut numărul aspiranților G.M.A. An de an au apărut tot mai multe insigne G.M.A. pe pieptul tinerilor de la orașe și sate.

Statisticile au consemnat în cifre elocvente, creșterea impetuoasă a numărului de purtători ai insignei G.M.A. Anul 1952, de pildă, a marcat o creștere de 160% a numărului purtătorilor de insignă, față de anul 1951, pentru ca în 1953, acest procent să sporească cu încă 74%.

Prin munca neobosită a activiștilor care au format comisiile de pregătire și examinare G.M.A., în numeroase colective sportive ca: Metalul-Baia Mare sau Tehnometal-Timișoara, Flamura Roșie U.T.A.-Arad, Avîntul „Simo Geza“-Tg. Mureș, Știința-Orașul Stalin, majoritatea comitetelor regionale pentru cultură fizică și sport au putut raporta la sfîrșitul anului 1953, de altfel ca și în ceilalți ani, nu numai îndeplinirea dar chiar importante depășiri ale obiectivelor de plan pe linia complexului G.M.A. Ceea ce merită să fie subliniat în primul rînd este faptul că regiuni în care sportul nu a cunoscut pînă atunci o prea mare dezvoltare s-au situat în rîndurile celor ce au obținut cele mai frumoase rezultate. Astfel regiunea Bacău se poate mîndri cu una din cele mai însemnate depășiri: 236,9%; regiunea Pitești cu 214,7%; regiunea Constanța cu 158,6%; regiunea Suceava cu 154,8%. Sînt exemple care arată că, pretutindeni în țara noastră, chiar și acolo unde tineretul nu cunoștea îndeajuns frumusețile sportului, complexul G.M.A. a fost primit cu mult interes.

Prin G.M.A., către măiestria sportivă? Pentru unii încă mai poate părea de neînțeles acest lucru. Totuși, nu puține sînt cazurile care dovedesc limpede că pregătirile pentru trecerea normelor G.M.A., gradul I sau II, i-au ajutat pe sportivii fruntași să-și ridice măiestria, să aducă patriei noi victorii, noi recorduri.

Așa s-a întîmplat cu Petre Zîmbreșteanu, care este astăzi recordmanul și campionul țării noastre la decatlon și la poliatlonul G.M.A. In 1950, la puține zile după introducerea complexului G.M.A., Zîmbreșteanu a trimis ziarului „Sportul popular“ o scrisoare în care se angaja să fie printre primii purtători ai insignei. Dar nu numai atît. Fiind sportiv cu mai multă experiență, el s-a oferit să împărtășească și altora din cunoștințele sale, ajutîndu-i astfel să cucerească insigna G.M.A. Angajamentele lui au devenit fapte, și roadele îndeplinirii lor nu au întîrziat să se arate. Tînărul cu pielea arămie, cu fruntea înaltă, puțin tras la față dar vînjos la trup, a urcat, una după alta, treptele măiestriei sportive. Cel mai frumos rezultat l-a obținut în zilele de neuitat ale Festivalului. In proba de decatlon din cadrul întîlnirilor sportive internaționale prietenești, el a totalizat 6.188 de puncte, realizînd astfel un nou și valoros record al R.P.R. Această performanță îl situează pe maestrul sportului Petre Zîmbreșteanu pe locul 6 în tabelul celor mai buni decatloniști din întreaga lume.

Complexul G.M.A. este un bun tovarăș nu numai în sport. El s-a dovedit și un bun tovarăș de muncă. Stau mărturie pentru aceasta insignele G.M.A. prinse pe pieptul unora dintre cei mai buni oameni ai muncii din patria noastră: Eroul Muncii Socialiste Nicolae Vasu, strungarul Constantin Vasilache, minerul Geza Kopetin, cunoscutul fruntaș în întrecerea socialistă Ion Bobocea de la uzinele „1 Mai“-Ploești și inginerii Ioan Alexandrescu și Andrei Rădulescu de la Complexul C.F.R. „Grivița Roșie“. Unii dintre aceștia, ca, de pildă, Geza Kopetin, cucerind insigna G. M. A., gradul I, au pornit mai departe în întrecere pentru gradul II al complexului.

Plină de mîndrie îți simți inima, văzîndu-i pe oamenii aceștia, dragi nouă tuturor, întrecîndu-se în concursurile pentru trecerea normelor G.M.A.

Dan GÎRLEȘTEANU

„Sîntem mici — par să spună schiorii din fotografie — dar știm să mergem pe schiuri. De ce n-am concura și noi pentru insigna F. G. M. A.?“

Proba de gimnastică este obligatorie pentru cucerirea insignei G. M. A. Tinerii din fotografie se antrenează cu multă sîrguință pentru concursul la care vor participa.

ACTUALITĂȚI SPORTIVE

„In mai 1952 am cumpărat primul număr al revistei „Flacăra". De atunci am citit cu mult drag și interes toate numerele apărute. Revista e citită și apreciată de mineri, pentru imaginile frumoase ce le aduce, pentru conținutul său bogat. Am dori însă ca „Flacăra" să aducă prin paginile sale și mai multe imagini de actualitate sportivă", a spus tovarășul Ceasar Eugen, prim maistru miner la mina Petrila, cu prilejul consfătuirii ce a avut loc la Petroșani, între redactorii revistei noastre și cititorii săi din Valea Jiului.

Ținînd seama de sugestia tovarășului Ceasar, începînd cu acest număr vom publica în revistă pagini de actualitate sportivă.

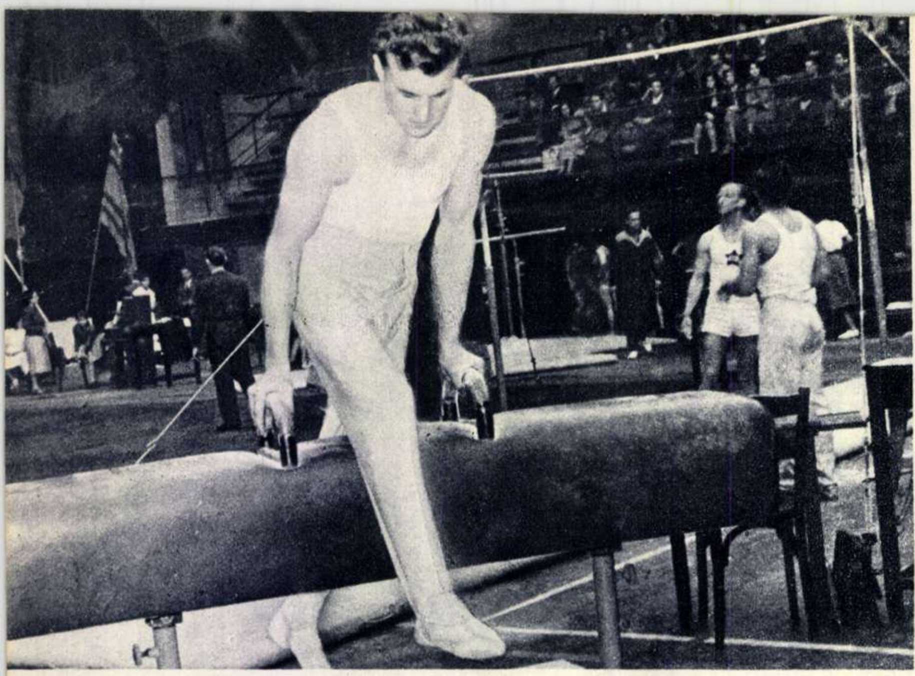

GIMNASTICĂ. Gimnastica este un sport elegant și frumos care te încîntă întocmai ca un spectacol de teatru. Frederich Orendi de la Dinamo a devenit campion absolut de gimnastică al R. P. R. pe anul 1954, cu prilejul întrecerilor disputate în sala Floreasca.

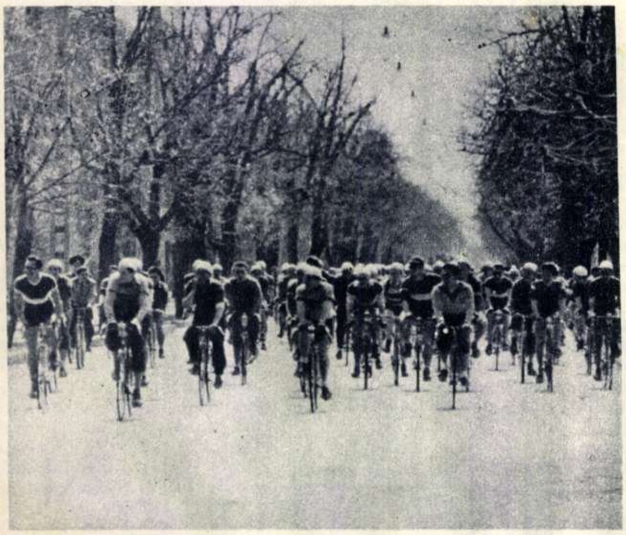

CICLISM. Tradiționala competiție ciclistă „Cursa Scînteii" a întrunit anul acesta o participare record: 107 sportivi care au pedalat cu viteză pentru întîietate pe distanța București—Orașul Stalin și retur. După desfășurarea celor două etape, victoria a revenit—la capătul unei lupte îndîrjite—ciclistului C. Șandru de la asociația „Flamura Roșie". Pe locurile următoare s-au clasat în ordine: I. Hora (C.C.A.), Ion Constantinescu (C.C.A.), C. Dumitrescu (Progresul) și V. Georgescu (Dinamo) — toți în același timp cu învingătorul: 9: 24, 36.

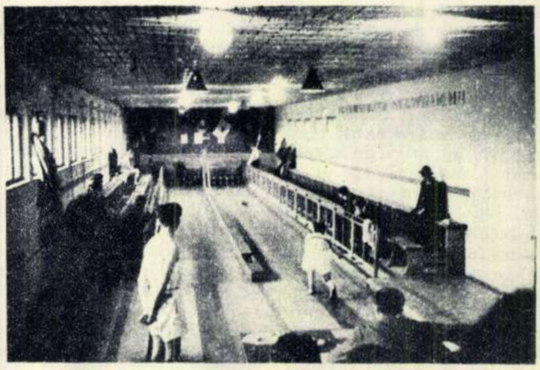

POPICE. Un moment din meciul de popice Recolta M. A. S. — „Flacăra" Ploești disputat în Capitală: sportivul a prins cu mîna bila de lemn, s-a aplecat înainte, iar acum se pregătește s-o azvîrle cu putere spre popicele așezate la 15 — 20 de metri distanță. Oare cîți din noi știm că în țara noastră acesta este sportul cu cei mai mulți participanți?

FOTBAL. Fotografia pe care o vedeți aici a fost luată la 18 aprilie a. c. pe stadionul „23 August" din București. O sută de mii de spectatori au venit să asiste la prima întîlnire internațională de fotbal din actualul sezon: meciul dintre „Dinamo" București (R.P.R.) și La Gantoise (Belgia), cîștigat de echipa romînă cu 2 — 0 (1 — 0). In fotografie, o fază spectaculoasă în fața porții belgienilor.

CROS. Popularea competiție tradițională de primăvară, crosul „Să întîmpinăm 1 Mai", s-a bucurat și în primăvara aceasta de participarea largă a maselor de sportivi. Fotografia de mai jos reprezintă un aspect de la semifinala desfășurată în Capitală, pe stadionul Locomotiva-P. T. T.

Humor

DIN PRESA DE PESTE HOTARE

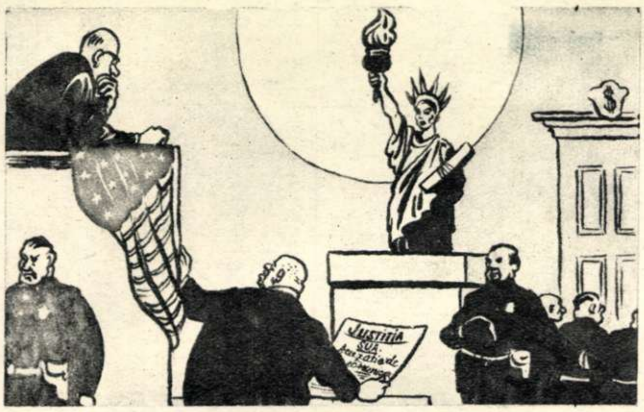

— Domnule procuror, ea poartă lumina aceasta pur şi simplu ca să ne orbească.

(Din „Daily Worker" — Anglia)

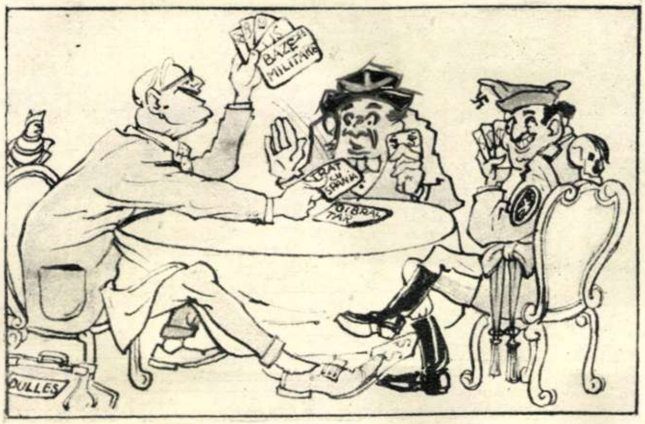

— Vezi, John, acu' iar ai înghiţit hapul...

(Din „Frischer Wind" — R. D. Germană)

Imperialiştii americani se amestecă în războiul dintre Republica Democrată Vietnam şi colonizatorii francezi. Ei trimit în Indochina nu numai avioane şi armament, ci şi aviatori care în mod oficial sînt denumiţi „persoane civile".

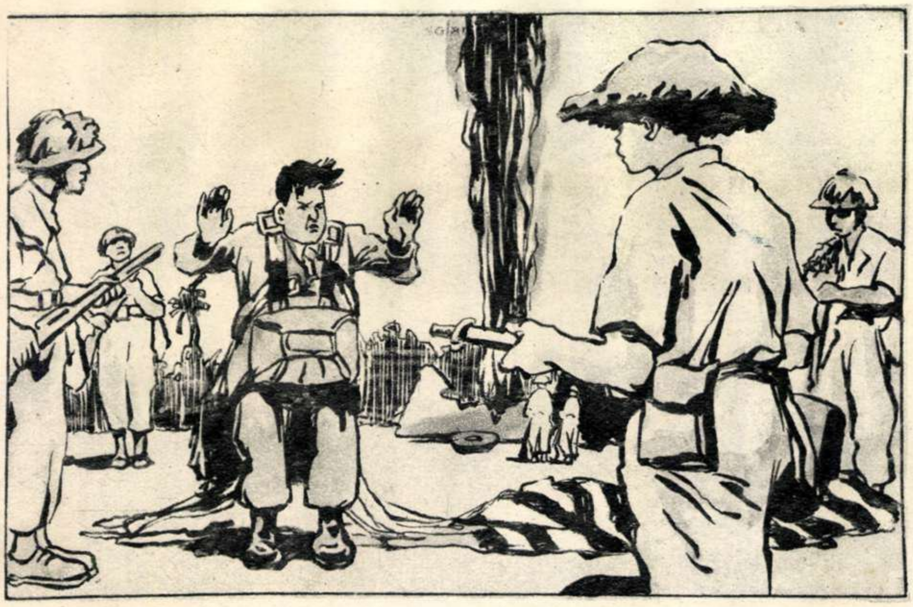

— Domnilor ! Aici s-a petrecut o greşeală grosolană ! Nu sînt aviator militar francez — sînt un paşnic turist american !

(Din „Krokodil" — U.R.S.S.)

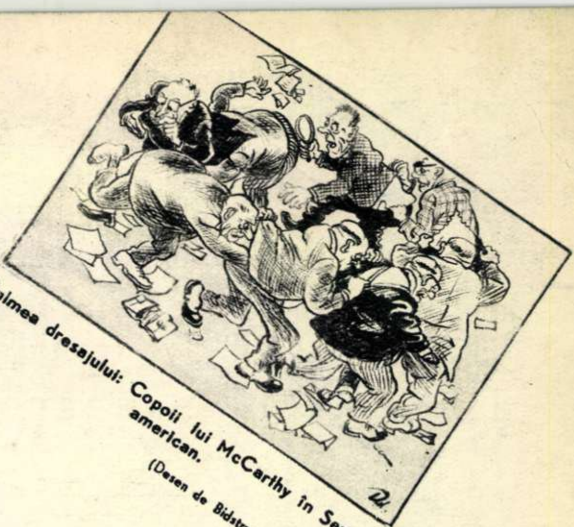

Culmea dresajului: Copoii lui McCarthy în Senatul american.

(Desen de Bidstrup — Danemarca)

FIECARE CU TREBURILE LUI

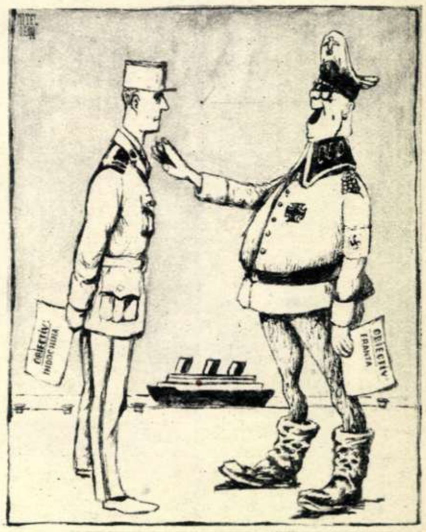

— Ocupaţi-vă dumneavoastră de Indochina, eu mă însărcinez cu Franţa.

(Din „L'Humanité" — Franţa)

IN ANTICAMERA MINISTRULUI DE RĂZBOI DE LA BONN

In timp ce foştii generali şi mareşali hitlerişti îşi oferă de zor serviciile Wehrmachtului nazist ce se reface în Germania occidentală ca principală forţă de şoc a „armatei europene" — poporul german refuză să mai fie carne de tun într-o nouă aventură imperialistă.

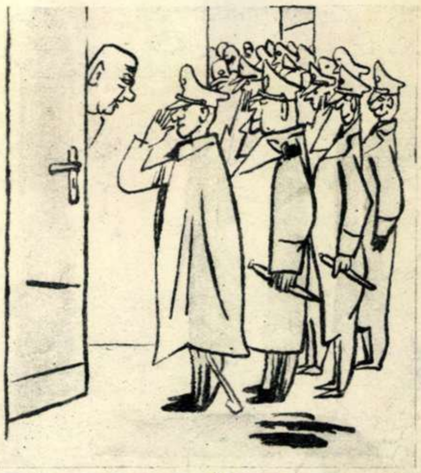

— Cu cea mai mare plăcere, domnilor, dar în prezent am avea nevoie măcar de cîţiva simpli soldaţi.

(Din „Nürnberger Nachrichten" — Germania occidentală)

Colt 123
Biblioteca
de Stat
Palat Cult

PREȚUL 1,50 LEI

95/F

FLACARA

Nr. 10 (35) — 15 MAI 1954

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ BILUNARĂ SOCIAL POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 10 (35) — 15 MAI 1956

ASPECTE DE LA MAREA SARBATOARE

In dimineața aceasta totul pare a se fi învestmîntat în haină de sărbătoare: oamenii, orașul, natura însăși. Ziua de 1 Mai a fost cu adevărat prima zi de primăvară a anului. O zi în care căldura și lumina soarelui au irumpt năvalnic, — după săptămîni întregi de timp ploios, posomorît — biruind norii și tivind în auriu mugurii arborilor, obrajii veseli ai oamenilor, faldurile drapelelor ce împodobesc clădirile Capitalei.

Freamătul și larma voioasă au umplut din zori străzile. Sute de mii de oameni, în nesfîrșite coloane dominate de fîlfîitul roșului steag de luptă al clasei muncitoare, cîntînd, scandînd lozinci, se îndreaptă spre Piața Stalin. Ai dori poate să afli în nesfîrșitele coloane chipurile unor prieteni dragi ori ale unor oameni cunoscuți? Ei nu lipsesc, desigur, din fluviul acesta imens de oameni. Treaba este însă foarte anevoioasă, pentru că, întregul oraș a ieșit la demonstrație...

... Și iată piața cea mare, locul devenit tradițional pentru demonstrațiile bucuriei oamenilor muncii din Capitala patriei noastre libere.

Flamurile roșii și portretele nemuritorilor învățători ai omenirii muncitoare străjuiesc cu solemnitate, multicolorul peisaj. In tribune, fruntași ai întrecerii socialiste, fruntași ai vieții obștești, ai vieții culturale, artistice și științifice, oaspeți de peste hotare. Iar în piață, mulțime fremătîndă de oameni ai muncii ce așteaptă deschiderea mitingului.

E ora 9. Freamătul pieții se stinge o secundă, pentru ca apoi să izbucnească năvalnice urale. Toate privirile sînt ațintite spre tribuna centrală în care iau loc conducătorii partidului și guvernului. In ovațiile nesfîrșite cu care sînt primiți deslușești dovezile indestructibilei unități dintre partid, guvern și popor. Iar în uralele cu care sînt subliniate ultimele acorduri ale imnurilor de stat al R.P.R. și al U.R.S.S., e cuprinsă dragostea oamenilor muncii pentru patria noastră liberă și pentru Marea Țară a Socialismului victorios.

Deodată, intensul zumzet al pieții slăbește, apoi se potolește cu totul. Cu mare atenție ascultă participanții la miting cuvîntarea tov. Chivu Stoica, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R. Ei aplaudă cu entuziasm pasajele din cuvîntare care vorbesc despre lupta poporului muncitor, sub conducerea partidului, pentru făurirea unui belșug de produse de tot soiul, pentru ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc. Ei își manifestă nesfîrșita recunoștință față de poporul sovietic, eliberatorul și sprijinitorul poporului nostru. Ei își afirmă încă o dată solidaritatea de nezdruncinat cu oamenii muncii din întreaga lume, hotărîrea de a apăra pacea, alături de toate popoarele lumii.

„Poporul romîn sprijină cu însuflețire propunerile sovietice cu privire la asigurarea securității colective în Europa și în întreaga lume“ — spune vorbitorul și în Piața Stalin, ca și pe nesfîrșitele străzi și bulevarde unde sutele de mii de oameni ascultă cuvîntarea transmisă prin megafoane, — simți peste tot adeziunea uriașă, înflăcărată, la generoasele propuneri sovietice menite să apere pacea și civilizația omenirii.

Sub acest semn — al luptei pentru pace și bunăstare — s-a desfășurat apoi întreaga demonstrație.

... Inceputul a fost marcat prin sunete de trompete și răpăit de tobe pionierești. Au trecut coloanele de purtători ai cravatelor roșii, copiii poporului muncitor, primă-

Sutele de mii de oameni ai muncii își manifestă bucuria de a trăi liberi și hotărîrea lor de luptă pentru pace și socialism.

Nici cei mici nu au rămas acasă în această frumoasă zi...

Tinerețe, joc, primăvară...

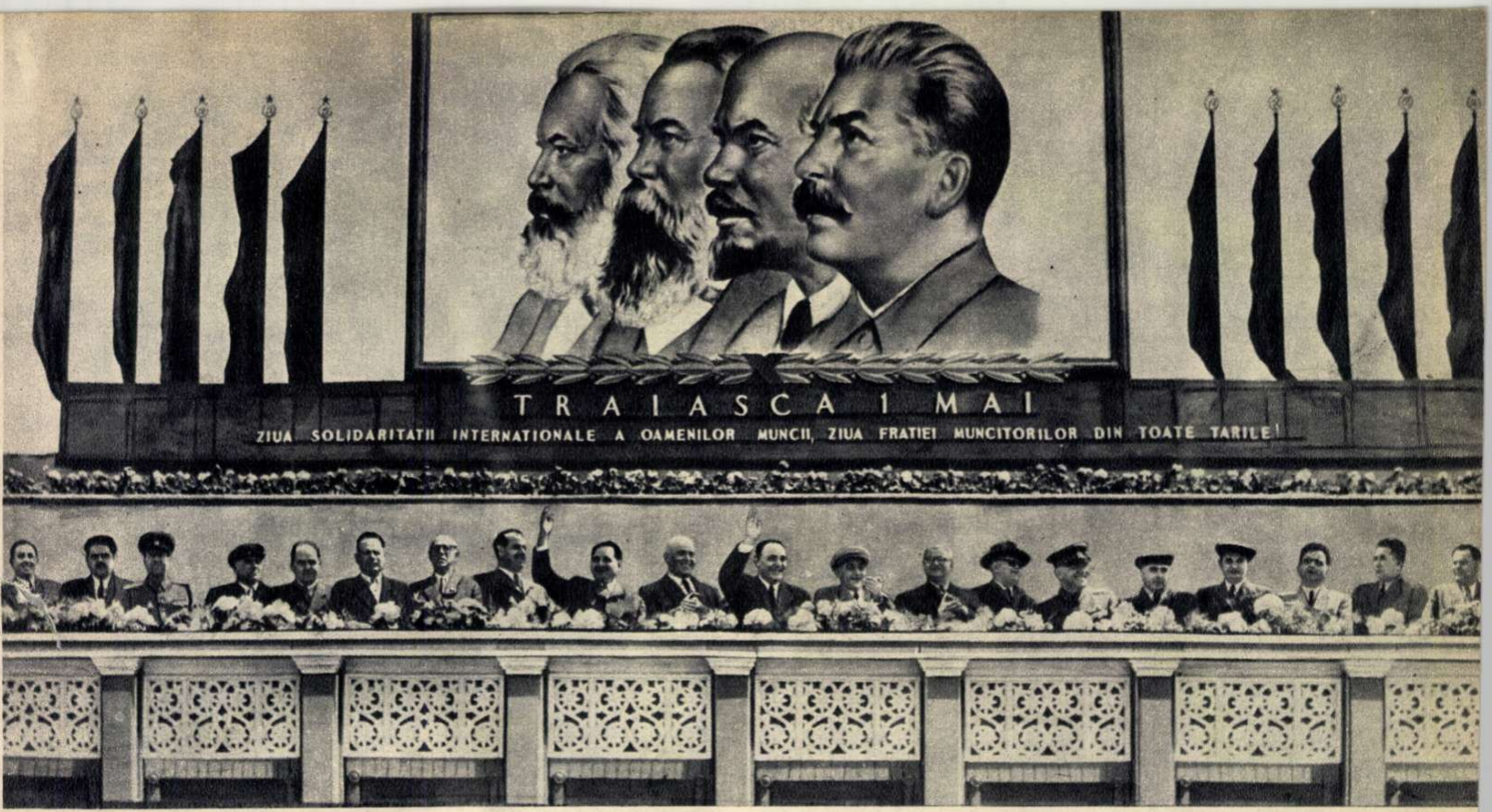
TRAIASCA 1 MAI
ZIUA SOLIDARITATII INTERNATIONALE A OAMENILOR MUNCII, ZIUA FRATIEI MUNCITORILOR DIN TOATE TARILE!

Un aspect al tribunei centrale din Piața „I. V. Stalin", în timpul demonstrației oamenilor muncii.

vara patriei. Și după ei, simbolizînd parcă brațul înarmat ce apără viața noastră liberă și viitorul fericit al tezaurului cel mai de preț al patriei, copiii, — au urmat rîndurile strînse ale neînfricatelor gărzi muncitorești. Apoi, pe linia aceleiași simbolice succesiuni, schimbul de mîine al industriei noastre socialiste: elevele și elevii școlilor Rezervelor de Muncă.

Coloanele s-au scurs pe urmă una după alta, timp de ceasuri întregi: harnicii metalurgiști de la „23 August", „Republica", „Mao Țze-dun", „Boleslaw Bierut", „Tudor Vladimirescu" ; ceferiștii de la „Grivița Roșie"; țesătoarele și țesătorii de la „7 Noiembrie", „Ilie Pintilie", „Mătasea Populară" ; constructorii de utilaj electric de la „Dinamo", „Electroaparataj", muncitorii fabricii de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej"; oameni ai muncii din agricultură în frunte cu muncitorii din gospodăriile de stat și delegațiile de colectiviști din comunele din preajma Capitalei; coloane de oameni ai științei, artei și literaturii, profesori și studenți ai institutelor din București, funcționari ai instituțiilor de stat, sute de mii de tineri și vîrstnici, bărbați și femei, uniți prin hotărîrea comună de a lupta și învinge în marea bătălie pentru construirea socialismului și apărarea păcii.

... A trecut miezul zilei și coloanele de oameni ai muncii din cele opt raioane ale Capitalei continuă să se scurgă prin fața tribunelor din Piața „I. V. Stalin", manifestîndu-și bucuria și dragostea de viață. Uriașa demonstrație este încheiată, prin defilarea — devenită și ea tradițională — a sportivilor, urmată de sunetele fierbintelui imn al proletariatului, „Internaționala". Dar prin aceasta nu s-a încheiat decît demonstrația, nu și sărbătoarea. Pînă tîrziu în noapte, scenele în aer liber ale teatrelor de vară, pajiștile parcurilor și grădinilor, piețele publice și bulevardele Capitalei au răsunat de veselia poporului ce a sărbătorit, pentru a zecea oară în libertate, marea sărbătoare internațională a celor ce muncesc.

Defilează gărzile muncitorești.

Elevi ai școlilor Rezervelor de Muncă, viitoare cadre ale industriei noastre socialiste.

Plini de voioșie și încredere, pionierii mulțumesc partidului pentru copilăria lor fericită.

Insemnări din primele zile

de Jan **VINERSAN**

strungar la S.M.T.-Miroși, reg. București

Ultimele proiecte și angajamente, în curtea fabricii, înainte de plecare..

Vineri, 9 aprilie

In sfîrșit, iată-mă la gară. Pe scările din Grivița, așa cum m-am înțeles cu ei. E destul de răcoare pentru aprilie. Noroc c-am ascultat-o pe soacră-mea și mi-am luat paltonul. Imi pun bagajele jos și mă uit de-a lungul străzii. Tramvaiele sînt încă goale. La ora asta, ieri, alaltăieri, de-abia mă îmbrăcam să plec la fabrică. Și azi m-am sculat cu noaptea-n cap. De, nu toate zilele sînt ca asta. Nu-ncepi mereu un nou fel de muncă, de viață, Vinersane. Gîndul ăsta îmi dă parcă un simțămînt de nou, de renăscută tinerețe. Mi se pare că nimeni nu mai este ca mine și mi-e ciudă pe toată lumea care se perindă pe scări că nu știe că plec să lucrez la un S.M.T. Imi înfund mîinile în buzunare și-ncep să fluier „Ilenuța tractorista“. Deodată îmi vin în minte tractoarele. Cîte or fi la S.M.T.-Miroși? Le-aud parcă zgîlțîind aerul cu duduitul lor înfundat, le văd scormonind pămîntul cu șenilele dezlănțuite, și-n larma lor aud parcă glăsciorul lui Jenică: „Tăticule, dă-ți cuvîntul de onoare c-ai să mă sui pe K.D.-eu cînd oi veni la S.M.T.“ Surîd amintindu-mi fetișoara lui solemnă și-mi aprind o țigară. E tare, parcă-i de fontă. Dac-aș avea strungul la mine, pun rămășag c-aș putea să-i iau șpan. Mi-amintesc de strungul lăsat la „Semănătoarea“. L-am dat ieri la prînz în primire lui Mauriciu Spitz. Om de ispravă. O să lucreze strașnic la el. Acum mă gîndesc la mine. Cu ce strung o să lucrez la S.M.T.? Mă cuprinde nerăbdarea. Și trenul pleacă de-abia peste două ore. Măcar de-ar veni mai iute ceilalți. Să mai stăm de vorbă. N-apuc să-mi spun asta, că apare Dincă. Cu nevastă-sa. „Credeam că te-ai răzgîndit“ — îi strig din capul scării. El stă locului, pufăie din țigară, se preface supărat și-mi plătește cu aceeași monedă: „Nu, tăticule, că eu nu mi-s d-alde Vinersan.“ Rîdem toți trei, ne strîngem mîinile și-ncepem să vorbim despre plecare. „Dumneata ziceai să se răzgîndească — începe Irina Dincă. — Da, știu c-ai glumit, dar vreau să spun... Apoi, nu-l cunoști. I-am zis: „stai omule, trebuie să ne reparăm căsuța, c-o să se mărite azi mîine fata. Avem interese... un' te duci?“ „Unde trebuie să mă duc — mi-a răspuns el — și dacă tu nu-nțelegi că acolo sînt interese mai mari pentru noi decît reparatul casei, ce să mai discutăm?“ Pînă la urmă i-am dat dreptate. Dar mă gîndeam ce-o să mănînce... cum o să doarmă... c-o să-i fie greu. „O să-mi fie, dragă, și? — mi-a răspuns. Știu că nu mă duc la plăcinte. Că dac-ar fi așa lesne, n-ar fi nevoie și de mine la S.M.T. și-aș rămîne-n cuib cu tine.“ El rîdea dar mie mi se roșiseră obrajii de rușine. Că-l trăgeam înapoi. I-am dat dreptate. I-am promis că mă ocup eu de reparatul casei și i-am făcut geamantanul .

Dincă rîde și o ia de umeri: „Acum du-te, Irină. N-are rost să stai de pomană în frig. Cu salariul pe martie ți-am spus cum faci. Il iei de la fabrică. Nouă, momentan, știi, ne-a dat cîte un avans, așa că nu-mi trimite bani. La revedere și vezi, fii atentă cum repară temelia. Că temelia e totul.“

„Așa e“ — auzim din spate o voce. Vocea tovarășului Dragomir, din biroul organizației de partid, care ne însoțește la S.M.T. „Hai noroc, semetiștilor! — ne ia el repede. Cum stați cu reparațiile la tractoare?“ „Deocamdată reparăm o casă“ — rîd eu, uitîndu-mă la Dincă, și din spatele lui îl văd apărînd pe Diaconu. Lucrează — adică lucra pînă a nu fi semetist — alături de Dincă, la secția V-a mecanic-șef. E mecanic iscusit, numai că-i cam subțire îmbrăcat. „Era bine să-ți fi luat paltonul, îi spune Dragomir. — Trebuie să-ți aperi sănătatea!“ Dar Diaconu prinde să se laude cu rezistența lui la frig și atunci Dincă, vorbărețul, începe să ne povestească amintiri din copilărie. Acum pică și Poznaieș. Alergînd. Ne povestește aventura lui de astă-noapte cu ceasul nedeșteptător și noi rîdem de parcă am fi la un film comic. Sîntem toți. Avem bilete, țigări și, mai important ca orice, bună dispoziție. Ne luăm geamantanele și ne suim în tren. Mai stăm puțin și pornim. Apar ogoare, un pîrîu,

Diaconu, în căutarea unei piese prin sculăria atelierului mecanic... „Mîine, venim cu toții să facem și aici muncă voluntară.“

zărim niște miei ca niște grămezi mișcătoare de zăpadă, un țăran care-și ară pămîntul... „Cum or sta cu aratul și însămînțatul la S.M.T.-ul nostru?" — începe Poznaieș, privind gînditor pe fereastră. Prinde fiecare să facă presupuneri.

„Voi v-ați luat sculele de la uzină?" — aud deodată glasul grijuliu al lui Dragomir. „Luat" — îi răspundem în cor și ne uităm spre plasa de bagaje. Pachetele sînt acolo. Ciocane, șurubelnițe, truse de chei fixe, de chei tubulare... Mă gîndesc din nou la strungul care m-așteaptă la S.M.T. Il întreb de el pe Dragomir. Il știe, pentru că a mai fost la Miroși. Doar S.M.T.-ul e patronat de „Semănătoarea". „Ai să-l vezi matale — îmi răspunde Dragomir. — Să nu te aștepți să fie ca unul de la fabrică. E slab. Noi, împreună cu conducerea uzinei, ne-am gîndit însă să vă trimitem curînd unul bun. Numai voi să fiți serioși, să lucrați bine." „Se poate, tovarășe Dragomir?" — sar eu și-mi vine să-l îmbrățișez de bucurie. Nu mai am răbdare să stau. Mă ridic și mă duc la fereastră. Lîngă Dincă. „Auzi că strungul e slab, reformat. Ne trimite uzina altul. Dar noi o să-ncercăm să-l punem și pe ăla pe roate. Ce zici?" „S-a făcut" — îmi răspunde Dincă. Imi dă un sandviș și-ncepem să facem proiecte.

Am schimbat trenul. Ne îndreptăm spre Miroși. Afară s-a întunecat și în vagon e aproape întuneric. „E comună mare Miroși?"— aud deodată glasul lui Poznaieș. „Mare — îi răspunde cineva. — Are și S.M.T." „N-oți fi lucrînd p-acolo?" — caută să ghicească Poznaieș. Ca fiecare din noi, e nerăbdător să vadă mai iute pe cineva din S.M.T.

Stau lîngă Dincă. Tot proiecte ne facem. Deodată apare o femeie. Cu un copilaș în brațe. Dincă îi dă locul lui și peste puțin aflăm că femeia merge la bărbatu-său, la S.M.T. „O fi el șofer bun — spune ea amărîtă — dar e bărbat rău. Vrea să mă lase." Dincă își notează numele lui într-un carnețel și-i promite c-o să vorbească cu el. „Nu se poate — îmi spune pe șoptite — să stăm cu mîinile-n sîn cînd un om de la noi face una ca asta." A spus „de la noi" cu firesc. Parc-ar fi vorbit de „Semănătoarea" sau de casa lui.

Am ajuns la Miroși. După toate informațiile avem de făcut vreo doi kilometri pînă la S.M.T. și ne pregătim sufletește. Dar nici nu apucăm să coborîm bine — Diaconu își trage încă geamantanul din tren — că deodată auzim prin semiîntuneric: „Tovarășii de la „Semănătoarea" să poftească aici, la mașină . Ne uităm unul la altul. De unde-or ști cei de la S.M.T. că am sosit acum?" Dragomir zîmbește pe sub mustață. Noi ne-nveselim și ne ducem spre cel care-a strigat. Sînt aici ca la cincisprezece oameni. Nici nu știu cîte mîini strîng, cine mă bate pe umăr, cine-mi spune „bine-ați venit". Cînd m-am mai dezmeticit și am pornit-o spre mașină, am recunoscut pe cei patru tovarăși de la uzină, veniți la S.M.T. astă iarnă, ca să ajute la repararea mașinilor agricole. Unul din ei, Drăghici — un puști înfipt — începe să ne povestească, de cum ne suim în mașină: „Am cărat împreună cu tovarășii de-aici, în spinare, pe viscol, vilbrochenele sosite la gară de la Centrul mecanic din Roșiori... N-am avut lemne... Semănătorile sînt de mult reparate... Cîteva zile am stat fără pîine... Cea mai mare parte a tractoarelor au plecat pe teren... Cînd mergeai pe zăpadă dădeai cu piciorul de vîrful stîlpului de telegraf... Nu ne-am lăsat..." Mașina aleargă, Drăghici povestește întretăiat, cu însuflețire de copil uimit de ce-a fost în stare să facă, și eu, drept să spun, simt un fel de ciudă c-am fost străin de toate astea.

Mașina oprește brusc. Șoferul, împreună cu nevastă-sa — femeia din tren — coboară ca plouați din cabină. „Las' c-o să-i treacă lui mahmureala" — îmi șoptește Dincă și, rîzînd, coborîm și noi. Ne întîmpină directorul și tovarăși din partea organizației de partid a stațiunii. Ciudat, n-am de loc simțămîntul c-am venit aici pentru prima oară, ci pe acela că m-am înapoiat dintr-o călătorie îndelungată.

E seară și azi nu mai putem vedea nimic. Nici măcar strungul. Auzim doar zgomotul surd al unor tractoare în rodaj și simțim mirosul ierbii crude. Mîncăm și ne ducem la culcare. Intr-o cameră simplă. Fără pretenții. Nici noi nu avem pretenții. E călduț, cearșafurile sînt curate și saltelele foșnesc ușor la apăsare. Imi vine în minte salteaua mea de acasă, care, drept să spun, e mai moale. Dar nu am nici un regret... Inchid ochii gîndindu-mă la Jenică, la tractoare. Poate că visez cînd aud prin întuneric glasul lui Dincă: „Șoferul pleacă la noapte cu autocamionul la București... Are de luat trei motoare K.D. de la „Clement Gottwald", unde au fost la reparat... Trece și pe la mama, „Semănătoarea", să ne dea niște piese... Nu s-a împăcat cu nevastă-sa... Cînd o veni trebuie să-l luăm la rost..."

Măi, măi, Dincă, vorbărețule, toate alea le știi...

Sîmbătă 10 aprilie

Vorba lui Diaconu: ne-am sculat primii din sat. Pentru că de-abia după ce ne-am spălat pe dinți au început să cînte cocoșii. Ne-am îmbrăcat și am pornit-o pe ploaie, spre ateliere. Am intrat, după un înot serios prin noroiul din curte, la mecanică. Muncitorii începuseră să sosească. Treptat ne-a învăluit zgomotul acela de ciocan, bor-mașină, polizor, atît de obișnuit atelierelor mecanice în orele de producție. Un tînăr șlefuia un lagăr la menghină, altul găurea o piesă, un al treilea începuse să sudeze. Un băiețandru, murdar de motorină de la nas pînă la picioare, a apărut în ușă și i-a strigat unuia care tot meșterea la un radiator: „Tot nu ești gata, tovarășe Gheorghe? Hai, bre, mai iute, că după masă trebuie să plec cu brigada."

Noi ne uitam la toată agitația aceea, la însuflețirea cu care se lucra și căutam să prindem firul — cum s-ar zice. „E cu totul alt specific de muncă decît într-o uzină" — a conchis într-un tîrziu Poznaieș, gînditor. „Aici, lucrarea pe care ai făcut-o e imediat folosită." Am cercetat pas cu pas atelierul. Am văzut că se lucrează cu însuflețire, dar am mai văzut ceva: că e multă dezordine. „Uite colo, tăticule — a început Dincă. — S-au demontat trei motoare deodată și s-au amestecat piesele... Păi, cum, măi, treabă-i asta? Fiecare piesă are inima ei, toleranța ei... Dac-o pui la alt motor, șchiopătează... Uite dincolo: băieții ăia se chinuiesc să completeze conductele de ulei și nu găsesc șuruburi pentru anexe. Ăl mai roșcovan l-a trimis pe altul să caute prin magazia de fiare vechi... Vedeți colo? Șuruburi aruncate pe jos, călcate în picioare..."

„Da, așa e la noi — am auzit o voce din spate. — Dumneavoastră sînteți tovarășii care au venit aseară de la „Semănătoarea"? Vă așteptam... îmi pare bine c-ați venit... Eu sînt Gheorghe Voicu... mecanic aici... da... așa e la noi... dezorganizat". „Dar ce face șeful de atelier?" — s-a mirat Diaconu. „Ce face inginerul-șef?" — a întrebat Poznaieș. „Inginerul? Ce să facă... — a răspuns Voicu cu tristețe. — Nu se ocupă, nu-și dă interesul și treburile merg prost. O să vedeți și dumneavoastră." Noi ascultam cu încordare. „Dar de ce nu-l criticați?" „L-am criticat, tovarășe, pînă am crezut că-i om de îndreptat, că nu ni-e frică nici de dracul. Dar cu el nu mai merge..." „Dar directorul? Ce face directorul?" — a întrebat Poznaieș. „Vezi — a început Voicu plimbîndu-și mîna pe un lagăr — el n-ar fi om rău, dar s-a lăsat moale, pe tînjeală. Noi, comuniștii de-aici, l-am criticat și pe el, și pe cei din biroul organizației de partid că-s nepăsători, că trec cu vederea și nu-și dau interesul pentru muncă. Dar vezi? N-au luat în seamă și treburile merg tot prost."

S-a lăsat o tăcere apăsătoare. A spart-o Dincă, cu vocea lui: „Măi tovarășe Voicu, treburile nu trebuie să mai meargă prost. Voi ăștia mai vechi aici, noi ăștia noii, putem pune dacă vrem piciorul în prag. Hai? Ce zici?" Ghiță Bolț — așa l-au poreclit oamenii, că-i chițibușar la motoare, —s-a uitat la Dincă, la noi toți și a spus simplu: „Să punem, tovarășe, că pe noi ne lovește dacă merge treaba prost. Acum, cu dumneavoastră sîntem mai mulți."

Am picat și noi ca musca-n lapte — aș fi spus în urmă cu ani într-o asemenea împrejurare. Acum îmi părea bine că eram aici în situația asta. La urma-urmei n-am venit să ne distrăm. Și nici să suflăm în păpădie. Am venit să luptăm. Cu lipsurile, cu greutățile, cu indisciplina și, dacă e nevoie, cu sabotajul.

Cînd am ajuns la strung, drept să spun, mi s-a strîns inima. Mi-am dat seama că e mai bătrîn decît taică-meu. Căruciorul e mînuit greoi de o manivelă. Nu există „übersetz". Axul vibrează,

„Ehei, tăticule, să fii sănătos! ne-am sculat de-o juma' de oră. Că avem treabă, nu glumă..."

Munca voluntară pentru strîngerea pieselor și fiarelor vechi, risipite prin curte, n-a fost o simplă operație mecanică. Muncitorii veniți de la oraș i-au ajutat pe cei de la S. M. T. să pătrundă semnificația adîncă, socialistă a acestor cuvinte.

„Vreau să-ți fac o critică tovărășească" — îi spune lui Dincă, Traian Burcea, fierarul.

Diaconu (dreapta) e pasionat după șah. Mai adineaori a început partida cu Dumitru Ion.

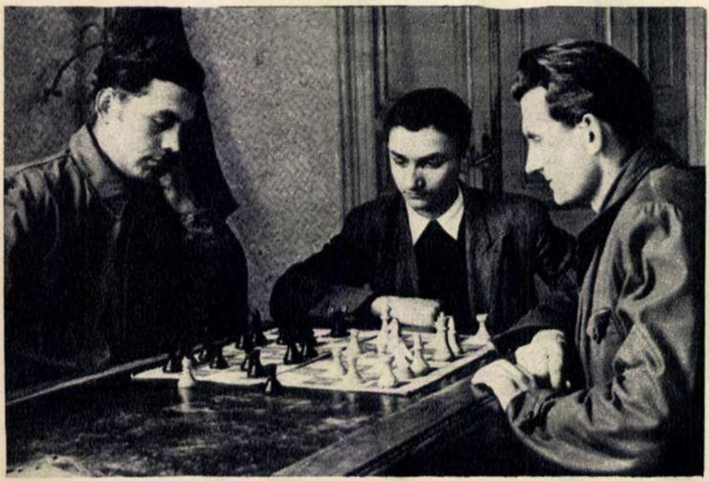

La secerători-legători... „Cuțitele astea trebuiau și ele unse, puse în lăzi, cu cîte-o etichetă..."

nu are stabilitate, iar șpanul trebuie să-l iei pe ghicite, pentru că șpinglul n-are tamburul gradat. Dar, pe lîngă asta, strungul e și prost întreținut. E murdar, nu are postament, masa e plină de lovituri, cureaua e aproape distrusă. „Ce mai poți face la el, Vinersane?" — mi-a spus fără nădejde Poznaieș. In sinea mea am gîndit cam la fel. Dar numai cale de o clipă. Pentru că deodată am auzit vocea lui Diaconu: „Putem face, Poznaieș. Dacă nici noi n-om putea, atunci degeaba am venit aici."

Nu știu cum, dar vorbele astea ale lui Diaconu ne-au îmbărbătat. Afară ploua, era frig ca iarna, dar noi am ieșit veseli din atelier.

Ne-am dus la șopronul unde erau adăpostite secerătorile-legători. Pe drum pînă acolo gîndul m-a purtat în urmă, la uzină. Mi-au apărut în față șiruri lungi de secerători, puternice, noi, strălucitoare, ieșind pe porți, ca niște copii îmbăiați, la plimbare. Cînd le-am zărit sub șopron, am oftat. Sub ploaie, sub zăpada de astă iarnă, li s-a scorojit lemnul, li s-au ruginit piesele, cuțitele. „Bine, măi tovarășe — a spart Dincă muțenia în care căzuserăm — n-ați avut unde să le adăpostiți de zăpadă și ploaie, deși se putea încropi ceva... Dar de ce nu le-ați scos astă toamnă, după lucrări, cuțitele? Să le fi uns, să le fi pus în niște lăzi, cu cîte-o etichetă." Insoțitorul s-a rezemat gînditor de stîlpul șopronului și a ridicat din umeri: „Drept să vă spun, nu ne-a venit în minte așa ceva... Și apoi, nimeni nu ne-a îndrumat". „Ce-i aia, tovarășe, că nu v-a îndrumat nimeni? Ce, sînteți micuți?" — a sărit înciudat Poznaieș. Pe urmă s-a domolit dintr-odată și-a spus de parc-ar fi vorbit cu unul din copiii săi: „De-acum o să facem treburile astea împreună. Cît vă pricepeți voi, cît noi, o să meargă treaba mai bine". Omul n-a răspuns nimic. Nici da, nici ba. Se uita mut, cu amărăciune, la cuțitele secerătorilor.

Spre prînz am avut o ședință. Cu conducerea și cu muncitorii stațiunii. Atunci ne-au cunoscut oficial — cum s-ar zice. Cel mai mult mi-a plăcut cum a vorbit Dincă. Fără cuvinte meșteșugite și fără pretenții de orator. Simplu: „Am venit, tovarăși, să vă ajutăm. O să vedeți că nu vorbim vorbe-n vînt. Vă cerem însă și noi ajutorul. Cunoașteți problemele de aici mai bine ca noi. Arătați-ni-le. Și noi o să vă arătăm părerea noastră. Uite, bunăoară: ar fi bine să facem cu toții o oră de muncă voluntară ca să adunăm piesele răvășite prin curte și să le triem pe alea din magazia de piese vechi. Că-i păcat, tovarăși, să înmormîntăm acolo sumedenie de piese care ne trebuiesc. Tot noi le-om căuta și nu le-om găsi."

In sală nu se auzea nici bîzîit de muscă. La vorbele lui Dincă vreo cîțiva clătinau capul; unii se uitau la el în rîs. „Propun să reparăm ușile la atelier, a continuat Dincă. Nu putem sta așa vraiște, ziua și noaptea, fără garduri la stațiune, fără uși la ateliere. Orice dușman poate intra în voie. Și apoi, tovarăși, de ce să ne ascundem după degete? Am auzit că unii dintre noi obișnuiesc să mai pună mîna pe ce e bun obștesc. Să reparăm ușile, să le încuiem și, după orele de lucru, să nu mai aibă nimeni voie să mai intre în atelier." „Da, da" — au strigat cîțiva.

„Și mai vreau să spun ceva, tovarăși — a încheiat Dincă. — Să ne criticăm. Și voi pe noi, și noi pe voi. Numai așa ne putem ajuta."

După masă ne-a cam prins frigul. Din cîte am auzit, lemne nu sînt în stațiune. Nu s-a îngrijit administratorul să aducă cîte trebuiau. Așa se face că astă iarnă s-au luat conductele de alimentație de la peste zece tractoare și s-a făcut cu ele un sistem de încălzire cu motorină a atelierelor... Acum motoarele nu mai au conducte. Altele noi nu se găsesc. Au fost suspendate cele vechi într-un fel rudimentar și tractoarele pierd pe teren zeci de litri de motorină pe zi... Da' ce spuneam? Că nu avem lemne. Am pornit-o, Dincă și cu mine să adunăm scînduri rupte de prin noroiul de prin curte. Strînsesem un braț frumușel cînd am ajuns în fața fierăriei. Acolo, în prag am găsit o stinghie cu un fel de balama la cap. Era ruptă și Dincă a luat-o. Deodată a apărut din atelier un om. Mărunt, tăcut, cu o căutătură adîncă, inteligentă. „Pentru foc?" — ne-a întrebat scurt. „Da — i-am răspuns veseli, cu gîndul la căldură." „Dumnealui — a zis omul arătînd spre Dincă — a cerut în ședință să ne criticăm tovărășește. Uite, eu acum vreau să vă critic. C-ați luat stinghia aia cu balama. A fost o apărătoare de soare pentru tractorist... Acum e ruptă, dar o putem repara."

Nu știu cum vine asta să-ți fie rușine și să te bucuri în același timp. Dar am avut simțămîntul ăsta. Mi-era rușine că tocmai noi făcusem ce nu trebuia și mă bucuram că un muncitor de-aici ne criticase și arătase grijă pentru bunul stațiunii. „Iți mulțumim că ne-ai criticat, tovarășe" — m-am trezit că-i spune Dincă în timp ce așezam stinghia lîngă zid. „Pe mine mă cheamă Dincă. Pe dumnealui Vinersan". „Mie-mi zice Burcea, Traian Burcea" — a spus omul, dîndu-ne mîna și ne-am despărțit.

„Vezi, Vinersane, — mi-a spus Dincă după ce ne-am mai depărtat. — Ăștia-s oamenii cu care o să luptăm".

M-am minunat cît de asemănător gîndesc cu Dincă. Pe urmă mi-am dat seama că e firesc.

Poznaieș a aprins focul — el a fost azi de jurnă — și am ieșit. Să vedem satul, să ne cumpărăm țigări și lapte. Pentru că, drept să spun, după ciorba și mîncarea de praz de la prînz ne e cam foame. Satul e frumos, dar pustiu. Pentru că plouă. Am stat de vorbă cu țăranul de la care am luat laptele. Ne-a spus că pămîntul e prea moale și nu poate ara. „Cînd s-o zvînta o să trebuiască să-i dai bătaie" — a spus gînditor Diaconu. „Păi, cum? O să mă mai prindă dracul pe acasă?" — a răspuns omul întărîtat.

S-a făcut întuneric. Am ajuns acasă. Scenă de familie: Dincă își lustruiește bocancii; Diaconu joacă șah cu un tractorist; Poznaieș s-a apucat să scrie a-lor lui. Eu aș vrea să mă culc. Vorba tușei Roza, care ne face curățenie: „Aerul, maică, Te trage la somn."

(Urmare în numărul viitor)

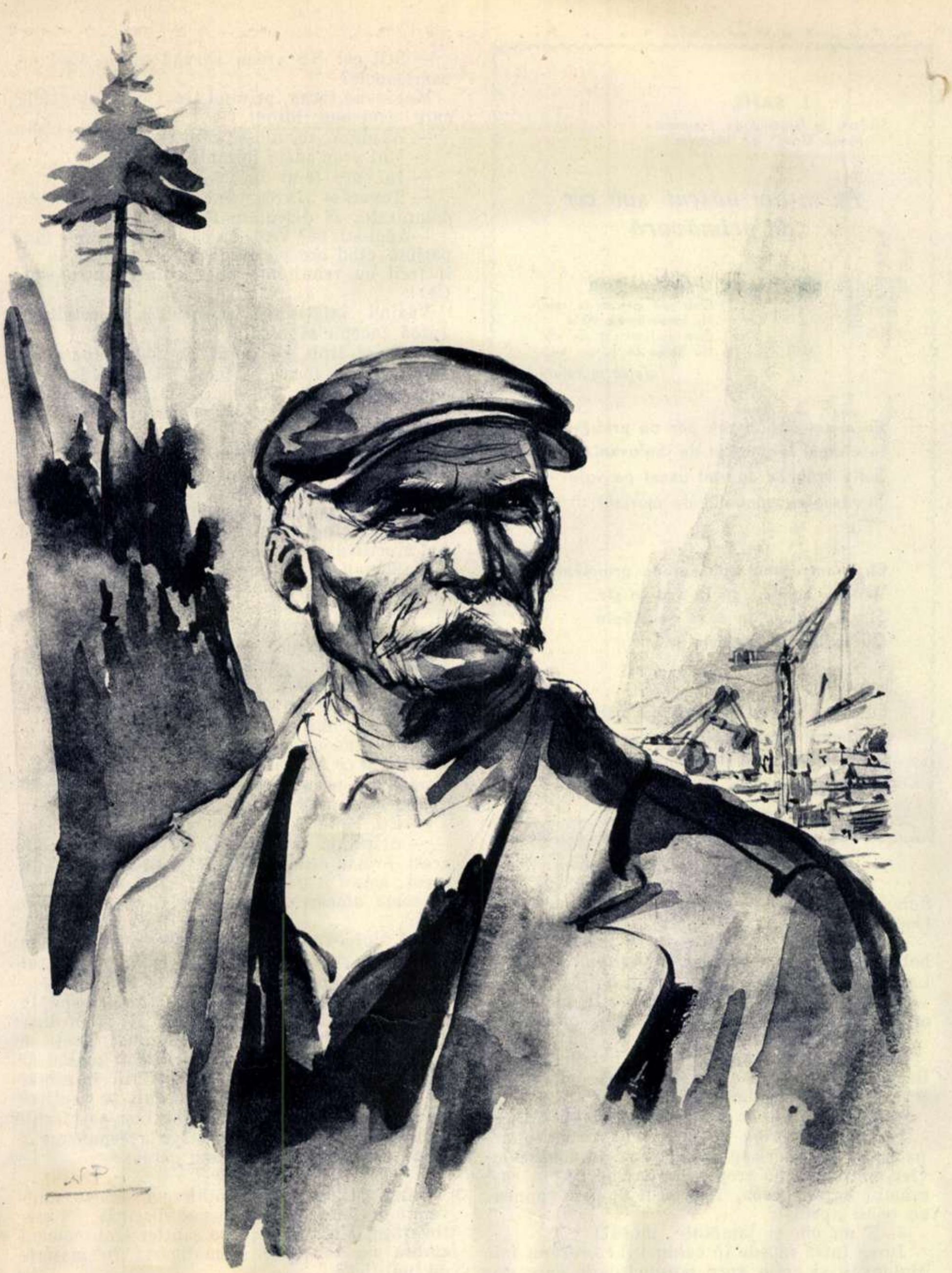

BACI JURCA

– schiță –

de Titus **POPOVICI**

Ilustrații de Niki **POPESCU**

Pe la ceasurile cinci ale dimineții, cobora ca de obicei trenul de la șantier. Era un tren neobișnuit, fără acoperiș, alcătuit doar din două șiruri de bănci așezate pe roțile înguste. Cînd urca, îl trăgea o locomotivă preistorică; îl purta cu greu, pufăind și grohăind, zvîrlind valuri de fum pe coșul bulbucat ca o ceapă. La coborîș, trenul mergea singur; doar la cotituri trebuia să fie frînat, ca să nu sară de pe linie. Sub roțile lui pîcîiau des traversele podurilor; jos, urla dezlănțuită apa Cerniței și un ochi ager putea observa, în șuvoaiele cristaline care zbucneau printre colții suri de stîncă, spinările roșii-cenușii ale păstrăvilor. Din cînd în cînd, trenul părea că se scufundă în prăpăstii; atunci cerul se ivea sus de tot, ca o dungă albastră și limpede, mărginită de pereți uriași; alte ori, trenul ieșea pieziș pe coasta dolinelor, unde iarba era măruntă, crudă și parcă aurie; împrejur se înălțau dealuri rotunde ori țuguiate, cu vîrful dezgolit, străjuit de cîte o așezare păstorească, singuratică în acele înălțimi. Aerul era tăios, înțepător și tare. In goana nebună a trenului nu se auzea decît vîjîitul vîntului și clănțănitul roților, rareori acoperite de țipătul apelor oprite în cale de vreo muchie de stîncă.

In dimineața de care vorbim, la frînă stătea Petrea Marcului, un flăcău zdravăn cu obrazul osos, sub a cărui piele tăbăcită de vînt jucau oase puternice. Iși suflecase mînecile largi ale cămășii și stătea crăcănat, privind țintă înainte. Trebuia să fie cu toată luarea aminte; nu odată se întîmplase ca vreun trunchi de pom să stea de-a curmezișul liniei. Mai ales la cotituri, asemenea lucru era cu mare primejdie.

Alături de el, pe banchetă, se frămînta Grozea, magazinerul șantierului. Ori de cîte ori trebuia să coboare cu trenul, trecea prin spaimele morții și nu se putea sili să nu-și aducă aminte de cîteva pățanii grozave: trenul azvîrlit în prăpastie, zdrobit zob, oameni făcuți piftie... și așa mai departe. De aceea îi era foarte ciudă pe Petrea, care în asemenea clipe găsise de cuviință să înceapă să cînte.

Grozea căută spre vecinul său, baci Mihai Jurca, voind să găsească la dînsul sprijin sufletesc, dar bătrînul privea aiurea și mormăia ceva, părînd destul de supărat. „O fi avînd necazurile lui, se gîndi îngăduitor Grozea... L-au chemat la regională, să-l frece“...Se întoarse așadar spre inginerul Popan; acesta fuma liniștit și-și ținea pe piept cu amîndouă mîinile ziarul pe care vîntul îl zdrențuise de tot. Grozea ar fi dorit nespus să tăifăsuiască cu cineva, deoarece vorbind, trebuia să zbieri ca să te faci auzit și să pîndești buzele celuilalt, pentru a pricepe ce zice. N-aveai vreme să te gîndești la deraieri, prăbușiri și alte nenorociri. Dar inginerul era de asemenea preocupat cu ale lui.

— Să nu uiți, tovarășe Jurca — spuse totuși după un timp Popan — să te interesezi ce-i cu materialele celea... Parastasul și...!

Jurca rîse în sine. Acum patru luni, cînd venise pe șantier, inginerul Popan era firav și alb ca o domnișoară și vorbea în bobote de nu-l pricepeai ce vrea să spună. Pe urmă s-a învățat să glăsuiască vîrtos, pomenind, cînd era necăjit, de alcătuirile cele mai sfinte ale cerului...

— Nu uit.. nu uit... Că ai noștri se pare că s-au lipit cu dosul de fotel. Inginerul zîmbi stînjenit. „Ai noștri“ era Gheorghe Jurca, feciorul bătrînului, primul secretar al regionalei de partid. Popan se aplecă spre baci Mihai.

— Te-au chemat, zici?

— M-au chemat, se necăji Jurca, scoțîndu-și șapca ponosită și trecîndu-și mîna prin părul argintiu, tuns scurt, militărește. Nu-i bai! Am să le spun cîteva vorbe dulci...

Trenul coti, trecînd pe lîngă o îngrămădire de pietre albe, deasupra cărora se înalță o stea roșie.

— Aici, spuse Jurca îngîndurat, l-au omorît în '34 pe Szilagyi... Era președintele sindicatului roșu și venise sus, la tăietori, care aveau o ceartă cu domnul Bolcoș, patronul... Oamenii lui Bolcoș îl așteptaseră la cotitura asta și, cînd au văzut că trenul coboară, au împins pe linie un vagon plin cu pietriș. Lui Szilagyi i-au zdrobit capul, iar frînarul s-a ales cu un picior tăiat. Acum e paznic la fabrica de ghete.. Avea, pe acea vreme, 19 ani... Da... da... așa a fost...

Popan îl privi pe furiș, cu oarecare duioșie. Cînd venise pe șantier la început și toate erau așa de încurcate de nu știai încotro s-o apuci, se ciocnise de cîteva ori cu el și — de ce n-ar mărturisi-o? — îi purtase o frică grozavă. Bătrînul Jurca, mecanicul-șef al șantierului, era foarte liber la gură și nu cruța pe nimeni. Cînd i se părea că o treabă nu este făcută cumsecade, își ieșea din fire și făcea o zarvă de se cutremurau oamenii și rămîneau fără glas. Ceea ce-l enervase atunci pe inginer era faptul că bătrînul se amesteca în toate, ca și cum el ar fi răspuns de toate: de măsurile de protecție împotriva accidentelor, de sosirea materialelor, de înființarea unui cor sau de necazurile vreunui tinerel care avea o iubită la oraș, și-i ducea dorul.

Cînd își amintea de perioada aceea, Popan surîdea, cu un fel de înduioșare; de greutățile care fuseseră — destule — vorbea cu mîndrie, ca și cum el le-ar fi rezolvat pe toate. Și n-a fost ușor; însuși primul secretar al regionalei a stat atunci pe șantier vreo trei luni. Popan nu voia să-și mărturisească, dar și de el s-a temut puțin, pînă și-a dat seama că e un om minunat (da, termenul era foarte bine găsit) la fel cu... tatăl său, baci Mihai Jurca.

Acum Popan nu se mai mira de ce oamenii, cînd ajungeau la vreo ananghie, veneau să se sfătuiască cu Jurca, chiar dacă problema lor n-avea nici o legătură cu șantierul. Și acum cîteva zile, cînd nici un tăietor de lemne din Nuced, nu venise la muncă, bătrînul s-a dus în sat, iar a doua zi oamenii ieșiră cu toții la lucru... Ce-o fi vorbit cu Iordan, președintele sfatului de acolo, ce-o fi făcut, Popan nu știa...

Lui Jurca i se părea că drumul e prea lung. Abia aștepta să dea ochii cu Holtzmann de la evidența cadrelor. „Ei, să te văd, fițăngăule, ce-ai să-mi spui! Măi, măi... Mai ieri era un puşti cu ochelari şi cu picioare de cocostîrc — şi acuma mă cheamă să mă ia la rost... Comedie mai mare ca asta, nu-i alta cu putinţă... Cum se împăuna în '42 cînd i-am dat un teanc de manifeste! De bună seamă îşi închipuia că dacă duce la bun sfîrşit sarcina asta, s-a sfîrşit cu regimul burghezo-moşieresc..."

Se pomeni rîzînd. „Tare-s curios ce o să-mi spună. De bună seamă, acuma, că a isprăvit cu universitatea de partid, are să mă scoată un hîrb ruginit şi mi-o ţine o întreagă prelegere. No, nu-i bai, om mai vedea noi. Că doar am citit „Capitalul" pe vremea cînd el îşi rupea încă nădragii pe gardul vecinilor..."

Trenul îşi încetini mersul. Ajunseseră la Zîgora. In gară era o forfotă nemaipomenită: stive uriaşe de lemne se înălţau în toate părţile, o macara ridica dintr-odată grămezi întregi şi le aşeza pe paltforma vagoanelor. Oamenii strigau. Cînd îl văzu pe Jurca, şeful gării o tuli diplomatic în birou: se temea de el ca de dracu'! Odată bătrînul venise să-i ceară socoteală pentru întîrzierea unui transport, şi toată ziua după aceea şeful avusese impresia că e un criminal periculos sau, în cel mai bun caz, un om pătat definitiv în ochii muncitorilor de pe şantier.

Petrea îşi aprinse o ţigară şi-l întrebă pe Jurca cu glasul lui gros:

— No, dară, cînd vii înapoi? Dacă te întorci pînă desearā, tot eu te-oi duce sus.

— De bună seamă că mă întorc, se oţărî bătrînul. Că doar n-am multă vreme de pierdut pe-acolo. Una, două, şi-i gata... Le arăt eu lor!...

Se urcară într-un camion care mergea spre oraş. Mai liniştit, Grozea căpătă chef de vorbă. Se aplecă spre Jurca şi-l întrebă compătimitor:

— Şi cum a fost, baci Mihai, afacerea ceea cu Iordan?

Dintr-odată Jurca se înnegură şi se încruntă atît de cumplit, încît Grozea se sperie. „Dar la ce dracu' mă amestec eu în treburile oamenilor?" se certă el singur.

— Nimic, ce să fie? mormăi supărat Jurca. Ia, l-am lămurit o leacă...

Grozea rîse încuviinţînd. Aflase el pe şantier că lămurirea asta ar fi fost un pui de bătaie pe care bătrînul i-a tras-o preşedintelui. Care fusese pricina, nu ştia, şi ar fi dat oricît numai să afle. Dar Jurca nu părea să aibă chef de poveşti. Sugea un muc de ţigară pe care vîntul îl făcea să ardă de trei ori mai repede. Camionul gonea zdroncănind din toate tăbliile şi ridica un nor de praf gălbui, care se învîltora în urma lui, ca o coadă de vulpe. Cerul era senin.

Cînd, în depărtare, se arătară îngrămădirile de case ale oraşului, Jurca începu să dea semne de nerăbdare. „Numai de n-aş uita ce am de spus. Că nu se poate să nu priceapă, dacă e om cu şcoală de partid! Ce ne învaţă partidul? Că atîta timp cît teoria nu-i legată de practică, e ca o busolă zvîrlită pe o masă. Poftim de te foloseşte de ea! Şi acum, cînd s-a pus în picioare şantierul, să vie un Iordan... Tii!..." Se înfierbîntă. „Pare-mi-se mie, ori e adevărat că nu i-am dat de ajuns?! Şi mai zice că-i muncitor! Işi fîlfîie origina socială de parcă ar fi steag!... Sigur, trebuie să vorbească şi cu Moldovan de la Sfatul Regional. Şi ăsta s-a stricat de cînd l-au ridicat în muncă. E moale ca mămăliga şi se teme... se teme... Aşa-i, foarte bine, întîi mă duc la Sfat. Vedem noi cum stau treburile şi acolo. Şi tare-s curios de ce nu vrea să dea camioanele?..."

Pachetul greu pe care-l avea în buzunar îi apăsa şoldul. Il scoase şi-l puse pe genunchi, spre marea spaimă a lui Grozea, care văzu cum din ziarul rupt, în care era înfăşurat, iese ţeava neagră a unui revolver.

„Miluieşte-mă doamne", se gîndi magazionerul. „Bătrînul a turbat"... Se trase cît mai departe de el.

— Măi Grozea, i se adresă Jurca, tu ce părere ai de Moldovan? Hai?

— Cum, adică, ce părere? Păi... de, ştiu eu!... Cum să zic?... E un tovarăş bun... de-al nostru... A fost muncitor şi...

Jurca dădu din mînă a lehamite şi Grozea se întrebă ce anume prostie putuse să-i scape.

In stînga şi în dreapta şoselei se întindea un cîmp deschis, acoperit cu iarbă şi bălării crude, pe care primăvara le făcea să crească slobode. Sub comanda unui locotenent tînăr, soldaţii făceau instrucţie.

I. SAFIR

Student la Institutul de literatură
„Maxim Gorki" din Moscova

Eu m-am născut sub cer de primăvară

> Cine nu-i mîncat de rele,
> Nu horea horele mele.
> Cine nu-i mîncat de rău,
> Nu horea ce horesc eu...
> *(cîntec popular)*

Eu m-am născut sub cer de primăvară,
In cîmpul larg bătut de bolovani.
Sufla vrăjmaş un vînt uscat pe vale
Şi răscolea pămîntul de ciurlani.

Eu m-am născut sub cer de primăvară,
Veneau cocorii de la sud în şir...
Şi am crescut în casă de stăpîn
Cu buruleni, cu ştevie şi ştir...

Eu m-am născut sub cer de primăvară,
In cîmpul larg cu pietre şi scaieţi.
De-aceea-n ochi şi-n inimă eu port
Intreaga bucurie-a noii vieţi.

— Aşa, aşa, se bucură Jurca. Invaţă-i pe boboci, să ştie a apăra patria. La picior arm'! La stînga-mprejur, marş!...

Uitase de grijile lui. Se ridicase în picioare, urmărind mişcările sprintene ale soldaţilor.

Intr-un tîrziu camionul se opri. Şoferul, un flăcău roşcat, cu nas obraznic şi ochi vioi, scoase capul şi strigă:

— Tovarăşe Jurca, am ajuns la Sfat!

Jurca dădu mîna cu toţi, vîrî în buzunar pachetul şi coborî sprinten. Urcă în fugă cele vreo patruzeci de trepte, în vreme ce, în camionul care pornea, inginerul Popan spunea cu ochii aprinşi:

— E un om şi jumătate, moşul!

Jurca intră repede în cabinetul secretarei lui Moldovan şi cu o voce poruncitoare, care nu admitea replică, o întrebă dacă preşedintele e aici.

— Pe cine să anunţ? întrebă secretara, oarecum speriată.

— Mihai Jurca!

Ea se sculă repede, intră în birou şi după cîteva clipe, ieşind, îl pofti zîmbitoare:

— Tovarăşul Moldovan vă aşteaptă...

— Ia te uită, măi, „mă aşteaptă"! Parcă-i diplomaţie...

Biroul era foarte elegant. Covoare moi, roş-vişinii, pereţii acoperiţi cu plăci de stejar strălucitor. In fund, la o masă înţesată cu hîrtii, dosare şi vreo cinci telefoane, era Alexa Moldovan, preşedintele. Un om înalt, gras, cu fruntea pleşuvă şi cu buze moi, de fecioară. Se ridică însă cu o grabă neaşteptată pentru statura lui şi-i ieşi înainte.

— Ia te uită, baci Mihai! Cum de-ai mai dat şi pe la noi?

— Iac-aşa, spuse morocănos bătrînul, lăsîndu-se să cadă într-un fotoliu de piele roşie. Uite aşa. Venii să stăm de vorbă.

— Ce mai nou pe şantier? Cum merg treburile?... Bucuros, Moldovan îşi freca mîinile albe.

— Tu de ce nu trimiţi camioanele celea? întrebă pe neaşteptate Jurca, încruntîndu-se. Moldovan rămase zăpăcit.

— Bine, dar... abia de...

— Da, abia de trei săptămîni au sosit. Cîte-s?

— Trei.

— Şi de ce nu le trimiţi?

— Păi, să vezi...

— Ştii ce? Nu vreau să văd nimic. Ce-i cu camioanele?

Moldovan tăcea, privind ţintă placa de sticlă care acoperea biroul.

— Aşadară, recunoşti că-i vina ta?

— Mai erau nişte formalităţi...

— In care te-ai înecat...

— Tovarăşe Jurca, încercă Moldovan cu demnitate, să discutăm fără patimă...

—Apoi ştii ce? Vezi, tu să poţi răspunde fără patimă cînd are să te întrebe partidul de ce întîrzii cu trimiterea cimentului pentru şantier!

Văzînd înfăţişarea stînjenită a celuilalt, Jurca începu să rîdă.

— Te-ai lipit cu dosul de fotel, spuse el. (Fraza asta-i făcea plăcere). Şi tu şi feciorul meu Gheorghiţă. Nu-i bai... O să vă chemăm odată pe şantier şi o să vedem pe unde o să scoateţi cămaşa.

Moldovan se frămînta pe scaun.

— Tovarăşe Jurca, nu te supăra, vezi că...

— Mie să nu-mi spui că ai nu ştiu ce treburi! Eu am venit la tine cu o problemă. Fă bine şi-mi răspunde: cînd l-ai trimis pe Iordan la Nuced l-ai verificat, au ba?

Moldovan îşi aprinse o ţigară, răsuflă adînc, apoi, privindu-l drept în ochi, spuse cu hotărîre:

— Tovarăşe Jurca, atitudinea dumitale faţă de Iordan este incalificabilă...

— L-ai verificat?

Pe sub sprîncenele argintii, ochii de culoarea oţelului străluceau ameninţători.

— Bine, dar asta nu-i sarcina mea...

— Ba să mă ierţi, este!

— Nu văd ce legătură ar avea cu...

— Uite ce e, măi Alexa, eu te ştiu de mic. Mi-ai fost ucenic la fabrică. Nu mă poţi tu duce aşa, cu zăhărelul. L-ai verificat?

— Eu... nu... dar...

— Atîta am vrut să ştiu. Află de la mine că acest Iordan este un bandit. Asta-i una. E un prost, asta-i a doua. Să ştii că ai să răspunzi de toată afacerea asta. A treia. Altfel ce mai faci?

Lui Moldovan i se părea că scena aceasta se petrece pe vremuri, cînd era ucenic, şi maistrul său îl dăscălea cu asprime.

— Aşa, se ridică Jurca. Eu am treabă la regională. Tot în afacerea asta. Iţi spun doar atît: şi tu, şi cei care te-au aprobat, aveţi să răspundeţi. Tu ştii că acest Iordan umblă să „lămurească" oamenii cu revolverul în mînă? Că din pricina lui nu vin ţăranii pe şantier? Că bagă într-o oală pe chiaburi şi pe ţăranii muncitori? Nu ştii? Te vom trage la răspundere... Şi cu asta, deocamdată, am gătat!

Jurca Mihai păşea voiniceşte, foarte mulţumit de felul în care dusese discuţia. Să ştie tovarăşul Moldovan că pe şantier sînt oameni cărora nu le place mămăligăria în materie de politică!

O luă pe strada principală, ciocnindu-se cu tot felul de plimbăreţi care la acest ceas al dimineţii n-aveau altă treabă şi pe care-i privi cu nemărginit dispreţ, ca pe nişte pierdevară. Apoi coti spre malul Cerniţei. Cît se deosebea Cerniţa aceasta din oraş de şuvoiul sprinten care, acolo sus, sălta din stîncă în stîncă! Aici apa curgea domoală, sticlind deasupra pietrelor late, şlefuindu-le răbdătoare, clipocind uşurel pe sub picioarele podului. Podul ăsta îl aruncaseră nemţii în aer, la retragere, şi l-au clădit din nou soldaţii sovietici, ajutaţi de muncitori. Jurca se opri o clipă, rezemîndu-se de balustradă şi încercă să-şi amintească la care parte anume lucrase şi el. Nu-şi aduse aminte, şi-i fu ciudă pe el însuşi, ca şi cum asta ar fi fost un semn de bătrîneţe.

In faţa lui se ridica clădirea prelungă a regionalei. „Ia te uită, îşi spuse mulţumit, au reparat-o! Arată ca nouă. Foarte bine". Ori de cîte ori venea încoace, îl cuprindea o înduioşare pe care n-o putea pricepe prea bine. Ii veneau în minte anii '45, '46, luptele din vremea aceea, nopţile cînd stăteau de gardă, păzind sediul în jurul căruia mişunau agenţii lui Maniu, manifestaţiile, cînd şiruri lungi de muncitori se întîlneau în piaţă cu „istoricii" conduşi de un avocat hîrîit care spumega vorbind despre: „datohia faţă de ţahă şi hege"... Ce ani au fost şi aceia! Dar parcă-s tare depărtaţi. De multe ori, lui Jurca i se părea că toată viaţa lui n-a făcut altceva decît să discute producţia, să se îngrijească de tineri, că doar ei sînt viitorul, şi să se înfurie de moarte cînd vedea vreo neregulă, neaflîndu-şi alinarea pînă ce lucrurile nu intrau în făgăşul lor...

Despre toate astea stătu o vreme de vorbă cu portarul, un vechi cunoscut al său, un om foarte de treabă, dar cam nelămurit politiceşte, din care pricină făcuse nenumărate boroboaţe. Il întrebă ce-a mai citit în vremea din urmă, şi-l mustră pentru lene:

— Tu, măi Ioşca, nu vrei să pricepi. Nu vrei. Adu-ţi aminte că pe vremuri citeam de o sută de ori un material, pînă-l ştiam aproape pe dinafară, şi acuma, cînd ai la îndemînă atîtea cărţi, te laşi dracului pe tînjală.

Şi aruncîndu-şi ochii pe ceas, Jurca tresări: ia te uită, stau la poveşti de un sfert de ceas.

— Asta-i! încheie el scurt. Tovarăşul Holtzmann e pe aici?

— Da, e sus, te aşteaptă — spuse Ioşca nemulţumit.

Bătrînul urcă sprinten scările late de marmoră. Era tare bucuros că o să-l vadă pe Holtzmann. „Oare cum o fi arătînd?..."

Intră. Cunoştea biroul acesta, dar nu şi-ar fi putut închipui că se schimbase atît de mult. O bibliotecă mare acoperea tot peretele din fund; pe masă, într-o ordine desăvîrşită,erau îngrămădite dosare. Holtzmann sări în picioare rîzînd şi-i ieşi în întîmpinare cu braţele întinse.

— Baci Jurca! Bine ai venit pe la noi...

Se îmbrăţişară, apoi bătrînul se dădu un pas înapoi şi, fără să-i ia mîinile de pe umăr, îl privi. De bună seamă că se schimbase. Tot subţirel a rămas, tot firav, dar ia te uită cum s-a îmbrăcat, parcă-i ambasador! Pe vremuri n-ar fi purtat cravată în ruptul capului. Zicea că-i modă burgheză...

—Tu, Holtzmann, parcă ai fi doctor, rîse Jurca gros. Dădu din cap: Măi, cum mai creşteţi voi!...

Glumind, îi cerceta obrazul subţire, cu trăsături alungite, ochii albaştri care sticleau uşor, creţurile mărunte de la colţurile buzelor. „Mi se pare că ai început să pricepi viaţa, feciorașule" gîndi el înduioşat, lăsîndu-se să cadă în fotoliu.

— Ei, tovarăşe Jurca, ia povesteşte-mi ce mai e nou pe şantier?

— Aha, din poveşti vrei să cunoşti terenul? Slab, foarte slab. De ce nu-ţi faci vreme într-o duminică să te repezi pînă sus? Nu ţi-ar mai strica nişte aer curat. Aici la tine parcă eşti în mormîntul Eroului Necunoscut... Ori, lasă, ştiu. Trebuie să înveţi. Asta-i bine! Jurca oftă uşurel. Il cam dureau şalele.

Holtzmann zîmbea privindu-i trăsăturile puternice, faţa osoasă, lată, ochii cenuşii. De cîte ori, pe vremuri, cînd îi era greu, nu alergase la căsuţa de la marginea oraşului, să se sfătuiască cu el! Jurca îl poftea să şadă, îl bătea pe umăr, îl asculta, apoi începea să vorbească cu glasul lui domol:

— Bine... Ia stai să vedem ce spune despre asta dascălul nostru Marx. Scotea din noptieră o biblie, între foile căreia pitise materiale de partid... Ceasurile treceau pe nesimţite. Pe urmă, baci Jurca a fost arestat...

„Cum de-a putut face una ca asta?" se întreba Holtzmann. „Să se ia la bătaie cu un alt activist!" Ii venea greu să înceapă. De aceea, privind în altă parte, mai aduse o dată vorba despre şantier. Bătrînul clipi hoţeşte din ochi şi-l întrebă cu nevinovăţie:

— Măi Holtzmann, tu ai multă vreme de pierdut?

— Nu prea...

— Ei, atunci hai să-i dăm drumul. O să ne înţelegem. Tu nu eşti om prost. Te ştiu încă de cînd erai în U.T.C...

— Faci apel la vechea noastră prietenie, tovarăşe Jurca?

Nemulţumit, bătrînul clătină din cap...

— Mi se pare că m-am înşelat. Te-ai prostit. Aşadară, e vorba de Iordan...

— De ce l-ai bătut?

— Din motive politice...

Holtzmann simţi cum îi vine să rîdă. Se încruntă, dar colţul buzei îi tremura.

— Atunci, azi-mîine, din motive tactice ai să mă snopeşti şi pe mine...

— Nu-i nevoie. Tu nu eşti prost. Pe tine te pot lămuri. Ei, atunci hai să-i dăm drumul.

— Să-i dăm, tovarăşe Jurca, numai vezi că şi eu cunosc toată afacerea. Am declaraţii...

— Te încrezi în hîrţoage ca popii în scripturi. Nu-i bine. Apoi, atunci uite cum a fost. Cum de l-au ales tocmai pe acest Iordan preşedinte de sfat, asta nu pot pricepe. De aici începe toată buba. Că acest Iordan, ori e prost de dă în gropi, ori e bandit. Numai că sarcina e a voastră să ştiţi care din două-i. Cum a sosit la Nuced a început să poruncească în stînga şi în dreapta, să-şi facă de cap. Văd eu că de la o vreme oamenii, care înainte-mi spuneau tot ce le apăsa pe inimă, s-au făcut dintr-odată sfioşi ca fecioarele în noaptea nunţii. Pricina acestei sfieli am găsit-o eu. In primul rînd acest Iordan are o metodă de lămurire foarte ciudată: cu pistolul. Mai ales cînd e băut, îl scoate dintr-odată...

—Spune, tovarăşe Jurca, îl îndemnă Holtzmann.

—Spun! Ce crezi că eu mă tem? O venit un fotograf în sat şi Iordan şi-o făcut poză, cu pistolul în mînă, ca la vînătoare de urşi. Se tem şi pruncii de el. Acum a făcut una foarte boacănă.

— Cu măcinatul?

— Ştii? Se ridică în picioare Jurca. Păi, dacă ştiţi cum de nu-i faceţi vînt — şi nu numai de acolo, ci şi din partid? Asta-i frate, act duşmănos, ţi-o spun pe şleau! El şi cu contabilul sfatului, fostul domn notaraş Hotăran, au calculat nişte cote de să te iei cu mîinile de cap. Strigă ţăranii cu deznădejde... Şi au hotărît mă rog că atîta vreme cît nu predau şi chiaburii cotele, pînă la un bob, ei nu eliberează nimănui bonuri de măcinat. Inţelegi? Nici mijlocaşilor! Asta-i!

Se opri, măsurîndu-l pe celălalt.

— Eu nu ştiu cum faceţi voi, dar nu-i bine... Şi, în sfîrşit, încă una de-a lui Iordan. Avem pe şantier un inginer, Popescu. Om foarte cult, altfel prost ca ciubota... Toată duminica stă proţap la biserica din Nuced şi cîntă heruvimul. Stee sănătos, dacă-i place! Numai că într-o duminică se întîlneşte cu Iordan. Unul venea de la biserică, celălalt de la cîrciumă. Iordan începe a zbiera. Cum că Popescu ar fi „mestic" (aşa a spus el), „bandit" şi aşa mai departe. Bietul Popescu, fricos şi politiceşte nelămurit, era să cadă ameţit. Nu mai trece prin sat nici în ruptul capului. Ce i-o mai fi spus Iordan, nu ştiu, că Popescu n-a vrut să-mi destăinuiască. Văzînd eu toate acestea, mă iau într-o bună zi şi scobor în sat. La sfat, Iordan stătea cu ceafa rezemată de spătarul unui scaun, ca în strană. Fuma şi poruncea nu ştiu ce în stînga şi în dreapta. Incep eu să-l iau la rost, el se răsteşte. Ii vorbesc eu de alianţa cu ţărănimea muncitoare, de metodele partidului, el că: să nu mă bag în treburile sfatului său. Auzi, tovarăşe Holtzmann? „Măi, îi spun eu cu glas gros, în treburile sfatului tău bagă-se dracu', dar în problemele Sfatului Popular din Nuced eu Mihai Jurca, comunist, am ce mă amesteca!" Zice: „n-ai"...

Uşa se deschise încet, fără zgomot, şi intră primul secretar Gheorghe Jurca. Se opri în prag. Holtzmann, cu mîna la gură, zîmbea. Bătrînul, înfierbîntat, nu băgase nimic de seamă. Obrajii pîrliţi de soare îi ardeau.

— Il întreb: ce este dictatura proletariatului, măi neisprăvitule? Se screme ca un nevolnic şi

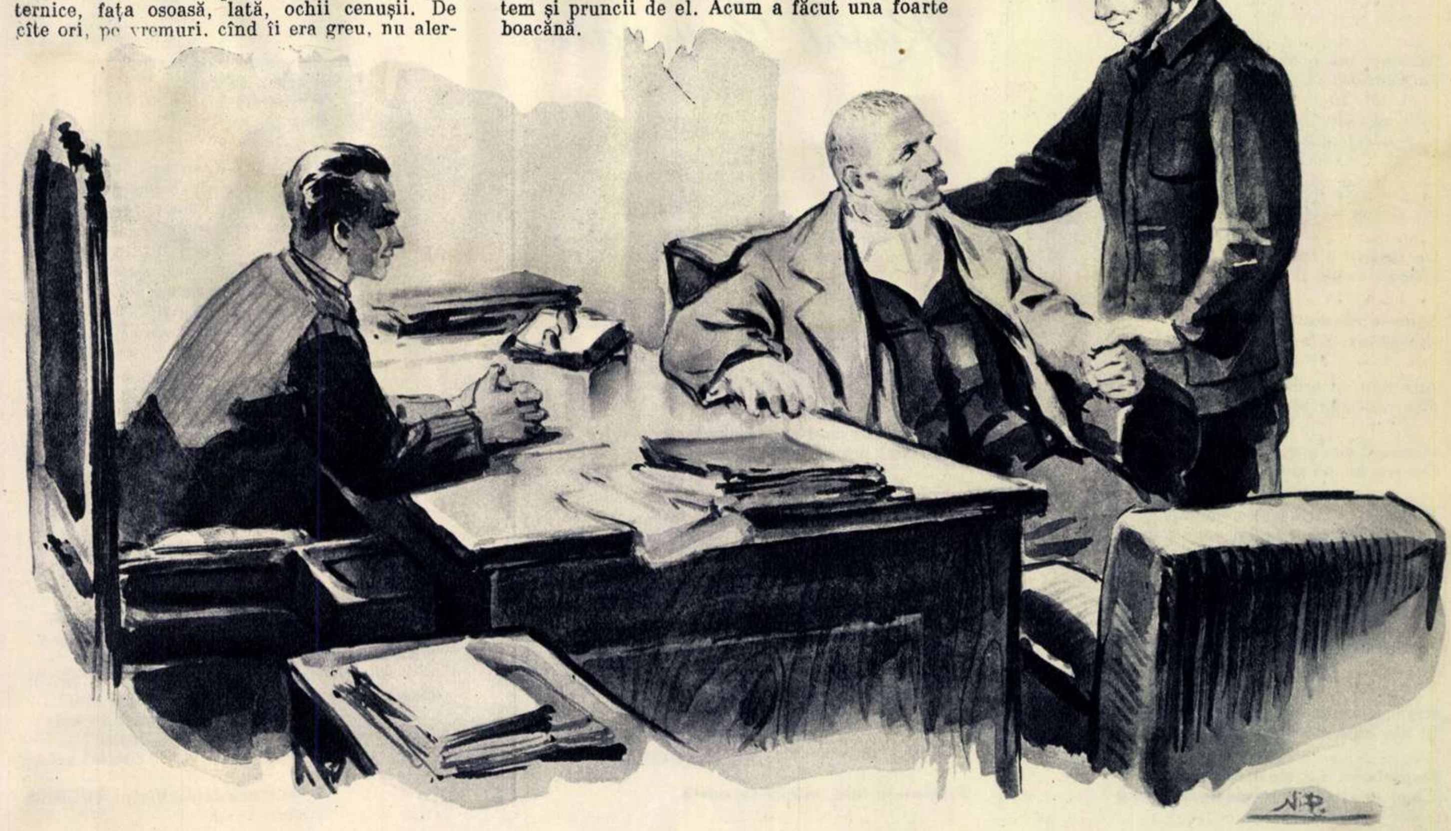

încearcă iar să se rățoiască. Eu nu-l slăbesc: ce este alianța cu țărănimea muncitoare, măi? El bîiguie. Il ajut, îi șoptesc ca la seminar (eu am această atitudine greșită, cînd văd că unul nu știe: îl ajut, îi suflu) îi șoptesc, așa dar: veriga principală... El își iese din sărite și strigă: „adică ce te ții dumneata așa de mare, de unde ești tatăl primului secretar?“ Cum am auzit asta, am văzut un fel de curcubeu în fața ochilor. Spune tu: eu, Mihai Jurca, trăiesc din meritele feciorului? Atunci i-am spus cîteva, dar nu din punct de vedere politic.

— Ci familiar... Inţeleg...

— Nu ești tu prost, se vede că ai învățat. (Bătrînul se încruntă). Atunci Iordan începu să caute după pistol și să urle: „ieși, ieși!“. Tu știi că eu nu mă speriu așa de lesne.

— Știu, tovarășe Jurca...

— Așa! A sărit la mine și...asta a fost tot. Cînd am plecat, a rămas lat... Abia i-am smuls pistolul... Dacă-l...

Văzînd că Holtzmann vrea să spună ceva, Jurca i-o luă înainte:

— Uite ce-i, tovarășe Holtzmann. Nici acela nu-i comunist, după părerea mea, care vede un chiabur că se pregătește să dea foc ariei și el așteaptă cu creionul în mînă, curios: oare nu cumva chiaburul vrea doar să-și aprindă țigara și dacă-i pun mîna în piept și-l scutur îl nedreptățesc? Asta-i! Și acum ce facem cu Iordan?

— A fost dat afară de la Sfat. L-am chemat alaltăieri aici... E un bandit strecurat în partid. Legionar...

— Aha, dădu din cap Jurca, păi, atunci s-au lămurit lucrurile.

— S-au lămurit și nu prea... Vorba e: ce facem cu dumneata? L-ai lovit și...

— Apoi, spuse rar Jurca, eu mi-am discutat problema în organizația de bază.

— Și?

— Au spus tovarășii că am dreptate și... mi-au dat vot de blam...

Holtzmann începu să rîdă.

— Atunci te-am chemat degeaba...

— Ba de loc, se încruntă bătrînul. Că eu fac contestație. Pufni amărît și-și turzucă mustața căruntă. Nici o sancțiune n-am avut pînă acuma, măi...

Holtzmann clipi din ochi încurcat. Atunci Gheorghe Jurca se apropie și-i puse mîna pe umăr:

— Noroc tată! Tot în puteri, după cîte am auzit... Rîse semănînd în chip neașteptat cu bătrînul. Avea aceiași ochi cenușii, care-și încrețeau mereu colțurile, cu o îngîndurată veselie. Ei, v-ați lămurit, te-a frecat?

— Ba am să te frec eu pe dumneata, tovarășe Jurca, se încruntă bătrînul, ca pe vremuri cînd furai prune din curtea vecinii, doamna Iulia, de nu aveam o minută pace de gura ei.

— Tată, nu trebuia să-l bați...

Bătrînul îl bătu pe umeri.

— Ce prost ești tu, puiul tatii! Mare și prost...,

Jurca nu răspunse. Făcu cîțiva pași spre geam, își aprinse o țigară și întorcîndu-se, întrebă curios:

— Ascultă, în ce subcomisie de verificare ai fost tu?

— Cum în care? se foi bătrînul. La C.F.R. Că doar nu-i fi uitat.

— Da' de unde! Intrebam, numai. Ascultă, mi se pare mie, sau într-adevăr tot voi l-ați verificat acolo și pe Iordan?

Bătrînul rămase încremenit, tuși, se căută după pipă, o aprinse și pufăi adînc, de cîteva ori...

— Nu prea trage, făcu el trist. E bătrînă, săraca... Oftă: Da măi... m-ați prins. Și începu să rîdă, fără convingere. Tot mă întrebam eu: de unde-l cunosc pe prăpăditul ăsta? Apoi se întristă și se gîndi, a doua oară în dimineața asta: zilele trec... și anii... Imbătrînim. Se întoarse spre Holtzmann:

— Pentru asta m-ați chemat?

Holtzmann clătină din cap.

— Pentru asta... și vreau să te întreb: mai faci contestație?

— Nu! spuse hotărît Mihai Jurca. Nu. Sînt vinovat, măi, mai vinovat decît credeți voi. Asta-i! Ei, nu-i nimic. N-am să ies la pensie pînă cînd n-oi șterge sancțiunea asta. Vreo doi ani tot mai birui eu. Și cînd te gîndești, clipi el din ochi, că abia așteptam să ies la odihnă și să prășesc ceapă în grădiniță.

Se uită la feciorul său, pe sub sprîncene.

— Tată, zise acesta, nu vrei să mergem la depou? S-a deschis chiar azi creșa cea nouă... Unii dintre cei deodată cu dumneata sînt bunici...

— Vrei să mă îmbunezi? surîse bătrînește baci Mihai. Nu-i nevoie, măi. Haidem!...

Ieșiră și în poartă se opriră amîndoi, privind acoperișurile orașului ce răsăreau dintre pîlcurile de verdeață. Bătrînul răsuflă adînc, îi puse mîna pe umăr lui Gheorghe și stătu așa, cu ochii acoperiți o clipă de un abur ușor. Apoi se scutură.

— E mare creșa? întrebă el.

Primul secretar îi luă mîna aspră, bătătorită, și-i șopti încet, cu vocea lui groasă:

— E mare.

— Atunci e bine. Trag nădejde că schimbul doi are să fie și mai vrednic...

VERSURI LIRICE

de

Rasul Gamzatov

I

Scumpo, mă grăbesc din nou la tine,
Pe mecanic să-l blestem îmi vine...

Prea încet își duce-acceleratul!
Pasăre de-ar fi, îi iert păcatul!...

O, mai iute de-ar zbura ca vîntul!
Să alerge cum mi-aleargă gîndul!...

De fereastră fruntea mi-e proptită,
Lungă-i calea și afurisită.

Soarele răsare și apune,
Vin amiezi și nopți vin de cărbune...

Alte dăți nu urmăream acasă
Cum se-nalță soarele și cînd se lasă...

Inima-mi e-n pragul casei tale
Dar eu tot pe drum și tot pe cale.

Stelele ard fără să se stingă,
Mă-nsoțesc spre tine-n noapte-adîncă.

In orașe becuri scînteiază,
Calea către tine-mi luminează.

Mă întreabă norii albaștri, zări senine:
Ea, acolo, cum trăiește fără tine?

Raza soarelui prin geam privește
Și din ochi mă-ntreabă – Cum trăiește?

Depărtarea s-o blestem îmi vine...
Cum, m-aștepți într-adevăr pe mine?

II

Doresc doar fericire prietenelor tale!
Și bine-ar fi, mai grabnic – așa găsesc cu cale –

Să se mărite toate. Pierzi timp prea mult cu ele,
Că-mi vine să-ncui ușa cu mari zăvoare grele.

Din colț în colț odaia prind pașii mei s-o bată,
Pîndind doar clipa-n care ele – or pleca odată!

Privesc cum ceasu-și plimbă anevoiosul ac.
N-au stat prea multă vreme, dar mie-mi
pare-un veac.

Așa zălude fete, nicicînd n-am pomenit,
Le turuie gurița o zi, necontenit.

Și cînd mi-ai spus că seara vom fi numai
noi doi,
Nu toate – numai una – dar tot veni la noi!...

Dorind să scrie versuri, se scoală-n zori poetul
Și-i vine-un gură spartă. Și-i vai de
dînsul – bietul!

In ușă, chiar și acuma, vreuna-aștept să
bată...
Prietenele tale, mărită-se odată!

III

Intrebai pe-un moș, vecin
Peste drum de casă:
– „Dragostele cît ne țin?
Cît timp nu ne lasă?"

Nu știu: lucru-i rău sau bun,
Dar răspuns – știu – nu e.
– „Du-te, mi-a răspuns, la un'
Mai bătrîn să-ți spuie".

Dragostea-mi prin ani, nicicînd
N-o să îmbătrînească.
Veșnic focul ei arzînd
O să te-ncălzească.

De mă-ntrebi, îți spun și eu
„Dragostea cît ține?"
Du-te la vecinul meu
Mai bătrîn ca mine.

IV

Poemul despre tine iarăși n-au vrut la ziar
să mi-l primească.
Mi-a spus redactorul: poporul nicicînd
nu are să-l citească.
Dar nu mi-a dat-napoi poemul, căci altfel
a găsit cu cale:
Să-l ia acasă, să-l citească în liniște
soției sale.

In romînește de **Victor TULBURE**

Primăvară...

Blănuri de zăpadă mai stăruiau astă-noapte... Și iată, în zori, cînd soarele de-abia se înălța, stalactitele din streașina casei prinseră să lăcrimeze. Pic, pic, pic, lacrimile gheței cad pe nea. Un vînt călduț mîngîie ferestrele, strecurîndu-se printre crengile pomilor. Și ramurile mlădioase tremură, îngînînd melodii tainice, subțiri, ca de harpă. Vrăbioiul, zgribulit de-atîta ger, bătu din aripi scuturîndu-și penetul. Se deschise o fereastră, apoi alta și alta! O întreagă stradă cu ferestre deschise! Și vîntul cald, fluturînd perdelele, intră în odăițe. Un copil a ieșit la fereastră, a privit o clipă tainica vibrare a pomilor, a sorbit aerul cald și a strigat plin de bucurie: „a venit primăvara, primăvara, primăvara...“

Gheţurile de pe rîu au prins să pîrîie și au plecat ca niște fregate, săltînd pe valuri. Pădurile au dat în mugur, iar printre zăpezile moi a răsărit un covor de flori albe și violete: ghiocei și viorele. „A venit primăvara, primăvara“, țipau în văzduh păsările ce se întorceau de pe țărmuri sudice înșirate în unghiuri.

Pîrîiașe repezi duc zăpada topită, în albii micuțe. Iar pe cîmpul cu pete de omăt începe ca prin miracol să se înalțe pajiștea verde. La un S.M.T., dînd frîu liber bidiviilor de oțel ai tractorului, un flăcău cățărat pe scaunul mașinii trage un chiot și apoi strigă către tovarășii săi: „a venit primăvara! La arat, băieți!“

Grupuri de copii, gălăgioși și veseli, au ieșit în parc. Se hîrjonesc și aleargă, iar cravata roșie le flutură în vînt.

— A venit primăvara, observă un pensionar care se așezase pe-o bancă privind cascada de tinerețe.

Pe lacuri s-au lansat primele bărci. Pînzele s-au umflat de vînt și ambarcațiunile, ca niște rîndunici, alunecă pe oglinda verde a apei.

... Bătrînul zidar sosise odată cu zorii la construcție.

— Astă-noapte mortarul n-a mai înghețat — observă el. Și, îndreptîndu-se cu pași molcomi spre grupul de tineri ce se pregăteau să se urce pe schele, le strigă voios: — Intețiți transportul cărămizilor! A venit primăvara.

De sus de pe schele, orașul și cîmpurile păreau invadate de verdeață...

Mai tare, mai tare! Să trezim toate vrăbiile și toate florile din parcul palatului nostru, al pionierilor! A venit doar primăvara!...

Muguri verzi dau în floare. Vîntul cald bate domol umflînd pînzele norilor călători. Iar lacul Herăstrău, cu apele verzi tremurînde își așteaptă prietenii.

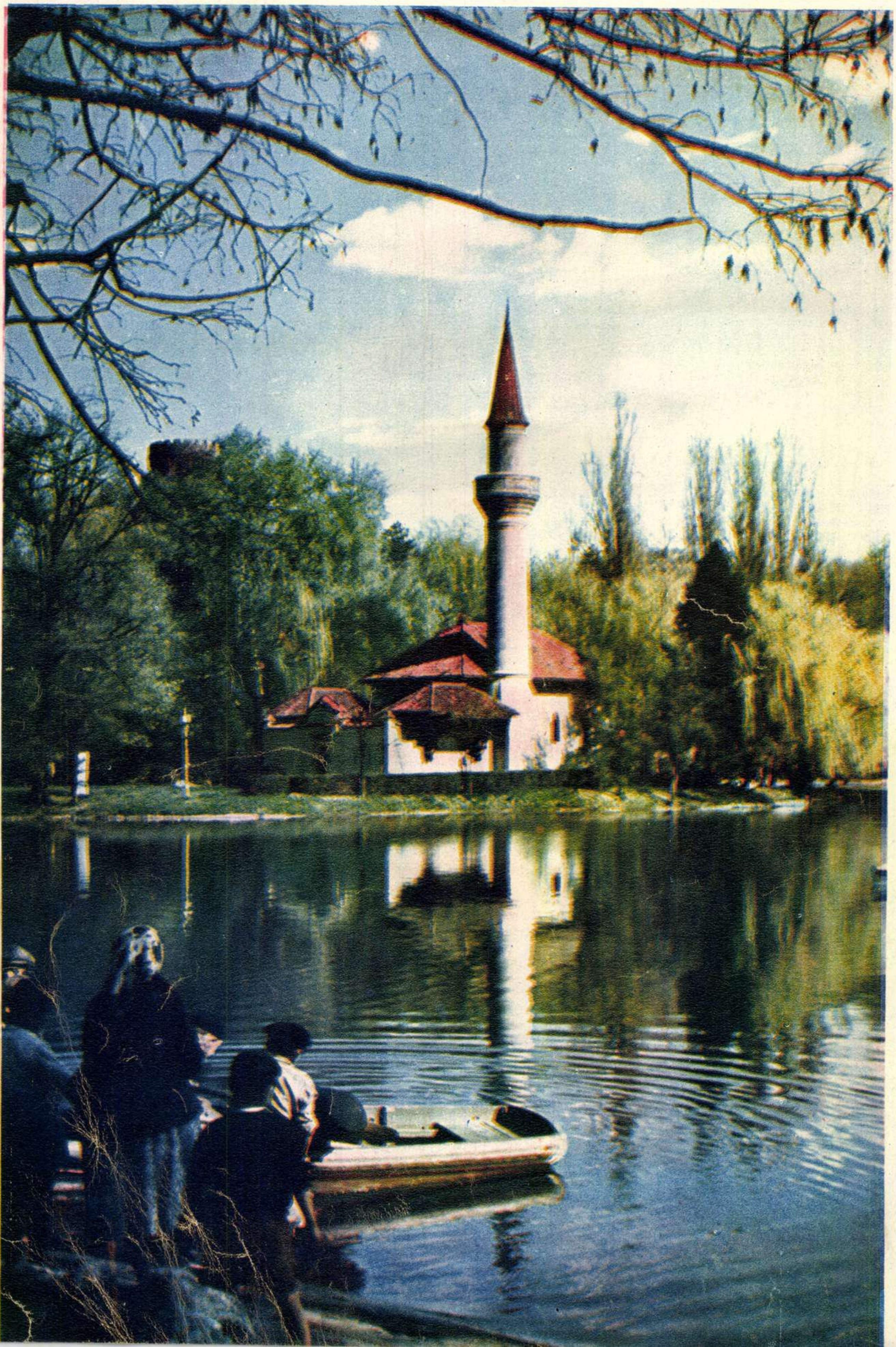

Dezmorţeşte-te, bătrîn minaret! Au înflorit salcia şi magnolia, trec în stoluri cocorii... Eşti gata? Şi noi! Acum începem să vîslim...

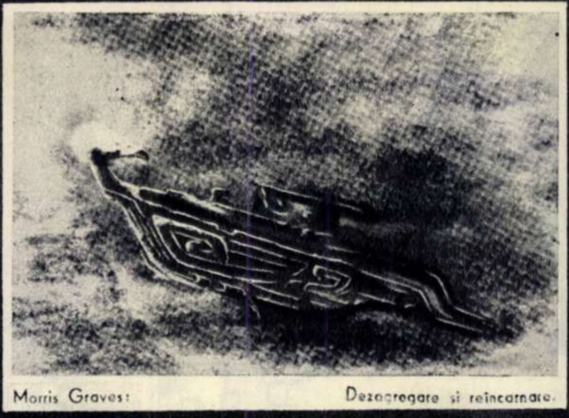

Morris Graves: Dezagregare și reîncarnare.

Și aceasta e PICTURĂ?!...

de ISER
artist emerit al R. P. R.

Cunosc procesul de decădere al artei burgheze încă din urmă cu cincizeci de ani, cînd mi-am făcut primele studii de pictură la München. Intre 1908 — cînd publicam primele desene în revista „Le témoin" din Paris — și 1948, cînd am văzut galeriile de artă abstracționistă de pe strada 57 din New-York, s-au petrecut, firește, multe schimbări în pictura și sculptura apusului. Au apărut multe „isme", fiecare pretinzînd că revoluționează arta, unul mai stupid ca altul, mai absurd și mai antiartistic. In esență, însă, se repeta, exasperant, același fapt: întrecerea nebună pentru „ceva nou", care să epateze, să producă senzație. Ce era acest „nou"? O mistificare, a cărei noutate ținea de fapt numai de formă și caligrafia lucrului. Imi amintesc că un intelectual american m-a întrebat cînd am fost recent la New-York: „D-ta ce fel de pictură faci? Ești abstract? Ești cubist? Sau poate suprarealist?" (Nici nu-și putea închipui, sărmanul, că ar putea exista și alt fel de pictură!) Regret, dar cuviința mă oprește să reproduc aici ceea ce i-am răspuns...

Inițial, toți acești moderniști, de orice nuanță ar fi fost ei, s-au ridicat împotriva banalității și prostului gust burghez care domnea în arta plastică de la sfîrșitul secolului trecut. Pe atunci, burghezia îndestulată nu cerea decît producții plastice dulcege, sentimentale, așa cum produceau în serie englezii Leighton și Albert Moore sau reprezentanții artei oficiale a lui Napoleon al III-lea. Era o artă destinată pieții. Și în ciuda aspectului ei domestic și nevinovat, arta aceasta mințea. Mințea pentru că ascundea viața în spatele unor etichete de cutii de pudră. Și era perfidă, pentru că cultiva un gust ieftin.

Impotriva platitudinii unor astfel de producții au protestat, cu vehemența unor „enfants terribles" neînțeleși, promotorii artei „libere", „independente", „les fauves" — cum le plăcea lor să se numească. Au răsărit atunci tot felul de „revoluții" în plastică, ai căror exponenți nu se sfiau să nege tot ceea ce crease omenirea valoros de-a lungul veacurilor. Deviza lor era: „Să dăm foc Louvre-ului". Pierduseră orice măsură. Cîteva zile după ce avusese loc vernisajul expoziției sale în galeriile lui Pierre Mattisse din New-York, sculptorul Giacometti declarase cronicarului de la „New-York Times": „Eu nu cunosc sculptura dinaintea mea." Mărturisesc că mai mult tupeul acestei afirmații m-a determinat să-i vizitez expoziția, deși bănuiam cam ce aș putea vedea acolo. Cînd am ajuns la galerie am făcut prima constatare (și nu lipsită de tîlc): deși era abia a doua zi după deschidere, în expoziție nu se afla nici un vizitator. Și nici nu era de mirare. Un om cu mintea sănătoasă ar fi rupt-o la fugă de cum ar fi pășit în primul salon. Ce-am văzut acolo nu aș putea spune exact, pentru că nici nu am stat prea mult să privesc. Imi amintesc însă că m-a indignat neobrăzarea cu care acest așa zis sculptor își bătea joc de volum, de forme, de proporții, și că pur și simplu am rămas stupefiat cînd am văzut o „lucrare artistică" în care niște sîrmă încîlcită era lipită cu bucățele de plastilină. Cînd am pătruns în expoziție, eu și cu soția mea, ne-au înconjurat pe dată negustorii spilcuiți care păzeau sălile goale, și au început să facă cu volubilitate de comis-voiajori reclama lucrărilor expuse. Credeau că sîntem cine știe ce snobi plini de bani cărora pot să le plaseze avantajos marfa lui Giacometti. Firește că au fost cam dezamăgiți domnii... Dar în legătură cu această „valorificare" comercială a artelor plastice în occident aș mai avea ceva de spus.

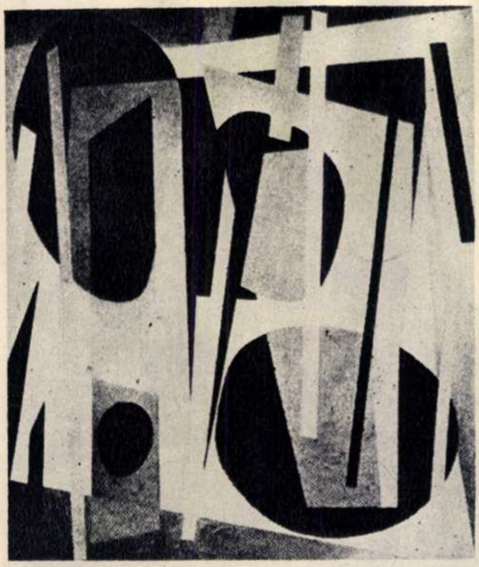

Carl Morris: In liniștea supremă a timpului.

Toți „independenții" moderniști care-și propuseseră să sperie burghezul plat și obtuz cu năstrușnicile lor invenții plastice, s-au dovedit a fi, pînă la urmă, niște indivizi foarte cumsecade și inofensivi pentru clasa stăpînitoare. Ba chiar și folositori... Oare nu sînt preferabile pentru ea toate mîzgăliturile decadenților unor opere realiste, care să arate lumea capitaliștilor așa cum este ea, cu toate urîciunile și nedreptățile ei? Firește! Și iată-i pe acești gălăgioși Don Quijotte ai plasticei occidentale devenind, mai mult sau mai puțin fățiș, aliați ai capitalismului. Nu este lipsit de semnificație faptul că mai toate curentele decadente au înflorit sub pulpana ocrotitoare a vreunui „mecena" capitalist. La New-York, de pildă, există un muzeu de artă abstracționistă care poartă numele miliardarului Gughenheim (muzeu creat din donația văduvei lui Gughenheim).

Vorbim mereu de abstracționism, suprarealism, futurism. In fond, ce înseamnă toate acestea? se poate întreba, pe drept cuvînt, cititorul. Și recunosc că răspunsul este greu de dat. Pentru că nu poți defini nedefinitul și nu poți explica sensul acelor mase de culoare aruncate la întîmplare și acelor linii încîlcite, lipsite de cea mai mică rațiune artistică. In spatele acestor încîlceli se ascunde, în fond, adînca degenerare a artei burgheze, menite să zăpăcească pe omul simplu. Am văzut o pînză a lui Miro, un pictor decadent foarte la modă în acei ani, care se intitula „Peisaj". Ce reprezenta? De fapt, nimic: partea de jos era umplută cu o masă de culoare ocre, iar jumătatea cealaltă era zugrăvită în gri-bleu. O linie ondulată le despărțea. Nerușinare curată!

Am auzit că nu de mult a avut loc în orașul brazilian Sao-Paolo, o expoziție de artă modernă prezentată de reclamele apărute în presa occidentală drept cea mai importantă care a avut loc vreodată în apusul lumii. Am văzut reproduse și unele lucrări expuse acolo și cred că mulți dintre expozanți sînt — să-mi fie iertată expresia — niște găinari care și-au spus: „Ce ademenitoare și rentabilă meserie e pictura! Ia hai să facem și noi." Și au crezut că refugiindu-se în abstracționism sau suprarealism, sînt salvați și își ocupă un loc în istoria artelor. S-au înșelat însă. Timpul, marele măturător, a și început să arate ce va rămîne din toți acești Miro, Salvator Dali, Giacometti, Calder.

In ultima mea călătorie făcută în America, am cunoscut însă și o alt fel de pictură: arta cinstită a artiștilor cinstiți. Și nu este întîmplător că cei care se rup de formalism și se străduiesc să creeze opere realiste, sînt oameni cu vederi democratice, progresiste. Printre ei sînt nume care desigur că nu au fost salutate frenetic de presa oficioasă — dar care au început a fi bine cunoscute oamenilor de bun simț: Philip Ewergood, Robert Gwathmey, Rafael Soger, Rokwell Kent. Gwathmey protestează în arta lui împotriva asupririi negrilor, iar Ewergood aduce imagini din viața muncitorilor americani; și pentru acest lucru ei sînt apreciați, deși în tehnica lor stăruie încă influența formalismului. La Paris am văzut, alături de lucrările lui Picasso și Mattisse, pe cele ale unor artiști mai tineri ca Fougeron, Lansiaux, Boris Taslitzki. Și am gîndit atunci din nou: adevărul e de partea noastră, a realiștilor. Ideea aceasta mi s-a limpezit și întărit de-a lungul anilor și am repetat-o nu o dată confraților mei: în limitele realismului socialist e loc pentru orice temperament de artist.

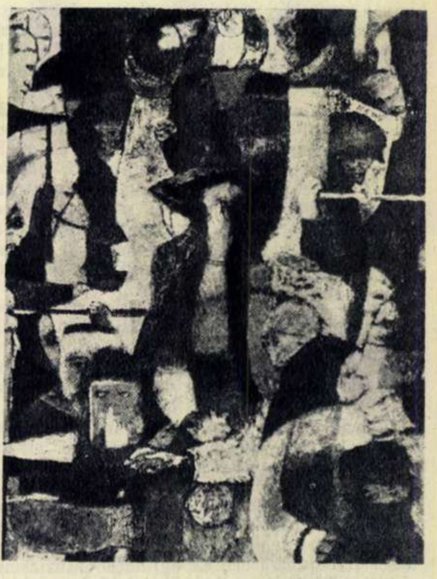

Fred Conway: Orașul.

MAGAZINUL UNIVERSAL DE STAT

ГУМ

Locuitorii Moscovei au primit de curînd un nou şi minunat dar — Magazinul Universal de Stat „ G. U. M." (Gosudarstvennîi universalnîi magazin). Acesta este cel mai mare şi mai bine amenajat magazin universal din Uniunea Sovietică.

Expresie a grijii faţă de om şi faţă de cerinţele lui, uriaşul magazin universal din Piaţa Roşie îmbină în chip armonios tehnica comercială şi organizarea la un înalt nivel al deservirii cumpărătorului, cu eleganţa sclipitoare a interioarelor, precum şi cu modul artistic în care sînt prezentate clienţilor cele mai diferite mărfuri.

Clădirea magazinului „G. U. M." ocupă o suprafaţă imensă de 70.000 metri pătraţi, iar volumul său atinge 500.000 metri cubi.

Cînd un cumpărător intră în magazin din strada „25 Octombrie", în faţa lui se deschide panorama impresionantă a unui adevărat oraş comercial. Pentru a ne face o imagine cît de cît apropiată de proporţiile acestei uriaşe întreprinderi comerciale sovietice, este necesar să cunoaştem cîteva cifre şi date asupra magazinului:

Cele trei linii — străzi care străbat interioarele „G. U. M."-ului — au o lungime de 250 m. fiecare. Iar lungimea totală a tejghelelor este de 2.500 m. In sutele de încăperi ale magazinului funcţionează peste 130 de raioane. La dispoziţia clienţilor se află un sortiment bogat de mărfuri, avînd peste 30.000 nomenclaturi diferite. Marele magazin „G. U. M." poate fi vizitat în cursul unei zile de 150.000 de oameni şi el poate deservi prin vînzătorii săi simultan nu mai puţin de 25.000 clienţi.

Totul este astfel aranjat încît cumpărătorul să aibă maximum de confort şi să-şi poată economisi cît mai mult timpul.

La raionul de încălţăminte sînt instalate aparate speciale Röntgen, care permit să se stabilească măsura exactă de care are nevoie cumpărătorul.

Sînt raioane unde nu se vede nici un vînzător. In locul rafturilor sînt mari vitrine de sticlă, aranjate cu gust, care oferă cumpărătorilor diferite mărfuri, cu indicarea calităţii şi a preţului respectiv. Tot aici, lîngă vitrină, se află şi bonul respectiv, gata completat. După ce şi-a ales obiectul care i-a plăcut, cumpărătorul achită bonul la casă şi apoi ridică marfa de la secţia de ambalaj. Totul se desfăşoară fără nici o pierdere de timp.

In magazinul „ G. U. M." funcţionează de asemeni ateliere speciale unde se execută comenzi personale, o casă de economii, un oficiu poştal şi telegrafic, diverse chioşcuri, bufete.

In scopul de a se veni şi mai mult în ajutorul cumpărătorilor, s-a organizat şi o casă colectoare, care centralizează toate mărfurile cumpărate de un client în diferite raioane şi îi face un singur pachet, înlesnindu-i totodată şi plata la o singură casă.

Imense şi pline de animaţie sînt şi subsolurile magazinului. Prin cele trei largi şosele subterane asfaltate, 200 de autocamioane aduc zilnic în depozit tot felul de mărfuri. Datorită unor mecanisme speciale, descărcarea unui camion nu durează mai mult de 2 minute.

In primele zile după inaugurare, magazinul a fost vizitat de peste o jumătate milion de oameni şi s-au făcut mai mult de 500.000 cumpărături.

Insemnările vizitatorilor marelui magazin „G. U. M.", cuprinse în cartea de impresii, sînt grăitoare în ceea ce priveşte felul cum sînt deserviţi cumpărătorii. Ele oglindesc entuziasmul şi recunoştinţa omului sovietic faţă de partid şi guvern pentru această nouă şi vie expresie a neţărmuritei griji purtate poporului sovietic.

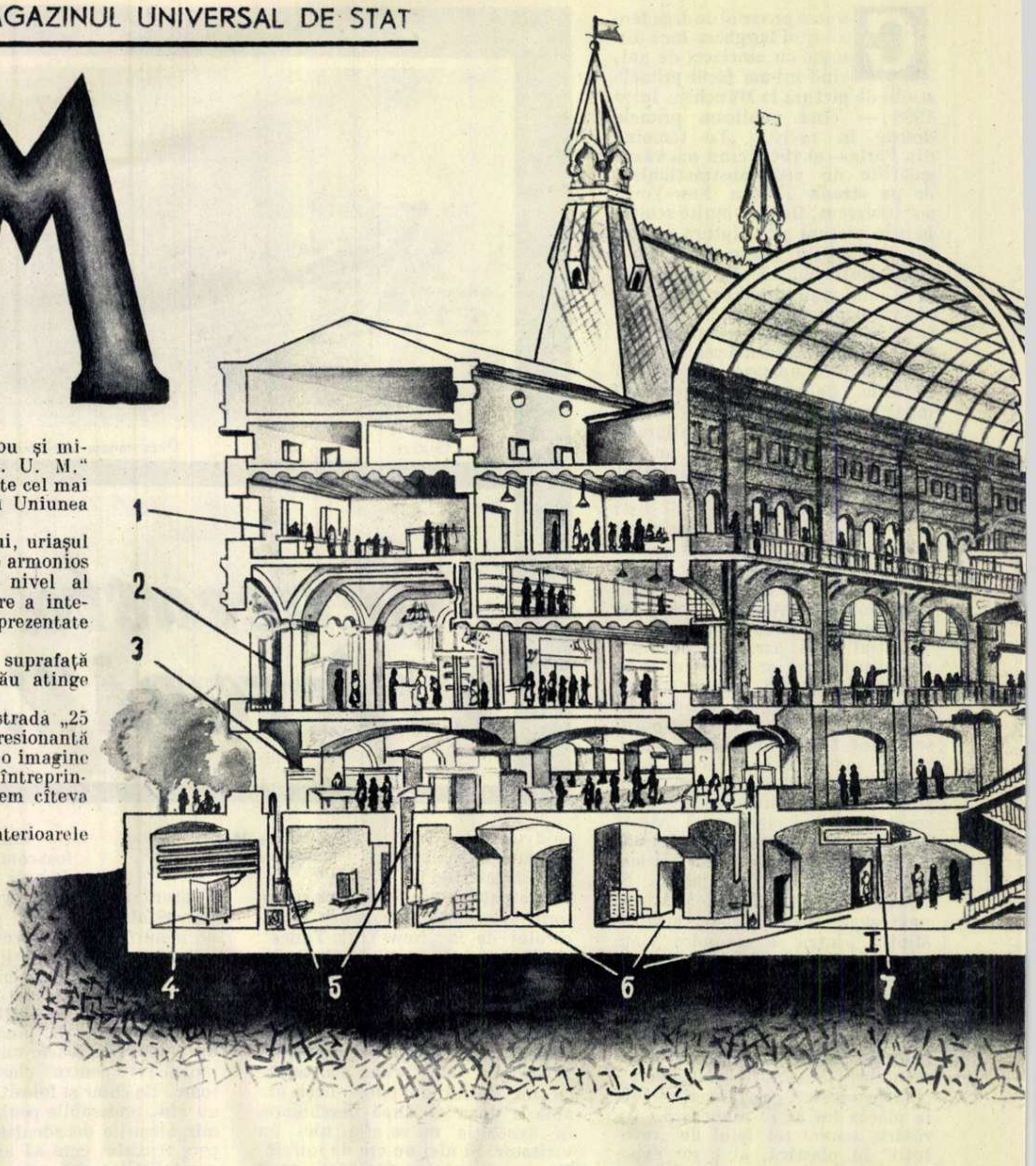

Pentru ca cititorii noştri să aibă o imagine mai clară asupra a ceea ce reprezintă „G. U. M."-ul, dăm aici, în desen, o secţiune a uriaşului magazin. De la stînga la dreapta se pot vedea mai întîi turnurile faţadei ce dă în Piaţa Roşie, apoi cele trei mari corpuri de clădire. Numerele dau următoarele explicaţii: 1. birouri; 2. raionul de confecţii; 3. „Gastronom" (magazin alimentar); 4. camera transformatoarelor electrice; 5. ascensoare de mărfuri; 6. magazia; 7. instalaţie

Raionul ţesăturilor de mătase. Vînzătoarele ajută clientele în alegerea modelelor.

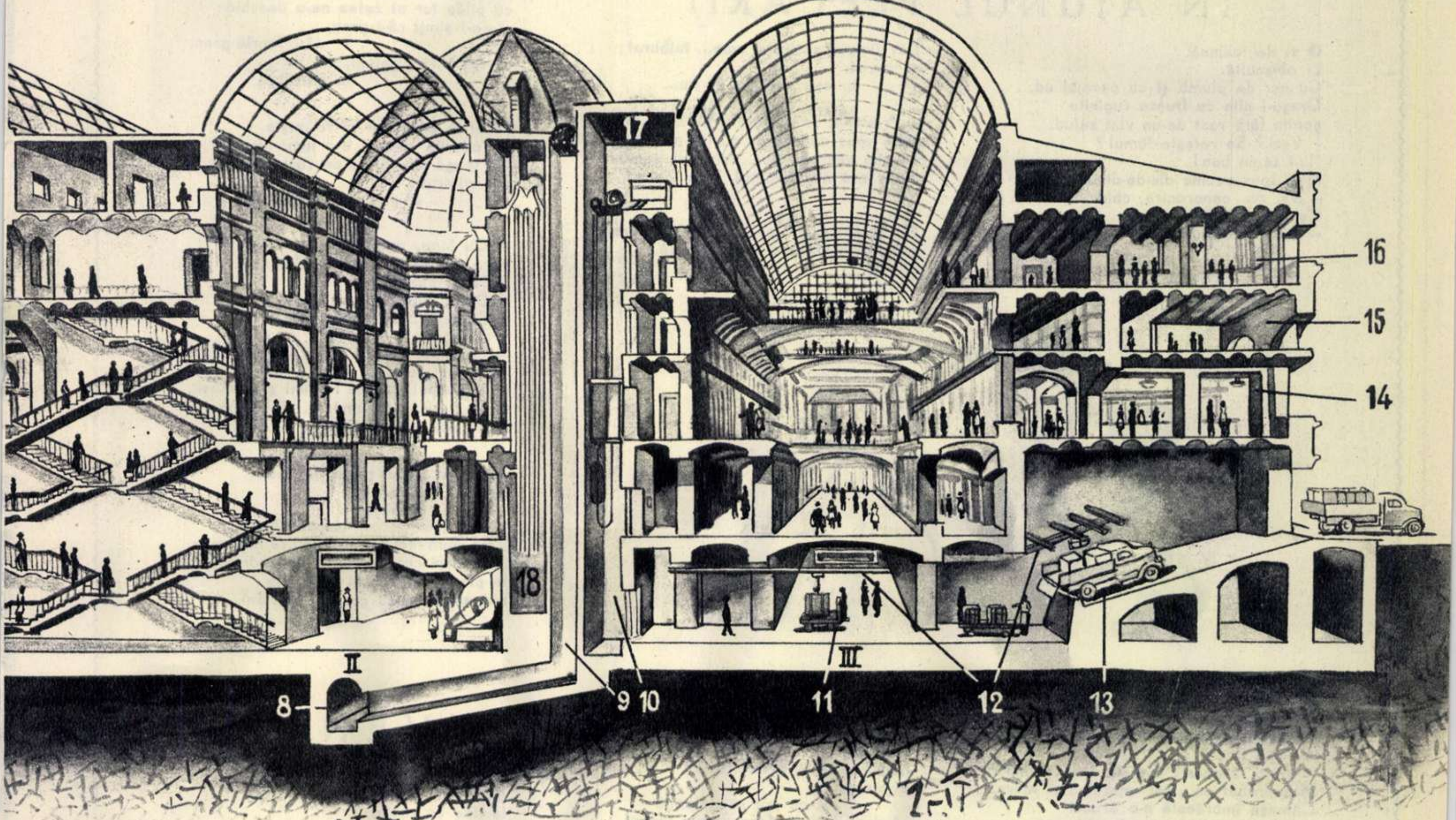

de ventilare; 8. colector de scurgere şi 9. burlan de scurgere; 10. ascensoare de mărfuri; 11. unul din autocarele care transportă mărfurile în magazile întreprinderii; 12. sub tavan sînt instalate şine suspendate, prevăzute cu un teleferic, cu ajutorul căruia mărfurile sînt descărcate din autocamioane (13), care intră pe planul înclinat direct în subsol; 14. „Lumea copiilor"; 15. birouri; 16. atelier de confecţiuni de damă; 17. cabina liftului; 18. galerie de aerisire.

În interiorul marelui magazin domneşte de dimineaţă pînă seara o necontenită animaţie.

Articolele de menaj electrice sînt foarte cerute. Magazinul „G. U. M." este bine aprovizionat şi cu această categorie de produse.

TOMA GEORGE MAIORESCU

Intoarcerea în patrie *)

ÎN AJUNUL PLECĂRII

O zi de toamnă.
Zi obişnuită.
Cu cer de plumb şi cu pavajul ud.
Oraşu-i plin de frunze ruginite
gonite fără rost de-un vînt zălud.
– Vezi? Se roteşte fumul?
Nu-i semn bun!
Mi-a spus vecina dis-de-dimineaţă.
– Da, da, nenorocire, chiar de drum!
Ce grabă? Stai!
– Rămîi de ţii la viaţă.

Dar timpul nostru e cam... tulburat;
ai mamă,
        tu eşti singurul ei fiu...

– Prietene, se supără prea sfîntul!
Mi-a spus mieros un cuvios părinte.
Te ştiu necredincios, dar vezi, pămîntul
nu-şi lasă nici păgînul. Ţine minte!
. . . .

Ei! m-am găsit eu cui să-i lămuresc
principiile noastre despre viaţă.

– Te duci în Sibiria – fix.
Mi-a şuşotit în taină o bătrînă:
– Vezi, spune-aicea în Apocalips
versetul unşpe că-ntr-a şaptea lună...

– Vine războiul! Ce te faci atunci?
M-a-ntrebat un „fost" marcant şi mare.
Cămaşa îmbrăcată n-o arunci
mai bine nu ţi-o pune în spinare.

– La Moscova? E bine, minunat.
Eu nici nu sînt în stare să-ţi descriu.

Sînt necioplit
        şi-n loc de mulţumesc
le-am rîs în faţă.
Căci lor,
degeaba le-aş fi explicat:
ei nu-nţeleg
        şi nu pot să-nţeleagă
că dacă eu la Moscova-am plecat
e pentru că
        pămîntul meu
                mă leagă!

DESPĂRŢIREA

Ei, prieteni, prieteni, aţi venit cu toţii
– Cum, Neagule, tu ai ieşit din schimb?
– O dregem noi! Ne ştii în urma roţii?
– Şi Iancu? Nu ştiam că te şi plimbi.
– Mi te-ai găsit şi tu să-mi faci morală
şi chiar acum de plecare... buuun...
Ei, uite mîine plec şi eu la şcoală
dar unde — mori de ciudă — n-am
                să-ţi spun.

– Maria, Ioşca, turturele scumpe
V-aţi cam udat în ploaie amîndoi...
– Se uscă ei, cuptorul lor erumpe
tot şarje repezi.
Reşiţeni de soi!

– Dar unde-i Nicu, „marele fruntaş"?
– Ştii ce înseamnă astăzi o pisică?
– Nu. Ce?
– Să-ţi spun eu? Un tigru.
– Aş!
– ...după-autocritică, nenică!

– Să nu ne faci acolo de ruşine!

– Să nu te fure vreo rusoaică dulce.
– E reşiţean beget sau vorba vine?
O fură el de-i cazul şi-o aduce.
– Numai să vezi să fie metalurgă
şi-atunci îţi spunem îndoit mulţam
„ca şarjele mai repezi să ne curgă"
aşa cum spui tu:
        „peste plan
            şi ani".
– Ba nu! Să fie inginer constructor
mai mult avem nevoie, la adică...
– Dar fie ce o fi. Numai să vină.
– Şi chiar poet să fie
            tot nu strică.
– Tovarăşul Vasile! Aţi venit?
Bătrînu-mi strînge mîna.
Mă priveşte.
Mulţi ani de închisori l-au gîrbovit.
Dar ochii-i strălucesc tot tinereşte.
– Munceşte bine...
Se-mplineşte-un vis
pe care noi şi-n carceri l-am văzut...
Şi drumul tău de-i astăzi larg deschis
e pentru că atîţia au căzut...

Munceşte-aşa ca să-i cinsteşti mereu
cu pilda lor ei calea ne-o deschid:
şi de-i simţi că-i greu,
            că-i foarte greu,
gîndeşte la prieteni,
            la partid...

Tăcerile ades pot să te mişte.
– Tăcerea uneori e-o lume-ntreagă –
Ne leagă zile grele de restrişte,
dar viitorul
        şi mai mult ne leagă.

– Cu bine, prieteni!
Vara voi veni!
– Te aşteptăm.
– Drum bun!
– Să scrii... Să scrii...

– Cu bine, mamă.
– Dragul meu, cu bine.
– Ţi-s ochii plini de lacrimi şi zîmbeşti.
– De fericire, scumpule, sînt plină.
Incheie-te... şi vezi să nu răceşti.

Işi mişcă trenul roţile din loc.
Noroc! Noroc!
        Să scrii!
            Noroc! Noroc!
...De mult nici fumul alb nu se mai vede.
Şi trenuri noi se-anunţă pe cadran.
In ploaie nemişcată o femeie
mai stă în mica gară cu castani.

REVENIRE

Din drumurile-mi lungi,
din părţi străine,
la tine eu revin,
        o, scump meleag!
Mi-e dragă-aici:
        şi-o piatră,
        şi-o tulpină,
şi fumul alb al caselor mi-e drag.
Pămînt natal!
    O, cum te-am mai dorit,
nicicînd nu îţi pot spune în cuvinte:
s-ascult Bîrzava-n şopot repezit
tăcerea înălbitelor morminte.
Să hoinăresc pe uliţele strîmbe
cum rătăceam în anii de demult,
pe Dealul Crucii paşii să mă plimbe,
furnalul, vechi prieten, să-l ascult.
Şi să privesc de sus, pe înserate,
– aşa cum deseori priveam cu gîndul –
oraşul meu,
    cu zgomote ciudate
şi bolta sa de flăcări,
        cuprinzîndu-l.
Mi-e drag aici şi colbul de pe uliţi
şi fiecare colţ e-o amintire:
aici cîndva noi ne-am bătut cu suliţi,
acolo-i locul vechi de întîlnire.
Pe zidul galben cu afiş de teatru
am aşternut eu primul manifest
era în mai,
        în patru zeci şi patru –
parc-ar fi ieri
        aşa îmi amintesc.
Iar într-o noapte primul sabotaj
– ţîşneau înalte flăcări la furnale.
– Fiţi calmi, tovarăşi!
            Calm şi mult curaj:
...a căzut tovarăşul Mihale...

---

*) Fragmente din lucrarea de diplomă la absolvirea Institutului de literatură „Maxim Gorki" din Moscova, al Uniunii Scriitorilor Sovietici.

Şi-o clipă,
m-oi opri şi-n cimitir,
lîngă-un mormînt modest şi fără flori
şi-n suflet să-mi învie amintiri,
atît de dureroase uneori.
Şi iar la drum s-o iau
cu ochi curaţi,
căci lacrima – se spune – e alean.
Voi, de trecut să nu mă întrebaţi,
durerea mea
e-adînc de ocean.

Pămînt natal!
O, plaiul meu iubit,
văzut-am multe-n anii despărţirii:
în munţii Alla Tau am hoinărit
şi-am băut din Ciu,
rîul iubirii.
Pe cai cazahi
am străbătut mari stepe,
nisip încins şi flori de sacsaul.
Am ascultat cuvintele înţelepte
în iurtele din fiece aul:
– „Pe-acest pămînt,
ce-i înălbit de oase –
nicicînd desţelenit,
vrăjmaş,
arid,
vor înflori ogoarele mănoase,
c-aşa ne-au spus
tovarăşi din Partid...“

Şi-atunci privind spre-ndepărtata zare
tractoare uruind am auzit,
muşcînd din ţărnă mari excavatoare
şi trenuri noi vuind,
venind, venind...
Treceau alături marile chervane...
Şi am văzut în zări, unduitoare
grădini şi holde, crînguri verzi în floare
şi oameni mulţi

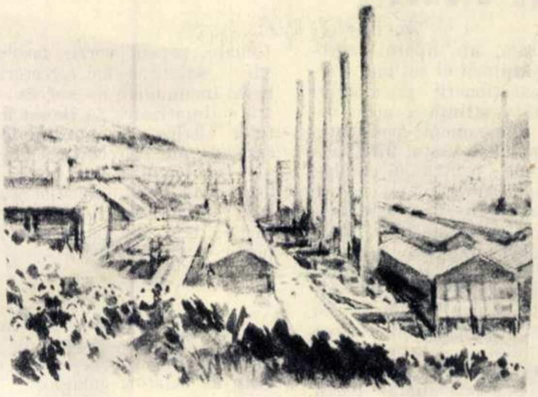

trecînd în lungi coloane
sub roşul răsăritului de soare...
Apoi Ucraina,
holdele albastre,
– o mare nesfîrşită fără mal, –
şi cerul strălucind cu mii de astre
măreţ
cum e doar cerul meu natal.
Creşciaticul reînălţat şi falnic
mi-a reţinut privirile un timp
pămîntul ucrainean atît de darnic
ogorul meu de mîni făcu să-l simt.
Pe Volga,
mama apelor Rusiei,
pluteam încet cu-n cîntec de burlaci.
Pe Volga-Don
prin poarta măreţiei,
noi am ajuns în noul port Calaci:
o fată încerca să nu mai plîngă
iubitul petrecîndu-l de pe mal;
plecau vapoare albe-n rută lungă
şi poate
spre pămîntul meu natal.

Şi-atunci,
cînd Stalingradul
m-a primit
deschis şi sobru ca un bun părinte,
clipind din ochii verzi a „bun venit“,
istorii vechi mi-au fulgerat prin minte.

. . . .

OSCAR VREA SĂ ŞTIE...

de Mike **QUIN**
scriitor progresist american

Ilustraţii de A. Poch

Domnul I. Fungus Finklebottom se înfundă în fotoliul său confortabil, care-i plăcea atît de mult, îşi puse pince-nez-ul şi desfăcu ziarul de seară.

— Tată, îl întrebă pe neaşteptate micul Oscar Finklebottom, ce înseamnă „posibilităţi“?

— Du-te de te joacă cu trenul tău electric şi lasă-mă în pace — îi răspunse I. Fungus.

— Răspunde copilului — interveni doamna Finklebottom — îl tratezi ca şi cînd ar fi o năpastă pe capul tău şi nu fiul şi moştenitorul tău.

— De ce l-ai îmbrăcat în hainele astea? întrebă I. Fungus. — Turbez cînd îl văd...

Oscar purta un costum model „micul lord Fauntleroy“, avea privirea „în off-side“ şi purta ochelari mari cu ramă de os.

— Il deosebeşte de ceilalţi copii din vecinătate şi ar trebui să fii mîndru de asta.

— Tată, — întrebă din nou Oscar — ce înseamnă „posibilităţi“?

— Posibilităţi înseamnă şansa de a face bani. Acum du-te şi joacă-te cu mingea — îi răspunse I. Fungus.

— Tată, cum faci tu banii? — continuă să întrebe Oscar.

— Răspunde-i — zise doamna Finklebottom — copilul vrea să ştie.

— Banii îi cîştigi prin afaceri — remarcă I. Fungus, atent încă la cele ce citea.

— Tată, poate oricine face afaceri?

— Desigur, oricine poate face afaceri.

— Dacă toţi oamenii ar face afaceri, ar fi atunci toţi oameni de afaceri?

— Da, fiule, dacă toţi ar face afaceri, atunci cu toţii ar fi oameni de afaceri.

— Atunci cine ar munci, tată?

— Pentru dumnezeu, Amalia, spune-i copilului să se joace cu elefantul de pluş!... Incerc să citesc discursul lui Dewey.

— Răspunde-i — zise doamna Finklebottom. El vrea să ştie.

— Cine ar munci atunci? — repetă Oscar întrebarea.

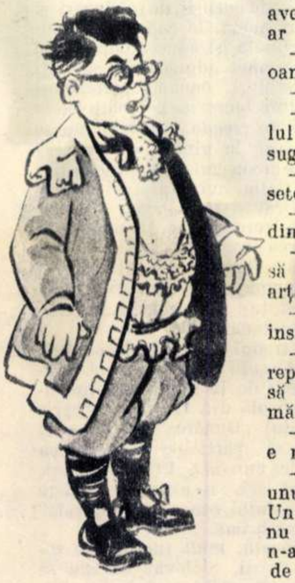

— Nu oricine poate deveni om de afaceri... ar fi imposibil... zise I. Fungus.

— Dar ai spus că toţi pot deveni — insistă Oscar.

— N-am spus aşa ceva.

— Ba da, ai spus, zise doamna Finklebottom. Lămureşte copilul.

— Bine, atunci! Nu pot deveni toţi...

— De ce nu pot, tată?

— Pentru că nu au bani.

— Dacă ar avea bani, ar putea?

— Desigur.

— Atunci, dacă toţi oamenii ar avea bani şi ar face toţi afaceri, ar fi toţi oameni de afaceri?

— Da, atunci toţi oamenii ar fi oameni de afaceri.

— Şi cine ar munci, tată?

— Amalia, dacă nu trimiţi copilul să se joace cu triciclul, îl sugrum...

— Răspunde-i, Fungus. Il arde setea de a cunoaşte.

— Cine ar munci atunci? întrebă din nou Oscar.

— Ei bine, nu toţi oamenii pot să fie oameni de afaceri — zise arţăgos I. Fungus.

— Nici chiar dacă au bani? insistă Oscar.

— Nici chiar dacă au bani — repetă I. Fungus. — Cineva trebuie să muncească. S-a stabilit şi numărul de care e nevoie.

— Şi de cîţi oameni de afaceri e nevoie, tată?

— Cîţi? Unul la o mie, poate unul la cinci sute... Cam aşa ceva. Un mic procent. Să vezi, fiule, nu poţi fi om de afaceri, dacă n-ai muncitori. Pentru fiecare om de afaceri trebuie să fie cam de la zece la o sută sau la o mie de muncitori.

— Cîţi muncitori ai tu, tată?

— Ei, noi avem o întreprindere mare, Oscar. Noi avem vreo zece mii.

— Atunci cei mai mulţi oameni sînt lipsiţi de posibilităţi, nu, tată?

— Ce vorbeşti tu? In America toţi oamenii au aceleaşi posibilităţi.

— Tată, dacă numai puţini oameni pot fi oameni de afaceri, ce trebuie să facă restul?

— Şi ei pot fi oameni de afaceri — dacă dovedesc iniţiativă.

— Dar ai spus că numai puţini pot deveni oameni de afaceri. Cei mai mulţi trebuie să fie muncitori...

— Aşa şi este. Acum, fiule, du-te şi citeşte cartea ta de poveşti „Jack şi aricii“.

— Atunci, cei mai mulţi oameni sînt muncitori, vor fi întotdeauna muncitori şi nu vor putea fi oameni de afaceri, chiar dacă ar voi. Nu, tată?

— Ba ar putea... Nu, n-ar putea. Stai — de unde ai tu ideile astea, băiete?

— Atunci cei mai mulţi oameni sînt muncitori, vor fi întotdeauna muncitori şi nu vor fi niciodată în stare să facă bani. Nu, tată?

— Ei, dacă ar căpăta salarii destul de mari, dacă... Amalia, nu-i timpul ca acest copil să se culce?...

— Dacă cei mai mulţi oameni sînt muncitori şi vor fi întotdeauna muncitori, singurul mijloc de a face bani este de a căpăta salarii mai mari. Nu-i aşa, tată? — întrebă Oscar.

— Amalia — zise Fungus — refuz să cred că ăsta este... este fiul meu... Ei!... Nu mai înţeleg...

— Răspunde-i la întrebări — spuse doamna Finklebottom — copilul vrea să înveţe. Il arde setea de a cunoaşte...

Traducere de Paul **MAXIM**

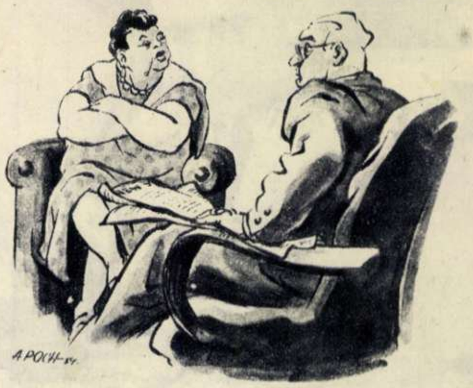

SOIUL CEL NOU

– reportaj –

de Al. GÎRNEAȚĂ

Peste un lan a bîntuit seceta. O secetă cumplită. Spicele secătuite foșneau jalnic la cea mai mică adiere de vînt. Dar pe alocuri, cîteva fire răzlețe se dezvoltaseră normal. Spicele acestea erau grele de rod, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat cu suratele din apropiere. Ochiul atent al cultivatorului le văzu. El rupse spicele acestea, opri semințele și în anul următor le însămînță. Obținuse un soi de grîu rezistent la secetă, care se poate dezvolta și în condiții grele.

In altă parte, unde gerul pișcă semănăturile, cîteva grăunțe rezistă și, într-un lan cu spice sterpe, ele rodesc, dau urmași cărora gerul nu le poate cauza nici o supărare, care i se împotrivesc.

Intr-un alt loc, vîntul face pozne. Pe o plantă aduce polenul străin al alteia și în anul următor apar niște copii stranii, care moștenesc și unele dintre apucăturile mamei, și unele dintre ale tatălui, ori capătă caractere noi, ce nu mai amintesc de nici unul dintre părinți...

Așa se întîmplă în natură. Așa au apărut soiuri noi, plante noi, așa a evoluat viața frămîntată și plină de surprize a lumii vegetale. Cînd omul a observat felul în care procedează natura și a început să intervină în viața plantelor cu scopul de a crea noi soiuri, după interesele sale, au apărut agrotehnica și slujitorii ei cei mai credincioși, selecționerii și amelioratorii. Tînăra știință a atras repede mii de oameni pasionați, care i-au închinat viața, dînd bătălii crîncene pentru a smulge naturii tainele sale.

Astfel de bătălii dau astăzi și cercetătorii tinerei stațiuni experimentale de la Lovrin. Asemeni tovarășilor lor de la celelalte stațiuni experimentale, cei din Lovrin luptă pentru obținerea de soiuri noi și pentru îmbunătățirea celor existente.

Stațiunea experimentală de la Lovrin, deși numără numai patru ani de viață, a avut o seamă de izbînzi. Astfel, aci s-a creat soiul nou de sfeclă de zahăr denumit „Lovrin 532“, care dă un spor de zahăr de 5,4% față de soiurile raionate; s-a obținut recolta record de 8.500 Kg. porumb-boabe la hectar, prin cultivarea hibridului obținut din încrucișarea soiurilor „Phister“ și „Romînesc de Studina“; s-a creat un soi nou de grîu de toamnă, pe nume „Lovrin 10“, care s-a dovedit mai spornic și mai timpuriu decît soiurile cultivate în Banat; s-a dovedit că semănarea în cîmp a pătlăgelelor roșii dă rezultate tot atît de bune ca și răsădirea, fiind totodată și foarte economică; s-au obținut, prin hibridare, producții mari la tomate, pepeni verzi, fasole, dovlecei, salată; se fac cercetări — în parte încununate de succes — pentru aclimatizarea în Banat a plantelor citrice. Se pot enumera o serie de alte cercetări și încercări ale tehnicienilor stațiunii. Toate acestea au un scop imediat și nemijlocit: recolte sporite la toate culturile, mai multă hrană pentru popor.

Agrobiologul V. Șiclovan la masa de lucru.

*

Prima zi de februarie. Unul din compartimentele rapidului Timișoara-București era ocupat de un grup de călători gălăgioși.

Din grupul acesta de călători unul ieșea cu deosebire în evidență. Un om între două vîrste, cu un chip blînd, liniștit, și cu un aer de resemnare, în pofida încăpățînării și tăriei obișnuite de care dă dovadă cînd are de rezolvat o „trebuliță“. Omul acesta ținea pe genunchi o mică lădiță, frumos fățuită, al cărei capac era înlocuit cu un geam. Chiar cînd se ridica la fereastră nu se despărțea de lădița sa. Un îndrăgostit n-ar fi strîns la piept portretul iubitei sale cu mai multă gingășie decît își purta bărbatul acesta lădița. Prin geam privea mereu în interior, unde un fir, o singură plantă firavă, cu numai patru frunzulițe, se lăfăia pe toată întinderea, schimbînd parcă ochiade cu creatorul ei.

Inginerul Șiclovan n-ar fi dat firicelul acesta nici pe bogățiile cele mai de preț. El era rezultatul mai multor ani de zbucium, de căutări — cînd amăgitoare, cînd sterpe — de bucurii, de înfrîngeri și victorii. Acum, la capătul drumului, părintele își aducea odrasla s-o prezinte unei adunări de savanți și cercetători, oameni pretențioși care întorc lucrurile pe toate fețele pînă să te creadă. Șiclovan nu se speria însă la gîndul că avea să înfrunte areopagul agrotehnicienilor noștri. Calm, avînd alături copilul acesta firav și iubit, avea să arate justețea cercetărilor și metodelor sale, avea să arate că nu s-a pripit și nu s-a înșelat. A obținut, ce-i drept, numai un singur exemplar, dar aceasta-i de ajuns că să confirme metoda.

Cînd trenul a ajuns la București, viscolul era în toi. Grupul de agrotehnicieni de la stația experimentală agricolă din Lovrin s-a oprit la hotelul „Dunărea“. A doua zi aveau să participe la sesiunea științifică anuală a „I.C.A.R.“-ului. Pînă atunci, o ultimă revedere a materialului, o masă „de Capitală“ și un somn bun...

Dimineața, mult înainte de sorocul trezirii, Șiclovan începu să bată pe la ușile tovarășilor săi.

— La voi sînt șoareci? întrebă el îngrijorat.

— N-am observat.

— Nici gîndaci?

— N-am băgat de seamă nici asta, îi răspunse mirat Horia Groza, directorul stațiunii. Dar ce ți s-a întîmplat? Ce-i cu dumneata de ești atît de răvășit?

Șiclovan se trînti pe un scaun.

— Numai la mine au fost jigodiile astea, fir-ar ale dracului! Parcă,înadins mi-au dat cameră cu șoareci ori gîndaci. Mi-au mîncat planta, blestemații. Au lăsat numai un ciot de tulpiniță. M-a pus naiba să las lada deschisă, ca să mai respire puțin aer. Atunci a venit năpasta.

Groza era sincer îndurerat de întîmplarea aceasta. Căută însă să-l liniștească.

— Fii pe pace. O dată ce planta a încolțit, dovada e făcută. Ar fi fost mai bine, e drept, să ai planta întreagă. Dar, în sfîrșit, nu e — nu e! Principalul e că rezultatul experienței se vede din bobul încolțit. La vară ai să refaci experiența și ai să prezinți mai mulți hibrizi.

Puțin mai îmbunat, Șiclovan trecu în camera sa, închise cu un oftat capacul lădiței și se scufundă într-o ultimă citire a notițelor după care urma să-și susțină referatul.

*

Acum zece ani Vasile Șiclovan ieșea pe poarta facultății de agronomie cu o diplomă în buzunar și cu o nepotolită sete de a cunoaște. Se simțea atras de viața grea, migăloasă, plină de frămîntări, decepții și uneori de victorii, a cercetătorului. Voia să obțină soiuri noi de plante, mai productive, să găsească metode de lucru economice și eficace. Un lucru însă nu-l gîndea Șiclovan: că armele pe care le avea el atunci la îndemînă erau ori cu o bătaie prea scurtă, ori simple pușcoace de soc. Profesorii săi, în majoritatea lor, îi dăduseră o învățătură bună pentru „știința pură“ și destul de proastă pentru practică. Afară de darvinism, Șiclovan luase în bagajele sale pe Mendel, pe Morgan și Weissmann, toate teoriile reacționare care, în loc să-i dea aripi, îl legau de picioare.

Originar dintr-o regiune în care orzul de toamnă nu dădea rezultate prea bune nerezistînd la ger, Șiclovan și-a propus să încrucișeze orzul de toamnă cu grîul de toamnă și să obțină astfel un hibrid puternic, nepăsător la ger, productiv, cu boabe bogate în substanțe făinoase. Bun lucru, dar ce te faci cu învățătura din școală? Ceea ce plănuia Șiclovan se cheamă „încrucișări între genuri“ sau încrucișări îndepărtate. La aceasta, teoriile lui Mendel-Morgan spuneau hotărît: „nu se poate. Natura se opune. „Idioplasmele“ părinților care iau parte la încrucișare nu se potrivesc și de aceea se exclud. Dacă prin cine știe ce minune aceasta s-ar realiza, ar fi o simplă întîmplare, excepția care întărește regula!“ Șiclovan pe atunci era convins că așa stau lucrurile. Insă spiridușul ce îmboldește pe fiecare cercetător îi spunea să încerce totuși, poate, — cine știe! — reușita experienței lui va fi excepția care confirmă regula. Și a început să lucreze.

Dar metodele pe care i le punea la îndemînă genetica mendelo-morganistă erau ca niște bricege tocite cu care ai fi încercat în zadar să tai piatra. Orzul continua să rămînă orz — și grîul, grîu!

Așa ar fi stat lucrurile fără îndoială și astăzi, dacă lui Șiclovan nu i-ar fi venit în ajutor știința sovietică. Făcînd cunoștință cu teoriile și practica lui Miciurin și Lîsenko, ca și cu experiențele strălucite ale altor savanți sovietici, Șiclovan a prins nădejde că în sfîrșit va fi lumină și pe ulița lui. Trebuie să spunem însă din capul locului că la început nu a acordat teoriei miciuriniste încredere totală. O considera interesantă, dar încă nu suficient verificată în practică. Faptul că au reușit unele încrucișări îndepărtate, ca cele dintre grîu și pir, sau dintre secară și grîu, era încurajator. Șiclovan știa însă din practică că o metodă care dă rezultate bune într-un caz, poate fi complet lipsită de eficacitate în altele. Important era ca principiul să rămînă valabil.

Cu speranță dar și cu îndoială, Șiclovan a pornit să înfăptuiască încrucișarea între grîul de toamnă și orzul de toamnă. Experiența a durat trei ani. Pricina: o rezistență destul de curioasă din ambele părți.

Așa s-a desfășurat munca...

Șiclovan a aplicat întîi metodele clasice, experimentate de Miciurin, Lîsenko și de colaboratorii săi. Prima metodă încercată a fost apropierea vegetativă, adică altoirea. De la început s-a văzut că drumul acesta nu dă roade, deoarece altoirea în pai nu e posibilă, pentru că nu se face sudură între părinți.

El renunță la hibridările vegetative și trecu la cele sexuate. Prima încercare a fost polenizarea orzului cu polen amestecat. Miciurin obținuse rezultate deosebite în încrucișarea dintre măr și păr cu ajutorul polenului de piersic, care juca aici rolul de activant. In cazul său, Șiclovan însă n-a obținut nimic. Atunci a încercat metoda introducerii în ovar a polenului împreună cu bucăți de stigmat patern. Operația aceasta este grea, fiindcă cere o atenție deosebită. Inchipuiți-vă că tăiați cu bisturiul o părticică dintr-un bob de nisip și o aplicați la un alt bob de nisip. Și aceasta direct în cîmp, la vremea înserării, fără microscop... Nici metoda aceasta n-a dat rezultate.

Șiclovan era acum la răspîntie. Avea în față patru eșecuri. Orzul era încăpățînat și nu vroia să primească încrucișarea cu grîul. Inginerul și-a amintit de învățăturile de altădată. Dacă, totuși, Morgan, Weissmann și acoliții lor au dreptate? Poate că, într-adevăr, încrucișările îndepărtate nu sînt posibile și toate cercetările sale sînt sortite eșecului? Dar dacă-i așa, cum de-au reușit hibridările lui Miciurin, ale lui Lîsenko și Țîțîn? Nu poate fi vorba de excepția care întărește regula, ci de cazuri frecvente, care dărîmă teoriile morganiste. Dar dacă-i așa, de ce nu-i reușesc lui experiențele? Ce se întîmplă în plantă? Cine-i vinovat de asta? E vinovat miciurinismul? Fără îndoială că nu! S-au găsit o serie de metode, dar asta nu înseamnă că drumul e închis, că nu se mai pot face alte cercetări, că nu mai pot fi găsite alte metode, mergînd pe linia sigură a teoriei miciuriniste. Dar care-s aceste metode? Nu cumva trebuie intervenit direct în ovarul de orz? Cu o metodă mixtă, o hibridare vegetativă și sexuată? Șiclovan s-a hotărît să încerce acest drum.

Zis și făcut. Incrucișarea aceasta trebuie făcută, chiar dacă va cere vreme îndelungată. Și, în cele din urmă, a reușit. Prima operație se făcu vara trecută, în laborator. Cu ochiul liber, folosind un bisturiu foarte fin, Șiclovan făcu o secțiune în ovarul de orz, ceva mai jos de limita bazei perișorilor. El trebuia să dovedească că tubul cu polen își continuă drumul prin stigmat și partea superioară a ovarului, chiar dacă e scos de sub influența oosferei. De aceea a luat partea superioară a ovarului, pe care a pulverizat polen, și a pus-o pe o bucată de hîrtie de filtru umedă. După cinci minute, polenul a încolțit, tubul polenit și-a început călătoria și, lunecînd ușor, după șase ore a străbătut stigmatul și porțiunea de ovar, ajungînd la hîrtia de filtru. Dovada era deci făcută. O dată avută siguranța, s-a trecut în cîmp. Porțiunea superioară a ovarului de grîu, — pe care se pulverizase polen de grîu — a fost lipită pe partea inferioară a unui ovar de orz. Tubul polenit și-a continuat drumul și a ajuns la sacul embrionar, fecundîndu-l.

Șiclovan a considerat sosit ceasul marii încercări. In zilele acelea tot universul era îngrămădit în microscopicele ovare de grîu și orz. Inarmat cu bisturie, pensetă, lupe și alte cîteva mici accesorii, Șiclovan trecu în cîmpul de experiență.

A făcut întîi toaleta spicului de orz. A înlăturat de pe o parte a spicului toate spiculețele, iar de pe cealaltă, numai spiculețele laterale, tăindu-le aristele. A operat apoi florile de orz, smulgînd staminele cu penseta. Pe urmă a repetat experiența cunoscută, după care a învelit spicele în vată și le-a izolat în pungi de pergament.

In noaptea aceea Șiclovan n-a dormit. S-a plimbat de la laborator la cîmp, făcînd tot felul de calcule și ipoteze. A stat ceasuri întregi în fața spicelor din experiență, voind parcă să vadă prin pergament ce se întîmplă acolo. Va reuși această încercare, sau va eșua? Căuta, analiza punctele slabe ale metodei. E mult pînă dimineața. Abia atunci va putea vedea rezultatul: fecundare sau sterilitate. In zilele următoare, Șiclovan a știut ce se întîmplase în ovarul de orz. Din 91 de flori hibridate a obținut cinci boabe cu embrion, opt fără embrion, iar restul au rămas sterile. Experiența reușise, metoda se vădise valabilă. La sfîrșitul perioadei de coacere, inginerul a putut vedea limpede caracterul boabelor obținute: forma bobului era alungită ca la orz, culoarea roșietică și sticlozitatea ca la grîu. Rămîneau deschise încă o serie de probleme — și rămîn încă și azi. Ce va ieși din boabele hibridului? Ce caractere va avea moștenitorul: va păstra el aspectele de azi, sau le va pierde? Șiclovan n-a răspuns încă la aceste întrebări. Din cele cinci boabe a obținut o singură plantă, cea mîncată de șoareci în camera de hotel din București. Anul acesta experiențele continuă. Șiclovan nu mai e însă singur. La toate stațiunile „I.C.A.R.-ului" se repetă experiența și metoda sa. La Lovrin el merge înainte, ajutat de doi practicanți și de laboranți.

Fără îndoială că metoda sa va găsi aplicare și în alte hibridări. Sfiosul inginer Șiclovan a înregistrat un succes pe care continuă să-l perfecționeze. Așa e cercetătorul: niciodată mulțumit de rezultatele de ieri, contrazicîndu-și propriile concluzii, pentru a le verifica — astăzi caută alte probleme, încearcă să răspundă la ele, frămîntat de îndoieli, furat uneori de succese efemere. El știe însă să discearnă rezultatele cercetărilor și să scoată din ele numai ceea ce e perfect valabil și folositor pentru înmulțirea recoltelor.

Se montează ultimele piese la frigider.

TEHNOFRIG

— reportaj —

de C. BOZBICI

Băteam aceste străzi, împreună cu alți copii ai mahalalei, îndreptîndu-ne zilnic, în lunile de vară, spre apa portocalie a rîului. Soarele verii ne arămea obrajii, brațele și spatele gol; praful, în care laba picioarelor se cufunda pînă peste glezne, ne ardea tălpile. Era în anul 1936... Ne bucuram de căldura soarelui care înlocuia cămașa.

Așa era acum 18 ani în locurile unde azi se înalță fabrica „Tehnofrig" din Cluj: rîul cu copji palizi, cîmpuri de porumb pe aproape; ici, colo, case răzlețe ridicate parcă în grabă, magazii cu duhori insuportabile, clădiri reci, austere. Că s-au schimbat multe, și mai ales în ultimii zece ani, o dovedesc blocurile de locuințe muncitorești și noile fabrici moderne, ridicate aci...

Are întreprinderea „Tehnofrig" un album cu fotografii, care rămîne ca un document. Ca într-un caleidoscop, în fața ochilor ți se perindă imagini triste și altele îmbucurătoare. O fotografie: ruine. Acum zece ani, într-o noapte, clădirile au fost bombardate de aviația hitleristă. Moloz, brațe de fier îndoite ciudat, urme de flăcări. Pustiu... Apoi o altă imagine: primii muncitori care lucrează voluntar la înlăturarea ruinelor. A treia imagine: primul atelier reconstruit. A patra imagine: cea dintîi hală modernă construită. A cincea, a șasea, a șaptea imagine: construcții noi, moderne. Ultima imagine: noua uzină „Tehnofrig" pentru utilaj necesar industriei alimentare.

Intr-o duminică dimineața

Aprilie 1954. Pe acoperișurile halelor bruma groasă aștepta razele soarelui. Cu gulerul paltonului ridicat, maistrul Ștefan Feneși intra pe poartă. Salută morocănos și se îndreptă spre hală fără să mai stea de vorbă cu portarul. Inalt, adus de spate, pășind domol, Feneși părea în această dimineață mai preocupat ca oricînd.

— Nici nu s-a ras; ei, drăcie, iar coace ceva! — își zise portarul uzinei, privind în urma omului care se pierduse după colțul clădirii. Apoi intră în cabina mică, unde duduia focul gazului metan. Aici era cald și bine. O javră mică, pripășită mai dăunăzi, dormea pe spate, mîrîind în somn...

Din nou o bătaie în poartă. Ieși să deschidă. Venise inginerul-șef. Salută scurt și plecă grăbit și el.

— Hm! Se coace ceva! filozofă portarul.

In dimineața aceasta de duminică cinci inși veniră la fel, preocupați, intrînd grăbiți în fabrică. „Asta-i semn că fac lucruri mari".

Agregatul de 20.000 kg./calorii era într-adevăr un lucru mare și complicat. Țevi, dinam, bazin, se legau între ele într-o arhitectonică perfectă. Era primul prototip al unei instalații frigorifere uriașe, fabricate în Romînia și proiectate la această uzină. Acum i se făcea proba.

— Incepem!

Pe țevi începu să înainteze lichidul spumos care avea menirea să verifice dacă instalația n-are vreo fisură. Cei cinci oameni așteptau în tăcere. Feneși punea mîna cînd pe-o țeavă, cînd pe alta, rotindu-se în jurul instalației și cercetînd-o atent. Și el muncise, împreună cu ceilalți oameni din secția de montaj, la construcția ei, și acum aștepta cu nerăbdare rezultatele... Minutele trec. Lichidul spumos a cuprins toate țevile instalației frigotehnice.

— N-are nici o crăpătură, constată Feneși simplu.

Un sfert de oră mai tîrziu:

— Dați drumul la amoniac! comandă inginerul-șef al producției.

Cinci oameni așteptau. De ce trec așa greu minutele cînd aștepți?... Pe nesimțite, parcă, toți percepură un miros înțepător de amoniac.

— Răsuflă pe undeva! strigă unul dintre ei.

Se repeziră toți și strînseră ventilele și olandezele, pîna la refuz. Duhoarea de amoniac se risipi.

Intr-un sfert de ceas conductele se albiră, de parcă ar fi fost ninse. Deși în hală era cald, în apropierea instalației de frig se simțea o răcoare plăcută. Colosul compus din mai multe agregate funcționa perfect.

— Știam eu! trase concluzia, pe neașteptate, Feneși. Grupul celor cinci se înveseli.

— Rămîne sub presiune pînă mîine dimineață, spuse inginerul-șef. E timpul necesar pentru probă.

Luni dimineață... In hală, în jurul instalației frigorifere de 20.000 kg./calorii, s-au strîns muncitorii care aflaseră de experiența de duminică.

— Manometrul indică aceeași presiune ca și ieri — spuse Feneși, arătînd spre cadran.

Experiența reușise...

*

Fiecare om are o pasiune. Pasiunea lui Ștefan Feneși este tehnica, inovația, raționalizările...

Mergînd prin incinta fabricii, privirile îți sînt atrase de un turn a cărui menire n-ai vedea-o în prima clipă aici. E o instalație masivă pentru distilarea lemnului, una din creațiile maistrului Feneși. Ea dă întreprinderii însemnate cantități de mangal, fabricat din rezervele interne ale întreprinderii. In evidența biroului de inovații se află încă multe alte raționalizări și invenții făcute de acest maistru: pistolul pentru tăierea fierului cu ajutorul gazului metan în loc de acetilenă, mașina de îndoit tablă pentru cazanul malaxoarelor și altele. Inovații care au ajutat la timpul lor la rezolvarea unor probleme acute de producție.

Despre mici mîhniri și teorii ciudate

Cîte odată, însă, maistrul Ștefan Feneși tare-i necăjit. Și necazurile-i vin mai ales de la biroul de inovații. Să vezi: depune schițele unei noi mașini și nu primește nici un răspuns, luni de-a rîndul. Așa s-a întîmplat cu schițele și explicațiile scrise, privind mașina de îndoit cercuri la rece. Au trecut o lună, două, trei... Azi ne aflăm în anul 1954: un an și nici un răspuns! S-au pierdut schițele, s-a îngropat lucrarea, iar tovarășul Toth de la biroul de inovații se spală pe mîini ca Pilat din Pont: „Nu eram în acel timp aici". Intr-adevăr, nu era. Acum, însă, este, dar în multe privințe parcă n-ar fi. Ne convingem făcîndu-i o vizită.

Prin geamul mare, care cuprinde aproape o jumătate din perete, vezi un om stînd la un birou masiv, lustruit. Lîngă el, cîteva registre. Intri. De sigur că primul lucru pe care-l întrebi, e cum se duce munca cu inovatorii, cîte inovații sînt...

— In primul trimestru al anului curent s-au realizat 48 de raționalizări și perfecționări tehnice — vine răspunsul tovarășului Toth după ce răsfoiește registrul de evidență. Și, ca o constatare obiectivă: „Anul trecut a mers mai bine".

— De ce?

Răspunsul îl primești imediat. Se cunoaște că tov. Toth „a studiat" problema. Și, după cum încearcă el să demonstreze, îți dai seama că teoria pe care o face, o crede pînă la nemărginire:

— Aici intervine o chestiune obiectivă: să vedeți, oamenii nu prea fac inovații, deoarece deocamdată nu avem produse noi, iar pentru vechile produse, toate posibilitățile au fost exploatate.

— Dar, poate, tovarășii inovatori nu au fost suficient stimulați și ajutați... încerci să-l aduci pe o cale mai firească pe scepticul responsabil al biroului de inovații.

— Da' de unde! Să vezi cum stau lucrurile: sînt multe motivele pentru care se fac inovații și numeroase categorii de oameni fac raționalizări. Fac și muncitorii, fac și inginerii, și funcționarii. Noi, bine înțeles, le primim pe toate, dacă ni se aduc. Dar dacă nu mai sînt produse noi!...

Mi s-a părut că văd atîrnînd balast de picioarele celor de la biroul de inovații. Poate o fi birocratism? Mi s-a părut la un moment dat acest birou de inovații plicticos. Nu sînt nici cărți de specialitate, nici nu vin aici oameni să studieze, să discute. Parcă în afară de ședințele lunare nu este nimic. A, da, am uitat: sînt cîteva registre cu copertă tare, un om plictisit și amintiri ale unor propuneri de inovații rătăcite, ca acea a lui Ștefan Feneși...

Marca fabricii

Cînd vizitezi o fabrică de pîine, cel mai mult te impresionează malaxoarele. Sînt aparate suple, în permanentă mișcare, care frămîntă coca cu o repeziciune uimitoare, brațele lor metalice făcînd piruiete repezi în cazan. Iar cele mai moderne întreprinderi din țară au malaxoare pe care stă scris: „Tehnofrig"-Cluj. Harnici constructori, îți zici, cinste lor că au făcut această mașină care ușurează munca grea a frămîntatului! Dar așa cum fiecare om are povestea lui, nici aceste mașini nu sînt lipsite de peripețiile construcției.

La cîteva luni după ce primele malaxoare fabricate la „Tehnofrig" fuseseră expediate la unele centre de panificație, direcțiunea fabricii fu înștiințată că o parte din mașinile livrate nu funcționează. Mergînd la fața locului, tehnicienii constatară că rulmenții se făcuseră „plăcintă". Așa se întîmplă cînd tovarășii de la „Steagul Roșu", care lucrează rulmenții, nu fac un control tehnic riguros asupra produselor lor! O asemenea neglijență încurcă de multe ori treburile a două-trei întreprinderi. Noroc că era un caz întîmplător... Au trecut de atunci multe luni de zile; malaxoarele trimise ulterior fabricilor din întreaga țară de către întreprindere sînt de o calitate excepțională. Un malaxor „Tehnofrig" frămîntă în cinci minute 400 kg. coca. E o productivitate pe care nu o au mașinile de acest fel importate pînă mai dăunăzi din străinătate.

De patru ani pe poarta fabricii „Tehnofrig" ies variate mașini pentru industria noastră alimentară. Anul acesta, au fost livrate suplele centrifuge pentru determinarea grăsimii din lapte. O mie de ore a fost experimentat separatorul de lapte înainte de a fi dat în folosință, pentru a se constata gradul de uzură și a livra un produs de înaltă calitate. Muncitorii și tehnicienii de la „Tehnofrig" și-au făcut un obicei și un titlu de cinste din exigența cu care privesc propriile lor produse. Pînă cînd nu există siguranța bunei funcționări a aparatului sau mașinei construite, oamenii nu-i dau drumul în lume.

Malaxoare, separatoare de lapte, tancuri izoterme, cuptoare Dampf, frigidere, dospitoare mobile — iată numai cîteva dintre produsele pe care le dă industriei alimentare, întreprinderea „Tehnofrig". Majoritatea acestor produse se fabrică pentru prima oară în țara noastră. Ele sînt o dovadă a progresului pe care l-a făcut tînăra industrie romînească constructoare de mașini și a grijii partidului pentru mecanizarea producției, pentru ușurarea muncii omului.

Inovatorul Ştefan Feneşi

Frînturi din ISTORIA TERMOCENTRALEI

F. M. VULCEZANU

Erau pe terminate construcțiile de case muncitorești pentru petroliștii de la Moinești, cînd dulgherul Arpad Droppa a auzit că nu departe de satul său natal, la Sîngeorgiu de Pădure au început lucrările pentru înălțarea celei mai mari termocentrale din țară. N-a stat mult pe gînduri: și-a împachetat lucrurile, și-a luat rămas bun de la tovarășii de muncă și încă în ziua aceea a pornit la drum. La Blaj a schimbat acceleratul cu trenul local și s-a postat la fereastra vagonului, așteptînd, plin de neastîmpăr, ca odinioară în copilărie, revederea ținuturilor cunoscute și atît de dragi. Incă de departe simțea parfumul pișcător al brazilor, mirosul dulceag al rășinei. I se părea că trenul urcă prea încet, prea gîfîind. Intr-adevăr, de atîta suiș, locomotiva scîrțîia din încheieturi, huruia și scotea atîta fumăraie pe nările-i de oțel, încît șirul de vagoane se pierdea în coama neagră, dezlînată, a fumului. Deasupra dealurilor, un soare înalt, palid, poleia cu raze roșiatice cîmpiile cafenii, arate pînă la poalele povîrnișurilor. De lîngă fereastră, Droppa avea impresia că toate aceste petice de pămînt au încercat să se catere pe deal, dar lipsite de vlagă s-au resemnat cuminți, la mijloc de drum. Privea cu ochii întredeschiși depărtările; deasupra cîmpiilor, liniile nesigure ale dealurilor conturau zarea; rar cîte un copac, crescut fără socoteală, sau un tufiș desfrunzit, uscat, dantela marginile cerului. Trenul urca atît de încet, încît lui Droppa îi venea să coboare, să pună umărul la tampon, să ajute locomotiva în urcuș...

La Sîngeorgiu de Pădure, în fața lui se întindea un cîmp neted în mijlocul căruia se înălțau două stive de scînduri de brad. Lîngă ele se mișcau siluete înalte, îmbrăcate în pufoaice cenușii.

— Mi-s dulgher, s-a prezentat el inginerilor și ei i-au răspuns: „bine“.

Ca să nu stea de pomană, și-a scos securea și a început să ascută țăruși pentru măsurători. Pe urmă iar a întrebat:

— Mare va fi șantierul?

— Mare, i-au răspuns, și el a continuat să ascută țăruși pînă seara tîrziu. Prima noapte a petrecut-o în aer liber, lîngă un foc de tabără. Lîngă el, inginerii își întindeau planșele la lumina unui lămpaș de carbid și discutau despre clădiri, despre măsurătorile de peste zi, făcînd însemnări cu creioane de toate culorile.

— Aici, în stînga, vom ridica barăcile pentru muncitori, spuse un inginer, iar aici, magaziile pentru materiale.

Droppa s-a uitat într-acolo: cîmp întins, neted la fel cu bolta cerului, unde, la milioane de kilometri depărtare, licăreau stelele.

— Le vom coborî pe pămînt, i-a spus același inginer, ghicindu-i parcă gîndurile.

A doua zi în zori, cînd l-au chemat să bată primul țăruș, a scuipat în palme:

— Incepem doară!

Și de atunci zi și noapte măsura și tăia scînduri, organiza atelierul de tîmplărie și împărțea oamenii. Cînd soseau oameni noi pe șantier, alerga în întîmpinarea lor la gară să vadă dacă n-au venit cumva dulgheri. Printre cei sosiți și-a întîlnit o mulțime de tovarăși cu care mai lucrase și la Zemeș, la fabrica de tutun, și la Uioara, și la Moinești.

— Haide măi, Birtalan, că trece ziua de pomană. Te vei duce diseară la administrație să te scrii pe listă, acu' nu-i timp de pierdut.

Așa au fost primiți și frații Derzsi, și frații Ambruș, toți dulgheri de mîna întîia, și Iszlay, și Réti. Și cu fiecare zi care trecea soseau noi oameni, noi trenuri încărcate cu materiale. Țăranii din sat se adunau roată în jurul lăzilor mari și priveau la inscripțiile pe care nu le pricepeau.

— Sînt litere rusești, le explica Droppa arătînd spre literele de pe o ladă. Mașina asta a sosit din Uniunea Sovietică, de la Kiev, iar cealaltă din Leningrad.

— Tot din Uniune sînt și tractoarele acelea mari, a spus cineva și Droppa încuviință:

— Și macaraua și excavatorul de la picioarele dealului...

Cu cît soseau mai mulți muncitori pe șantier, cu atît erau mai multe de făcut. Și Droppa a priceput un adevăr: că degeaba dau zor zidarii și betonierii dacă munca de dulhgerie rămîne în urmă. Nemaiprididind cu lucrările s-a dus la organizația de partid să ceară ajutor.

— N-am dulgheri, tovarăși. Nu pot termina pînă la întîi satul acesta de barăci.

Cea mai tînără termocentrală a țării: uzina de la Sîngeorgiu de Pădure.

termocentralei. In spațioasele blocuri construite o dată cu uzina, locuiesc familiile constructorilor și muncitorilor termocentralei.

stau înțepenite în mîinile cărăușilor.

— Ar trebui întărit luminerul!

Cineva gonește într-un suflet spre baraca lui Droppa.

Somnoros, numai în cămașă de noapte, dulgherul aleargă desculț spre turn. Nu simte stropii de ploaie care îl biciuiesc. Cu securea într-o mînă se cațără pe schelele care formează măruntaiele turnului de răcire. Luminile reflectoarelor nu pot pătrunde pînă aici. E' întuneric, dar Droppa se cațără și pe întuneric. Lemnul nedat la rîndea îi sîngerează mîna, dar el nu se oprește. Un singur zgomot îl însoțește în această ascensiune ca un îndemn: huruitul ritmic al betonierelor de sub schele.

De sus de pe platou îl încurajează și Someșan.

— Mai repede, Droppa, îngheață cimentul.

Cîte ore sau cîte minute au trecut de atunci? Nimeni n-a ținut socoteala... In sfîrșit se aude glasul dulgherului:

— Dați-i drumu'...

La început încet, apoi tot mai puternic, ca o muzică atotbiruitoare se aude scîrțîitul scripeților. Betonul se înalță iar sus, tot mai sus, la cincizeci și cinci metri, pentru ca zidurile turnului de răcire să crească cu încă un metru.

— Bravo, măi Droppa, i-a strigat Someșan, dar dulgherul n-a auzit continuarea. Plecase: îi era frig și somn.

A doua zi, cînd a ieșit din schimb, Someșan l-a căutat, dar Droppa nu era acasă.

— E afară la linie, l-a îndrumat un dulgher. Ridică o sală de așteptare pentru muncitorii care locuiesc în satele învecinate.

S-a lăsat frigul și sînt zile cînd trenul întîrzie, uneori o oră sau două. Cum să stea oamenii în frig?

In sala de așteptare s-a întîlnit Someșan cu dulgherul.

— Ai salvat cîteva mii de kilograme de ciment, auzi, tovarășe Droppa?

De mîndrie, două sclipiri repezi s-aprind în ochii dulgherului. Vrea să se prefacă indiferent, dar glasul îl trădează; de aceea încheie scurt:

— E bine atunci.

— Am vorbit mult despre tine ieri noapte, după ce-ai plecat.

Droppa ridică din umeri:

— Mai bine ați fi vorbit cum să grăbiți lucrările. Mîine, poimîine aș vrea să încep instalațiile de lemn și voi încă nu sînteți gata. Glasul lui suna totuși cald. Someșan îl îmbrățișează.

O locomotivă obosită, abia putîndu-și tîrî vagoanele se oprise în apropierea sălii de așteptare.

— Au sosit turbinele.

Amîndoi se grăbesc spre primul vagon, pe care cineva cu o mînă hotărîtă scrisese cu cretă : „Lumina vine de la răsărit“.

Lumina vine de la răsărit. Acest lucru nu-l știu numai oamenii care descarcă sutele de lăzi cu cele mai diferite aparate sosite din țara prietenă, îl știu și țăranii din Fîntînele, și cei din Regiunea Autonomă Maghiară, îl știe toată țara.

Cei de pe șantier — constructorii — care preiau și instalează mașinile, o știu tot atît de bine; de aceea se adună de două ori pe săptămînă și învață limba țării din răsărit. Alături de ei învață și țăranii din Fîntînele, învață și copiii lor care urmează cursurile școlilor de calificare de pe șantier.

Inainte vreme, unii localnici mai îndărătnici trăgeau perdelele la geam să nu vadă oameni îmbrăcați cu pufoaice. Li se păreau străini. Acum stau alături de constructori și aplaudă spectacolele date de ansamblul Teatrului Maghiar din Tîrgu-Mureș — pun umărul la ridicarea sălii de cinematograf și învață cîntecele corului U.T.M.-ist de pe șantier. Printre jocurile copiilor din sat: de-a haiducul călare pe un băț de lemn, de-a baba oarba, de-a țurca, au apărut altele noi: de-a tractoristul, de-a excavatoristul... Ei nu mai vor să se facă păcurari, căruțași și pădurari, ci tractoriști, macaragii, electricieni...

*

Șase luni a stat sudorul Ion Dragomir în Uniunea Sovietică, la fabrica „Ordjonikidze“ să-și însușească tainele arcului voltaic în ale sudurii automate și de înaltă presiune. Cînd s-a întors acasă a început să pună în practică cele învățate. La început la Otopeni, apoi la termocentrala Ovidiu II unde ajutat de inginerul sudor venit de la Kiev, Rahim Iskaldarovici Abdulaev a calificat la început 10 și apoi încă 22 de elevi.

— Ăsta știe carte, nu glumă—a spus el elevilor cînd tehnicianul sovietic a făcut o demonstrație de sudură de înaltă presiune, poziție plafon.

Cînd Ion Dragomir a plecat pe șantierul din Moroieni s-a îmbrățișat cu Rahim Iskaldarovici și și-au luat rămas bun. Atunci habar n-aveau că peste un an se vor întîlni din nou, de astă-dată pe șantierul din fundul munților, la Sîngeorgiu de Pădure. Dar nu numai cu prietenul și învățătorul său sovietic s-a întîlnit Dragomir pe acest șantier: și-a reîntîlnit aici și elevii pe care i-a calificat la Ovidiu II și la Moroieni, pe Constantin Ieremia, pe Marin Gavrilă, pe Petre Bucur.

Cînd a sosit Abdulaev pe șantierul de la Sîngeorgiu de Pădure, Dragomir stătea tocmai sus pe platoul 7 unde se țeseau țevile de înaltă presiune. De bucurie a strigat atît de tare, încît zdrăngănitul metalic al macaralei și izbiturile puternice ale ciocanelor au părut șușotiri.

— Rahim Iskaldarovici... Tovarășe Rahim!

A fost mare bucurie pe șantier.

Eu i-am zărit împreună: tehnicianul sovietic, un om îndesat, cu umeri lați, ținea mîna pe umărul lui Dragomir și-i explica ceva. Cum stăteau alături, sus, lîngă balustrada cazanului cel mare și priveau la luminile roșii-violete ale aparatelor de sudură, ascultînd emoționați sîsîitul atît de cunoscut și drag al arcurilor electrice, absorbind setoși mirosul înțepător al fierului încins, păreau opera unui sculptor, un alto-relief ce ar putea purta titlul: Marea prietenie.

Dar nu numai în timpul lucrului stau alături : multe seri își petrec împreună, acasă, cîteodată la un pahar cu vin, povestind despre București, sau despre nesfîrșitele stepe ale Uniunii Sovietice, de unde a venit Abdulaev să pună umărul la înălțarea termocentralei.

De obicei, discuțiile celor doi prieteni se aprind cînd unul sau celălalt aduce vorba despre sudură. Atunci, înflăcărați, vorbesc mai zgomotos, mai cu patimă. Iar de cînd Dragomir a mărturisit că lucrează la construirea unui aparat de sudură automată, Rahim Iskaldarovici îl ajută. Dacă i-ar vedea în clipele acelea un străin, ar crede că se ceartă.

— Aici vezi, lipsește un suport. Cum vrei să se reazime? In gol?

— Cum în gol, tovarășe Rahim?... Acest aparat va fi folosit pentru sudarea cilindrilor.

Desenul de pe planșa lui Dragomir se lărgește — liniile încă nesigure se întăresc — și în fața inginerului sudor Rahim Iskaldarovici Abdulaev, și a viitorului inginer Ion Dragomir — desenul trăiește—aproape că se aude scîrțîitul arcului electric care țese, țese mereu oțelul.

Sub îndrumarea lui Rahim Iskaldarovici Abdulaev și a lui Ion Dragomir, decorat cu Ordinul Muncii, sudorii încheie ultimele țevi prin care apa va trece, în curînd, prin preîncălzitoare în cazanul cel mare, de acolo în tamburul mic la o temperatură de 500 de grade — de unde în formă gazoasă, apa se va scurge în tamburul cel mare și de acolo prin alte zeci de țevi, care se încolăcesc ca niște șerpi uriași, în turbine. Mecanicii din camera de comandă montează ultimele ceasuri de control și așteaptă clipa cînd la întoarcerea unei singure manivele, roțile mari, strunjite de zeci de strunguri sovietice, vor porni să nu se mai oprească niciodată.

*

25 aprilie 1954, ora 10 seara. Cîteva zile ne despart doar de marea sărbătoare a lui 1 Mai. In sala de comandă a Termocentralei din Sîngeorgiu de Pădure, cea mai tînără construcție socialistă, sutele de ceasuri indică tremurătoare, atmosfera, turațiile, kilowații; și afară, pe stîlpii de oțel, prin mii de fire, zeci de mii de kilowați pe oră, aprind la început palid, apoi tot mai puternic, tot mai sclipitor, stelele pe care le-a visat Droppa în prima zi de la sosirea lui pe șantier, lampa lui Ilici așteptată de toți oamenii muncii din țara noastră să le lumineze calea care duce spre socialism.

După orele de muncă, ascultarea unui cîntec drag sau a unei piese de teatru este înviorătoare. Lăcătușul de turbină Ștefan Tamaș, unul din locatarii blocurilor muncitorești, este un statornic auditor al programelor de radio.

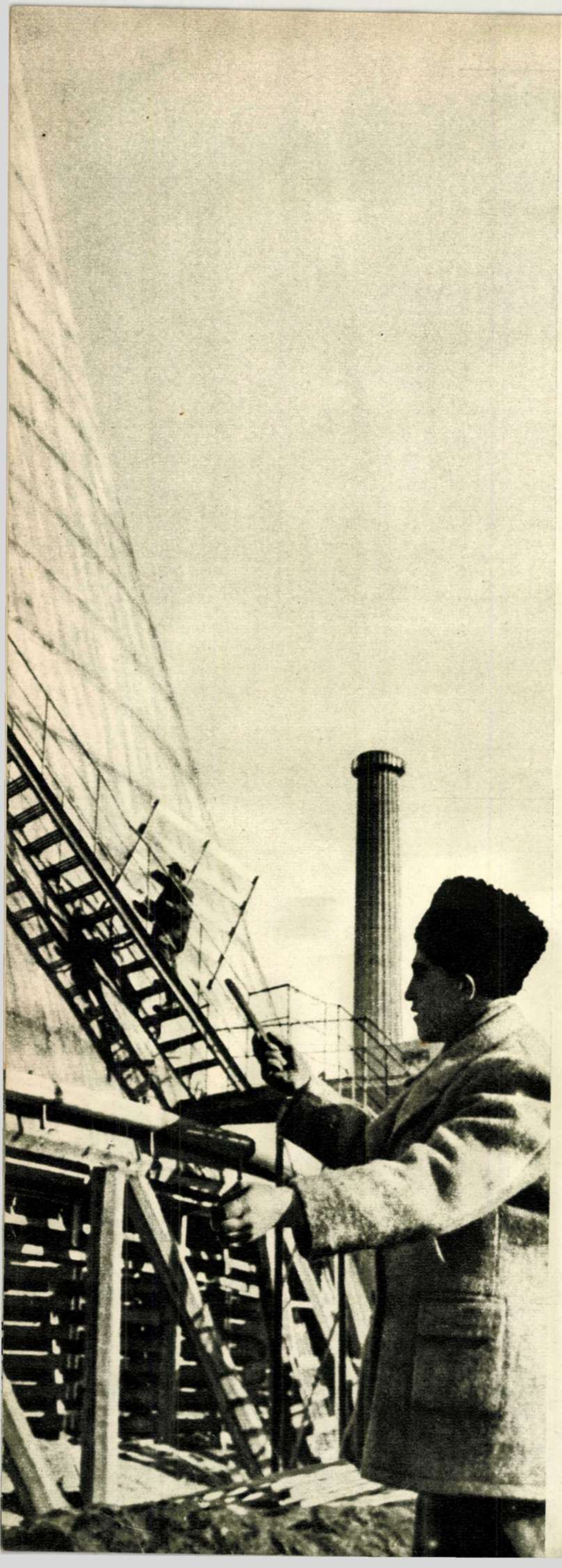

— Sînt destui tineri în sat, învață-i.

Și Droppa știind că dulgheritul se învață numai cu securea în mînă, a dat securi și în mîna oamenilor care nu știau încă umbla cu ele.

— O să învețe, a spus el inginerilor cînd aceștia clătinau mirați din cap. I-om ajuta. Eu tot așa am învățat meseria. Pe șantier.

Și a mai învățat ceva Droppa pe șantiere: să organizeze. Că degeaba ciopleşti bine cu securea, sporul numai atunci e spor dacă știi împărți oamenii. N-a trecut mult și echipa condusă de el avea 32 de oameni și alături de brigada lui, s-au mai înființat și alte brigăzi.

Nici ucenicii nu s-au ales cum se alegeau pe vremuri, numai dintre tineri. S-au calificat în dulgherie și băieți de 18 ani, și oameni în al căror act de naștere era trecut anul 1908—1910.

De la barăci au trecut la confecționarea cofrajelor de beton, pentru hala de mașini, pentru casa de comandă, pentru clădirile anexe și pentru turnul de răcire, cel mai mare turn de acest fel din cîte s-au construit pînă acum în țară.

Hala cea mare, unde au început să se instaleze miile de țevi și mașini sosite din Uniunea Sovietică, se înălța tot mai sus. Casele din împrejurimi și chiar și blocurile de cărămidă roșie ale muncitorilor păreau niște colibe pe lîngă construcția centrală. Sus, în vîrful celei mai înalte schele, de unde se puteau cuprinde toate zările, Droppa anină un brad tînăr. De cîte ori nu a rămas aici după terminarea lucrului, minunîndu-se de priveliște? De aici se vedeau casele de cărămidă, cu cerdac înalt, blocurile muncitorești și, crescînd, halele turbinelor, unde în curînd aveau să pornească roțile de oțel sosite de departe, din Kiev, să elibereze milioanele de kilowați care vor aprinde în acest colț ascuns al țării, lampa lui Ilici.

Mai bine de doi ani au trecut de atunci... Cît s-a muncit? La asta e greu de răspuns. Dacă am lua scîndurile care s-au întrebuințat pentru cofrajele de beton, apoi am putea face din ele un gard, lung de 15 km...

*

Ion Oprea și Petre Someșan sînt prieteni și tovarăși de multă vreme. Unul a lucrat la Casa „Scînteii", pînă a ajuns la etajul al optulea și tot el a tencuit și hala rotativelor; celălalt a început munca de zidar la șantierul de la Salva-Vișeu, a participat la ridicarea zidurilor combinatului textil din Botoșani, a muncit la construirea fabricii de ciment din Bicaz, a înălțat din prefabricate magazia de cereale din Hațeg și „nu puteam să lipsesc — a spus — nici de la înălțarea acestei termocentrale".

Așa a ajuns Petre Someșan la Sîngeorgiu de Pădure. Nu era pentru prima oară pe un șantier; nu o dată a dat viață planurilor de pe planșele arhitecților. Dar tot ce a văzut aici în prima zi cînd a sosit pe șantier l-a entuziasmat. In stînga lui, pe un drum desfundat, un tractor mesteca nămolul sub șenile; în fața lui o caravană de autocamioane încărcate cu materiale de construcție aștepta să elibereze drumul o altă caravană; deasupra lui, cățărați în vîrful stîlpilor de fier de înaltă tensiune, electricienii montau izolatoarele de porțelan; lîngă o clădire, o macara mare sovietică, cum nu văzuse încă, în formă de „T", ridica la cinci staturi de om un tambur care se odihnea pe trei vagoane deodată. In dreptul macaralei, betonierele, aliniate ca soldații, rumegau o masă cenușie; betonul răsturnat peste bandele de cauciuc ale transportoarelor se ridica la înălțimea unui etaj. Lopătarii spintecau pămîntul, un excavator mușca adînc în lut, un tren electric gonea cu zeci de vagonete încărcate și, peste acest babel aparent, acompaniat de un huruit puternic al zecilor de motoare și mașini, se auzeau dinspre hala cea mare a cazanelor bătăile ritmice ale ciocanelor, mînuite de montatori. Și în acest iureș al construcțiilor, Petre Someșan s-a prezentat la inginerul-șef pentru repartizare.

In prima zi, în timpul lucrului, văzînd atîția muncitori, o ușoară îndoială se strecură în sufletul său: „oare ce fel de locuință voi primi?" Și mare i-a fost mulțumirea cînd după schimb, cei de la sindicat i-au arătat locuința: încăpătoare cu încălzire centrală și cu lumină electrică.

Construirea uriașului turn de răcire a cerut multă îndemînare și curaj muncitorilor tîmplari care, sub îndrumarea lui Arpad Droppa, — au executat schelăria și cofrajele de lemn pentru turnarea betonului.

3-505-3862
ATENȚIUNE
NU CIRCULAȚI ÎN
RAZA DE ACȚIUNE
A MACARALEI

Ticușor îl invidiază grozav pe Gheorghe Macovei: ce n-ar da să conducă și el macaraua !..

— Asta înseamnă că pot să-mi aduc și familia?

— De bună seamă, tovarășe Someșan.

Și n-au trecut decît cîteva săptămîni și a sosit pe șantier soția și fiul său Iuliu în vîrstă de nouă ani.

Șeful de echipă Ion Oprea l-a întrebat o dată:

— Cîte cărămizi ai așezat pe zi la fabrica de ciment din Bicaz?

— 1600.

Ion Oprea a clătinat din cap, apoi seara la ședința de producție l-a chemat la întrecere.

Intrecerea dintre ei a continuat pînă la terminarea termocentralei: cînd unul, cînd altul era în frunte. Sus pe schele își zîmbeau, în timp ce cu mișcări dibace așezau cărămizile una după alta.

— Mortar!

Un băiat tînăr, țăran din Fîntînele, viitor zidar, pregătește lada cu mortar la îndemînă. Mistria sclipește în bătaia soarelui și șirul de cărămizi se înalță tot mai sus. Cei doi prieteni abia se mai văd. Seara, controlînd fișele de evidență zilnică ale pontatorilor își compară rezultatele: 1950—2000. A doua zi: 2000—2050.

Dar Petre Someșan nu numai la așezarea cărămizilor e meșter. La fel de priceput e și la tencuit. Pentru cei 18—19 metri pătrați de tencuială pe zi, pentru cele două mii de cărămizi, pentru calificarea unor serii de ucenici, pentru aplicarea metodelor sovietice de muncă, el a devenit fruntaș în întrecerea socialistă. Seara, după muncă, îl găseai la club certîndu-se cu bibliotecara:

— Am citit în „Scînteia" că au apărut două manuale sovietice de zidărie. Noi de ce nu le avem?

După ce au sosit manualele, în camera lui Someșan nu s-a stins lumina niciodată înainte de miezul nopții.

Numai de cantină n-a fost mulțumit Petre Someșan. Și cînd a început să caute buba a dat repede de ea: căruțașul care aducea carnea de la raion se cam îmbăta uneori și atunci ori îl găseau răsturnat într-un șanț, ori chefuind într-o cîrciumă. L-au schimbat. E drept, s-a îmbunătățit mîncarea, dar încă nu era cum trebuia să fie. Someșan s-a dus și prin bucătărie să stea de vorbă cu bucătarul-șef. I-a povestit despre cantinele de pe șantierele unde lucrase înainte, arătîndu-i că, unde organizarea e bună, nici mîncarea nu poate să fie proastă.

Bucătarul „nu și nu", cică să nu-și bage nasul unde nu-i fierbe oala.

Someșan a ridicat poblema și la sindicat și tovarășii l-au susținut propunîndu-l chiar în comitetul cantinei. El și-a luat sarcina în serios. A stat de vorbă pe rînd cu fiecare tovarăș de la cantină.

— Munca ta este foarte importantă, a spus el unei fete cam încăpățînate...

— De ce glumiți, tovarășe Someșan, cum poate fi important să cojești cartofii sau să speli vasele?

— Uite cum: la prînz avem numai o oră pentru masă. Dacă mîncarea e gata nu întîrziem de la muncă. Asta o dată. Și în al doilea rînd dacă mîncarea e bună se muncește cu mai multă poftă. Și stomacul muncitorului e foarte sensibil. Pricepi?

Arătînd muncitoarelor că și ele contribuie la înălțarea termocentralei prin munca lor, unele tovarășe de la bucătărie ca Zsuzsana Markuș și Maria Nagy au lansat chemări la întrecere în vederea pregătirii la timp a mîncării.

*

In vîrful turnului de răcire, pe o schelă înaltă de cincizeci și cinci de metri, Petre Someșan aștepta platoul cu beton care se înălța încet, sprijinit pe luminer (un stîlp gros de lemn de înălțimea schelelor). Luminerul pe care se ridică betonul, trosnește sub greutatea încărcăturii. E muncă de noapte, turnul trebuie terminat ca dulgherii să poată începe construirea instalațiilor de lemn pentru răcirea aburilor. Plouă. Zidarii nu se mai sinchisesc de șuvoaiele de apă. Aruncă numai căutături spre luminer, să nu întîrzie cu turnarea betonului în cofraje. Lumina gălbuie a reflectoarelor creează aici noi proporții: oamenii par „sfarmă piatră" cu mișcări greoaie, încete. Deodată un trosnet puternic pune capăt tuturor zgomotelor: se face tăcere, nu se aude decît răpăitul rafalelor de ploaie pe scîndurile cofrajelor. De jos, din fundul turnului, un glas gros, răgușit, vibrează printre miile de scînduri:

— O plesnit luminerul!

Cineva îndreaptă un reflector spre mijlocul turnului de unde, pe un postament provizoriu, zidarii, descărcătorii, privesc spre luminer. Dintr-un salt și Someșan e printre ei.

— Indată se rupe de tot, îi spune un betonist arătînd stîlpul plesnit. Nu mai putem urca betonul.

— Asta înseamnă că jos, la picioarele turnului, betonul îngheață, spune cineva și zidarii încremenesc. Ei știu ce înseamnă asta. Se irosesc mii de kilograme de ciment. Și parcă dintr-odată se aude tot mai puternic huruitul betonierelor de jos. Mașinile huruie și varsă cimentul vîscos și roabele

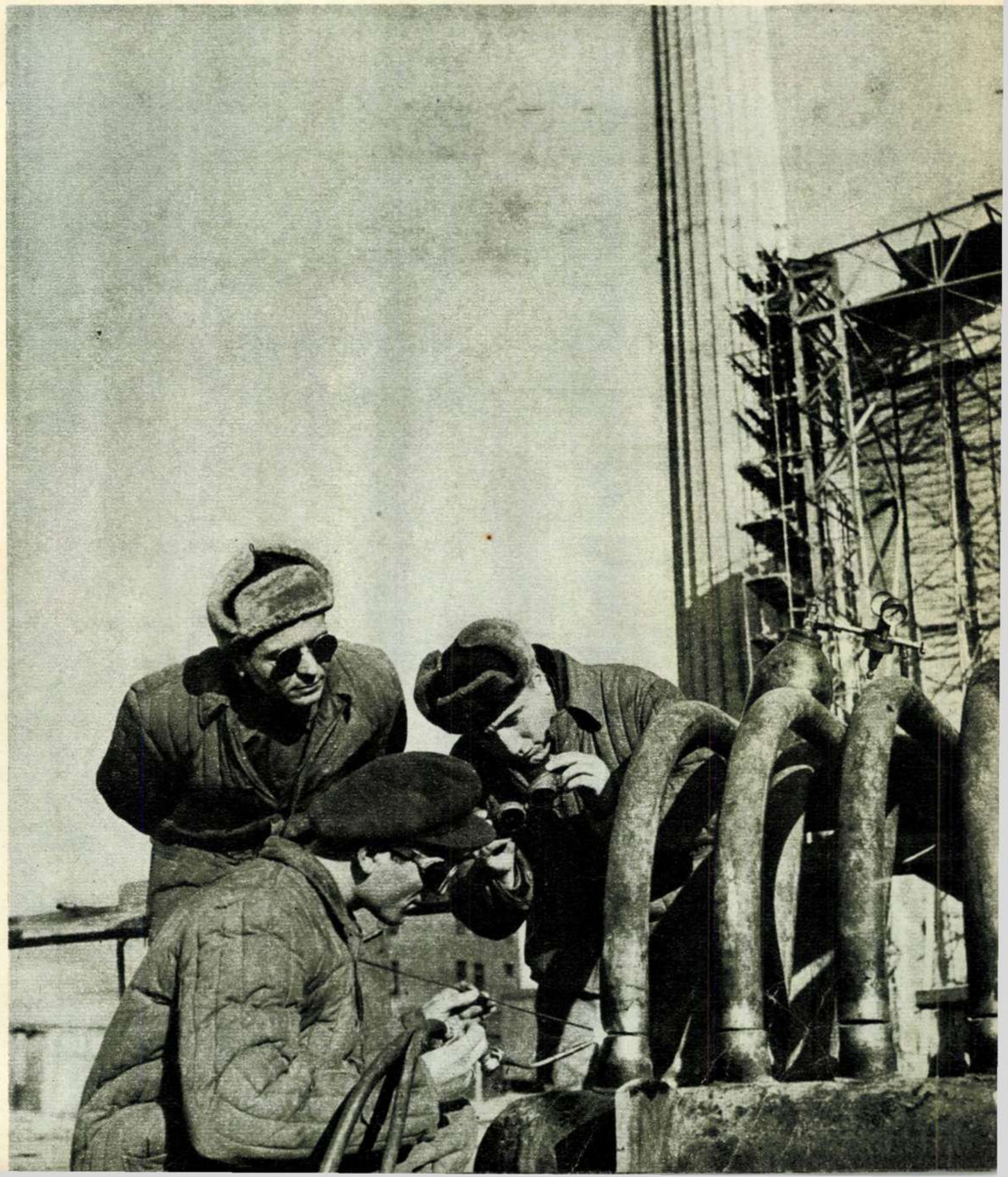

Experiența sudorului sovietic Rahim Abdulaev este prețuită de tovarășii săi de muncă romîni Marin Gavrilă ascultă cu atenție îndrumările lui Abdulaev cu privire la reglarea flacării la aparatul de sudură autogenă.

Conferința dela GENEVA

de I. FÎNTÎNARU

Geneva, frumoasa localitate elvețiană de pe malul lacului Leman, are de mulți ani renumele de „orașul conferințelor internaționale“. Intr-adevăr, nenumărate pagini ale istoriei diplomației contemporane s-au scris în această localitate însorită de la poalele Alpilor veșnic înzăpeziți. Dar pe vremea cînd soarta păcii și a războiului se hotăra în afara popoarelor, cînd diplomația era pentru ele o carte cu șapte peceți, prea puțin știau masele largi despre cele ce se întîmplau în „orașul conferințelor“. Este un semn al vremurilor noastre, vremuri cînd popoarele iau cauza păcii în mîini proprii, că atenția și interesul opiniei publice mondiale sînt absorbite de importantul eveniment internațional care se desfășoară acum la Geneva — conferința miniștrilor afacerilor externe.

Lucrările conferinței au loc în Palatul Națiunilor, unul din cele mai mari edificii din Europa, construit în perioada dintre cele două războaie, pentru a servi ca reședință Ligii Națiunilor. Iată așa numita „Sală de Consiliu“, în care se întîlnesc miniștrii de externe. In mijlocul ei o masă în formă de potcoavă, acoperită cu postav verde. In jurul ei sînt așezate fotoliile destinate conducătorilor delegațiilor, iar în spatele acestora—șiruri de scaune și banchete pentru membrii delegațiilor. Pe plafon sînt zugrăviți cinci giganți, care-și dau mîna. Ghidul explică oricăruia dintre cei 2000 de ziariști curioși să afle amănunte, că fresca simbolizează unitatea celor cinci continente. Dar pentru cei ce știu să descifreze sensul evenimentelor, fresca a căpătat un tîlc nou: faptul că popoarele cer celor cinci mari puteri să-și unească eforturile pentru a preîntîmpina grozăviile unui nou război.

Insăși convocarea și ținerea conferinței de la Geneva este o dovadă că nimeni nu mai poate nesocoti astăzi această cerere categorică a popoarelor. Caracteristica esențială a conferinței de la Geneva este aceea că *pentru prima dată după război ea a unit în jurul mesei rotunde pe reprezentanții tuturor celor cinci mari puteri, care poartă răspunderea principală pentru menținerea păcii și securității și anume: Uniunea Sovietică, Statele Unite, Marea Britanie, Franța și Republica Populară Chineză.* Alături de ele, participă la conferință reprezentanții altor țări interesate în examinarea celor două probleme principale înscrise pe ordinea de zi: problema coreeană și problema restabilirii păcii în Indochina. Incercările neconsolaților din „China lobby“ (dușmanii înverșunați ai Chinei Noi) de a minimaliza însemnătatea participării la conferință a R. P. Chineze au suferit un eșec pe toată linia.

In magistrala sa cuvîntare rostită la 29 aprilie, șeful delegației sovietice V. M. Molotov a arătat baza principală de la care trebuie pornit în examinarea problemelor Asiei care stau înaintea conferinței de la Geneva. Aceasta constă în recunoașterea schimbărilor radicale care s-au petrecut în Asia în ultimele decenii. In decursul veacurilor, în țările asiatice au stăpînit alte state, neasiatice, iar popoarele asiatice au fost lipsite de posibilitatea de a dispune de soarta lor. Dar acum nu ne mai găsim în secolul al XIX-lea și nici la începutul secolului al XX-lea. In prezent popoarele Asiei își iau cu fermitate soarta în propriile lor mîini și nu există forță în lume care să zăgăzuiască marșul lor impetuos spre libertate și independență națională.

Cea mai înaltă expresie a schimbărilor radicale petrecute în Asia o constituie nașterea R.P.Chineze, a cărei populație numără 500 milioane de locuitori și care exercită o mare influență revoluționară asupra întregii Asii.

Gîndurile, sentimentele, interesele vitale, năzuințele naționale ale popoarelor Asiei și-au găsit o expresie concretă, convingătoare și în remarcabila cuvîntare a șefului delegatiei R. P. Chineze, Ciu En-lai. Cu forța pe care o dă conștiința cauzei drepte au răsunat cuvintele: „Acțiunile agresive ale S.U.A. trebuie să înceteze, pacea în Asia trebuie să fie asigurată, independența și suveranitatea țărilor Asiei trebuie să fie respectate, drepturile naționale și libertatea popoarelor Asiei trebuie să fie garantate...“ Ecoul acestor cuvinte face înconjurul marelui continent, în care trăiește mai mult de jumătatea populației globului și ele sînt aprobate cu însuflețire nu numai de popoarele Asiei, dar și de întreaga omenire dornică de pace. O atenție deosebită a fost acordată pretutindeni ideii exprimate de Ciu En-lai cu privire la faptul că ar fi de dorit o unire a eforturilor țărilor Asiei în acțiunea de asigurare a păcii în Asia. Delegația sovietică a susținut părerea exprimată de Ciu En-lai. Toate popoarele lumii, printre care și poporul nostru, o aprobă cu căldură.

Problema coreeană și problema restabilirii păcii în Indochina sînt cele mai actuale probleme ale Asiei și sarcina conferinței de la Geneva este de a contribui la soluționarea lor.

In problema coreeană, care constă în transformarea armistițiului într-o pace definitivă și în unificarea pașnică a țării, conferința a fost pusă în fața a două atitudini diferite. De o parte sînt propunerile concrete, judicioase și întru totul realizabile, făcute de ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Democrate Coreene. Aceste propuneri constituie un program eficace în vederea restabilirii unității naționale a Coreei și desfășurării unor alegeri libere. Ca o condiție pentru aceasta, delegația R.P.D. Coreene a propus retragerea forțelor armate străine de pe teritoriul Coreei în decurs de șase luni. Cu totul contrară este poziția reprezentantului lisînmanist. Fără a face nici un fel de propuneri concrete, acesta s-a pronunțat împotriva alegerilor pe întreaga Coree, împotriva retragerii trupelor americane din Coreea de Sud. Ce dovadă mai evidentă decît aceasta că banda lisînmanistă și protectorii ei americani se tem de votul întregului popor coreean? Ce recunoaștere mai fățișă decît aceasta că gașca trădătoare se sprijină doar pe baionetele americane și că fără ele, nu s-ar putea menține la putere nici o singură zi?

Cum se vede, cercurile agresive americane n-au renunțat la ideea de a menține ocupația în Coreea de sud și de a transforma teritoriul de la sud de paralela 38° în bază de atac împotriva R.P.D. Coreene, R.P. Chineze, și U.R.S.S. Dar e cel puțin ridicol ca diplomații americani să-și închipuie că vor putea obține la masa tratativelor, la care au fost constrînși să participe, ceea ce generalii americani, lipsiți de glorie, n-au putut să realizeze pe cîmpul de bătaie!

Popoarele sînt interesate în cel mai înalt grad și în încetarea focului în Indochina, în restabilirea păcii în această parte a lumii pe baza recunoașterii drepturilor naționale ale popoarelor din Vietnam, Khmer, Laos. Un interes deosebit manifestă poporul francez, căruia „războiul murdar“, lipsit de perspectivă, dus de colonialiștii francezi împotriva forțelor populare din Vietnam i-a adus doar moarte și ruină, slăbirea poziției internaționale a Franței, accentuarea dependenței economice și politice față de Statele Unite.

In ceea ce privește poziția fundamentală a poporului și guvernului Republicii Democrate Vietnam, ea a fost definită de Fam Van Dong, șeful delegației R.D.Vietnam la Geneva, în cuvintele: „Pace, independență, unitate, democrație“.

Cercurile agresive din Statele Unite nu sînt însă interesate în stingerea focarului de război din Indochina; menținerea și chiar extinderea lui a devenit în ultima vreme obiectivul principal al politicii americane în Asia.

Incercarea S.U.A. de a organiza un front comun al colonialiștilor în Asia de sud-est n-a izbutit înaintea conferinței de la Geneva. S-a vădit că politica ultra-agresivă și extrem de riscantă preconizată de Dulles pentru Asia și în special în chestiunea Indochinei este respinsă cu energie de popoarele asiatice și combătută de cele mai importante guverne din Asia, că ea nu se bucură de sprijin nici măcar în Anglia și Franța, că întîmpină o rezistență crescîndă chiar în S.U.A.

Sosind la Geneva, zelosul Dulles și-a concentrat eforturile nu în vederea soluționării problemelor ce s-au ridicat la conferință, ci în vederea realizării planurilor sale agresive în Asia. Despre aceasta ziarul francez „Combat“ a scris: „Dulles sosise la Geneva cu un splendid plan de extindere a războiului din Asia sprijinit pe biblie, pe de o parte, pe bomba atomică, pe de altă parte, și instalat pe dolari“. Un asemenea plan aventurist n-a putut întruni simpatii nici în cercul aliaților atlantici. „Intre S.U.A., Anglia și Franța — a transmis alarmat corespondentul agenției americane „United Press“ — au apărut divergențe serioase care amenință să distrugă pînă și aparența de unitate a aliaților la Geneva“. Izolarea Statelor Unite s-a accentuat cu fiecare zi ce trece. „Comentatorii de la Washington — scrie corespondentul agenției „France Presse“ — declară că conferința de la Geneva reprezintă un mare dezastru pentru diplomația americană“. In aceste împrejurări Dulles a socotit ca lucrul cel mai indicat să părăsească Geneva, dînd bir cu fugiții. Plecarea lui la Washington a fost considerată ca recunoașterea înfrîngerii de care vorbesc toate ziarele occidentale.

Diplomația americană a suferit un eșec categoric în prima parte a conferinței. La Geneva, delegațiile popoarelor iubitoare de pace duc o luptă dîrză pentru cauza destinderii internaționale și păcii. Popoarele urmăresc cu vigilență manevrele celor care încearcă să ridice noi și noi obstacole pe drumul destinderii internaționale. Și de partea delegațiilor care luptă pentru pace sînt popoarele lumii, sînt legile de neînvins ale istoriei!

Fostul Palat al Ligii Națiunilor din Geneva, unde se desfășoară lucrările conferinței miniștrilor afacerilor externe.

TRAIASCA 5 MAI ZIUA PRESEI

Un aspect de la adunarea festivă care a avut loc la Casa Prieteniei Romîno-Sovietice, consacrată sărbătoririi zilei presei comuniste. Vorbeşte tov. Ştefan Voicu, redactor-şef adjunct al ziarului „Scînteia".

ZIUA PRESEI COMUNISTE

In ziua de 5 mai s-a sărbătorit în întreaga ţară ziua presei comuniste. Cu 42 de ani în urmă, în această zi a apărut primul număr al ziarului „Pravda". De atunci, ziua de 5 mai a devenit o sărbătoare a presei comuniste şi muncitoreşti din lumea întreagă, care luptă cu înflăcărare pentru pace, pentru fericirea popoarelor.

Avînd ca îndrumător exemplul strălucit al „Pravdei" şi experienţa vastă a presei sovietice, presa noastră luptă, sub îndrumarea plină de grijă a Comitetului Central al partidului, pentru construirea socialismului. Presa de partid este puternic legată, prin mii de fire, de popor. Ea luptă pentru ridicarea conştiinţei maselor, pentru atragerea lor la îndeplinirea sarcinilor economice, politice şi culturale ale patriei noastre. Presa noastră de partid desfăşoară o rodnică activitate în lupta pentru pace, împotriva aţîţătorilor la un nou război. Pentru că ea corespunde năzuinţelor maselor, pentru că reflectă dorinţele şi frămîntările lor, pentru că ea îi ajută la rezolvarea problemelor practice ale construcţiei socialiste, oamenii muncii o iubesc şi o consideră ca purtătorul de cuvînt al aspiraţiilor lor. Sutele de mii de corespondenţe primite în fiecare an de la oamenii muncii, de presa centrală şi locală, arată cît de puternică este legătura ei cu masele, dovedesc imensul prestigiu de care se bucură.

Cu prilejul zilei presei comuniste, în ziua de 5 mai, au avut loc în Capitală şi în ţară numeroase adunări şi consfătuiri cu cititorii şi corespondenţii ziarelor şi revistelor. La Casa Prieteniei Romîno-Sovietice din Bucureşti, a avut loc o adunare festivă consacrată sărbătoririi acestei zile.

In aceeaşi zi a avut loc la Casa Ziariştilor, într-o atmosferă de caldă prietenie, o întîlnire între ziariştii romîni şi ziariştii sovietici. La cererea ziariştilor romîni, ziariştii sovietici au vorbit despre gloriosul drum al ziarului „Pravda" din a cărui experienţă şi exemplu se inspiră presa comunistă din întreaga lume.

In sala „Filimon Sîrbu" din Capitală, cititorii şi corespondenţii voluntari ai ziarelor „Scînteia" şi „Steagul Roşu" s-au întîlnit cu redactorii acestor ziare.

Asemenea consfătuiri şi adunări festive au avut loc şi în oraşele şi centrele industriale ale ţării. La Oradea, redacţiile ziarelor „Crişana" şi „Fáclyä" s-au întîlnit cu cititorii lor. La Iaşi a avut loc o consfătuire organizată de ziarele „Flacăra Iaşului" şi „Scînteia tineretului".

Redactorii revistei „Flacăra" s-au întîlnit cu cititorii din Reşiţa şi cu cei de la fabrica de încălţăminte „Kirov" din Capitală. La Bacău a avut loc o consfătuire a ziariştilor de la „Scînteia" şi „Steagul Roşu" cu corespondenţii muncitori şi ţărani muncitori din regiune etc. etc.

Ziua presei comuniste a fost prilej de întărire a legăturilor dintre mase şi presa noastră, un prilej în care oamenii muncii şi-au manifestat încă o dată încrederea şi dragostea faţă de presa comunistă, luptătoare activă pentru pace şi socialism.

In scopul ridicării producţiei şi ieftinirii ei, muncitorii din industria de încălţăminte au extins numeroase iniţiative şi folosesc metode noi, sovietice. Lucrînd după metoda Lidiei Korabelnikova, tînăra Maria Rusu, de la fabrica „Ianoş Herbak" din Cluj, a realizat într-o singură lună economii de 1038 dm² piele pentru feţe.

ZIUA VICTORIEI

A noua aniversare a Zilei Victoriei a fost sărbătorită de popoarele lumii sub semnul luptei pentru rezolvarea paşnică a problemelor internaţionale litigioase.

Poporul romîn a sărbătorit Ziua Victoriei aducînd prinos de recunoştinţă marelui nostru vecin şi prieten, gloriosul popor sovietic, ai cărui fii viteji au eliberat ţara noastră de sub jugul hitlerist.

Ziua de 9 Mai a constituit în acelaşi timp, pentru poporul patriei noastre, un nou prilej de afirmare a hotărîrii sale de a lupta fără preget pentru construirea socialismului şi apărarea păcii.

In fotografii: 1) Aspect de la solemnitatea ce a avut loc la 9 Mai la Monumentul din Capitală al Eroilor Sovietici.

2) Prinos de recunoştinţă ostaşilor sovietici care s-au jertfit pentru eliberarea patriei noastre.

fotocronica FLACARII

SĂRBĂTOAREA CÎNTECULUI ŞI JOCULUI POPULAR

In satele patriei noastre se desfăşoară o mare sărbătoare a cîntecului şi jocului popular: cel de al treilea concurs al echipelor artistice de amatori din căminele culturale şi colţurile roşii săteşti. Serile, după ce se întorc de pe ogoare, fetele şi flăcăii se întrec în a deprinde cele mai frumoase cîntece şi jocuri de prin partea locului; şi nu o dată se întîmplă să vezi în mijlocul lor cîte un moşneag care, în ciuda anilor, saltă încetişor de pe un picior pe altul, învăţîndu-i pe tineri cîte un joc ştiut din bătrîni.

Zi de zi sosesc noi ştiri către Comisia Centrală a Concursului: în satele din regiunea Arad, din cele 444 instituţii culturale existente, s-au înscris pentru concurs 337 formaţii artistice şi 428 solişti vocali şi instrumentişti. Cele 610 lăcaşe de cultură din satele regiunii Bacău au dat pentru concurs 505 echipe de cor şi joc şi 428 solişti, iar în numeroase comune, ca Văleni şi Inău din regiunea Cluj, Timosu şi Romîneşti din regiunea Ploeşti, Topleţul şi Lăpuşnicul Mare din regiunea Timişoara, s-au înfiinţat noi formaţii artistice care se străduiesc să-şi îmbunătăţească necontenit activitatea...

In aceste zile se făuresc noi cîntece şi noi jocuri, în care ţăranii vorbesc, prin mijlocirea artei, despre viaţa şi munca lor: echipa de dansuri din Belivoii Mari (regiunea Stalin) a creat un dans despre cultivarea cartofului şi un altul cu tema cositului. Cea din Glizani, regiunea Piteşti, dansează „Culesul inului", iar mai multe echipe din regiunea Craiova pregătesc un dans ce evocă muncile pentru cultivarea bumbacului. Şi exemple de acestea mai sînt încă multe...

In numeroase oraşe ale ţării au luat fiinţă, pe lîngă comisiile regionale şi raionale de concurs, colective de specialişti care se preocupă de îndrumarea permanentă a echipelor artistice. Artiştii Teatrului de Stat din Bacău, de pildă, au luat sub patronaj cinci cămine culturale, pe care le vizitează cu regularitate de două ori pe săptămînă, contribuind în mod temeinic la ridicarea calităţii artistice a muncii echipelor din acele sate.

Prima etapă a concursului — cea pe comune — a luat sfîrşit la 15 mai. Asemenea pregătirilor din această primă fază, desfăşurarea următoarelor etape ale concursului — raionale, regionale şi finală, care se va încheia la 23 August — vor prilejui o bogată înflorire a folclorului nostru, contribuind la dezvoltarea neasemuită a mişcării artistice de amatori din satele noastre.

PREGĂTIRI PENTRU SĂRBĂTOAREA CÎNTULUI

In satul Jeica din raionul Bistriţa nopţile acestea de primăvară au un farmec deosebit. Prunii şi caişii colectiviştilor au dat mai de mult în floare şi mireasma lor crudă şi tare tremură în aer. Cînd prinde a se întuneca, lumina strălucitoare a livezilor ninse de flori se întrece parcă cu cea a becurilor presărate de-a lungul uliţelor satului. Zgomotele satului se sting încet şi doar uneori se mai aud vocile şi rîsetele tinereşti ale vreunei brigăzi care, dornică să cîştige întrecerea, a zăbovit mai mult în seara aceea pe ogor. Apoi, într-un tîrziu, dinspre căminul cultural începe a se auzi zvon de muzică: colectiviştii se pregătesc pentru concursul echipelor artistice ale căminelor culturale. Intîi încetişor, apoi din ce în ce mai puternic, sunetele pătrunzătoare ale trompetelor se împletesc cu cele mai dulci ale clarinetelor şi cu vocea groasă a bas-flügelhornului. Pe uliţe începe să alerge cîte un băietan care-şi vesteşte prietenii: „haideţi la cămin, băieţi, a început Borsos-baci repetiţiile cu fanfara!..." Şi la geamurile căminului se îndeasă căpşoarele copiilor care nu se mai satură privindu-i şi ascultîndu-i pe Andrei Hunyadi şi Ioan Kerekes, pe Mihai Magyari şi pe mulţi alţi consăteni de-ai lor, cîntînd tot felul de cîntece minunate de prin partea locului.

Numai lui Andrei Borsos, tînărul dirijor al fanfarei, pare că nimic nu-i pe plac. Bate cu bagheta în pupitru şi zice: „Incă o dată! De la început! N-a mers cum trebuie!" Şi cei douăzeci şi cinci de colectivişti care cîntă în fanfara satului, o iau de la început cu Imnul Republicii, cu potpuriurile de muzică populară romînească, maghiară şi rusă, fără a i se împotrivi nici cu un cuvînt lui Borsos. „Doar interesul nostru e să cîntăm cît mai bine, să reuşim la concurs", zice cîte unul mai în vîrstă. Şi asta-i drept. Pregătirile pentru concurs au devenit nu numai cauza fanfarei şi a căminului, ci a întregului sat. „La Bucureşti s-ajungem, în finală", îi însufleţeşte Andrei Borsos şi cu gîndul acesta străbat orele de repetiţie, iar cîntecele se înalţă tot mai limpede, mai armonios. De la o vreme dirijorul nu s-a mai mulţumit doar cu repetiţiile: a început a-i învăţa, pe cei ce nu ştiau cînta decît după ureche, notele muzicale. Seri tîrzii zăbovea el cu consătenii săi în faţa tablei negre şi-i deprindea tot ce învăţase el despre muzică în timpul stagiului militar: ce e cheia lui sol, cum se scrie un diez, cum notezi gama, ce înseamnă o pătrime...

Şi nu o dată se întîmplă ca, în zorii zilei următoare, cînd toţi se îndreaptă spre ogoare, spre grădina de zarzavat ori spre livezi, să-i auzi pe colectiviştii din Jeica discutînd însufleţiţi despre un diez prost luat, ori despre o melodie a cărei orchestraţie nu e bine făcută...

V. TRIFU
corespondent

Sub bagheta lui Andrei Borsos, fanfara colectiviştilor din Jeica repetă noi cîntece.

Echipa de dansuri din Corund

DANSATORII DIN CORUND

Trandafirul, trandafirul roşu
S-a aplecat asupra cărării...

Refrenul acestei bătrîne melodii populare l-au cîntat de multe ori, pe scenele teatrelor în aer liber din Bucureşti, în timpul Festivalului, cîntăreţii şi dansatorii din Corund.

Frumoasele perechi compuse din flăcăi şi fete, fruntaşi nu numai ai dansurilor populare şi ai recoltelor bogate, ci şi ai artei olăritului (care este la Corund în plină floare): Iános Duka, Eszter Lörincz, Antal Kiss, Şára Kendi, Tófalvi A. Geza şi alţii (vezi fotografia de pe copertă) şi-au cîştigat prin măiestria lor admiraţia zecilor de mii de spectatori, veniţi din cele mai îndepărtate ţări.

De atunci, membrii echipei de dansuri populare din Corund au repurtat numeroase succese. Ei au putut fi văzuţi pe scenele din oraşele Tg. Secuiesc, Sft. Gheorghe, Miercurea-Ciuc, Gheorghieni, Odorhei şi Tg. Mureş, cu prilejul unui turneu al ansamblului artistic popular „Gh. Doja" al Regiunii Autonome Maghiare, la începutul acestui an.

Dar, la un moment dat Jenö Nagy, directorul Şcolii elementare din comună, şi József Bartha, directorul căminului cultural, care se ocupă personal cu munca echipei, s-au văzut puşi în încurcătură. Ca puii de rîndunici deprinşi cu zborul, cei mai buni dansatori părăseau rînd pe rînd echipa. Puţin timp după ce Iános Duka a anunţat cu mîndrie că i-a venit rîndul să se înroleze în Armata Populară, veni şi Sára Kendi cu obrajii îmbujoraţi să anunţe că peste cîteva zile îşi va celebra căsătoria. Ei au fost urmaţi de alţii ca Ianoş Ravasz, Ilona Kedei, şi alţii. Din vechea echipă, care s-a bucurat de zilele neuitate ale Festivalului, nu a rămas decît unul singur: Tòfalvi A. Geza. Lui i-a revenit acum sarcina ca, împreună cu conducătorii echipei, să formeze noua generaţie a dansatorilor din Corund.

Apropierea celui de al treilea concurs pe ţară al echipelor artistice de amatori nu le-a lăsat prea mult răgaz. Trebuiau să acţioneze operativ. Şi iată că în scurtă vreme au şi fost recrutate 12 perechi de noi dansatori.

Locul foştilor dansatori a fost luat de alţii noi: Anna Katona şi Erzsébet Katona, muncitoare la fabrica de olărie, Tóth Dénes şi Simon Gergely, ţărani muncitori, Albert Bardocz, muncitor fruntaş în producţie la fabrica de aragonit, şi alţii. La faza pe comune a celui de al treilea concurs, tinerii dansatori s-au prezentat cu dansuri din bătrîni ca: Ceardaşul din Corund, Ceardaşul din Sóvidék şi dansul „Berbuncul". Tînăra generaţie a dansatorilor din Corund şi-a cîştigat întîietatea în faţa echipelor din Păuleni, Valea lui Pavel şi Fîntîna Brazilor, prezentate la faza pe comune a concursului.

Victoria nu a fost însă întreagă. In mişcările tinerilor dansatori se simţea încă nesiguranţa, stîngăcia. Ei nu sînt încă deprinşi cu publicul.

„Cu toate acestea, însă, sînt sigur că vom învinge greutăţile începutului — spune Jenö Nagy. Este adevărat că la faza raională a concursului va trebui să ne măsurăm puterile cu echipe ca cele din Satul Mic sau Mereşti care şi-au cîştigat şi ele un renume. Dar nu ne vom lăsa bătuţi".

Şt. IZSAK
corespondent al „Flacării"
în Regiunea Autonomă Maghiară

CINE PLATEŞTE – ŞI CINE INCASEAZA...

Ori de cîte ori cîrmuitorii unei ţări capitaliste întocmesc un nou buget, oamenii muncii din ţara respectivă ştiu că nu se pot aştepta la nimic bun. Dincolo de frazele demagogice ale guvernanţilor reacţionari despre „apărare" şi „prosperitate", oamenii simpli văd profilîndu-se, ameninţătoare, umbra mizeriei, foametei şi şomajului.

Instrumente de exploatare şi jefuire nemiloasă a oamenilor muncii, bugetele ţărilor capitaliste sînt adevărate bugete ale războiului şi mizeriei. Acest lucru îl ştie bine şi muncitorul new-yorkez Lo Patrik, care, atunci cînd ziarul „Daily News" i-a cerut să-şi spună părerea despre uriaşul buget de război al S. U. A. pe exerciţiul 1953–1954, a spus pe şleau: „Ştiu că acest buget de 85 miliarde dolari ne va aduce în pragul falimentului. Dacă bugetul va atinge suma de 100 miliarde, s-a zis cu noi, pentru că şi aşa guvernul nu ne lasă mai nimic din ce să trăim. Şi pe lîngă asta, mai avem de plătit zeci de impozite grele".

Ziarul burghez „Daily Mirror", care apare la Londra, a publicat, nu de mult, un grafic plin de semnificaţie. Un om, simbolizînd economia engleză, cară cu greu, pe umeri, un sac uriaş — povara cheltuielilor de război. Aceasta se petrecea în anul 1950. In 1952, povara a crescut şi omul s-a chircit sub apăsarea ei. Iar în 1953—1954 cheltuielile militare umflate peste măsură, l-au strivit cu totul. In culmea disperării, victima strigă: „Ia ascultaţi-mă, dacă aceasta va continua în acelaşi ritm, în scurtă vreme voi da ortul popii".

Cele cîteva fotografii cuprinse în aceste pagini, ca şi o serie de date şi cifre spicuite din telegramele sosite din străinătate, vorbesc în chip concludent despre consecinţele dezastruoase ale militarizării sistematice a bugetelor ţărilor capitaliste, în scopuri agresive.

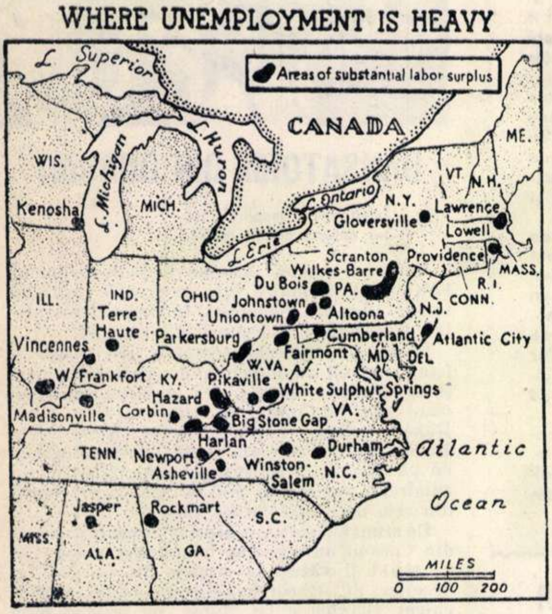
WHERE UNEMPLOYMENT IS HEAVY
Areas of substantial labor surplus
L. Superior
CANADA
L. Huron
L. Michigan
L. Ontario
L. Erie
WIS.
MICH.
Kenosha
ME.
VT.
N.H.
N.Y.
Gloversville
Lawrence
Lowell
MASS.
Providence
R.I.
CONN.
Scranton
Wilkes-Barre
Du Bois
PA.
Johnstown
Altoona
Uniontown
N.J.
ILL.
IND.
OHIO
Terre Haute
Parkersburg
Cumberland
Atlantic City
Vincennes
Fairmont
MD.
DEL
W. VA.
W. Frankfort
KY.
Pikaville
White Sulphur Springs
Hazard
Madisonville
Corbin
VA.
Big Stone Gap
Harlan
Durham
TENN.
Newport
Asheville
Winston-Salem
N.C.
Atlantic Ocean
Jasper
Rockmart
S.C.
MISS.
ALA.
GA.
MILES
0
100
200

„Unde este şomajul mai acut". Sub acest titlu, ziarul reacţionar american „New-York Times" publică harta de mai sus, indicînd cu cîteva puncte negre, acele regiuni din partea răsăriteană a S.U.A., unde şomajul a crescut masiv în ultima vreme. Nu este greu de văzut însă că ziarul a încercat în fapt să ascundă adevăratele proporţii luate de şomaj ca urmare a cursei înarmărilor. Clişeul nu cuprinde nici întreaga suprafaţă a Statelor Unite, nici cifre care să indice numărul muncitorilor azvîrliţi în stradă ca urmare a politicii de pregătiri războinice a cercurilor diriguitoare americane. Denunţînd manevra dezinformatoare a lui „New-York Times", reprezentanţii sindicatului lucrătorilor din industria de radio şi electricitate din S. U. A. au arătat că, la începutul anului curent, numai în regiunile cuprinse în harta publicată în acest ziar existau peste 4.000.000 şomeri.

In Italia de astăzi există numeroase şcoli primare instalate în grajduri sau în barăci mizere. Pentru înarmare se găsesc bani în buget; pentru şcoli — nu.

În „raiul" lui Adenauer

Pe măsură ce clica lui Adenauer îşi intensifică pregătirile de război, costul vieţii se scumpeşte neîncetat în Germania de vest. Fotomontajul acesta ilustrează strigătul de alarmă dat de ziarele vest-germane: „Creşterea chiriilor pe tot frontul"; „Tarifele la autobuse vor fi sporite"; „Deficit mai mare ca în anul trecut"; „Margarina se va scumpi"; „Cartelurile măresc preţul săpunului" etc., etc.

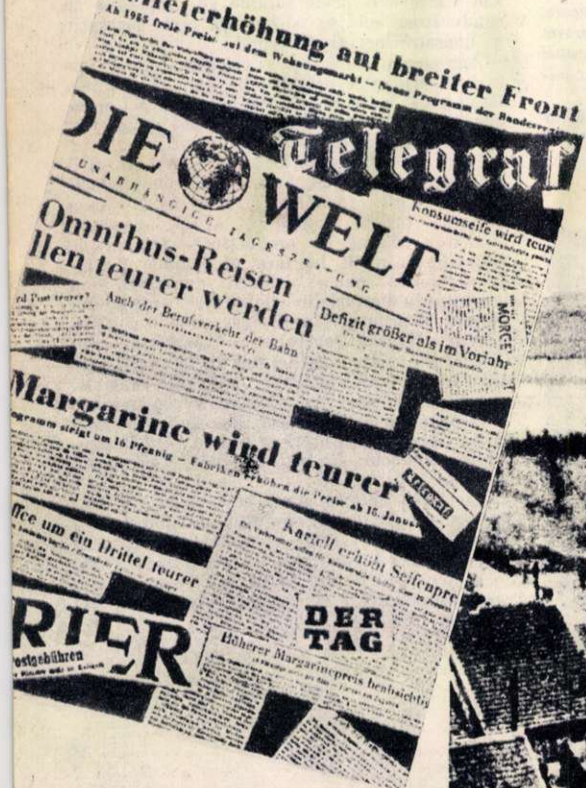
Mieterhöhung auf breiter Front
Ab 1955 freie Preise auf dem Wohnungsmarkt – Neues Programm der Bundesre
DIE WELT
UNABHÄNGIGE TAGESZEITUNG
Telegraf
Konsumseife wird teur
Omnibus-Reisen
llen teurer werden
Auch der Berufsverkehr der Bahn
Defizit größer als im Vorjahr
MORGE
Margarine wird teurer
gramm steigt um 16 Pfennig – Fabriken erhöhen die Preise ab 16. Janu
ffee um ein Drittel teurer
Kartell erhöht Seifenpre
RIER
Postgebühren
DER TAG
Höherer Margarinepreis beabsichtigt

Sute de mii de familii de oameni ai muncii din Germania occidentală suferă de mai mulţi ani de pe urma crizei acute de locuinţe. Totuşi, clica revanşarzilor hitlerişti de la Bonn îngăduie ocupanţilor americani să distrugă localităţi întregi pentru a croi şosele strategice pentru coloanele motorizate americane. In fotografie: proiectul unei asemenea „construcţii" în regiunea Pfalz. Liniile albe indică traseul viitoarei şosele militare americane.

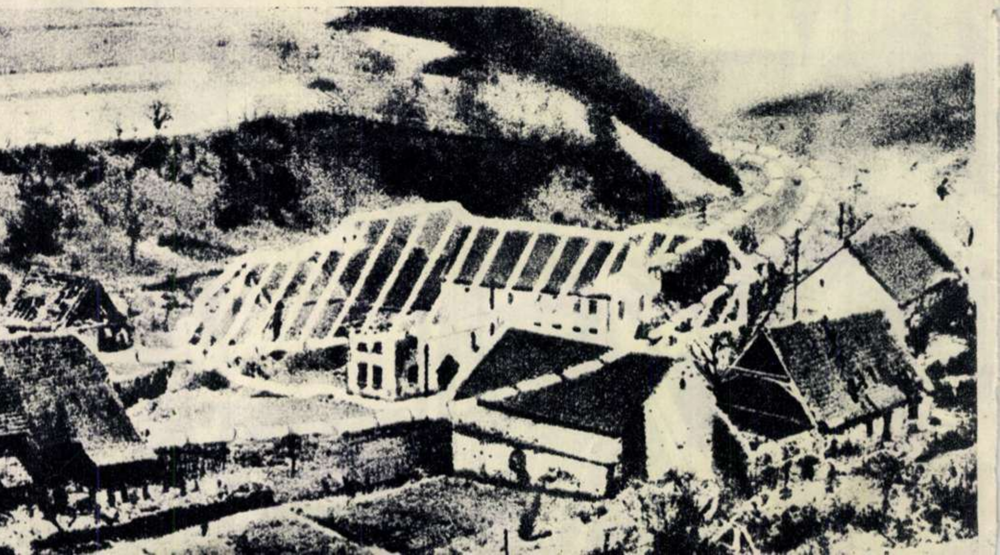

În secolul XX

Spania franchistă este împînzită cu baze de război americane dintre cele mai moderne, pentru amenajarea cărora Franco cheltuiește sume uriașe din bugetul țării. De aceea nu este de mirare că sute de mii de familii spaniole continuă să ducă o viață de troglodiți, în locuințe-caverne ca cele din fotografia noastră

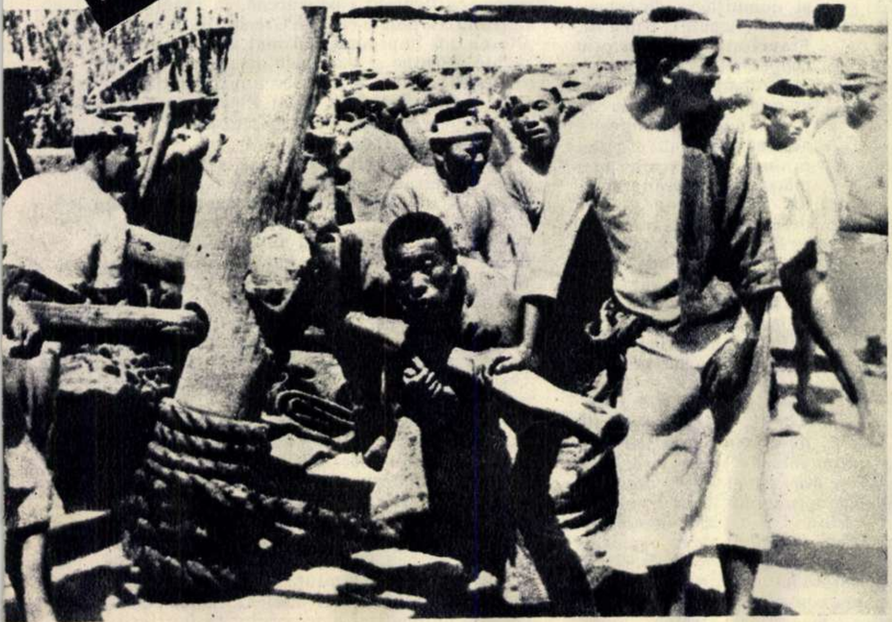

In timp ce la ordinul ocupanților americani aproape întregul buget de stat al Japoniei este folosit pentru repunerea pe picioare a mașinii de război a samurailor, în porturile japoneze muncitorii înfometați sînt siliți să lucreze în condiții de sclavie.

Între reclamă și realitate...

Dacă ar fi să dăm crezare reclamelor americane, fiecare gospodină din S.U.A. trebuie să aibă: o rochie luxoasă de seară, un frigider electric, precum și cele mai diferite mijloace de ușurare a muncii casnice... Să fie oare chiar așa? Fotografia din stînga ilustrează reclama mincinoasă. Fotografia din dreapta ne redă în schimb realitatea: pentru ca un pumn de milionari să huzurească, milioane de oameni ai muncii trăiesc în cruntă mizerie.

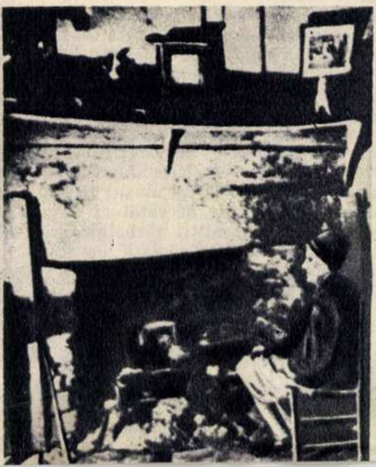

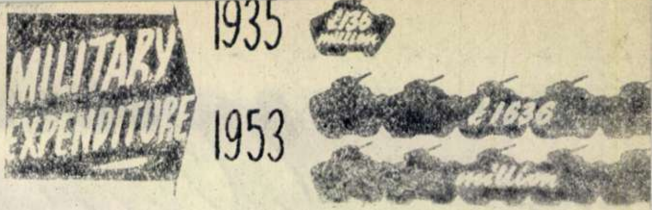

Diagrama aceasta, apărută într-un ziar londonez, arată clar creșterea masivă a cheltuielilor militare britanice în 1953 față de 1935.

● Revista americană „Look" scrie că „în urma sporirii masive a impozitelor, determinate de alocațiile bugetare pentru înarmare, americanii dau astăzi mai mulți bani pentru impozite, decît pentru alimente și îmbrăcăminte".

S. U.

● „Care este destinația impozitelor percepute de la voi?" Revista „United States News and World Report" publică sub acest titlu un articol adresat americanilor, în care se arată că din fiecare dolar plătit de cetățeanul S.U.A. sub formă de impozite, 58 de cenți, adică mai mult de jumătate, sînt destinați scopurilor militare.

S. U.

● In S.U.A. bugetele de război favorizează pe marii magnați ai capitalului. „Journal of Commerce" scria recent că în 1953 profiturile principalelor bănci americane au fost „cele mai mari din ultimii ani și în majoritatea cazurilor cele mai mari din întreaga istorie a instituțiilor bancare".

S. U.

● „Cartea Albă" publicată nu demult de guvernul britanic arată că în anul viitor cheltuielile bugetare ale Angliei se vor cifra la suma uriașă de 1.600.000.000 lire sterline, stoarsă din truda celor ce muncesc.

ANGLIA

● 70 la sută din totalul cheltuielilor bugetare ale guvernului de la Bonn, adică 18 miliarde mărci, sînt înghițite de alocațiile pentru militarizare. După cum arată ziarul „Bremer Nachrichten", cu sumele uriașe cheltuite de guvernul Adenauer pentru cazărmi militare americane s-ar fi putut asigura construirea a 200.000 de locuințe asigurîndu-se adăpostul a sute de mii de oameni.

GERMAN
OCCIDENT

● La fiecare 1000 de franci cheltuiți din bugetul Franței pe exercițiul 1953-1954, aproape 500 de franci sînt alocați cheltuielilor de război și doar 2,25 franci construcțiilor de școli.

FRANTA

● Datorită cursei înarmărilor, zeci și zeci de întreprinderi aparținînd industriei civile italiene își închid porțile. In afară de armata celor 5.000.000 șomeri totali și parțiali, alți aproape 4.000.000 de oameni nu au mijloace de existență.

ITALIA

● Guvernul turc cheltuiește în prezent aproape 90 la sută din bugetul țării pentru pregătiri de război. Nu e de mirare deci că pentru nevoile agriculturii nu se alocă decît 1,8 la sută din buget, iar pentru nevoile sociale doar 0,18 la sută.

TURCIA

● După includerea Greciei în Pactul Atlanticului, guvernul din Atena a alocat în scopuri militare o sumă suplimentară de 900 miliarde drahme. Cu această sumă s-ar fi putut construi nu mai puțin de 1000 de școli elementare și 470 spitale și s-ar fi asigurat hrană suficientă pentru zeci de mii de copii înfometați din Grecia.

GRECI

● O primă consecință a „ajutorului" american acordat Pakistanului a fost militarizarea bugetului acestei țări. In prezent guvernul din Karaci cheltuiește pentru scopuri militare aproape 700.000.000 rupii, adică circa 60 la sută din totalul bugetului. Pentru învățămînt sînt alocate 24.000 rupii, iar pentru ocrotirea sănătății... abia 14.000 rupii.

PAKIST

● Guvernanții reacționari din Chili, care cheltuiesc în fiecare an cea mai mare parte din buget pentru pregătiri militare, nu găsesc fonduri pentru nevoile învățămîntului public. In prezent peste 500.000 copii chilieni sînt lipsiți de orice educație școlară.

In semn de... consolare, guvernul condus de Ibanez a anunțat că va întocmi o lege pentru ca problema extrem de acută a lipsei de școli să fie „rezolvată" în decurs de... 20 de ani.

CHILI

DE LA ARNOLD RECHBERG LA „Armata Europeană"

— PAMFLET —

de Horia LIMAN

Ilustraţii de Eugen TARU

Povestea ar fi foarte veselă, dacă nu ar mirosi de departe a praf de puşcă. Intr-o bună zi, Jupiterul american a constatat că Europa a fost distrusă de război. Şi a hotărît, fără să ezite nici măcar o clipă: „Să fie reconstruită!" Pentru aceasta era însă nevoie de un plan. Şi s-a confecţionat, prompt şi conştiincios.

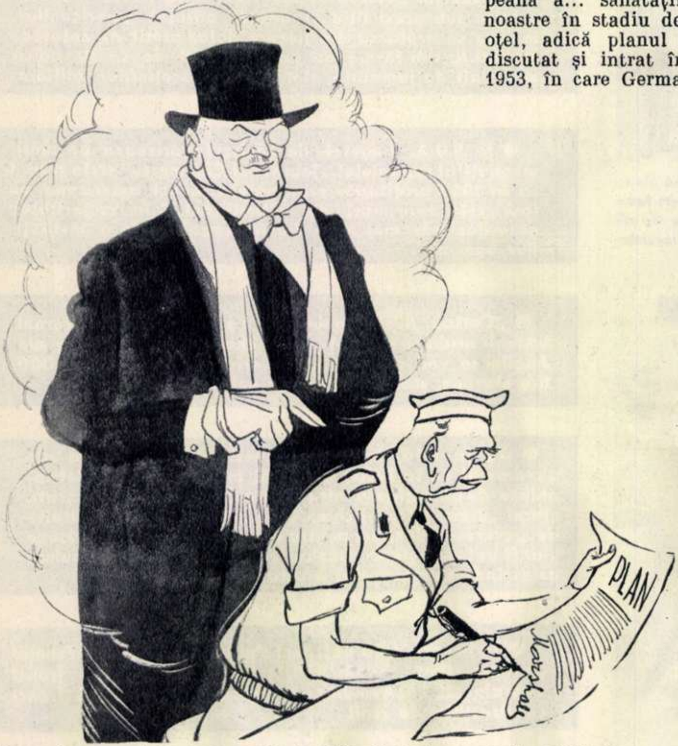

I s-a împrumutat, după cum se ştie, numele generalului Marshall.

Autorul planului botezat cu numele lui Marshall era de fapt civilul Arnold Rechberg, magnat hitlerist din Ruhr, care preconizase reînvierea industriei de război germane şi construirea unui bloc agresiv îndreptat împotriva Uniunii Sovietice. E drept, spoiala americană, toaleta memoriului trimis la New-York de fabricantul nazist, a aparţinut lui John Foster Dulles şi Herbert Hoover, lui Vandenberg şi lui Harriman — civili şi ei — dar autorul era mai deochiat şi nu şedea frumos să i se pomenească numele.

Istoria stă mărturie că reconstrucţia Europei occidentale sub semnul planului Marshall a însemnat, pînă la urmă, dezagregarea ei economică. Poate şi de aceea condiţionau filantropii „ajutorul" acordat prin firma „Marshall", de acceptarea „idealului unificării europene". „Dacă singuri nu vă puteţi ţine pe picioare — predicau iluminaţii vizionari din Wall-Street — uniţi veţi constitui o forţă cum nu s-a mai întîlnit cîndva." Şi zgarda aurită a planului Marshall i-a unificat atît de strîns pe filantropizaţii europeni, încît nu le amorţise numai grumazul, dar îşi auzeau şi oasele ciocnindu-se cu un zgomot lugubru.

Prădalnică zgardă! Cu ghimpi ascuţiţi şi percutanţi, — cum s-ar zice în limbaj militar. Dar ceea ce provoca mai rele vertigii fericiţilor unificaţi, era lanţul care se prelungea de la zgardă spre centironul bossului conducător. Un lanţ cu nenumărate verigi multicolore şi asurzitor de sunătoare, de diferite mărimi şi parcă fiecare cu aptitudini de zgardă: poolul verde — sau cum s-ar zice, comunitatea europeană a agriculturii; poolul albastru — adică, mai pe romîneşte, comunitatea europeană a industriei cinematografice; poolul alb — care, urmînd să fie comunitatea europeană a... sănătăţii, a rămas pînă-n zilele noastre în stadiu de făurire; poolul cărbune-oţel, adică planul Schuman, atît de mult discutat şi intrat în vigoare la 10 februarie 1953, în care Germania occidentală ocupă un loc preponderent, pentru a demonstra că urechile îşi au rădăcina în capul lui Rechberg şi nu în acela al lui Marshall...

Poate credeţi că s-a terminat? Nici vorbă! Mai există Uniunea europeană a plăţilor, uniunile vamale cu nume de baruri şi domnişoare de consumaţie (Benelux, Uniscan, Francita), administraţia cooperării economice — care repartizează creditele americane şi controlează în ce mod sînt folosite acestea — minuni şi paraminuni, din care nici măcar acei ce le-au scornit nu cred că s-ar putea descurca. O harababură ca de jazz american care, claie peste grămadă, poartă numele de „organizaţia europeană de cooperare economică".

Poolurile de toate culorile — adică supratrusturile economice — îşi au rostul lor bine determinat. Ele nu au fost inventate de dragul harababurii. O ţară înhăţată economiceşte, care vasăzică poate fi aservită şi din punct de vedere politic. Consiliul European, moşit la Londra în 5 mai 1949 şi căruia i s-a fixat domiciliul la Strasbourg, are sarcina de a „unifica Europa în toate domeniile". Iar operaţia ar urma să fie executată — la ordin, bineînţeles, — de o Adunare consultativă şi de Comitetul miniştrilor afacerilor străine reprezentînd cele 15 ţări... dar nu şi interesele lor naţionale.

Şi iată cum, din minune în minune, din cooperare în cooperare, ajungem la sursa şi totodată la ţelul tuturor acestor combinaţii întortochiate, — NATO, adică Organizaţia Tratatului Nord-Atlantic — precum ca să se ştie bine că nu de reconstrucţia economică a Europei occidentale este vorba, ci de o afacere militară. NATO este un bloc militar şi nimic altceva. Dar deşi ideea de război este departe de a face pe cineva să zîmbească, se întîmplă ca impresarii năstruşnicei coaliţii să fie în asemenea măsură ridiculi, încît cu greu îşi poate cineva stăpîni măcar un surîs. Organizaţia Tratatului Atlanticului de Nord înglobează, pasă-mi-te, dacă am fi cumva dispuşi să credem, 15 sau 18 state. Consiliul European — forul ei politic — se erijează însă în Europa. Cu 15 state din 27, cîte se află de fapt pe continentul nostru. „Dar nu dispun de majoritate?" se va întreba, cine ştie, un observator mai perspicace, familiarizat cu calculele aritmetice. Şi răspunsul este pe cît de limpede, pe atît de necruţător: în materie de politică şi de coaliţii războinice, calculele aritmetice nu sînt niciodată ortodoxe, unul şi cu unul nu fac totdeauna doi. Intre Statele Unite şi Marea Britanie, de pildă, există o serie de neînţelegeri mai vechi şi mai multe serii de ciondăneli mai noi. Aşadar, unitatea nu mai este sută-n sută unitate. Intre Germania occidentală şi Franţa, numai prietenie nu este. Aşadar, procentul de unitate „europeană" mai scade puţin la cîntar. Beneluxul însuşi — combinaţia experimentală a federaliştilor atlantici — a dat faliment înainte chiar de a înregistra vreo cifră la activ. Ce să mai vorbim despre faimoasa forţă militară NATO?! Orice agramat în ale milităriei ştie foarte bine că o armată se plămădeşte începînd cu soldaţii. „Europenii" de la NATO au început cu un general. Un general american, fireşte. Sînt ani de zile de cînd comandantul suprem visează să aibă la dispoziţie legiuni de infanterişti şi de aviatori, de cavalerişti şi de tancuri, legiuni de roboţi echipaţi şi înarmaţi pînă-n dinţi cu haine şi cu arme de fabricaţie americană standard şi plătite de popoarele europene. Şi iată că deocamdată nu comandă decît o adunătură de diplomaţi de operetă, care apar şi dispar ca figuranţii pe o scenă, în Franţa ca şi în Italia, în Belgia ca şi în Grecia. Mai încasează Pleven un împrumut, îşi mai ia nişte angajamente solemne şi mai cade de pe scaunul prezidenţial, pentru a face loc unui Queille oarecare sau mai ştiu eu cărui Pleven de aceeaşi calitate, — dar armata lor „europeană" nu se vede şi nu ia fiinţă.

Presa occidentală capitalistă a botezat-o de mult şi destul de expresiv: „armata umbrelor." Poate că umbrele se vor încarna, mai curînd sau mai tîrziu, poate că vor deveni fiinţe, dar naşterea aceasta grea nu spune oare prin ea însăşi că fructul unei asemenea „unificări" va fi un avorton?

Aritmetica atlantică este, după cum se vede, o aritmetică de un fel deosebit, complicată şi plină de hăţişuri. Piraţii atlantici, însă, au învăţat o aritmetică mai simplă: aceea a lui „azi un ou, mîine un bou". Dacă nu se pot unifica 15 — îşi spun ei — cu 6 va fi desigur mai uşor. Şi s-au întrunit la Lisabona, în 1951, pentru a pune baza unui blocuşor mai mititel, în lipsa unui bloc militar mai impunător. Dar aici, umorul atlanticilor a întrecut toate aşteptările. De unde cincisprezece unificaţi — doamne, iartă-mă! — îşi spuneau simplu Organizaţia Nord-Atlantică — în ciuda faptului că la ea au fost înhămate şi Italia, şi Grecia, şi Turcia, care au legătură cu Oceanul Atlantic numai prin intermediul vaselor lor comerciale — cei şase unificaţi ai blocuşorului au fost intitulaţi pompos „comunitatea defensivă europeană".

Pas de mai înţelege ceva!

Şi iată cum, printr-un act de naştere care este îndeobşte cunoscut ca Tratatul de la Paris din 27 mai 1952, comunitatea defensivă europeană a căpătat „privilegiul" de a înjgheba propria ei armată, tocmai pentru a nu avea o stare civilă dubioasă. Această armată, cum ar fi botezată mai potrivit decît „armata europeană"? Cuprinde ea Franţa? Cuprinde! Cuprinde ea Italia? Cuprinde, după cum se ştie! Dar Germania occidentală? Cu atît mai mult! Cît despre Benelux, este bine cunoscut că nu lipseşte. Şi el nu e unul singur, ci trei deodată: Belgia, Olanda şi Luxemburgul! E drept că, deşi tratatul de la Paris a fost, dacă se poate spune astfel, înfiat de un guvernant francez, el a fost respins cu energie de poporul Franţei. In Olanda şi Belgia, istoria ratificării lui a fost nu numai lungă, dar şi frămîntată, din aceleaşi binecuvîntate motive. Senatorul socialist Henri Robin, fost preşedinte al Senatului belgian, fost delegat al Belgiei la Liga Naţiunilor şi Organizaţia Naţiunilor Unite, membru al Adunării Consultative a Europei, a declarat, în deplină cunoştinţă de cauză: „Personal, mă opun ratificării tratatului comunităţii defensive europene, în care văd deopotrivă o redutabilă agravare a riscurilor de război și o slăbire a mijloacelor noastre de apărare". Fostul prim-ministru Pholien și președintele Senatului, Struye, s-au solidarizat cu el. Cît despre generalul De Greef, ministrul apărării naționale, un om care e clar că știe multe, a avertizat în Camera belgiană: „Dacă C. D. E. („Comunitatea defensivă europeană") e ratificată, în Belgia vor staționa trupe germane".

In Bundestagul de la Bonn, tratatul a fost ratificat — și cum nu ar fi fost, de vreme ce în el mișună aceiași buni prieteni ai lui Adolf Hitler! Dar fostul cancelar dr. Ioseph Wirth, fostul ministru de interne Heinemann, pastorul evanghelic Martin Niemöller s-au pronunțat împotriva „armatei europene". Și nu numai ei. 15 milioane de cetățeni din Germania occidentală s-au declarat împotriva politicii lui Adenauer, de antrenare a țării într-un nou război mondial.

Există la „europenii" C. D. E.-ului o contradicție între dorințele lor și realitatea obiectivă. Există, pe de altă parte, o contradicție între textul tratatului comunității defensive europene și aspirațiile maselor largi populare din cele șase state ale micii Europe. Din micile contradicții ale atlanticilor decurg însă marile lor complicații. Astfel, poolul alb al sănătății, după cum am spus, încă nu a luat ființă; cel puțin pentru că nu antidoturile preocupă pe alde Dupont de Nemours, ci tocmai administrarea bacililor de toate soiurile. Dacă memoria nu ne înșeală, nici poolul albastru — al cinematografiei — nu a apărut încă pe ecranul „intereselor economice comune" ale atlanticilor. In schimb, însă, Hollywood-ul a invadat în asemenea măsură piața vest-europeană cu producții impuse prin diferite acorduri, încît nu mai este loc pentru o producție europeană, da-mi-te pentru una mic-europeană, fie ea și concentrată într-un pool albastru. Cît despre poolul verde, nu se cunoaște încă nici un port al „comunității defensive europene" din care să fi plecat măcar o singură ladă cu zarzavaturi spre Statele Unite. In schimb, la Rotterdam și la Bordeaux, la Napoli și pe țărmul Ostendei, nu te mai poți mișca de fructele stricate americane și de praful lor de ciorbă, de carnea lor congelată și de cerealele alterate în ambalaj made în S.U.A. A rămas un singur organism care trăiește cu adevărat, care lucrează din plin: poolul oțelului și al cărbunelui. Dar aici, babilonia e în toi.

Dacă luăm scriptele și le răsfoim cît de cît superficial, nu se poate să nu dăm din cap cu înțelesuri, cînd confruntăm cifrele ce se-nfruntă. In 1949, Franța a produs 51,2 milioane tone de cărbuni, iar Belgia 27,9 milioane; Germania occidentală însă, a dat o producție de 103,2 milioane tone. Producția de oțel a Franței, în 1949, se cifra la 9.152.000 tone, iar aceea a Belgiei la 3.849.000 tone, în timp ce Germania occidentală scotea nu mai puțin de 9.156.000 tone, în ciuda interdicțiilor formale ce i s-au impus. In 1952, situația a suferit o mică modificare. Germania occidentală a produs 123,3 milioane tone cărbune, în timp ce Franța nu a realizat decît 55,4 milioane, iar Belgia 30,4 milioane. In același an, producția de oțel a Germaniei occidentale s-a ridicat la 15.806.000 tone, în raport cu cele 10.900.000 tone ale Franței și cele 5.100.000 tone ale industriei belgiene. „Vereinigte Stahlwerke", faimosul trust al oțelului, aparținînd fabricantului hitlerist Thyssen și bancherului hitlerist Pferdmenges, lucrează din plin. Uzinele aeronautice ale lui Georg și Willy Messerschmidt, Dornier și Heinkel, aceleași care au fabricat avioane pentru Göring, activează în forță. Numai în Ruhr și în regiunea Rinului, 1507 uzine lucrează pentru producția de război.

Șerifii din Wall-Street sînt interesați în refacerea arsenalului militar din Germania — care le oferă dividende. Prin industria grea germană, în care dețin acțiuni, ei pot să controleze în același timp economia Germaniei occidentale, ca și pe aceea a celorlalte țări marshallizate, ei pot să concureze pînă la desființare industria țărilor vest-europene și să stabilească cu partenerii diferitelor uniuni raporturi de diktat.

Senatorii americani, ca și secretarii lor, politicienii vest-europeni, sînt oricînd gata să jure pe toți sfinții din cer, ca și pe diavolii din rărunchii pămîntului, că „armata europeană" ar fi, cum s-ar zice, o armată eminamente defensivă. Numai că, luîndu-l gura pe dinainte, Georges Bidault a declarat în fața Adunării Naționale franceze, la 21 noiembrie 1953: „Amintesc că noi am hotărît, de comun acord cu aliații noștri, ca apărarea să fie împinsă cît mai spre Răsărit cu putință... Or, nu se poate închipui o luptă în Germania fără o participare activă a forțelor germane". Ce stranii cuvinte! O „defensivă" bazată pe „o luptă în Germania", o „defensivă" care să implice „participarea activă" a trupelor vest-germane!

In „Memoriile" sale, care se pot găsi în vitrina oricărei librării din Germania occidentală — spre deosebire de operele lui Heine sau Schiller — Otto Abetz, fostul gauleiter al lui Adolf Hitler la Paris, însemnează următorul îndemn adresat urmașilor führerului paranoic: „Să camuflăm puterea germană sub paravanul solidarității europene". Dacă am fi amatori de jocuri de societate, am pune față-n față aceste cuvinte, lipsite de abilități diplomatice, cu acelea rostite de Duisberg, unul dintre directorii lui „I. G. Farbenindustrie" și prieten intim al lui Adenauer: „Pentru a realiza visul secular al Reichului, va trebui să folosim mirajul pan-european". Magnatul industriei chimice germane visează o Germanie „de la Bordeaux pînă la Sofia", tot astfel cum cancelarul Adenauer visează una „pînă la Urali". Se știe doar că n-a trecut nici măcar un an de cînd noul Hitler a proclamat în Bundestagul de la Bonn: „Cea mai bună soluție pentru recucerirea estului german este reînarmarea Germaniei în cadrul „armatei europene". Și ce înseamnă „estul german", aflăm de la Seebohm, ministru al transporturilor în satrapia de la Bonn: „Germania de la Maas pînă la Memel, de la Etsch pînă la Belt". Orice hartă și orice manual de geografie, întocmite cu respect pentru adevăr, arată că Maasul curge prin Franța, Belgia și Olanda, că Memelul se află în Uniunea Sovietică, că Etschul este un rîu italian și că Belt este o strîmtoare aparținînd Danemarcei. Ce fel de „securitate colectivă" apără această „armată europeană" care se pregătește să pună proteză crocodilului prusac veșnic nesătul?

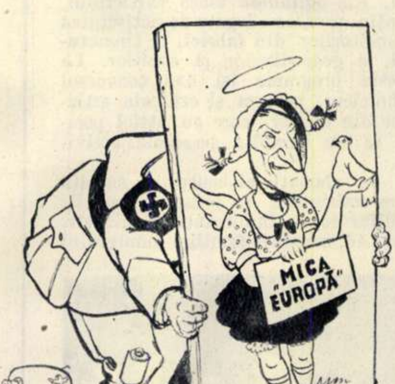

Pe vremuri, Poincaré și președintele american Wilson, englezul Baldwin și socialistul francez Briand, mai puteau să împingă mase întregi la moarte, fluturîndu-le înaintea ochilor sperietoarea „primejdiei bolșevice". Azi, minerii francezi zvîrliți pe drumuri pentru a îngroșa buzunarele patronilor fac o socoteală cum nu se poate mai simplă: „noi sîntem aceia care, cu sudoarea frunții și cu prețul vieții, smulgem pămîntului bunurile sale; noi sîntem aceia care prelucrează, în uzinele morții, aluminiumul și fierul, cositorul și uraniul; noi sîntem aceia pe spinarea cărora apasă jugul greu al impozitelor de tot felul, menite să pună în mișcare uzinele și laboratoarele făuritoare de arme ucigașe; și tot nouă ni se pun în mînă aceste arme ale morții, ca să sfîrtecăm și să fim sfîrtecați, să căsăpim și să fim căsăpiți, să devenim asasini sau să pornim întins spre sinucidere." Muncitorii Franței — și ca ei, milioane și milioane de alți oameni simpli din toate ungherele Europei occidentale — au început să înțeleagă aceste adevăruri simple, ei înțeleg că li se pregătește o capcană diabolică. Ei nu se vor lăsa înhămați la mașina infernală a „armatei europene".

In îngîmfarea lor zoologică, apologeții „armatei europene" uită că, în general, omenirea nu-i lipsită de memorie. Popoarele au mai avut prilejul să audă de o uniune a cărbunelui și oțelului, de pildă în 1924. Pe atunci, ea purta numele de cartel internațional al oțelului, dar avea aceeași menire: „europenizarea" industriei grele din vestul continentului, crearea unui arsenal războinic îndreptat împotriva Țării Socialismului. Popoarelor nu le este necunoscută nici formula „armatei europene", nici aceea a „pan-europenismului". După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, prin 1922, contele Cudenhove-Calergi — inițiatorul „mișcării pan-europene" — a mărturisit că această întreprindere nu-i nimic altceva decît o combinație anti-sovietică. Aristide Briand, cu a sa „Uniune Federală Europeană", nu urmărea nici el altceva. Incercările din acele vremuri ale imperialismului francez de a constitui un „bloc occidental" nu s-au deosebit de loc de ideea hitleristă a „unificării Europei" pentru întronarea unei „noi ordini". Hitler-Göring & Co. au vorbit și ei cu același patos, ca și Adenauerii de astăzi, despre „economia europeană unică", despre „interesele Europei", dar tot pentru a-și vîrî ghearele în bunurile altor state, mai slabe. Intre „unificatorii" de azi ai Europei și acei din 1941 se poate desluși cu ochiul liber o certă trăsătură de unire: ștreangul spînzurătorilor cu care bandele S.S. au presărat pămîntul însîngerat al țărilor cotropite.

In august 1942, ocupîndu-se de obiectivele ocupării teritoriului sovietic, „unificatorul" Hermann Göring se adresa canibalilor naziști: „Ați fost trimiși acolo nu pentru a lucra în folosul oamenilor ce vă sînt încredințați, ci pentru a stoarce din ei cît se poate de mult. Intenționez să jefuiesc și să fac aceasta în mod temeinic". Azi „unificatorii" americani, oferind dolari magnaților din Ruhr pentru a dezvolta „talentele" lor întru ale omuciderii, spun la rîndul lor: „Am dat dolari. Vrem contravaloarea. Contravaloarea dolarilor investiți, ba chiar și însutit mai mult. In numerar, ca și în oameni". Canibalii din Wall-Street vor să „europenizeze" nu numai fabricile de arme, dar și masele de carne de tun. Popoarele au însă în urma lor o experiență plină de amare învățăminte. Ele gîndesc și își spun cu simplitate: „deoparte sîntem noi, popoarele, sutele și sutele de milioane de oameni; de partea cealaltă se află incendiatorii, niște triburi de canibali — 60 de familii hrăpărețe din Wall-Street, 22 de familii nesățioase din Ruhr, 200 de familii nesătule din Franța... Ei făuresc mereu alte și alte blocuri agresive și fabrică de zor noi arme ucigașe; noi luptăm pentru a făuri noi forme de viață. Ei trăiesc în trecut. In fața noastră se deschid zările largi ale viitorului." Și sînt tot mai numeroase milioanele de oameni care recunosc sub masca fariseilor „unității europene" pe dușmanii de moarte ai libertății popoarelor. Iată de ce elocința avocaților războinici nu-i poate ajuta pe fabricanții de tunuri să cîștige procesul. Rațiunea omenirii se bizuie pe logica istoriei, implacabilă și de neînvins. Iar logica vieții cere ca popoarele să biruie.

CASA DIN STRADA PAVLOV

La începutul lunii mai a anului 1949, în limbajul nostru obișnuit a intrat un nou cuvînt: radioficare. In zilele acelea lua ființă în București, în raionul Grivița Roșie, primul centru de radioficare, primind numele de „1 Mai". Din casa cu nr. 64 din strada Pavlov, unde se aflau aparatele de recepție și emisie ale centrului, porneau sute de fire, răspîndindu-se pe străzile cartierului. De aceste fire erau legate sute și mii de difuzoare aflate în casele ceferiștilor și ale cetățenilor din străzile aflate în jurul Atelierelor „Grivița Roșie."

Acesta era primul pas în opera de extindere a radiofoniei în țara noastră. Cele cîteva sute de centre de radioficare, cu peste 400.000 de abonați, date în funcțiune în toate colțurile țării, în cei cinci ani de la înființarea primului centru, dovedesc succesele înregistrate pe acest drum. De unde înainte ascultarea emisiunilor de radio era un lux ce nu și-l putea permite masa largă a oamenilor muncii, ea a devenit astăzi o necesitate. Pe măsură ce se înființează noi centre de radioficare, sporește și numărul posesorilor de difuzoare, numărul abonaților și ascultătorilor.

...Să intrăm cîteva clipe în casa din strada Pavlov. In afara emisiunilor posturilor centrale de radio, centrul transmite emisiuni proprii în fiecare zi, între orele 18 și 19. Pentru aceasta, centrul este dotat cu un mic studio, asemănător celor de la postul de radio București.

Este ora 18. In studioul centrului, un grup de tineri așteaptă emoționați semnalul de începere pe care-l dă operatoarea Clementa Mirea (fotografia nr. 1). Sînt membrii echipei de teatru a căminului cultural „Ștefan Gheorghiu". Se tem oare că n-or să aibă același succes pe care săptămîna trecută, în cadrul emisiunii „Teatrul la microfon", l-au avut actorii Teatrului C. F. R.-Giulești? Nu! Băieții n-au pricină de îngrijorare! Au pregătit vreme îndelungată piesa lui Mihai Leonard „Oamenii poruncesc pămîntului" și acum sînt gata s-o interpreteze la microfon (fotografia nr. 2).

Emisiunile zilnice sînt redactate de colectivul de redacție al centrului. Ele oglindesc viața cartierului, conțin probleme legate de activitatea muncitorilor din fabrici, a tineretului, a gospodinelor și copiilor. La aceste programe își dau concursul tehnicieni, precum și echipele artistice din cartier, care au astfel posibilitatea să se dezvolte pe linia activității lor.

Sutele de abonați ai centrului ascultă cu plăcere emisiunile. In fotografia nr. 3: în jurul difuzorului, în locuința lor din str. Pavlov nr. 46, membrii familiei monterului Dumitru Butnaru de la Atelierele „Grivița Roșie" ascultă programul prezentat de echipa căminului cultural „Ștefan Gheorghiu" la microfonul stației de radioficare.

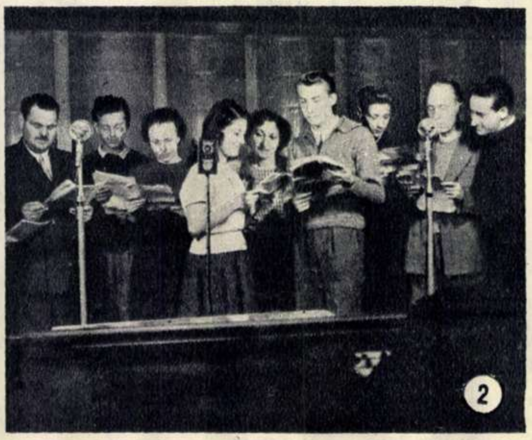

Ca și Butnaru, în fiecare zi, zeci de mii de muncitori și țărani muncitori ascultă cu plăcere, alături de familiile lor strînse în jurul difuzoarelor, programele posturilor centrale de radio și ale stațiunilor de radioficare.

Prin întreaga activitate desfășurată, centrele de radioficare din orașele și satele patriei contribuie la ridicarea nivelului cultural al ascultătorilor, la marea operă de culturalizare a maselor.

PICTORUL IÁNOS KRIZSÁN

Cu pictorul Iános Krizsán m-am întîlnit ultima dată prin anul 1947. Stătea în fața ferestrei largi a atelierului său și privea afară. Scăpătînd spre apus, soarele îi învăluia într-o lumină dulce, aurie, silueta sa înaltă, subțiratică, chipul cu trăsături fine și părul încărunțit. Am discutat despre artă, despre pînzele sale, și la despărțire ne-am făgăduit să ne revedem curînd și să reluăm discuția. Cînd, nu mult după aceea, am poposit din nou în Baia Mare, artistul nu se mai afla printre cei vii...

Iános Krizsán s-a născut în 1888 la Cavnic, un sat de mineri din apropierea Băii Mari. La vîrsta de 14 ani se înscrie la „Școala liberă de pictură", înființată chiar în acel an în Baia Mare, școală în care tînărul provenit dintr-o familie de mineri a putut să-și termine studiile doar cu prețul unor neobosite strădanii.

Școala de pictură din Baia Mare își însușise, la începutul activității ei, principiile artistice progresiste ale burgheziei în ascensiune, avînd la bază moștenirea înaintată a picturii realiste din secolul al XIX-lea. Adepții acestei școli au luptat împotriva artei retrograde promovată de oficialitate, împotriva dulcegăriilor în pictură, la modă în acea vreme.

Totuși, întrucît această școală nu a reușit să depășească concepția burgheză asupra artei, odată cu întărirea reacțiunii pe plan social-politic a slăbit și glasul curajos al pictorilor băimăreni. Protestul lor viguros a făcut loc treptat unei „originalități" de factură formalistă. Curentul decadent care venea dinspre occident și-a găsit partizani și printre pictorii școlii din Baia Mare, influențîndu-l o vreme și pe Krizsán. El și-a dat însă seama că haina decadentismului îi este străină și s-a reîntors la reprezentarea sinceră, aprofundată și bogată în sentimente, a frumuseților naturii.

In cele mai frumoase din picturile sale, Krizsán a zugrăvit natura în neîncetată înnoire. Deosebit de mult l-a atras perioada de trecere de la iarnă la primăvară, atunci cînd întreaga natură freamătă, renaște. Acestei teme i-a închinat el pînzele: „Topirea zăpezilor" „Martie", „Valea Roșie". In alte lucrări aduce imaginea naturii după furtună: norii plumburii, destrămați și peticiți, sînt străbătuți de cîteva plăpînde raze de soare, dătătoare de viață. O altă imagine des întîlnită în opera lui Krizsán este cea a castanilor înfloriți. In unele tablouri pictorul zugrăvește dealuri întregi acoperite de castani, alteori înfățișează, aproape portretistic, un singur castan cu o bogată coroană. Și nu este o întîmplare că artistul provenit dintr-o familie de mineri a evocat în numeroase tablouri acele mahalale din Baia Mare locuite numai de mineri — aducînd astfel impresionante mărturii ale felului mizer de viață pe care o trăiau aceștia în anii exploatării capitaliste.

Critica de artă burgheză, deși nu a putut ignora cu totul prezența în arta noastră plastică a acestui talentat artist, i-a subestimat valoarea, trecînd sub tăcere aspectul protestatar al lucrărilor sale. Abia în condițiile democrației populare, acest poet al peisajului băimărean își recapătă locul care i se cuvine în istoria plasticii noastre. Și expoziția organizată la Cluj în toamna anului trecut, constituie una din acțiunile menite să valorifice opera pictorului. Astăzi, la șase ani de la moartea sa, către Iános Krizsán se îndreaptă prețuirea oamenilor muncii din țara noastră.

István **BORGHIDA**

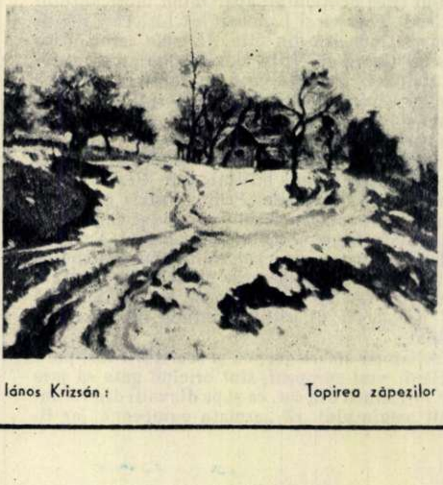

Iános Krizsán : Topirea zăpezilor

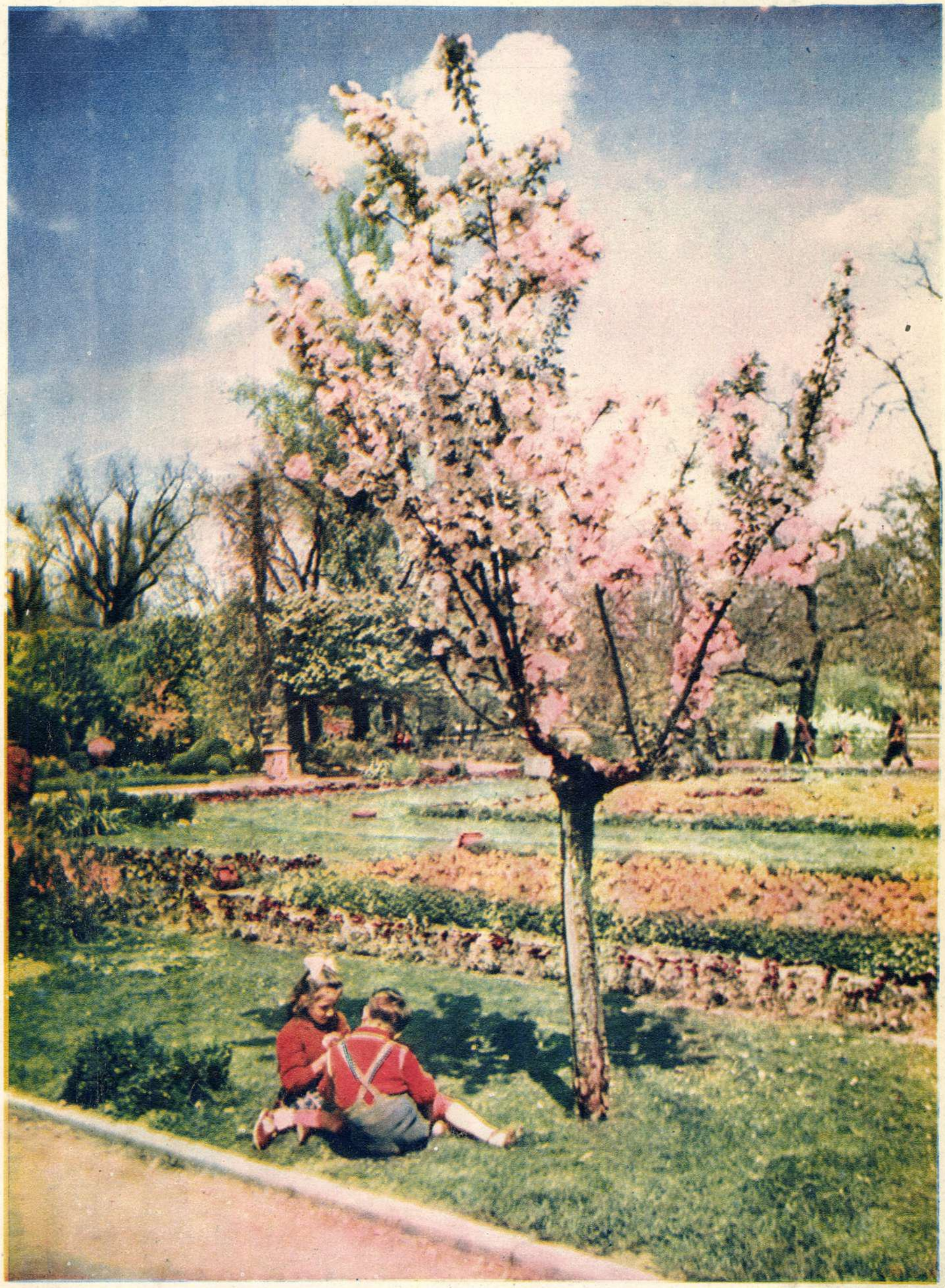

Au călcat regulamentul... Dar ei sînt mici... e primăvară... şi paznicul bătrînului Cişmigiu îi va ierta. Pentru ultima dată!...

Lacul Floreasca își așteaptă și el oaspeții. Nu va mai trece mult și malurile sale vor fremăta de veselia tineretului.

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

Bate vînt nou în Nima Cărpinișului *)

Nuvela lui Remus Luca — „Ana Nucului“ — s-a scos din tiparniță în niște condiții grafice care te duc cu gîndul la poveștile străbune despre caii jigăriți și feții frumoși, feciorii de împărat... Nimenea nu-și poate închipui că un asemenea cal — numai el dintre toți bidiviii slăvitei curți împărătești — e în stare să mănînce jeratic. Feciorul de împărat n-are de unde ști ce comoară stă ascunsă sub înfățișarea jalnică a costelivului armăsar, pînă nu vine o bătrînă înțeleaptă cu sfatul ei tot așa de înțelept.

REMUS LUCA
ANA NUCULUI

Așa și cititorul. Nici un semn grafic nu-l atrage spre cartea lui Remus Luca. Dar, îndată ce începe lectura, cred că încearcă uimirea feciorului de împărat din poveste... Editura s-a căsnit și s-a răscăsnit ca să-i prilejuiască cititorului o atît de plăcută surpriză. Pentru că sub jalnica înfățișare a cărții, cititorul descoperă o comoară. Ș-atunci transmite scriitorului un călduros „mulțumesc“, iar editurii un zîmbet ca acela adresat unui șmecher: „strașnic m-ai păcălit; să-ți fie de bine!“

E greu de spus dintr-o dată prin ce te farmecă povestirea lui Remus Luca...

Prin stil? Prin limba foarte proprie a scriitorului? Prin tîlcurile scoase la iveală cu cele mai felurite prilejuri? Prin conflictul dintre Ana Nucului și soțul ei Petrea? Prin gingășia sufletească a eroilor, oameni simpli, dar cu o puternică și pasionantă viață interioară? Toate la un loc conlucrează, învăluindu-te plăcut, ca o seară de iulie cu lună și cu zvon de greieri. Dar după ce închizi cărțulia mulțumit că Petrea Nucului s-a întors la casa lui și a Anei, unde pereții și fața de masă, cuptorul și blidele, cămășile și așternutul, sînt curate ochi, după ce te bucuri că Ana a biruit greutățile începutului, îți mai stăruie în minte imaginea acelui cătun pierdut undeva pe cîmpia Ardealului și te bucuri nu știu a cîta oară de schimbările survenite acolo.

In asemenea cătun amărît ca Nima Cărpinișului, oameni ca Petrea Nucului se aflau cu prisosință. Era o lume măruntă, neluată în seamă, apăsată cu obrazul în tină și cu spatele cocîrjat sub munci... Impărățeau în acea lume descîntecele despre buba neagră, „visul maicii domnului“ și Apocalipsa, domnul primar, și domn' perceptor, și slăvita pușcă a jandarmului... Laolaltă cu ei hălăduiau în tihnă oameni sătui ca Nădlag Chioru, fostul stăpîn al lui Petrea Nucului, ca Visarion Crețu, la care argățise Macavei Savu... Sub dînșii se încovoia, ca un deal domol, uriaș și de neclintit, mulțimea robitoare din Nima. Mocnea ceva în măruntaiele acestui deal, o mînie și o înverșunare surdă, dar nemulțumirea lor se părea că izvorăște mai ales din neputința de a se măsura cu Nădlag, cu Visarion, cu jandarmul.

Iată însă că vin niște vremuri noi, neobișnuite, nebănuite de bieții „proști“ din Nima Cărpinișului și niște oameni care pun la îndoială cum că așa a lăsat dumnezeu să se scurgă viața mulțimii: ea să robotească și doi-trei, o mînă de stăpînitori, să zburde... Prin cătun sufla un vînt necunoscut, răscolind totul. Cine să-l priceapă? Și cum ai putea pricepe un asemenea vînt? Asta-i o nebunie și o țicneală... Rînduielile lumii, cunoscute din vremuri cărunte, nu se pot clinti.

De bună seamă, așa vedeau cei din Nima Cărpinișului, cu neîncredere, cu bănuială, așteptînd răbdători să se potolească vîntoasa asta care-i uimea în fiecare clipă cu năzdrăvăniile ei.

Totuși, se alegeau unii — la început tare puțini — și se smulgeau din amorțeala veacurilor, ridicau fruntea din țărînă, deschideau fereastra sufletului, ca să răzbată înlăuntru-le reveneala cea nouă.

„Aștia-s niște țicniți!“ — socoteau între ei ceilalți. Așa și cu Ana. A fost socotită de bărbatul ei o zărghită. Auzi, una ca Ana Nucului să ajungă doamnă, directoare la căminul cultural! Unde s-a mai pomenit una ca asta? Și căminul cultural fusese privit cu aceeași neîncredere, cu indiferență și ironie.

Dar oameni ca Ana și ca Macavei Savu nu se lasă doborîți ușor. Li s-ar potrivi zicala prinsă în versurile lui Coșbuc: „Sînt greu bătrînii de pornit, dar de-i pornești sînt greu de-oprit“. Ana și Macavei Savu și alții ca dînșii, s-au pornit cu greu și cu șovăială, dar în curînd reușiră să desferece puterile zăvorîte în ascunzișul întunecat al oamenilor din Nima, împlinind directivele partidului cu privire la revoluția culturală. Odată cu știința, ideile despre o viață nouă pătrund și sparg întunericul și înapoierea, zămislind în oameni ca Petrea Nucului mugurii încrederii în sine, ai unui ideal de viață. Cît de înapoiat era Petrea, se vede din felul cum se îndepărtează de Ana lui... Cît de fericit va fi el, se vede din felul cum începe să descifreze: „c-u-c, cuc“, descoperind cu încîntare că el, Petrea Nucului, nu-i prost, nu-i de loc prost...

Cum zic, la sfîrșitul cărții, cititorul încearcă o mare bucurie: în țara noastră, unde atîta vreme poporul a fost obidit și asemuit dobitoacelor, lucrează o putere uriașă, miraculoasă prin realizările ei: clasa muncitoare se auto-crește, se autoeducă, forțele ei creatoare îmbobocesc slobode ca mugurii în faptul primăverii, dînd sevă procesului de transformare a conștiinței țărănimii muncitoare. Care-i puterea asta? E partidul nostru, al celor ce, cu mîinile și cu mintea, făurim tot ce se află minunat pe pămînt!

Autorul a știut să pună în lumină, cu îndemînare și inteligență, toate aceste lucruri. El a dovedit cunoaștere și pătrundere a faptelor, a ideilor, a sufletului omenesc. E drept că uneori se lasă furat de darul de povestitor, lungind narațiunea, că nu reușește să închege bine feluritele episoade și conflicte secundare, că oamenii de partid — chiar Macavei Savu — nu ne conving prin personalitatea lor, ci mai mult prin vorbe.

Acestea-s lipsuri comune multora dintre cărțile noastre și, în momentul de față, mulți scriitori lucrează la remedierea lor, la crearea de cărți mai bine construite și la eroi care să rămînă modele.

Pentru Remus Luca, nuvela „Ana Nucului“ e un început curajos pe drumul greu al prozei de mare întindere... Așteptăm de la el cu încredere împlinirea făgăduințelor răspîndite pe fiecare pagină a cărții sale. Iar editurii îi dorim, cu mîna pe inimă, să încerce alt fel de glume cu cititorii și — să ni se îngăduie — cu scriitorii. Nu de alta, dar socotim fiecare că ne-am prins într-o muncă serioasă, grea și plină de răspundere.

Dumitru MIRCEA

---

*) Remus Luca — „Ana Nucului“ — Editura Tineretului — 1953.

NICUȚĂ TĂNASE S-A FĂCUT BĂIAT MARE...*)

Ori de cîte ori găsesc în publicațiile noastre cîte un nume nou, mă cuprinde o senzație plăcută, plină de așteptări: ce are de spus noul confrate?

La fel s-a întîmplat și atunci cînd am răsfoit numărul 12 (1953) al „Vieții Romînești“ și am întîlnit numele lui Nicuță Tănase. Am răsfoit cu curiozitate primele pagini ale nuvelei „M-am făcut băiat mare“, că de citit, mi-am zis, o să am tot timpul și acasă. Dar, după primele trei pagini, am citit încă, și încă trei... Pe urmă, m-am așezat mai comod, mi-am desfăcut cravata și la ultima filă mi-a părut rău că nuvela nu are încă cincizeci, încă o sută de pagini. Ei da, Nicuță Tănase are multe de spus și o spune într-un fel atît de atrăgător, încît nu cred să fie mulți cititori cărora să nu le pară rău cînd se despart de Traian Androne, eroul nuvelei.

In timpul lecturii, trebuie să vă mărturisesc, m-am întrebat de mai multe ori: „Oare de unde o fi aflat Nicuță Tănase atît de multe lucruri din biografia mea?“ E drept, Motoroiul meu se numea Glass; Vrabete — Ciuntu, iar Rizoiu nu mai știu cum... Și cred că foarte mulți cititori își regăsesc crîmpeie din viața lor. De altfel cred că în asta constă unul din meritele nuvelei „M-am făcut băiat mare“. Al doilea merit constă în faptul că, ici, colo strîngi din dinți, îți încleștezi pumnii, îl urăști pe Motoroi, deși „e bun ca pîinea lui dumnezeu“, îl urăști pe Vrabete, ca și pe toți regii înșirați pe pereții din casa lui și toată galeria de oameni care sugeau vlaga celor din mahalale, întreaga societate, căreia oamenii ca nea Albăstroiu au și început (și asta reiese clar din nuvelă) să-i sape mormîntul.

Multe pasaje ale nuvelei te fac să zîmbești, dar zîmbești cu atîta amărăciune, încît, văzîndu-te în clipa aceea un dușman, nu știu dacă ar avea curajul să zîmbească și el. Și totuși zîmbești, pentru că știi că vechea orînduire, condițiile care l-au creat pe Motoroi, pe Vrabete și pe Rizoiu nu mai sînt. Nu mai sînt nici hotelurile „Pod-Dîmbovița“ și „rogojină“ și au început să dispară și casele cu „sproiț“, iar copiii noștri nu mai sînt nevoiți să se ducă la gară, să facă rost de „lovele“.

De sigur procedeul literar al lui Nicuță Tănase nu este nou: constă în crearea unei oglinzi strîmbe în conștiința personajului care reflectă tocmai contrariul adevărului. Astfel, deși Traian afirmă sus și tare că Motoroi e un „om bun ca pînea lui dumnezeu“, îți dai seama de bunătatea lui și de „bun“ ce e, îți vine să-l scoți din paginile nuvelei și să-i cîrpești două perechi de palme, așa cinstite, romînești... Tot ca o oglindă strîmbă (naivitatea neîntinată a lui Traian) îți răstoarnă adevărul cînd acesta afirmă că... „stă toată ziua-n pat, tata. Ca boierii. Nimic nu face.“ (E momentul cînd tatăl său se află pe patul de suferință, după ce și-a pierdut brațul).

E multă prospețime în lucrarea lui Nicuță Tănase. „Il cunoști pe cutare? Nu? Ți-l prezint eu“. Și în două-trei fraze scurte ți se conturează un nou personaj.

Ar fi multe de spus încă și despre felul cum gîndește și cum judecă Traian Androne și despre nea Albăstroiu și despre Grigore, despre cei de la gară, despre negustorii de ziare. De asemenea ar trebui pomenit și despre povestirea „Vino să mă vezi“ apărută în „Gazeta Literară“, în care însă Nicuță Tănase e mai superficial, deoarece de dragul hazului sacrifică uneori ideea pe care și-a propus-o să o realizeze. Bine înțeles, ar trebui amintit și despre pericolul manierismului care-l paște pe autor. Cred, totuși, că pentru cei care l-au îndrăgit pe Nicuță Tănase aflînd „cum s-a făcut băiat mare“ e mai important să afle că nu peste mult timp va termina noua lui lucrare de proporții mai mari, din care vom cunoaște povestea unui tînăr crescut în mahalalele Bucureștiului. Acțiunea nuvelei se petrece între anii 1945—1950.

In încheiere, aș vrea să spun că ar fi bine ca a doua lucrare a lui Nicuță Tănase să nu mai zacă șapte luni în birourile editurii.

Asta nu e bine nici pentru el și nici pentru cititorii lui Nicuță Tănase.

Francisc MUNTEANU

---

*) Nicuță Tănase — „M-am făcut băiat mare“, sub tipar la E. S. P. L. A.

ACASĂ, ÎN SUD...

Schiţă de Langston HUGHES
Ilustraţie de Roni NOEL

I

Cînd porni la drum spre casă, bagajele şi cutia în care-şi ţinea vioara îi erau acoperite de etichete multicolore şi de inscripţii în limbi străine, pe care părinţii săi nu le-ar fi putut înţelege. Erau vize puse la vămile unor frontiere îndepărtate, etichetele hotelurilor europene şi ale pacheboturilor care străbat oceanul la mii de kilometri de Hopkinsville. Acestea dădeau bagajelor şi cutiei viorii o înfăţişare veselă; aduceau a spectacol de circ.

Existenţa lui, a unui negru în vagon, îi nedumerea pe albii care se întrebau cine naiba putea fi tînărul cu pielea cafenie. Iar cînd coborî în gara unui orăşel din Missouri, fu înconjurat de o ceată de gură-cască ce începură să se holbeze la el.

Inapoiat dintr-un turneu făcut în străinătate, Roy Williams venea acum în vizită la maică-sa, la sora lui şi la fraţii care mai rămăseseră acasă. Roy lipsise cîţiva ani, în cursul cărora cutreierase prin lumea întreagă. Se întorcea acasă foarte elegant, dar grozav de slab. Nu era sănătos. La drept vorbind, tocmai boala îi pricinuise întoarcerea. Simţea că va muri curînd; de aceea dorea să-şi revadă mama. Credinţa aceasta îi creştea neîncetat în suflet de vreo doi-trei ani. I se părea că i se întîmplase prima dată la Viena, un oraş vesel dar care se zbătea în agonie şi în care atîţia oameni mureau de foame, deşi se mai găseau destui bogătaşi care puteau să mănînce icre negre, să bea şampanie şi să întreţină cocote de lux, în localurile de noapte unde cînta orchestra lui Roy.

Indărătul draperiilor scînteietoare ale jazzului lui Roy, pîndea moartea. Se îmbolnăvea şi el, văzînd cum oamenii leşină pe străzile Vienei, în vreme ce unii se ghiftuiesc. Il durea inima văzînd fete albe, care-l urmăreau cînd se ducea acasă seara tîrziu, oferindu-şi trupul ca să poată avea ce mînca.

La Viena, Roy locuia singur. Muncea să-şi desăvîrşească arta şi lua lecţii cu unul din cei mai buni profesori de vioară. Dar avea de furcă pentru a scăpa de frumoasele înfometate care-l urmăreau. Roy avea slujbă şi locuinţă şi, petrecînd o noapte cu el, oricare ar fi putut să ducă ceva de mîncare familiilor lor.

„Europa e un iad — îşi spunea Roy. N-am mai văzut asemenea foamete, aproape nici chiar printre negrii de la noi".

Cînd orchestra ajunse în Berlinul de vest, fu şi mai rău. Indărătul înşelătoarei solidităţi a părţii apusene a marii capitale se ascundea o foame şi o suferinţă care întreceau orice închipuire. Iar poliţia lovea cu bastoanele de cauciuc în oamenii care protestau, furau sau cerşeau. Totuşi, în cabaretul unde cînta Roy, o seamă de oameni mai aruncau bănet. Rîdeau şi dansau în fiecare seară, fără a se gîndi măcar o clipă la copiii care, afară, dormeau prin ganguri, la oamenii care-şi fabricau case din lăzi de ambalaj, ori la femeile nenorocite, nevoite să bată trotuarul.

La Berlin, tristeţea îl apăsa din ce în ce mai mult pe Roy. Tot acolo începu să tuşească. Intr-o noapte, cînd se afla la Praga, avu o hemoragie. Ajuns la Paris, o femeie îl îngriji şi Roy se mai îndreptă. De-atunci gîndul că moartea îl ameninţă dintr-o clipă într-alta nu-l mai părăsi. Tusea şi tristeţea se cuibăriseră în el. Se hotărî să plece acasă.

Debarcă la New-York în ziua cînd preşedintele în persoană izgoni din Washington delegaţia de foşti combatanţi. Zăbovi cîteva zile în Harlem. Mai toţi prietenii săi, muzicanţi şi actori, erau şomeri, sufereau de foame. Văzîndu-l pe Roy atît de elegant, nu şovăiră să-i ceară bani împrumut. Noaptea, femeile îi şopteau pe străzi: „Vino, baby. Am să-ţi zic două vorbe, darling".

„Putreziciune peste tot" — îşi zicea Roy. „Vreau să mă întorc acasă"

II

— E bine tuciuriul! — exclamă un gură-cască, cînd îl zări pe platforma vagonului, profilîndu-se elegant şi zvelt pe cerul de septembrie şi înconjurat de valizele sale cu etichete pestriţe. Roy cobora dintr-un vagon Pullman, lucru neobişnuit pentru un om negru din ţinuturile acelea.

— Asta-i culmea! ţipară albii.

Deodată cineva ţipă cu o voce nazală:

— Să mă ia dracu' dacă ăsta nu-i Roy Williams!

Roy îl recunoscu pe Charlie Mumford, un coleg de şcoală care locuia de cealaltă parte a aleii, un flăcău voinic, cu gîtul roşu, care purta un costum alb. Işi scoase mănuşa şi-i întinse mîna. Celălalt şovăi, apoi i-o strînse grăbit. Roy uitase că se află în America: să porţi mănuşi şi să strîngi mîna unui alb — ce îndrăzneală!

— De unde te-ntorci, băiete? îl întrebă albul.

— Paris! răspunse Roy.

— Da' la ce naiba te-ntorci? — se înălţă, de lîngă un cărucior cu bagaje, un glas cu accentul tărăgănat din sud.

— Vreau să-mi revăd mama, zise Roy.

— Ei poate să-i facă mai multă bucurie decît nouă — mîrîi alt alb.

Fiind că nici un hamal nu-l lua în seamă, Roy îşi duse bagajele pînă la un Ford ruginit şi rablagit, care trecea drept taxi. Se simţea slăbit şi i se învîrtea capul. Fumul şi praful îl făcuseră să tuşească. Albii din gară îl priveau cu asprime. Il auzi pe unul mormăind: „Negru murdar". I se sui sîngele în obraji. Pentru prima dată după şase ani îşi dădu seama de culoarea pielii sale: era iar acasă.

III

O, cîntece ale sudului! Bumbac înflorind luxuriant în soare! Umbră a magnoliilor! Dezgheţ dintîi şi arbori de abanos! Cîini care, în nopţi de octombrie, alungă opposumii !1) O, turte dulci şi calde, cu unt în inimile voastre galbene!

— Mult mă bucur că te-ai întors, fiule. Ce să-ţi facă de mîncare măicuţa? Sînt sigură că vrei o mîncare ca lumea. Turtă de porumb şi legume şi porc sărat. Maică, doamne! Ai nişte straie grozave, dragule! Dar slab mai eşti... Odorul meu, trag nădejde că mai rămîi o bucată de vreme şi pe-acasă. Ce-or să se mai dea în vînt după tine fetele de aici... De pe-acum se şi ciorovăiesc pentru tine... Dragule, cînd cînţi la vioară, simt că sînt, parcă, altă făptură... e atît de curat cîntecul... Cîntă la vioară, băiatul meu! Dumnezeu te-a înzestrat cu darul ăsta; cum mă vezi şi cum te văd!...

E ciudat cum toţi albii ăştia din Hopkinsville ştiu atîtea lucruri despre tine, şi doar abia ai picat. Cucoana unde lucrează sora ta i-a spus că ar fi citit ea undeva că orchestra ta era la Paris. I-a cerut surorii tale să te ducă la ea să-i cînţi. I-am spus surorii tale că n-ai să cînţi la nimeni şi să-i răspundă albei aceleia că o să cînţi doar la biserică. Acolo poate să vină şi dînsa, la fel ca toată lumea. N-are decît să plătească 25 de cenţi spre slava domnului, să te poată auzi cîntînd. Nu-i aşa, fiule? Nu-i aşa că o să cînţi pentru domnul, la Hopkinsville? Ai cîntat pentru diavol nopţi de-a rîndul, acolo, departe, în Europa... Ajută-mă Isuse! Mă duc să-mi scot rufele din apă! Şi, pînă mai studiezi tu, azi după prînz o să-ţi fac o plăcintă cu dovleac. Văd că-ţi şi lasă gura apă... Dragule, Mumy e foarte mulţumită că te-ai întors acasă... Cîntă la vioară, fiule!

IV

Epitropii şi doamnele care se ocupau cu serbările de binefacere vînduseră o mulţime de bilete. Concertul dat de Roy la biserica din Shiloh fu un succes. Locurile din primele rînduri costau 25 de cenţi şi erau ocupate de negri. Uitînd de rivalităţile lor religioase, baptiştii şi metodiştii stăteau alături. Şi se aflau în bănci o droaie de negrese — fermecătoare făpturi negre — ale căror guri purpurii erau îndreptate spre Roy. In mijlocul larmei necontenite, biserica se umpluse de lume, aerul, îmbibat de parfumuri, vibra de rîsete înăbuşite şi de conversaţii duse în şoaptă. De-a lungul aripilor laterale se auzea scîrţîitul pantofilor noi. Oamenii începură să bată din palme, căci timpul se scurgea. Concertul începu cu întîrziere. Biserica era atît de înţesată de lume, că nu găseai loc s-arunci un ac.

V

„Iată, Brahms e executat pe-o vioară vieneză, într-o biserică neagră din Hopkinsville, Missouri! Mîinile brune şi fine ale unui tînăr bolnav dau glas strunelor, pentru un auditoriu de albi săraci şi de negri şi mai săraci decît ei. Bună seara, mr. Brahms! Sînt departe de casă, visul dumitale m-a făcut să călătoresc şi să cînt, străbătînd lumea în zbor. Şi eu am visat, mr. Brahms; am nutrit un vis măreţ, care acum nu se va mai înfăptui niciodată. Am visat o scenă vastă, într-o sală uriaşă cum e Carnegie Hall sau sala Gaveau. Iar dumneata, mr. Brahms, răsăreai din bezne cîntînd; atît de puternic şi de aevea, încît o mie de oameni îşi înălţau chipurile spre mine, cum fac cînd Roland Hayes cîntă „Răstignirea". Doamne, iată ce vis mă înaripa înainte de a mă fi îmbolnăvit, înainte de-a fi fost silit să mă întorc acasă...

Şi iată că primul meu concert în America îl dau pentru mama mea şi pentru epitropii bisericii din Shiloh, care au adunat gologani de 25 şi de 50 de cenţi datorită lui Brahms şi mie. Nu ne aflăm la Carnegie Hall. M-am întors acasă... Dar oamenii mă privesc. Mă privesc ca o singură pereche de ochi.

Prieteni — s-ar cuveni să spun: „Doamnelor şi domnilor" (în public se află şi albi care nu-mi sînt prieteni...) — aceasta e „Meditaţia lui Thaïs" de Massenet... E inima zdrobită a unui vis care s-a înfăptuit fără a căpăta viaţă. E muzica. Iar eu, stînd în pragul acestei lumi, vă primesc ca gazdă. Ah! Trupuri de viaţă şi de dragoste, cu mîini negre, cu chip de aur şi buze de vioară mlădioasă care cîntă... Incetişor, Roy! E cald în biserica asta înţesată, şi tu eşti bolnav ca un cîine...

...Ţi-aduci aminte, măicuţă, ţi-aduci aminte de placa aceea a lui Kreisler, pe care-o puneam la patefonul nostru vechi cînd eram puşti? Numai eu ţineam la ea; tu nu spuneai nimic cînd o puneam într-una, fără să mă mai satur de ea...

Unde oare mi-ai cumpărat vioara? De cele mai multe ori nici n-aveai cu ce plăti lecţiile pe care le luam o dată pe săptămînă cu bătrînul Miller...

De ce-ai plîns, măicuţă, cînd ţi-am scris că plec în sud cu o trupă care cîntă arii duioase, în loc de imnuri? De ce-ai plîns, măicuţă, cînd ţi-am scris că am fost angajat la un jazz să cînt într-un cabaret de pe State Street, la Chicago...?

De ce te-ai rugat toată noaptea, cînd ţi-am scris că aveam un contract să cînt într-un local de noapte din Berlin? Totuşi, îţi explicam că la Berlin se află unii dintre cei mai buni profesori din lume şi că la întoarcere voi fi în stare să cînt aşa cum cînta Kreisler, pe placa ce o auzeam la patefonul nostru răguşit... Nu ţi-am trimis şi bani?... Ah, visul acela...! Thaïs! Thaïs! Fireşte că tu nu-i semeni întru nimic, tu, cea de colo, care mă priveşti ţintă, din primul rînd, femeie albă şi rahitică, cu

---

1) Opposum—animal cu blană scumpă.

pălăria ta roșie și pardesiul tău uzat. Tu n-ai nimic din Thaïs. Ce-i ceri tu muzicii? Ce-aștepți tu de la mine?... Ne aflăm la Hopkinsville, Missouri... Privește colo în fund, la mulțimea negrilor, pe toate aceste fete negre privind cu încordare spre mine, primind cu tot sufletul lor muzica. Fără îndoială cele mai multe n-au văzut niciodată vreun om în frac, fie el alb sau negru; n-au auzit în viața lor „Meditația lui Thaïs“. Niciodată nu s-a mai întors în Hopkinsville cineva din rasa lor care să știe să cînte la vioară. Iată cu cîtă mîndrie ne privesc, pe mine și muzica izvorîtă de sub arcușul meu, pe deasupra capetelor albilor din primele rînduri, pe deasupra capului tău, o, femeie albă cu pălărie roșie și cu un biet pardesiu uzat, dar care ești mișcată de muzică și o pătrunzi...

Cine ești tu, buna mea doamnă?

După terminarea concertului, se găsiră chiar și cîțiva albi care-i strînseră mîna lui Roy și-l felicitară. Negrii spuneau:

— Ce mai, tu știi să cînți ca nimeni altul!

El întinse mîna arsă de febră, tuturora. Stînd mai la o parte, femeia cu pălărie roșie îl aștepta.

Cînd mulțimea se mai împrăștie, ea veni spre Roy și-i întinse mîna. Ii vorbi despre concertele simfonice care se dădeau la Saint Louis și-i spuse că și ea era profesoară de pian și de vioară, dar că n-avusese niciodată un elev ca Roy, că în tot orașul Hopkinsville, pînă la el, nimeni nu avusese asemenea talent. Roy privi chipul ei firav, semănat de pete de pistrui; era mulțumit că și ea iubește muzica și că e o cunoscătoare.

— E miss Reese — îi spuse maică-sa, după ce femeia se îndepărtă. — O fată bătrînă care e muzicantă la colegiul albilor.

— Da, măicuță — zise Roy. Ințelege muzica.

VI.

Curînd după redeschiderea școlilor, o văzu in nou pe miss Reese, la colegiul albilor. ntr-o bună zi primi un bilețel prin care profesoara îl întreba dacă n-ar vrea să concerteze pentru clasa ei superioară. Ținea să-l acompanieze chiar ea și-i cerea să aducă piese muzicale din repertoriul lui. Pe cît se părea, miss Reese se ocupa de educația muzicală a tineretului din Hopkinsville; le vorbise despre Bach și Mozart studenților săi și i-ar fi fost recunoscătoare lui Roy dacă el ar fi consimțit să se ducă la colegiu și să execute în fața studenților cîteva din operele celor doi mari maeștri. Bilețelul era scris pe un ton cordial; hîrtia scrisorii era de-o albeață neprihănită.

Roy primi. Maică-sa socoti că e o mare cinste pentru el să fie invitat de albi.

— Miss Reese asta e fată cumsecade, îi spuse și sora lui, Sarah, dacă trimite după tine să cînți colo sus, la școală. E prima dată cînd un negru se duce acolo pentru altă treabă decît să spele podelele; și doar sînt ani și ani de cînd trăiesc prin Hopkinsville. Du-te și le cîntă, spre slava domnului din cer!

Roy cîntă. Dar în ziua aceea avea gîtlejul uscat și ochii îi ardeau. Tușise toată dimineața și în timp ce cînta abia mai putea să-și tragă răsuflarea. Tot trupul îi era năpădit de-o sudoare vîscoasă. Și cîntă prost.

Miss Reese se arătă mai mult decît binevoitoare. Il acompanià la pian iar după ce el sfîrși bucata, se întoarse spre clasă și le spuse studenților tolăniți pe scaunele lor:

— Aceasta e artă, tinerii mei prieteni, e artă autentică.

Studenții povestiră părinților lor că un negru de vreo treizeci de ani venise la colegiu și le cîntase o mulțime de arii trăsnite, din care nimeni, afară de miss Reese, nu înțelesese o notă. Mai adăugară că miss Reese surîdea tot timpul și strigase: „Minunat!“ Se părea chiar că răspunsese cu politețe la salutul negrului, cînd acesta plecase.

Roy se întoarse acasă să se culce. Starea sănătății sale suferea noi schimbări. Slăbea văzînd cu ochii și puterile îi piereau treptat. Noaptea era adeseori agitat, stăpînit de febră. Atunci se scula din pat, se îmbrăca, fără să-și uite mănușile de culoarea untului proaspăt, apoi rătăcea pe străzi la ceasuri tîrzii din noapte, cînd nu se mai zărea prin oraș țipenie de om. Miezul nopții era o oră de neînchipuit pentru plimbare în Hopkinsville, însă Roy lucrase ani de-a rîndul toată noaptea. Acum îi venea foarte greu să adoarmă înainte de ivirea zorilor.

Intr-o seară plecă de-acasă pentru ultima oară. Era lună plină și Roy n-avu de loc nevoie s-aprindă lampa ca să se îmbrace. Luna îi lumina odaia, alunecînd de pe tăblia albă a patului spre colțul plin de geamantanele cu etichete strălucitoare îngrămădite de-a lungul peretelui. Razele argintii scînteiau pe feluritele flacoane și sticluțe cu doctorii înșirate pe măsuța de noapte. Totuși, Roy aprinse lumina ca să se contemple mai bine în oglinda de deasupra mesei de toaletă ce deforma figurile. Chipul său, odinioară brun, căpătase acum o nuanță cenușie. Avea obrajii scobiți. Tremura din cap pînă-n picioare în timp ce-și trăgea hainele. Iși puse pălăria moale, își luă mănușile elegante, pardesiul și un baston, de care avea nevoie în ultima vreme, de cînd se simțea tot mai slăbit. Ieși din odaie și afară îl întîmpină clarul de lună al nopților de toamnă.

Pe străzi domnea o liniște desăvîrșită. Pe jumătate despuiați de toamnă, copacii se estompau în lumina tulbure a razelor de lună. Frunzele se roteau încet și-i cădeau pe umeri, în vreme ce el, legănîndu-și bastonul și trăgînd în piept aerul nopții, se îndrepta spre centrul orașului. Noaptea, pe stradă, se simțea totdeauna mai bine. Se gîndea la bulevardele pariziene și la „Unter den Linden“. Se gîndea la Tauber cîntînd: „Viena, orașul visurilor mele“. Visarea îl ducea îndărăt, spre luminile și muzica Europei.

Călătoria aceea în Europa fusese într-adevăr un vis. Maică-sa n-avusese niciodată un ban. Se trudise cu mare chin ca toți copiii ei să-și poată sfîrși măcar școala primară. Pentru negri nu există în Hopkinsville decît școală primară. Ca să învețe mai mult de cît cu bătrînul Miller, Roy fusese nevoit să fugă de-acasă cu o trupă de cîntăreți ambulanți. Și-apoi, spre norocul lui, dădu peste un jazz care pleca la Berlin. Și toată vremea, singură vioara îi stăpînise gîndul, iar banii cîștigați îi cheltuise aproape toți numai pe lecții luate cu cei mai mari profesori. Noaptea, muzică de jazz; dimineața, muzică clasică. Se străduise din greu, studiase zi și noapte; dar ce violonist neîntrecut devenise! Muzică! Adevărată muzică! Și-apoi, la Berlin, începuse să tușească.

In Strada Mare, luminată ca ziua, Roy se lovea acum de o grămadă de oameni, fără să vadă pe nimeni. Visa îmbătat de amintiri și auzea muzică desăvîrșită. Trecătorii se opreau să-l privească și să-și bată joc de hainele lui europenești. Mănuși și baston! „Da' ce se crede oare tuciuriul ăsta mucos din Hopkinsville, Missouri?“ Cîțiva copii fluierară după el:

— Hei, bă, negru murdar!

Totul s-ar fi sfîrșit cu bine și albii s-ar fi mulțumit să rîdă și să înjure, dacă o femeie cu chipul destul de ofilit, purtînd un pardesiu uzat și o pălărie roșie, o femeie albă care ieșea dintr-un magazin, nu l-ar fi salutat prietenoasă pe Roy.

— Bună seara.

Roy tresări și-și scoase pălăria cu mult respect.

— Bună seara, miss Reese.

Ii părea bine că o vede. Uitînd că e în America, își scoase mănușile și pălăria ca să dea mîna cu doamna aceea care înțelegea muzica. Schimbară un surîs. Un tînăr negru și o albă își surîdeau pe Strada Mare. Apoi ea îl întrebă dacă tot îl mai studia pe Sarasate.

— Da, răspunse Roy. E admirabil!

— Cunoști interpretarea minunată a lui Heifetz? îl întrebă miss Reese.

Roy tocmai deschise gura să-i răspundă, cînd văzu că femeia pălește de groază. Inainte de-a avea timp să se întoarcă și să vadă ce zăriseră ochii ei, simți cum un pumn greu cît o tonă de cărămizi îi zdrobește falca. Se lovi cu capul de o vitrină și un ciob îi tăie tîmpla. Miss Reese urla. Pe trotuare năvăli o bandă de tineri cu cefe de taur, purtînd treninguri; vînturau pumnii, gata să lovească. Reprezentațiile cinematografului se sfîrșiseră; gloata care ieșea de la film nu îngăduise ca un negru să vorbească unei albe — să insulte o femeie albă — să atace pe-o femeie albă — SĂ VIOLEZE O FEMEIE ALBĂ!

Strigătul scos de miss Reese, în clipa cînd Roy fusese atacat, le dăduse trecătorilor siguranța că negrul se legase de ea. Nici n-apucaseră să afle toți despre ce e vorba, că povestea se umflase, căpătase proporții monstruoase. Roy încercase s-o violeze chiar acolo, drept în mijlocul Străzii Mari, sub luminile scînteietoare ale magazinului. Și izbutise să-și ducă la capăt planul criminal!

„Da, dom'le, chiar așa!“

Atunci îl doborîră la pămînt. Ii călcară în picioare pălăria, bastonul, mănușile și în timp ce-o duzină de oameni se zbăteau s-ajungă pînă la el să-l pună pe picioare, se găsea mereu cîte unul care să-l năucească, lovindu-l cît poftea. Ba chiar se băteau pentru acest privilegiu.

Clătinîndu-se pe picioare, Roy privea mulțimea de albi care-l înconjura. Avea gura plină de sînge și ochii îi ardeau. Hainele îi erau rupte și mînjite cu noroi. Se întreba de ce se mai oprise miss Reese ca să-i vorbească despre Sarasate. Acum știa că nu mai era chip să se întoarcă acasă, la maică-sa.

Unul din derbedei îl puse pe picioare. Cineva îl scuipă în obraz. (Parcă era Charlie Mumford, colegul lui de școală...) Unul îl înjură fiindcă era negru și altul îl lovi cu picioarele în spate. Și toți bărbații și băietandrii aceia se porniră să strige și să urle ca niște apucați, în mijlocul străzii ce scînteia de lumină. Mîrîiau ca niște cîini și-l smuceau în toate părțile pe negrul plăpînd, îmbrăcat cu îngrijire, tîrîndu-l prin tot orașul către pădurile din preajmă.

Bietul negru Roy Williams se înăbușea, cu gura plină de sînge. Și larma glasurilor lor urlătoare și a picioarelor care tropoteau se sfărîma, sub clarul de lumină, în mii și mii de note, ca o sonată... **După ce albii îi lăsară trupul întunecat, spînzurat de un copac din împrejurimile orașului, Roy Williams rămase toată noaptea ca o vioară ale cărei strune plîng sub mîngîierea vîntului.**

In romînește de Eugen MAKIAN

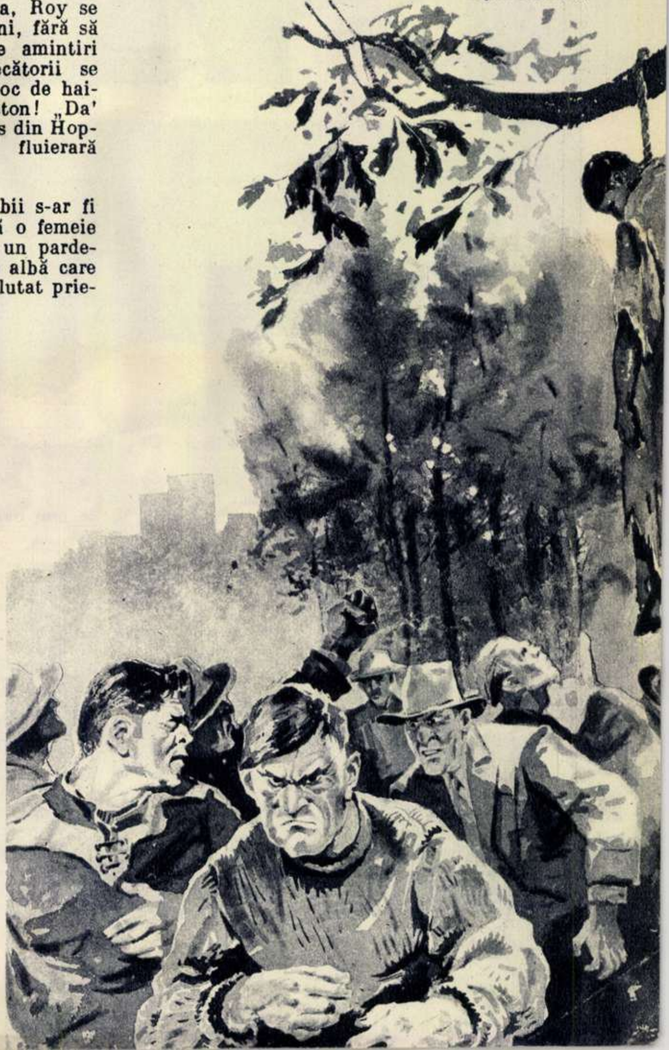

O zi printre ELEVII MATROZI

STOP
ÎNCET
MAI IUTE
ÎNAINTE
FORȚĂ
TOATĂ FORȚA
I.M.S. GALAȚI

①

„E minunat să fii marinar, să străbați fluvii, mări și oceane, să poposești pe coastele continentelor, să cunoști țările și popoarele lumii. Plin de curaj, marinarul conduce nava pe timp frumos, ca și pe furtuna ce dezlănțuie furia apelor. Cu deosebită dragoste pentru patria sa, marinarul stă de strajă la hotarele maritime ale țării.

Știm că și tineri din patria noastră se pregătesc să devină marinari, învățînd în școlile de elevi-matrozi. Am dori să cunoaștem viața și activitatea acestor tineri, de aceea vă rugăm să publicați în paginile revistei, un material despre o asemenea școală" – ne scriu pionierii Adrian Gecui și Constantin Botescu, elevi în clasa VII-a a Școlii elementare nr. 30, din București.

Sus, pe malul rîpos al Țiglinei, cîteva clădiri mari, albe, străjuiesc întinsurile argintii ale Dunării. De pe podișul din fața lor, privirile cuprind apele bătrînului fluviu dincolo de care se desfășoară malul dobrogean cu perdeaua sa dantelată de un verde proaspăt al pădurilor de sălcii.

Clădirile sînt ale Școlii medii navale din Galați, unde se pregătesc viitoare cadre ale marinei noastre. Cînd apele fluviului roșesc de vîlvătaia zorilor, de pe ușile dormitoarelor țîșnesc veseli micii marinari. Exercițiul de înviorare, micul dejun, pregătirile pentru programul zilei, trec repede.

Incepe o nouă zi, bogată în fapte. La ora de matematică, elevii află noi taine ale cifrelor pe care trebuie să le mînuiască cu pricepere. Un bun marinar trebuie să fie și un bun matematician. La cursul de marinărie, viitorii comandanți învață măiestria conducerii navelor, preocupîndu-se de problemele teoretice, fără să neglijeze însă nici cele mai mici amănunte ale practicii. Unul din aceste amănunte, este și arta... făuririi nodurilor. Elevii înnoadă și deznoadă un capăt de frînghie, fac lațuri. Pare o joacă, frămîntarea aceasta în jurul otgonului. Dar de perfecțiunea unui nod atîrnă adesea în largul mării viața oamenilor și chiar siguranța vasului.

Lecțiile teoretice și practice, îmbinate cu educarea elevilor în spiritul dragostei de patrie, tind să formeze marinari destoinici, comandanți curajoși ai navelor maritime, apărători neclintiți ai hotarelor țării.

La capătul anilor de școală, copiii de azi vor fi tineri plini de vigoare, ostași căliți în marea armată a păcii și muncii. Obiectivul reporterului nostru fotograf a cuprins o zi din viața elevilor-matrozi.

Al. CALISTRAT

②

③

1. — Maina (sloboziţi) parîma! — răsună comanda. Otgonul, ca un şarpe de oţel, se desprinde de chei şi este înfăşurat cu îndemînare pe tambur. La postul de comandă se află elevul-matroz Mircea Urşu, ajutat de un tovarăş. Pe cadranul, ca un ceas, al postului, indicatorul e la „stop". Mîna cuprinde vînjos maneta.

2. Ora de marinărie. Grupuri de elevi studiază pe machete caracteristicile vapoarelor, avînd modelul, în mic, în faţa ochilor. Mîinile ating grijuliu piesele machetei şi în imaginaţia înflăcărată a acestor tineri, macheta capătă proporţiile impresionante ale vaporului adevărat, la bordul căruia ei se văd în viitor, străjuind frontierele maritime ale patriei noastre.

3. O echipă, aflată în repaus, se împarte în două, punînd la cale o întrecere marinărească: trasul frînghiei. Forţele sînt însă aproape egale...

4. Pe nava şcoală exerciţiul s-a terminat. La pupă, în jurul drapelului, elevii cîntă. De sus de pe faleză, tovarăşii lor răspund tot prin cîntec celor de pe vas. Şi cîntecul lor răsună puternic peste ape, ca o afirmare a tinereţii lor fericite într-o patrie liberă şi înfloritoare.

5. Ambarcaţiunile, la lopeţile cărora se află elevi-matrozi, brăzdează ca două săgeţi albe valurile. Ofiţerul instructor, de la bordul fiecăreia, indică tactul lopătatului şi corectează fiecare mişcare, căci lopătatul este unul din punctele importante ale instrucţiei unui bun matroz.

6. In adunările şi viaţa detaşamentului, pionierii şcolii învaţă să-şi întărească disciplina, curajul, să-şi formeze o voinţă de oţel — calităţi pe care trebuie să le aibă orice marinar adevărat.

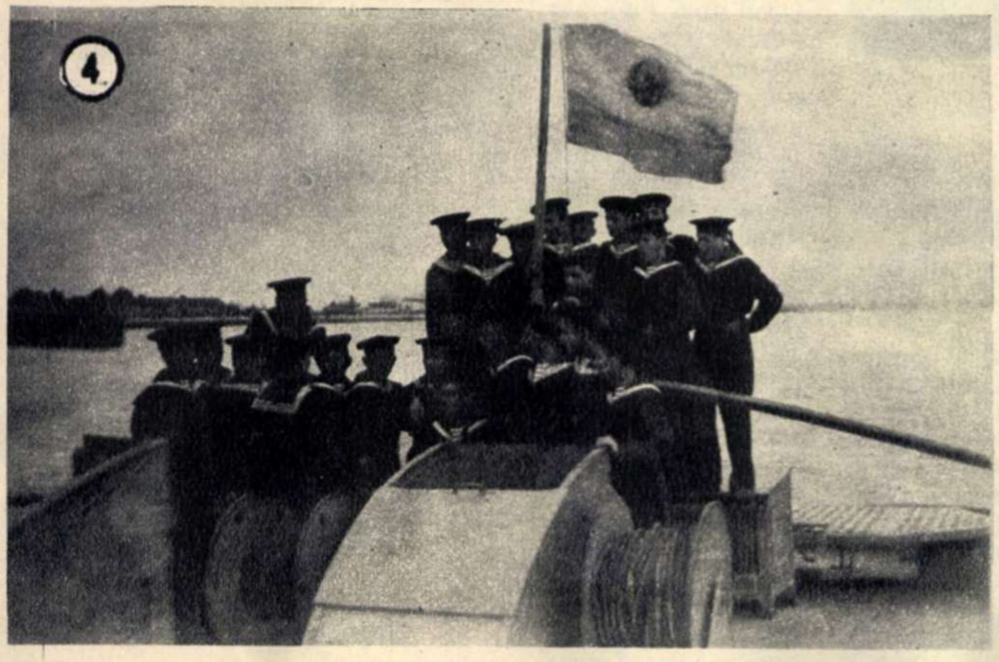
④

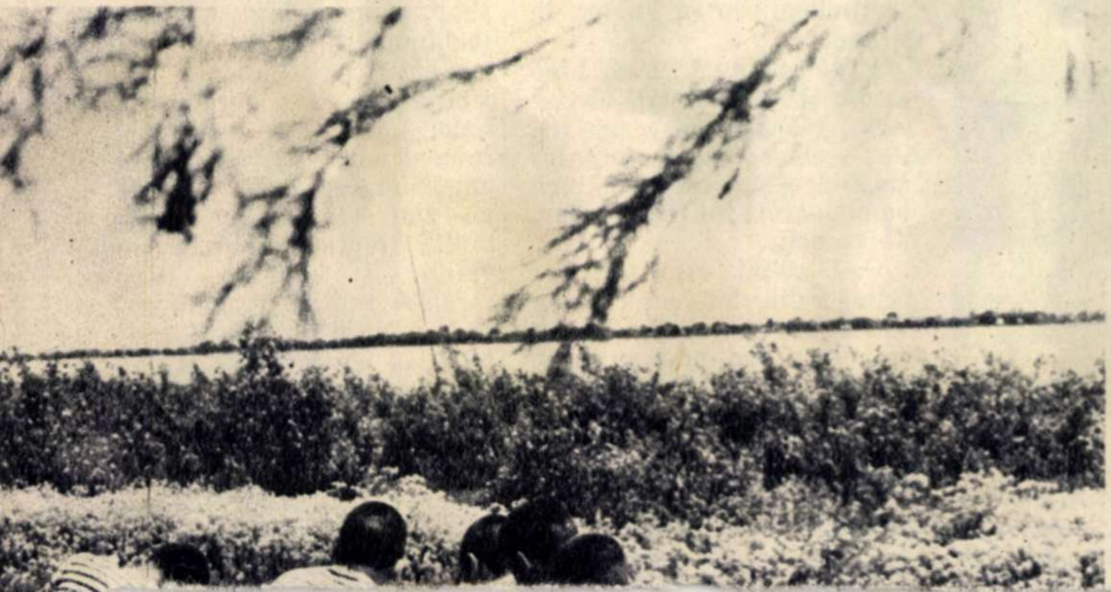

⑦

7. Nava e în larg. Privirile tînărului viitor marinar scrutează prin binoclu depărtările. Prin fanioane se semnalizează unui post de comandă de pe uscat, desfăşurarea exerciţiului.

⑥
CINE ARE TINERETUL ARE VIITORUL

⑤

Echipa naţională de fotbal a R.P. Ungare, înaintea meciului cu reprezentativa Austriei, disputat la 11 aprilie 1954, la Viena.

Inaintea întîlnirii cu Anglia la BUDAPESTA

de Bucur **BRĂNIŞTEANU**

I se spune „muntele Gellért". Dar este doar un deal îmbrăcat cu brîu des de pădure, unul dintre dealurile care dăruiesc Budapestei şi frumuseţe, şi răcoare. De acolo sus, de pe Gellért, am putut cuprinde încîntătoarea aşezare a capitalei Ungariei, cu străvechile ei clădiri, dar şi cu noile cartiere muncitoreşti, în care se înaltă mereu case noi, pentru locuitorii Budapestei.

De acolo, de sus, am admirat îndelung şi podurile Budapestei — admirabile construcţii ce leagă cele două părţi ale oraşului — poduri ce au fost refăcute după ce fuseseră toate aruncate în aer de fasciştii în retragere.

Curînd am coborît de pe Gellért, şi m-am îndreptat spre unul dintre poduri, de unde porneşte un drum spre o minunată aşezare de pe Dunăre, spre insula Margareta. Pe această fîşie de pămînt nu întîlneşti numai dovezile dărniciei naturii, ci mai ales în drumul tău apar lucrările făurite de mîna omului: bazine de înot, ştranduri, terenuri de volei şi fotbal, teatre în aer liber, un frumos şi elegant hotel.

In acea zi era încă răcoare, aşa că i-am găsit pe membrii lotului ol[illegible] de înot antrenîndu-se în bazinul acoperit. Acolo am urmărit măiestria primilor înotători şi înotătoare ale Ungariei care se pregăteau pentru întîlnirile din acest an. Acolo am aflat şi de bogata şi interesanta viaţă a primului campion olimpic de înot, unul dintre fruntaşii fotbalului maghiar, Alfred Hàjos. Am aflat despre acest bătrîn sportiv — care numără astăzi 77 ani — de la antrenorul lotului olimpic de înot, cînd mi-a spus că bazinul a fost construit de inginerul Hàjos, primul campion olimpic de înot al Ungariei.

Acolo, pe insula Margareta, m-am întors cu gîndul cu ani în urmă, cu mulţi ani, tocmai în 1895. Atunci la Siofok, pe malurile Balatonului, — această mare a Ungariei — se organizase primul campionat de înot al Ungariei. Cîştigătorul probei pe 100 metri a fost un tînăr de 17 ani, Alfred Hàjos. Un an mai tîrziu, la prima olimpiadă, de la Atena, printre concurenţii maghiari îl întîlnim din nou pe Hàjos, care reuşeşte să obţină victoria tot la proba de înot pe 100 metri, devenind campion olimpic.

La 6 februarie 1898 s-a disputat meciul de fotbal între Budapesti Torna Club (Clubul de gimnastică din Budapesta) şi Mülgyetemi A.F.C. (Politehnica), una dintre primele echipe maghiare de fotbal. Inaintea meciului, membrii echipei M.A.F.C. au pozat în faţa obiectivului fotografic.

Cînd, într-o zi, în sala de gimnastică a unei şcoli din Budapesta, un prieten al lui Hàjos aduse o minge de fotbal, înotătorul de frunte se decise să pornească la organizarea unei echipe de fotbal. Şi în 1897, pentru prima oară, o echipă ungară „Budapesti Torna Club" (Clubul de gimnastică Budapesta) luă drumul străinătăţii, spre Viena. Spre sfîrşitul secolului al XIX-lea, conducătorul unui omnibus anunţa trecătorilor de pe străzile Vienei, că în omnibusul său se găseau fotbaliştii Clubului de Gimnastică din Budapesta şi că în după amiaza zilei va avea loc meciul. In tribunele stadionului luară atunci loc doamnele elegante cu rochii lungi, alături de bărbaţii care, mîndri, treceau de colo pînă colo îmbrăcaţi în haine negre şi purtînd cilindru pe cap. Şepcile se zăreau numai la peluze, acolo unde se îngrămădiseră muncitorii vienezi, care nu puteau plăti preţurile urcate ce se pretindeau pentru un loc în tribună.

Gyula Mándi, antrenorul echipei naţionale maghiare de fotbal.

Experimentaţi, mai bine pregătiţi, austriacii învinseră pe fotbaliştii maghiari. Pe vremea aceea fotbalul maghiar abia, abia se ţinea pe picioarele lui firave. Dar, de atunci...

Ce-l ce-mi istorisise un crîmpei din viaţa celui mai în vîrstă fotbalist al ţării nu a trebuit să mai adauge multe cuvinte despre progresele fotbalului maghiar, deoarece îi aveam acum în faţă, în elegantul hotel de pe insula Margareta, pe Puskas şi pe toţi maeştrii emeriţi ai echipei olimpice maghiare. Acolo, în mijlocul lor, alături de suplul şi curajosul Grosics, de tacticianul desăvîrşit Lóránt, de veritabilul virtuos, excelent în apărare ca şi în atac, Iozséf Bozsik, de neobositul Zakariás, de inteligentul centru, „bătrînul" Hidegkúti, alături de unul dintre cei mai buni înaintaşi ai lumii, celebru pentru jocul său artistic şi loviturile sale care nu dau multe speranţe portarilor — Ferénc Puskás, căpitanul echipei naţionale — acolo, în mijlocul primilor jucători maghiari, am trăit clipe emoţionante, care mi-au spus multe despre progresul fotbalului maghiar.

Am vorbit şi despre „meciul secolului" de la Londra, despre întîlnirile din ultimii ani, ca şi despre meciul revanşă cu Anglia, ce se va disputa la 23 mai la Budapesta.

De patru ani echipa naţională ungară obţine victorie după victorie, — lucru nemaiîntîlnit în istoria fotbalului maghiar. In mai 1950, prima echipă a ţării a închinat pentru ultima oară steagul pe stadionul din Prater-Viena, în faţa naţionalei austriace — fiind învinsă cu 5—3. „Apărarea ungurilor este slabă" — scria un ziar vienez. Şi avea multă dreptate. Echipei maghiare îi trebuiau cîţiva jucători rapizi. Trebuia găsită o linie de mijlocaşi, buni în apărare, ca şi în atac. Atunci Gustav Sebeş, vicepreşedinte al Comitetului Naţional de Cultură Fizică şi Sport, şi Gyula Mándi, antrenor, ambii foşti internaţionali, începură o muncă asiduă pentru formarea unei echipe naţionale omogene. Urmară apoi răsunătoare victorii contra Finlandei, Suediei, Elveţiei, Turciei, Cehoslovaciei şi altor ţări. In 1952 ascultasem cu emoţie la radio meciul final disputat la Olimpiada de la Helsinki. Acum urmăream în povestirile lor pe cei care, cu o neînfrîntă voinţă, reuşiseră să lupte cu energie pînă la ultimul minut al întîlnirii, adjudecîndu-şi titlul de campioană olimpică.

Gustav Sebeş, vice-preşedinte al Comitetului Naţional de Cultură Fizică şi Sport din R. P. Ungară.

*

...Marea întîlnire de la Londra. Puskás îmi arătă un ziar în care era o declaraţie a sa făcută înaintea meciului: „Noi am disputat 24 meciuri internaţionale în decursul ultimilor patru ani fără a suferi vreo înfrîngere. Noi sperăm că cel de al 25-lea meci va însemna „nunta de argint" a victoriilor noastre". Cînd Puskás termină de citit surîse satisfăcut la gîndul minunatei victorii repurtate în capitala Angliei.

In ziua aceea, i-am însoţit cu gîndul pe Grosics şi pe Bozsik, pe Kocsis şi Hidegkúti şi pe ceilalţi în călătoria lor spre Londra. M-am oprit cu ei la Paris, pe stadionul din Billancourt, unde am întîlnit prietenia poporului francez, a oamenilor simpli din Franţa, am traversat cu jucătorii maghiari Canalul Mînecii şi am ajuns în capitala Angliei, în 22 noiembrie 1953 la orele 9 seara.

In ziua meciului, în zori, o perdea groasă de ceaţă acoperea Londra. Dar către a

risipească, spre bucuria jucătorilor maghiari.

La ora 14, în ziua de 25 noiembrie, Hidegkúti deschise scorul, în primul minut al partidei, mai bine zis în primele 40 secunde. Mingea albă se opri în poarta apărată de Merick, unde avea să se mai odihnească încă de şase ori — scorul fu 6—3 pentru R.P. Ungară, un gol, marcat tot de Hidegkúti, nefiind acordat de arbitru.

Cînd se înapoiară spre vestiare jucătorii maghiari erau tăcuţi, dar pe feţele lor se putea citi o bucurie fără margini. In 90 de minute doborîseră supremaţia menţinută 90 ani, pe teren propriu, de fotbalul englez, duseseră departe peste munţi şi ape triumful fotbalului maghiar.

La ora cînd începuse meciul, la ora 3 a Budapestei, toată ţara asculta şi-şi manifesta entuziasmul delirant din primul minut de cînd fu înscris primul gol maghiar. La un aparat de radio, în strada Batori, asculta în ziua aceea şi inginerul Alfred Hàjos, cel mai vechi fotbalist al ţării. Şi de cîte ori îl auzea pe vestitul crainic maghiar Gyorgy Szepesi vorbind de atacul condus de Puskás, privirea lui Hàjos se oprea pe o fotografie de la jubileul a 50 ani de fotbal maghiar. Atunci Hàjos se găsea pe terenul de fotbal alături de campionul olimpic maghiar Puskás. Atunci Hàjos bătuse prima lovitură de începere a meciului Ungaria-Austria. Privind spre această fotografie, ascultînd la radio, Hàjos surîdea mulţumit: fotbalul maghiar se găsea în mîini bune, pe un drum bun.

*

De atunci, din 25 noiembrie 1953, au trecut aproape şase luni. Se apropie ziua cînd pe Stadionul Popular din Budapesta se vor înfrunta din nou cele două echipe de fotbal — ale R. P. Ungare şi Angliei. Budapesta sportivă, şi nu numai cea sportivă, trăieşte emoţia dinaintea acestei mari întîlniri. Din alte ţări, din toate continentele, vin mii de scrisori în care mii şi mii de oameni se interesează de acest meci,

maghiară. Presa străină comentează pe larg ultimele rezultate obţinute de echipa maghiară şi mai ales ultima victorie obţinută la Viena în meciul cu Austria.

„Vom lupta cu toată energia în întîlnirea cu Anglia. Sperăm o victorie", mi-a răspuns laconic, calm şi sigur Puskás, cînd ne-am despărţit de el şi de tovarăşii săi la hotelul de pe insula Margareta.

„Va trebui să acordăm o deosebită atenţie atacului.

punct — lucru la care nu s-au aşteptat austriacii în ultimul meci. Intărind eficacitatea atacului, realizînd mai mult unitatea dintre apărare şi atac, vom putea prezenta o echipă omogenă, a cărei formaţie nu va fi mult schimbată faţă de cea olimpică, care a jucat la Londra. Aşteptăm cu încredere meciul. Echipa noastră va şti să lupte şi de astă-dată pentru obţinerea victoriei", a adăugat Gyula Mándi,

Cînd am plecat de pe insula Margareta, o ploaie de primăvară uda pămîntul. Gîndul îmi zbura spre Stadionul Popular, spre întîlnirea din 23 mai. Şi sperăm că, în acea zi, soarele va ieşi biruitor dintre nori, că va fi o zi frumoasă.

*

Pe stadionul în care cei 80.000 spectatori vor aştepta începerea meciului, (pînă în prezent sînt peste 500.000

PEŞTERA „LA COLŢUL SURPAT"

Peştera „La colţul surpat" a fost descoperită de curînd, datorită uneia dintre echipele de muncitori forestieri de la I. F. E. T.-Rucăr, care a observat că în locul acesta nu toţi buştenii, lăsaţi să alunece pe coastă, ajungeau jos în apa Dîmboviţei. De sus se rostogoleau bubuind pe povîrniş 20 de trunchiuri cepuite; jos ajungeau 18 sau 19. Din vale şi pînă în coama muntelui, „rătăciţii" nu se zăreau nicăieri.

Căţărîndu-se cu greu pe peretele de piatră, muncitorii au aflat buştenii rătăciţi în spatele unui colţ de stîncă, înalt de peste 6 metri, care de jos părea lipit de spinarea muntelui. Indărătul trunchiurilor, oamenii au văzut cu uimire intrarea întunecată a unei peşteri.

Tovarăşul Sintinică, călăuza, aprinde lampa de carbid şi, ocolind „colţul surpat", mă pofteşte să pătrund în peştera descoperită de echipa sa.

Nu-i frig. Termometrul arată 7° C. Ne găsim într-o sală boltită, înaltă de 10 metri. O perdea de minunate stalactite alb-cenuşii închide fundul sălii, închipuind o uriaşă draperie. Pe alocuri stalactitele s-au unit cu stalagmitele, formînd coloane groase cît trunchiul omului.

In peşteră.

Păşim pe un nisip fin, provenit de undeva de departe, prin erodarea şisturilor cristaline.

— Asta-i albia unui rîu de demult, tovarăşe Sintinică.

— Chiar aşa. Se spune că prin locul acesta curgea odată, către Dîmboviţa, pîrîul Arşiţa.

Pe nesimţite, peştera se îngustează. Pereţii de calcar par căptuşiţi cu vată. Pe stînga şi pe dreapta se deschid galerii întunecate, ce străbat departe în inima muntelui. Un fîlfîit: umbre sprintene aleargă pe pereţi.

— Liliecii, mă linişteşte conducătorul micii noastre expediţii.

La 50 metri de la intrare, întîlnim o nouă perdea de stalactite şi stalagmite, mai subţiri, de o fineţe neînchipuită. Ele se datoresc unei falii tinere (linie de ruptură a straturilor în muntele calcaros) prin care s-au scurs mai lesne apele de infiltraţie.

In spatele grupului de stalactite găsim o ultimă terasă de nisip, deasupra căreia se arcuiesc poduri de piatră, înalte de 6 metri; printre ele, hornuri largi încearcă să răzbată către vîrful muntelui; se zăreşte lumina zilei.

Lumina lămpii scoate din întuneric 5-6 grămezi arămii, cu un volum cam de 5 metri cubi.

— Guano?

— Sigur că da. Peştera e locuită de mult de lilieci.

Pornim mai departe şi intrăm într-un gang îngust. Umblăm aplecaţi, căci înălţimea grotei nu trece aici de un metru. Pe jos se întinde un covor gălbui, un strat de argilă nisipoasă micacee. La tot pasul dai peste oase fosile, femururi, cranii, vertebre.

— Am intrat în gangul urşilor, îmi spune Sintinică. Urşi de peşteră.

— Ursus spelaeus...

— Au trăit aici acum 30-40.000 de ani. Uite! Şi Sintinică ia de jos un craniu aproape complet pietrificat. Se deosebesc bine dinţii tociţi.

— Asta trebuie să fi fost „moşul" coloniei. Am găsit însă şi fălci de urs tînăr, cu dinţii de-abia ieşiţi. Or fi murit toţi o dată, de pe urma vreunei boli.

La întoarcere, drumul e mai uşor. Ne conduce de departe intrarea luminată a peşterii, prin care razele soarelui pătrund înăuntru în fîşii paralele.

In planul de muncă al Biroului Turism şi Excursii din raionul Muscel sînt prevăzute lucrări de amenajare a accesului în peşteră. Cu sprijinul Sfatului Popular al comunei Rucăr, peştera „La colţul surpat" va deveni unul din locurile iubite de oamenii muncii dornici să cunoască îndeaproape frumuseţile patriei.

F. A. şi N. C.

JOCURI DISTRACTIVE

PROVERBUL ASCUNS

Așezați în așa fel fragmentele de cuvinte de mai jos, încît să obțineți un patrat perfect. Citind în continuare literele din acest patrat veți găsi un cunoscut proverb romînesc.

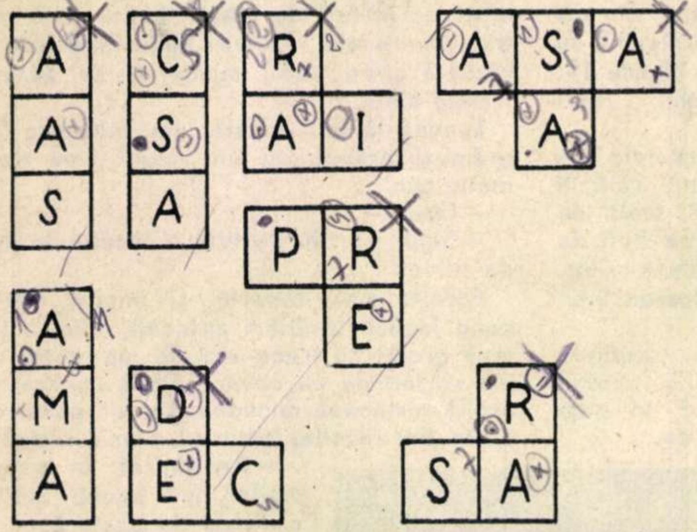

GĂSIȚI CIFRELE

Inlocuiți steluțele cu cifrele potrivite, astfel încît împărțirea să fie corectă.

```
6 * 7 * 8 | * 7 *
* 7 *     | 1 * *
3 * 6 4
* 9 * 8
  2 * 6 *
  * 9 * 8
        0
```

PATRAT GEOGRAFIC

ORIZONTAL: 1. Arhipelag american. 2. Regiune în deșertul Sahara. 3. Capitala Cubei. 4. Oraș în Maroc. 5. Oraș în Filipine. 6. Munte în Armenia.

VERTICAL: la fel.

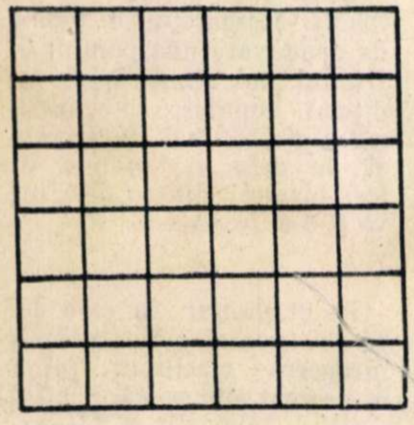

RECONSTITUIRE

Desenul alăturat reprezintă o prismă pe ale cărei fețe au fost înscrise opt cuvinte de cîte șase litere fiecare. Nu se văd decît trei litere din fiecare cuvînt. Căutați-le și pe celelalte, știind că cele opt cuvinte corespund următoarelor semnificații:

1. Pe piept te încălzește, pe limbă te ustură.
2. Cartea de vizită a verii.
3. E foarte nimerită după precedenta (pl.).
4. Stărui.
5. Verbul de legătură între Ieremia, oiște și gard.
6. Hîrtie cu ecou!
7. In sobă sau pe cap.
8. Infățișare.

Inițialele acestor cuvinte, citite de sus în jos, vă vor arăta titlul uneia din ultimele producții de desene animate romînești.

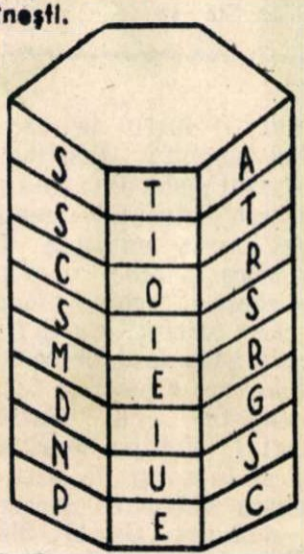

PRISMA

Completați căsuțele albe cu litere, pentru a obține cuvinte obișnuite, uzuale, pe fiecare rînd orizontal. Dacă soluțiile sînt juste, literele din primul rînd vertical (de la I – II) vă vor indica numele unui autor francez de comedii din secolul al XVIII-lea, din operele căruia au apărut, nu demult, în traducere romînească, două piese de teatru.

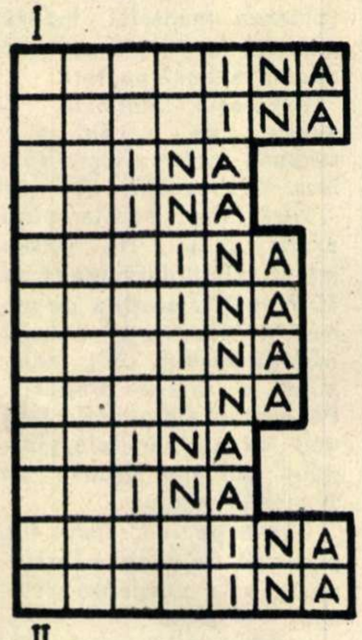

DEZLEGĂRILE JOCURILOR APĂRUTE IN NUMERELE 8 – 9 ALE REVISTEI

— CARTE DE VIZITĂ: profesor — Tulcea.

— PEISAJ DE PRIMĂVARĂ: Orizontal: 1. Floare — Cocori 2. Lăstari — Gusev 3. Ultima — Poiene 4. Tei — U — Iarbă — S. 5. Ua — Prier — U — Rc 6. R — Main — Miros 7. A — Incita — Iu — T 8. Sst — Imi — C — Ami 9. Itis — Aldan — Un 10. Eșec — Viroage 11. Eronat — Murmur 12. Aprilie — Soare 13. C — Indrăgostit.

— PROBLEMĂ: 28 + 63 +31 + 43 = 165 și 82 + 36 + 13 + 34 = 165

— FIGURĂ DE DANS: Ba, Vals, Bătuta, Alunel, Step, Al.

— MONOVERB VÎNĂTORESC: B-e — ca — țe.

— CRIPTOGRAFIA MUNCITORULUI: Ia parte la întrecere (I aparte la între

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

SPORT

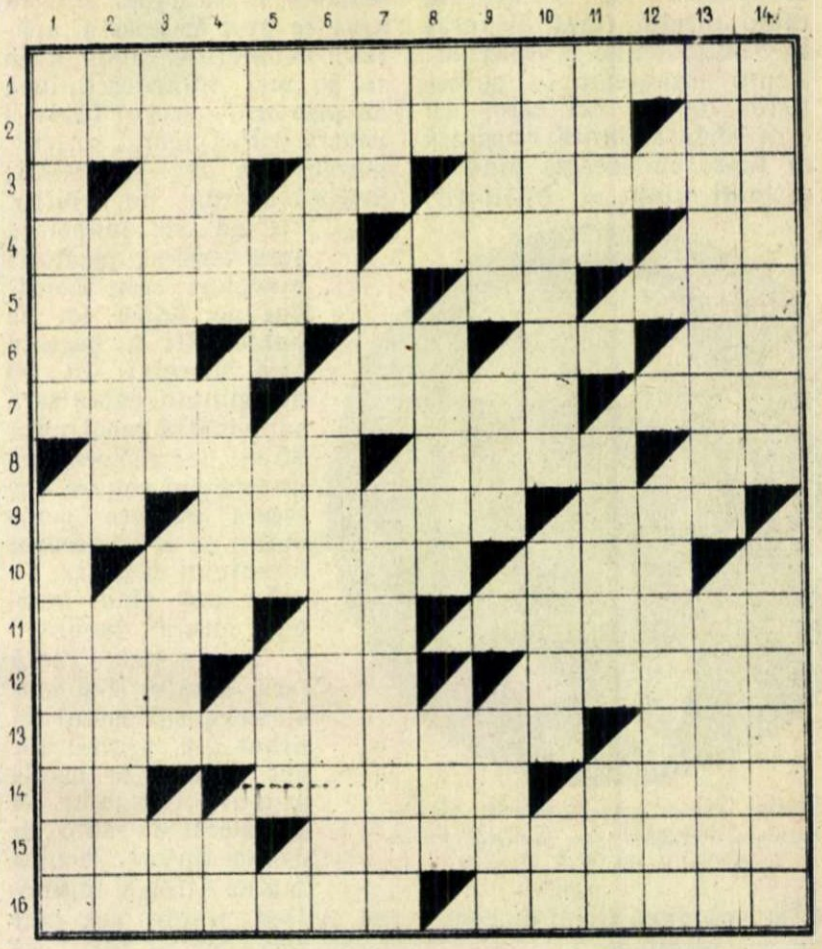

ORIZONTAL:

1. Echipă sovietică de fotbal, participantă la campionatul categoriei A. (2 cuv.). 2. Vehicul sportiv — Aviație (abr.) 3. Notă muzicală — Pronume — Predase ștafeta. 4. Obosit de povara purtată — A coti cu motocicleta — Alifie moldovenească. 5. Artist emerit al R.P.U., interpret de frunte al filmului „Toată lumea pe stadion" — Pentru — Culoare la jocul de șah. 6. Sau — Poftim — Epocă — Pronume. 7. Așa cum este stadionul „23 August" — Inima motocicletei—Provoc. 8. Pădure deasă de brazi tineri — Nume norvegian — In echipă! 9. Cămașă țărănească — Stăpîna apelor — Apuc. 10. Rariște — Lut amestecat. 11. Macagiu — Țețe! — Veche regiune în Europa de sud-est. 12. Logic (abr.) — Supapă a epidermei — Poate fi și de cărți sportive. 13. Unul din șahiștii noștri fruntași — Pictor englez (1799—1879) 14. In rugbi — Pasăre mult apreciată de vînători — Ambarcațiune sportivă — Jucător de fotbal la Locomotiva-Timișoara. 3. Disciplină sportivă — Insulă în Oceanul Pacific — Teșite! 4. La orice vehicul sportiv — Insulă în Malaezia — Măsură agrară. 5. Traian Chicomban — Acolo (lat.) — Oferi — Trecătoare. 6. Pronume (mold.). — Alergător de mare fond. 7. Echipă de fotbal în R.P.R. — Rîu spaniol — Ține calea jucătorului care fuge cu mingea. 8. Mililitru — Centru sportiv dar mai ales cultural al antichității — Sport. 9. Tragedie de Sofocle — Măsură de timp și chiar de performanțe sportive — Rîu în țara noastră. 10. Dau semnalul de începere la concursurile sportive — Campionul țării la 800 metri — Cîntecul gînsacului. 11. Baie — Pasaj luat dintr-o carte — In haină! 12. Grup de substanțe chimice organice folosite în medicină (sing.) 13. Ciclist romîn fruntaș — Al patrulea deget. 14. Mare maestru sovietic de șah, campion al U.R.S.S. — Jucătoare de volei, face parte din echipa noastră

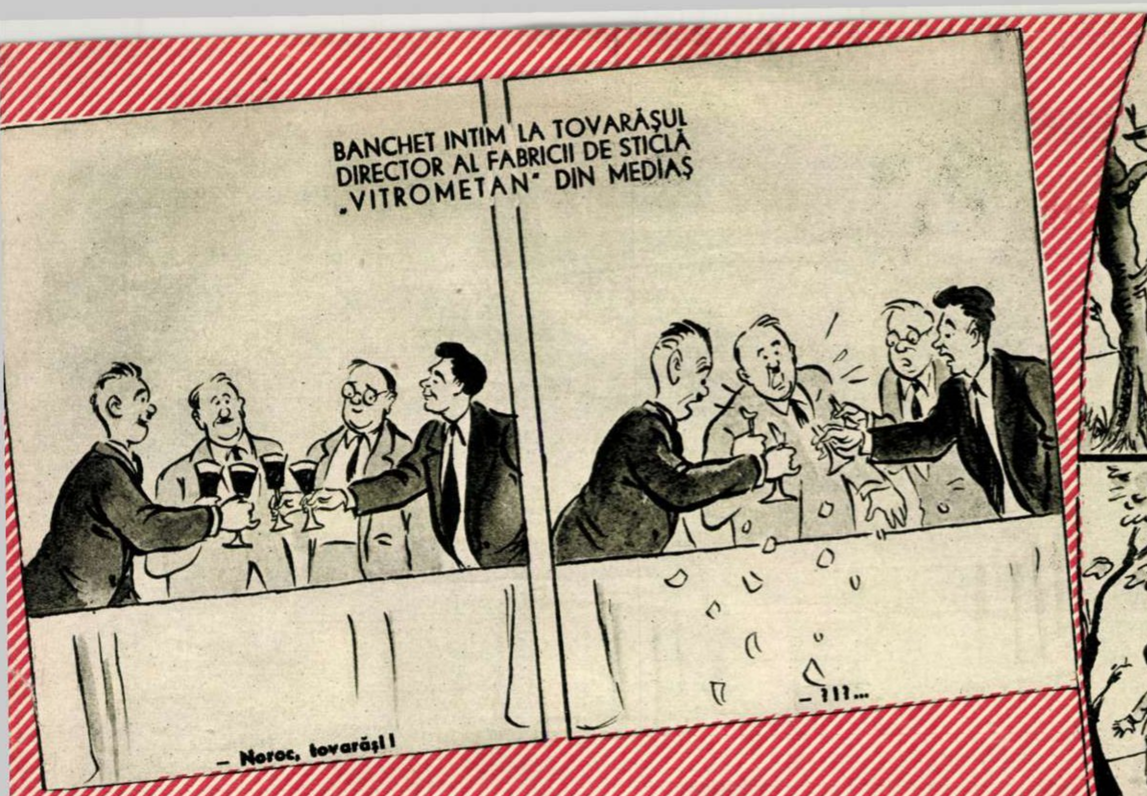
BANCHET INTIM LA TOVARĂȘUL DIRECTOR AL FABRICII DE STICLĂ „VITROMETAN" DIN MEDIAȘ
— !!!...

— Noroc, tovarăși!

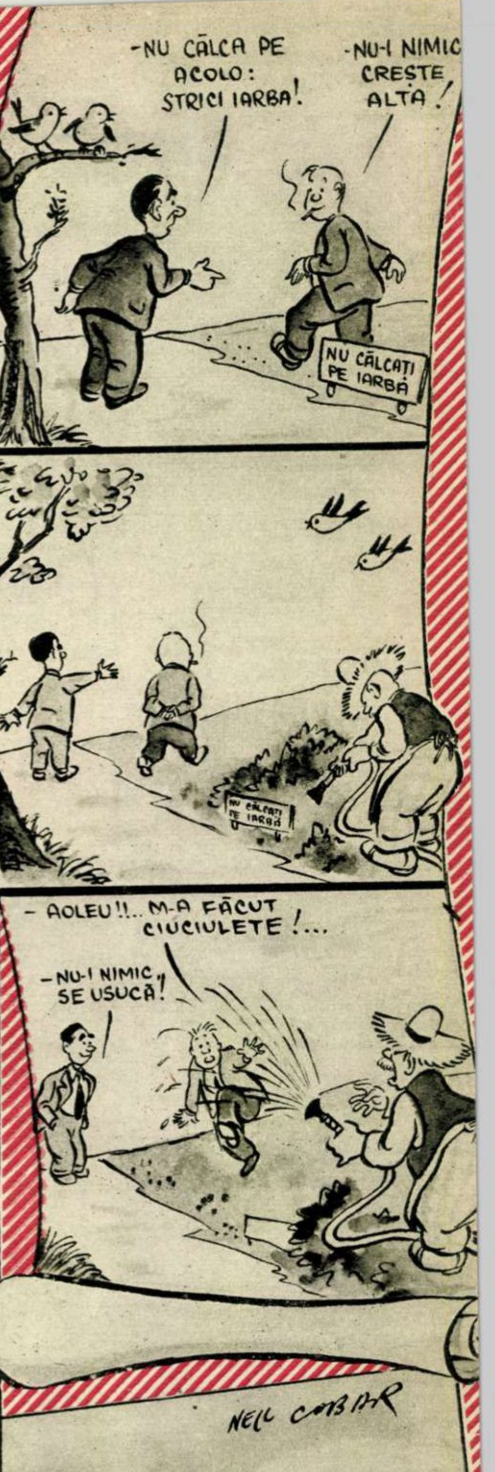
-NU CĂLCA PE ACOLO: STRICI IARBA!
-NU-I NIMIC CREȘTE ALTA!
NU CĂLCAȚI PE IARBĂ
NU CĂLCAȚI PE IARBĂ
- AOLEU!!.. M-A FĂCUT CIUCIULETE!...
-NU-I NIMIC, SE USUCĂ!
NELL COBAR

Direcțiunile unor fabrici textile, printre care și „Industria Bumbacului"-București și „30 Decembrie"-Arad, duc „lupta pentru economii" făcînd... imprimeuri cît mai puțin variate.

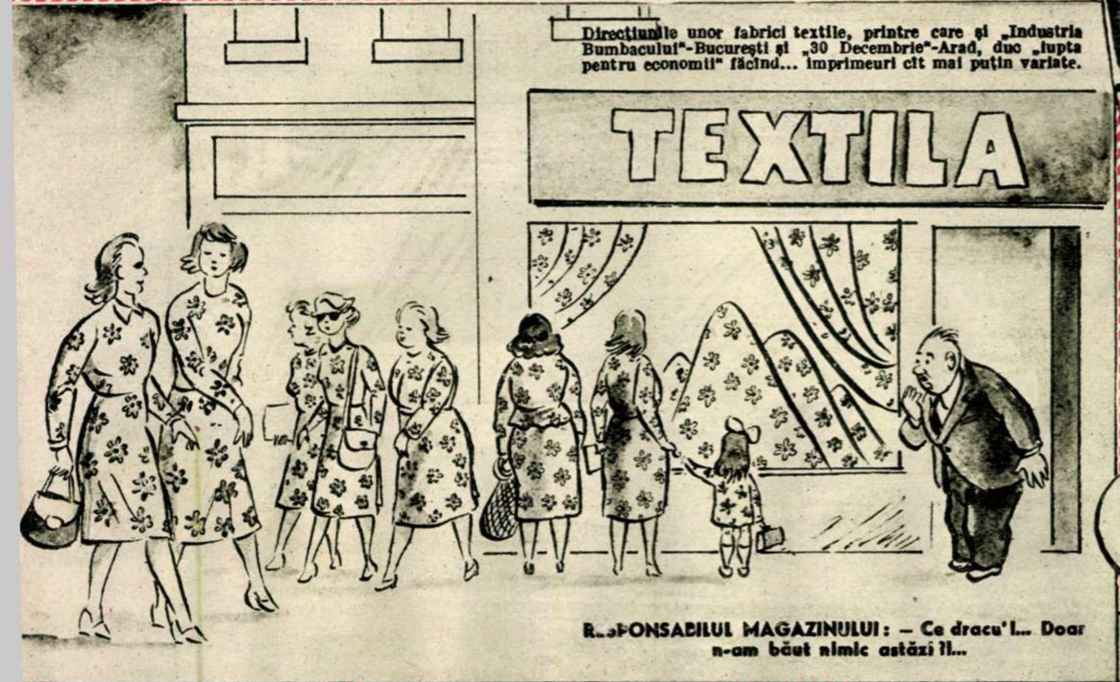

RESPONSABILUL MAGAZINULUI: — Ce dracu'!... Doar n-am băut nimic astăzi?!...

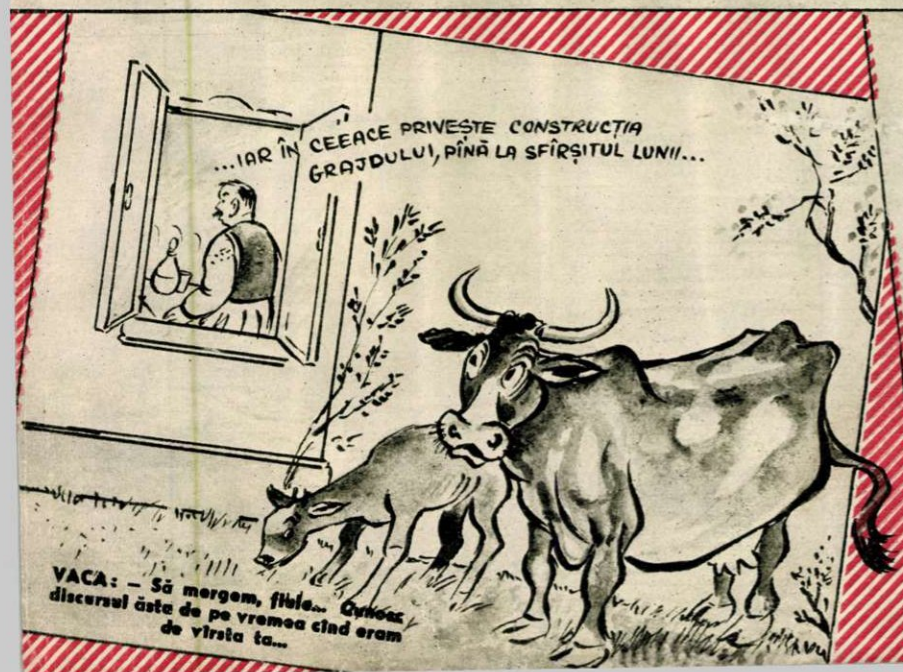
...IAR ÎN CEEACE PRIVEȘTE CONSTRUCȚIA GRAJDULUI, PÎNĂ LA SFÎRȘITUL LUNII...

VACA: — Să mergem, fiule... Cunosc discursul ăsta de pe vremea cînd eram de vîrsta ta...

Unii agronomi și tehnicieni, încălcînd hotărîrile în vigoare cu privire la aplicarea celor mai înaintate metode de muncă în agricultură, se socotesc „acoperiți" dacă rezervă mici „loturi experimentale" pe care aplică asemenea metode.

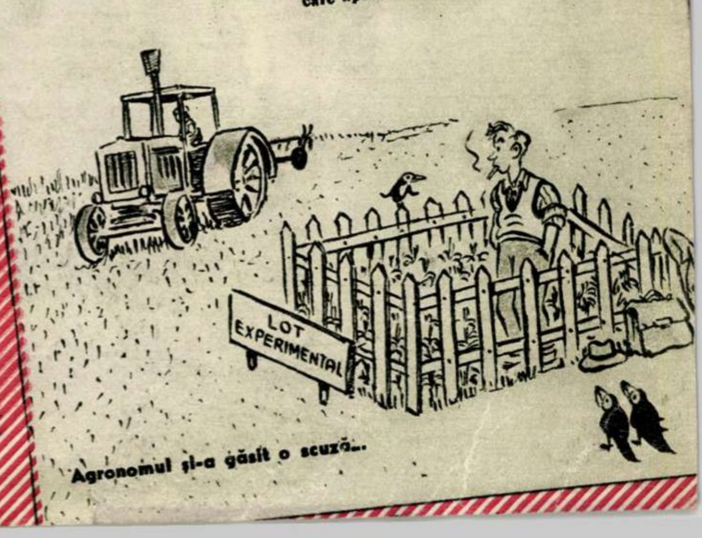
LOT EXPERIMENTAL

Agronomul și-a găsit o scuză...

TG;MURES
Palatul Cultural
BIBLIOTECA REGIONALA;
123

PRETUL 1,50 LEI

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

FLACARA

Nr. 11 (36) 1 IUNIE 1954 ANUL III

REVISTĂ BILUNARĂ SOCIAL—POLITICĂ ŞI LITERAR—ARTISTICĂ

COMOARA PATRIEI

Te uiţi la el, ca la soare, şi ţi se pare că-i mai frumos. Pentru că-i plin de viaţă, gungureşte, şi-i micuţul tău. Are ochi albaştri, obrăjiori rumeni şi pumni ca doi boboci de nalbă. Ii simţi răsuflarea caldă la piept şi ţi se pare că se face una cu a ta. Iţi spune „mama" şi te-nfiori de bucurie. Iţi dă mînuţa şi ţi se pare că-ţi dă apă vie.

De curînd a făcut singur primii paşi. Erai în uşa creşei — veniseşi să-l iei — şi el s-a repezit, clătinîndu-se, la tine în braţe! Ce-a fost atunci în sufletul tău!... Ieri i-ai cumpărat o jucărie. Ţi-a tras-o din mînă, a întors-o pe toate feţele şi-a adormit cu ea la piept. Surîdea prin somn. Visa. Vis de copil fericit. Cum n-ai avut tu şi alţii ca tine. El e micuţ, nu-şi dă încă seama de asta. Nu ştie cît de ocrotit e din toate părţile. Nu ştie că tu nu te-ai născut ca el, pe patul alb al maternităţii, cu doctori şi surori lîngă tine. Cînd o să crească, o să-i spui. Că te-ai trezit pe lume într-o zi de sapă, pe cearşaf de pămînt crud şi că doctori ţi-au fost soarele fierbinte, praful...

El, micuţul tău, stă dimineţile la creşă. Mănîncă numai bunătăţi, are jucării pe alese... Cîndva ai să-i spui că la vîrsta lui scînceai în soare pe ogor şi jucăria ţi-o făcea mama, dintr-o treanţă murdară. Şi-ai să-i mai spui lui, mofturosului, care plînge de cîte ori mergeţi la controlul medical, că mama ta n-a avut niciodată putinţa să te-arate unui doctor, că te-a crescut numai în temeri şi în nevoi.

Şi tu mai ai cu el unele necazuri. Dar ele nu pot fi asemuite cu ale mamei tale. Necazurile ei erau fără dezlegare. Ale tale sînt crescute din dorința de a-i face viața mai frumoasă decît e. Și asta atîrnă azi numai de tine. Cu cît ai să muncești mai bine, cu atît ai să-i faci viața mai frumoasă.

Biata maică-ta, ți-amintești ?... Cînd vorbea de soarta ta ridica din umeri. Tu, cînd te gîndești la viitorul micuțului tău, ți se umple inima de bucurie. Iți faci visuri cu ochii deschiși. Il vezi elev, într-o clasă luminoasă, silabisind literele, scrîșnind pe tăbliță primele cifre... Il vezi pionier, sunînd mîndru din trompetă... Il zărești în școli, în universități, măsurînd cu rigle, calculînd, devenind inginer... Și te cuprinde nerăbdarea împlinirii acestui fapt... Dar nici o opreliște nu stă în calea viitorului lui. El nu știe încă, e micuț. Cînd o să crească o să-i spui. Și o să-i spui și cine a sfărîmat opreliștele care stăteau altădată în calea copiilor oamenilor muncii. O să-i vorbești de partidul nostru, să-l iubească. O să-i spui că pentru partid, pentru noi, el și toți copiii țării sînt comoara cea mai de preț. Că o apărăm ca lumina ochilor.

Da, o apărăm. Tu îți ferești micuțul de plita încinsă, de cîini... Dar el are și alți dușmani. Fioroși. Care vor să aprindă focul războiului, să-i curme viața. Viața pe care i-ai dat-o tu. Și, împotriva acestor dușmani lupți cu o putere pe care numai o mamă o poate avea. El nu știe încă. E micuț. El nu știe cînd visează și surîde prin somn că milioanele de oameni care apără pacea, luptă și în numele vieții lui. Dar tu știi, simți că nu-i veghezi singură leagănul alb, în care visează și surîde.

MATERNITATE

Fericită este femeia care se știe ajutată în ceasul greu al nașterii, spre a-și aduce pe lume pruncul sănătos și voinic! Recunoștința pentru ajutorul primit scaldă și fața țărăncii muncitoare din comuna Zăbrani, care părăsește acum maternitatea împreună cu copilașul. In anii puterii populare s-au înființat, prin grija partidului, sute de case de naștere în satele noastre. Ajutorul nemăsurat pe care-l dau țărăncilor muncitoare aceste case de naștere arată că, și în acest domeniu, regimul nostru a realizat doar în cîțiva ani ce n-a vrut și n-a putut să facă burghezia și moșierimea în zeci și zeci de ani de stăpînire.

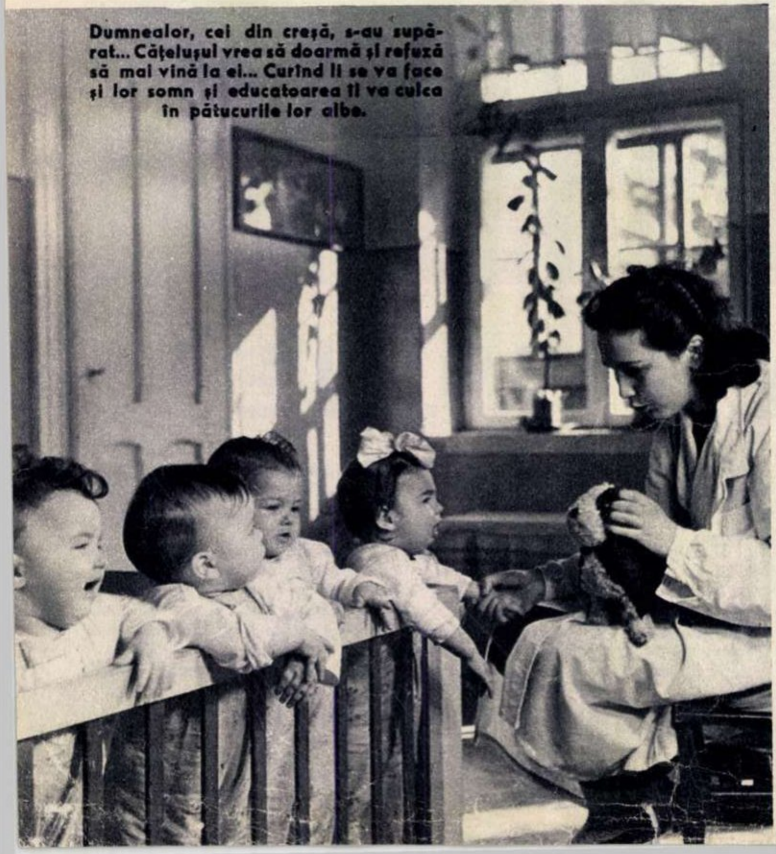

Dumnealor, cei din creșă, s-au supărat... Cățelușul vrea să doarmă și refuză să mai vină la ei... Curînd li se va face și lor somn și educatoarea îi va culca în pătucurile lor albe.

Ce fac oare, la ora asta — cînd copiii noștri cîntă în clasa grădiniței lor un imn închinat primăverii — copiii muncitorilor din Statele Unite și din celelalte țări capitaliste? Răspunsul la această întrebare nu-l mai pot ascunde nici măcar statisticile și ziarele trusturilor monopoliste. Viața de înfometare, propaganda războinică, fascizarea școlilor, jocul de-a bomba cu hidrogen și filmele cu gangsteri au smuls copiilor din țările burgheze surîsul, încrederea, au degradat copilăria și au terfelit-o în noroiul josniciei și al crimei.

Ultimul sfat „haiducesc" înainte de drumeție... Aici, la Timișul de Jos, în colonie, bei lapte proaspăt, te bronzezi, înveți jocuri noi...

Pionierii, copiii noștri, sînt educați în spiritul unui fierbinte patriotism, al cunoașterii trecutului de luptă pentru libertatea poporului. Iată un grup de pionieri într-o excursie la Cetatea Neamțului. Din zilele în care Voevod Ștefan a pășit pe aceste meleaguri, au trecut veacuri. Și, totuși, la istorisirea faptelor viteazului, strănepoții se emoționează de parcă le-ar trăi aievea.

O vizită pionierească în cabinetul acad. prof. dr. C. I. Parhon, la Institutul de Endocrinologie. Oamenii noştri de ştiinţă împărtăşesc cu dragoste, tinerei generaţii, din cunoştinţele lor. Iată-l pe acad. prof. dr. C. I. Parhon arătînd la microscop, unuia dintre pionieri, o secţiune dintr-o glandă a unei păsări.

PIESE DE SCHIMB PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ

Ajutorul sovietic şi-a dat din nou roadele: la fabrica de piese de schimb pentru industria de confecţii şi tricotaje „Enczel Mauriciu", din Tg. Mureş, a fost pusă în funcţie secţia de benzi de carde, rezolvîndu-se astfel problema garniturilor de carde necesare industriei noastre textile. Iată-l în fotografie, pe tovarăşul Ivan Mihailovici Andreev (dreapta), maistru la fabrica de carde „Aniversarea lui Octombrie 1917", din oraşul Noghinsk, regiunea Moscova, împărtăşind din experienţa sa tovarăşului Dumitru Tiron de la fabrica „Enczel Mauriciu".

„Invăţaţi, învăţaţi, învăţaţi". Urmaţi învăţătura lui Lenin. Acum aveţi toate posibilităţile să studiaţi. Partidul însuşi se ocupă de educaţia voastră. Invăţaţi ca să deveniţi ingineri, agronomi, chimişti pricepuţi. Trebuie să ieşiţi oameni cu ştiinţă multă. Să duceţi înainte ce-am realizat noi, părinţii voştri, să fiţi fericiţi.

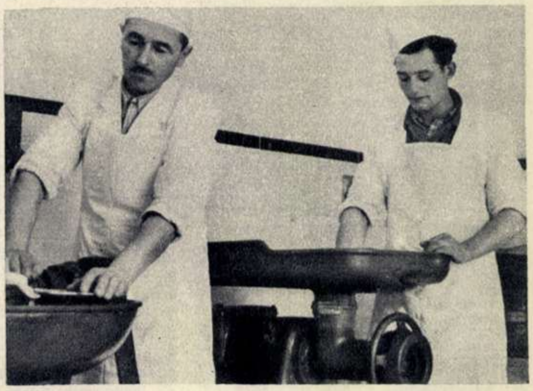

De curînd în magazinele alimentare din Hunedoara au apărut grămezi de mezeluri însoţite de un mic afiş: „Fabricate în oraşul nostru". Sînt primele produse ale unei noi fabrici din oraş, construită şi utilată din resurse locale, care produce 39 sorturi diferite de mezeluri.

Copiii oamenilor muncii aparţinînd minorităţilor naţionale sînt crescuţi cu aceeaşi dragoste ca şi fiii poporului romîn. In fotografie: copii romi la şcoala elementară nr. 20 din Oradea.

La „Librăria copiilor" au sosit azi ultimele noutăţi... Cărţi, reviste şi ziare care, prin grija partidului nostru, apar pentru cei mici în sute de mii de exemplare.

POPAS IN VIETNAMU

– NOTE DE DRUM –

de Ioseph STAROBIN
scriitor progresist american

După o călătorie de mai bine de doi ani prin ţările Europei şi Asiei, scriitorul progresist american Ioseph Starobin a făcut un popas de cîteva luni şi în regiunile eliberate ale Vietnamului.

„Fiind primul american care a vizitat Vietnamul liber — scrie Starobin într-unul din reportajele sale — am parcurs peste 1.000 km. prin regiunile eliberate ale Republicii Democrate al cărei preşedinte este legendarul Ho Şi Min".

Săptămîni în şir scriitorul american a cutreierat regiunile nordice ale Vietnamului, călătorind ba în autocamioane, ba cu bicicleta, ba călare sau în multe cazuri pur şi simplu pe jos. A pătruns în desişurile junglei, a vizitat uzinele şi şcolile din munţi. A fost pe front şi în spatele frontului. Pretutindeni el a văzut cu proprii săi ochi cum poporul-erou al Vietnamului îşi făureşte, în condiţiunile luptei armate pentru libertate, viaţa sa nouă sub soarele rînduielilor democrat-populare.

Pentru că în articolele, reportajele şi notele de drum pe care le-a trimis din Vietnam ziarului „Daily Worker" din New-York, Starobin a spus adevărul despre „războiul murdar" dus de colonialiştii francezi în Indochina şi despre viaţa nouă ce pulsează în Vietnamul liber, autorităţile americane l-au declarat pe curajosul scriitor drept „suspect" şi „indezirabil".

La întoarcerea sa la San Francisco, Starobin a fost arestat, confiscîndu-i-se o dată cu paşaportul şi întregul material documentar pe care îl adusese din Vietnam.

Presiunea opiniei publice mondiale l-a smuls pe Starobin din ghearele gestapo-ului american.

Scriitorul şi-a reluat pana, scriind o serie de noi şi interesante note de călătorie şi terminînd cartea sa „Vietnamul luptă pentru libertate", care neputînd fi editată în S.U.A. a fost tipărită de o editură londoneză.

Slova curajoasă, demascatoare a lui Starobin şi-a găsit loc de cinste în paginile presei progresiste mondiale. In revista sovietică „Timpuri Noi", ca şi în ziarul „Daily Worker" din Londra, Ioseph Starobin a publicat note de drum valoroase pe care le prezentăm, în formă prescurtată, cititorilor „Flacării".

Schiţele ce însoţesc textul aparţin cunoscutului desenator polonez Alexander Gobzdej, care de asemeni a făcut recent o călătorie de 3000 kilometri prin Vietnamul liber.

Santinelă la un depozit de orez.

Nu voi uita niciodată prima mea întîlnire cu vietnamezii. Sute de ţărani — bărbaţi şi femei — îmbrăcaţi cu tradiţionalele bluze cafenii largi, şi în pantaloni de culoare închisă, reparau la lumina făcliilor drumul în apropiere de Na Fac.

Uriaşele pîlnii lăsate de exploziile bombelor erau pline cu apă stătută. Ţăranii fărămiţau pămîntul gălbui cu tîrnăcoape şi săpăligi, îndepărtau copacii smulşi din rădăcini, cărau pietriş în coşuri de bambus... Şi în tot acest timp cîntau nişte cîntece cu intonaţii ciudate, cărora le răspundea uimitorul ecou al munţilor.

Aşa munceau în fiecare noapte. Cînd am trecut pe lîngă ei, mi-am tras instinctiv capul între umeri de parcă m-ar fi învinuit de ceva... Nu există metodă mai cinică de ducere a războiului decît bombardamentul aerian. Şi ce poate fi mai mîrşav decît bombardarea Vietnamului cu avioane construite în America, ţară pe care e puţin probabil s-o fi văzut măcar unul dintr-un milion de locuitori ai Vietnamului? De ce trimitem avioanele noastre într-o ţară necunoscută americanilor, împotriva unui popor care nu ne-a făcut nici un rău?

Inainte de a vizita unităţile armatei vietnameze, comandantul ei suprem, Vo Nguen Giap, mi-a vorbit timp de două ore, la statul major din munţi, despre problemele şi perspectivele războiului, explicîndu-mi pe hartă desfăşurarea operaţiunilor militare. Vo Nguen Giap are 41 de ani. E un om uscăţiv, îmbrăcat într-un costum simplu de culoare kaki. Vorbeşte curent limba franceză. Are un zîmbet foarte plăcut, care-i luminează faţa frumoasă, îi joacă în ochi, pe buze.

Chiar aici, în aceşti munţi, Vo a format din iniţiativa lui Ho Şi Min primul detaşament înarmat, alcătuit din 34 oameni. Aceasta s-a întîmplat în perioada 1940-1941, îndată după ce colonialiştii francezi i-au lăsat pe imperialiştii japonezi să pătrundă în Indochina.

In prezent, Vo Nguen Giap comandă o armată formată din multe divizii. Trupele sînt bine instruite şi înzestrate cu artilerie uşoară şi grea. O bună parte din artileria lor este compusă din tunuri americane, capturate în luptă, tunuri pe care Statele Unite le furnizează începînd din anul 1949 corpului expediţionar francez.

In afară de trupele regulate din regiunile eliberate, există şi baze de partizani bine organizate.

Chiar şi în timpul celor mai grele bătălii din văi şi din munţi, Armata Populară este ajutată de zeci de mii de ţărani-voluntari, care aduc pe poziţii hrană şi muniţii. De aceea, nici cel mai teribil bombardament asupra căilor de comunicaţie nu poate influenţa în mod serios aprovizionarea Armatei Populare.

Am vizitat unul din batalioanele diviziei 308. Acest batalion este format din 500 de ostaşi tineri şi voinici, aproape toţi fii de ţărani. Sînt flăcăi zdraveni, cu chipuri de culoarea bronzului; părul lor negru cu reflexe albăstrui contrastează viu cu uniformele de un verde deschis. In toamna trecută batalionul a făcut atîţia prizonieri, încît în medie revenea cîte un soldat inamic de fiecare ostaş al batalionului. In cursul luptelor a fost capturat atît de mult armament, încît batalionul a reuşit să-şi schimbe în întregime armele vechi cu altele noi.

Mi s-a întipărit în minte cele trei reguli după care se conduc ostaşii batalionului: „Nu lua de la populaţie nici un cap de aţă, nici un ac"; „Nu te plînge niciodată de greutăţi"; „Intotdeauna, oricare ar fi împrejurările, păstrează iniţiativa şi învinge toate obstacolele"...

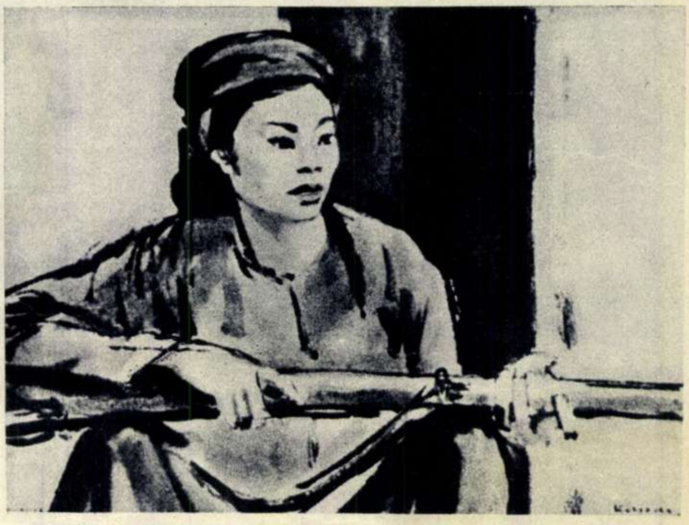

Această partizană vietnameză s-a măritat. Dar a doua zi după nuntă între tinerii soţi s-a iscat o discuţie: are sau nu dreptul bărbatul să ia arma soţiei sale pentru a lupta cu ea? Tovarăşii mai în vîrstă au hotărît: „Poate s-o împrumute, pentru a lupta împotriva colonialiştilor şi a-şi face astfel rost de o altă armă, pentru el personal. Două arme sînt întotdeauna mai bune decît una singură!"

In prezent toţi participanţii la mişcarea de rezistenţă sînt grupaţi în frontul unic Lien-Viet. In martie 1951 a aderat la acest front organizaţia Viet-Min — Liga Independenţei — creată în 1941. Din Lien-Viet fac parte: partidul Lao Dong — partidul celor ce muncesc din Vietnam, — partidele democrat şi socialist, Confederaţia Generală a Muncii (300.000 de membri), Asociaţia ţărănească pentru salvarea naţională, precum şi organizaţiile democrate de tineret şi femei. In afară de acestea, Lien-Viet-ul include Liga budhistă a salvării naţionale şi pe participanţii catolici la rezistenţă (în Vietnam sînt 2.000.000 catolici—N.R.) precum şi pe unii patrioţi de frunte, fără de partid, indiferent de opiniile şi origina lor.

Am petrecut o zi la una din „uzinele din pădure". Este unul din numeroasele arsenale ale mişcării de rezistenţă. 600 de oameni, unii dintre ei muncitori de la atelierele feroviare din Hanoi, iar alţii, tineri ţărani care au învăţat recent meseria (15% sînt femei), lucrau la strunguri şi raboteze. Aceste maşini aşezate sub umbrare din bambus au fost aduse — fie pe braţe, fie în căruţe — peste munţi şi rîuri. Curentul electric este obţinut aici cu ajutorul unor dinamuri „Delco", puse în funcţiune de motoare de vapor cu 6 cilindri, de tip „Chrysler". Uzina fabrică, din şine vechi de cale ferată şi din ţevi, aruncătoare de mine, şi produce zilnic 3.000 grenade de mînă. Am urmărit întregul ciclu de producţie şi am participat la experimentarea la poligon a diverselor tipuri de grenade.

Am vizitat de asemeni o şcoală din junglă, unde 300 de bărbaţi şi femei urmau un curs de 3 luni. Mulţi dintre ei au venit la şcoală din Delta Vietnamului de nord. Am stat de vorbă cu un cursant care, pentru a ajunge aici din regiunea bazelor de partizani aflate în apropiere de Saigon, a avut nevoie de 4 luni de zile. Am găsit aici scriitori cu care am vorbit despre Aragon şi Howard Fast. Am găsit pictori care expuneau prin sate tablourile lor. Am găsit medici care studiaseră streptomicina şi diferite probleme în legătură cu apărarea împotriva armei bacteriologice. Toţi şedeau cot la cot cu fiii de ţărani şi meşteşugari.

In această şcoală am auzit numeroase şi minunate povestiri

L LIBER

Ilustrații de Alexander GOBZDEJ
(R. P. Polonă)

despre felul cum 13.000.000 de oameni, care pînă de curînd erau analfabeți, învață acum să citească și să scrie, despre 500.000 de copii care frecventează școlile republicii, despre teatrele mobile și despre concursul literar, la care au fost prezentate 700 de piese, poeme, nuvele și povestiri.

Xiuan Tui, redactor la ziarul „Kuu Kuoc" („Salvarea Națională"), mi-a povestit că acest organ al frontului Lien-Viet se tipărește concomitent în trei regiuni diferite. Tirajul total al ziarului este de 90.000 de exemplare. In munți sînt ascunse 5 mașini de tipărit. Fiecare ediție își are proprii săi corespondenți. Ziarul este difuzat cu ajutorul camioanelor și bicicletelor, precum și de oameni care merg pe jos. Știrile din lumea de afară se primesc prin radio.

Vo Thi Han, o femeie mărunțică, de 62 de ani, cu fața zbîrcită, ne-a spus povestea fiicei sale, eroina națională Bui Thi Kuc („Kuc" înseamnă în vietnameză crizantemă), care a fost ucisă în chinuri. Vo Thi Han a avut 8 copii. Trei fii ai ei au căzut pe front. In 1950 tînăra Kuc, în vîrstă de 20 de ani, funcționară într-o instituție de stat, a luat parte la eliberarea satului său natal de sub tirania trădătorului Nghi. Colonialiștii francezi au prins-o și au torturat-o, cerîndu-i să divulge numele tovarășilor ei. A fost legată de un stîlp. I s-au tăiat mîinile, sînii și după aceea picioarele. Singurul ei răspuns a fost: „Trăiască președintele Ho!" Atunci au omorît-o.

Am avut marea cinste de a petrece două seri în societatea președintelui Ho Și Min. Este înalt, cu umerii ușor aduși; părul său începe să încărunțească. Are fruntea înaltă, o privire pătrunzătoare, mustățile și barba tunse după moda orientală. Rîde adesea și atunci i se văd dinții strălucitor de albi. Este îmbrăcat într-o tunică simplă și pantaloni țărănești de bumbac. Imi aduc aminte că atunci cînd l-am văzut pentru prima oară, cobora treptele înalte ale locuinței sale; apoi încălecă pe un cal și dispăru în noapte.

Ho Și Min (numele lui înseamnă „Agerul") este foarte iubit de popor. Acest om de stat, strateg al revoluției, patriot plin de abnegație, constituie pentru tineretul vietnamez o pildă de dreptate și bunătate.

In tinerețea sa, Ho Și Min a călătorit mult și a fost aproape în toate țările lumii. Cunoaște cinci limbi și vorbește curent engleza. Se observă că pe vremuri a studiat foarte bine istoria Americii. Mi-a vorbit despre tradițiile lui Jefferson și Lincoln și m-a întrebat:

— Ce-ar fi spus strămoșii americanilor, dacă ar fi aflat că avioanele dv. bombardează un popor care luptă pentru independența sa?

Președintele își îngrijește singur grădina, își bate la mașină singur discursurile și articolele scrise într-o limbă simplă și poetică, pe înțelesul fiecărui țăran. In sate și în taberele militare circulă din gură în gură poeme și poezii despre președintele Ho.

In 1930 Ho Și Min a întemeiat Partidul Comunist din Indochina. Intre anii 1931—1932 a zăcut în închisorile din Hong-Kong. Intr-o bună zi siguranța franceză a anunțat moartea lui. Din 1940 n-a mai părăsit jungla, cu excepția anului 1946, cînd a făcut o călătorie oficială la Paris, în vederea tratativelor care s-au terminat într-un chip atît de nereușit. In timpul acela, președintele Ho a fost nevoit să muncească în condiții grele. Vietnamul era izolat de celelalte regiuni ale Asiei. In țară au început să se infiltreze trupe gomindaniste, chipurile pentru a-i dezarma pe japonezi. In același timp au început să se întoarcă și francezii. Ho Și Min trebuia să consolideze și să extindă frontul intern, reunind pături cît mai largi ale populației. In domeniul politicii externe, trebuia să-i silească pe gomindaniști să părăsească țara. El a reușit să facă toate acestea. Dar, deși a arătat în repetate rînduri că este gata să înceapă tratative, n-a izbutit să determine guvernul francez să încheie o convenție trainică.

Avea 55 de ani cînd s-a retras din nou cu armata republicii în junglă:

— Vom lupta cinci ani și chiar zece, dacă va fi nevoie — a declarat el — dar vom obține victoria...

Cercurile diriguitoare din S.U.A. speră să cîștige mult în Indochina. Ele doresc ca Franța să continuie războiul și să trimită cît mai multe trupe. Totodată, ele vor ca Franța să se mai restrîngă puțin și să ofere în Indochina un cîmp vast de activitate monopoliștilor americani, precum și businessmenilor japonezi. In afară de aceasta, Pentagonul și departamentul de stat consideră Vietnamul ca o bază potențială pentru războiul împotriva Chinei populare. Ele n-au renunțat încă la această speranță deșartă. Pe de altă parte, ele se tem că poporul francez va sili guvernul să pună capăt războiului dezastruos din Indochina și să înceapă tratative cu Ho Și Min. Monopoliștii americani se tem că atunci cînd, în cele din urmă, în Asia de sud-est va fi instaurată pacea, ei vor fi de prisos în această parte a lumii, în care n-au nici drepturi juridice, nici istorice. Ei caută să intimideze pe toată lumea pentru a obține pe un preț de nimic „dominația" și pentru a prelua conducerea războiului din Indochina.

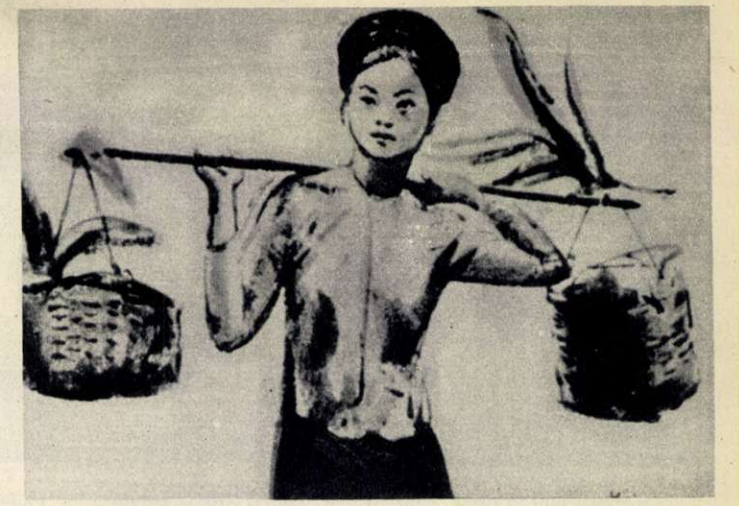

E firavă copila, dar nu se dă în lături de a străbate munții cu o povară de 30 kg. orez în spinare. E doar contribuția ei la hrănirea ostașilor ce luptă pentru libertate!

Dar Statele Unite nu vor reuși, nici singure, nici în alianță cu vreunul din sateliții lor, să facă ceea ce n-a putut face Franța cu armamentul și cu dolarii americani.

Prin trimiterea de artilerie și avioane, acest război poate fi întrucîtva prelungit, dar nu se poate soluționa problema principală care neliniștește Franța, și anume problema oamenilor. Efectivele armatei lui Bao Dai pot fi sporite pînă la 250.000 de soldați. De asemeni, pot fi trimiși acolo ofițeri americani. Dar toate acestea nu-l vor salva pe Bao Dai de soarta lui Cian Kai-și. Unitățile vietnameze (este vorba de trupele mercenare ale lui Bao Dai — N.R.) vor trece de partea lui Ho Și Min, cu armament cu tot. Cît privește trimiterea soldaților americani în jungle și în munți, ce ar putea aduce aceasta? Numai o nouă nenorocire, asemănătoare războiului din Coreea.

Soarta războiului din Vietnam este determinată de cauze adînci.

Un punct militar de legătură în junglă.

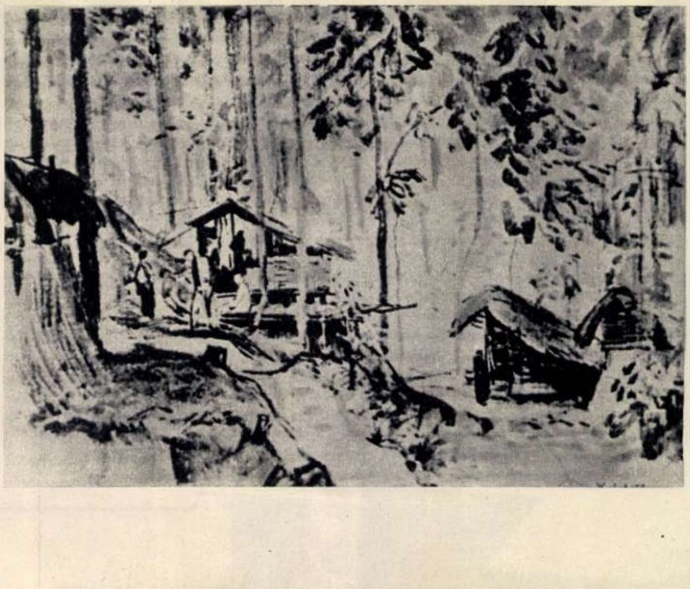

Vechiul și putredul edificiu feudal și imperialist se prăbușește. El nu poate fi salvat prin forța armelor. Este necesar să fie modernizată agricultura, deoarece poporul nu mai vrea să moară de foame din cauza sistemului actual de proprietate funciară. Poporul vietnamez nu vrea ca materiile sale prime să fie jefuite de companiile străine, care storc profituri maximale, dar nu fac nici un fel de investiții în folosul poporului. Poporul dorește dezvoltarea economiei, el vrea democrație și nu un regim polițienesc. După ce a supraviețuit războaielor de jaf, cărora le-au căzut victime cîteva generații, el dorește pacea. Iar pentru a realiza acest lucru, el vrea să obțină „doc lap" — independența.

Regimul corupt al lui Bao Dai, acest „împărat al localurilor de noapte" cum este numit la Paris, nu poate satisface nici una din cererile arzătoare ale poporului. Bao Dai n-a putut face lucrul acesta nici atunci cînd slujea colonialiștilor francezi, iar apoi celor japonezi. El nu se va schimba nici sub cizma americană, pentru simplul motiv că este un agent al moșierilor și al companiilor străine care storc profituri din Vietnam.

Cheia succesului mișcării populare stă în faptul că, în decursul războiului, milioane de vietnamezi au aflat ce înseamnă un alt sistem de folosire a pămîntului. In regiunile eliberate ale țării sporește producția de alimente, crește nivelul de trai al poporului, se dezvoltă producția meșteșugărească. Poporul își conduce singur țara. Tineretul din Vietnam este educat în spiritul unor idealuri noi. De cîțiva ani populația unor regiuni întinse se bucură de independență. Locuitorii din Vietnamul liber știu că au prieteni, că victoria le va da putința să transforme viața țării.

Imi amintesc de o tînără femeie cu care am călătorit la întoarcerea din Vietnam. Se ducea la Pekin, la soțul ei, diplomat vietnamez, pe care nu-l mai văzuse de trei ani, chiar din ziua căsătoriei. Era pentru prima oară în China. Și pe cînd trenul nostru trăgea în fața peronului, ea izbucni pe neașteptate în plîns:

— Priviți cît de fericite sînt femeile chineze — spuse ea. — Ce fericiți vom fi și noi cînd îi vom izgoni pe colonialiști!

Cu cîteva luni în urmă, Fabricii de Confecţii „Gh. Gheorghiu-Dej" i-a fost decernat de către Ministerul Industriei Uşoare şi Comitetul Central al Sindicatului muncitorilor din industria textilă, pielărie, confecţii, sticlă, steagul de întreprindere fruntaşă pe ramură de producţie. In luna mai, muncitorii fabricii s-au bucurat de-o şi mai mare răsplată: Consiliul de Miniştri al R.P.R. le-a conferit drapelul de întreprindere fruntaşă pe ţară, pe anul 1953.

MAI MULT, MAI FRUMOS, MAI IEFTIN !

In faţa vitrinei unui mare magazin de confecţii de pe Calea Victoriei, numeroşi pietoni se opresc şi admiră costumele şi rochiile expuse in vitrinele frumos ornate.

Comentariile nu lipsesc. Indeobşte, costumele plac. Cine a avut cît de cît curiozitate, a putut uşor afla că noutăţile de primăvară expuse în vitrine sînt produsele Fabricii de Confecţii „Gh. Gheorghiu-Dej", din Bucureşti.

...Admiri costumele din vitrină dar, desigur, nu ştii că, pentru ca ele să ajungă în posesia cumpărătorilor şi să satisfacă gusturi dintre cele mai diferite, sute de oameni au muncit cu dragoste în uriaşa „uzină a costumelor".

Dragostea aceasta e oglindită în felul în care cei ce muncesc la F. C. „Gh. Gheorghiu-Dej" au luptat pentru valorificarea rezervelor interne ale întreprinderii, pentru economii şi reducerea preţului de cost, pentru o producţie de calitate superioară. Astfel, anul trecut s-au introdus la F. C. „Gh. Gheorghiu-Dej" mai multe metode noi de muncă, printre care şi sistemul numit „PROD-SINCRON", sistem care a dus la îmbunătăţirea productivităţii muncii, asigurînd un ritm continuu de lucru. La un costum trecut prin „prod-sincron" lucrează circa 495 de muncitori, fiecare executînd o lucrare de detaliu, asigurîndu-se totodată un riguros control al calităţii.

Mica mecanizare, care în aparenţă pare un factor de importanţă minoră, a dus şi ea la mărirea productivităţii pe întreaga întreprindere. Transformarea unor maşini — care au fost prevăzute cu două ace — a făcut posibilă executarea a două cusături simultan; iar dispozitivul pentru ştafir („cusătură ascunsă") a înlocuit şi uşurat munca a numeroşi muncitori.

35.393 raglane bărbăteşti, 125.438 paltoane, pardesie şi raglane de femei, 30.877 confecţii de copii — acestea sînt produsele puse la îndemîna consumatorilor, peste plan, în anul 1953.

Munca însufleţită şi neobosită a muncitorilor din „uzina costumelor" a fost răsplătită. De curînd, întreprinderii i-a fost decernat drapelul de producţie al Consiliului de Miniştri pe anul 1953. Decernarea acestui drapel de întreprindere fruntaşă pe întreaga ţară, corespunde aprecierilor făcute de zeci de mii de bărbaţi şi femei care poartă frumoasele costume confecţionate aici.

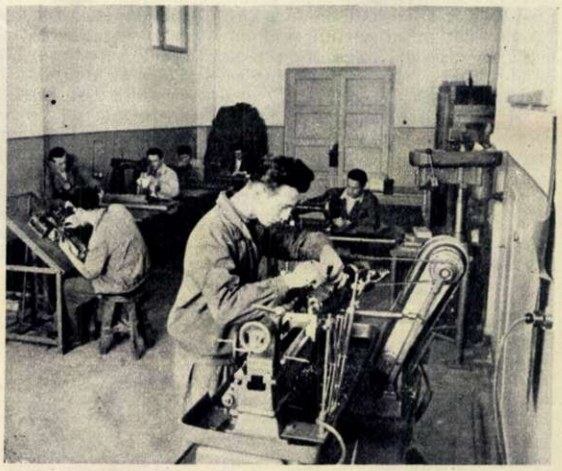

3.445.799 lei economii s-au realizat în anul 1953, în urma introducerii a diverse inovaţii. Atelierul de prototipuri, unde lucrează cei mai buni inovatori, a fost utilat cu unelte menite să ajute pe cei care creează dispozitive pentru mecanizarea procesului muncii. La strung, în primul plan: tînărul Simion Marian.

O rochie care să placă în egală măsură tuturor femeilor e un lucru destul de complicat... dacă nu chiar imposibil. Insă gusturile sînt gusturi... Un proverb latin spune că ar fi chiar indiscutabile. La sfatul tehnic al întreprinderii, confecţiile, totuşi, se discută. După cum vedeţi în această fotografie, un sfat tehnic destul de numeros, de la care nu lipsesc nici bărbaţi, supune criticii un nou model de rochie de stofă. După ce se fac toate modificările cerute de către sfatul tehnic, noul model va fi executat şi dat spre vînzare magazinelor.

„Cum am putea face economii?“ Intrebarea aceasta şi-au pus-o nenumăraţi muncitori. Propunerea Şerbanei Rotaru (în fotografie), dintr-o brigadă a tineretului, pare acum, după ce a fost pusă în practică, foarte simplă: în timpul pauzelor, prizele electrice de la maşinile de cusut să fie întrerupte. Propunerea s-a extins în întreaga fabrică, aducînd economii însemnate.

Noul sistem „prod-sincron“ asigură o mare productivitate a muncii, datorită ritmului continuu de lucru. In cadrul acestui sistem, printr-o riguroasă şi justă diviziune a muncii, părţile componente ale unui costum trec, pînă la finisare, prin mîinile a aproximativ 495 oameni.

Inovatorii C. Munteanu şi N. Ancu au transformat o maşină obişnuită „Cugir“, pentru a putea fi folosită simultan şi pentru cusut, şi pentru rihtuit.

La serviciul tehnic, unde se face normarea consumului specific de materiale, se execută un fel de „proiectare“ cu totul ciudată.

Lipsesc cu desăvîrşire planşetele şi riglele de calcul. Liniile trase pe stofă sînt tiparele unor prototipuri de costume care se vor confecţiona în fabrică. In această secţie a luat naştere metoda de încadrare a tiparelor pe ţesătură desfăcută, metodă aplicată de Petre Trosca, Ion Lesne şi Leon Godorogea, şi care aduce o economie de 4—8 cm. pe unitatea de produs. La miile de kilometri de stofă prelucraţi în fabrică s-au obţinut economii nebănuit de mari. In fotografie: Petre Trosca şi Ion Lesne, lucrînd după noua metodă.

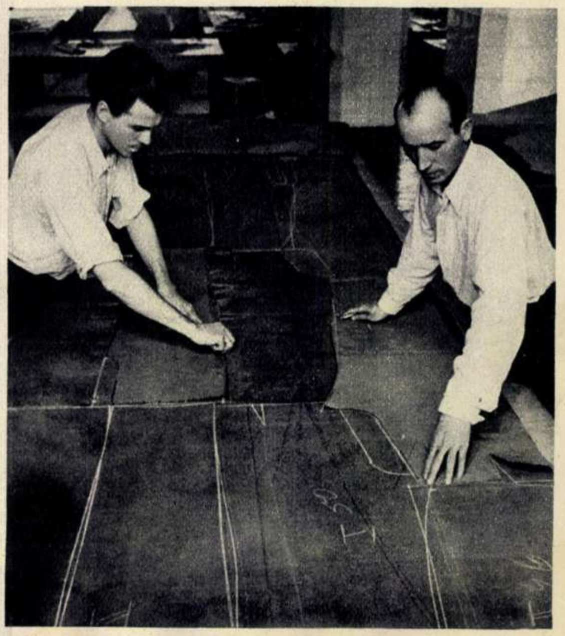

Stofa în baloturi, care se vede aci, este obţinută de pe urma economiilor pe care le-au realizat şablonarii Iosif Beneş, Adalbert Bruder şi Haralambie Miu (primul, al doilea şi al patrulea de la stînga la dreapta) în primul trimestru al anului, prin folosirea la maximum a suprafeţelor materialelor. Reporterul nostru i-a surprins pe harnicii meşteri, într-una din pauze, discutînd cu şeful secţiei de croit, Iancu Dragomir.

10 modele de jachete şi pardesie pentru femei execută simultan muncitoarele care lucrează în noul sistem al „Conveierului secţional“, introdus în fabrică pe baza experienţei sovietice. In fotografie: o zonă a conveierului.

AL. ANDRIŢOIU

A plouat

A plouat pe plopi, pe case,
intră umezeala-n oase.
Toată ziua-am suduit
timpul ăst' afurisit,
că nu-i chip să ieşi afară
de din zori şi pînă-n seară.

Dar cînd şi-a desprins cununa,
din zăbun de nori, luna –
tihnă albă s-a-mpînzit
peste satul jilăvit.

Rar cădea în picuri stropul
care-a mas pe streaşini încă...
Şi parc-auzeam cum bobul
încolţeşte-n brazda-adîncă.
Şi parcă simţeam că-mi scaldă,
ca-ntr-un vis, odaia mică
aburi calzi de pită caldă,
aburi calzi de mămăligă.

Şi visînd recolta nouă,
aş fi vrut din nou să plouă.

Avea cîndva bunicul un cuţit

Avea cîndva bunicul un cuţit
înfipt adînc într-a ciubotei gură
şi cînd pleca în zori la păstorit
el îi trecea cu pila pe custură.

A fost bătrînul bietul aşezat
şi folosea cuţitu-n viaţă numa'
spre a ciopli vreun fluier de cîntat
cînd se cocea în aluniş aluna.

Ci doar de două ori, în două veri,
a-njunghiat doi lupi înalţi cît mînzul, –
şi doar o dată numai pe-un boier
venit să-i ia şi pielea de pe dînsul.

Vedeţi, cînd scot condeiul să mai scriu,
trecutul ca pe-un mare martor strigu-l
şi-aş vrea condeiul meu de azi să-l ştiu,
precum cuţitul cel avea bunicul.

Ciopiind din lemnul versului cobuz
eu cînt în el cîntare voinicească,
poporului să-i placă la auz
şi în cîntare să se recunoască.

Condeiul veşnic ascuţit îl am
cu el, din versuri să-njunghiez anume
din cînd în cînd o cobră de duşman
care de ţara mea nu-ncape-n lume.

Căci sufletul aşa mi-i împlinit
să-ngemăneze dragoste şi ură.
...Avea cîndva bunicul un cuţit
şi îi trecea cu pila pe custură.

În castelul Peleş din Sinaia

La castelul Peleş din Sinaia
spînzurau mătăsuri în odaia
unde-n pufuri albe lîncezea,
de atîtea trebi, Măria Sa.

Prinţii pomădaţi din lumea mare,
tîrfele frumoase – de rigoare –
somităţi din alte ţări sosite,
sforăiau în paturi aurite.

Nelăsîndu-i să-şi mai facă mendrele,
i-am poftit să-şi spulbere bulendrele,
din palatul ce-n mortaru-i poartă,
sînge şi sudori şi vlagă moartă.

Am deschis ferestrele luxoase
ca să lasă-aromele greţoase, –
fumurile de havane moi, –
şi să intre izul de trifoi.

Iată azi găsesc şi eu cu cale
să adorm pe pernele regale...
Peste pînza albă, moale, fină,
plînge-o monogramă de regină.

O apăs cu ceafa şi zîmbind,
să mai hodinesc niţel, mă-ntind.
Trag un pui de somn, ca apoi iară
să muncesc pentru popor şi ţară.

Las'să dorm pe perne-n albe rînduri,
eu ce am dormit pe pat de scînduri!
Hei! De bucurie aş striga
să audă şi Măria Sa,
şi suita-ntreagă să audă!

Toţi să doarmă ca pe ţepi, de ciudă...

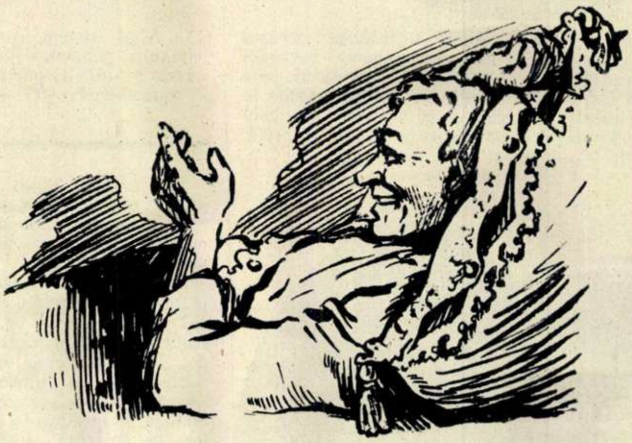

Ca buruienile

Vrăjmaşii încă-n ţară se mai strîng.
Să ne-ntîrzie şi încurce vremile,
se strîng ca buruienile în crîng,
ca buruienile, ca buruienile.

Au nume-aparte: mătrăgună, spînz,
şi vor să ne-otrăvească iar poienile.
Însă-n aceeaşi cale s-au strîns:
sînt buruienile, sînt buruienile.

Si nici nu stau măcar la locul lor
ci-şi vor tot mai adînce rădăcinile,
scîrboase, se-amestecă-ntre flori,
vor glastrele, livezile, grădinile.

Se-ascund, dar le simţim după miros,
folos în viaţă nu aduc nici unele
şi-şi înădesc pe sub frunzar umbros
doar stricăciunile, doar stricăciunile.

Grădinăritu-ne-au stăpîni nătîngi
ce-n chef şi-n furturi îşi trăiră, vremile
rîdeau văzînd că în grădini se strîng
vai, burienile! mari, buruienile!

Noi nu sîntem asemeni grădinari
să ridicăm nepăsători sprîncenile.
Avem arşeie*) tari în braţe tari,
duşmanii-i ştim
şi nu-i ştim în zadar:
sînt buruienile, sînt buruienile.

Cu ochii-n patru dară să plivim,
şi ne atinse să păstrăm comorile,
că buruienile sînt cu venin.
Peste livezi, ogoare şi grădini
să crească spicele, să crească florile!

---

*) Cazmale

Noi muncitorii, între noi

Poate că mi-i necaz un pic
că tu şi-ai tăi trăiţi mai bine, –
dar nu-ţi port pică, nu-i nimic
nu-i bai că ai mai mult ca mine!

La muncă n-am cumpătul tău
şi-n braţ am forţe mai puţine,
dar chiar de-mi pare-o leacă rău,
nu-i bai că ai mai mult ca mine!

Prin legea patriei de azi
avem pe cît ni se cuvine –
lăstari îs unii, alţi-s brazi;
nu-i bai că ai mai mult ca mine!

Din pîine gustă sănătos,
din vin şi miere de albine!
De traiul tău sînt bucuros;
nu-i bai că ai mai mult ca mine!

Ci, sumecîndu-mă cîndva
te voi întrece – ştiu eu bine,
dar ştiu că şi tu-i zice aşa:
„nu-i bai că ai mai mult ca mine!"

MĂREAȚA ANIVERSARE

In urmă cu trei veacuri, în anul 1654, Rada din Pereiaslav, ținută sub conducerea eminentului om de stat și comandant de oști Bogdan Hmelnițki, a proclamat în numele întregului popor ucrainean reunirea pe veci a Ucrainei cu Rusia, pecetluind astfel, pentru totdeauna, unitatea frățească de neclintit dintre popoarele ucrainean și rus.

Actul istoric al reunirii nu numai că a salvat poporul ucrainean de înrobirea străină, dar i-a deschis larg calea spre propășirea și înflorirea sa și a patriei sale.

Luptînd cot la cot cu poporul frate rus, poporul ucrainean a ieșit biruitor din toate încercările. Iată de ce el a fost primul care a urmat poporul rus pe drumul luminos al socialismului.

Constituirea Statului Sovietic Ucrainean, alianța lui frățească cu Rusia și cu toate celelalte republici sovietice socialiste au fost rodul mărețelor izbînzi ale politicii naționale leninist-staliniste, chezășia mersului înainte al poporului ucrainean alături de toate popoarele marii Uniuni Sovietice.

Forța de neînvins a familiei popoarelor Uniunii Sovietice stă tocmai în unitatea frățească și coeziunea lor de neclintit în jurul gloriosului Partid Comunist al Uniunii Sovietice, inspiratorul și organizatorul izbînzilor fără seamăn pe drumul construirii vieții noi, fericite, sub semnul marii bătălii pentru pace, pentru comunism. Iată de ce a 300-a aniversare a reunirii Ucrainei cu Rusia s-a transformat într-o grandioasă sărbătoare a întregului popor al Uniunii Sovietice, găsind ecou puternic pînă dincolo de hotarele U.R.S.S., în inimile sutelor de milioane de oameni cinstiți din toate țările lumii.

Pe veci împreună! Cu aceste cuvinte muncitorii, colhoznicii și intelectualitatea sovietică din toate republicile frățești au sărbătorit memorabila dată.

Oamenii sovietici au cinstit glorioasa aniversare printr-un uriaș avînt politic, prin noi victorii în muncă. In cinstea jubileului oțelarii din Ural și minerii din Kuzbass, colhoznicii din Kuban și regiunea Volgăi, cultivatorii de bumbac din Uzbekistan și pescarii de pe țărmurile Mării Caspice au adus patriei în dar roade ale muncii lor entuziaste.

Darurile oamenilor sovietici au fost însoțite de caldele și însuflețitele urări:

Trăiască în veci prietenia de nezdruncinat a popoarelor ucrainean și rus și a tuturor popoarelor Uniunii Sovietice — chezășia sigură și de nădejde a independenței și libertății lor naționale, a înfloririi și fericirii lor!

Sub conducerea Partidului Comunist, înainte spre victoria comunismului!

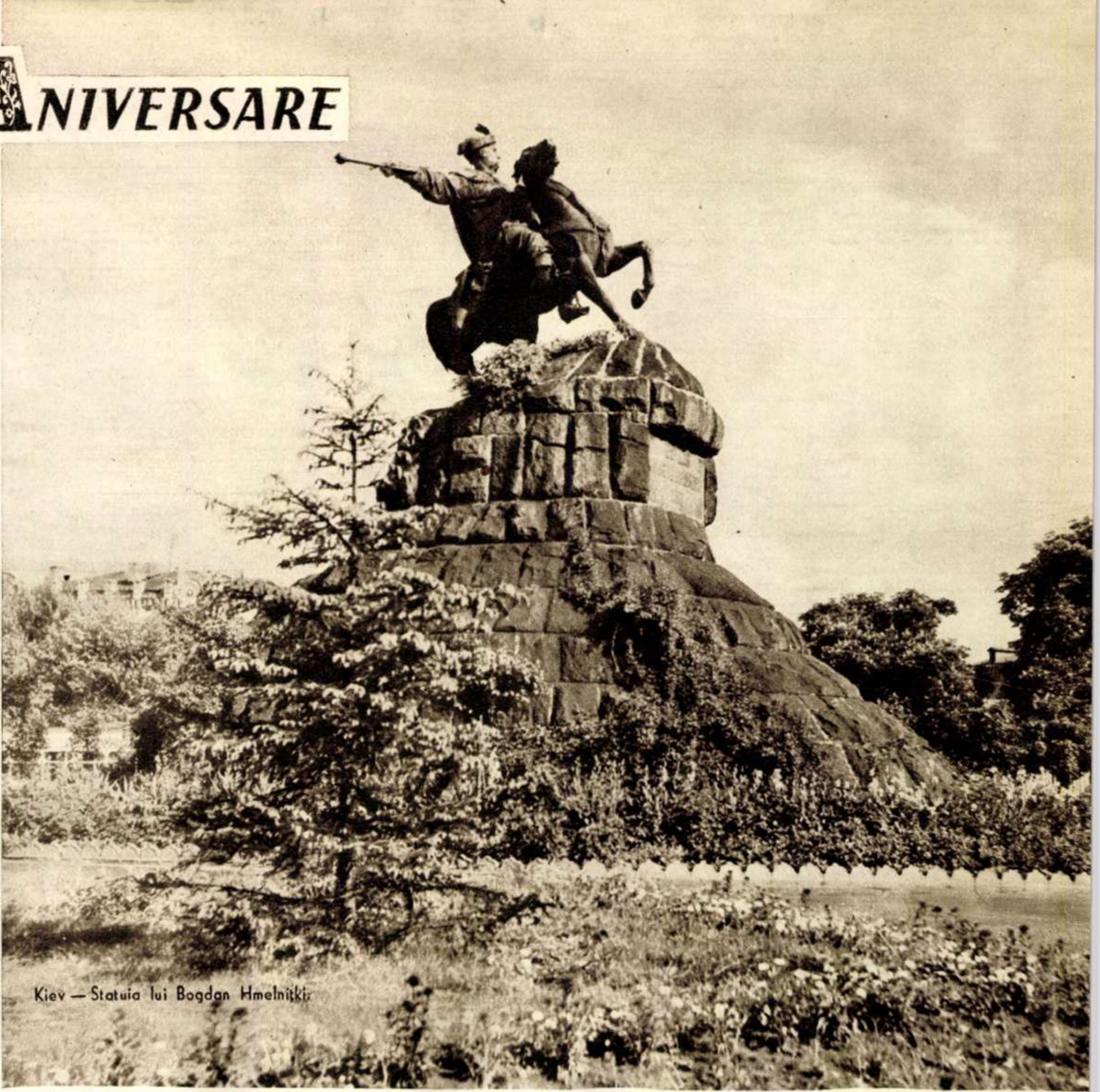

Kiev — Statuia lui Bogdan Hmelnițki.

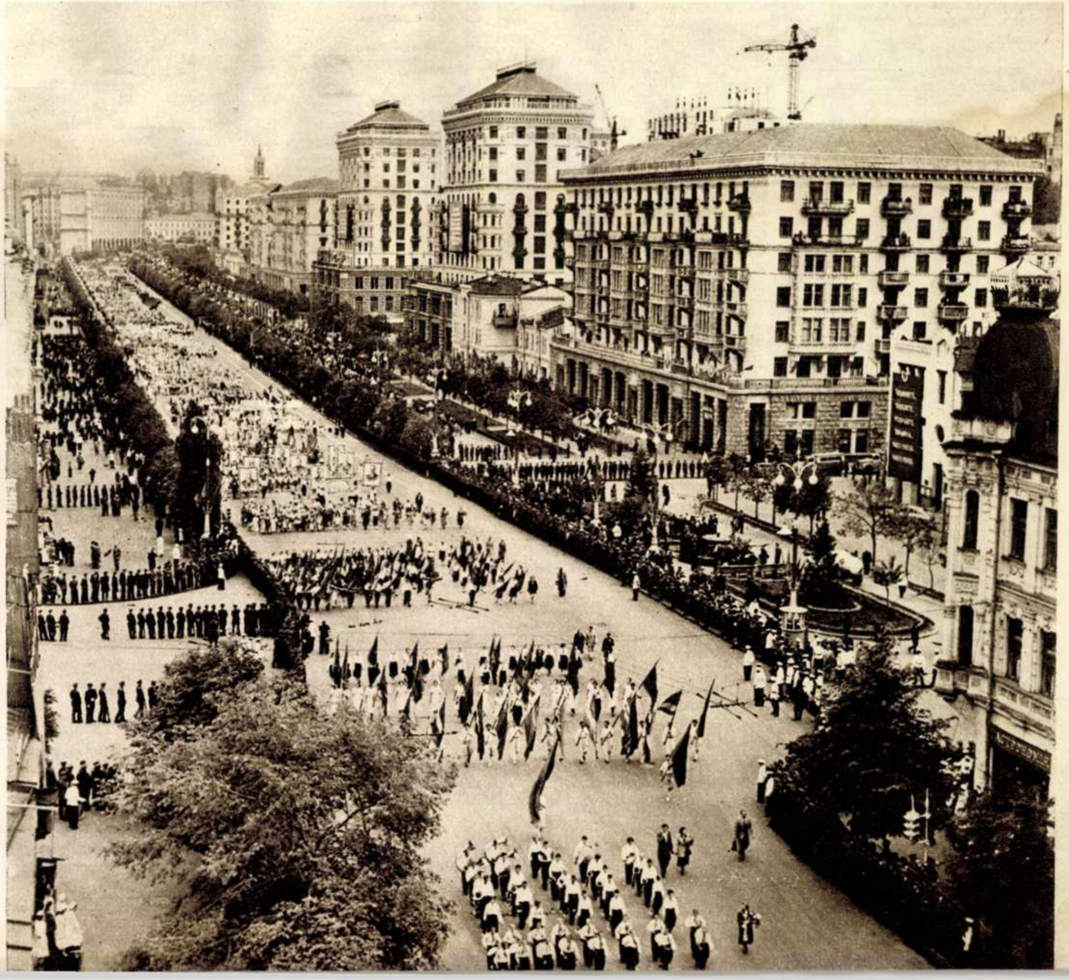

Sus: Kiev — Statuia lui Bogdan Hmelnițki

Jos: Aspect de la marea demonstrație a oamenilor muncii din Kiev, cu prilejul celei de a 300-a aniversări a reunirii Ucrainei cu Rusia.

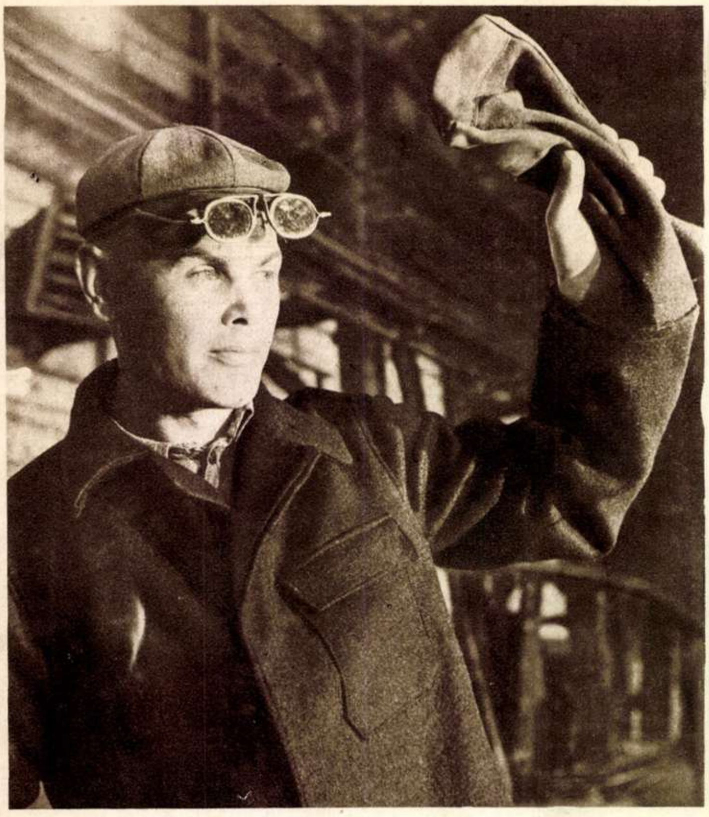

Oţelarul Ivan Suşko de la uzina metalurgică Dneprodzerjinsk este un cunoscut inovator în domeniul industriei metalurgice din R. S. S. Ucraineană.

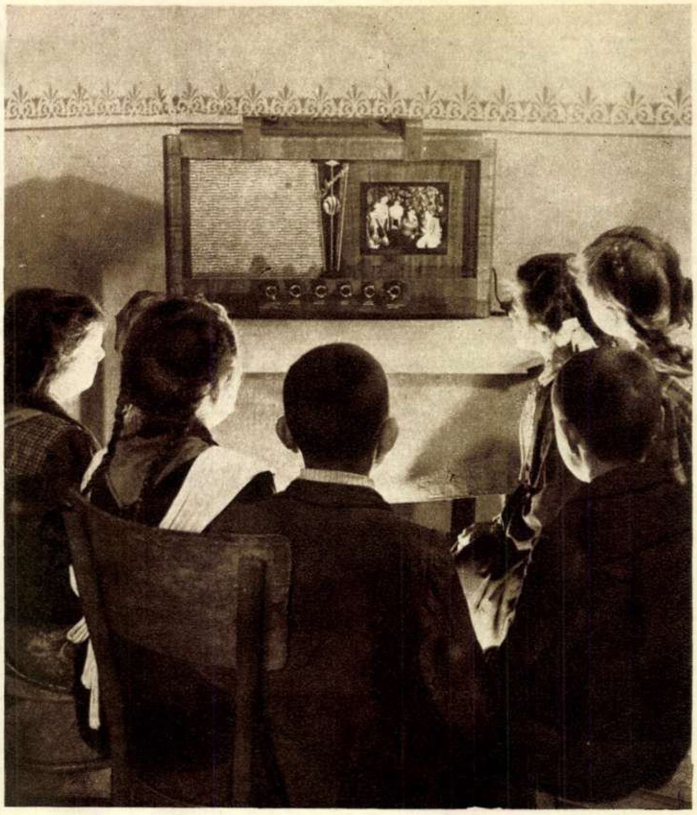

Televiziunea a pătruns şi în satul colhoznic ucrainean. Un grup de şcolari din satul Gogolev — regiunea Kiev — asistă la un spectacol transmis prin aparatul de televiziune.

Plină de bucurii este viaţa nouă a Ucrainei. Satele şi oraşele ucrainene răsună acum de cîntecele vesele ale milioanelor de oameni ai muncii. In fotografie, tineri colhoznici din regiunea Stanislav petrec plini de voioşie.

Actualităţi din U.R.S.S.

O MAŞINĂ CARE FACE INUTIL PRĂŞITUL

Pe ogor trece o maşină. In urma ei se aşterne o panglică de hîrtie îmbibată cu o soluţie specială. In panglică sînt găuri prin care cad seminţe de legume. Apoi panglica este acoperită cu pămînt. Umiditatea şi căldura, care se acumulează sub panglică, exercită o influenţă favorabilă asupra dezvoltării seminţelor, iar buruienile, fiind lipsite în felul acesta de aer şi lumină, nu pot creşte.

Această nouă realizare a constructorilor sovietici de maşini agricole face inutil prăşitul.

LA CONSILIUL DE ARTĂ CULINARĂ

Pe lîngă combinatul alimentar care deserveşte Uzina de automobile „Stalin“ din Moscova a fost creat un consiliu de artă culinară, din care fac parte cei mai buni bucătari, precum şi reprezentanţi ai sindicatului. Consiliul se ocupă de problema îmbunătăţirii serviciului la cantine şi bufete şi, mai ales, de calitatea şi varietatea bucatelor.

In fotografie : vizită în expoziţia organizată recent de consiliul de artă culinară.

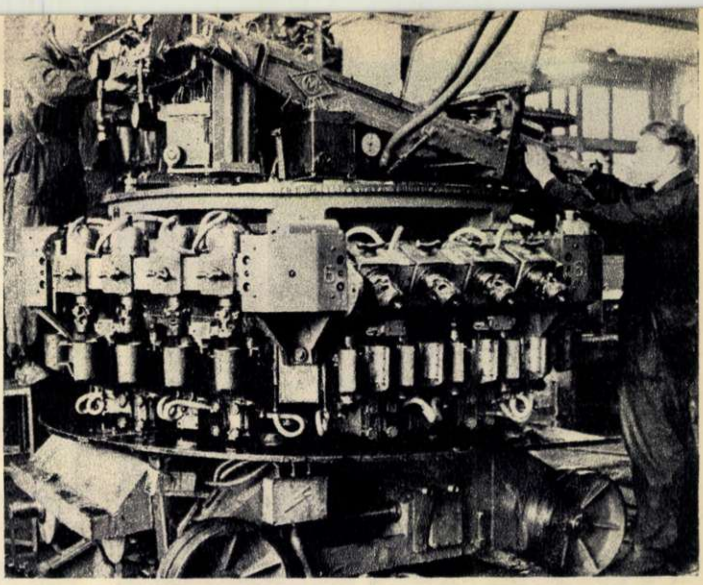

26.000 PAHARE PE ZI

In lupta pentru sporirea producţiei bunurilor de larg consum, oamenii sovietici realizează inovaţii dintre cele mai preţioase. O astfel de inovaţie o constituie maşina automată „V. S.-24“, pentru producţia de pahare, construită de tehnicienii uzinei „Steklomaşina“ din Moscova.

Acest automat este bazat pe sistemul carusel. Suflarea sticlei în forme se face cu ajutorul unor ţevi speciale, aşezate pe o masă turnantă, montată în şase secţiuni a cîte patru ţevi. Secţiunile se învîrtesc, la rîndul lor, în jurul axei. Picături de sticlă topită vin pe ţeavă cu ajutorul vacuumului.

Automatul „V.S.-24“, care este produs acum în serie, înlocuieşte munca a 150 oameni, iar capacitatea lui de producţie este de 26 de mii pahare pe zi.

In fotografie: asamblarea automatului „V.S.-24“ la uzina „Steklomaşina“.

MAXIMKA ÎNVAŢĂ SĂ CÎNTE LA PIAN

Cine nu-şi aminteşte de povestea duioasă a micuţului Maximka, eroul filmului cu acelaşi nume, care a rulat anul trecut şi pe ecranele cinematografelor noastre! Chipul acestui copil negru, care şi-a jucat rolul cu iscusinţa unui actor desăvîrşit, a rămas adînc întipărit în amintirea spectatorilor, fiind îndrăgit de toţi.

Acelor ce vor să ştie cine este şi de unde vine Maximka cel cu ochii migdalaţi, trebuie să le spunem că regizorul filmului l-a descoperit pe micul actor tocmai acolo unde ne-am aştepta mai puţin: în nordul Uniunii Sovietice, la Arhanghelsk.

Anatoli Bavîkin, pentru că aşa îl cheamă în realitate pe Maximka, s-a împrietenit repede cu cineaştii studiourilor din Kiev. Aceştia au aflat de la micul Tolia că tatăl său a fost marinar în flota comercială a U.R.S.S. şi a murit în Marele Război pentru Apărarea Patriei.

„Tăticului meu îi plăcea mult muzica, mai cu seamă pianul“ — obişnuia să spună Tolia, exprimîndu-şi dorinţa de a studia şi el pianul. Dorinţa i-a fost îndeplinită. El a fost înscris ca elev al Casei copiilor talenţi din Kiev.

In fotografie îl vedem studiind pianul în tovărăşia colegelor sale. In medalion: Tolia Bavîkin în rolul copilului negru din filmul „Maximka“.

fotocronica FLACARII

Aragazul este un lucru preţios în orice gospodărie. Pentru satisfacerea cerinţelor tot mai mari de instalaţii de aragaz, la uzinele „Armătura", din Bucureşti, s-a început fabricarea în serie a reşourilor. In fotografie: maistrul Dumitru Nanu explică utemistului Eugen Turceanu cum se asamblează diferite piese ale reşoului.

La „Industria Textilă", din Lugoj, în ultimele două luni s-au confecţionat din cupoane şi deşeuri diferite articole de îmbrăcăminte pentru copii, în valoare de 8000 lei. La magazia fabricii (în fotografie) au sosit din ateliere cămăşi de vară în carouri, pijamale subţiri, hăinuţe, bluze, pantalonaşi — toate rezultate din prelucrarea cupoanelor.

Gusturile cumpărătoarelor sînt atît de diferite! Desenatorii de modele pentru materialele imprimate se străduiesc să pună la îndemîna fabricilor textile noi desene, cît mai variate, şi care să aibă un colorit plăcut. In fotografie: aspect de muncă în sala de imprimat şi uscat a „ŢesătoriilorReunite", din Bucureşti.

Numeroase femei se califică în uzinele ţării. La complexul Griviţa Roşie, secţia vagoane, munceşte o brigadă de femei condusă de utemista Elena Sobotici. Brigada îşi depăşeşte norma în medie cu 80%.

La staţiunea experimentală legumicolă Ţigăneşti, regiunea Bucureşti, au venit la practică studenţii Facultăţii de Agronomie din Bucureşti. In fotografie: un grup de studenţi lucrînd la răsaduri sub îndrumarea directorului staţiunii, ing. Marin Voinea.

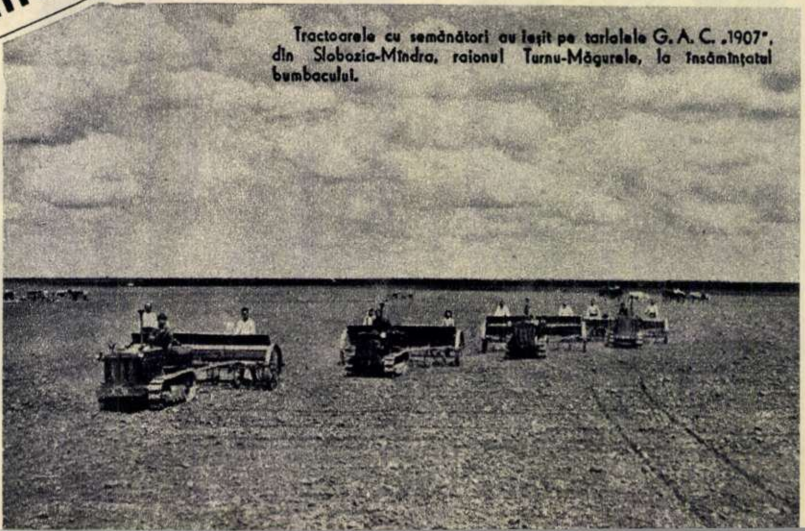

Tractoarele cu semănători au ieşit pe tarlalele G. A. C. „1907", din Slobozia-Mîndra, raionul Turnu-Măgurele, la însămînţatul bumbacului.

La mijlocul lunii mai și-a încheiat lucrările la București, Comisia Mixtă Romîno-Albaneză care a întocmit planul de muncă pe 1954 pentru aplicarea Convenției de Colaborare Culturală între R. P. Romînă și R. P. Albania. In fotografie: Miha Lako, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al R.P. Albania în R. P. R., și Mihail Roșianu, președintele Institutului Romîn pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea, semnează noul plan de muncă.

Un grup al delegației femeilor din R. P. Chineză care a participat la manifestațiile de 1 Mai din țara noastră la invitația Comitetului Femeilor Democrate din R.P.R., a vizitat în luna mai Regiunea Autonomă Maghiară. In fotografie: pionierele din G. A. C. „Scînteia"-comuna Crăciunești, dăruiesc oaspetelor cravate roșii pionierești. In facsimil: un salut, adresat prin corespondentul nostru din Tg. Mureș, Ștefan Izsak, cititorilor „Flacării": „Din inima Regiunii Autonome Maghiare a R.P.R., transmitem cititorilor revistei „Flacăra" saluturi călduroase".

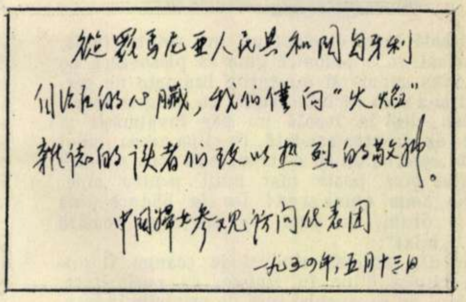

從羅马尼亚人民共和国匈牙利
自治区的心臟，我们僅向"火焰"
雜誌的读者们致以热烈的敬禮。
中国妇女参观访问代表团
一九五四年，五月十三日

Turneul Teatrului de Stat din Petroșani

Teatrul de Stat „Valea Jiului" din Petroșani a prezentat în Capitală trei spectacole primite cu mult interes de publicul bucureștean. Fotografia alăturată reprezintă o scenă din spectacolul „La vulturul de aur": interpretează actorii Ana Colda și Constantin Adamovici.

fotocronica FLACARII

SPORT—SPORT—SPORT

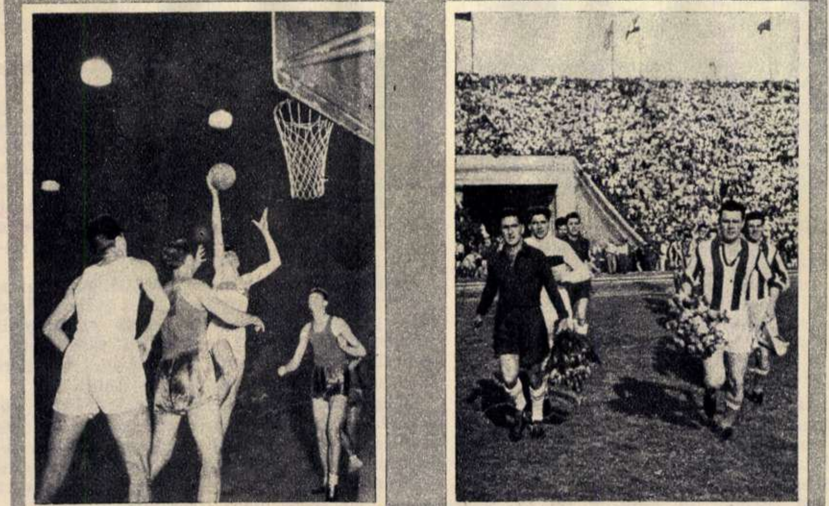

Cu prilejul aniversării a 6 ani de la înfiinţarea Asociaţiei sportive „Dinamo", au avut loc numeroase competiţii sportive. In cadrul întrecerilor amicale, echipa de baschet „Dinamo"-București s-a întîlnit cu formaţia „Spartak"-Sofia. In fotografia din stînga: o fază a acestui meci, care s-a soldat cu victoria dinamoviştilor (52—37). O altă întîlnire amicală desfăşurată cu același prilej a fost meciul de fotbal dintre echipele „Dinamo"-București și „Dózsa" din R. P. U. Victoria a revenit echipei „Dinamo" cu scorul de 3—1. In fotografia din dreapta: cele două echipe intrînd pe terenul stadionului „23 August".

Sîmbătă 15 și duminică 16 mai, a avut loc la Ateneul R. P. R. un festival muzical închinat marelui compozitor ceh Antonin Dvorák. In fotografie: orchestra simfonică „Filarmonica de Stat", din București, dirijată de Constantin Silvestri, maestru emerit al artei din R. P. R., interpretînd, în cadrul festivalului, din lucrările lui Dvorák.

AMÎNDOI

Schiță de Dragoș VICOL

Ilustrații de D. NEGREA

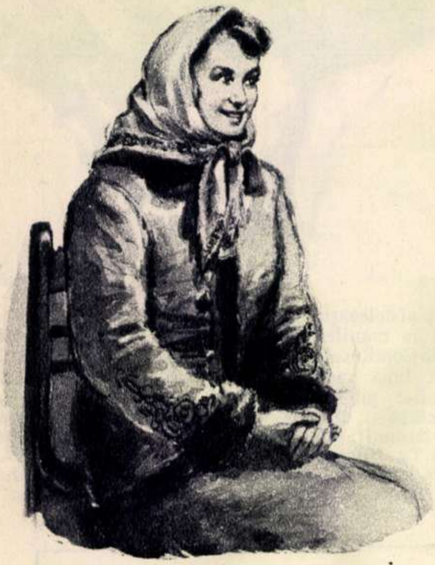

In sală intră deodată un om voinic, înalt, îmbrăcat cu o pufoaică gata să plesnească pe el. Avea genele și mustățile brumate de ger. Cînd și-a scos căciula uriașă, cu un gest scurt. repezit, ieși la iveală un păr învălmășit și lipit de fruntea asudată. In clipa aceea omul zîmbi ușor, cu un fel de tristețe în ochi, și vorbi cu glas gros, poate mai mult pentru sine:

— Na, c-am ajuns și eu! De la pădure pînă aci e drum, nu șagă. cu mîrțoaga noastră de... „mixt".

Cei din ultimele rînduri de scaune îl priviră cîteva clipe în liniște, cu curiozitate.

Omul nu se sinchisi însă de privirile îndreptate spre el, nici de faptul că nimeni nu răspunse cuvintelor sale. Iși dezbumbă pufoaica de parcă ar fi vrut să-și elibereze mușchii puternici ai pieptului, ai umerilor, din strînsoarea straiului prea strîmt pentru el, și pe urmă porni cu pas liniștit spre mijlocul sălii să-și caute un loc.

Cineva se mișcă, voind să elibereze un scaun, să se mute mai încolo, dar un glas sîsîi:

— Stai cuminte, lelică... Ducă-se la ai lui!...

Omul privi într-acolo și, în clipa următoare, își întoarse capul în altă parte, lăsînd să i se vadă lunecînd pe obraz o umbră de ciudă. „Ce caută aici? Și, mai ales, ce caută aici cu toată brigada?! Cine-a chemat-o?!"

Păși mai departe, încruntat. De undeva din primele rînduri se ridică o mînă:

— Hei! Aici, aici!

Omul și-i recunoscu pe ai „lui" și se însenină un pic. Iși găsi un loc și s-așeză.

— Acum ai ajuns? îl întrebă cineva.

— Acuma...

— De ce n-ai venit aseară? Noi am pornit aseară.

— Am avut treabă, minți omul și dădu să privească spre partea aceea unde cineva îi făcuse loc să șadă, dar se stăpîni. De fapt, nu voise să spună că tocmai din cauza acelui „cineva", nu se pornise cu o seară înainte. Se pare însă că vecinul care întrebase știa lucrul acesta, că făcu din ochi ortacilor și porni să povestească încet o întîmplare hazlie.

Sala murmura monoton; spre tavanul înalt se ridicau rotogoale de fum de țigară.

Omul nostru tăcea fără să dea ascultare istorisirii vecinului. Iși purta privirile spre scena ornată sărbătorește, pe florile de hîrtie și paharele înșirate pe masa prezidiului, spre cele două reflectoare uriașe, instalate deoparte și de alta a scenei, pe lozinca prinsă deasupra cortinei: „Cinste muncitorilor forestieri fruntași din trustul lemnului" — și tresări din senin. „Oare de ce ne-au convocat?" se întrebă. Iși întoarse privirile spre ai lui:

— De ce ne-au chemat, nu știți?

— Ședință. De bună seamă o analiză a muncii, răspunse cineva.

— Se poate, mormăi el și se dumiri de ce anume se află în sală și „ceilalți", adică mai bine zis... „ea" cu toată brigada.

Iși îndreptă privirile iar spre scenă. Deodată, de după culise, se ivi un tînăr subțiratic, cu părul creț dat pe spate, care cercetă cu luare aminte cele două reflectoare, le aprinse, stătu cîteva clipe chibzuind ceva, dădu nemulțumit din cap și se îndreptă spre unul din ele încercînd să-l mute alt fel.

Omul nostru îi urmări mișcările. Pricepu că, singur, tînărul n-o să aibă sorți de reușită. așa că se ridică din scaun și porni spre scenă vestind:

— Stai că-ți ajut eu... E cam greu singur. Tînărul își întoarse obrazul spre sală și zîmbi stingher.

— Mulțumesc, tovarășe... Intr-adevăr e cam greu... Ajuns lîngă el, omul nostru băgă de seamă:

— Nu se-ntîlnește bine lumina... Ia să-l dăm pe aista așa cum vrei dumneata.

Se plecă un pic și purtă reflectorul în brațe ca pe-o jucărie. Pe urmă porunci:

— Aprinde-le acum!

Tînărul le aprinse.

— Vezi? făcu omul nostru cu mîndrie în glas.

— Văd. Acu' e bine, foarte bine, recunoscu tînărul și-l privi cu căldură.

— Eu mă pricep la treaba asta o leacă. Avem și noi reflectoare în pădure, la parchet. Poate mai mici ca astea. Doborîm bușteni și noaptea, acuma, la lumina reflectoarelor. Și trebuie să chibzuiești așa fel lumina să poți vedea bușteanul, uneori chiar pînă-n vîrf. Să-ți faci socoteala prăbușirii lui... Asta-i o inițiativă nouă. Și nu aduce cheltuială mare. Folosim generatoarele cu care purtăm de fapt și fierăstraiele...

Ochii tînărului luciră puternic. Ii ațîțase într-atîta curiozitatea că uitase reflectoarele aprinse.

— Cine-a propus inițiativa? întreabă el repede.

— Cine? Noi ăștia din parchetul 64, arătă omul cu capul spre cei de lîngă care se ridicase cu cîteva minute mai înainte. Să știi însă că nu-i mare lucru la urma-urmei...

— Ba este, tovarășe! protestă tînărul. Un schimb de noapte, adică un schimb de lucru în plus. saltă serios producția!... Neapărat trebuie să mergem și acolo, hotărî el cu gravitate. Noi sîntem de la cinematografie și turnăm un film despre păduri. Intr-adevăr, ceea ce-mi spui e un lucru mare! Pe cuvînt!...

Omul rîse molcom.

— Dacă am fi inventat noi reflectoarele, da! Așa ar fi! Dar nu le-am inventat noi. Au fost alții mai harnici. Ceea ce am făcut noi e taman ca-n povestea lui Columb, cel ce-a pus oul să stea în vîrf. Dacă n-ar fi existat oul nu-l mai punea el să stea așa și nici nu-l putea inventa... Așa și cu noi: există reflectoare, iaca le putem folosi.

Tînărul rîse cu poftă și omul așijderea. Cînd se potoliră, tînărul vorbi cu seriozitate:

— Gluma-i glumă, dar inițiativa voastră rămîne totuși un lucru însemnat. Nu te-i supăra dacă te-oi întreba cum te cheamă?

— De ce să mă supăr? Chiar se cuvenea să facem cunoștință. Gheorghe Badale.

— Șef de brigadă?

— Șef de brigadă.

— Pe mine mă cheamă Cornel Sireteanu.

— Mecanic?

— Nu, regizor de filme documentare...

— Aha! făcu omul stînd în cumpene, nedumerit. Vru să întrebe ce fel de meserie e asta dar își trase pe seamă. Na, mulțam de cuvînt bun și spor, tovarășe! îi întinse el mîna și dădu să coboare treptele scenei. Se opri însă prins de un gînd nou.

— Nu te supăra, nu știi ce anume ședință se ține aici?

— Ba da: se-mpart decorații pentru merite de muncă.

— Cui?

— Unor fruntași în întrecere... Poate chiar și dumitale... Mai știi?

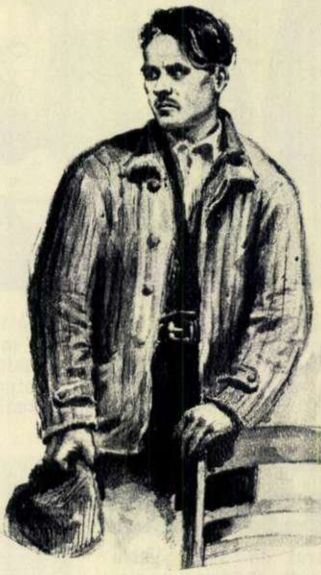

— Mie? făcu ochii mari Badale. Hm!... Mai știi?

Coborî treptele scenei... „Mie", se întrebă iar și simți un fior cald în inimă... „Se poate"... murmură și-și aruncă privirile triumfător spre rîndul acela unde cineva își făcuse loc să șadă și unde un glas sîsîise: „Stai cuminte, lelică! Ducă-se la ai lui..."

*

Ședința începuse de mult. Se aduseseră saluturi din partea minerilor, din partea mecanicilor de la uzinele autoreparații, iar acum, un grup de pionieri cu tobe și trîmbiți împărțea celor din prezidiu flori. „De unde le-or fi scos pe gerul ăsta", se miră Gheorghe Badale. Și uitîndu-se la picii aceia cu năsucurile roșii de frigul de-afară, își aminti fără să vrea de pruncul acela oacheș care venise cîndva, demult, în casa lui. N-a avut parte de el... A murit... Cît a suferit atunci Anuța!... Dacă trăia, aproape că era și el pionier astăzi... Dar n-a fost să fie așa...

O clipă Gheorghe Badale se înduioșă. O căută pe „ea", pe Anuța, cu privirile... Și văzu că pe obrazul ei se răsfrînge același gînd...

Pionierii plecară. Pe scenă, directorul trustului începu să citească o dare de seamă.

Gheorghe Badale se așeză mai bine în scaun, să asculte cu toată atenția. Dar de ce oare îi bătea inima atît de puternic? Poate pentru că s-aștepta ca în darea de seamă să se vorbească și despre el?... Gluma-i glumă, dar inițiativa lui pare să fie un lucru însemnat. Și-apoi parcă numai inițiativa asta o are el la activ? Dar lucrul în bandă rulantă nu-i și el un succes?

E adevărat că nu l-a aplicat singur, numai cu brigada lui. L-a studiat și l-a aplicat, după exemplul sovieticilor, împreună cu brigada lui Brăneanu... Așa, dacă ar sta să numere... are și el merite destule... Afară de... da, afară de rușinea pe care i-a făcut-o Anuța...

Gheorghe Badale se-ncruntă. Privi iar spre locul unde stătea brigada femeilor, de data asta cu ciudă. Anuța îi surprinse privirea și-i zîmbi. El nu zîmbi. Intoarse capul spre scenă și-și zise: „Zîmbește... vrea să se puie bine cu mine, iarăși. Acuma, mulțam!"...

Directorul trustului citea înainte. Gheorghe Badale redeveni atent. Il frămînta totuși nerăbdarea. „Dar dacă... tresări el și fruntea i s-acoperi de o brumă ușoară de sudoare — dar dacă nu...?"

Nu avu curaj să-și sfîrșească gîndul. O clipă simți un început de prăbușire lăuntrică. O clipă numai, pentru că în aceeași vreme directorul trustului începu să vorbească despre brigada de noapte, brigada lui.

Cineva îi dădu un ghiont.

— Auzi?

— Aud, răspunse el și obrajii i se înflăcărară. Se foi în scaun, își ridică fruntea, își aținti auzul. O furnicare caldă îi mîngîia sîngele. Iși întoarse iar privirile spre brigada femeilor, căutînd-o pe Anuța. „Ei vezi? Dacă ai fi rămas în brigada mea, ai fi fost evidențiată și tu... Poate ai fi fost și decorată..." ziceau parcă ochii lui.

„De ce să rămîie, la urma-urmei?" se iscă în el, pe neașteptate, o întrebare. Cine-l întreba oare? A... Florinte Damian... Glasul lui a răsunat în el...

Gheorghe Badale se burzului către amintirea lui Florinte: „Fiindcă e nevasta mea!"

„Păi, tocmai fiindcă e nevasta dumitale trebuia s-o înțelegi și s-o ajuți. Ce vrea Anuța? Să-și ajute tovarășele. Uite, Maria Wolf, Irina Bodnar, Viorica Pentelescu, vor să devină muncitoare. Au lucrat pînă acum la cantină sau la dormitoare. Ei, dar cadrele trebuie să crească... Vor trebui să ajungă și ele muncitoare fruntașe în producție. Dumneata ar trebui să fii mîndru că ai o astfel de nevastă..."

Gheorghe Badale auzea pentru a nu știu cîta oară sunînd în el cuvintele lui Florinte Damian. Adevărat că pînă la urmă s-a împăcat el și cu gîndul că Anuța trebuie să plece din brigada lui. S-a împăcat, vorba ceea: cîine-cîinește, de ochii lumii. Să-ți pierzi motoristul brigăzii așa, tam-nisam, nu-i lucru ușor... De bună seamă că nu-i ușor! Muncești o viață întreagă cu femeia ta, cot la cot, faci din ea o motoristă de frunte și, cînd colo, într-o zi o auzi:

„Măi Gheorghe, eu ies din brigada ta. Fac o brigadă nouă. O brigadă de femei... Sînt niște fete la cantină și la dormitor... Toată ziulica mă roagă..."

„Cum?! Ai înnebunit? Mă lași fără motorist? Și pentru ce? Ca să faci o brigadă de femei la doborît? Unde s-a mai pomenit una ca asta?"

„Nu s-a pomenit, dar are să se pomenească..."

„Nu vorbi degeaba! Eu unul nu-ți dau voie!"

„Tu nu-mi dai voie? Tu bărbatul meu, tu fruntea muncitorilor, tu membru de partid?"

„Nu mă lua cu prelucrarea! Ce, te bagi în pielea lui Florinte Damian? Te-i fi socotind secretar adjunct?"

„Gheorghe!"

„Bag' seamă, ți s-au urcat drepturile la cap. Auzi, femei la doborît! Pentru asta trebuie forță fizică, uite-aici!"

„Noi o să avem forță tehnică, tovarășe brigadier. Socotim că se poate lucra bine și cu ceea ce avem în cap, nu numai cu ceea ce avem în mușchi..."

„Adică eu n-am nimic în cap..."

„Nu asta am vrut să spun. Am vrut să spun că dacă noi n-avem forța voastră, apoi avem cel puțin tot atîta minte cît aveți și voi. Și în al doilea rînd fierăstraiele electrice cer mai mult cap decît forță..."

„Pe dracu', dacă ai avea cap ai pricepe că..."

„Pricep că ești un om înapoiat... Da! Și am să ridic problema asta în organizația de partid".

„Asta-i bună! Crezi că organizația de partid o să se amestece în chestiunile mele familiare?"

„Asta nu-i chestiune familiară".

„Ba da! Eu, bărbatul tău, vreau să muncești cot la cot cu mine. Te-am calificat și..."

„M-ai calificat, e drept! Ei, tocmai asta mă obligă să calific și eu, la rîndul meu, pe alții..."

„Ai pe cine, la mine-n brigadă".

„Bine, atunci tu să le califici pe fete. Treci șef de brigadă la ele..."

„Eu șef de brigadă la femei?! Ha-ha-ha! Să cîștig 100 de lei pe lună?!"

„Rîzi? Bine, tovarășe fruntaș în întrecerea socialistă! Poți să rîzi cît vrei, că eu brigada tot am s-o fac! Dar mai întîi ridic problema în organizația de partid".

„Dacă o faci și pe asta, mă despart de tine!"

„Desparte-te!"

...Gheorghe Badale oftă adînc. Amintirile acestea îl cuprinseră ca într-o plasă. Incercă să fie iar atent la cele ce se spuneau în darea de seamă, dar nu izbuti. Ii revenea în minte ședința de partid în care îl prelucrase altul, Florinte Damian... Asta a fost prea de oaie din partea Anuței. Acolo în ședință unii au rîs de el, alții l-au aprobat, alții l-au criticat.

„E femeia mea!" se oțărîse el. In zadar, însă! Tot Anuța a cîștigat pînă la urmă. El a trebuit să se împace cîine-cîinește cu ideea că ea va ieși din brigadă. Și a ieșit. Brigada femeilor s-a născut. S-a scris despre ea și-n gazetă. Pe el l-a cam rîcîit la inimă, e drept. Doar cînd auzea pe cîte unul, cum era domnul Mazăre de la pontare, rîzînd de „brigada de fuste", se simțea bine și rîdea și el. Ba o și întreba pe Anuța din cînd în cînd: „Ce-ți mai face brigada de fuste? Vă mai ține cureaua?!..."

Asta era așa... o glumă. Ce, n-are voie omul să glumească?

„Bine-bine, tovarășe Badale, om vedea noi..."

Și-au văzut... Intr-o zi, la începutul lui octombrie, „brigada de fuste" i-a chemat la întrecere. Ia te uită la ele! Abia scoseseră capul din găoace și se credeau mari și tari!

Ei s-aflau într-un parchet prăpăstios, greu parchet... Greu nu pentru ei, ci pentru începători. Tocmai se pregăteau să prînzească în baracă, tihnit, cînd în prag s-a arătat Anuța cu două din fetele ei.

„Noroc și poftă bună!"

„Noroc și poftim la masă".

— Mulțumim. Noi am venit pentru altceva. Uite, tovarășe Badale, a zis Anuța, brigada noastră vă cheamă la întrecere în cinstea lui 7 Noiembrie..."

Pe el l-a umflat rîsul.

— Ce-ai spus? Intrecere cu noi, vreți voi? Păi, cu cine să ne întrecem, mă rog frumos? Auziți, măi tovarăși? Ha-ha-ha!

— Te-ai cam înfumurat, tovarășe fruntaș în întrecere... și nu-i bine... știi proverbul: „nu zice hop! pînă n-ai sărit gardul"... a răspuns ea cu dojană în glas.

— Astîmpără-te, măi femeie, i-a șoptit el printre dinți.

— Răspunde, tovarășe, primești sau nu? s-a bățoșat ea.

— Noi călătorim cu acceleratul, măi femeie... Pricepi? Voi mulțumiți-vă cu „mixtul" de Vatra-Dornei — Dornișoara... E un tren mai încet, tocmai potrivit pentru voi... Abia ați făcut caș la gură. Ce întrecere poate fi între noi și voi?

— N-aveți grijă: o să ne dăm peste cap și o să ne facem și noi rost de un accelerat...

Pînă la urmă s-a prins. A semnat contractul de întrecere... Și la 7 Noiembrie dimineața, ea s-a sculat mai devreme.

— Unde te duci?

— La grafic, să văd rezultatele.

— Stai acasă liniștită, să nu-ți faci inimă rea tocmai într-o zi ca asta... a povățuit-o el.

Ea n-a răspuns. Și-a văzut de treabă. S-a dus.

După vreun ceas, el a auzit larmă în curte.

— Hei, tovarășe fruntaș! Acceleratul dumneavoastră s-a cam împotmolit! Poftiți într-al nostru că-i mai vrednic! Are viteză de 107 la sută! Al dumneavoastră numai de 105!

S-a repezit la fereastră. „Brigada de fuste" se-nșiruise în cerdac, ținîndu-se de umeri, cu Anuța la mijloc, și rîdeau. Erau toate îmbrăcate în catrințe noi-nouțe, încălțate cu cizmulițe de cauciuc, mîndre nevoie mare!

Ei, asta a fost prea din cale-afară! Să-l rîdă pe el toată colonia! Ba chiar și domnul Mazăre!... „Brigada fustelor" să bată brigada lui?! Să-i iasă porecla de „șef al trenului mixt"?

— Așa-ți trebuie! i-a șoptit domnul Mazăre. Dacă ai simțit că nu te ține cureaua, de ce n-ai venit la mine să-mi spui? Te pontam pe tine mai cu nădejde și scădeam de la ele. Ce rămînea, vindeam pe sub mînă... Impărțeam frățește...

Auzi rușine! Să audă asemenea vorbe de furt și vicleșug, el, Gheorghe Badale, muncitor de frunte, din gura unui tîlhar! Cu „domnul" Mazăre a făcut el rînduială mintenaș! Cu Anuța însă nu s-a putut răfui cum trebuie pentru rușinea ce i-a făcut-o, c-abia a deschis cearta și ea i-a și hotărît-o: „Dacă-i vorba așa, mă mut la brigada mea, la dormitor!" Și s-a mutat.

S-a mutat? Treaba ei! Să zicem c-a greșit el... Trebuia să-l ajute! Ce, tocmai ea, nevasta lui, șefă de brigadă, membră de partid să nu-l înțeleagă? Ei, iaca nu l-a înțeles... Nu-i nimic. O să vadă ea acuș cine-i bărbatu-su! Ce, a crezut că dacă-l lasă, el o să lenevească? O să-și roadă genunchii rugînd-o să-l ierte? Nu, ci dimpotrivă! Rușinea de-atunci a spălat-o! A calificat încă cinci motoriști prima. A aplicat două inițiative noi: inițiativa Chiriș și lucrul de noapte cu reflectoarele! E iarăși în frunte! Poftim, folosim și noi capul, tovarășă brigadieră. Și pentru treaba asta o să ne decoreze...!

Un ropot puternic de aplauze îl trezi din gînduri. Aplaudă și el. Directorul trustului își sfîrșise darea de seamă și acum se aplecase la urechea locțiitorului ministrului, un om smead, care zîmbea mereu, cu mulțumire.

Lui Gheorghe Badale i se părea că se află în sală doar de cîteva clipe. Privea mirat în jur, rușinat parcă de faptul că fusese atît de neatent pînă atunci. Ce s-o mai fi vorbit în darea de seamă? Nu l-o fi criticat mai la sfîrșit?...

Deodată în fața lui se opri un om cu un aparat. Fixă obiectivul aparatului asupra lui și din aparat începu să curgă un bîzîit egal, monoton.

— Ne filmează, vorbi cineva.

Pe urmă omul cu aparatul trecu mai departe și Gheorghe îl urmări cu privirea. Ia te uită! Operatorul s-a oprit lîngă „brigada fustelor". Fetele începură să rîdă vesele. Anuța rîdea și ea și-l spiona pe el cu coada ochiului.

Fără voie parcă, Badale rîse și el. „Se bucură de atîta lucru?! Asta încă nu-i nimic. Să vedem cum o să rîdeți voi mai îndată, cînd m-or decora!"...

Și... ciudat lucru: nu-i mai era ciudă pe Anuța. Dimpotrivă: îi păru bine că a filmat-o, măcar să aibă și ea o mulțumire cît de cît... Nu-i mai era ciudă pe Anuța. Dimpotrivă, se bucura de bucuria ei și de bucuria lui: l-a filmat, are să-l decoreze...

*

Locțiitorul ministrului se ridică în picioare.

— Tovarăși, rosti el zîmbind cu toată fața. Prezidiul Marii Adunări Naționale conferă unui număr de fruntași în întrecerea socialistă dintre dumneavoastră „Medalia Muncii", pentru merite însemnate în dezvoltarea producției forestiere. Această distincție...

In sală începu un freamăt puternic. Reflectoarele se aprinseră din nou, operatorul își potrivi aparatul, zeci de inimi începură să bată cu putere.

— Tovarășul Adăscăliței Petru!

— Prezent!

Gheorghe Badale se scutură ca de-un fior. Primul decorat!... Al cîtelea va fi el?...

Privi în jur și ochii i se opriră iar la Anuța. Lîngă ea răsărise, nu știu de unde, Florinte Damian. Ii tot șoptea ceva și Anuța rîdea îmbujorată. Lui Gheorghe îi fu ciudă: „E nevasta mea! De ce stă Florinte lîngă ea și n-aș sta eu, să-i șoptesc eu la ureche?..."

Să-i șoptească? Dar ce să-i șoptească? Asta-i bună! N-ar avea ce să-i șoptească?... I-ar povesti, de pildă, cum a călătorit cu... „mixtul". Nu, asta nu!... Să-i amintească întrecerea?... Mai bine ar

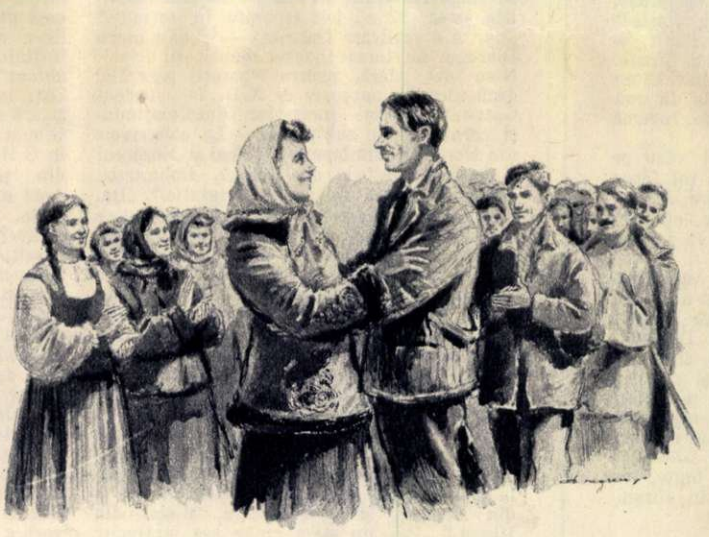

întreba-o de ce s-a-ndărătnicit şi s-a mutat de la el... Nici asta nu se poate! Unde-i mîndria lui de bărbat?! Poate-ar fi mai bine să-i vorbească despre iniţiativa cu reflectoarele... Asta, da! Ca să vadă ea că el este totuşi un om vrednic, nicidecum un... înapoiat...

— Tovarăşul Gheorghe Badale!

Sări în picioare ca împins de un resort. Intr-o fărîmă de clipă îi năvălise tot sîngele în obraz. Porni spre scenă. In urma lui se ridicară, bărbăteşte, aplauzele brigăzii lui. Se-ntoarse spre tovarăşi şi zîmbi mulţumindu-le. Aplauzele deveniră şi mai puternice. Işi aruncă privirile spre „brigada fustelor", zicîndu-şi, mîndru din cale afară: „Ei, acu' ce mai zici? Iaca cine am devenit şi fără tine".

S-aşteptase s-o vadă pe Anuţa învineţindu-se de necaz, de invidie. Cînd colo, însă, ea zîmbea şi aplauda. Il aplauda pe el. „Se făcea că nu-i pasă, ori se bucură cu adevărat?"... Lui Gheorghe Badale îi păru bine că-l aplaudă tocmai ea, dar, pe de altă parte, se înciudă băgînd de seamă că, afară de Anuţa, nici una dintre fetele din „brigada de fuste" nu-şi ostenea palmele pentru el. Stăteau toate indiferente, plimbîndu-şi privirile pe toţi pereţii, numai spre el nu.

Se gîndi să-i zîmbească Anuţei, în ciuda fetelor. Ii zîmbi şi porni, tot mîndru, mai departe.

— Tovarăşa Anuţa Badale! strigă locţiitorul ministrului, ridicînd ochii de pe listă.

— Prezent! răspunse limpede şi cald glasul Anuţei.

Gheorghe Badale rămase pironit locului. O clipă i se păru că scena prinde să se-nvîrte ameţitor. Şi în inimă începe să-l înţepe un junghi.

Din sală izbucniră alte aplauze. Le cunoscu. Erau acelea care nu se irosiseră pentru el.

Gheorghe Badale îşi muşcă buzele. Ceva amar începu să-i stăruie în cerul gurii.

Dădu să se urce pe scenă, dar auzi în spatele lui o şoaptă:

— Stai, Gheorghe, să mergem o dată...

Se-ntoarse şi se văzu faţă-n faţă cu Anuţa. Inaltă, subţirică, femeia îl privea cu ochii ei albaştri în care tremura parcă o zare de lacrimă.

— Gheorghe... pe amîndoi... ne...se grăbi femeia să arunce spre bărbatul ei o punte de împăcare.

Bărbatul simţi dintr-odată că în el se topeşte ceva, că un fior cald îi învăluie inima, că îl încearcă o dorinţă nouă: să-şi ia nevasta de mînă ca pe o iubită în primele zile de dragoste şi să urce o dată cu ea scările scenei.

— Poftiţi, tovarăşi, îi îndemnă cineva din prezidiu, şi Gheorghe Badale se feri stîngaci din drumul femeii cu mîna întinsă a aşteptare. Dar Anuţa sui sprintenă treptele şi el se grăbi s-o ajungă.

— Se conferă „Medalia Muncii" soţilor Anuţa şi Gheorghe Badale pentru succesele lor însemnate în producţie. Tovarăşa Anuţa Badale a înfiinţat prima brigadă de femei pe trust, brigadă care îşi depăşeşte norma între 15—20% în fiecare lună. Tovarăşul Gheorghe Badale a iniţiat...

Ultimele cuvinte nu se mai auziră, atît de tare vuia sala. Locţiitorul ministrului le prinse decoraţiile şi le întinse mîinile: „Vă felicit, tovarăşi, şi vă urez să le purtaţi cu cinste!"

Cei doi se întoarseră unul spre celălalt, şi se priviră adînc în ochi. In sală se făcu linişte. „S-o porţi cu cinste!" Ea îi întinse mîna. El nu putu rosti nici un cuvînt. Ii stăruia un nod în gît şi o căldură uriaşă îl învăluia. Incercă din nou să zică ceva, dar se bîlbîi.

Se uită deznădăjduit spre sală. Il văzu pe Florinte Damian. Acesta zîmbea şi-i tot făcea un semn... Işi întoarse privirea spre Anuţa. Şi Anuţa zîmbea. Zîmbea cu duioşie, cu dragoste, aşteptîndu-l, ca şi cînd i-ar fi şoptit: „Ce mai stai? Ce aştepţi?"

Gheorghe Badale îşi ridică amîndouă braţele, îşi prinse femeia între ele şi-o strînse năprasnic la piept... Şi-n clipa aceea în sală se porniră aplauze din două locuri. Din brigada ei, din brigada lui... Apoi crescură, crescură ca o furtună. Aplaudau şi cei din prezidiu, aplauda şi mecanicul de la reflectoare, aplauda şi tînărul Sireteanu, regizorul. Numai operatorul nu aplauda. Numai el avea de lucru în clipele acelea în care Gheorghe Badale îşi strîngea nevasta în braţe, ca pe-o comoară, reuşind să rostească în sfîrşit, două cuvinte:

— Amîndoi, Anuţă... Amîndoi...

Duminică după masă, acasă la Nicolae Şarpe.

Insemnări din primele zile

de Jan **VINERSAN**
strungar la S.M.T.-Miroşi, reg. Bucureşti

(Continuare din numărul 10)

Duminică, 11 aprilie

Ne-am băut cafeaua cu lapte în pat. Gras lapte. Cu doi lei şi jumătate kilogramul. Acum stăm de vorbă. Incepe Dincă din patul de lîngă fereastră: „Avem 35 de tractoare... Din astea, 32 au fost reparate în staţiune." „Da, e o realizare frumoasă — îşi dă părerea Diaconu. Au lucrat îndesat muncitorii de-aci. N-au dat afară, pentru reparaţii generale, decît alea trei motoare de K.D., la „Clement Gottwald". „Aşa — începe iar Dincă, scoţîndu-şi carneţelul de sub pernă. — La colectivele din Merişani, Zîmbreasca, Tufeni şi Mozăceni şi la întovărăşirile din Balaci, Dobroteşti, Merişani şi Rîca au plecat brigăzile." „Da, dar nu pot începe muncile... Pămîntul e încă prea moale... Nici nu s-a topit zăpada, plouă..." — intervine Poznaieş. „Bine, acum nu pot începe. Dar o să se zvînte zilele astea pămîntul — urmează Dincă. Tractoarele-s acolo; asta-i important. Şi cum se zbiceşte pămîntul, băieţii noştri îi dau bătaie." Diaconu se gîndeşte puţin: „Din cîte am înţeles, mai trebuie să plece brigăzile la colectiva din Stoborăşti..." „Stai că-ţi spun eu, că le am pe toate în carnet — îl întrerupe Dincă. — Da, la colectiva şi individualii din Stoborăşti unde e pămîntul tare şi pleacă cele trei K. D.-uri cu motoarele reparate la Bucureşti, la întovărăşirea din Tecuci-Kalinderu, la a din Ungheni şi la a noastră, d-aici din Miroşi." „Păi, nu stăm chiar aşa strălucit" — spune Poznaieş. „Nu stăm de loc strălucit — îngîn eu, sculîndu-mă din pat. Mai avem destule tractoare de expediat... Şi trebuie s-o facem iute, că vremea nu ne aşteaptă."

Ne-am îmbrăcat şi am ieşit în şosea. Strălucea soarele şi bătea un vînticel aspru care usca pămîntul ceea ce îl făcea pe Diaconu să-şi frece mîinile. Tot mergînd spre sat, ne-am întîlnit cu Traian Burcea, fierarul. „Hai noroc!" — ne-a salutat el ridicîndu-şi căciula. „Aţi ieşit în plimbare?" L-am servit cu o ţigară şi ne-am tras din drum, lîngă un gard, să mai stăm de vorbă. „Cum staţi cu munca în S.M.T., tovarăşe Burcea?" El a tras cu foc din ţigară şi-a spus răspicat: „Prost". Apoi a început să ne povestească: „N-avem scule. Şi cum să avem? Am eu uşă la atelier? Am cerut lemn s-o fac, de mi s-au lungit urechile. Mi-a dat cineva? Buuun... S-apucă Burcea de lucru. Vine unul şi cere împrumut un ciocan sau îl ia fără să mai ceară. Caută Burcea ciocanul, ia-l de unde nu-i! A doua zi, în loc de ciocan, bate cu un fier. A treia zi, cînd i-a dispărut fierul, bate cu piciorul... Uite aşa. Oamenii ăi mai mulţi sînt cinstiţi la noi. Se zbat să ţină sculele, să le îngrijească. Dar, sînt şi unii care risipesc... Că de, dacă toate sînt vraişte şi nu-i trage nimeni la răspundere... In loc să ia exemplu de la ăi care se zbat să ţină sculele S.M.T.-ului, iau exemplu de la ăi care le dau la duşman." Burcea se întărîtase. Se roşise la faţă şi vorbea cu aprindere: „Intr-o zi, acum cîteva saptamîni, ne trezim în curte cu unul Stan Ion. Chiabur din Rîca. Avea o papornițâ în mînă și-l tot căuta pe inginerul-șef. Nouă nu ne-a mirosit a bine, dar l-am lăsat. Cînd a văzut chiaburul că nu-i inginerul Ionescu în S.M.T., s-a dus încetișor la Popologu, referentul tehnic. Fiu de chiabur și ăsta. Strecurat la noi de inginer. I-a dat papornița și i-a spus s-o ducă în camera inginerului. Că știe el despre ce e vorba. Un utemist de-al nostru a prins toată mișcarea. A luat papornița și, ce să vezi? Un magnetou de la un tractor al S.M.T.-ului. Inginerul îl dăduse chiaburului pentru un motor de la o mașină de lînă. Dar chiaburul nu era mulțumit de el — pentru că avea luleaua distribuitoare pe stînga. Și-l adusese inginerului ca să ne pună pe noi să-i schimbăm luleaua pe dreapta...

Rămăsesem încremeniți. Curînd a început Diaconu: „Am auzit că raionul de partid ia acum măsuri de îndreptare. O să fie întărită organizația de partid..." „Da, știu, — a răspuns Burcea. — Bine face partidul că ia măsuri. Acum, ține-te muncă, nene... Indreaptă pe unii, învață-i alt fel..." „Parcă te-ai plînge, tovarășe Burcea, c-o să avem de lucru" — i-a spus, iscoditor Dincă. Burcea s-a uitat lung la el: „Bre, da' grozav ai ghicit-o... Taman d-andoaselea..." Am rîs cu toții tare de-am făcut-o pe-o bătrînică să se oprească mirată, cu mîna la gură, în mijlocul șoselei. Pe urmă ne-am despărțit. El se ducea la sfat. Avea treburi acolo. E deputat.

După masă am fost la horă. Am văzut o ciuleandră îndrăcită. Am vrut să mă prind și eu, dar pînă să mă hotărăsc unde să intru, s-a terminat. Pe urmă s-a pornit o păcătoasă de grindină și țăranul cu care stăteam de vorbă ne-a poftit pe la el. Diaconu și Poznaieș au vrut să vadă filmul de la căminul cultural și s-au dus. Dincă și cu mine am pornit-o spre casa lui Niculae Șarpe. Pe drum, omul ne-a povestit de-ale lui. A avut pînă de curînd numai două pogoane. Aduse ca zestre de nevastă. De curînd statul i-a dat încă trei pogoane. In folosință veșnică. Acum vrea să intre în întovărășire. Așa l-au sfătuit și un frate de-al lui, și Liță Neacșu, unchiul său, care-i întovărășit, și oamenii de pe la S.M.T.-eu. El, Niculae, s-a învoit. Că una e să-ți lucrezi pămîntul cu cai de împrumut, și să-l lucrezi prost, și alta e să-l lucrezi cu duduitoarele de la S.M.T. Dar nevastă-sa, Averia, nici nu vrea să audă. „Dacă ți-a băgat necuratu-n cap să intri la întovărășire, intră cu ălea trei pogoane noi, — i-a spus ea mai dăunăzi — dar de pămîntul nostru să nu te atingi, că zile bune nu mai ai cu mine." Niculae a făcut acum cîteva zile cerere să intre cu trei pogoane în întovărășire. Dar parcă nu-i vine la îndemînă. „Știți cum stă asta? — ne spune deschizîndu-ne poarta și alungînd dulăul. — Ca și cum aș sta cu un picior într-o groapă și cu celălalt pe o coastă." Intrăm în casă și femeia, la început sfioasă și retrasă, începe treptat să ne vorbească despre copil, despre bătătură, despre văcuța pe care au cumpărat-o acum cîteva luni. Mai stăm puțin de vorbă și vin alți musafiri: unchiul Neacșu, cu fata dumnealui. Femeia ne dă la toți scaune, face rost de niște păhărușe și ne-aduce să bem puțină țuică. Tot vorbind așa, pe negîndite ajungem la întovărășire. „De ce nu vă înscrieți și dumneavoastră?" — îl întreabă Dincă pe Niculae. Femeia sare ca arsă: „A făcut cerere pentru trei pogoane. Ajungă-ne. Să vedem ce scofală s-o alege și din astea..."

Căutăm s-o convingem de foloasele întovărășirii. Noi cu bărbatu-său pe deoparte, moș Neacșu Liță pe de altă parte. Ea, nimic. O ține una și bună că statul vrea să-i ia pămîntul. „Păi, dac-ar fi așa, țață Averia, ce rost ar fi avut să vă dea aste trei pogoane?" — sare Dincă. Ea rămîne încurcată.

Bărbatu-său rîde înveselit. Se pare că Dincă i-a dat un nou argument, care lui nu-i trăsnise prin minte. Pe urmă începe moș Neacșu: „Hai, fa, Averio, cum e cu porumbul? Voi ați scos anul trecut 700 kile la hectar. Eu, la întovărășire, am luat 1300 de kile... Păi, se potrivește? Dar cu soreanca? Cît ați scos voi și cît eu?"

Vorbim cu toții, căutăm să-i arătăm în fel și chip, se face seară, dar ea tot îndărătnică a rămas. „Putem să vă mai călcăm bătătura?" — o-ntreabă Dincă la despărțire. „Veniți cînd voiți, oameni buni" — ne spune și ne petrece cu bărbatu-său pînă la gard.

„Păi, să știi c-o să venim" — ne spune Dincă, mie și lui moș Neacșu în timp ce ne depărtăm. „Nu ne lăsăm, tățico, pînă nu i-oi da dreptate lui bărbatu-tău".

Pe drum, moș Neacșu ne povestește despre întovărășire și despre lucrările făcute de S.M.T. „Au venit pe tarlalele noastre unii tractoriști buni cum e Florea Sain, Anghel Buzescu. Ăștia ne-au făcut lucrări de mai mare dragul. Dar au fost și alții, care ne-au lucrat — de nas să le fie. Cum e Petre Florian. Ăștia ce-au făcut? Noi le-am spus să are de-a curmezișul, ca să distrugă haturile mai bine. Ei parcă nici n-au auzit. Au trecut cu plugurile pe lîngă haturi și le-au lăsat așa. La calitatea arăturii nici nu s-au gîndit. Acum cred c-or să lucreze mai bine. Că i-am muștruluit vîrtos. Să vedem... Zilele astea trebuie să vină cu cultivatoarele... pentru 40 de hectare pe care ni le-au arat astă-toamnă. Că vrem să punem porumb pe ele. Poate-o să punem în cuiburi așezate în pătrat..."

Ne-am despărțit de moș Neacșu în fața curții lui și am venit acasă. La culcuș. S-au întors și Poznaieș cu Diaconu de la film. Uite-ne pe toți lîngă sobă, uscîndu-ne hainele. Mîine primul lucru pe care-l facem e să cerem pufoaice. Că altfel ne prefacem în stalagmite ambulante.

Luni, 12 aprilie

A venit din nou iarna. Ninge îndesat. Noroc că ne-am luat pufoaice. Iată-ne în atelier. In prima zi de lucru. Lui Dincă i s-a dat să încarce cu sudură electrică o axă de la o cisternă de benzină. Poznaieș, Diaconu și cu mine ne ocupăm de strung.

Ne-am împărțit munca. Poznaieș demontează lagărele și axul. Diaconu ajustează suportul și căruciorul. Eu mă ocup de masa fixă. Pare foarte simplu, dar nu e așa. Diaconu nu găsește pilă-cuțit. Poznaieș caută prin tot S.M.T.-ul un rulment de presiune. Eu nu găsesc șmirghel.

Tot umblînd să caut trec pe lîngă bor-mașină. Un om înalt — am auzit pe urmă că-l cheamă Oprea Zamfir — se chinuiește să găurească un atelaj. Șpiralul — unul gros — se învîrtește în piesă cu furie, scrîșnește și scoate fum. I-a pus Zamfir apă, dar el tot greu merge. „Nu-i ascuțit șpiralul, tovarășe dragă" — îi spun. Zamfir se uită înciudat la mine, tace mocnit, se șterge cu mîneca pe frunte și-mi zice în batjocură: „Bine c-ai venit dumneata de la oraș, să mă înveți pe mine, prostul de la țară".

Ce-am vrut eu și ce-a ieșit! „Ai înțeles greșit, tovarășe — îi spun, uitîndu-mă drept în ochii lui. — Nu mă cred deștept și nici pe dumneata prost. Ți-am dat un sfat. Poate și dumneata ai să-mi dai într-o zi. Și-am să ți-l primesc". Eu vorbeam, dar el se făcea că nici n-aude. Pe urmă, văzînd că nu izbutește să găurească cu șpiralul ăla, l-a scos, l-a pus pe masa bor-mașinii și a băgat în mandrin unul mai subțire. Am luat atunci pe tăcute șpiralul gros și am început să-l ascut la polizor.

In viața mea n-am făcut treaba asta cu mai multă grijă și emoție. L-am ascuțit, i l-am pus tot pe tăcute înapoi pe masă și m-am dus lîngă strungul meu.

Cînd m-am uitat peste vreo cinci minute spre bor-mașină, l-am văzut pe Zamfir lucrînd cu șpiralul ascuțit de mine. Nu mă laud, dar mergea grozav. Mi-a părut bine și mi-am văzut de treabă. Peste vreo două ore, cînd începusem să montăm strungul la loc, îl văd pe Zamfir că vine spre mine. Mă trage puțin deoparte, tușește și-mi zice încurcat: „Știi... m-am gîndit că... poate vrei să-mi ascuți și șpiralul ăsta". „Cu plăcere — i-am răspuns. — Poate te-oi ruga și eu pe matale să mă ajuți într-o zi". M-am dus iute la polizor și i-am ascuțit șpiralul. Nu-și deslipea ochii de la mîna mea. „Te pricepi" — mi-a zis, luîndu-și șpiralul. „Acum mă pricep... dar la început n-am avut habar. Am învățat, că nu-i mare filozofie" — i-am răspuns și, pe nesimțite, i-am explicat cum se procedează. La sfîrșit a îngăimat ceva și și-a văzut de treabă.

Eram vesel. Cucerisem două redute: apropierea de Zamfir și îmbunătățirea funcționării strungului. Căci reușisem să luăm jocul axului — deci puteam să iau un șpan mai drept — luasem jocul căruciorului mobil — deci nu mai vibra suportul cuțitului — și făcusem rost de curele mai bune.

Spre sfîrșitul lucrului dau să-i cer o cheie lui Diaconu. Ia-l de unde nu-i. L-am găsit tocmai lîngă menghină.

Lucra la niște lagăre împreună cu un băiat înalt, cu mustăcioară.

M-am apropiat de ei. „Vezi ? — îi spunea Diaconu — dacă nu ajustezi și punctele tari și te rezumi numai la suprafațele cuzineților, nu se pasuiește exact. Uite colea. La atingere are puțin joc, și nu e bine. Se uzează lagărele, vilbrochenul... „Vrei să-ți arăt o șmecherie?" „Băiatul" s-a uitat la Diaconu, la mine, la lagăre și, zîmbind, a convenit. „Uite, vezi? — a început Diaconu — tragi de bielă din poziția de sus și dacă face o tură și vine înapoi, sus, înseamnă că ai ajustat tocmai cît trebuie. Așaa... Vezi?" Băiatul a dat din cap și noi am plecat. In urma noastră experimenta singur metoda dată de Diaconu.

„Ce facem cu piesa asta? O lăsăm așa?" Infrățiți în muncă, înfruntînd împreună greutățile, Gh. Voicu (dreapta), Ion Diaconu (în mijloc) și Gluță Poznaieș sînt hotărîți să termine pînă seara montarea K.D.-ului.

A sunat de terminarea lucrului. Ne strîngem piesele, așezăm sculele, curățim locul unde am lucrat. Un tînăr de-alături aruncă o cheie și un clește spre colțul atelierului și dă fuga spre ușă. „Măi tovarășe — îl strigă Poznaieș — matale, matale, da. Ia' vino-napoi". Băiatul se uită cu mirare. „Păi bine, măi tovarășe, — începe Poznaieș — nu ți-e milă ție de sculele alea de le-ai aruncat așa? Cu ce lucrezi mîine, poimîne?" Băiatul — am aflat că-i zice Stan Predescu — se face roșu ca sfecla. Ia cheia și cleștele de jos, le pune pe banc, se uită încruntat la noi și dispare...

La cantină am mîncat iar ciorbă și mîncare de praz. „De ce nu mai faceți și altă mîncare?" — o-ntreabă Dincă pe bucătăreasă. Ea dă din umeri amărîtă: „Peste patru-cinci zile scăpăm și de praz... Să vedem atunci ce-om mai găti..."

„Păi, cum „scăpăm"? De ce? Cît praz a fost?" — se miră Poznaieș. „A fost el mult, dar vezi că s-a furat. Noi punem seara semn la el și dimineața semnul nu mai este..." „De ce nu încuiați ușa?" sugerează Diaconu. „Păi, vezi... că nu putem..." — răspunde fata încurcată — că nu avem ușă." Rîdem cu toții, rîde și fata. Dar nu-i de rîs. Intr-atît s-a cuibărit aici vraiștea, că fetei i se pare mai firesc să pună semn și să dispară, decît să aibă ușă și s-o încuie. Pe urmă aflăm că S.M.T.-ul are o gospodărie anexă de toată frumusețea. Și ne dăm

„Ia descurcați drumul, vrăbioilor", le spune „badea", tînărul tractorist Stan Predescu, voinicilor cetei. Și după ce puștii se duc la alt tractorist, el, împreună cu Gluță Poznaieș (stînga), continuă lupta pentru degrizarea motorului.

seama că nu-i gospodărită cum trebuie. Diaconu — șahist și matematician de forță — face bucătăresei și cantinierului o socoteală. Să le arate că cu 300 lei pe zi — suma care se strînge de la toți cei ce mănîncă la cantină — se poate găti și altceva decît praz. Mîncare bună, cu carne. Ei nu zic nimic. Sperăm însă să ia măsuri.

Afară nu mai ninge, dar frigul nu s-a domolit. Oamenii trec grăbiți prin curte, pe șosea. Numai copiii nu se sinchisesc. Au ieșit de la școală și s-au grămădit în spatele stațiunii. Să vadă tractorul lui Predescu, în rodaj. „Uite, mă, eșapamentul — începe unul. — Hai bade? Nu-i ăla eșapamentul?" Badea, Stan Predescu — să aibă vreo cinci ani mai mult decît cîrnul cu cravată roșie — e ocupat. Și-i răspunde scurt: „Este". „Ăla e radiatorul, mă — începe iar cîrnul.— Hai, bade? Ăla nu-i radiatorul?" „Este" — îi răspunde tractoristul. „Uite și pompa de injecție, mă. Bade, nu-i așa că aia-i pompa de injecție?" „Ia descurcați drumul, vrăbioilor! Eu mor că mi s-a gripat motorul și trebuie să intru mîine, poimîine, în teren — și voi mă bateți la cap." Vrăbioii tac toți. Deodată se aude glasul viteazului cetei: „Hai, mă, la alt tractorist. Că badea-i gripat."

Marți, 13 aprilie

Nu s-a zbătut degeaba tractoristul care a intrat ieri pe ușa atelierului și l-a zorit pe mecanic să-i termine radiatorul. Uite-l acum, — nu-i nici șase dimineața — împreună cu brigada, cu tractoarele și vagonul-dormitor, în șosea. Pleacă la întovărășirea din Kalinderu-Tecuci. In zgomotul ăsta asurzitor de motor dezlănțuit, alături de caravana asta modernă de mașini pe roți și șenile, în emoția nemărturisită a acestei clipe atît de așteptată, șeful de brigadă, înconjurat de tractoriști, pare un mic căpitan de oaste dintr-o legendă vitejească: „Să fim atenți cu tractorul ăsta... Cultivatorul l-am luat... Pături avem destule... Semănătoarea, am vorbit să ne-o aducă cu rutierul... Voi ați mîncat? Atunci, pornim!" Și caravana pleacă zguduind aerul, șoseaua...

„Pilaf cu carne de vițel... Așa da, zicem și noi... Vedeți că se poate găti și mîncare bună?"

Bem cafeaua și intrăm în atelier. Eu am de strunjit astăzi o grămadă de șuruburi, de piulițe. Diaconu se ocupă de un rutier. Dincă, Dumitru Ion și Poznaieș lucrează la șasiul unui I.A.R. Reparația e foarte întîrziată și brigada trebuie să plece la Ungheni. La răstimpuri mă uit la ei. Lucrează cu înfrigurare.

Peste puțin s-a stîrnit agitație: a sosit autocamionul de la București cu motoarele K.D.-urilor reparate la „Clement Gottwald". Am ieșit cu toții să ajutăm la descărcat, la montarea pe șasiuri. Prinse în macara, motoarele străluceau în soare. Pe lîngă ele forfoteam noi, agitați, nerăbdători. Gheorghe Voicu dirija descărcarea: „Mai încolo, trage înapoi, mai încoace". Unul mititel — tractoriștii noștri sînt toți atît de tineri că ți-e greu să-i deosebești — se tot uita la motorul prins în macara. Era atît de absorbit, încît nici nu observa că-l privim. La un moment dat, lanțul macaralei s-a izbit de motor. Și atunci tractoristul a sărit ca ars: „Mai încet, bre tovarășe...Ce-i faceți? Imi distrugeți motorul, bre!" Era atît de drăguț în grija lui, că-mi venea să-l iau în brațe, ca pe Jenică, și să-i promit că-l sui pe K.D...

Pe urmă, după ce-am montat motoarele pe șasiuri, ne-am dus în atelier să ne apucăm de lucrul lăsat. Cînd am trecut pe lîngă ușă m-am oprit. Doi oameni ciocăneau la ea, îi puneau balamale, un ochi de geam. „Ce faceți, tovarăși?" — i-am întrebat. „Reparăm ușa... După lucru se încuie... Păi, cum? Să stăm așa, vraiște?"

Curînd a sunat încetarea muncii. Diaconu se prezintă bine la bilanț. Dumitru Ion, Poznaieș și Dincă mai au puțin și vor să termine.

Soarele asfințește. Oamenii încep să lase lucrul. Acum trecem la muncă voluntară, să strîngem piesele risipite prin curte. Așa cum ne-am propus în ședință. Hai, tovarăși! Așa, gospodărește. Incepem?...

Miercuri, 14 aprilie

Ca să vezi cum își schimbă omul felul de a vedea lucrurile. Puțin îmi păsa pînă acum cîteva zile dacă plouă sau dacă-i senin. Imi luam galoșii sau ochelarii de soare și-mi era totuna. Și vezi? De cînd sînt aici nu doresc altceva decît să stea ploaia și să se zbicească pămîntul. Ca să intre tractoarele în cîmp. Și uite c-a stat ploaia, a apărut soarele și acum bate un vînticel uscat care ne-nviorează pe toți. Prin toată stațiunea — începînd de la birouri pînă-n fund la fierărie — aleargă acum o veste: ai noștri au intrat în cîmp la Mozăceni, la colectivă! Fac cultivația!

Ne bucurăm cu toții și întețim lucrul. Să dăm iute drumul la tractoarele care mai sînt în stațiune.

Dincă, Diaconu, Poznaieș, împreună cu Voicu și Ghimpețeanu sînt în formă. Au preluat cele trei K. D.-uri montate ieri pe șasiuri și acum vor să se apuce de ele. Brigada trebuie să plece neîntîrziat la Stoborăști. Iși pregătesc piesele, sculele. De pe o stivă de lemne, Ionel Alexandru — tractoristul care se îngrijea ieri să nu-i fie izbit motorul — se uită posomorît la ei. „Ce ai, mă băiete, de ești amărît?" — îl descoase Dincă. El dă din cap și spune cu multă amărăciune: „Nu mă poate ajuta nimeni. Așa mi-e norocul. Spart în fund... Intotdeauna termin cel din urmă... La coadă. Să vezi că și acuma tractorul meu o să fie gata ultimul dintre toate trei..." Dincă se preface și el amărît. Pentru o clipă. Apoi se uită la Ionel, la K.D.-ul lui, și-i spune deodată: „Azi o să fie al tău gata întîi". Băiatul îl privește pe Dincă întocmai ca pe un vrăjitor. Pe urmă vede că omul n-are barbă, nici bețigaș fermecat în mînă și dă nemulțumit din cap. „Ascultă, Ionele — începe Poznaieș — tovarășul ți-a promis că tractorul tău o să fie gata ăl dintîi. Și ce promitem noi, e lege. Dar pentru asta trebuie să ne ajuți. Să ne cauți scule, piese..." Ionel începe să creadă. Se uită la fiecare ca să se convingă, și deodată, ca pus pe arcuri, sare de pe stiva de lemne și-i întreabă înveselit: „Ce scule vă trebuie?"

Acum s-au apucat cu toții de tractorul lui Ionel. Și el aleargă, caută, se zbate, vine și iar pleacă, cu ochii strălucitori.

Mergem la masă. Azi nu mai e praz. E supă bună și pilaf cu carne de vițel. Grozavă-i critica. Cei care se ocupă de cantină s-au pus pe roate și au descoperit că, cu 300 de lei pe zi pot găti și mîncare bună. Dacă nu stau cu mîinile în sîn.

Mîncăm cu poftă și ieșim în curte. Pe cerul senin aleargă nori albi. Sîntem încă în pauză și mă las o clipă visării. Ce-ar fi să fie și ai mei aici? Adriana, Jenică... I-aș explica pe de-a rîndul piesele K.D.-ului... Am colinda împreună serile de vară, am prinde licurici și am asculta cîntecul mierlei... Am bea lapte proaspăt și ne-am juca de-a baba-oarba pe tăpșanul din spatele S.M.T.-ului...

„Ia-le, mă, de jos" — aud deodată și mă trezesc din visare. In dreapta mea, Stan Predescu tractoristul pe care-l criticase ieri Poznaieș, muștruluiește acum pe altul care a aruncat niște scule pe jos. Mă fac că nu-i bag în seamă și trec mai departe. „Mai mare rușinea, mă — aud din spate vocea lui Stan — de-aia-i codaș S.M.T.-ul nostru. Că lucrezi tu aici". Ajung în fața atelierului și mă uit înapoi. Predescu a dispărut. Muștruluitul se uită în stînga, în dreapta și, convingîndu-se că e singur, se apleacă și ridică sculele...

Mai sînt cîteva minute pînă la terminarea lucrului, dar eu mai am puțin. Apare Dincă: „Ai văzut?" „Ce să văd?" „Uite" — îmi spune și mă duce la ușă. In mijlocul curții, pe unul din cele trei K.D.-uri evoluează plin de veselie Ionel. „Salutare! — îi strig. — Cum e?" Imi flutură mîna și-i aud vocea subțirică peste duduitul tractorului: „Al meu a fost gata primul! Acum sînt toate trei! Mîine dimineață plecăm la Stoborăști!"

...A sunat încetarea lucrului. Ușile atelierelor s-au închis. Mîncăm, ne spălăm și ne facem proiecte pentru seară. Dincă vrea să stea de vorbă cu șoferul. Eu, Diaconu, Poznaieș și Drăghici o pornim la plimbare pe șoseaua scăldată de lună.

Trag în piept mirosul ușor de vreascuri aprinse și aud din spate vocea lui Diaconu: „E mai greu decît la uzină... Ai bătaie mare de cap... Dar ai satisfacție mai mare... Nu?"

Surîd. Surîde și Drăghici. Și parcă și luna surîde...

Din LUCRĂRILE lui Grigorescu

În numărul de faţă oferim cititorilor noştri cîteva noi reproduceri după lucrările lui Nicolae Grigorescu, în care regăsim unele trăsături caracteristice ale operei acestui mare artist.

Nicolae Grigorescu s-a apropiat cu multă căldură şi înţelegere de locuitorii satelor noastre, dînd o serie de portrete, printre care chipul acestei „Ţărănci voioase" ocupă un loc însemnat. Figura luminoasă a acestei ţărănci, gingăşia şi expresivitatea zîmbetului ei, gestul plin de semeţie cu care îşi aruncă capul într-o parte, ducîndu-şi mîna spre spate, conturează puternic personalitatea acestei fete.

„Carul cu boi", pe care îl reproducem aci, face de asemeni parte dintr-o serie întreagă de tablouri închinate vieţii ţăranului. In acest tablou, Grigorescu zugrăveşte ca nimeni altul mersul molcom al plăvanilor, prin colbul drumului de ţară.

Despre tabloul „Turci prizonieri" criticul sovietic A. Tihomirov spunea pe drept cuvînt că reprezintă „o încercare de caracterizare psihologică realistă". In timpul războiului pentru independenţă, pe care Grigorescu l-a trăit în mijlocul ostaşilor, artistul a cunoscut aceşti prizonieri pe care-i vedem evocaţi cu atîta măiestrie pe pînza reprodusă alăturat. Este remarcabilă fineţea psihologică cu care artistul a surprins şi a redat două caractere şi două stări sufleteşti cu totul diferite: în timp ce chipul prizonierului din stînga rămîne copleşit de tragismul soartei lui, prizonierul din dreapta are o privire mai limpede, îndreptată întrebător înainte.

Cel de al patrulea tablou pe care îl reproducem — „Bălăioara" — vădeşte influenţa pe care au exercitat-o asupra artei lui Grigorescu, operele şi stilul vechilor maeştri. Contrastul izbitor dintre fondul întunecat şi luminozitatea chipului acestei fetiţe pline de drăgălăşenie, în părul căreia se joacă şăgalnic o rază de soare, este concludent în acest sens.

MIHAIL IVANOVICI GLINKA

— 150 ani de la naştere —

Se împlinesc, la 1 iunie, 150 de ani de la naşterea marelui compozitor rus Mihail Glinka, pe drept cuvînt socotit „părinte al muzicii ruseşti". Creaţia acestui compozitor era atît de populară în Rusia, încă din secolul trecut, încît chiar de pe atunci oamenii de cultură înaintaţi nu pregetau să-l socotească printre cei mai mari compozitori universali.

Glinka a enunţat în mod magistral unul din cele mai însemnate principii ale realismului în arta muzicii: „cel care creează muzica este poporul, compozitorul o aranjează doar", şi a ilustrat acest principiu cu o deosebită fidelitate în întreaga sa operă. De aceea, Glinka, prin legătura sa organică cu creaţia populară, a rămas unul dintre cei mai proeminenţi reprezentanţi ai realismului muzical din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

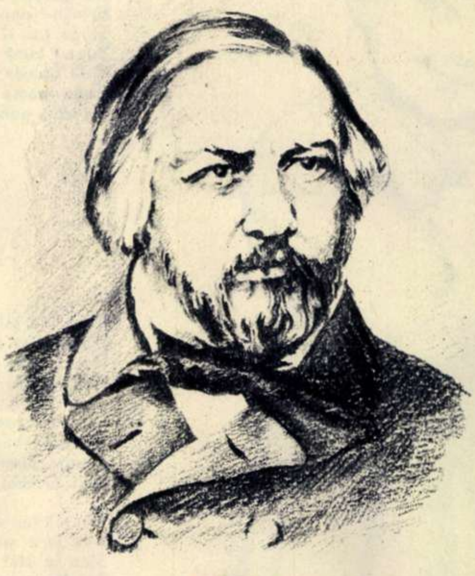
M. I. Glinka

Unul din cele mai mari merite ale lui Glinka este de a fi întemeiat opera naţională rusă.

Opera pătrunsese în Rusia încă înainte cu un secol, adusă mai întîi de trupele italiene, apoi de cele franceze. Dispreţuind cultura naţională strîns legată de popor, aristocraţia rusă ţinea în mare stimă aceste spectacole, făurite pentru gusturile exploatatorilor şi interpretate de artişti străini, în limbi străine. De aceea, încercările de a se crea un teatru muzical rus — încercări timide şi ţinînd mai ales de genul uşor al vodevilului — au fost de la început înnăbuşite. Abia la începutul secolului XIX încep să apară încercări de a se crea o operă rusă autentică, cu caracter eroic, cîntată în ruseşte şi cu subiecte luate din viaţa rusă. Dar muzica acestor spectacole era compusă de compozitorii italieni, singurii stimaţi la curte. Muzica creată de aceşti compozitori, fără nici o legătură cu muzica poporului rus, nu putea mulţumi publicul cu idei progresiste.

In această situaţie, Glinka creează două opere, monumentale prin concepţia ce stă la baza lor, de o uriaşă însemnătate atît pentru istoria muzicii şi culturii artistice ruse, cît şi universale: „Ivan Susanin" şi „Ruslan şi Ludmila". Ele reflectă în chip diferit, dar la fel de minunat şi de veridic, realitatea rusă, în ceea ce avea ea mai tipic în epoca respectivă. „Ivan Susanin" a devenit prototipul operei istorice eroice populare, „Ruslan şi Ludmila" acela al operei legendare, cu imagini din basmul rus şi oriental, dar şi cu tablouri vii din viaţa poporului. Tradiţia acestor două opere a fost continuată şi dezvoltată de-a lungul întregului drum glorios al operei ruse în secolul XIX.

Reprezentarea operei „Ivan Susanin" în anul 1836 a marcat data memorabilă a creării operei naţionale ruse. Prin realizarea acestei opere, Glinka împlinea cele mai arzătoare năzuinţe ale maselor largi care cereau o operă naţională. In această operă s-au manifestat într-un mod pronunţat trăsăturile cele mai însemnate ale gîndirii creatoare ale lui Glinka, dezvoltate în atmosfera politică determinată de avîntul patriotic care a urmat războiului din 1812, de răscoala decembriştilor şi de revoltele ţărăneşti din anul 1830.

Despre această lucrare, Odoevsky, un critic contemporan cu Glinka, spunea că: „Prin opera „Ivan Susanin" s-a rezolvat o chestiune importantă pentru artă în genere şi pentru arta rusă în deosebi şi anume existenţa operei ruse, a muzicii ruse... Cu opera lui Glinka apare ceea ce de mult caută şi nu găsesc cei din Europa: un nou element în artă. Totodată se deschide acum o nouă eră, era muzicii ruse."

Pagină de manuscris din caietul cu planul iniţial al operei „Ruslan şi Ludmila"

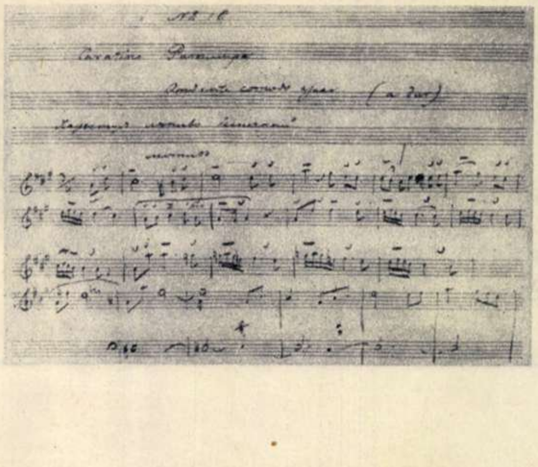

Aducînd în centrul acţiunii un ţăran, arătînd înaltele calităţi morale ale poporului şi scoţînd în relief specificul cîntecului popular, Glinka nu putea fi pe placul cercurilor aristocrate, care şi-au manifestat nemulţumirea calificînd muzica sa drept „muzică de surugii". In timpul creării operei, curtea şi ţarul s-au amestecat direct, obligînd pe compozitor să accepte ca libretist un scriitor fără talent, dar servil slujitor al tronului, baronul Rosen. Glinka a fost nevoit să accepte un libret fals şi plat, un titlu impus: „Viaţa pentru ţar!" Dar muzica lui Glinka era departe de a reprezenta vederile strîmte ale cercurilor din jurul curţii. Ca dovadă stă faptul că o bună parte din muzică a fost creată sub impulsul ideilor compozitorului, încă înainte de a fi avut libretul. Ceea ce spune în această privinţă Glinka este edificator:

„Imaginaţia mea a luat-o înaintea libretistului. Dintr-o dată s-a născut în mine planul întregei opere... o mare parte din teme şi chiar detaliile prelucrării mi-au năvălit de-o dată în minte". Şi mai departe: „In primăvara anului 1835 baronul Rosen a pregătit cuvintele... A avut mult de lucru: cea mai mare parte a muzicii era compusă şi el a fost nevoit să adapteze cuvintele la muzică".

Un merit nu mai puţin însemnat îl are Glinka în făurirea muzicii simfonice ruse. Deşi creaţia sa simfonică nu cuprinde multe lucrări, ea se distinge prin logica deosebită şi conciziunea tratării simfonice, prin strălucirea orchestrală, dar mai ales prin esenţa sa populară, realistă, prin faptul că la baza lucrărilor sale simfonice stau teme muzicale luate din folclor şi valorificate prin mijloacele ample de expresie ale muzicii simfonice, teme redînd imagini din viaţa poporului. Astfel de lucrări simfonice sînt strălucitele compoziţii: „Kamarinskaia", „Hota aragoneza", „O noapte la Madrid" (aceste două lucrări pe teme populare spaniole îşi au obîrşia într-o călătorie îndelungată a compozitorului în Spania) „Vals-fantezie", Uvertura la piesa „Kneazul Holmski", precum şi uverturile şi baletele la cele două opere ale sale.

Rimski-Korsakov, unul dintre cei mai mari orchestratori ai tuturor timpurilor, mărturiseşte că la baza dezvoltării atît de bogate a orchestrei de către şcoala muzicală rusă din a doua jumătate a secolului XIX, au stat tocmai procedeele de orchestraţie ale lui Glinka, iar Ceaikovski, vorbind despre „Kamarinskaia", spune: „In această piesă este cuprinsă întreaga dezvoltare ulterioară a muzicii simfonice ruse, aşa cum este stejarul cuprins în ghindă".

Şi în domeniul romanţei, Glinka a fost un deschizător de drumuri. Cu el începe şirul acelor mari compozitori: Dargomîjski, Mussorgski, Borodin, Balakirev, Kui, Rimski-Korsakov, Ceaikovski, ş. a. — care au făcut să strălucească romanta în sec. XIX. In romanţele lui Glinka se oglindeşte excelent atmosfera poetică a creaţiilor marelui său contemporan, Puşkin.

Apărut într-un moment în care marele popor rus dobîndea conştiinţa înaltelor sale calităţi, Glinka nu numai că a deschis drumul măreţei şcoli muzicale ruse care s-a dezvoltat în secolul XIX, dar a şi arătat tuturor şcolilor muzicale naţionale care s-au dezvoltat ulterior, de la şcoala cehă şi norvegiană pînă la şcoala spaniolă, ungară şi romînă, calea pe care trebuie să meargă.

Const. BUGEANU
Dirijor şi compozitor

Pentru COPIII NOŞTRI

MOFTUROSUL

Ionuţ tot bosumflat e:
Morcovii nu-i plac şi pace!
Deşi-i doar o gîgîlice,
Sora lui, Mălina, îi zice:
– Ori îţi place, ori nu-ţi place,
Morcovii mănîncă-i, frate!

Mofturos e băieţaşul!
Altul mai lingav ca dînsul
Nu găseşti în tot oraşul.
Brînza-i ocnă, searbăd caşul
Şi pe loc îl umflă plînsul.
Supa-i bună de spitale.
Ce-i bolnav? El vrea sarmale!
Biata mama nu mai ştie
Ce să-i pună-n farfurie!

Tata stă a supărare:
– Morcovii fac numai bine.
Sfecla iar. Au vitamine
Şi te-ajută să creşti mare.

– Ştii ce, tată?
Zice şugubeaţa fată,
Cu privirile şirete:
Dacă morcovii îi lasă
Şi se scoală de la masă,
Hai să-l cheme morcovete!
Rîd cu toţii, rîd cu sete.

Ca să scape de poreclă,
Ionuţ de-atunci mănîncă,
Chiar din farfuria-adîncă,
Fără nazuri, morcovi, sfeclă.

IONUŢ ARE O SORĂ

Ionuţ, cu talpa toată,
Calcă dîrz şi bătăios.
Nu-i cocon crescut în vată,
Fără vlagă, somnoros.

Cine i se-mpotriveşte?!...
Să-ndrăznească dacă vrea!
Scoate pieptul, voiniceşte:
Nu-i brînzoi, nici acadea!

Cu Mălina – surioara –
Insă tare mult se-mpacă,
Stau la sfat şi stau la joacă
De din zori şi pînă seara.

Părul ei miroase-a luncă
Şi albaştri-s ochii ei:
Cînd priveşte, parcă-aruncă
Un potop de stînjenei.

Cum e gingaşă şi mică,
Ionuţ în grije-o are:
Să n-o-nţepe vreo urzică,
Nici Samson s-o latre tare.

El o apără! Vedeţi-i
Nasu-n vînt, de semeţie!
Nu-i băiat ca toţi băieţii,
E bărbat, nu jucărie!

Dar, oricît vrea să se crează
Că vîrtos e dumnealui,
Cînd se-ntoarce c-un cucui,
Tot Mălina mi-l panseazăǃ

Şi oricît se-arată dînsul
Voinicos din cale-afară,
Cînd mănîncă vreo papară,
Tot Mălina-i şterge plînsul!

George DUMITRESCU

DOUĂ INIMI

A intrat o rîndunică
Pe fereastră, din greşeală –
Şi priveşte buimăcită
Cu-ochişorii de cerneală.

S-a izbit întîi de lampă,
De perete şi oglindă.
Nu i-a fost prea greu fetiţei,
Ca-ntr-o copcă-n pumni s-o prindă.

Şi-acum stă, cu tîmpla-i lină
Şi cosiţa-i bălăioară,
Drăgăstos plecată peste
Sperioasa ei comoară.

Tic-tac-tic! bat două inimi
Furtunos, deopotrivă.
Şi-a deschis fetiţa pumnul,
Fiindcă-i tare milostivă...

Cip-cirip! se-aude-n stradă
Cîntul micii zburătoare...
A scăzut lumina-n casă
Sau afară-i prea mult soare?

Cip-cirip! din nou se-aude,
Iar fetiţa cată-n zare:
C-un ochi rîde, c-a lăsat-o,
Cu-altul plînge – că n-o are...

Ghicitori

Cu praf de soare, măiestrit stropite,
Am două aripioare.
Nu-s un hoinar,
Sînt un poştar
Şi duc, prin văi şi luncile-nverzite,
Un zvon, din floare-n floare:
„Este iară
Primăvară!"

(Fluturele)

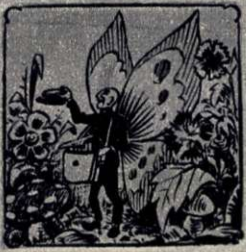

Cocoţate, sus, pe sfori,
Noaptea ne ascundem faţa
Şi cînd ne trezim, în zori,
Spunem: „Bună dimineaţa!"

(Zorelele)

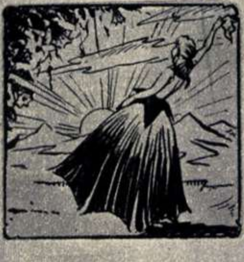

Pietre mici şi măricele
Imi sînt scări, de sus din munte...
In păduri şi în vîlcele
Şuşotesc cui vrea s-asculte...

(Rîul)

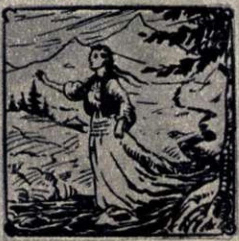

Totdeauna sînt acasă
Şi de ploaie nu îmi pasă...
Merg încet, dar chibzuit:
Pe-unde trec, las drum albit...
Am şi coarne
Şi le fac
Lungi sau scurte,
După plac!

(Melcul)

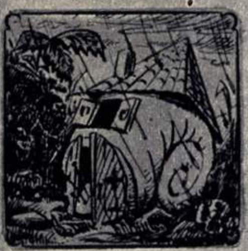

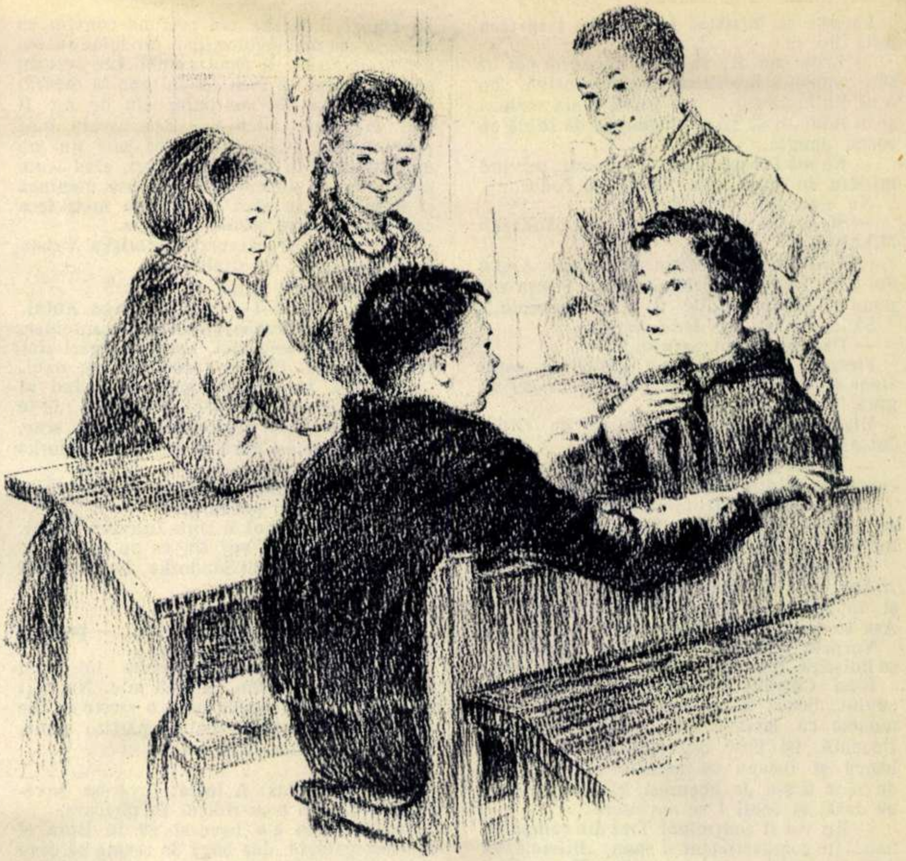

CANTONIERUL

povestire de Sándor **FODOR** (Cluj)

Ilustraţii de N. BIŢAN

Pentru că învăţătoarea fusese chemată la sfatul popular într-o chestiune urgentă, copiii din clasa a patra rămăseseră singuri, o vreme. Elevii au repetat cît au repetat lecţia dată de învăţătoare, apoi au început să-și caute de joacă, să stea de vorbă, se înțelege, în liniște, ca să nu se audă dincolo, în clasa a cincea, unde preda învăţătorul Bela Nagy, un om supărăcios căruia nu-i place gălăgia.

— Uite ce mi-a adus tata! Și Ferike Antal arătă celor din juru-i bocancii săi cei noi. Din ăștia nu se văd nici chiar la oraș...

Tatăl lui Ferike lucra dulgheria pe un șantier și venea acasă tot la două săptămîni. Iși făcuse obicei s-aducă întotdeauna un dar fiului său.

Copiii cercetară cu priviri pline de curiozitate bocancii. Nici vorbă, fiecare dintre ei avea bocanci, dar așa de frumoși ca ăștia, cafenii și cu cusături pe ramă, n-avea nici unul. Ș-apoi să vezi potcoavele! Incrustate în talpă, n-aduceau nici un ponos podelelor, dar cînd Ferike își lovea deodată călcîile, era o adevărată plăcere să le asculți cum sună. In ochii admiratorilor se citea uimirea și o dorință pe care o exprimă mai întîi Beluska Csáki:

— O să-i spun tatii să meargă și el la șantier...

— Degeaba-i spui — îl lămuri, atotștiutor, Ferike. N-o să stea prea mult acolo. Pe toamnă și alde tata se întoarce acasă. Dar după aceea... sst! — (Asta voia să însemne că va urma îndată destăinuirea unei mari taine). — Cum se termină acolo cu lucrările de dulgherie, vin aici, ca să construiască noua cale ferată...

Despre noua cale ferată — auziseră cu toții. Cine va voi să meargă cu trenul la raion, nu va mai trebui să ocolească...

Totuși, vestea lui Ferike răscoli pe ascultători...

— O să treacă chiar prin fața porții noastre, se lăudă Balazska Fodor, adăugînd ca supremă dovadă: și acum se află acolo jalonul...

— Eu am văzut, — începu Sàndor Mihàly — am văzut cînd au măsurat inginerii cu lenia...

— Taci, mă, doar nici n-au măsurat cu lenia... se sfătoși Ianos Istvànka.

— Da' cu ce, hai? Cu ce, dacă ești atît de deștept?...

— Cu d-alea... cum să spun... care au o mașină de privit cu ochiul. Unul trage cu ochiul, iar celălalt vîră parul roșu-alb în pămînt!

In această chestiune căzură de acord.

Fetele, care într-o liniște desăvîrșită lucrau cu iglița sau desenau, nu prea luaseră în seamă discuția băieților. Dar acum, cînd devenea tot mai zgomotoasă, se furișară una cîte una în preajma grupului strîns în jurul lui Ferike Antal; acesta tocmai își expunea marele lui plan:

— Eu rămîn aici, la noua linie ferată, și mă fac mecanic de locomotivă...

— Și eu... — i se alătură cu grabă Beluska Csàki.

— Dar eu? — întrebă Peterke Gergö, cu ochii strălucitori. Ferike îi tăie avîntul:

— Nu pot fi atîția! Ajung doi mecanici. Unul la dus, celălalt la întors. Dacă va mai fi nevoie, vor angaja dintre mecanicii din gările mai vechi... Doar doi îs destui, și-ncă prea destui.

Pentru COPIII NOȘTRI

Peterke se întristă. Lui Ferike i se făcu milă de el:

— Lasă, nu fi supărat. Doar nu pot fi toți oamenii mecanici de locomotivă. Tu o să fii impiegat...cu o șapcă d-aia roșie... și în mînă ai să ții o plăcintuță de tablă cu coada lungă...

— Eu mă fac șef de gară! — vesti, privind mîndru în jurul său, Balazska Fodor.

Nu s-au ivit obiecții.

— Și eu șef de gară! — se oferi Sàndorka Mihàly.

— Nu-i nevoie de atîția șefi de gară. Ajung doi : unul aici, iar celălalt acolo. Și-așa vor pune la capătul liniei pe unul de-acolo...

Sàndorka nu se dădu bătut:

— Dar la Capul Satului?

Firește, nimeni nu s-a gîndit la asta. Doar și la Capul Satului trebuie un șef de gară !

Discuția se însuflețea clipă de clipă. Intrară în vorbă și fetele.

— Eu mă fac casieriță! — spuse cea mai curajoasă dintre ele, Marișka Orban.

— Cum să nu! Acolo nu-i nevoie de fete, ce crezi! — mormăiră cîțiva, dar Marișka nu se lăsă convinsă.

— Lăsați, numai voi vreți să fiți peste tot ...Am să vă spun tovarășei instructoare și niciodată nu veți ajunge pionieri... da! Așa se vorbește cu fetele? Hai?

Vorbele Marișkăi avură efect. Potrivnicii se liniștiră. Bine, fie, Marișka să fie casieriță.

Iozsi Csordás nu scosese încă nici un cuvînt. Ședea în ultima bancă și își săpa numele cu briceagul în coasta penarului. Deodată, își puse briceagul și penarul pe bancă și începu să asculte întrebîndu-se de ce-or fi așa de bucuroși băieții. Ințelese pe dată, și ochii i se aprinseră:

— Eu voi fi controlor! Trec din compartiment în compartiment și spun: „Biletele vă rog". Mi le dau... eu scot cleștele de perforat și: cranț-cranț!

— Și cine n-o să aibă bilet?

— Il arunc pe fereastră.

Aici părerile se cam împărțiră. Unii socoteau că așa ar fi drept: cine n-are bilet, să poftească să zboare pe geam afară; alții, însă, și mai cu seamă fetele, se arătau potrivnici unei asemenea cruzimi...

— Doar nici pe badea Bertalan nu l-au azvîrlit pe geam cînd, după un chef strașnic, s-a trezit cam pilit în tren...

Argumentul fusese hotărîtor. L-au pus pe Iozsi să promită că nu va arunca pe nimeni afară pe geam.

Incetul cu încetul, elevii clasei a patra și-au împărțit toate posturile la noua cale ferată. Julcsika Boros primi deocamdată doar funcția de acar la gara Capul Satului; se va vedea mai tîrziu ce și cum...

Și toate ar fi fost în ordine, dacă lui Ianos Istvan nu i-ar fi trăsnit una prin gînd.

Cine va fi cantonier?

Așa-i, cine ?!...

Balazska Fodor nu-i iubea pe cantonieri. Odată, pe cînd era copil mic, a așezat împreună cu cîțiva prieteni pietre pe șină, ca să vadă cum se va zdruncina trenul. Au tot așteptat, tren n-a venit, dar a trecut cantonierul. Apoi să te ții!... De-atunci Balazska era profund convins că meseria cea mai nefolositoare din lume e aceea a cantonierului. Ii făcut numai spre necazul altora. Acum i-a venit și lui apa la moară:

— Apăi, să fie cantonier ăla de n-o fi bun la nimic altceva... Ăla căruia nu-i place munca. Căci altă treabă nici nu are decît să iasă în fața cantonului, cînd trece trenul; salută și intră înapoi în casă, mănîncă și doarme... In ziua de azi nu m-aș face cantonier pentru nimic în lume...

N-au avut ce răspunde. Marișka Orban a și îngăimat, cu sfială:

— Dacă n-am pune cantonier?

— Nu se poate! — hotărî Ferike Antal. Eu încă n-am văzut cale ferată fără cantonier. Chiar și între cele mai apropiate gări sînt cîte unul, doi. Și aici trebuie măcar unul.

— Dragă Julcsika... spuse, încercînd să rezolve problema, Balazska Fodor — ... fă-te tu cantonier, cît despre munca de acar, cîtă o fi poate s-o ducă la capăt și Sàndorka singur...

— Nu mai spune! — țîșni Sàndorka, jignit în cinstea lui de șef de gară.

— Nu mai spune! îi ținu Julcsika isonul.

— De ce tocmai eu? De ce nu tu?

— Așa-i ! o sprijini Sàndorka. De ce tocmai ea?

— Dar atunci cine?

— Poate fratele meu, ăla micu... — propuse Iozsi Csordás, controlorul...

S-a votat împotrivă. Fratele lui Iozsi i-abia în clasa întîia. E încă mic. Nu poți aștepta cu calea ferată pînă o crește el. De altfel toate funcțiile trebuie împărțite oamenilor de aici, din clasa patra.

. . . .

Ușa s-a deschis. A intrat tovarășa învățătoare. Copiii s-au ridicat în picioare.

Invățătoarea s-a bucurat că în lipsa ei n-a fost gălăgie, dar băgă de seamă că ceva nu-i totuși cum trebuie; prea se frămîntau copiii, își șopteau, nu-și găseau locul.

Dar a aflat repede tărășenia.

— Ei, nu-i bai, — spuseră — găsim noi cantonier și din altă clasă. Căci fără el nu se poate. El are grijă ca întotdeauna să fie curat drumul de fier. Pînă nu spune cantonierul „gata la plecare", trenul nu merge mai departe... In pauză îi vom întreba pe cei din a cincea cine vrea să fie cantonier. Căci, la urma-urmei, nu putem încredința postul oricui...

In clasă s-a făcut liniște. Mai întîi, copiii s-au mirat, apoi unul cîte unul au prins a se uita mustrător la Balazska Fodor:

— Ei, vezi?

Inainte de-a suna de ieșire, Sàndorka Mihály s-a aplecat spre urechea lui Ferike Antal:

— Măi Ferike, uite, s-ar putea ca la Capul Satului să nu fie gară; eu mai bine m-aș face cantonier.

Ferike făcu un semn a încuviințare, apoi îi mai șopti:

— Bine, dar să nu-ți umble gura, pentru că doi cantonieri îs de-ajuns... Pe urmă se întoarse către Peterke Gergö:

— Peterke... dacă vrei, poți să fii tu mecanic de locomotivă. Eu mi-am ales altă funcție... Dar... sst!

Traducere de **Remus LUCA**

CE VOR CITI COPIII NOȘTRI

Piuici și frații lui mici . . .	de A. Toma
Fabule („Colecția pitic") . . .	„ M. Breslașu
Povestea lupului („Colecția pitic")	„ D. Goga
La cules de floare	„ V. Andrițoiu
File de viață — culegere de povestiri	
Prichindel	„ Victor Eftimiu
Basme	„ V. Colin
Toroiman — povestiri populare —	
Povestiri din anii grei	„ A. G. Vaida
Ghiduș Arcăduș	„ Sonia Larian
Marea bătălie de la Iazul Mic.	„ O. Pancu-Iași
Nică fără frică	„ Nina Cassian
Cei dintr-a cincea	de Sonia Larian și Vici Vîlcu
Geometria recreativă	„ Ing. B. Iosub
Tabăra din munți	„ Gelu Naum
Povestea gîștelor („Colecția pitic")	„ G. Coșbuc
Fabule („Colecția biblioteca școlarului")	„ La Fontaine
Somnoroase păsărele	„ M. Eminescu
Rapsodii de toamnă	„ G.Topîrceanu
Zăpăcilă	„ S. Marșac
Poezii pentru copii	„ S. Marșac
Clasa noua	„ F. Viktorova
Scrisoare cu pene de cocoș .	Hua Shan
Nuvele si schițe	„ Nosov

— EDITURA TINERETULUI —

UN ROMAN DIN VIAȚA PIONIERILOR*)

Octav Pancu-Iași
Marea bătălie de la
„IAZUL MIC"

La marginea orașului, nu departe de fabrica de mobile „Victoria", înconjurată de sălcii pletoase și trestii foșnitoare, se află o întindere de apă stătătoare căreia oamenii din partea locului obișnuiesc să-i spună „Iazul Mic". Intr-o vară sosește aici un grup de pionieri, elevi dintr-a 6-a elementară, avînd sarcină din partea detașamentului să strîngă felurite soiuri de plante pentru alcătuirea unui ierbar al școlii. In aceste împrejurări se desfășoară acțiunea la care iau parte eroii din romanul „Marea bătălie de la Iazul Mic" al tînărului scriitor Octav Pancu-Iași.

Dezghețați și plini de fantezie, pionierii caută să-și organizeze cît mai plăcut activitatea. Și fiindcă sînt la marginea unei ape, ei se închipuie marinari. In consecință, își aleg un amiral și comandanți de vase. O veche magazie de pe malul iazului devine „amiralitatea portului".

Infățișînd activitatea științifică a „expediției", cît și numeroasele peripeții prin care trec marinarii de la Iazul Mic, autorul a scris un roman pe care micii cititori îl citesc cu răsuflarea tăiată. Ei îndrăgesc pe chibzuitul și curajosul amiral Sandu Danu, pe bunul său prieten Petrică, pe studiosul Dinu, pe neastîmpărata Nina — și desigur că își încruntă sprîncenele nemulțumiți de atitudinea îngîmfatului Nicu sau de cea a șovăielnicului Iliuță. Căci, cum se poate să nu-ți fie drag Sandu și să nu te revolți împotriva lui Nicu? La orice măsură adoptată de colectiv, Nicu răspunde zeflemitor; aceasta din pricina necazului că nu el, ci Sandu e amiral. In cele din urmă pleacă împreună cu Iliuță tocmai în partea cealaltă a iazului. Își construiesc un port propriu, iar Nicu își arogă titlul de amiral. Apoi pornesc cu război asupra grupului comandat de Sandu. Insă îngîmfarea lui duce la înfrîngere.

Autorul are meritul că în cadrul acestor ciocniri reliefează caracterele eroilor, aspectul moral al comportării lor. Concluzia educativă se desprinde din desfășurarea firească a subiectului, fără a se recurge la procedee extraliterare, didacticiste.

Aceste observații nu sînt valabile însă în ceea ce privește finalul cărții. Autorul a ținut cu orice preț ca pînă la urmă să-și reabiliteze personajul negativ, pe Nicu. După ce în tot cursul acțiunii acest băiat fusese pricina discordiei grupului, în final se transformă subit. Evoluția firească a personajului contrazice o asemenea schimbare radicală. Credem că de astă-dată autorul a făcut o concesie didacticismului, dorind ca cititorul să închidă scoarța cărții „Marii bătălii" cu un zîmbet de fericire. Din păcate, însă, un asemenea zîmbet îl dezarmează în fața manifestărilor negative din viață.

Trebuie remarcat faptul că scriitorul nu limitează acțiunea cărții exclusiv la lumea copiilor, ci urmărește comportarea eroilor săi în familie, la școală, în relațiile cu muncitorii de la fabrica „Victoria". Ințelegem astfel cu claritate că însușirile pozitive ale lui Sandu ori Petrică se datoresc bunei educații primite de la părinții lor, muncitori înaintați, și că îngîmfarea și atitudinea de bătăuș a lui Nicu sînt, în cea mai mare parte, rezultatul comportării greșite a tatălui său, care-l pedepsește cu bătaia pentru orice abatere.

Intîmplările micului grup de pionieri, poposiți timp de două săptămîni pe malurile Iazului Mic, capătă o semnificație largă. Micii cititori ai „Marii bătălii", după ce i-au cunoscut și îndrăgit pe eroii cărții, vor înțelege mai bine locul pe care-l ocupă activitatea lor pionierească în lupta și munca părinților lor.

Vasile NICOROVICI

---

*) Octav Pancu-Iași — „Marea bătălie de la Iazul Mic" — Editura Tineretului-1953.

PRODUSE DE CONSUM *popular*

In anii puterii populare s-au înfiinţat la Arad numeroase cooperative meşteşugăreşti de producţie. Sprijinite de către stat prin credite de investiţii, prin repartizarea de utilaj perfecţionat din fondurile centrale, sprijinite de sfatul popular orăşenesc prin punerea la dispoziţie a resurselor locale, ele se lărgesc şi se dezvoltă zi de zi.

Conştienţi că pot aduce o contribuţie însemnată la realizarea programului de măsuri economice iniţiat de partid în vederea ridicării nivelului de trai al celor ce muncesc, membrii acestor cooperative muncesc cu însufleţire, pentru a da populaţiei cît mai multe bunuri de larg consum. Fotografiile noastre prezintă cîteva aspecte din munca ce se desfăşoară în unele dintre aceste cooperative.

1. NOI MODELE DE CONFECŢII

Introducerea muncii pe bandă rulantă la cooperativa de croitorie „Artex" a fost întîmpinată la început cu neîncredere de unii meşteri şi croitorese, obişnuiţi cu metode învechite de muncă. Rezultatele obţinute după introducerea benzilor rulante i-au convins, însă, pe deplin de productivitatea înaltă pe care o dă această metodă înaintată, şi le-au arătat toate celelalte avantaje pe care ea le are, privind controlul reciproc asupra calităţii şi ridicarea calificării muncitorilor.

Lucrînd mereu cu gîndul la cumpărători, la satisfacerea cerinţelor şi exigenţei lor crescînde, membrii cooperativei se străduiesc să dea produse de cît mai bună calitate şi cît mai variate. Astfel, numai în anul trecut ei au lansat pe piaţă peste două sute de modele noi.

①
ARTEX
ARAD
59
58
57
56

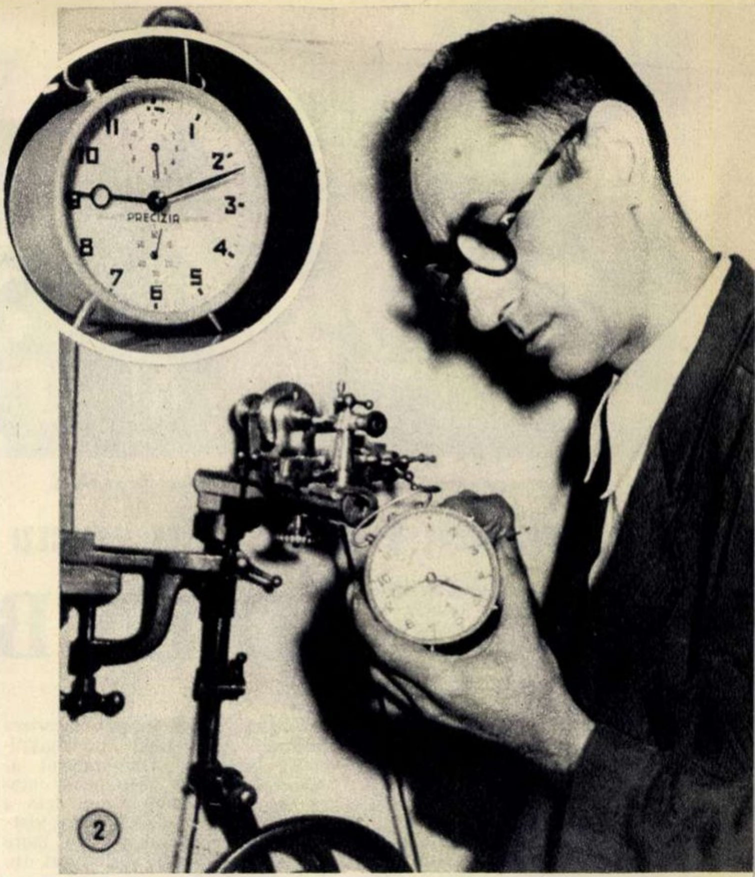
②

2. CEASORNICUL „PRECIZIA"

Iată-l pe meşterul ceasornicar Petre Şimolan de la cooperativa „Precizia". Douăzeci de ani l-a frămîntat gîndul construirii unui ceasornic deşteptător, care să fie apoi fabricat în ţară. In trecut nu a avut condiţiile şi nici posibilitatea să-şi transpună visul în viaţă.

Dar de cînd a intrat în cooperativă, străduiniile lui migăloase de ani şi ani, care i-au pricinuit în trecut doar necazuri şi amărăciuni, şi-au ajuns ţinta, începînd a-i produce satisfacţii. Incurajat şi ajutat de conducerea cooperativei, el a reuşit să construiască ceasornicul mult visat. După prototipul conceput şi creat de Petre Şimolan, cooperativa fabrică azi sute şi sute de ceasornice deşteptătoare.

3. MOBILIER DE CALITATE

La „Solidaritatea tîmplarilor", în hala tîmplăriei manuale... Plini de grijă, lucrînd cu dragoste, meşterii dau strălucire de oglindă feţelor de furnir ale viitoarelor dulapuri, mese, paturi...

Cu aceeaşi grijă pentru trainic şi frumos se lucrează în toate secţiile. De aceea, produsele cooperativei şi-au cîştigat în scurtă vreme un bun renume în rîndurile cumpărătorilor din oraş şi din regiune. Cererea din ce în ce mai mare a impus organizarea muncii pentru producţia în serie. Pentru aceasta, nu demult, a fost ridicată o nouă hală a maşinilor, lungă de 100 metri şi lată de 20, la a cărei construire şi amenajare au lucrat cu sîrg toţi membrii cooperativei.

③
TRĂIASCĂ FEDERAŢIA SINDICALĂ MONDIALĂ!

Trupele vietnameze eliberatoare sînt întîmpinate cu entuziasm de populație.

O GREA ÎNFRÎNGERE A COLONIALIȘTILOR FRANCEZI

DIEN BIEN FU

La Dien Bien Fu tunurile franceze și americane au amuțit. In zorii zilei de 7 mai pe adăpostul blindat al generalului de Castries a fost arborat stegulețul alb, în semn de predare. Peste cîteva ore, în același loc se înălța drapelul Armatei Populare Vietnameze.

După o bătălie crîncenă care a durat aproape 60 de zile, întregul front al colonialiștilor francezi de la Dien Bien Fu s-a prăbușit, sub loviturile forțelor populare vietnameze, o dată cu toate speranțele generalilor și politicienilor francezi și americani de a evita, măcar în ultima clipă, dezastrul.

Peste 25 batalioane și 10 companii franceze, însumînd 16.000 de ofițeri și soldați, au fost nimicite în cursul ofensivei victorioase a Armatei Populare Vietnameze. Printre miile de militari luați prizonieri se află întregul comandament al fortăreței, în frunte cu însuși de Castries, care jurase în urmă cu cîteva luni să facă din Dien Bien Fu... „un simbol al triumfului armelor franceze".

Infrîngerea catastrofală suferită de corpul expediționar francez la Dien Bien Fu a demonstrat o dată mai mult, că nici batalioanele de elită, nici generalii de la Saint Cyr, nici fortărețele blindate și nici tunurile și bombardierele americane nu sînt în stare să oprească un popor care a pornit să-și cucerească prin luptă libertatea.

Vestind lumii întregi cucerirea fortăreței Dien Bien Fu, comunicatul Inaltului Comandament al Armatei Populare Vietnameze arată că, prin zdrobirea completă a inamicului, „forțele populare vietnameze au repurtat cea mai mare victorie din istoria războiului din Indochina".

Lecția usturătoare primită de colonialiștii franco-americani este privită de opinia publică mondială drept un serios avertisment dat tuturor acelora care se opun încetării războiului din Indochina.

„Acum, scrie ziarul parizian „Franc Tireur", este esențial să găsim mijloacele pentru încetarea acestei aventuri sîngeroase pentru care Franța a plătit atît de scump".

Calea pentru restabilirea păcii în Indochina a fost indicată în mod limpede, la conferința de la Geneva, în cuvîntările delegaților R. D. Vietnam, și R. P. Chineze, ale căror propuneri au fost cu căldură sprijinite de către V. M. Molotov, în numele marii Uniuni Sovietice. Este aceeași cale care a dus la încetarea focului în Coreea, calea tratativelor, a rezolvării pașnice a problemelor și litigiilor internaționale.

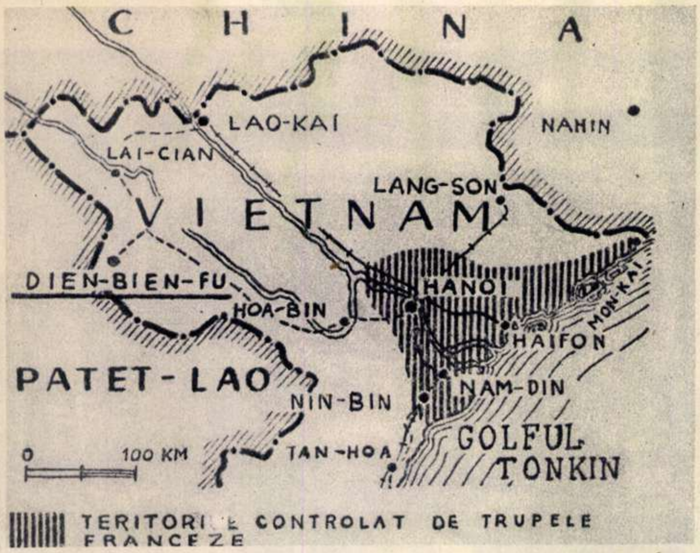

Sub loviturile năprasnice ale Armatei Populare Vietnameze, fortăreața Dien Bien Fu devenise înainte de căderea ei, un adevărat infern pentru trupele colonialiste încercuite în acest sector.

Răniții și prizonierii francezi s-au bucurat de bună îngrijire din partea luptătorilor vietnamezi, chiar în timpul desfășurării luptelor.

Iată ce rămăsese din faimoasele „trupe de elită" ale corpului expediționar francez la Dien Bien Fu. Fotografia redă un aspect al tragediei desfășurate în spatele liniilor franceze, înaintea cuceririi fortăreței de către forțele populare vietnameze. În medalion: comandantul învinșilor de la Dien Bien Fu, generalul francez de Castries.

Ministrul de afaceri externe al R. P. D. Coreene, Nam Ir, și șeful delegației R. P. Chineze, Ciu En-lai, pe aeroportul din Geneva.

Primirea călduroasă făcută delegației sovietice pe aeroportul din Geneva. In fotografie: V. M. Molotov este salutat de primul ministru al R. P. Chineze, Ciu En-lai (x). In stînga, șeful delegației R. P. D. Coreene, Nam Ir (xx).

PENTRU PACE ÎN INDOCHINA

Cea de-a doua parte a conferinței de la Geneva, care a început cu luarea în discuție a problemei Indochinei, s-a desfășurat sub semnul impresiei puternice pe care a produs-o în lumea întreagă declarația făcută la 14 mai de V. M. Molotov, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S.

Incercările disperate ale corespondenților ziarelor reacționare de a contracara cu un val de calomnii și țipete isterice efectul răsunător al declarației șefului delegației sovietice, ca și intensificarea uneltirilor menite să torpileze conferința,n-au dat rezultatele scontate la Washington.

Dimpotrivă, dezbaterile care au urmat la Palatul Națiunilor, ca și convorbirile în cadru restrîns, purtate între diferitele delegații, au făcut să iasă în evidență cu și mai multă claritate justețea punctului de vedere al delegației sovietice și al delegației R. P. Chineze, precum și caracterul concret și realist al propunerilor delegației R. D. Vietnam, propuneri care oferă o bază largă pentru reglementarea problemei indochineze și încetarea vărsării de sînge din Vietnam, Khmer și Patet-Lao.

Ce înseamnă a contribui la restabilirea păcii în Indochina? La această întrebare V. M. Molotov a răspuns arătînd că sarcina conferinței de la Geneva este de a obține încetarea operațiunilor militare în Indochina și, totodată, realizarea unui acord care să permită satisfacerea revendicărilor legitime ale popoarelor din Indochina în ceea ce privește asigurarea independenței lor naționale și a drepturilor democratice.

Or, tocmai perspectiva restabilirii păcii în Indochina.îi înspăimîntă mai mult pe colonialiștii francezi și pe mai marii lor din S.U.A.

Poziția adoptată de reprezentanții acestora la dezbaterile de la Geneva nu lasă loc nici unei îndoieli în ce privește scopurile pe care ei le urmăresc. Așa se explică tonul agresiv folosit de Dulles, ca și de Bedell Smith, conducătorul delegației americane; așa se explică propunerile ostentativ nerezonabile ale lui Bidault, precum și ieșirile impertinente ale lacheilor lor de teapa delegatului bao-daist.

Toate acestea însă nu au putut scoate politica americană din impasul în care a fost adusă de manevrele lui Dulles. Mai mult, după cum a relatat agenția France Presse „comentatorii de la Washington declară că conferința de la Geneva reprezintă un mare dezastru pentru diplomația americană“.

Proiectele americane de continuare și de extindere a războiului din Indochina, ca și noile acțiuni în vederea închegării unui bloc agresiv în Asia de sud-est, nu fac decît să adîncească ura popoarelor împotriva dușmanilor păcii. Pretutindeni în rîndurile maselor largi populare se întărește convingerea că singura și cea mai justă cale pentru stingerea focului războiului din Indochina este și rămîne calea negocierilor, cale preconizată cu consecvență de U.R.S.S., R.P.Chineză și de toate celelalte țări care luptă cu adevărat pentru pace în Indochina.

Un aspect al sălii de ședințe a conferinței de la Geneva.

IZOLAT...

Incă din primele zile ale conferinței de la Geneva, ministrul de externe american Dulles s-a văzut izolat chiar și de proprii săi aliați englezi și francezi. „Comportarea lui Dulles la Geneva — a scris revista indoneziană „Sunday Courier" — a arătat că America nu este interesată în menținerea păcii, ci în ducerea unei politici de război; ea dorește să extindă războiul din Indochina. Dulles a părăsit Geneva după ce încercările de sabotare a conferinței au suferit un eșec total". In legătură cu aceasta, ziarul vienez „Die Presse" a scris: **„La Geneva Dulles s-a văzut izolat".**

Fotografia noastră, reprodusă din revista elvețiană „Schweizer Illustrierte", îl arată pe șeful Departamentului de Stat al S. U. A., cu puțin înainte de a părăsi Geneva, plimbîndu-se pe malul lacului Geneva, singuratic și abătut.

SCULPTURA ÎN LEMN

Mai mulți cititori ai revistei noastre și-au exprimat dorința de a citi în paginile „Flacării" un material despre sculptura în lemn. Răspundem acestor cereri, publicînd materialul din această pagină.

Din vremuri străvechi, omul a cioplit în lemn, și-a încrustat blidul, grinda și furca, ori a dăltuit chipuri. Sculptura în lemn o regăsim de aceea de-a lungul veacurilor, la toate popoarele și în toate civilizațiile, fie în ornamentică, fie în arta așa zisă majoră a sculpturii — statuia și basorelieful.

Cînd privești diferite sculpturi în lemn, realizate fiecare în altă esență, te izbește varietatea lor uimitoare, puternica deosebire a unei lucrări de cealaltă. Și lucrul acesta este explicabil, dacă ne gîndim că fiecare esență de lemn are densitatea sa specifică și o specifică dispoziție a fibrelor, care determină un aspect exterior cu totul deosebit.

Intre sculptura în lemn și celelalte ramuri ale sculpturii, cum ar fi lucrările de artă realizate în pămînt ars, simplu sau smălțuit, cioplite în piatră sau marmoră, bătute și cizelate cu ciocanul în metal sau turnate în bronz, se pot găsi asemănări de conținut și, într-o anumită măsură, asemănări de formă; sculptura în lemn poate adopta, fără să renunțe la specificul ei, aparența de stabilitate arhitectonică a pietrei cioplite, sensibilitatea pămîntului ars, cît și aparența dinamică a metalului. Diferența consistă mai cu seamă în tehnica cioplitului, unde lipsa de omogenitate a materiei lemnului — prin dispoziția capricioasă a fibrelor și prin densitatea lemnului — face ca uneltele de lucru pentru lemn să fie cu totul speciale. Dacă la piatră sau marmoră materia omogenă permite mînuirea dălților în toate sensurile, la sculptura în lemn, trebuie ținut seama în mînuirea dălților, de direcția fibrelor și trebuie cioplit în sensul lor, aceasta pentru a evita producerea de așchii neregulate rezultate dintr-o greșită mînuire a dălții.

După ce panoul sau trunchiul de lemn care trebuie să fie sculptat este în prealabil tăiat cu fierăstrăul în forma aproximativă ce o va avea sculptura, cioplitul sumar al planurilor și volumelor se face cu o daltă numită hol sau guje, avînd secțiunea tăișului pe plan curb, delimitarea contururilor volumelor sau ale anumitor detalii se sapă apoi cu o altă daltă, cu tăișul în „V". Planurile volumelor se netezesc apoi cu dălți avînd tăișul drept sau oblic. Condiția unei bune sculpturi este ca finisajul să fie obținut numai din daltă, fără ajutorul hîrtiei de sticlă (glaspapir), care dăunează aspectului net al fibrelor și al porozității lemnului.

Ca și pentru celelalte tehnici ale sculpturii, artistul se servește fie de un desen precis, mai cu seamă în sculptura ornamentală, fie de o machetă. Sculptura se realizează apoi prin măsurători directe, sau cu ajutorul unui aparat special de copiat punctele de profunzime, numit mașină de punctat.

Sculptura în lemn s-a dezvoltat din cele mai îndepărtate timpuri și în țara noastră. Sub forma sa ornamentală, a luat parte la înfrumusețarea vieții de toate zilele a țăranului, a locuinței, a uneltelor și a obiectelor sale uzuale. Porțile monumentale de la intrarea gospodăriei, stîlpii și grinzile dinafara și dinăuntrul casei, mobilierul și obiectele casnice, lăzile de zestre, lavițele, dulapurile, blidarele, vasele de lemn, căușele de băut apă, păpușarele de presat untul, lingurile și atîtea alte obiecte de folos zilnic ale țăranului, sînt tot atîtea mărturii grăitoare. In arta populară sculptura în lemn ia de cele mai multe ori forma crestăturilor, în care uneltele de lucru sînt simple, rezumîndu-se adesea la custură sau briceagul nedespărțit de chimirul omului de la țară. Deși tehnica este simplă, compoziția ornamentală este dintre cele mai bogate. Crestăturile în lemn apar cu toată forța lor decorativă pe furca de tors a țărăncii, pe fluierul ciobanului și pe toiagul moșneagului. Ornamentația cuprinde în sine amintirea izvoadelor străvechi, formate din îmbinări de motive în care figuri geometrice formate din linii curbe și frînte, rozete, stele, sau triunghiuri se împletesc într-o fantezie de grupuri, de alternări și ritmuri, pe care numai simțul înnăscut și sigur al poporului le poate extrage din natură, le poate compune și actualiza.

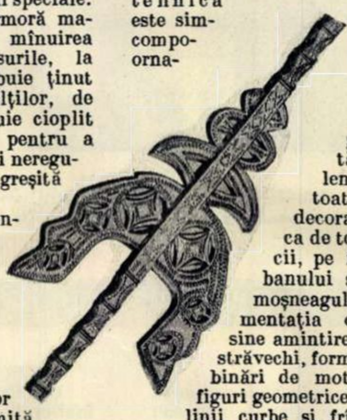

In mijlocul paginii: o furcă de tors din Oltenia.

*

„In fața călăilor", sculptură de Bella Kulksar.

Cu mlădițe viguroase, arta populară pătrunde și înrîurește arta noastră veche cu caracter laic sau religios, afirmîndu-se alături de influențe venite din Bizanț, din răsăritul rusesc, armean și caucazian, din apusul venețian (care de fapt reprezintă în bună parte tot o oglindire a artei răsăritene). Piesele de mobilier și obiectele de artă cu caracter bisericesc, ajunse mai numeroase pînă la noi decît cele cu caracter laic (mai puțin respectate de vitregia vremurilor trecute), pot fi urmărite în timp încă din secolul al XIV-lea. Minunate porți sculptate, strane și jilțuri, pupitre pentru cărți, sfeșnice monumentale și iconostase, sînt cioplite în esențe de lemn diferit, în care ornamentica specifică artei populare se îmbină cu decorația vegetală a lujerilor înfloriți și vrejurilor grele de struguri, cu păsări care ciugulesc, cu animalele fantastice, exprimînd un anumit simbolism religios sau heraldic și cîte odată cu figuri omenești desprinse din iconografia vechiului sau noului testament. Aceste figuri, tratate în reliefuri plate asemenea unor icoane în sculptura din Muntenia și Moldova, apar sub aspectul lor statuar în arta Ardealului.

Paralel cu dezvoltarea unei arhitecturi orășenești de inspirație veche romînească, sculptura în lemn a continuat să se dezvolte pe linie ornamentală, remarcîndu-se o seamă de sculptori ornamentiști în lemn, dintre care trebuie citat sculptorul Babic, cu poarta sculptată din fața Institutului de Arhitectură din București.

Ardealul, avînd numeroase păduri bogate în lemn de esență superioară, și avînd o tradiție a sculpturii, a dat naștere la autentici sculptori în lemn, care au creat și continuă să creeze cu forțe crescînde, lucrări de artă cu conținut valoros.

Dintre artiștii ardeleni formați la școala sănătoasă a realismului socialist, care s-au afirmat în ultimele noastre expoziții de stat, trebuiesc citați: Ștefan Csorvassy, distins cu Medalia de aur a Păcii pentru grupul viguros și sugestiv al „Partizanilor Coreeni"; Vida Geza, muncitor, care, învățînd de la ciobani arta cioplitului în lemn, a întruchipat puternic tipuri de mineri, de pădurari, figuri de revoluționari din trecut; Szervatius Eugen, talentat ilustrator de scene populare și legende; Balasko Nandor, care, în Expoziția Anuală de Stat, a prezentat un tip de sportivă din R.P.R., „Aruncătoarea cu discul", piesă de mari dimensiuni.

In același timp cu arta statuară se dezvoltă la noi în țară, pe linia realismului socialist, o artă cu caracter decorativ figural de inspirație populară, adaptabilă noilor forme arhitecturale, și care a fost experimentată cu succes în expozițiile pe care Republica noastră Populară le-a organizat atît la noi, cît și în străinătate.

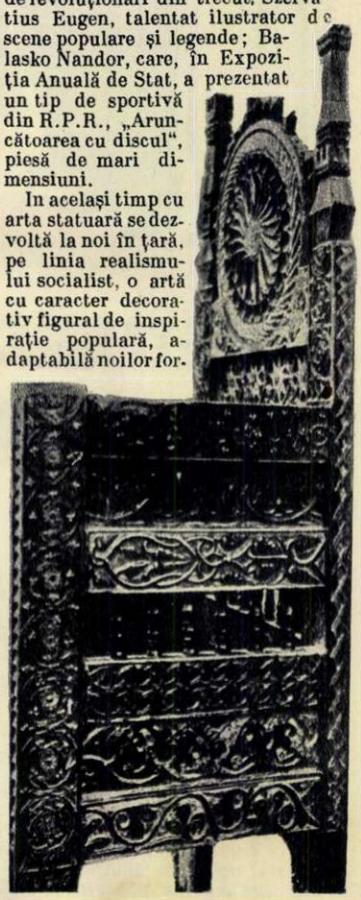

Jilț din secolul al XVI-lea de la Mănăstirea Moldovița.

Ar mai fi de adăugat categoria micilor sculpturi menite să împodobească locuința, lucrări în care sînt oglindite sugestiv aspecte din viața bogată a zilelor noastre. De asemeni, nu trebuiesc uitate, din această enumerare, obiectele mari și mici — precum piese de mobilier, casete etc., împodobite cu motive inspirate din crestăturile noastre populare, atît de variate. In actuala expoziție de arte decorative figurează și această ramură a artei.

Ar fi de dorit ca toate aceste manifestări aparținînd artei statuare sau decorative să fie din ce în ce mai numeroase și mai izbutite, cu atît mai mult cu cît arta lemnului cioplit constituie, alături de ceramică, un specific al artei noastre populare, arta cu care ne putem mîndri.

Mac CONSTANTINESCU

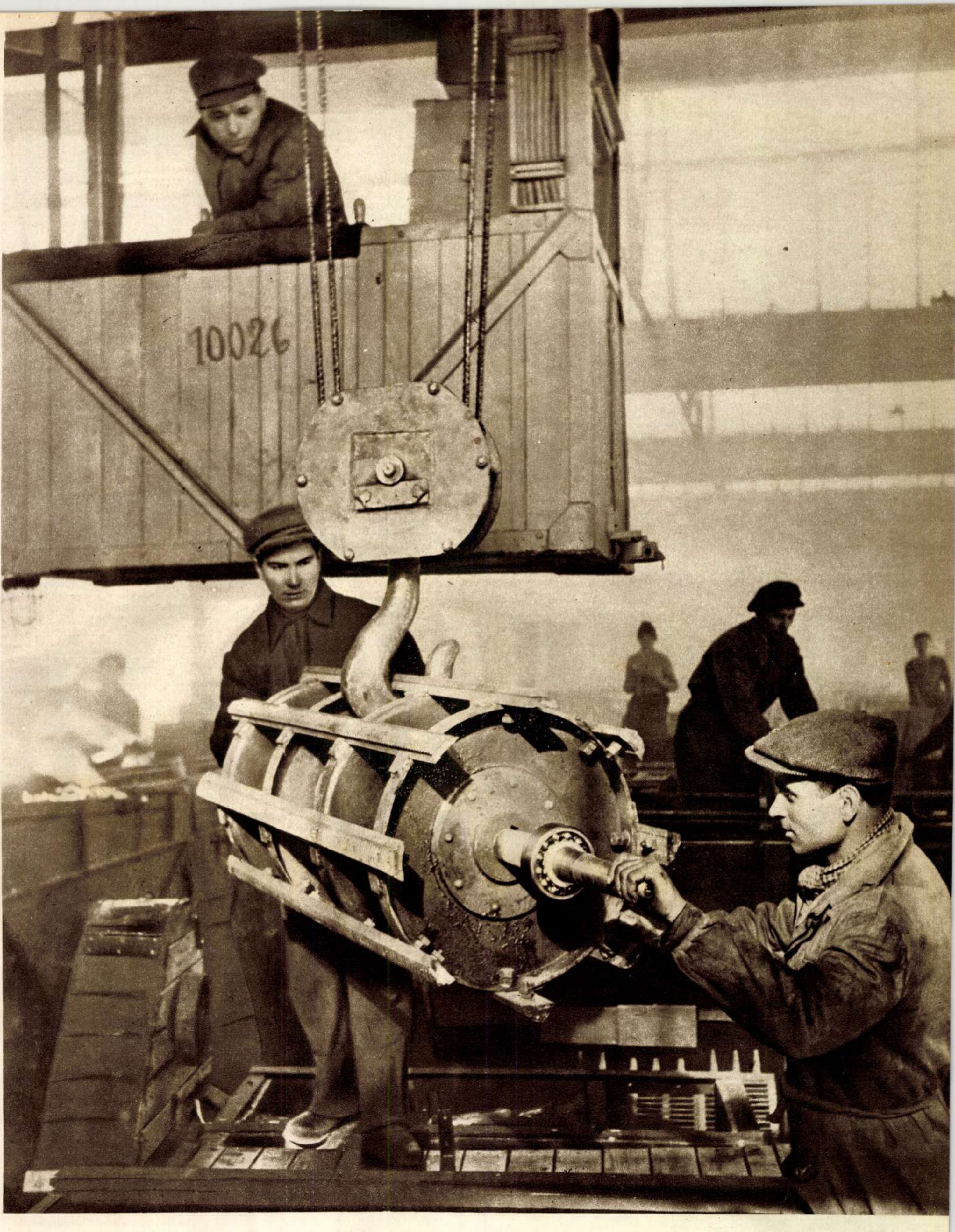

Industria noastră va trimite anul acesta țărănimii muncitoare un număr sporit de mașini agricole pentru seceriș și treieriș. Fotografia noastră înfățișează pe tovarășii Constantin Ciocsan și Alexandru Cioceanu, fruntași în întrecerea socialistă de la uzinele „Tudor Vladimirescu" din București, montînd toba unei batoze.

LA ODIHNĂ

Tot timpul anului stațiunile noastre balneo-climaterice își țin porțile deschise pentru oamenii muncii sosiți să-și petreacă concediile în casele de odihnă și sanatoriile Consiliului Central al Sindicatelor și ale Ministerului Sănătății. O dată cu sosirea zilelor călduroase, numărul celor ce vin să se odihnească aici în cele mai pitorești localități din munții țării noastre, sporește încontinuu.

Iată cîteva aspecte din concediul pe care și-l petrec oamenii muncii găzduiți în casele de odihnă din Sinaia.

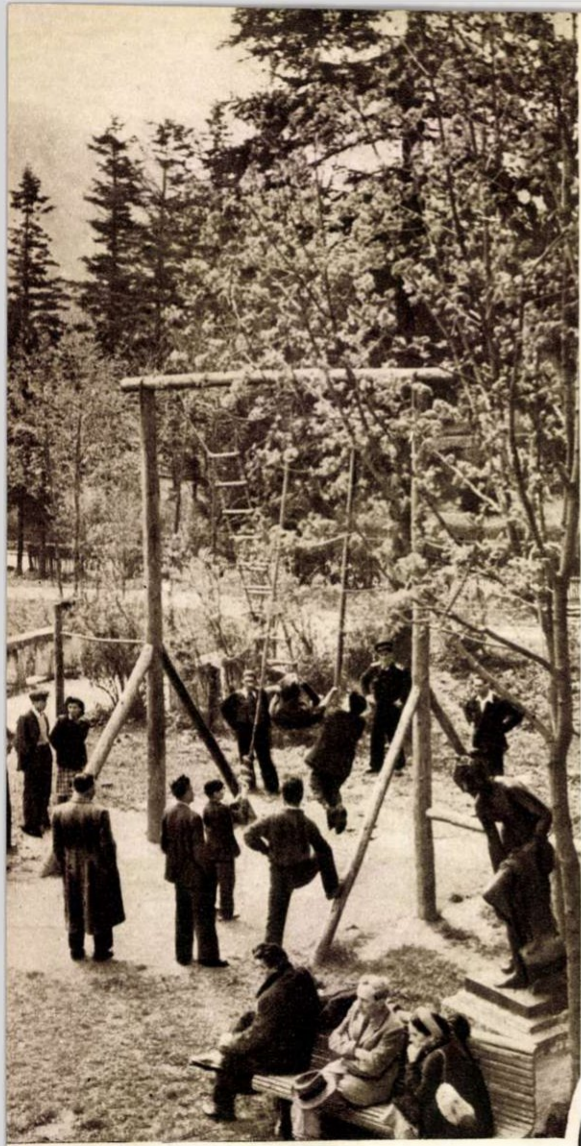

In vreme ce vîrstnicii s-au așezat pe bancă, să inspire aerul tare al dimineții, cei tineri se întrec la aparatele de sport instalate în curtea vilei.

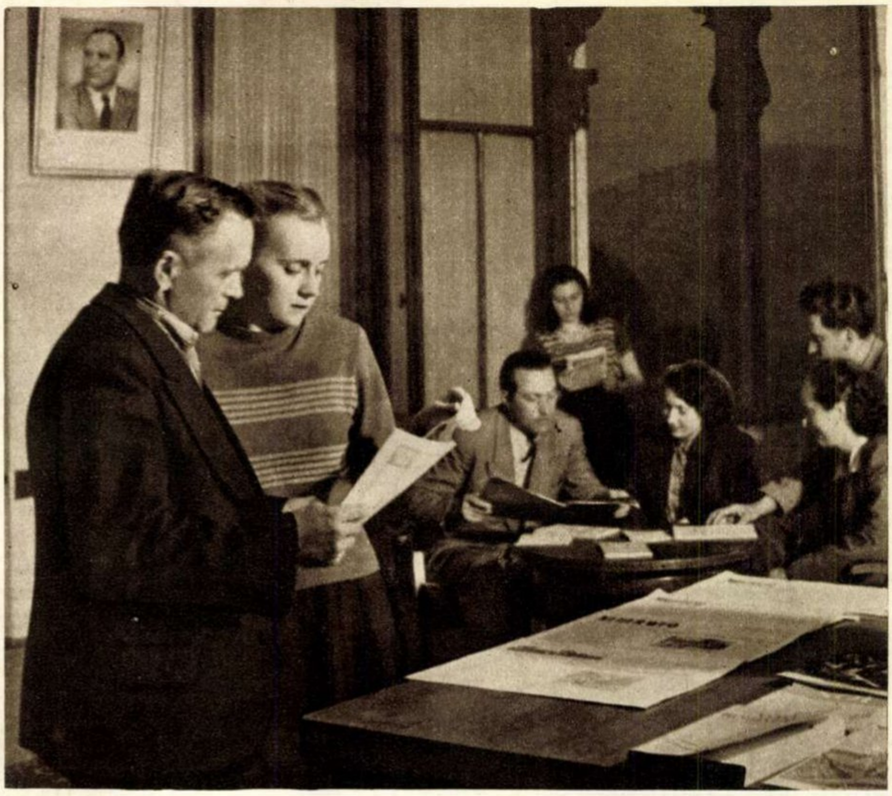

Prin intermediul cluburilor și bibliotecilor, oamenii muncii aflați la odihnă sînt ținuți toată vremea la curent cu evenimentele interne și internaționale. In fotografie: în biblioteca casei de odihnă „Caraiman", strungarul Eduard Reisner de la S. R. U. P.-Reșița, însoțit de fiica sa Elisabeta, se interesează de ultimele publicații sosite în bibliotecă.

Familia maistrului turnător Ioan Tănăsescu (primul plan) în cantina vilei „Parc" din Sinaia.

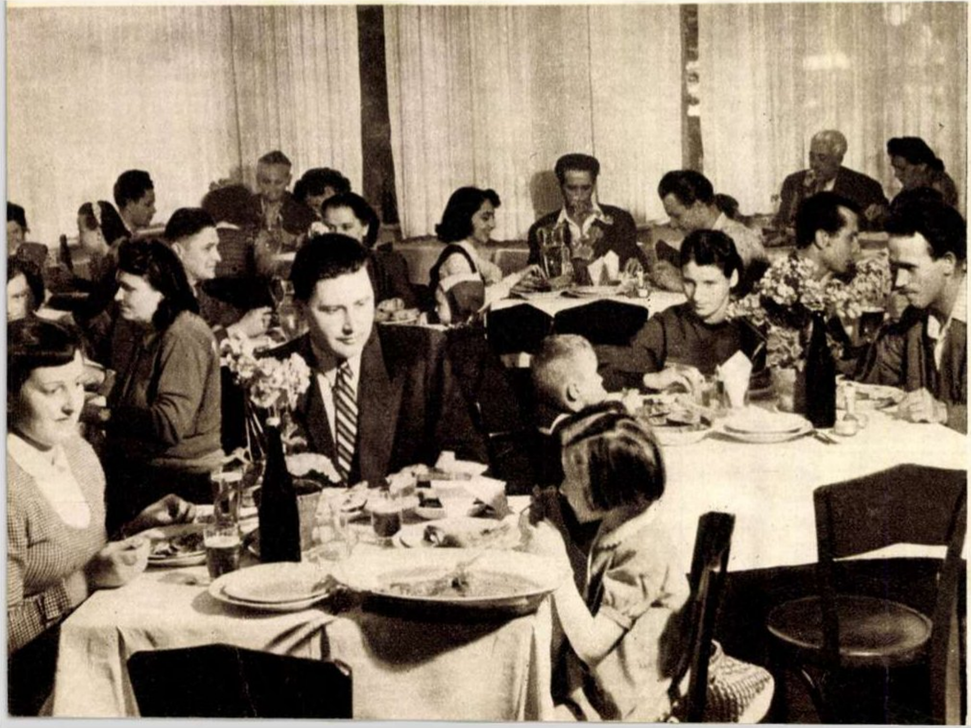

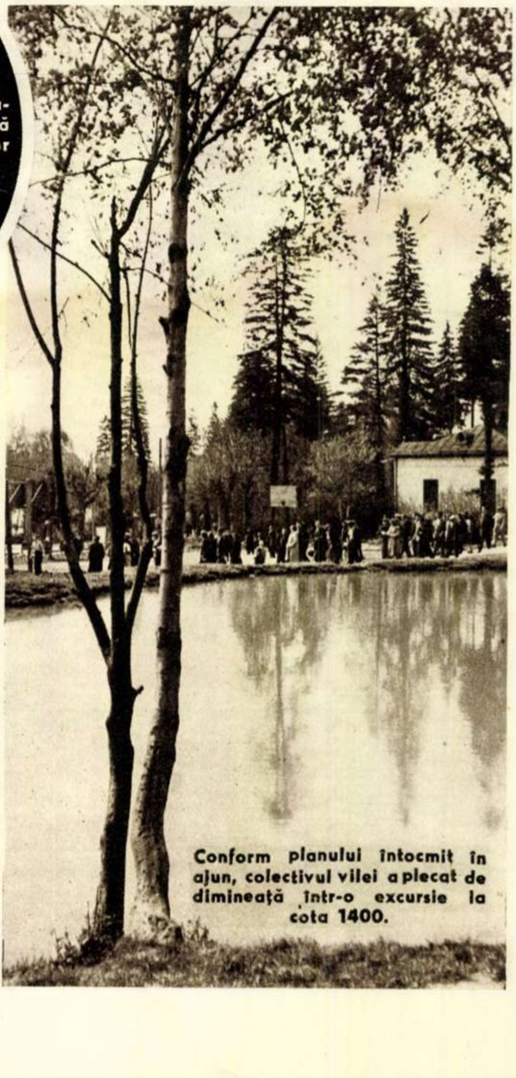

Conform planului întocmit în ajun, colectivul vilei a plecat de dimineață într-o excursie la cota 1400.

UN AȚÎȚĂTOR LA PACE:

Charlie Chaplin

Intr-o conferință de presă ținută la Savoy-Hotel din Londra, Charlie Chaplin a anunțat că nu se va mai întoarce niciodată în Statele Unite ale Americii. El a denunțat minciunile, propaganda dușmănoasă și persecuțiile la care a fost supus de către fasciștii americani.

Recent, soția sa a renunțat de asemeni la cetățenia americană.

Sînt de atunci patruzeci de ani și mai bine...

In sală s-au stins luminile. Pe ecran, șomerul vagabond, cu mustăcioara tunsă scurt, jachetă răpănoasă, gambetă, baston de trestie și ghete cu cel puțin cinci numere peste măsură, insul acela caraghios venit din nu se știe care colț al pînzei dreptunghiulare, încerca timid să ofere o floare unei tinere. Dar tot atunci, domnul cel bogat, logodnicul fetei, coborî din mașină. El trînti vagabondului un picior în spate. Charlie fu proiectat spre policeman-ul care era postat în colțul străzii, tocmai ca să prindă în brațe și apoi în cătușe, pe vagabonzii zvîrliți de domnii cei bogați.

„Bravo Charlie!“

Spectatorii — domni cu manșetă scrobită și ac cu perlă în nodul cravatei, muncitori, funcționari, copii — mai ales copiii — rîd cu lacrimi, se agită pe scaune, bat din palme și strigă: „Bravo Charlie!“

...După alți zece, douăzeci de ani, cînd luminile se sting în sălile de cinematograf din Baltimore și Bordeaux, din Connecticut, Amsterdam, Viena, Tokio sau Alger... In orice colț al pămîntului unde oamenii sînt înrobiți și suferă — iar cearșeaful prins de perete poate să cuprindă, între marginile lui strîmte, strădania șomerului flămînd și naiv care încearcă să înfrunte, doar cu zîmbete și umilințe, viclenia și exploatarea — Charlie Chaplin reușește să coboare de pe pînză în mijlocul acelor spectatori care s-au recunoscut și identificat în el, pentru a-i însoți acasă, pentru a-i tulbura și învăța să dorească o lume mai liberă și mai frumoasă.

Aventurile comice ale lui Charlie, înșirate pe kilometri de benzi de celuloid, declanșeaz rîsul și plînsul în egală măsură. Ilar grotescul, nonsensul sau caraghios unei scene, „gag“-urile studiate în

...Căutător de aur, descoperind o dată cu filonul visat și amara constatare că nu metalul galben aduce fericirea. („Goana după aur“ — 1925).

... Șomer și îndrăgostit de o florăreasă oarbă, de dragul căreia — și pentru a obține banii necesari vindecării ei — își oferă inutil brațele și mintea la porțile fabricilor și întreprinderilor, alături de alți zeci de mii de șomeri... („Luminile orașului“ — 1931).

...Dansator de ocazie pe sîrmă, pentru o bucată de pîine, și, în sfîrșit, lucrător într-o uzină în care infernalul tempo taylorist al supraproducției îl transformă dintr-un robot, înnebunit de teama pierderii cadenței, într-o epavă. („Circul“ și

lează frămîntata lui viață conjugală, nu mai contenesc. Chaplin însă nu dezarmează. Dimpotrivă. In 1940 el lucrează la un nou film: „Dictatorul“.

De data aceasta Charlie își alege obiectivul atacului dincolo de hotarele Statelor Unite ale Americii, la marginea cealaltă a oceanului, în persoana lui Hitler și a nazismului.

Poziția antifascistă a lui Chaplin se precizează și în numeroasele discursuri și articole prin care cere grăbirea atacului împotriva Germaniei de către Statele Unite ale Americii și Anglia.

După sfîrșitul celui de al doilea război mondial, Chaplin este hărțuit și terorizat de „Comisia pentru cercetarea activității antiamericane“. Citat și somat să se prezinte în fața comisiei, el refuză cu demnitate și-i trimite o telegramă prin care se recunoaște drept „ațîțător la pace“.

Atacurile împotriva lui se dezlănțuie cu furie.

In 1952, premiera în sălile de spectacol, ca și difuzarea ultimului său film, „Limelight“, este sabotată de către cercurile capitaliste din S.U.A. Concernul sălilor de cinematograf refuză să-i ruleze filmul. Atunci Charlie Chaplin își ia familia și se îmbarcă pentru Europa. Inainte de a pune piciorul pe bordul vasului care-l va duce în Europa, i se înscenează un proces și este urmărit cu mandat de arestare pînă în clipa cînd vaporul se desprinde de chei...

Pe bordul vasului, radiotelegraful i-a adus, după numai cîteva minute de la îmbarcare, vestea interzicerii de a se mai înapoia în S.U.A.

Bătrînul artist — care aproape jumătate de veac a satirizat cu mult curaj descompusa burghezie americană, făcînd să rîdă atîtea generații — privi prin ferestruica cabinei.

bet amar i se prinse în colțul buzelor.

i mult strigînd, către fiul lui cel

dney. Statuia Libertății“

Succesul

Schiță de Petru VINTILĂ

Ilustrații de N. POPESCU

1.

Se poate spune că Ion Zăgănescu n-a mai avut somn de-o săptămînă încoace. N-a mai avut somn și liniște. Se așeza seara în pat, dar nu putea adormi. Stătea cu mîinile petrecute sub ceafă și se gîndea. Visa cu ochii deschiși. Se visa cum a fost acum doi ani la București, la concursul pe țară al echipelor de coruri și dansuri. Era și atunci director la căminul cultural din Valea Bradului, dar la București a fost singur: fără cor, fără echipă de dansuri, fără soliști. A fost chemat să vadă și să învețe. Cu toate că i-a plăcut tot ce-a văzut, a rămas în adîncul inimii cu un gust amar, ca o cocleală. A și spus atunci:

— Dacă mergea Valea Bradului, îi băga pe toți în buzunar!...

In săptămîna asta s-a gîndit și la nevastă-sa, la Țonțonel, adică la Aristița: o vedea parcă aevea pe scena teatrului din Lipscani, la finala concursului. Ea, în fața microfonului. Cu batista de mătase în mîini, roșie în obraji de-atîta plăcere și mîndrie. Și reporterii fotografi de la gazete, roind în jurul ei: țac o poză! Țac altă poză! Și cei de la film: sfîrrr! sfîrrr! Eh, una-i Aristița Zăgănescu, nu-i găsești pereche în zece raioane! Și are o voce — diamant! O taie și pe-a Mariei Lătărețu. Le taie și pe alea de la operă.

Dar Ion Zăgănescu nu și-a irosit săptămîna din urmă numai în dulce visare și în nesomn. După cum arată singur, a lucrat pe spetite. Dacă-i vorba de alergătură și de sînge înfierbîntat, nu spune un neadevăr. Așa a fost. A luat copiii de la școală într-o după amiază și a cărat la sediul căminului cultural cel puțin două căruțe cu crengi de molid pline de mirozna ațîțătoare a rășinei. A împodobit sala de serbări a căminului cu ghirlănzi de brad, cu scoarțe și cu lozinci. Cît despre textul acestora din urmă, n-a suferit alte idei decît ale sale. A fost inspirat. Mai ales unul din texte i-a plăcut cel mai mult: „Salut vajnicilor rapsozi ai artei populare!". A pus panoul acesta deasupra scenei. Două ceasuri l-a tot admirat, apoi a închis ușile sălii, spunîndu-i învățătoarei Tudorița Trandafir:

— Pînă la serbare nu mai intră nimeni aici! Să nu strice careva pavoazarea.

— Cum asta? Și repetițiile unde le facem?

— Afară, că-i destul de cald. Am zis!

Degeaba s-a împotrivit și a luptat Tudorița. Zăgănescu — nu și nu:

— Las', că știu eu mai bine ce am de făcut. Că doar nu-s director de azi, de ieri...

Truda și alergătura lui Ion Zăgănescu nu s-au oprit aci. L-a căutat pe Nicolae Băcilă, bibliotecarul căminului, și i-a spus:

— Pînă mîine să pui biblioteca la punct.

— Păi, e pusă.

"? Nu vezi? Din două mii de

finală? N-o să cînte în fața microfonului? N-o să-i apară poza la gazetă?... De aceea a hotărît să nu gătească numai friptură de miel, ci să facă și cîteva tăvi cu prăjituri. Să vadă tovarășii că ea are nu numai glas de privighetoare, dar și mîini de aur.

Aducîndu-și aminte de un lucru important, Aristița îi spuse:

— Dacă mergi mîine la raion, nu uita să iei un pachețel cu șervețele de masă. Să nu spună oaspeții pe urmă c-au mîncat la noi și n-am avut șervețele. Ia și un servici de țuică.

— Cerem de la tovarășul State. Nu-i MAT-ul lîngă noi? Mă duc să vorbesc cu el chiar acuma.

Pentru Ion State, gestionarul secției de băuturi a cooperativei, Zăgănescu are o considerație deosebită. Nu fiindcă MAT-ul e vecin cu locuința domniei sale. Ci pentru că State e om subțire. A fost funcționar la oraș. Acum e numai gestionar. Stă între dorobanți și cinzecuri. Vorba e că-i om cult. Povestește mereu ce trupe de revistă a văzut cînd era la oraș. Avea bilete de favoare totdeauna.

Dar considerația deosebită a directorului pentru domnul State își trage origina nu din amintirile pline de dulceață ale gestionarului, ci de la o remarcă a lui în legătură cu privighetoarea din gîtlejul doamnei Aristița:

— O aud mereu pe madam Aristița cîntînd. Știi matale: cînd deretică prin odaie, cînd gătește în bucătăria de vară... Se aude clar pînă la tejgheaua MAT-ului. Are o voce!... Păcat că n-a urmat conservatorul la belcanto.

— Dacă zici matale, așa o fi. Doar ești om cult și ai gust artistic.

— Auzi-o! Iar cîntă!

— Nu spun eu?

— Țțț!

De alături, din locuința lui Zăgănescu, se înalță un cîntec. Cu ochii umezi de mîndrie, soțul ei o ascultă. O ascultă și State, cu fruntea cu frişca pe care Chaplin, chelner hămesit de foame, le primea zvîrlite în cap în timp ce făcea cu ochiul unei fete; capcana băii de nămol în care şi-a înecat unica pereche de pantaloni, în prima zi de slujbă după ani de şomerie; ruperea urechilor de la bretele în clipa cînd voia să demonstreze patronului că este exploatat şi bătut pe nedrept, — toate aceste „scamatorii“ bufe nu sînt decît poleiala sub care vagabondul, eternul şomer din cea mai mare ţară capitalistă, prezintă burgheziei, intolerante şi răzbunătoare, hapul amar al propriei ei putreziciuni.

De acum, cînd se aprind luminile, în sală unii dintre spectatori nu mai aplaudă. Aluzia, transformată în satiră şi apoi în atac direct, nu mai lasă nici o îndoială domnilor cu manşetă scrobită şi ac cu perlă la cravată: individul cu gambetă, mustăcioară şi baston de trestie nu este un vagabond, şi mai puţin un bufon, ci un „roşu“, un agitator politic.

Un agitator. Dar un agitator, care doar îndeamnă masele să plîngă de propria lor durere, fără a le arăta însă şi calea de luptă organizată, împotriva nedreptăţilor sociale.

Deşi conţinutul umanitarist al temelor abordate în cele peste 77 de filme ale lui Chaplin turnate în S.U.A. din 1914—1951, creşte an de an, totuşi, lipsite de un fond ideologic, conflictele nu se rezolvă decît prin fuga, abandonul sau resemnarea celui nedreptăţit.

Scurtele revolte ale vagabondului şomer, visător şi utopic, sînt anticipat sterile, deoarece el ignorează forţa uriaşă a proletariatului. Totuşi, burghezia, marea burghezie mai cu seamă, nu-l iartă.

Atacurile presei înfeudate marelui capital, urmate de şantaje şi procese intentate de diferite ligi şi asociaţii „puritane“, care specu-

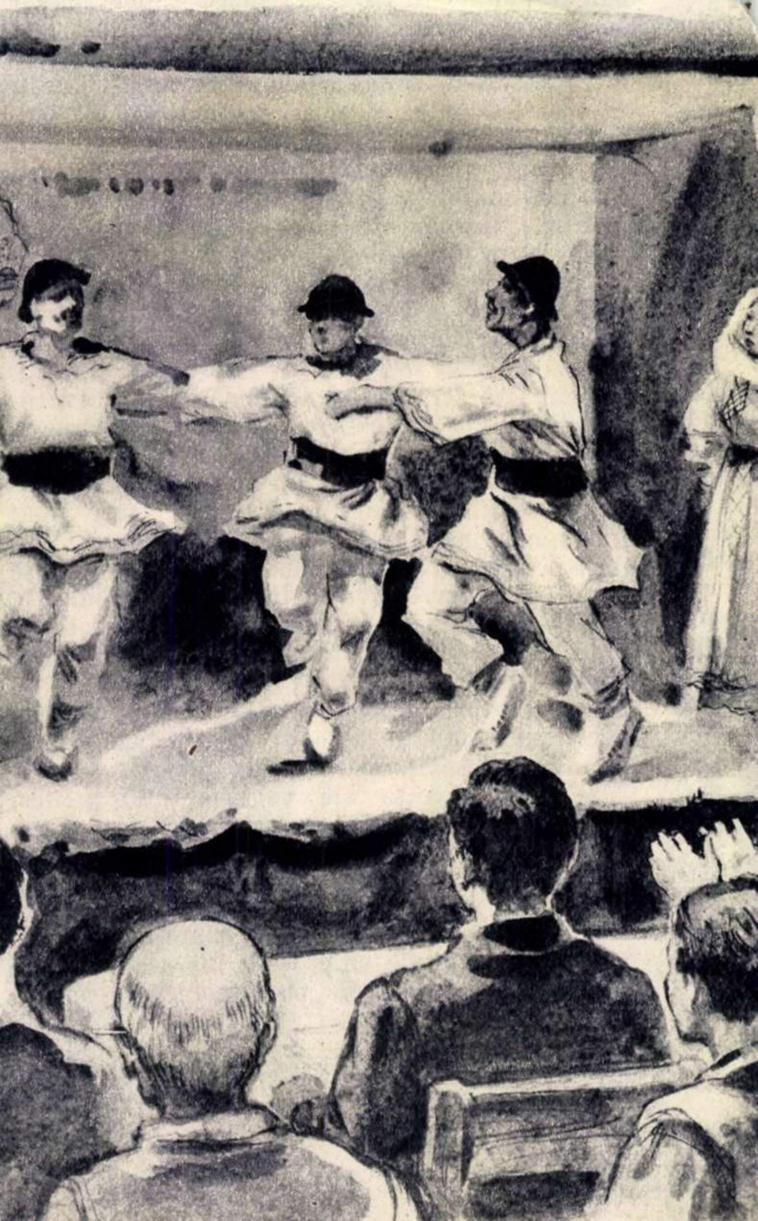

ușor înălțată, cu ochii micșorați, ca să audă mai bine:

— Cine bate noaptea
La fereastra mea?
— Eu sînt, Mărioară,
Nu te speria.
Ah, aprinde lampa
Să văd fața ta,
Al tău obrăjior
Cel plin de amor!
— Nu pot, dragă Costicuță,
Gestul ca să-l fac,
Mi-e consoțu-acasă
Și-i nițel cam beat...

— Venii după păhărele, nene State. Avem duminică niște oaspeți de la raion.

— S-a făcut. Sîmbătă ți le dau. Cîte vrei? Douăzeci? Treizeci?

— Cam atîtea, douăzeci, treizeci...

2.

A doua zi, Zăgănescu s-a dus la raion. A cumpărat șervețele. Și a trecut pe la comitetul executiv al sfatului, la secția culturală. Pe șeful secției nu l-a prins decît între două uși:

— Tovarășe Zăgănescu, cum merg pregătirile?

— Clasa-ntîia, tovarășe Ionescu.

— Vezi că-n afară de căminele anunțate, vin și cele de la Izvorul Beiului și de la Domilești.

— Să vină, că noi sîntem pregătiți. Ii așteptăm cu mînecile sumese. Doar unu-i Zăgănescu, director de cămin!

Tovarășul Ionescu a rîs, pare-se mulțumit, dar grăbit să intre la o ședință operativă. Altfel, Zăgănescu ar mai fi încercat „terenul“ să vadă încotro se îndreaptă simpatia secției culturale. Dar dacă șeful secției a intrat la ședință, cui să-i mai spună? Zăgănescu s-a întors acasă. Ce-i drept, cînd a ieșit din biroul secției culturale, o tovarășă i-a aruncat o vorbă:

— Tovarășe Zăgănescu...

— Da, sînt aici...

— Repertoriul dvs. nu e prea bine întocmit.

— Cum așa?

— Păi, tot cu „Alunelul“ și „Banul Mărăcine“? De ce nu valorificați dansurile locale?

Zăgănescu a privit-o stupefiat. Ce știa tovarășa aceea? Ce, arta-i ca problema economică? Dansuri locale? Resurse locale? Și i-a răspuns grăbit:

— Lasă, tovarășă, că nu sîntem de-o zi, de două... Știm noi care-i artă populară și care nu.

A coborît în stradă, s-a urcat în șaretă și a luat-o către Valea Bradului. Vorbele tovarășei i-au stat o vreme ca un ecou neplăcut în auz, dar cu încetul s-a liniștit. Se întreba și își răspundea singur:

— De ce au ales tocmai Valea Bradului pentru ținerea etapei pregătitoare?

— Nu-i întîmplător. Noi vom fi primii!

— De ce a rîs șeful secției culturale mulțumit?

— Nu-i întîmplător.

Pe urmă a trecut în revistă pregătirile, numărînd pe degete:

— Mieii sînt cumpărați.

— Vinul este.

— Țuica, la fel.

— Paharele la nea State.

— Șervețelele sînt aici!

Așa a ajuns în capul satului, la pod. Și s-a bucurat foarte, auzind de departe zvon de muzică: taragotul lui Fane Stîngă, toba lui Ilie Moraru, clarinetul lui Pițulcă, trîmbița lui Geagim, gorduna lui Costa Breică și vioara lui Anghelică.

De la cotul șoselei, a văzut în vîlceaua de dincolo de pod forfotă de oameni. Și a înțeles că Tudorița Trandafir își pregătește echipa. Cînd își aminti de ea, se întunecă la obraz: în ultima vreme, mai ales, a avut de furcă în dese rînduri cu Tudorița.

— Ce cîntă tovarășa Aristița nu-i folclor. Nu admit în repertoriu asemenea cîntece! îi spusese dînsa.

— Ia-n te uită! Păi, cine-i director aici? Eu sau dumneata?

Neînțelegerile n-au izvorît numai de la vocea „solo“ a soției sale, ci și de la dansuri:

— Tot „Alunelul“?

— Dar ce-ai dori matale? Un șarleston?

— Aș dori cîteva dansuri vechi, locale.

— Le știi dumneata? Ai devenit și folcloristă!?... Da' ce „Alunelul“ nu-i dans popular?

— E prea cunoscut. Echipa îl joacă de vreo șase ani!

— Ei și? Ce-i rău în asta? E un dans popular clasic.

— Dar nu-i specific regiunii.

— Și care-i, mă rog matale, spe-ci-fic?

— „Dansul oierilor“, spre o pildă.

— Da' ăsta ce mai e? Nici n-am auzit de el.

— E vechi. Nu-l știu decît vreo doi bătrîni.

— O fi vreo prostie. D-aia nici nu se mai joacă.

— Ba nu-i adevărat. I-am transcris mișcările. E un dans de-o mare valoare artistică.

Trecînd peste pod, Zăgănescu tocmai își aducea aminte despre neînțelegerile cu Tudorița. Dincolo de pod se opri dintr-o dată, făcînd către cal: „Ho, brrr!“ Privi înspre vîlceaua plină de lume. Iși aplecă fața și-și luă pălăria din cap, să audă mai bine zvoana muzicii. I se păruse că-i „Alunelul“, dar se înșelase. Era o melodie pe care n-o mai auzise. Cîrmi calul din șosea pe drumeagul nisipos care ducea spre vîlcea. Opri șareta la o margine și sări din jilț, după ce așeză cu grijă pachețelul cu șervețelele de masă. Apoi se apropie de oamenii care stăteau roată în jurul muzicii și al echipei de dansuri. I se făcu loc. Ceea ce văzu, întrecea orice închipuire a sa: doi moșnegi, Ion Palade și Petru Golescu, oieri la tîrla gospodăriei colective, arătau echipei, ca niște profesori: „Uite așa. Doi pași mărunți, apoi o săritură la lup“.

— Ce-i asta? întrebă Zăgănescu cu vocea zugrumată de mînie.

— Echipa învață „Dansul oierilor“, răspunse un tînăr, privindu-l cu îndrăzneală.

Zăgănescu se simți îmboldit să bată din palme ca la școală și să strige: „Ce-i hărmălaia asta?“, dar se răzgîndi, socotind că-i mult mai bine să stea de vorbă între patru ochi cu Tudorița. Stătu pînă ce Tudorița dădu echipei o scurtă pauză și, atunci abia, rosti cu glas tare:

— Desearä avem o ședință operativă a comitetului de conducere. Da, comitetul căminului. Tovarășă Trandafir, te rog să vii la ora opt. Dar precis, că d-aia-i operativă ședința. Să nu pierdem vremea.

Despre „Dansul oierilor“ n-a zis nimic. S-a urcat în șaretă și s-a dus acasă, plin de mînie. Dar pînă seara la ora opt se mai răzgîndi: mai bine s-o ia cu binișorul. Și a folosit numai expresii prevăzătoare și pline de politețe: „Nu-i așa, tovarăși?...“ „După cum bine știm“... „Ne aflăm în fața unei bătălii mari, în fața succesului...“ „Dar, vedeți și dumneavoastră, nu-i așa, de ce să mergem pe drumuri primejdioase, aventuriste?“ „Dansul oierilor“ nu e cunoscut, s-ar putea să greșim...“ „Tot așa stă cazul cu „Cireșele“ și cu „Sîrba junilor“. „Hațegana“ e clasică, e un dans cu o faimă bine definită, n-o să avem surprize“... „Sînt de părere ca tovarășa Tudorița să-și îndrepte atenția înspre repertoriul primit de la raion. Ce să umblăm după inovații primejdioase? Așa nu ajungem nici la faza raională, dar mi-te la finală!“

— Imi iau toată răspunderea, răspunse Tudorița.

— Aici eu răspund, că-s director, nu dumneata! spuse înțepat Zăgănescu.

I-ar fi dat Tudoriței un răspuns mai aspru, dacă bibliotecarul n-ar fi cerut cuvîntul într-o chestiune importantă:

— Nu pot lua cărțile. Imi sare lumea-n cap.

Uitînd de Tudorița, Zăgănescu întrebă indignat:

— Păi, ce păzești dumneata? Vine raionul și ne vede cu biblioteca împrăștiată. Unde-s cărțile? Ți-am spus: aduni cărțile. Provizoriu, se-nțelege, numai duminică să fie în rafturi. Luni le difuzezi iar. E limpede?

Zăgănescu era prea departe de locul unde stătea Tudorița, lîngă bătrînul oier Palade, ca s-o audă ce anume vorbea în șoaptă cu vecinul ei:

— Lasă, fetița moșului, facem repetițiile la tîrlă. Acolo nu ne vede zăbăucul ăsta.

— La tîrlă? Ne lași să venim acolo cu muzica și cu echipa?

— De ce nu? N-ai cinci tineri oieri de la noi în echipă?

— Ba da...

3.

Duminică dimineața aproape toate pregătirile erau gata. Aristița făcuse friptura de miel și prăjiturile. State adusese treizeci de păhărele, neuitînd să spună: „madam Zăgănescu, vă urez succes deplin pînă la finală.“ Zăgănescu era mulțumit. Părea să se fi înțeles în sfîrșit și cu Tudorița.

— Uite programul. Tu anunți, fiindcă eu o să stau lîngă cei de la raion, în preajma juriului, să văd care pe care. Ințelegi?

— Bun.

— Ei, bravo! Văd că ești de înțeles!

Un singur lucru n-a putut aranja directorul: problema cărților. Oamenii n-au vrut să dea cărțile. Ce oameni! I-au spus-o în față, verde: „de ce-i bibliotecă? Să stea cărțile sub cheie?“ Dar și în problema asta, Zăgănescu a fost pînă la urmă tare mulțumit. Dac-ar fi știut, n-ar mai fi zis nimic. Tovarășii de la raion și cei-

TINERE CONDEIE

Florin MUGUR
student al Școlii de literatură și
critică literară „Mihail Eminescu“

CÎNTEC DE DRUMEȚIE

Cu păr zburlit, cu gulerul răsfrînt,
Pe țărmul mării-nvăluite-n fumuri,
Ca un matroz al tinereții sînt,
La început de furtunoase drumuri —
Și la-nceputul drumului visat —
Spre zarea însoritului liman,
Pe care — tineri — oamenii-l străbat,
La douăzeci sau șaptezeci de ani.

Pornit să-nfrunt pe mări și pe oceane
Inviforări, și crivăț, și arșiță,
Nu port cu mine ditai geamantane,
Ci doar atît: o trainică lădiță,
Lădiță de matroz; în ea nu vezi
Decît puține lucruri, printre care
O pipă. Eu, ce-i dreptul, nu fumez.
Dar fără pipă e vreun lup de mare?

Mai afli-n ladă un caiet cam ros,
Caietul meu din clasele primare.
De sub molozul fumuriu l-am scos
Cîndva, demult, cu mîini tremurătoare.
Caiet firav, cu slovele stîngace
Despre lăstuni, și flori, și cărărui...
Despre război vorbește, despre pace.
Infiorat ascult chemarea lui.

In ladă mai păstrez un bilețel
De la o fată ce de mult, sfielnic,
Am îndrăgit-o, dacă nu mă-nșel,
(Și care m-a lăsat, fapt ne-ndoielnic).
Cînd a plecat, în seara albăstruie,
Eram încredințat: n-am s-o mai văd...
Dar încercam, cu dinții strînși, să fluier,
Să nu arăt că-s trist, să nu-i arăt.

Mai afli în lădița de matroz,
Pe cîteva hîrtii, cîntări răzlețe
Ce spun despre meleagul luminos
Al tinereții fără bătrînețe,
Meleagul către care ne-ndreptăm
Cu pînzele în vînturi desfăcute,
Nedînd furtunilor din cale vămi,
Nedomolindu-ne plutirea iute.

Cu păr zburlit, cu gulerul răsfrînt,
Pe țărmul mării-nvăluite-n fumuri,
Ca un matroz al tinereții sînt,
La început de furtunoase drumuri,
Un tînăr marinar cutezător,
Nespus de mîndru de-a putea străbate
Un drum pe care-atîția călători
L-au tot visat, din veacuri depărtate.

Aș vrea atîta: ca matroz de rînd,
Cu cinste să slujesc pe-a navei punte,
In valurile-afunde scufundînd
Pe-ai mărilor tîlhari, de-or să ne-nfrunte.
Ferind-o și de fulgerul din slavă,
Ferind-o și de stînca din străfund,
Cu ceilalți marinari, de-această navă,
In fața viitorului răspund.

Visez adesea ca iubirea vie
Pe care-acestui liber drum i-o port,
Măcar un rînd, un rînd aprins să scrie
In marele, sever jurnal de bord.
Dar pîn-atunci, ucenicesc cu drag,
De luptă și de cîntec nesătul.
Că de altminteri — grijă nu-mi prea fac —
In fața navei, drum mai e destul!

lalți oaspeți au rămas încîntați de faptul că rafturile erau aproape goale. Au întrebat:

— Unde sînt cărțile?

— La cititori, a răspuns bibliotecarul Nicolae Băcilă și le-a deschis registrul: în decembrie, 280 de cititori, în ianuarie mai mult cu 50, în februarie cititorii treceau de 400.

Toți au fost mulțumiți. Dar mai ales Zăgănescu, directorul, care n-a pierdut prilejul să arunce așa, în fugă, o vorbă: „Dacă n-aș fi eu!... De-ați ști ce luptă am dus să-i deprind cu cititul!“

Primirea oaspeților a întrecut toate așteptările. Căruțele au venit împodobite cu covoare și verdeață de sîlhă, cu stegulețe prinse la loitre și cu chitușe de flori primăvăratice agățate la gurile de ham ale cailor. Muzicile au cîntat la capul podului și s-au îndreptat apoi spre cămin. Aci, lumea buluc, ca fasolele într-un sac. In față, lîngă scenă, două mese pentru juriu. Primul șir de scaune, orînduite frumos pentru oaspeți. Zăgănescu s-a așezat lîngă șeful secției culturale de la raion. Stătea ca pe spini, dar nu voia să se arate îngrijorat. Mereu se apleca spre urechea vecinului și-i spunea:

— Dac-ați ști ce-am muncit! Dar sîntem încrezători!

Cînd a început programul, întîi cu echipa căminului de la Padina, Zăgănescu a tăcut, dar nu și-a ascuns în privire și în colțul buzelor semnele unui ușor disprețt. Părea a spune: „Tot noi biruim“. Pe urmă a venit rîndul echipei din Domilești. Apoi căminul din Izvorul Beiului. Zăgănescu asudase ca un cal înhămat la o căruță prea din greu încărcată. Işi ștergea fruntea și ceafa. Și trăgea cu urechea la spusele vecinilor: „grozav! Bravo, Domileștii!“ Se uita la mesele juriului. Și se gîndea: „Oare nu s-o fi răcit friptura Aristiții?“

Cînd a venit rîndul căminului din Valea Bradului, Zăgănescu s-a făcut iar lac de sudoare. Numai zîmbetul ușor disprețuitor i se topi din colțul gurii. S-a ridicat cortina. Și corul, așezat în semicerc, corul alcătuit dintr-o sută de oameni, cîntă „Imnul R.P.R.“ O furtună de aplauze izbucni și, pe urmă, după fiecare cîntec, ropote de aplauze parcă mai puternice zguduiră ferestrele. După programul coral, urmară dansurile. Tudorița se feri să anunțe numele întîiului dans. Echipa intră în scenă o dată cu ridicarea cortinei. Zăgănescu înlemni. Obrazul său cîștigă dintr-o dată culoarea tutunului. Cîteva clipe rămase împietrit, rușinat peste măsură, apoi se mișcă, dînd să se ridice, dar șeful secției culturale îl opri:

— Nu te mișca atîta, tovarășe! Ce dracu'!

In timpul jocului, fetele din echipă dădură tonul strigăturilor:

— După un baci ca Pătrupop
Nu m-aș mărita de loc.
Il cunoști că-i păcurar
Numai după brăcinar!

Alta îi răspunse:

— Toată ziua el se duce
Numai după gură dulce.
Oilor le-a lăsat cîinii...
Să le poarte prin toți spinii!
Vulpea să le dea la strungă,
Lupii-n pace să le mulgă!

Și din nou cea dintîi:

— Părul chiar prin clop să-i iasă,
Nu visez să-i fiu mireasă.
Pînă lucrul nu și-l ține
Geaba pe la poartă-mi vine,
De-ar veni și-a zecea oară
Tot îl țin la poartă-afară!

Feciorii din echipă nu se dădură bătuți. Și cel dintîi, porni strigătura ca un șfichi de bici:

— Am o mîndră jucăușă
Ține gunoiul la ușă,
Stau păianjenii la grindă,
Ea cu nasul în oglindă!

Și viersul de foc și argint viu trecu mai departe:

— Aluatul din covată
Pe sub masă se deșartă
Și cînd la cuptor îl pune
Scoate-o pită din cărbune!

Al treilea fecior își dete căciula pe ceafă și continuă strigătura cu o voce de tunet:

— La război s-a pus odată
N-avea ițe, n-avea spată.
Dar la horă cum se face?
Joacă mîndra și se-ntoarce.
De-ar juca o zi și-o noapte
N-ar zice că nu se poate!

La sfîrșitul jocului, cineva din juriu se ridică în picioare și întrebă cu glas tare, privind înspre culisele scenei:

— Ce dans a fost ăsta?

— Gata, am pățit-o, se gîndi Zăgănescu. Ce? Ăsta a fost dans? Ne-am făcut de rîs. Lasă că-i arăt eu instructoarei.

Tudorița se ivi în fața cortinei și răspunse întrebării puse de juriu:

— „Dansul oierilor“ a fost. Un dans local vechi, care nu se mai joacă de vreo sută de ani.

Zăgănescu vru să se scuze față de șeful secției culturale de incidentul neplăcut, dar șeful secției tocmai îl întrebă:

— Cum ați descoperit dansul? Ce mișcări, ce ritmică plină de energie și de viață!

Zăgănescu îl privi cu coada ochiului, înlemnit. Oare își bătea joc de el? Nu! Nu părea să fie bătaie de joc. Nu găsi răspunsul cuvenit și mormăi cîteva cuvinte neînțelese. Șeful secției culturale continuă:

— Cu „Dansul oierilor“ i-ați tăiat pe ceilalți. Să vedem „Sîrba junilor“.

Abia atunci înțelese Zăgănescu situația. Fața i se lumină dintr-o dată. Și rosti întîi cu teamă și prevedere:

— Am făcut și noi ce-am putut...

Apoi tăcu. Dar, după o vreme, spuse cu proaspătă îndrăzneală:

— Arta populară-i grozavă!

Zăgănescu ar fi dezvoltat o lecție întreagă despre valoarea artei populare, dacă vecinul său, atent la programul ce se desfășura pe scenă, nu i-ar fi făcut semn să tacă. Prevăzător și respectuos, Zăgănescu tăcu. Se uită, sfîrșit, nădușit, înspre colțul sălii din stînga scenei. O văzu acolo pe Țonțonel roșie în obraji, cu năframa de mătase în mînă. Parcă plîngea, i se păru lui Zăgănescu. Și ea se uita la el, ca un miel pierdut de turmă. Cu ochii mari, umezi și rotunzi.

Urmară soliștii. Trebuia să vină rîndul lui Țonțonel. Și privind din nou într-acolo, Zăgănescu n-o mai văzu. Socoti că s-a urcat pe scenă. Cortina tremura în falduri ușoare. In fața cortinei apăru chipul surîzător al Tudoriței. Rosti, privind undeva în fundul sălii:

— Urmează tovarășul Gheorghe Zamfir din brigada de cîmp a colectivei „Drum nou“ din comuna Valea Bradului. Va cînta doina: „Tot trecînd la puica dealul“.

Cortina se ridică și în fața sălii apăru tînărul colectivist, înalt, cu fața pîrlită de soare. Incepu să cînte:

Tot trecînd la mîndra dealul
Mi s-a despotcovit calul.
Nu e vina calului,
Nici a potcovarului,
Ci e vina mîndrei mele
C-a pus casa-ntre vîlcele.
Zece ceasuri zăbovesc
La răscruce s-o privesc.
Foaie verde siminic
Trece Ioana, pe colnic
Cu cămeșa lic-lic-lic,
Cu papucii tic-tic-tic.
Foaie verde avrămească
Oftează mîndre, oftează
Parcă-ți fu gura legată
Că n-o sărutași odată...

La sfîrșitul cîntecului, izbucni un ropot de aplauze puternice, prelung. Un băiat de școală se apropie printre scaune de locul unde stătea năuc Zăgănescu și-i spuse în șoaptă, la ureche:

— Tovarășa directoare a spus că pleacă acasă dumneaei, c-o doare, zice, capul, și nu mai poate sta... Nu se simte, zice, bine... Zice că dacă n-a cîntat prima, nici nu mai stă să se producă în program...

4.

Orice poveste are un epilog, și aceasta de față se cuvine să aibă unul. In aceeași seară, acasă la dumnealor, soții Zăgănescu priveau posomorîți masa întinsă pentru ospățul care nu mai avusese loc. Oaspeții avuseseră treabă. Tudorița fusese rugată să împărtășească din experiența ei. Să arate cum a pregătit echipa și cum a descoperit dansurile. A fost și Zăgănescu acolo, dar a stat ca pe spini. Incercase el să mai strecoare șefului secției culturale o vorbă-două: „parcă eu ce le-am spus“... „a fost o muncă titanică“, dar șeful secției nu părea nici bucuros, nici înclinat să-l asculte. Așa că nu mai îndrăzni să-i poftească pe oaspeți la masa orînduită orășenește, cu șervețele. Țonțonel sta în pat, trîntită peste perne, îmbrăcată, și plîngea cu sughițuri dese, în sec. Soțul ei îi povestea cu un glas moleșit de oboseală, însă plin de grijă:

— Țonțonel scump, auzi ce oameni! Au trecut ei peste rolul și munca directorului...

— Și ce-mi pasă?

— Dac-o pune pe Tudorița directoare la cămin?

— S-o pună, că tu și așa nu ești bun de nimic. Dacă ai fost director și n-ai avut putere și cuvînt pentru soția ta!...Asta-i iubire? Are dreptate domnul State să spună că mi-am închis viața într-un sat... Dacă urmam la belcanto era altceva!

...Prin fereastra deschisă venea din ulița cuprinsă în umbrele înserării, un glas înfiorat de-o nebănuită dulceață și farmec:

...Foaie verde avrămească,
Oftează mîndre, oftează,
Parcă-ți fu gura legată
Că n-o sărutași odată...

Aristița se ridică repede din pat și închise fereastra cu zgomot, încît zăngăniră geamurile și se cutremurară cercevelele.

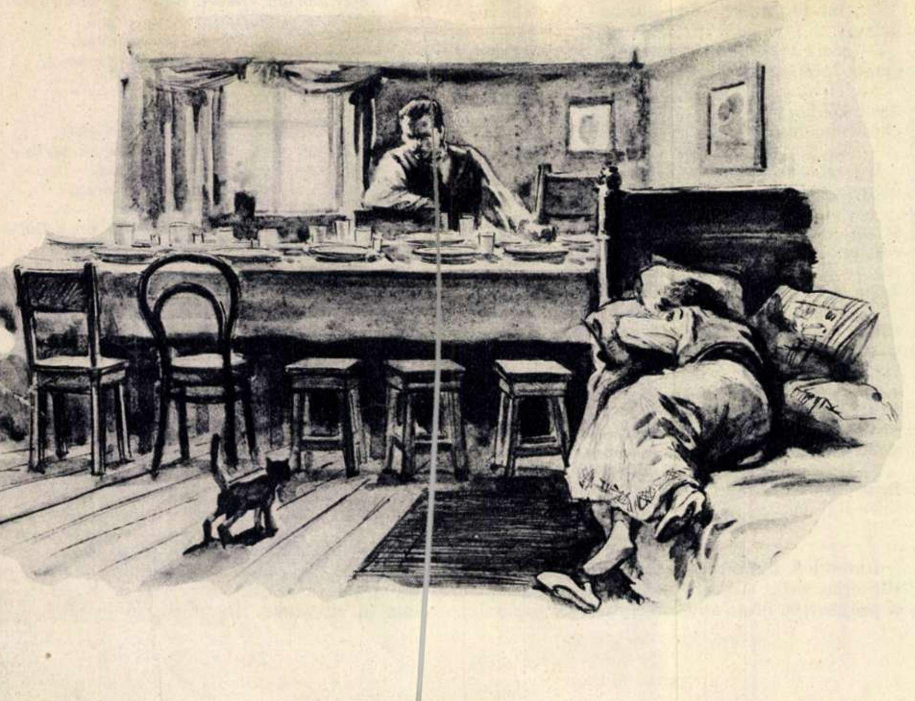

Schiful brăzdează din nou apele...

Bucureşteanul care la sfîrşitul de săptămînă se îndreaptă spre pădurea Băneasa sau, mai departe, spre pădurea şi lacul Snagov, pentru a petrece o zi în mijlocul naturii odihnitoare — se opreşte deseori cu interes pe malul lacului Herăstrău pentru a urmări cîteva minute fie pînzele albe, umflate de vînt, ale unei yole, fie lunecarea lină a unui schif, fie sclipitul ritmic al padelelor unui caiac... Căci, aşa cum pe gazonul verde al stadioanelor, în aceste zile însorite, activitatea nu încetează pînă seara tîrziu, la fel şi pe lacuri, sportivii canoteuri brăzdează suprafaţa unduioasă a apei, de dimineaţă şi pînă seara, vîslind de zor.

Pînă nu de mult, sporturile nautice erau considerate ca „sporturi de elită", pentru că ele erau practicate numai de odraslele celor bogaţi. Doar aceştia îşi puteau permite să aibă ambarcaţiuni proprii, să frecventeze diferitele „cluburi" de „lume bună", cum erau „Yacht-Club"-ul sau celelalte croite pe acelaşi calapod, şi la care oamenii muncii nu aveau acces...

Iată însă că suflul nou, care a cuprins în anii regimului democrat-popular întreaga noastră mişcare de cultură fizică şi sport, a adus mari transformări şi în activitatea sportivă nautică. Astfel, de unde înainte canoteurii se numărau doar la cîteva zeci, acum numărul celor ce practică sporturile nautice a crescut considerabil. Zeci de colective sportive din Capitală şi din diferite oraşe ale ţării şi-au înfiinţat şi organizat puternice secţii de sporturi nautice, cu mulţi membri. In creşterea unui mare număr de canoteuri, concursurile populare organizate de Consiliul Central al Sindicatelor au adus un aport însemnat. Paralel cu acţiunea de popularizare a canotajului în masele tineretului muncitor, se duce o puternică acţiune pentru asigurarea bazei materiale a activităţii. In această direcţie s-a ajuns ca ambarcaţiuni din cele mai delicate, a căror construcţie cere multă pricepere, să fie fabricate în ţară la noi, la întreprinderile speciale de la Reghin şi Tg. Secuiesc.

Canotajul se face azi nu numai pe lacurile din jurul Capitalei. Sute de canoteuri participă la concursurile ce se organizează la Arad, Timişoara, Brăila, Constanţa, Galaţi, Tg. Mureş, Reghin, unde se formează mereu noi şi noi canoteuri. Mulţi dintre canoteurii provinciali au atins treptele cele mai înalte ale măiestriei sportive. Tînăra muncitoare Irina Csik, de la Uzinele „Teba" din Arad, a ajuns un element de bază al lotului reprezentativ, iar muncitoarele litografe Edith Schwartz şi Elisabeta György, de la Centrul Poligrafic nr. 4 din Timişoara, deţin titlul de înaltă cinste de maestre ale sportului.

*

La concursurile de canotaj din cadrul Festivalului de la Bucureşti, de anul trecut, echipa noastră a ocupat locul II în clasamentul pe ţări, după U. R. S. S., întrecînd ţări cu o veche tradiţie în sporturile nautice ca: R. Cehoslovacă, R.P. Polonă, R.P. Ungară, R. D. Germană etc. Sportivii canoteuri au adus patriei nouă medalii de aur, prin victoriile repurtate de: Alexandru Ferenczi (schif simplu), Mircea Anastasescu (caiac simplu viteză), F. Vitcovici, A. Kappler, B. Giurcăneanu (schif 2 plus 1), Ştefan Pongraţ, Ştefan Somogyi, T. Măcean şi A. Sîngeac (schif 4 fără cîrmaci).

*

Antrenamentul unui echipaj de canotaj nu-i lucru uşor!

Pregătirile pentru un concurs care are loc în septembrie (să zicem campionatul republican) încep cu luni şi luni înainte, din plină iarnă. Poate că unii se întreabă: „Cum? Antrenamente de canotaj iarna?"

Da! Antrenamentele la bac fac parte integrantă din pregătirea canoteurilor. Bacul este o ambarcaţiune fixă sau mobilă, instalată pe un bazin cu suprafaţă mică (permiţînd mişcarea lejeră a vîslelor), totul situat... într-o încăpere de dimensiuni normale. La Bucureşti, bacul este instalat sub tribuna stadionului Republicii, la Arad, sub tribuna stadionului Flamura Roşie-U.T.A.

Vîslitul la bac, în timpul iernii, asigură canoteurilor continuitatea, le permite să-şi perfecţioneze tehnica vîslitului şi — împreună cu practicarea altor sporturi — contribuie la buna lor pregătire fizică.

Primele zile al verii înseamnă şi primele lovituri de vîslă. Canoteurii noştri fruntaşi le-au dat anul acesta la Timişoara, pe Bega. Aici au putut fi văzuţi antrenîndu-se de zor maeştrii sportului Carol Vereş, Vitcovici, Kappler, M. Iancovici, Alexandru Rotaru de la Casa Centrală a Armatei, Mircea Anastasescu, St. Pongraţ, Tiberiu Măcean de la Dinamo, maestra sportului Elsa Ochsenfeld de la Flamura Roşie-Arad, tinerele Marta Cardoş şi Lia Togănel de la Ştiinţa ICF, precum şi alţi zeci de sportivi şi sportive. Ei parcurg zilnic kilometri după kilometri.

Măiestria sportivă se capătă după multă pregătire. Ştiţi, de exemplu, că pentru o cursă care durează 3—4 minute, un echipaj de schif 8 plus 1 băieţi face, timp de cîteva săptămîni, antrenamente care ajung şi la 40 de kilometri pe zi?

Canoteurii noştri nu se înspăimîntă însă. Ei ştiu că, numai antrenîndu-se intens, cu perseverenţă, pot obţine rezultate frumoase, pentru cinstea culorilor colectivului lor, pentru gloria sportivă a ţării...

Radu URZICEANU

ŞAH

La 16 Mai s-a terminat la Moscova meciul pentru campionatul mondial de şah dintre deţinătorul titlului, M. Botvinik, şi marele maestru V. Smîslov.

In acest meci s-au jucat multe partide frumoase, care au provocat admiraţia şahiştilor din toată lumea. Iată mai jos una dintre cele mai bune realizări ale campionului mondial Botvinik, a 12-a partidă a meciului.

GAMBITUL DAMEI

Alb: M. BOTVINIK
Negru: V. SMÎSLOV

1.d4 d5 2. c4 c6 3. Cf3 Cf6 4. Cc3 d: c4 5. a4 Nf5 6. e3 e6 7. N: c4 Nb4 8. 0—0 Cbd7 (Continuarea aceasta, care este cunoscută încă din meciurile Alehin-Euwe, a fost jucată de Smîslov în trei partide la turneul candidaţilor de la Zürich) **9. Ch4!** (O mutare nouă în această poziţie. Teoria recomandă 9. De2) **9...0-0** (De considerat este aci 9...Ne4) **10. f3 Ng6 11. e4 e5 12. C:g6 h:g6 13. Ne3 De7 14. De2 e: d4** (Cu manevra aceasta negrul schimbă nebunii de cîmpuri negre, luînd astfel albului avantajul perechii de nebuni) **15. N:d4 Nc5 16. N: c5 D: c5+ 17. Rh1 g5!?** (După cum se va vedea mai tîrziu, mutarea aceasta care pare la prima vedere foarte bună, deoarece ia sub control cîmpul f4, constituie de fapt o slăbire a flancului regelui negru, care va fi folosită cu abilitate de alb pentru organizarea unui atac puternic) **18. g3! Tad8 19. Na2 Tfe8 20. Tad1 Cf8 21. T:d8 T:d8 22. e5! Cd5 23. C: d5** (După 23. Ce4 De7 24. f4 g: f4 25. g: f4 Ce6! s-ar fi ajuns la complicaţii favorabile negrului) **23... c: d5 24. Dd2 Ce6 25. f4 g: f4 26. g: f4 De6! 27. f5 Cc5 28. Dg5** (Prin înaintarea pionilor săi centrali, Botvinik a obţinut o puternică poziţie de atac. Aci negrul ar fi trebuit să joace 28... f6, ceea ce i-ar fi dat cele mai bune şanse de apărare. Vezi diagrama) **28... Td7? 29. Tg1 f6** (Acum apărarea aceasta nu mai este suficientă) **30. e: f6 Ce4** (Sau 30... D:a4 31. N: d5+). Jucînd f7-f6 cu o mutare mai înainte, negrul ar fi putut răspunde cu D: f6) **31. f7+! T:f7 32. Dd8+ Rh7. 33. N: d5 Cf2+ 34. Rg2 Df6 35. D : f6 T:f6 36. R: f2 T: f5+ 37. Nf3 Tf4 38. Tg4** şi negrul a cedat.

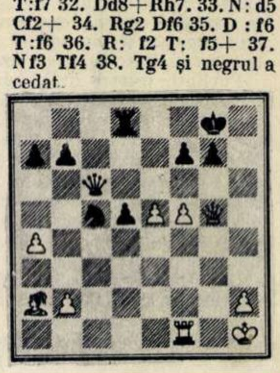

URA, PLEC DIN ROȘIORI!

de Constanța COPORAN

Ilustrații de A. POCH

Am și eu o slăbiciune: îmi place să asist la cununii. In viața mea — n-am decît 59 ani, dar nu mi-i dai — am fost martoră oficială la 253 de căsătorii, din care 171 sînt fericite. Pot să bag mîna-n foc că eu le-am adus noroc. Acu' o săptămînă mi-a telefonat soru-mea din Costești că se mărită fie-sa. N-am aflat cu cine, pentru că, după trei sferturi de oră, telefoanele ne-au întrerupt convorbirea. Mi-a spus doar că, dacă pot, să fiu vineri 9 aprilie a.c. în localitate, la starea civilă. Ce mai vorbă „dacă pot"! Am fost eu la străini, dar mi-te la cununia Miticăi!... Acum trei zile a luat dumnealui pensia și i-am cumpărat fetei un serviciu de cafea cu lapte și un ghiveci cu flori. Pe urmă m-am interesat de tren. La biroul de voiaj l-am întîlnit pe Silică, nepotul cuscră-mi. Voia să plece la Roșiorii de Vede. „Silică, maică,—i-am zis de la distanță—Sfîntul Ambrozie mi te-a scos în cale. Auzi, tu, ce coincidență... Să plecăm cu același tren!" „Vai, tanti, îmi pare rău... — mi-a răspuns Silică — dar eu plec cu ăla de după masă... Călătoresc seara, pe întuneric, cu buclucuri..." Cînd am auzit, mi-am făcut iute o socoteală: lui Silică îi e urît să meargă singur, iar mie mi-e greu cu bagajele. Și-apoi, o femeie singurică pe tren e cam neplăcut... „Silică, îți fac o surpriză, maică. Merg și eu cu ăla de după masă"—l-am anunțat. El s-a îngîndurat—tare-i hărțuit băiatul ăsta! — și mi-a spus încetișor: „Tanti, m-am răzgîndit, plec dimineața." „Bine, maică. Plecăm dimineața. E mai sănătos".

Așa că ne-am scos bilete.

Vineri dimineața m-am sculat cu noaptea-n cap. Trebuia să mă pregătesc și eu. O dată în viață mă duceam la cununia Miticăi. Mi-am pus rochia mov, pantofii de lac, pălăria cu eșarfă și mi-am scos și umbreluța. Dumnealui, bărbatu-meu, mă tot bătea la cap să mănînc niște slănină. Că știi cînd pleci, dar nu și cînd ajungi. Și trenul îți face poftă de mîncare. „Lasă-mă Mitică-n pace — i-am zis răspicat — nu-mi face inimă albastră taman la cununia Miticăi. Ăi de la biroul de voiaj mi-au garantat că ajung la Costești la două'șpe și ceva. Și eu să mănînc acum slănină?" Dumnealui a tăcut, eu i-am zis adio și am plecat.

Silică — amabil băiat — mă aștepta la tramvai, în fața gării. Așa cum ne înțelesesem. Mi-a luat pachetul cu serviciul de cafea, plasa cu niște murături și conserve de vinete pentru mirele Miticăi, și geamantanul. Eu am rămas cu poșeta, florile și umbreluța. Ne-am suit în tren, am ocupat locuri și locomotiva s-a pus în mișcare la 7,15 fix. „Preciși oameni ceferiștii ăștia — i-am spus lui Silică. La 7,15 au anunțat plecarea, la 7,15 pleacă." După ce-am ieșit din gară, am început să discut cu Silică. Despre nevastă-sa, despre cuscră-mea, despre sora cuscră-mi, despre mama ei și mama lui bărbatu-său. Silică — politicos băiat — mă lăsa mai mult pe mine să-mi spun părerile. Spre Videle am cam răgușit — pesemne că era curent în vagon — și Silică, grijuliu, mi-a spus să nu mai vorbesc de loc pînă la Roșiori, unde trebuia să schimb trenul. N-am mai scos un cuvințel — ca să nu aspir aer rece. El s-a pus să citească ziarul și eu am ațipit. Deodată am auzit: „Scoal', tanti, au sosit Roșiorii!" — și la vorbele astea m-am trezit. Ne-am strîns iute bagajele și am coborît. Bătea un vînt, o frumusețe. Răcoros și cu praf.

Pe linii, printre linii, lume ca la bîlci. Cu saci, banițe, garnițe, covățele, bidoane. „Stai tu nițel, Silică, cu bagajele, că eu mă duc să mă interesez cum a fost la tîrg porumbul" — i-am zis băiatului și am plecat. Cînd m-am întors — luasem un boboc, că dumnealui îi place carnea de gîscă — Silică era speriat că m-am pierdut și nu știa ce să facă cu bagajele. „Bine c-ai venit, tanti, — mi-a spus. Plec după treburi". Eu l-am rugat să mai stea cu mine pînă mă sui în trenul de Costești. Și el a mai rămas. Că ține la mine. Mă respectă. E doar nepotul cuscră-mi.

Deodată a apărut un ceferist rumen cu un steag în mînă. Silică s-a și repezit la el: „Spune-mi, te rog, toată lumea asta pleacă la Costești?" Ceferistul s-a uitat la băiat, la gîsca mea, la mine, și a răspuns căscînd: „Cum o să plece?" Silică a prins culoare. Mie mi-a venit inima la loc. „Cum o să plece? — a început din nou ceferistul. — Ce, e tren pe distanță mare? Aici mi-e Roșiorii, aici mi-e Costeștii. E tren mic, dom'le. N-are decît două vagoane". Am oftat ușurată. Bine că-i tren mic. Cu trenurile mari ai totdeauna bucluc. Deodată am auzit o hărmălaie grozavă. Toți din jurul nostru și-au înșfăcat bagajele și au luat-o la goană spre un tren care intrase în stație pe altă linie. „Ptiu, afurisenie — i-am spus lui Silică. Ce ți-e și cu trenurile astea mari... Alergi după ele, ai bucluc..." Dar cînd trenul s-a mai apropiat puțin, am văzut că n-are decît două vagoane. Deodată mi-a dat un junghi în inimă. „Silică" — am apucat să mai zic. „Tanti", mi-a zis Silică și ne-am aplecat deodată să luăm bagajele. Venise Costeștii. Am alergat — eu cu florile, cu umbreluța și geanta, Silică cu plasa, pachetul, gîsca și geamantanul. Cînd am ajuns, tocmai se ocupau ultimele locuri pe acoperiș. Pe scări, omenirea ca boabele la zaibăr*. Intre vagoane, ca la coadă la cinematografe. Cu garnițe, banițe, saci și covățele. Silică — curajos băiat — alerga de la o scară la alta și mă tot striga: „Tanti, vin'aici". Eu alergam într-un suflet și, cînd ajungeam, Silică-mi spunea: „Tanti, hai dincolo". Am tot alergat noi așa, pînă s-au tixit, pe fiecare scară, ca la douăzeci de inși. Pe urmă s-a dat drumul la invenție. Din două țevi așezate pe coperișul de la sfîrșitul vagonului-mamă, a început să curgă apă ca la arteziene. Lumetul dintre motor și primul vagon a început să țipe. Unii au dat fuga, au coborît și s-au agățat de ăi de pe scări. Alții, vreo cincisprezece, — eu zic c-or fi fost înotători — au rămas pe loc. Ii udase ciuciulete, pentru că invenția se întețise. Dar ei pe poziție. Voiau s-ajungă la Costești. Peste vreo zece minute s-a oprit invenția. Silică a lăsat jos bagajul, s-a apropiat încet de mine, m-a luat de subsuori și mi-a zis: „Tanti, te sui acolo. Trebuie să pleci cu trenul ăsta". Eu am dat un țipăt: „Mor, Silicăă". Și băiatul m-a lăsat. Motorul s-a pus în mișcare.

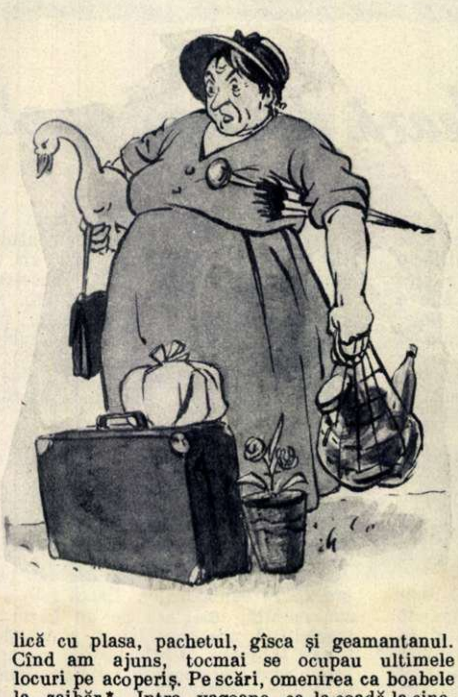

Am rămas cu Silică și cu alți oameni care nu se putuseră sui, între linii. „Vezi, Silică, — i-am spus băiatului — a avut dreptate ceferistul. N-a plecat toată lumea la Costești". Dar Silică nu m-a auzit. Era fiert. Se îngrijea de mine, săracul, că am să pierd cununia Miticăi.

„Tanti — mi-a zis — eu plec. Am treburi în oraș. Ne interesăm cînd pleacă următorul spre Costești și vin înapoi să te sui." Ce să fac...? „Bine, Silică, — i-am spus. Hai să ne interesăm". Cînd să ne luăm bagajele s-o pornim spre gară, apare alt ceferist. Mai tînăr, mai slăbuț. Am auzit că-i de la mișcare și că-i zice mi se pare, Mareuță. Ii spune Silică toată pățania și el, săracul, vrea să ne salveze. „Mai e un tren la patru și ceva. Dar să știți că dacă stați aici, în gara nouă, tot n-o să-l puteți lua. Se formează în gara veche. Așa că vă sfătuiesc să vă duceți acolo". Ne-a dat omul și soluția: „Sau luați o trăsură pînă acolo, sau motorul de Măgurele care trebuie să sosească acuș".

Silică a alergat la gară, mi-a scos bilet pînă la Roșiori-Est (gara veche) și-a dat să-mi sărute mîna de despărțire. „Silică — i-am zis — stai maică... măcar în ăla de Măgurele să mă sui". A rămas. Mie parcă mi-era foame. Poate de ciudă că pierdusem cununia Miticăi. I-am dat cinci lei băiatului și l-am rugat să-mi ia ceva de la restaurantul gării. El s-a dus. Cînd s-a întors mi-a spus că gara n-are restaurant. „Nu-i nimic, i-am zis, iau acum trenul de Măgurele, ajung la Est, mă sui la patru și ceva în ăla de Costești, ajung la soru-mea și mănînc acolo".

In sfîrșit apare un tren. Lumea dă năvală. Dăm năvală și noi. Silică a lăsat jos bagajele, m-a luat în brațe — fin băiat — și zdup cu mine în tren. M-a cam lovit unul cu o garniță în cap și mi-a căzut pălăria. Am țipat. Atunci, oamenii s-au dat puțin la o parte și Silică a-nceput să-mi dea bagajele. Gîsca, geamantanul, cadoul și, ce să vezi? Cînd să-mi dea băiatul plasa cu murături, a pornit motorul. „Silică — am mai apucat să strig. Vino, maică, la patru în gara veche. Să-mi aduci plasa și să mă sui în Costești". Pesemne că mi-a zis că vine. Nu l-am mai auzit. Dar era vesel și-mi flutura batista.

Am apucat doar să-mi așez pălăria și să văd de soarta gîștei, cînd un om al lui dumnezeu mi-a spus: „dacă coborîți la gara veche, pregătiți-vă. Stă puțin și lumea din gară dă năvală să se suie". A început să-mi palpite inima. Să fi avut puțintică valeriană... Am luat bagaj cu bagaj și l-am cărat spre ușă. Deodată trenul s-a oprit. Era Roșiori-Est. Cînd s-apuc să deschid ușa, năvălește lumea de pe peron. Incep să strig: „dați-mi voie. Așteptați nițel". Lumea — nimic. Am avut prezență de spirit. Am apucat să-l rog pe unul care cobora în față, să mă tragă de mînă. El mă trăgea, lumea mă-mpingea. Gîsca, sărăcuța, gîgîia în urmă. In sfîrșit am simțit peronul sub picioare. M-am întors iute și-am început să-mi trag bagajele. Intîi gîsca — suflet săraca și ea. Gîgîia de ți se rupea inima. Am pus-o jos și am luat florile. Cineva m-a călcat pe mînă. Am țipat tare și-am tras florile și umbreluța. Pe urmă, pachetul cu cadoul. Cînd să mă întorc după geamantan, trenul o pornise. „Stai!" — am strigat. Dar n-a stat. Am început să tremur. Mi-am cărat bagajele la gară și-am rugat-o pe o ceferistă cumsecade să dea telefon la stația următoare, să-ntrebe de geamantan. Ea a dat, săraca. S-a zbătut. Mi-a descris geamantanul din toate punctele de vedere. Dar ăi de la stația următoare i-au dat telefon că nu s-a găsit nici un geamantan. „Fie — am zis — bine c-am scăpat eu teafără." Cînd m-am liniștit, ce m-am gîndit? Să-ntreb la ce oră vine sau se formează motorul pentru Costești. Și m-am dus la șeful stației. Dumitrescu mi se pare că-i zice. Era afară, în fața biroului, și cred că se uita să vadă dac-o să plouă. „Tovarășe — îl întreb politicos — cînd pleacă trenul de Costești?" El face o piruetă, se-ntoarce cu spatele, deschide ușa la birou și-mi spune încetișor: „Interesați-vă la biroul de mișcare". Bine — zic. El poate nu știe, săracul. Cum să țină minte atîtea trenuri? Și m-am dus la biroul de mișcare. „Trenul pentru Costești? — s-a mirat unul cu față lunguiață. Pleacă de la noi ăl de Costești?" — l-a întrebat pe altul. „Nu... Cred că se formează la Nord. Duceți-vă

---

*) Varietate de strugure cu boabele foarte dese.

la gara nouă și-l luați de acolo." Eu am rămas nemișcată cu umbreluța și florile în mînă: „Păi, de la Nord m-a trimis la Est" — am îngăimat. Dar ăl cu fața lunguiață nu m-a mai auzit. Că avea treburi.

Am ieșit pe peron și am început să-l aștept pe Silică. Silică nu mai venea. Văd atunci un ceferist. Se tot uita la niște roți de locomotivă. „Mă rog — i-am zis — motorul care trebuie să vină merge pînă la gara nouă?" El s-a uitat mai departe la roți și mi-a spus, după un minut: „Pînă la Costești". Cînd am auzit, mi-a venit să sar în sus de bucurie: „Vasăzică, precis, pînă la Costești?" El și-a luat ochii de la roți, și-a scos șapca, s-a scărpinat în ceafă și mi-a spus gînditor: „Acum, precis nu știu. Dar așa cred. Cîteodată merge direct pînă la Costești, cîteodată Costeștii se formează în gara nouă". Bine — mi-am spus. — Bine că m-a lămurit cineva. Vasăzică, sau așa, sau așa. Numai de-aș avea noroc.

Tot așteptîndu-l pe Silică, s-a făcut tîrziu și deodată a apărut motorul. „Ăsta e spre gara nouă?" — întreb tare pe peron. Dar lumea se și repezise la el și nu mă mai auzea. Cînd am văzut așa, m-am repezit și eu și m-am împins la scară. Numai că și alții mă împingeau pe mine. „Silică, Silică, unde ești maică să mă iei în brațe și să m-arunci în tren?" Gîsca, săraca — vezi? animalele înțeleg mai bine ca oamenii — gîgîia a jale. „Taci, fetițo, — i-am spus — acușica sîntem la Costești". Tocmai cînd ziceam așa, văd o mînă cu o garniță și aud deodată „zbang" din direcția pachetului cu serviciul de cafea. M-a junghiat inima. Se spărsese cadoul, se dusese norocul Miticăi. „Of, Mițico mamă, ăsta ți-a fost norocul... — am început să plîng — Să te prăpădești tu, taman acum la cununie". Lumea din față s-a întors să vadă ce-i cu Mițica. S-a făcut puțin loc și-atunci am pus și eu piciorul pe scară.

Trenul a pornit. „Merge la Costești?" — întreb un om pe-al cărui umăr poposise fetița. „Cum la Costești? La Zimnicea merge". „Aoleu, Silică — încep eu. Rău m-ai înfundat Silică. Ce cat eu la Zimnicea?" Omul m-a întrebat cum, ce fel, unde vreau să merg. Și cînd i-am spus m-a îndrumat omul să cobor la gara nouă și să iau de acolo Costeștii. Vasăzică, n-am avut noroc. Bine, o să mai iau alt motor pentru Costești. „Da, da. Il luați, că pleacă curînd" — mi-a mai spus omul. Cînd am ajuns la Roșiori-Nord am dat buzna pe ușă. Ca să nu mi-o ia înainte ăi din stație și ca să prind motorul de Costești. Am coborît ușor, că m-au împins doi inși cu trei geamantane de lemn, și am început să mă interesez de motorul pentru Costești. „Uite-l" — mi-a spus cineva și mi l-a arătat. N-aveam ochelarii, dar am văzut că motorul se pusese în mișcare. „Săriți, maică, și spuneți-i să stea puțin" — am mai apucat să strig. Pentru că — of, Silică, maică, arză-te-ar focul — m-am împiedicat de niște bagaje și-am căzut.

Cînd m-am sculat, ce să vezi ? Costeștii plecase definitiv. Ce să mai fac? „Așa mi-o fi soarta. Să nu mai plec din Roșiori" — mi-am zis, și-am început să plîng. Fetița abia mai sufla de la căzătură. Florile scăpaseră de ghiveci și se făcuseră ierbar. M-am retras în spatele gării, am dat fetiței florile să le ciugulească și am început să chibzuiesc. Hai să mă adresez din nou la biroul de mișcare. Să-ntreb dacă mi-a mai rămas vreun Costești. Pe urmă m-am gîndit să-ntreb mai bine niște țărani care așteptau ca și mine. Că ei se mișcă mai mult decît biroul de mișcare. Vin, pleacă, și au mai multă experiență.

Și-așa am făcut. Mi-a spus un țăran bătrîn care, tot așteptînd să ia trenul, învățase pe de-a rostul mișcarea, că mai am un Costești la 18,37. Dac-am auzit așa, mi-am luat urgent gîsca și bagajele și m-am postat între linii.

Peste vreo oră, cînd am simțit că lumea se agită prin stație, am și început s-alerg. Incă unul — nici nu-i dăduse bine mustața — zicea de mine că m-ar fi apucat strechea. Și cînd a intrat motoru-n stație, tot alergînd așa, am izbutit să-l prind. Mi-au luat-o, e drept, alții înainte. Dar nu m-am lăsat. Am folosit umbreluța și-am ocupat un loc pe scară. Unde ești, Silică, să mă vezi că plec din Roșiori? Că alții — ce de mai lume! — au rămas între linii.

...Motorul se pune în mișcare. A început să plouă. Careva își fixează piciorul pe piciorul meu. De sub braț, fetița se uită cu un ochi la mine. Mă dojenește, sufletul mamei. „Lasă, fetițo, că de-acum nu mai mergem decît la cununii loco". Vine o adiere cu picuri reci. Mă ghemuiesc cu capul într-un sac cu ovăz. Fetița se uită iar la mine. Trist. I-o fi foame, săraca. „Lasă, sufletul mamei, că acușica sîntem la Costești și mîncăm la soru-mea. Numai de nu s-ar gîndi mișcarea din Roșiori-Nord sau Est să ne tragă înapoi. Că dacă ne trimite spre Măgurele sau Zimnicea, nu mai ajungem nici poimarți la soru-mea, la Costești."

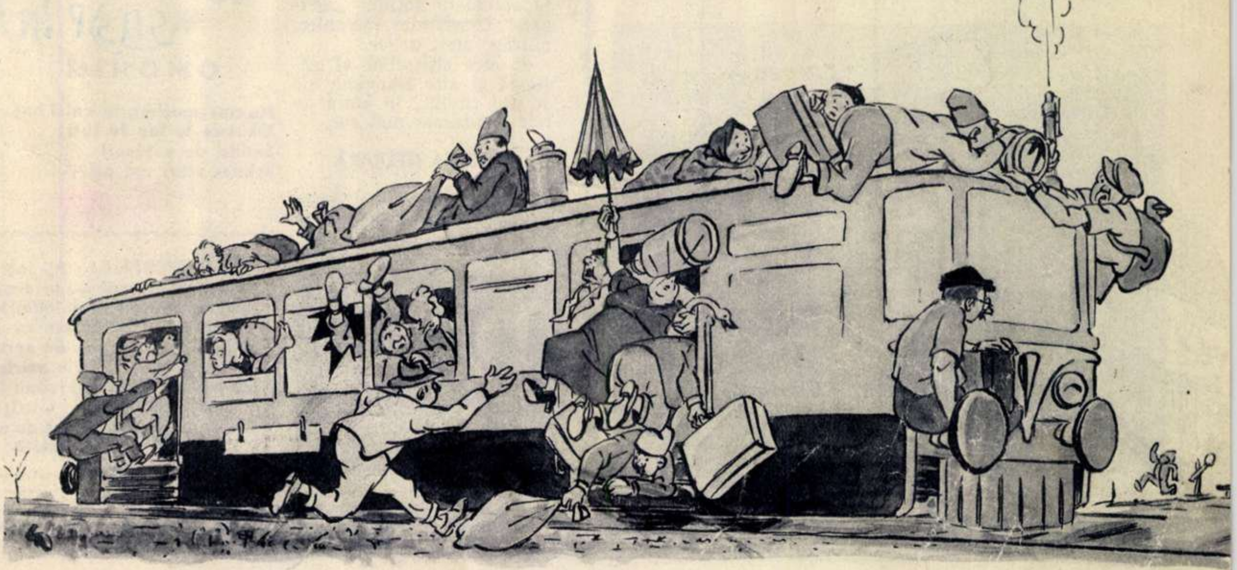

COLȚUL INOVATORULUI

Chiar avînd o mașină modernă ca secerătoarea-legătoare secerătorii trebuie totuși să meargă în urma ei și să adune snopii spre a-i așeza în grămezi. Pentru a înlătura printr-o operație semi-mecanică această muncă greoaie, obositoare, un colectiv de muncitori și tehnicieni de la gospodăria de stat Jimbolia a realizat un „colector de snopi", folosind piese provenite de la mașini vechi, scoase din uz.

Una din principalele piese ale colectorului de snopi este osia (1) sprijinită pe două roți (2). Deasupra osiei se află o platformă basculantă din scînduri (3), lată de 2 m., pe care cad snopii din secerătoare-legătoare.

In partea dreaptă a osiei (privind în direcția de înaintare), între platformă și roți se fixează o grindă de lemn numită proțap (4). Proțapul e întărit cu o altă grindă — contrafișă — (care nu apare în figură). Pe proțap sînt fixate: scaunul muncitorului (5), bara (6) care limitează poziția platformei în timpul încărcării și ochiul de remorcare(7).

Pe contrafișă se află o ramă de oțel prevăzută cu un zăvor (8) cu arc, care nu permite platformei basculante să se rotească.

Modul de funcționare e cît se poate de simplu:

Secerătoarea-legătoare (remorcată de cîrligul din dreapta al tractorului) aruncă snopii pe platforma colectorului (remorcat de cîrligul din stînga al tractorului). O aripă de protecție ferește snopii spre a nu fi prinși de roata colectorului, iar cu ajutorul unei furci muncitorul îi aranjează pe platformă. Cînd s-au adunat 10-12 snopi el trage de zăvor, cu ajutorul unei sîrme (9), platforma se rotește înspre partea din urmă și lasă încărcătura să cadă pe miriște. Pentru a aduce platforma în poziția de la început, lucrătorul apasă cu piciorul pedala (10) și colectorul e gata să primească alți snopi de la secerătoare-legătoare.

Ing. A. BĂNUȘ

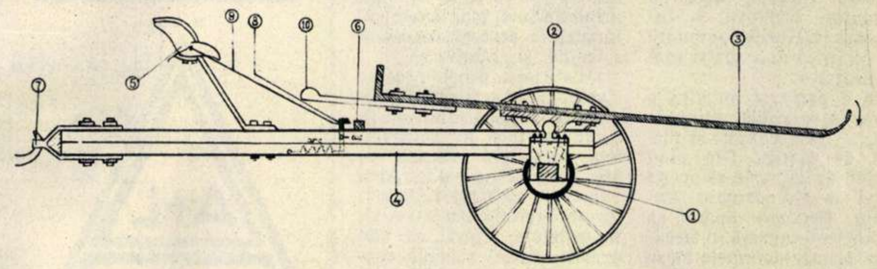

Defileul DUNĂRII

Dintre variatele regiuni care de care mai frumoase și mai interesante ale țării noastre, aproape că nici una nu se poate compara, în ceea ce privește măreția și pitorescul său, cu defileul Dunării.

Dacă la Baziaș și Moldova Veche, valea Dunării este largă și apele fluviului se întind liniștite pe o vastă suprafață, la Coronini valea începe să se îngusteze și apele să se strîngă. Din mijlocul fluviului se-nalță, stingheră și ascuțită, stînca Babacai, în care se sparg valuri spumegînde.

Ne apropiem de defileu în care vaporul intră cu precauție. Dunărea se îngustează, malurile i se înalță din ce în ce mai sus și mai amenințător.

De o parte și de alta a fluviului se ridică, plini de măreție, pereți înalți și pleșuvi de piatră. Din cînd în cînd ai impresia că acești coloși închid drumul fluviului. Deodată apare, ca o crăpătură îngustă, o trecătoare printre enormele mase de piatră. Vaporul se strecoară cu grijă, ieșind din acest defileu grandios. Apoi valea se lărgește din nou, orizontul se deschide și se luminează, poienile se întind verzi și surîzătoare pe pantele dealurilor.

De aici, albia Dunării este destul de largă; dar malurile ei devin din ce în ce mai înalte și mai abrupte, ajungînd din nou la forma unor adevărați pereți de piatră. In deosebi peretele înalt de 760 m. al muntelui Strebeț, de pe malul drept, înaintează amenințător, pînă aproape în mijlocul Dunării, pe care o îngustează la 170 m. Dacă lățimea fluviului este aici relativ mică, în schimb adîncimea sa ajunge pînă la 50 și chiar 60 m.; prin aceste părți apele se întind netede ca o oglindă, formînd ici-colo vîrtejuri care lasă să se bănuiască o mare adîncime. De o parte și de alta se înalță prăpăstii pleșuve, care se oglindesc în apa albastră-verzuie a Dunării. Numai ici-colo, cîte o tufă sărăcăcioasă se mai agață, pipernicită, în crăpătura vreunei stînci. E liniște adîncă. Rareori cîte-un vultur țipă sus de tot sau zboară în cercuri line deasupra văii. Cîte o pădurice de un verde fraged—așezată pe clina muntelui—sau murmurul vreunui pîrîu ce saltă zglobiu printre stînci, mai înveselesc întrucîtva această atmosferă solemnă și grandioasă.

O dată ieșită din strînsoarea Cazanelor mari, valea Dunării se lărgește din nou în șesul luminos al Dubovei. Sus, deasupra șoselei, se află peșterea Veterani... Apoi valea se strîmtează iarăși, formînd Cazanele mici. Aici, în peretele stîncii, se văd urmele șoselei romane construită de arhitecții lui Traian în timpul războaielor cu Dacii. La ieșirea din acest al doilea defileu se vede, pe malul stîng, tabula lui Traian, inscripție comemorativă, săpată în stîncă.

După cîtva timp de navigație, de la Orșova în jos, apare, ca o jerbă de verdeață, ostrovul Ada-Kaleh, remarcabil prin cetatea sa veche de 500 ani, apoi Vîrciorova, după care apele Dunării încep să facă vîrtejuri și să spumege. Vin apoi Porțile de Fier, ultimele cataracte și ultimele zvîrcoliri pe care le face Dunărea, pentru a ieși din năprasnica strînsură a stîncilor...

Raul CĂLINESCU

JOCURI DISTRACTIVE

VERSURI ASCUNSE

Pornind dintr-un anumit loc și citind în figura de mai jos silabele în ordinea mersului calului pe tabla de șah veți recunoaște o strofă dintr-o poezie de Mihail Eminescu.

		A-	IN		
	LU-	S-A	A-	IN	
MULT	BIA	DRUM	CUM	STINS	EI
CI	TRE	DE-	TARI	TRE	DE
RII	DE	IAR	POA-	ZA	AL
	VE-	NOAS-	BAS-	PAR-	
		TE	RA		

CUVINTE BĂTRÎNEȘTI

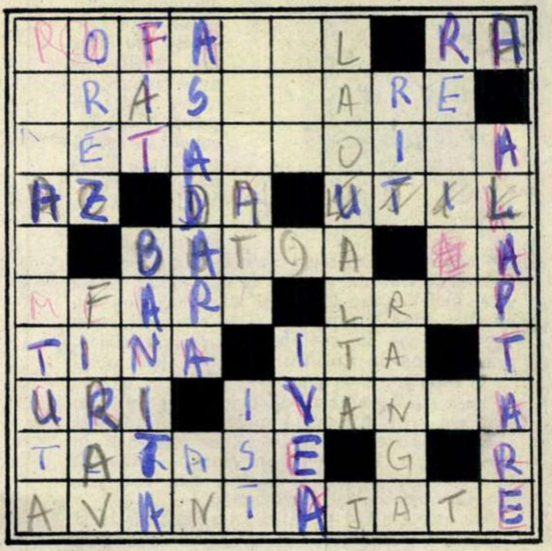

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	R	O	F	A			L	■	R	A
2		R	A	S			A	R	E	■
3		E	T	A			O	I		A
4	A	Z	■	D	A	■	U	T	I	L
5		■	B	A	T	O	A	■	A	A
6	M	F	A	R		■	L	R		P
7	T	I	N	A	■	I	T	A	■	T
8	U	R	I	■	I	V	A	N		A
9	T	A	T	A	S	E	■	G	■	R
10	A	V	A	N	I	A	J	A	T	E

ORIZONTAL: 1. Colac de lut amestecat cu paie — Rea (Mold.). 2. Alegerea părului în cărare, în codițe. 3. Rărită mult, lungită afară din cale și cîntată dezlînat. 4. Macaz — Dăruia — Folositor. 5. Cadă mare de lemn (Olt.) — Iată! 6. Ieși! — Personaj din basme, întunecat la chip, dar nu și la inimă. 7. Glod — A șchiopăta din pricina unei dureri de picior (Mold.). 8. A dușmăni — Insuflețește. 9. Hanuri la răscruce de drumuri în Moldova de odinioară — Cenușă de paie arse (Ban.). 10. Favorizate.

VERTICAL: 1. Stricăciune. 2. Orzoaică (Mold.) — Plăpînd. 3. Alt personaj din basmele noastre — Măsură de capacitate. 4. In concluzie! — Literă cirilică. 5. Negare — Acesta. 6. Interjecție — Apărea. 7. Uniți. 8. Livadă (Trans.) — Drug de fier. 9. Bucată rotundă de lemn (Olt.) — Tot (Mold.) 10. Hrănirea sugacilor.

MONOVERB MUZICAL

(5 — 7)

ACULINA

(A+L) ina

ACULINA

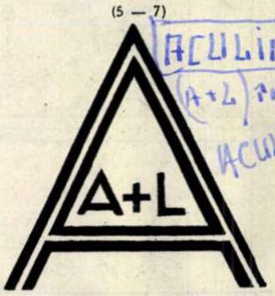

MONOVERB ANAGRAMAT CU MAI MULTE SOLUȚII

(2 — 5)

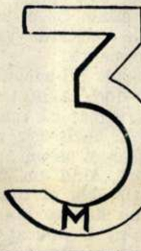

~~jos~~

TRIVERB PE ECRAN

(7 — 2 — 6)

pîne post

SUSPINE PE STRADA

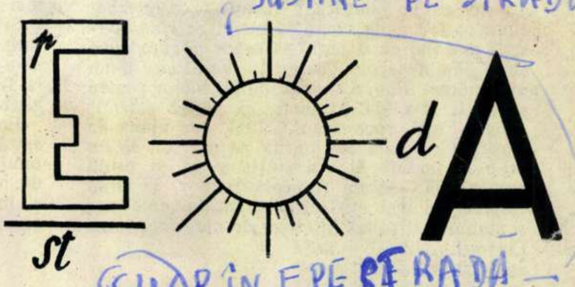

(SUS)PÎN E PE ST RADĂ

JOCUL SINONIMELOR

Se dau următoarele cuvinte apropiate noțiunii „adunare": consfătuire, întrunire, miting, sfat, sobor.

Se cere cititorilor să găsească și alte sinonime ale acestui cuvînt, în afară de cele enumerate mai sus.

COPERTA LITERARĂ

Arătați romanul și autorul său, care se ascund în coperta literară de mai jos.

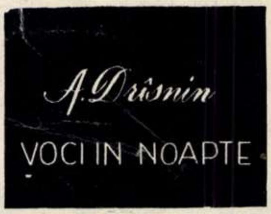

A. Drîsnin

VOCI IN NOAPTE

OMONIM

Nu sînt șmecher, nu-s nici hoț,
Ghetele le leg la toți;
Sedila de o lăsați
Printre rîuri mă aflați.

METAGRAMĂ

Cuvîntu-i simplu. Ce folos
Cînd e atît de capricios!
E dulce, dacă-i nimerești,
Dar și amar dacă-i greșești.

COPERTA I-a: Ați fost vreodată într-un cămin de zi ori la o creșă?... In aceste așezăminte pentru copiii oamenilor muncii veți întîlni totdeauna chipuri asemănător de vesele și sănătoase ca și al Vasilicăi Bacalu, fiica unei simple femei de serviciu de la Policlinica din calea Griviței 2-4. In patria noastră cresc zeci și zeci de mii de asemenea copii fericiți.

COPERTA IV-a: Cicliști de la Asociația „Dinamo" într-o interesantă cursă de urmărire pe pista stadionului „23 August", din Capitală.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 56 Tel. 7.60.10 Int. 1788 **ABONAMENTE:** la toate oficiile poștale din țară și la secțiile raionale de difuzare a presei. **PREȚUL ABONAMENTELOR:** 3 luni: 9 lei 6 luni: 18 lei un an: 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

FLACARA

Nr. 12 (37) — 15 IUNIE 1954

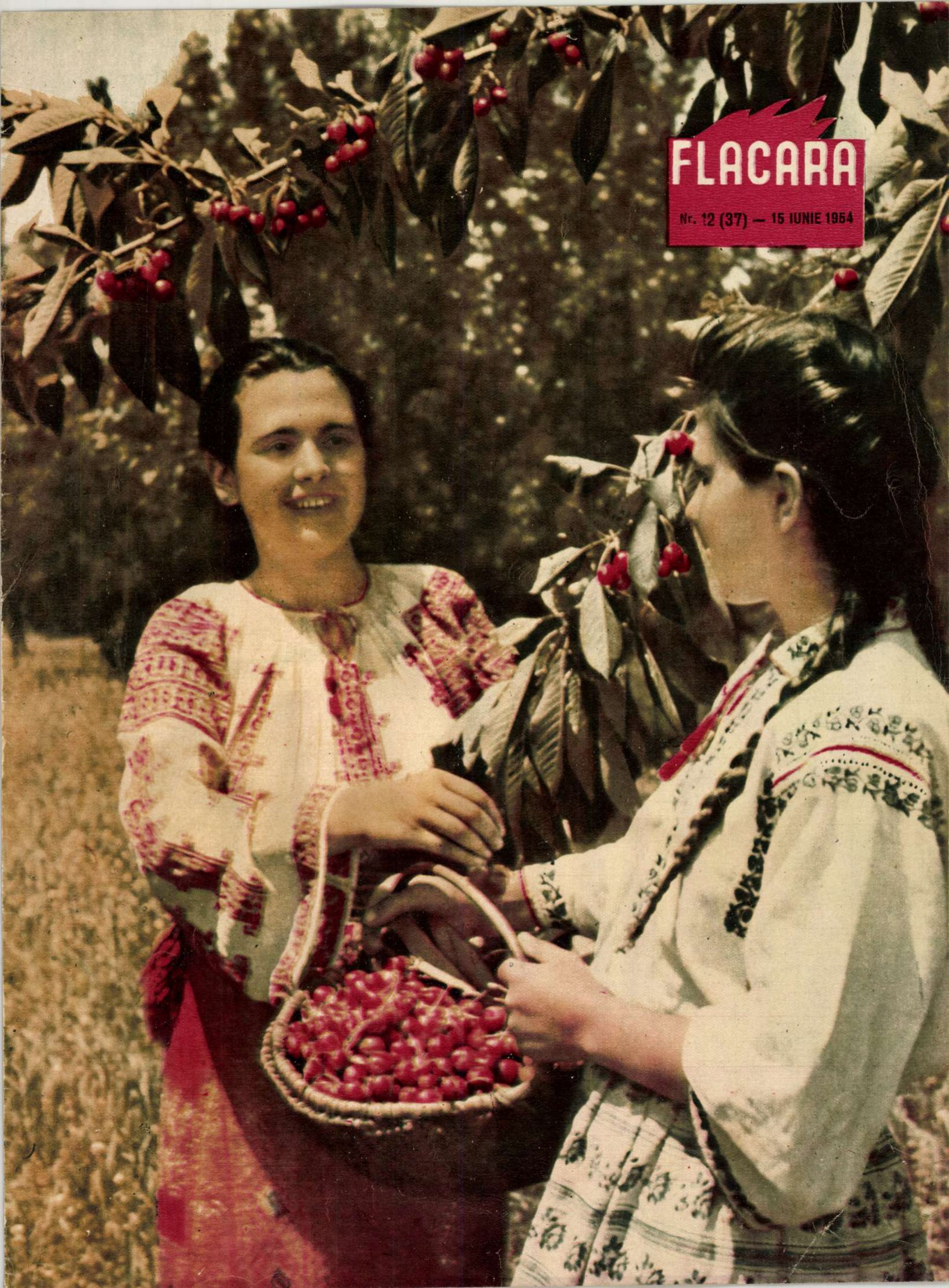

Zeci de mii de fire telefonice se întretaie aci, într-una din secțiile centralei Victoria I. Mecanicul Mihai Tăbîrcea veghează la buna funcționare a legăturilor telefonice, înlăturînd operativ defectele.

COPERTA I-a : Surori, dar și tovarășe de muncă! Ștefania (stînga) și Ioana Jipa muncesc cot la cot la cules de cireși, în livada gospodăriei agricole de stat din Frumușani-regiunea București.

COPERTA IV-a : Valea, lacul și cabana Podragului din munții Făgărași.

FLACĂRA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Nr. 12 (37) 15 IUNIE 1954 ANUL III

REVISTA BILUNARĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

PENTRU O RECOLTA BOGATA

Hotărîrea Consiliului de Miniștri și a C.C. al P.M.R. din 29 mai cu privire la executarea lucrărilor de îngrijire a culturilor, recoltat, dezmiriștit, treierat, însămînțări și arături adînci de toamnă, precum și cu privire la realizarea planului de colectare pe 1954, a început să prindă viață.

Din multe regiuni ne sosesc vești bune. Aflăm astfel că la gospodăria de stat Urleasca, din raionul Brăila, prășitul mecanic se face pe suprafețe întinse. Aici s-a isprăvit prima prașilă la bumbac pe 150 hectare, la porumb pe 550 hectare. Acum se desfășoară din plin prașila a doua.

Intovărășirea din Mureșeni, raionul Tg. Mureș, a prășit 95% din culturile de floarea-soarelui, porumb, cartofi și a terminat cea de a doua prașilă la sfecla de zahăr.

Iți crește inima de bucurie cînd auzi astfel de vești. Cine călătorește cu trenul, mai că nu-și poate lua ochii de la fereastra compartimentului. Peste tot, pe unde treci, ogoare mîndre și bogate, multe din ele pline încă de pe acum de rod, multe din ele lucrate cu grijă. Intrecerea socialistă și întrecerea patriotică au dat roade. In regiunea Oradea stau în fruntea campaniei de întreținere a culturilor colectiviștii și țăranii muncitori din raioanele Săcuieni și Marghita, unde prașila întîia s-a făcut în proporție de peste 80%, respectiv 75%.

Și avioanele vin în sprijinul agriculturii. La gospodăriile de stat Bucium și Chițcani, din regiunea Iași, a fost distrusă pînă acum, cu ajutorul avioanelor, rapița sălbatică din lanurile de grîu de pe o suprafață de 400 ha.

Sînt însă de ajuns într-o localitate cîțiva oameni mai lăsători, lipsiți de simțul răspunderii, în conducerea treburilor locale, pentru ca lucrurile să rămînă baltă și lanurile să fie păgubite. Așa s-a întîmplat în orașul Zimnicea — regiunea București. Sfatul popular de aici s-a culcat pe o ureche și a lăsat ca treaba să se facă de la sine. Rezultatul acestei atitudini: din 1.565 ha. cu grîu nu s-au plivit decît 544 ha. Tot așa „de bine" stă și prășitul. Din cele 2.128 ha. s-au prășit pînă la 9 iunie numai 50 ha. Și nici întreg raionul nu stă cu mult mai bine. Cu asemenea metode s-ar putea într-adevăr întîmpla ca ogorul să ajungă așa cum îl descrie o poezie populară:

La mijlocul drumului,
La puțul porumbului,
Văzui floarea cîmpului
Dar nu-i floarea cîmpului,
Și-i chiar ochiul șarpelui,
Șarpe lung cu solzii verzi,
Nici să-l vezi, nici să-l visezi.

Așa căinează poporul trista imagine a cîmpului năpădit de bălării, a cîmpului părăsit și nemuncit cum se cuvine. Dar asemenea stări de lucruri le dorește doar dușmanul. Țărănimea noastră muncitoare este însă hotărîtă să lupte pentru succesul deplin al campaniei. Ea știe că este de datoria ei să răspundă ajutorului primit de la clasa muncitoare, de la statul nostru democrat-popular, asigurînd o recoltă îmbelșugată. De aceea e necesară mobilizarea tuturor forțelor pentru prășitul la timp al porumbului, cartofilor, sfeclei de zahăr. Este necesară lupta hotărîtă susținută împotriva dăunătorilor culturilor. Și mai ales trebuie luate în cel mai scurt timp măsuri pentru repararea batozelor, secerătorilor, tractoarelor, combinelor etc. astfel ca totul să fie pregătit pentru strîngerea la timp și fără pierderi a recoltei.

Bătălia pentru o recolă îmbelșugată este cauza întregului popor. Organele locale au datoria să se ocupe îndeaproape de asigurarea tuturor condițiilor necesare obțineriii succesului campaniei. Toate forțele pentru realizarea unei recolte bogate!

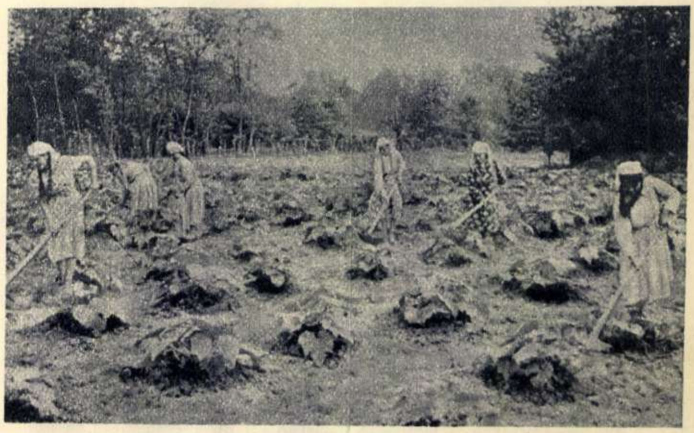

Prășirea culturilor de legume este și ea o sarcină de seamă a oamenilor muncii din agricultură. Utemiștii de la gospodăria agricolă de stat Mogoșoaia, membri ai brigăzii legumicole conduse de Maria Mina, au izbutit să-și depășească norma la prașilă cu 60%.

Pe lanurile de porumb și alte culturi prășitoare însămînțate în cuiburi așezate în pătrat, lucrează cu mult spor mașinile agricole moderne cu care a fost înzestrat sectorul socialist al agriculturii noastre. In fotografie: mecanizatorii au început prașila pe ogoarele gospodăriei agricole de stat Urleasca din regiunea Galați.

Rezervele UZINEI

E greu să-ţi închipui exact ce înseamnă folosirea rezervelor interne, dacă nu vizitezi cu de-amănuntul o întreprindere. Şi cu atît mai greu este să le descoperi, dacă nu cunoşti fiecare colţişor al fabricii, capacitatea maşinilor şi forţa oamenilor. In puţine cuvinte folosirea rezervelor interne înseamnă obţinerea unor cantităţi sporite de produse la un preţ de cost mai redus, prin folosirea raţională a utilajului şi a materiilor prime, prin stimularea forţei creatoare a muncitorilor şi tehnicienilor.

Planul unei întreprinderi e făcut pe baza unor sarcini minime. Pe drum, însă, ies la iveală o serie de posibilităţi necunoscute la alcătuirea planului. Productivitatea se poate mări prin folosirea de metode noi, avansate, se descoperă noi posibilităţi de folosire a utilajului, apar inovaţii şi raţionalizări, se fac economii de materii prime şi de carburanţi. Lupta aceasta de descoperire şi de folosire intensă a unor comori de energie umană şi materială face ca producţia să sporească, ca avîntul muncii să crească, ca preţul de cost să fie redus şi, drept urmare, să existe pe piaţă produse mai multe şi mai bune.

Cînd priveşti cifrele planului lor îndeplinit, aceste cifre ce par seci, întrezăreşti îndărătul lor şi rezervele interne, folosirea sau neglijarea lor.

Am în faţă cîteva cifre de la uzinele ,,Steaua Roşie" din Capitală. Sînt date spicuite din raportul pe aprilie. Producţia globală a crescut cu 20,3% peste prevederile planului, iar productivitatea muncii a sporit cu 11,3%. Pe trimestrul I preţul de cost a fost redus şi el cu 3,27% faţă de cel planificat. La aceste realizări folosirea rezervelor interne a jucat un rol de seamă, deşi nu atît de mare pe cît ar fi fost cu putinţă.

Posibilităţile de folosire a rezervelor interne sînt felurite şi aproape fără limită. In fiecare clipă, în fiecare loc din întreprindere, se găseşte ceva care, folosit, ajută la sporirea producţiei, la creşterea productivităţii, la scăderea preţului de cost. Sau, neglijat, atîrnă greu în balanţa producţiei. Fotografiile noastre înfăţişează cîteva din ele. Felicitînd pe tovarăşii de la „Steaua Roşie" pentru realizările lor pe linia îndeplinirii sarcinilor trasate de plenara din august 1953 a C. C. al P.M.R., nu vom ocoli însă nici lipsurile încă existente în uzină. Eliminîndu-le, ei vor obţine fără îndoială succese şi mai mari.

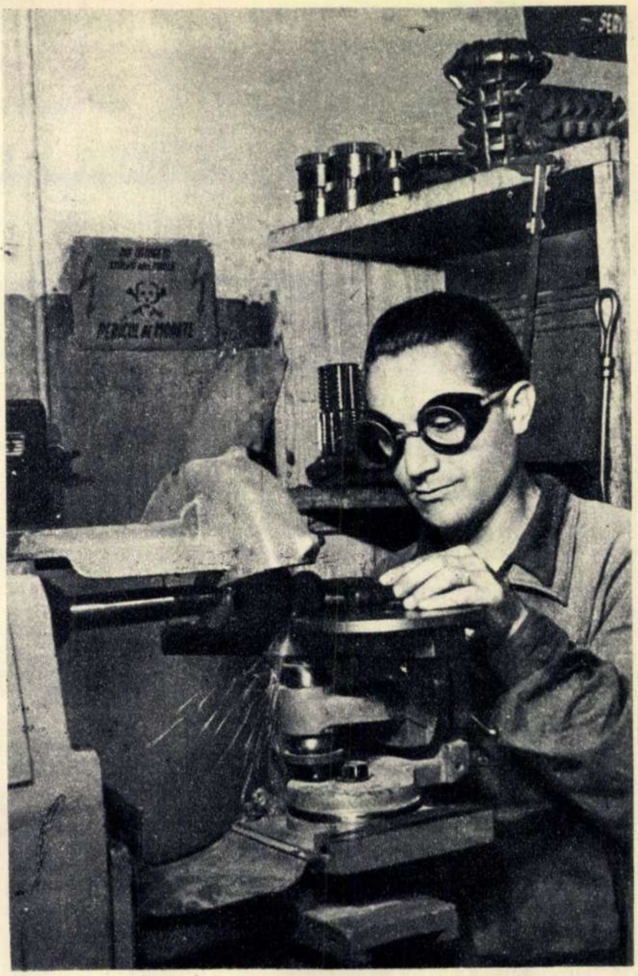

O sculă uzată nu trebuie aruncată. Ea poate fi recondiţionată. Comunistul Andrei Ivanov, fruntaş în întrecerea socialistă, se ocupă în special cu această problemă. Recondiţionarea sculelor sau confecţionarea lor cu materiale existente în uzină aduc mari economii.

In fotografia din titlu: La turnătorie sînt defecţiuni importante. Pentru remedierea lor, directorul uzinei, tov. Vasile Tănase, a convocat o consfătuire cu factorii de răspundere ai întreprinderii.

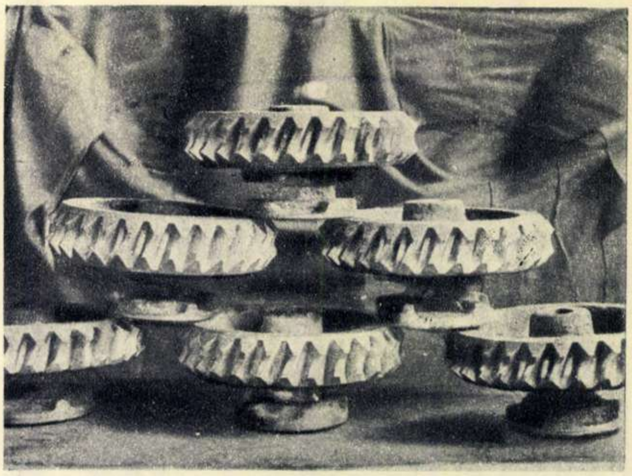

↑ Inlocuirea unor materii prime cu altele poate aduce economii însemnate. La fabricarea roţilor dinţate de lanţ de la betoniere, inginerul Nicolae Mihalcea a înlocuit oţelul turnat cu fontă sferolită. Aceasta a scăzut de douăzeci şi două ori preţul de cost, aducînd uzinei economii de 860.000 lei anual.

Inovatorii uzinei, mîndria uzinei. Muncitorii de o înaltă calificare, inovatorii aduc o contribuţie de seamă la ridicarea productivităţii muncii, la scăderea preţului de cost. Dispozitivul semnalizator pentru defecte la electromotoare, realizat de electricianul Ion Constantinescu, mandrina extensibilă pentru strîngerea spiralelor cilindrice, creată de Andrei Ivanov, şi alte inovaţii şi raţionalizări, aduc uzinei mari economii.

←

Verificarea atentă a felului în care sînt folosite brațele de muncă a arătat că există numeroase rezerve în această privință. La magazii lucrau opt oameni, deși doi erau de ajuns. Restul sînt folosiți acum în alte locuri unde e nevoie de oameni. Marin Mihai lucrează la filetarea niplelor. Această operație nu necesită o calificare îndelungată. Sînt de ajuns cîteva zile. Mai tîrziu Marin Mihai va învăța și alte taine ale strungăriei.

Ion Nencescu dovedește că strungul său poate fi folosit mai bine, că el poate fi „convins" să dea mai mult, aplicînd metoda de tăiere rapidă a metalelor, metoda Voroșin etc.

In cele 208 ore de lucru lunar el realizează piese care, conform calculelor, necesită peste 600 ore de muncă. Nu e nici o taină la mijloc. El utilizează din plin cele 480 minute de lucru zilnic.

O problemă importantă a bunei desfășurări a procesului de producție este folosirea din plin a timpului de lucru și a utilajului. Golurile de producție sînt o pacoste. Ele pot fi însă evitate dacă este organizată aprovizionarea continuă a locurilor de muncă cu materiale. La secția de montaj, brigada condusă de Ion Tamara face acest lucru cu regularitate. Spre sfîrșitul unei operații se aduc din timp, cu ajutorul unor cărucioare, piesele necesare pentru operațiile următoare.

Absolvenții școlilor Rezervelor de Muncă sînt primiți cu dragoste în uzină. Meșterii și muncitorii cu mai multă experiență îi ajută să dobîndească mai repede cunoștințe tehnice pentru a deveni curînd oameni de nădejde, inovatori și fruntași în întrecerea socialistă. Meșterul Ion Gheorghiu îl ajută permanent pe tînărul Nicolae Șmercinschi. După numai două luni de muncă în uzină, Șmercinschi dovedește, prin dragostea și interesul cu care ascultă îndrumările maistrului său și ale celorlalți muncitori înaintați din uzină, că va ajunge un strungar destoinic.

Organizația de partid este în fruntea luptei pentru folosirea rezervelor interne. Iată pe tov. Victor Mureșan, secretarul organizației de partid, discutînd cu inovatori și fruntași în întrecere inovația lui Aurel Vlad—un dispozitiv pentru strunjirea pinioanelor pătrate de la vinciuri. Folosirea acestui dispozitiv va mări productivitatea muncii la confecționarea pinioanelor.

★

Nu e totuna dacă mașinile sînt așezate la întîmplare într-o secție sau ele urmează o anumită ordine. Pentru a se evita munca neorganizată, pierderile de timp cu distribuirea materialelor după specificul mașinilor, la secția II-a prelucrătoare, strungurile au fost așezate în ordinea efectuării operațiilor necesare pieselor principale.

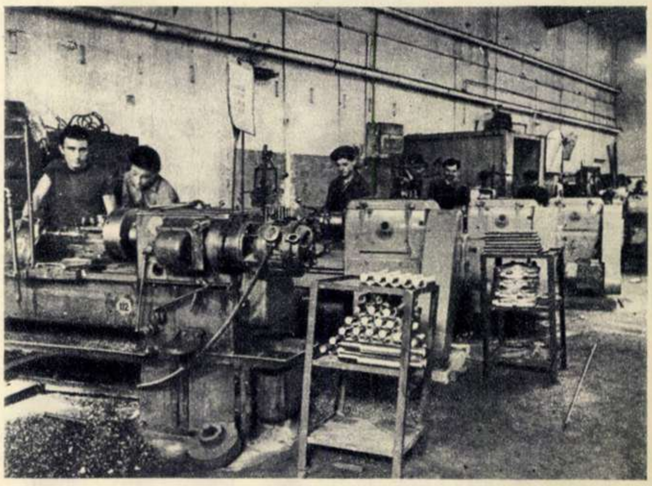

Cunoașterea și practicarea mai multor meserii de către muncitorii unei întreprinderi aduc mari foloase. Lipsa brațelor de muncă într-un anumit sector sau aglomerarea de lucrări pot fi ușor rezolvate cu ajutorul muncitorilor calificați în mai multe meserii. Frezorul Marcel Mendel lucrează de multe ori la raboteză sau la ascuțirea sculelor. ↓

①

②

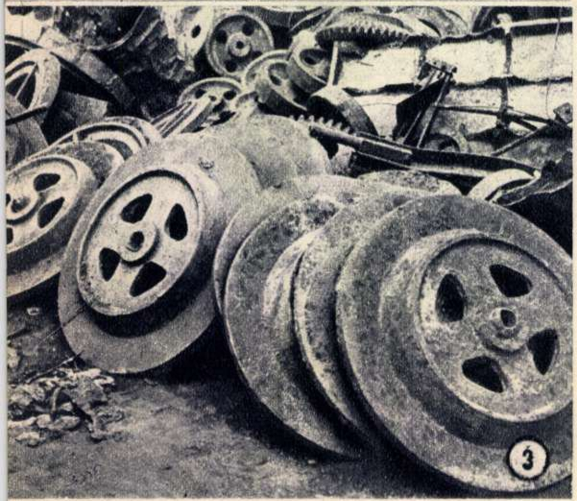
③

Dar şi cîteva cuvinte mai puţin plăcute:

1 Ce este talmeş-balmeşul ăsta? Lămuriri vă poate da tovarăşul Lazăr Moraru, directorul adjunct al uzinelor, în sarcina căruia cade gospodărirea uzinei. Spre mirarea tuturor el va răspunde că aceasta e magazia de materiale a întreprinderii. Acest curios mod de aşezare a materialelor – bare de metal peste cocs, foi de tablă sub piatra de var – unele peste altele, claie peste grămadă, aduce pagube însemnate.

2 Iniţiativa creatoare a maselor este fără îndoială una din cele mai preţioase rezerve interne ale întreprinderilor. De la începutul anului şi pînă acum, cabinetul tehnic de la „Steaua Roşie" a primit 39 de propuneri de inovaţii şi raţionalizări. Ele sînt cuprinse în teancul de dosare pe care-l înfăţişează fotografia noastră. Din păcate, cabinetul tehnic şi colectivul de tehnicieni nu se prea grăbesc. Din cele 28 de propuneri admise, numai 9 au fost realizate pînă acum, restul fiind în diferite faze. Mai sînt încă 4 propuneri din 1952 şi 23 din 1953 care-şi aşteaptă rezolvarea. Conducerea uzinei şi cabinetul tehnic au datoria să se ocupe mai atent de iniţiativele muncitorilor şi tehnicienilor!

3 Un colţişor din turnătorie de toată frumuseţea: cimitirul rebuturilor, care e totdeauna plin. La capitolul rebut secţia de turnătorie „a izbutit" să ajungă în frunte: 11,5% pe martie, 9,6% pe aprilie.

4 Strungul are şi el visurile sale... Cel din fotografia noastră visează jumătate din lună că nu va mai sta nefolosit. Mircea Petcu însă îl decepţionează mereu şi continuă să-i lase visurile neîmplinite. El preferă ca în timpul orelor de lucru „să ia aer" prin parcuri (aşa cum îl înfăţişează fotografia din medalion) sau să se plimbe pe străzi. La „Steaua Roşie" mai sînt şi alţi plimbăreţi, a căror lipsă de la lucru e simţită serios de fabrică. Pe luna aprilie, numărul orelor absentate a fost de 8, 61% din totalul orelor de lucru. In acest timp s-ar fi putut lucra 270 de macarale, sau 21 de betoniere, sau 116 vinciuri.

5 „Nu lăsa strungul să meargă în gol!" Maistrul Nicolae Constantin îl mustră tovărăşeşte pe tînărul Aurel Pleşoianu care obişnuieşte să lase strungul să lucreze în gol, risipind astfel o importantă cantitate de curent electric.

6 „Nu ştiu ce să mă fac cu ploile astea. Mi-e teamă că n-o să pot vinde prea multe roşii în toamnă".

Magazionerul Gheorghe Radu – care în treacăt fie spus e un bun neguţător de zarzavat – e foarte preocupat de această problemă, mult mai preocupat decît de magazia sa, locul în care poate fi găsit cel mai puţin. In zilele cînd vine la uzină – şi nu-s prea dese – Gheorghe Radu stă de vorbă pe la toate colţurile, ore întregi, cu diverşi prieteni şi cunoscuţi, pe aceeaşi invariabilă temă: „care o să fie soarta zarzavaturilor în acest an?"

7 Zece minute azi, un sfert de oră mîine la capătul lunii se adună un număr bunişor de ore nefolosite în producţie. Ele sînt o pierdere de care se pare că tovarăşul Năstase Voluntaru, mereu zîmbitor, nu-şi dă seama. In fiecare zi circa 15-20 muncitori îi calcă pe urme, venind la lucru după şase şi jumătate.

★

Desigur astea toate nu constituie o cinste pentru colectivul uzinei „Steaua Roşie". Rezultatele frumoase obţinute pînă acum în descoperirea şi folosirea rezervelor interne ne îndreptăţesc să sperăm că asemenea lipsuri vor fi din ce în ce mai puţine în uzină.

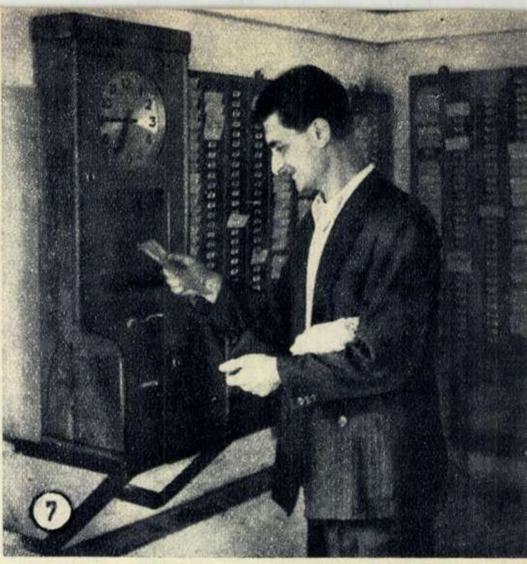
⑦

⑥

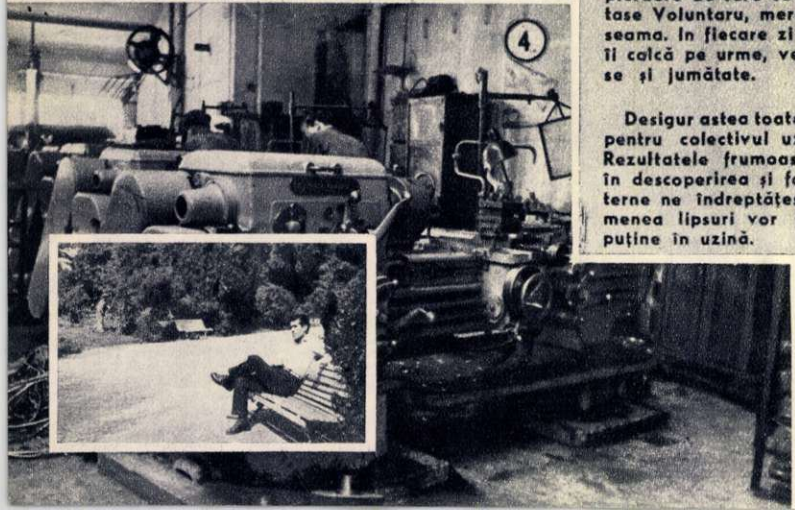
④

⑤

MECANICUL student

Prin scrisori trimise redacției noastre, tovarășii Gheorghe Androne, meșter tăbăcar la întreprinderea „Kirov", Paul Păun, elev în clasa X-a la Liceul de băieți nr. 2 din București, și alții, ne cer să prezentăm în revistă aspecte din viața de studenți a muncitorilor care urmează cursurile învățămîntului superior. Răspundem acestei cereri publicînd materialul din această pagină.

In sala spațioasă a cantinei Institutului, la ora aceasta e zarvă, domnește un du-te-vino necontenit.

Cei care au terminat masa se îndreaptă spre sălile de studii, iar locurile sînt mereu ocupate de alți studenți.

Dumitru Petrovici, student în anul III la Facultatea de Telecomunicații, veni grăbit cu un plic albastru în mînă. Căută cu privirea în mulțimea studenților. Unde o fi? A! Uite-l în fund pe Zaharia Șonfelean. Se îndreptă repede spre el, îi întinse plicul și se așeză alături la masă. Il știe doar nu de azi și nu de ieri, ci de ani de zile, din timpul cînd trenul de persoane de pe linia Sibiu — Orașul Stalin, condus de mecanicul Zaharia Șonfelean, era primit în stația Porumbacu de impiegatul de mișcare Dumitru Petrovici.

— Am mîine un examen greu, frate — deschise vorba Șonfelean după ce citi scrisoarea. La electrotehnică. M-am pregătit eu, nu-i vorbă, dar am emoții. Pînă acum toate le-am luat cu „foarte bine" și un singur „bine".

— Și dacă o să iei un suficient o dată n-o să se întîmple nimic. Il îndrepți tu pînă la sfîrșitul anului, te știu eu.

— Cum să-ți explic, începu Șonfelean, nu că n-am voie să iau suficient, dar ar însemna să-mi calc angajamentul în întrecere pe care nu l-am călcat niciodată pînă acum, în aproape patru ani de zile.

Și-i întinse scrisoarea primită de acasă. Citește aici:

„...Am primit notele, zilele acestea. Numai 5. Dar matale? Petrică învață bine, dar nu știu cînd, că e tare zburdalnic. Cînd te uiți la el, toată ziua ar sta în curte la joacă..."

— Vezi, acum patru ani, cînd am plecat la Institut, Emilia, fiica mea cea mare, intra în clasa I-a elementară. S-a mirat grozav cînd a auzit că plec și eu să învăț.

— Tăticule, da' tu ești mecanic de locomotivă, le știi pe toate, ce trebuie să mai înveți?

Am lămurit-o pînă la urmă. Și am hotărît să pornim o întrecere: ea să învețe foarte bine și eu să învăț bine întotdeauna, iar cînd se poate, chiar foarte bine.

Orice ai spune, una e cînd intri într-un Institut la 18—19 ani cînd mintea ți-e limpede, și alta e să începi la 30 de ani să urmezi o facultate. Nu-i ușor. Mai ales cînd ai familie și copii...

*

Cînd și-a ales meseria de mecanic, Zaharia Șonfelean își închipuia că nu poate fi ceva mai greu de atins și mai frumos pe lume. Să simți sub puterea ta locomotiva uriașă, să străbați cu ea rețeaua întinsă a drumurilor de fier ale patriei, să aplici metode sovietice, să obții economii de carburanți și să prelungești durata ei de funcționare, sînt desigur lucruri mari.

Despre acestea a vorbit mecanicul cincisutist Zaharia Șonfelean, din partea Depoului C.F.R.-Cluj, la prima consfătuire pe țară a ceferiștilor, din 1949.

Și iată că a venit timpul cînd a simțit că meseria de mecanic nu-l mai satisface, că el poate și trebuie să dea mai mult. Să facă astfel ca zeci și zeci de locomotive să meargă mai bine, chiar dacă nu mai conduce vreuna din ele, i se părea mai important, mai frumos. Și-a dat seama de acest lucru mai limpede după ce a terminat Universitatea serală de marxism-leninism de pe lîngă Comitetul de partid regional Cluj. S-a dus atunci la conducerea Depoului și a spus simplu:

— Vreau să învăț, tovarăși. Să ajung inginer. La 30 de ani cred că încă nu-i prea tîrziu.

Așa a devenit mecanicul cincisutist Zaharia Șonfelean, student al Facultății de Mecanică a Institutului de căi ferate „Gheorghe Gheorghiu-Dej", din București.

I-a rămas nespus de dragă munca de mecanic de locomotivă. In vacanță se ducea adesea la Depou, urmărea munca foștilor săi tovarăși. In vara anului trecut n-a mai putut răbda. A cerut să i se dea voie să lucreze în vacanță pe locomotivă.

— Trei ani de zile n-ai lucrat ca mecanic, crezi că o să poți face față?

Vorbele inginerului l-au pus pe gînduri, dar nu i-au clintit hotărîrea.

— O să pot.

I s-a dat o locomotivă care mai avea 3 săptămîni pînă să intre în atelier pentru reparații mijlocii. Asta l-a îndîrjit și mai mult. S-a înțeles cu mecanicul de schimb și au semnat amîndoi un contract de întrecere socialistă prin care-și lua angajamentul să facă serviciul toată vara cu aceeași locomotivă.

Era emoționat în primele zile. Pierduse noțiunea timpului de frînare, siguranța în manevrarea diferitelor manete și butoane. Frîna mereu prea repede sau o pornea deodată ca fulgerul. Dar obișnuința celor 8 ani de muncă petrecuți ca mecanic de locomotivă i-a revenit repede. A lucrat pe locomotivă 81 zile, a economisit 50 tone de combustibil și înainte cu cîteva zile de a se întoarce la Institut, a retras-o el singur din serviciu...

Acum e în ultimul an de învățătură. Studiază mai mult probleme de specialitate: locomotive cu aburi, locomotive electrice, tracțiunea trenurilor, electrotehnica, tehnica securității muncii, normarea și planificarea atelierelor. Și bineînțeles că obiectul său preferat este „Locomotivele cu aburi". Aici nimeni nu-l întrece.

*

Cînd a condus pentru întîia oară locomotiva, avea 22 de ani; în tiparele învechite ale birocrației care domnea la C.F.R. în trecut, era socotit prea tînăr pentru o asemenea muncă de răspundere. A dovedit, însă, că e în stare să biruie greul începutului supunînd voinței sale locomotiva — o adevărată uzină pe roate.

In Institut s-a lovit de probleme și mai complexe. Materiile noi, îndeosebi matematicile superioare, i-au dat mult de furcă. Și nu arareori, zăbovea ceasuri tîrzii de noapte în sala de studii deasupra manualelor de matematici, deasupra caietelor de exerciții.

In sala de studii a studenților proveniți din producție (pînă în anul acesta studenții veniți din producție făceau cursuri separate de studenții proveniți din școlile medii) profesorul de matematici venea adesea să dea consultații. Il uimea dîrzenia și perseverența cu care studenții căutau să biruie greutățile ce le aveau în studiul acestei discipline, care la început li se părea cam aridă și inaccesibilă.

Intr-o seară a fost martorul unei scene pe care n-o va uita curînd. Intrase în sala de studii și din cauza larmei neobișnuite care domnea înăuntru nu fusese observat de nimeni. Se opri în prag. Auzi glasul de bas al lui Zaharia Șonfelean.

— Cînd vrei cu tot dinadinsul, nu se poate să nu reușești.

— Cu tot dinadinsul, ușor de spus. Eu am aproape 40 de ani, nu mă mai ajută capul, asta-i. Voi, oricum, sînteți mai tineri, răsună, plin de obidă, glasul lui Mihail Vancea, fost montator de motoare la Atelierele de Automotoare din Orașul Stalin.

Șonfelean se ridică de la masă și se apropie de Vancea.

— Mie crezi că mi-e ușor? Mi se învîrtesc și noaptea în cap sinusurile și cosinusurile și calculele diferențiale. Da' nu mă las! Cu ce obraz m-aș întoarce la Depou, cum m-aș mai putea uita în ochii celor care au avut încredere în mine și m-au trimis aici? Și unde mai pui că lăsîndu-ne pe tînjală cu învățătura înseamnă să aducem apă la moara reacționarilor care cîntă într-una că dintr-un muncitor nu poate ieși un inginer...

Profesorul îi ascultă cu atenție, apoi ieși pe coridor. Se plimbă cîteva minute ca să-și stăpînească emoția, mai tîrziu intră în sala de studii ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Ora de consultație trecuse de mult, dar profesorul nici nu se gîndea să plece. Studenții ridicau mereu probleme noi, și fiecare din ele cerea răspuns limpede.

La plecare le-a spus studenților:

— Băieți, mă puteți chema oricînd aveți nevoie de consultații suplimentare. Să nu țineți seamă de ore...

*

... In sala de studii e liniște. Se aude doar foșnet de hîrtii, zgomotul ușor produs de căderea unei rigle sau a altui instrument de desenat.

Studenții din anul IV de la Facultatea de Mecanică lucrează la proiectul unei locomotive pentru trenurile de călători cu o viteză de 145 km. pe oră.

Profesorul de specialitate, inginerul Luca Grigore, se plimbă cu pași ușori printre studenții aplecați asupra planșelor. Un proiect îndrăzneț prin concepția asupra locomotivei și felul cum încearcă să rezolve detaliile îi atrage atenția în mod deosebit.

Studentul proiectant, un bărbat înalt și voinic, cu o privire energică și inteligentă, simțind ațintită asupra lui privirea profesorului, ridică ochii. Profesorul zîmbi. Era Zaharia Șonfelean, unul din cei mai buni studenți ai lui.

Maria SAVIN

Incă puțin și proiectul va fi gata. Viitorul inginer Zaharia Șonfelean se sfătuiește cu tovarășii săi Ion Don și Virgil Comănese asupra proiectului unui cazan de locomotivă de mare viteză.

Din învățătura sa, dă și altora. Zaharia Șonfelean predă o lecție practică elevilor școlii profesionale C.F.R. de tracțiune.

Intr-un raion

In oraşele şi satele noastre se întîmplă în fiecare zi o sumedenie de lucruri. Sînt acele fapte mărunte, obişnuite, dar care, înmănuncheate, dau imaginea transformărilor prin care trece ţara noastră. Ne-am propus să facem o scurtă călătorie şi să redăm, în scris şi în fotografii, cîteva fapte obişnuite, să vorbim despre cîţiva oameni aleşi la întîmplare. E vorba de întîmplări şi oameni din raionul Negreşti, regiunea Iaşi.

DE VEGHE LA ÎNTREŢINEREA CULTURILOR

Ţăranul mijlocaş Costică Bîcu din satul Cotic a ieşit cu familia la prăşitul porumbului. Cum zorul e mare, într-ajutor i-au venit toate neamurile. Intr-o zi-două, treaba va fi dusă cu bine pînă la capăt...

Tot raionul Negreşti îl ştie pe Ion Tiron. Cînd îl văd că vine, şontîc-şontîc, oamenii îi ies în întîmpinare, iar copiii dau şi ei semne de voioşie, strigînd să audă toată lumea şi să se strîngă cu cu mic şi mare: „O vinit moş jurnalistu'". Aşa e, ce mai, moş Tiron e „jurnalist" în lege, şi cînd te-a încondeiat el la gazeta Iaşului îţi crapă obrazul de ruşine, dar ai şi fală în sat cînd a scris despre tine că ţi-ai lucrat ogorul cum se cuvine şi că ai dobîndit recoltă bună.

Moş Tiron e tare blajin, mierea lui dumnezeu. Mai mare dragul să-l priveşti cum îşi dichiseşte el ochelarii pe nas şi cum îşi scoate din buzunarul hainei filele de hîrtie şi plaivasul cel chimic. A primit şi toc rezervor moşul — i l-a dat ca premiu gazeta — dar îl ţine acasă, în cufăr, să nu-l ispitească pe cine ştie ce oţoman, că mai sînt şi d-ăştia, nu scapă lumea de ei cu una, cu două. Jurnalistul nostru e tare mulţumit. Ii merge bine de cînd s-a scris la gospodăria colectivă din Todireşti, a scăpat de multe belele (nu chiar de toate), iar cu gineri-său se-nţelege cum nu se poate mai bine. Cînd merge „pe teren", moşul îşi ia în buzunar şi cîteva mere creţeşti, să le dea la copii, că tare is dragi copiii. Şi unde nu merge, „moş' jurnalistul"! La gospodăria de stat din Todireşti merge să vadă cum se face praşila la sfeclă, şi se bucură că oamenii au ieşit cu toţii la cîmp şi că-şi dau osteneala să facă praşila şi bine, şi iute. Pe drum se opreşte la ogorul mijlocaşului Costică Bîcu din satul Cotic, şi bagă de seamă, cu mare mulţumire, că omul prăşeşte cu grijă porumbul; mulţumit e „moş' jurnalistul" şi de munca de la gospodăria colectivă din Ţibăneşti, unde oamenii dau zor să termine într-o zi-două praşila la sfeclă şi la porumb. Dar, uite, sînt şi necazuri, şi sînt cu ghiotura, dacă e ca să vorbeşti drept şi drept. N-a fost alaltăieri la gospodăria colectivă din Cuza Vodă? A fost, şi ce mai scofală a văzut acolo! Oamenii din gospodărie puseseră fasolea printre cuiburile de porumb aşezate în pătrat şi, din pricina asta, nu mai puteau folosi prăşitoarea; vezi bine că nu erau să strice fasolea! La gospodăria de stat din Ţibăneşti, Tiron a dat peste alta, şi mai boacănă. Aici nu se putea face prăşitul cu maşina, fiindcă la însămînţare ieşiseră strîmbe rîndurile de la porumb; poftim, să nu te cruceşti de ce lipsă de chibzuială pot să dovedească anumite capete omeneşti! Cînd vede de-al-d-astea „jurnalistul" se cătrăneşte la faţă, şi însemnă totul pe filele lui. Apoi îşi scoate tabacherea de tinichea, şi-şi întocmeşte o ţigară lungă şi groasă, să-i ajungă pentru toate necazurile..

O INTÎMPLARE CU... PĂCATE

Profităm de o scurtă pauză ivită în discursul tovarăşului Ion Alexa, directorul gospodăriei agricole de stat din Todireşti, şi-i spunem:

— Am dori să ne pomeniţi ceva şi despre muncitorii veniţi de la Oraşul Stalin să muncească la dumneavoastră...

Se pare că întrebarea nu e de loc bine venită. Seninătatea tovarăşului Alexa se curmă subit. Sîntem întîmpinaţi de o privire glacială, apoi ni se spune lapidar:

— Da, de venit, au venit...

Atît? Şi pe deasupra trebuie să primim şi săgeţile de gheaţă trimise de ochii săi mîniaţi!

Acum o lună şi jumătate, 28 de muncitori de la uzinele din Oraşul Stalin soseau la Todireşti.

— De ce ne apucăm? a întrebat încă în dimineaţa aceea maistrul Popescu pe Nicolae Gîlcă, secretarul organizaţiei de partid a gospodăriei.

— Ştiu eu?... Sînteţi cu toţii strungari... La tractoare nu vă pricepeţi... Ar fi fost mai bine dacă ne soseau cîţiva motorişti, doi-trei, făceau cît toţi douăzeci şi opt la un loc. Ei, o să treceţi la reparat secerători, batoze...

— Greu, foarte greu, interveni tot atunci muncitorul Ştefan Hoţescu. Lipsesc complet aparatele de sudură, strungurile, frezele, rabotezele... N-avem nici măcar chei fixe. O să cerem uzinei să ni le trimită de urgenţă. Pînă atunci să aşteptăm...

Şi tovarăşul Hoţescu şi-a păstrat cu străşnicie angajamentul. El poate fi întîlnit şi astăzi aşteptînd.

Temperamente mai agitate, colegii săi Constantin Chiriţă şi

La gospodăria colectivă „Gheorghe Doja" din Ţibăneşti, brigăzile au ieşit la prăşitul cartofilor. Buruienile sînt distruse, munca e spornică şi, treptat-treptat, ogorul îşi schimbă faţa...

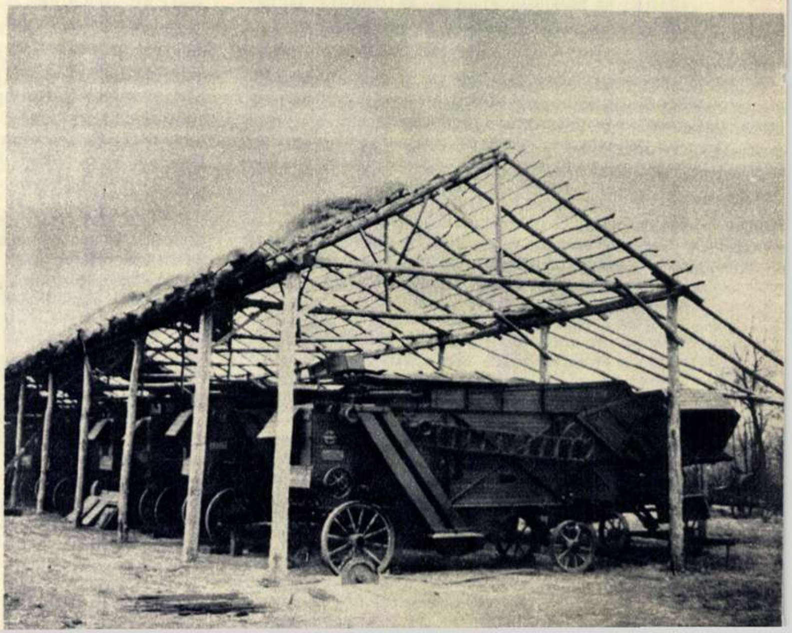
Iată un aspect care nu face de loc cinste staţiunii de maşini şi tractoare din Negreşti: batozele sînt „adăpostite" sub remize lipsite de acoperiş. Conducerea staţiunii s-a mulţumit doar să le acopere pe jumătate „cu paie", lăsîndu-le de fapt în bătaia ploii şi a vîntului.

sătesc

Muncitorii sosiți la gostatul din Todirești au radioficat în scurtă vreme gospodăria, aducînd firul de la Negrești.

Toader Axinte au calificat argumentația tovarășului Hoțescu drept „lenevie curată“ și, fiind de prin părțile locului, s-au hotărît să se înapoieze de îndată în satele de baștină, fixînd totuși ca dată de revedere zilele plății salariului.

Microbii sfidării și leneviei s-au întins repede, dar n-au cuprins decît o parte din grupul celor veniți. Cei mai mulți s-au apucat încă de a doua zi de lucru.

„Nu putem face sudură electrică? O vom face termică, așa cum o fac toți tinichigii și fierarii satelor. Avem doar o singură cheie fixă? O să treacă din mînă în mînă. Mai apoi, cînd vor veni muncile la cîmp, mîna pe sapă, pe seceră...“

In cinstea lui 1 Mai o parte dintre ei, în frunte cu lăcătușul Mircea Nistor, strungarul Petre Alexandrescu, electricianul Ion Rusu și lăcătușul Constantin Cojocaru, au reușit să termine radioficarea gospodăriei, instalînd stîlpi pentru firul adus tocmai din Negrești.

Așa au mers treburile pînă cînd, într-o seară, Constantin Cojocaru a cerut mecanicului-șef al gospodăriei, Ion Molan, să organizeze cursuri pentru inițierea muncitorilor în tainele reparării tractoarelor.

— Aici am putea fi de mai mult folos decît la căratul sacilor sau la săpatul gropilor.

— Vreți să deveniți mecanici de tractoare?! S-a înspăimîntat Ion Molan. Azi mecanici, mîine șefi mecanici... — a șoptit el mai departe directorului Alexa.

„Poimîine directori de gostat...“ a înțeles pe limba sa și directorul Alexa vestea alarmantă sosită în pașnicul său birou. „Nu, hotărît nu!“

Muncitorii au aflat a doua zi că lucrul era cu neputință. „Să vă căutați fiecare cîte un rost, iar cei ce nu găsiți, să vă întoarceți înapoi la uzină!“

Din păcate evinementele se opresc aci. Noii veniți s-au pomenit așadar între ciocan și nicovală: de o parte indolența și înfumurarea tovarășilor lor, de cealaltă birocratismul și teama de concurență a conducerii gospodăriei.

Nici unora, nici altora, însă, nu le-a trecut prin minte că partidul și guvernul au scos elemente prețioase din industria noastră, pentru a le trimite în agricultură ,cu scopul de a o întări. Și, în fața acestui lucru, ambițiile îndărătnice ale celor amintiți devin lipsuri cu atît mai grave și de neiertat.

N. UTARU și
Ilarie MURGU

ÎN COMUNA BĂCEȘTI

MAGAZIN UNIVERSAL
SĂTESC

*

Două evenimente însemnate în viața comunei Băcești. Deschiderea unui magazin universal sătesc — cel mai frumos și încăpător magazin de pe tot cuprinsul raionului — și electrificarea comunei prin ridicarea unei uzine proprii construite cu fonduri comunale și cu sprijinul locuitorilor.

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

A. IUGOV: „NEMURIRE“

— EDITURA „CARTEA RUSĂ“ —

Sîntem în 1929. Romanul lui A. Iugov ne transportă pe întinderile nesfîrșite ale taigalei siberiene, la exploatările aurifere. Viața încă e grea, deși guvernul alocă sume deosebit de mari pentru asigurarea unui trai civilizat oamenilor care muncesc la extracția de aur. Dar taigaua, odinioară loc de surghiun și de suferințe pentru comuniști, devine, văzînd cu ochii, un ținut înfloritor, și aceasta prin munca omului sovietic, sub îndrumarea încercată și inteligentă a comuniștilor.

Cuprinzînd în cartea sa o temă complexă, talentatul romancier o rezolvă cu multă îndemînare și izbutește să dea un tablou plin de dinamismul și patosul construcției socialiste, un tablou care oglindește în culori deosebit de vii eroismul poporului sovietic, deștelenitorul vieții noi. In romanul lui A. Iugov, un tînăr medic, Andrei Saveliev, plin de talent și cu o cultură științifică temeinică, vine în taiga ca medic de teren. Fiu al unui medic care a murit răpus de ciumă în timp ce lupta să tămăduiască pe oamenii din orientul îndepărtat al Rusiei, Andrei Saveliev vine în taiga mînat de aceeași dorință de a fi de folos oamenilor.

A. IUGOV
NEMURIRE
CARTEA RUSĂ

Deși n-are încă destulă experiență, nu-i lipsesc celelalte însușiri necesare unui medic: e calm și în același timp plin de entuziasm, e hotărît, cinstit, inteligent, îndrăgostit de munca sa și de oameni.

Iugov stăpînește bine arta tipizării și, ferindu-se de a da nesemnificative medii statistice, își caracterizează personajele printr-o gamă bogată de sentimente și de fapte.

Tînăr încă, Saveliev are unele nesiguranțe, care se rezolvă însă prin adînci frămîntări lăuntrice, ceea ce-l face să fie iubit și stimat de toți muncitorii din taiga, căci oamenii văd într-însul un viitor mare medic. Andrei Saveliev știe să iubească pasionat, dar la un moment dat lunecă într-o iubire nepotrivită lui. Are însă puterea să se desprindă din ea la timp. Medic temeinic pregătit, el cunoaște bine și psihologia oamenilor, cărora le pătrunde în suflet și adaugă medicației obișnuite un alt mijloc, deopotrivă de necesar tămăduirii: căldura sa prietenească. De altfel, Saveliev năzuiește și spre o a doua meserie: aceea de scriitor, pentru care se pregătește atent și pe îndelete. Ambele însușiri se conjugă minunat, îmbogățindu-i simțul de observație, puterea de cunoaștere a oamenilor.

Atunci cînd un fals medic, Kraide (strecurat la conducerea unui spital din taiga și ajutat de feluriți dușmani ai poporului sovietic,ca, bunăoară, de fostul jurist Leonid Durasov) încearcă să-i vatăme reputația, — Saveliev știe să răspundă, liniștit, prin fapte, celor ce-și vor fi clătinat încrederea în priceperea sa.

Iugov zugrăvește cu măiestrie diferitele trepte ale creșterii, maturizării, îmbogățirii sufletești a acestui luminos personaj, tipic pentru societatea sovietică.

Dezvoltînd, paralel, creșterea morală a oamenilor și creșterea lor profesională, autorul dă un convingător exemplu de felul cum s-a cristalizat, s-a maturizat societatea sovietică. Romanul e întrețesut cu multe pasaje lirice și descripții ale naturii, dar nu într-un mod abuziv, ci măsurat, aproape cu sobrietate. In același timp, avînd darul de a scoate în relief momentele adînc dramatice ale vieții, este un roman în exclusivitate de portretizare a omului sovietic — a patriotismului, a înaltei lui conștiințe cetățenești, a dragostei sale mari pentru muncă.

Arătînd în același timp gradul de decădere morală a unor personaje ca Leonid Durasov, dușman înrăit, dar multă vreme ascuns, tocmai pentru că nu e lipsit de unele însușiri cu care aruncă praf în ochii celorlalți(cultură, inteligență, umor, pasiuni lirice pentru natură), romanul lui Iugov scoate în relief cu atît mai mult frumusețea morală a omului sovietic, creator al lumii noi.

In esență, romanul „Nemurire“ este o carte care respiră puternic filozofia demnității umane și a nemuririi faptelor strălucite ale omului.

Pavel ULMU

UN TEATRU al celor tineri

In arhiva oraşului Baia Mare se mai păstrează şi astăzi petiţia pe care un iubitor al artei cu numele de Iános Nagy a făcut-o în 1796 municipalităţii oraşului, cerînd permisiunea de a înjgheba o trupă teatrală stabilă. Petiţia n-a stîrnit nici un ecou printre reprezentanţii oficialităţilor de atunci. De la petiţia lui Iános Nagy şi pînă azi s-au scurs 158 de ani. Visul său şi al atîtor generaţii de cetăţeni ai oraşului s-a împlinit abia în anii noştri, prin înfiinţarea tînărului teatru de stat băimărean.

Ce e drept, n-au apărut toate deodată. Teatrul s-a înălţat cu sprijinul nemijloçit al statului nostru democrat-popular, a prins viaţă sub ochii actorilor săi, ca trupul plăpînd al unui nou născut.

...5 octombrie 1952. Tînărul colectiv al teatrului se întruneşte pentru a sărbători un eveniment de mare însemnătate: în dosarul teatrului a intrat prima hîrtie — copia comenzii de pluş pentru cortină. Emoţia e într-adevăr mare. Dar, deocamdată, nu-s prea multe schimbări: o sală părăginită de cinema, cu o scenă strîmtă; lipsesc complet decorurile, costumele, instalaţia electrică; din abundenţă găseşti doar tinereţe şi entuziasm, pe care proaspeţii soli ai artei le aduseseră o dată cu venirea lor. Insă toată lumea munceşte. Costumele se improvizează sau se împrumută, decorurile se confecţionează rapid.

E un lucru obişnuit să-i vezi acum pe actorii Prisăcaru sau Tivodaru punînd umărul la descărcatul decorurilor, ori pe Coca Bursaci şi Lavinia Teculescu ajutînd la montarea lor.

In sfîrşit, se anunţă deschiderea stagiunii, aşteptată cu emoţie de luni de zile, de actori şi public deopotrivă. Se prezintă piesa dramaturgului sovietic Al. Korneiciuk, „Crîngul de călini".

Afară domnea un ger de 15 grade, pe scenă se desfăşura însă jocul într-un cadru primăvăratic, cu sute de flori îmbrăţişate de razele calde ale soarelui. Nici în sală nu era cu mult mai cald ca afară. Noroc că minerii prevăzători de felul lor, au intrat în sală strînşi în pufoaice şi căciuli zdravene. Şi au făcut foarte bine, fuioarele de aburi ale răsuflărilor i-au însoţit şi în sala de spectacole neîncălzită.

Pe scenă, artiştii apar în haine uşoare de primăvară. Dar deocamdată publicul nu poate pricepe un lucru: s-a greşit montarea decorurilor sau aceasta să fie concepţia scenografului?... In orice caz, ce caută fîşia aceea de cer înstelat aninat în fundul scenei?... A, nu!... Spectatorii încep să se lămurească: e o bucată de cer autentic, care apare printr-o gaură enormă din fundalul scenei...

Apoi, treptat, atenţia tuturor e furată de minunata desfăşurare a piesei. Căldura din sufletele actorilor trece peste rampă, încălzind pe rînd inimile spectatorilor. Pe scenă, ba chiar şi în sală, e acum primăvară în toată legea...

Tovarăşi noi

Peste un an, la 24 octombrie 1953, scena se umplea din nou de flori. Actorii năvăleau cu buchete să-şi felicite colegii, actori ai secţiei maghiare de curînd înfiinţate, şi care-şi începea activitatea cu premiera „Tinereţea părinţilor" de Boris Gorbatov.

Pentru prima dată în istoria teatrului romînesc, poate chiar şi în istoria altor teatre, s-a întîmplat ca o promoţie întreagă de absolvenţi ai unui institut să meargă la acelaşi teatru. In 1953, absolvenţii Institutului de Artă Dramatică din Cluj au plecat în grup la Baia Mare, înfiinţînd secţia maghiară a teatrului.

Ocicar (Ács Alajos) şi Iefimcic (Magda Kapoló) într-o scenă din „Tinereţea părinţilor" de B. Gorbatov.

Scenă din „Intrigă şi iubire" de Fr. Schiller. In fotografie: Oct. Cosmuţa, V. Creţoiu, artist emerit al R.P.R., E. Gheorghian, R. Colberti.

Scenă din piesa „Mielul turbat" de A. Baranga. Interpretează V. Creţoiu, artist emerit al R.P.R., J. Revo, V. Negoescu, R. Colberti.

— Cum o să jucaţi fără nici un actor matur? se întrebau, îngrijoraţi, profesorii clujeni.

— O să ne descurcăm, răspundeau absolvenţii. Vom studia experienţa înaintaşilor. In ce priveşte rolurile de bătrîni, nu e greu ca Csiky să-şi pună mustăţi, Béla Köllö perucă, Paula Krasznay să-şi îngroaşă vocea...

Unitatea şi atmosfera prietenească s-au păstrat şi o dată ajunşi în teatru. Nu i s-a părut nimănui deosebit faptul că Angela Soos, de pildă, a renunţat la un rol numai pentru ca prietena sa Paula Krasznay să poată juca într-un număr egal de piese, sau ca Piroska Nyredi, care a dublat-o pe Emma Elekes să o ajute tot timpul la repetiţii pentru a-i asigura succesul la premieră...

Dar greşelile n-au întîrziat să-şi arate şi ele capul. Automulţumirea şi tocirea criticei tovărăşeşti s-au cuibărit de la o vreme în sînul colectivului, contagiind chiar şi pe regizorul principal al secţiei, tovarăşul Harag György. Iar de aci şi pînă la indisciplină n-a fost decît un pas. In privinţa aceasta direcţiunea, şi tovarăşul Harag în special, poartă o mare răspundere. Şi oare faptul că de la înfiinţarea teatrului şi pînă azi nici un reprezentant al Direcţiei generale a teatrelor din Ministerul Culturii nu s-a „aventurat" pînă la Baia Mare, lipsind astfel tînărul teatru de o îndrumare şi un sprijin preţios, nu constituie una din cauzele pentru care asemenea lipsuri dăinuie într-un colectiv, cu mari posibilităţi de dezvoltare?

Oameni şi spectacole

Mîndria teatrului băimărean este fără îndoială spectacolul realizat cu piesa „Intrigă şi iubire" de Fr. Schiller, sub direcţia de scenă a lui O. Rappaport. In acelaşi timp şi celelalte premiere: „Cetatea de foc" de M. Davidoglu, „D-ale carnavalului" de I. L. Caragiale, „Familia lui Allan" de H. Muhtarov, „Mielul turbat" de A. Baranga şi „Viaţă nouă" de I. Stehlik — au fost fiecare un nou succes în perfecţionarea măiestriei artistice a colectivului. Tragedia lui Schiller a fost însă o piatră grea de încercare pentru tinerii interpreţi şi tocmai de aceea buna ei realizare capătă o valoare sporită.

Succesul obţinut a întărit convingerea colectivului în forţele artistice ale tinerilor actori Maia Indrieş şi Eugenia Gheorghian (Luiza), Ştefan Tivodaru (von Kalb), dar l-a cam ameţit pe Octavian Cosmuţa. Nimeni nu se îndoieşte de talentul cu care a fost interpretat rolul lui Ferdinand, dar de aci şi pînă a te socoti cel mai important personaj din teatru!... (Asta aminteşte povestea cocoşului care credea că soarele răsare numai datorită cîntecului său).

Ultima premieră, „Hagi Tudose" de Barbu Delavrancea, în regia lui Vasile Creţoiu, artist emerit al R.P.R., rămîne un spectacol reuşit numai pe jumătate. Realizarea merituoasă a rolului hagiului în interpretarea lui V. Creţoiu, al coanei Gherghina (Lulu Savu) şi al boierului Matache Profirel (I. Economu) este contrabalansată de către o greşită înţelegere a rolurilor de către actorii Stela Cosmuţa, Ştefan Tivodaru, Eugenia Gheorghian şi Vasile Prisăcaru, interpreţii personajelor Fifica, Jenică, Leana şi Culai. In special, perechea ultimă pluteşte într-un sentimentalism ieftin, încă departe de o interpretare realistă.

Rolurile de ieri şi de azi ale lui Ioszef Nagy

Cînd secţia maghiară a montat „Oameni de azi" de Lucia Demetrius, rolul ciobanului a fost atribuit lui Ioszef Nagy. Cine altul mai bine ca el putea să cunoască sufletul unui cioban, cînd el însuşi fusese ani în şir cioban?... Colegii lui îşi mai amintesc şi azi că în toamna lui 1949 un candidat ce venise să dea examen la Institutul de Artă Dramatică din Cluj, le atrăsese în mod deosebit atenţia prin ţinuta sa vestmintară: purta o cămaşă de cînepă, peticită toată, şi cioareci strîmţi, ungureşti, de sub care răsăreau o pereche de picioare goale. E adevărat: vestminte nu avea, dar avea talent. Şi a intrat în Institut. Colegii i-au dat pe rînd haine. Inainte cu două zile, Ioszef Nagy părăsise turma unui chiabur la care argăţise şi venise la Cluj să dea examen. Dorinţa lui de a face teatru fusese mai tare decît sudălmile tatălui lui vitreg, mai puternică decît ameninţările şi pumnii chiaburului. Ioszef Nagy, fiu de pălmaş din Mădăraşul de Cîmpie, a devenit apoi actor şi, aici la Baia Mare, ciobanul din „Oameni de azi", Serghei din „Fete frumoase", Gyuri din „Liliomfi"...

Acolo departe, în nordul ţării, creşte şi se dezvoltă un nou lăcaş de cultură. Şi, o dată cu el, se formează noi artişti de talent, pe care tînărul public băimărean îi preţuieşte şi-i iubeşte din plin.

Ilarie MURGU

VEȘTI DIN U.R.S.S.

COSITOARE AUTOPROPULSATĂ

Iată cum arată noua cositoare sovietică autopropulsată „KS-1".

Mașina cosește într-o singură zi iarbă de pe o suprafață de 70 hectare, adică de peste o sută de ori mai mare decît aceea pe care ar putea-o cosi, tot într-o zi, un muncitor agricol cu coasa.

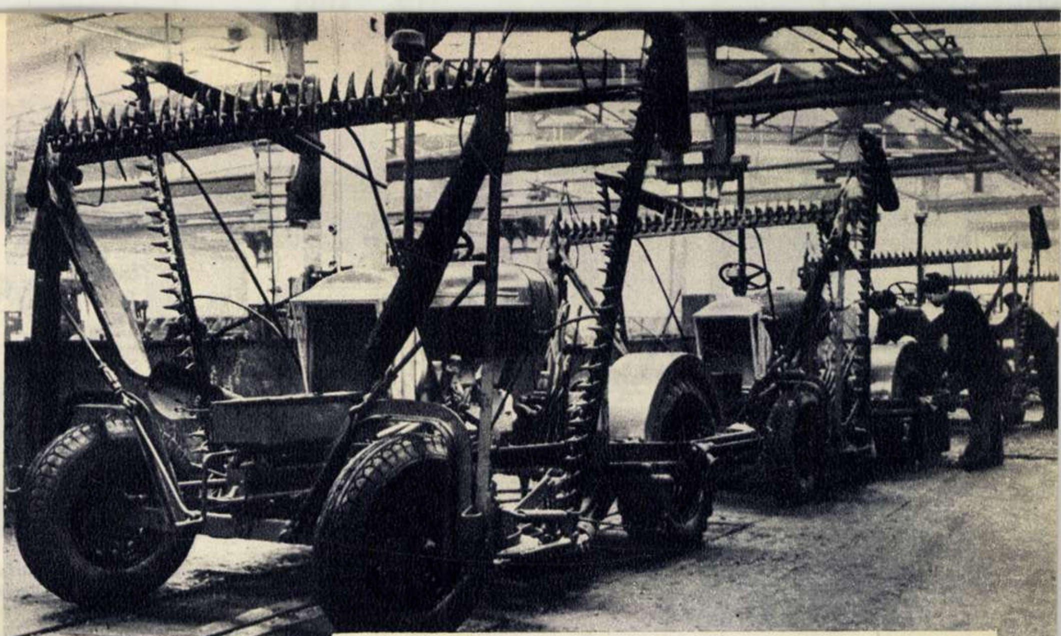

UN URIAŞ COMBINAT DE MORĂRIT

In capitala Tatariei Sovietice, Kazan, se construiește un uriaş combinat de morărit. Acest combinat va fi utilat cu cele mai perfecționate mecanisme și automate. Tot procesul tehnologic, începînd de la descărcarea cerealelor din vagoane și pînă la încărcarea făinei în saci, va fi complet mecanizat. In fotografie: silozul combinatului în construcție.

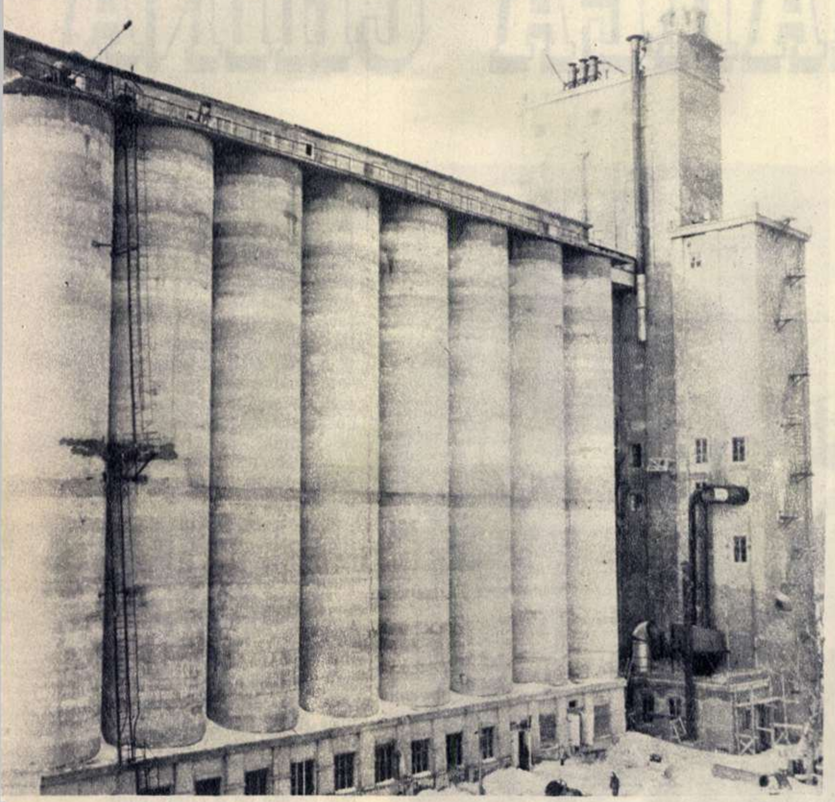

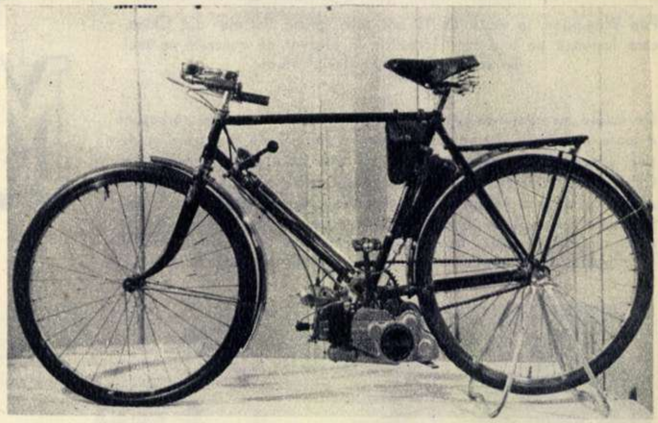

UN NOU MOTOR DE BICICLETĂ

In Uniunea Sovietică a început să fie produs în serie un motor pentru biciclete, denumit „Irtîș". Acest motor de un cilindru (0,6 H. P.) se poate monta cu ușurință la orice bicicletă și lucrează în doi timpi. Cantitatea de carburanți din rezervor ajunge pentru parcurgerea unei distanțe de 100 km. La probele efectuate s-a dovedit că, pe drumuri accidentate, bicicleta cu motor „Irtîș" poate fi folosită cu mai mult succes decît o motocicletă.

„PISCUL PRIETENIEI"

Un grup dintre cei mai experimentați alpiniști sovietici, în frunte cu V. Nozdriuhin, a întreprins o curajoasă ascensiune spre vîrfurile acoperite cu ghețuri ale masivului Tian-Șan din Asia Centrală. După prima etapă, timp de 7 zile, alpiniștii sovietici au susținut o luptă înverșunată cu forțele naturii, înfruntînd cu eroism toate riscurile ascensiunii, în condițiile unui viscol năprasnic. Eforturile „grupului de asalt" nu au fost zadarnice: a fost atins unul din vîrfurile fără nume ale Tian-Șan-ului, la 6.800 m. înălțime. In cinstea marii prietenii dintre popoarele Uniunii Sovietice și R. P. Chineze, piscul a fost denumit „Piscul prieteniei". In fotografie: „Grupul de asalt" în plină ascensiune. In medalion, trei dintre cuceritorii „Piscului prieteniei": alpiniștii E. Naghel, V. Kovaliov și P. Karpov. Ambele fotografii au fost luate de către conducătorul grupului — V. Nozdriuhin.

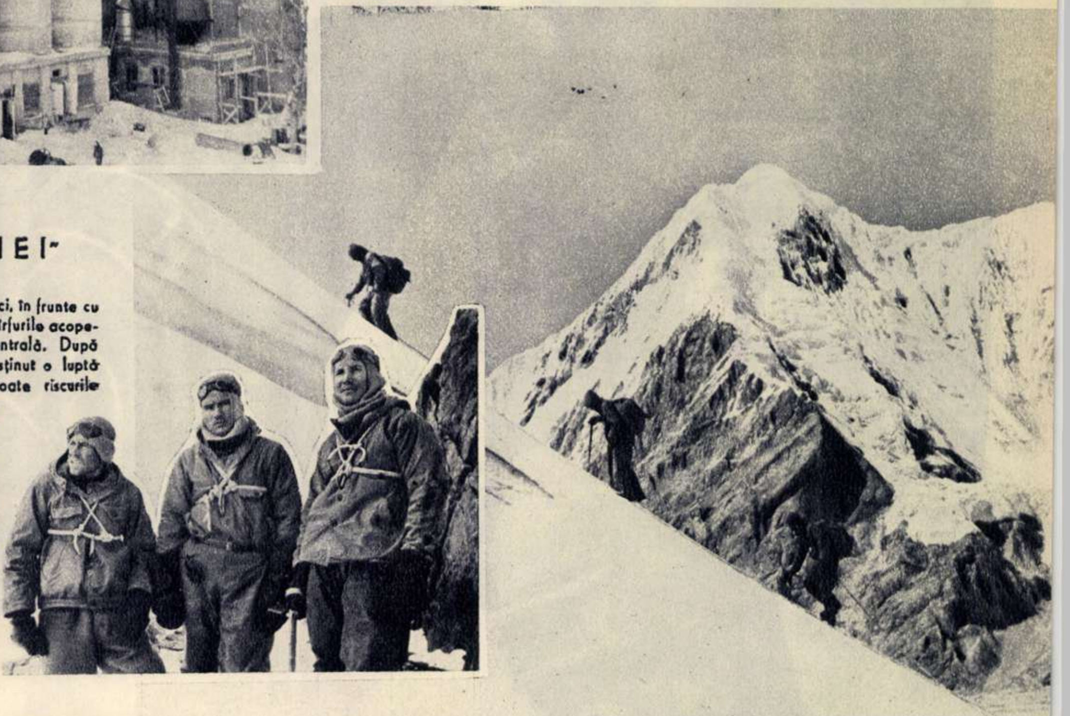

Pen Wen-hsien, în vîrstă de 18 ani, este prima femeie din China, care lucrează pe o dragă hidraulică. In prezent, ea muncește pe unul din șantierele de pe fluviul Huai.

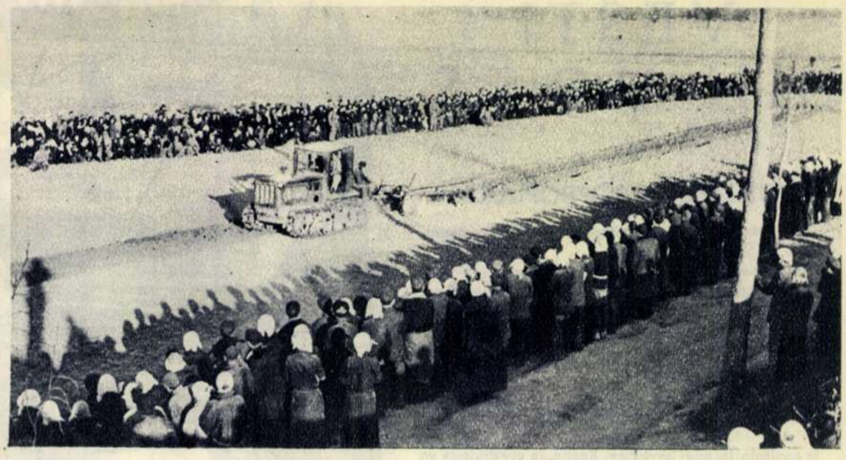

Metodele înaintate de lucrare a pămîntului pătrund tot mai adînc în satul chinez. In fotografie: tehnicienii unui S.M.T. din provincia Hopei arată țăranilor cum se aplică metodele agrotehnice înaintate.

MAREA CHINĂ

De curînd muncitorii combinatului metalurgic din Anșan au sărbătorit o mare victorie: intrarea în funcțiune a fabricii de țevi trase și de șine, precum și a furnalului nr. 7, cel mai mare furnal automat din China. Datorită ajutorului dat de experții și tehnicienii sovietici și prin munca avîntată a colectivului combinatului, aceste obiective au fost înfăptuite într-un termen scurt. In fotografie: furnalul automat nr. 7, cu cîteva clipe înainte de a intra în funcțiune. In medalion, sudorul fruntaș Ho Șhan-șhu, unul din constructorii furnalului nr. 7.

...Așa a fost timp de mii de ani: o țară cît un continent, mărginită la apus de cei mai înalți munți ai lumii, iar la răsărit de apele celui mai întins ocean. O țară bogată, despre care se dusese vestea peste mări și țări... Și în care, în trecut, puși la jugul celor puțini și avuți, milioane de truditori pribegeau pe drumuri fără de sfîrșit, presărîndu-le cu mulțime de morți: morți de foame, morți de boli cumplite, morți de mizerie, morți de pe urma torturilor medievale...

Soarele dogorîtor al verilor pîrjolea țarina, iar apele marilor fluvii — umflate de ploile primăverii — duceau cu ele cocioabe și oameni, bruma de vite și spuza de copii, și în acest timp, împărați și mandarini hrăpăreți ridicau palate de marmoră și aur, se otrăveau unii pe alții, în păienjenișul unor subtile intrigi politice, iar vînturile nordului măturau mai departe ogoarele secate de o climă capricioasă.

...Așa a fost din vremi imemorabile. Dar, într-o zi, mînia obidiților s-a dezlănțuit năprasnic. Cei ce jefuiseră norodul și vînduseră țara străinilor, fură loviți de pumnul neiertător al poporului, condus de Partidul Comunist Chinez, și izgoniți peste mare. In drapelul Chinei milenare se aprinsese steaua roșie, revărsînd lumina-i binefăcătoare peste nesfîrșitele întinderi ale țării celor 500 de milioane de chinezi eliberați, care pășesc acum către o viață nouă. Mereu înainte sub conducerea partidului, cu încredere în viitor.

Și dacă ogoarele sînt seci?

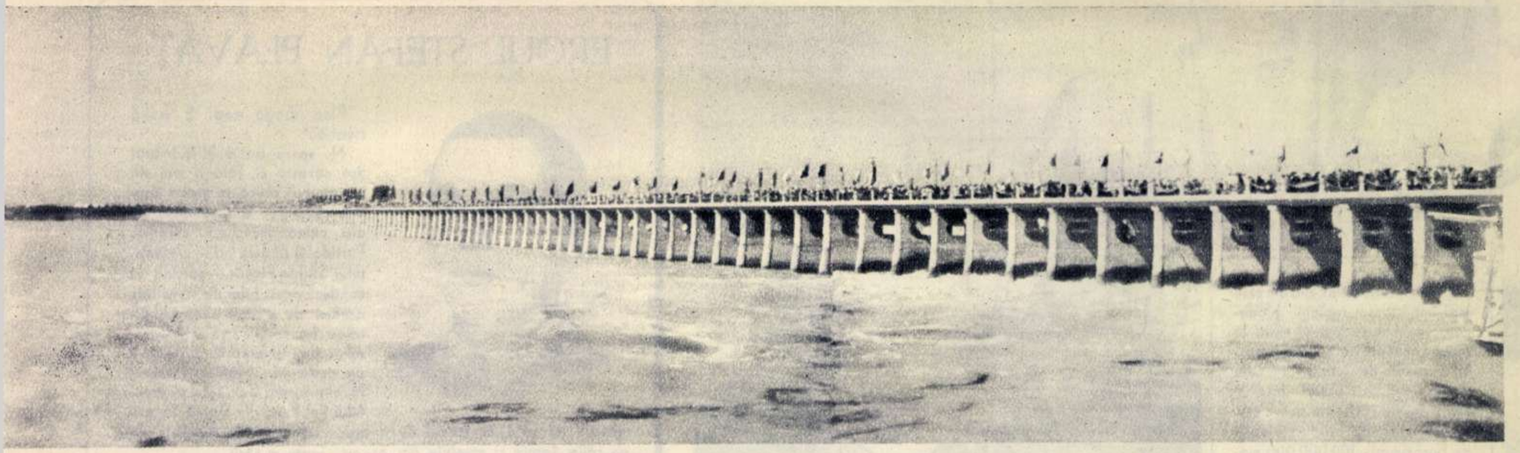

Vedere generală a uriașului baraj Sanho, construit într-un timp record de 10 luni. Sanho este cel mai mare baraj de pe fluviul Huai.

● La 1 Mai a fost terminată în R. P. Chineză, cu o lună înainte de termenul stabilit, construcția lacului de acumulare de la Boșan, situat pe cursul superior al fluviului Huaihe. Lucrările de construcție au durat doi ani. Lacul de acumulare de la Boșan, avînd un volum de peste 200.000.000 m.c., este unul dintre cele mai mari din China.

● La toate minele carbonifere din China se desfășoară anul acesta construcții capitale pe scară largă. In bazinul carbonifer de la Huainan sînt în construcție cîteva mine mari, printre care și mina „Tiatziaciji-2", în care întregul proces de extracție și transport va fi mecanizat.

● In orașul Sian-tan, s-a terminat de curînd construcția unei mari fabrici de textile, utilată cu tehnica cea mai modernă. Ea va produce zilnic peste 100 baloturi de fire de bumbac și peste 70.000 metri de țesături.

CONSTRUIEȘTE

Le vom da apă! Și dacă fluviile sînt sălbatice? Le vom înfrîna! Și dacă vînturile suflă dinspre pustiu, aducînd cu ele seceta nemiloasă? Le vom îngrădi! Acolo unde zeii mileniilor de superstiții se dovediseră neputincioși, mînia omului se încleștează în luptă neînduplecată cu natura.

„Construim!"—acesta-i cuvîntul de luptă al Chinei noi.

Din uzinele Șanhaiului pînă în trecătorile Tibetului, China a devenit un vast șantier al construcției pașnice. Ceea ce nu s-a construit în secole de domnie a exploatatorilor, s-a făurit în cîțiva ani prin munca eroică a poporului chinez care a primit și primește ajutorul larg și frățesc al marii Uniuni Sovietice.

In cei aproape cinci ani ce au trecut de la eliberare, industria și agricultura Chinei Populare au fost refăcute, iar principalele ramuri de producție au și depășit cel mai înalt nivel înregistrat vreodată în trecut.

Anul 1953, care a marcat începutul primului plan cincinal, a fost un an de mărețe izbînzi pe frontul uriașelor construcții. Se realizează cu succes obiectivul principal al construcției economice planificate: acela de a transforma în mod treptat China, dintr-o țară agrară înapoiată, într-un puternic stat industrial, cu o agricultură mecanizată.

Succese remarcabile au fost înregistrate și în agricultură. Recoltele din ultimii doi ani au fost cele mai mari din întreaga istorie a Chinei. Nicicînd în trecut, țăranul chinez nu s-a bucurat de asemenea condiții de muncă și de viață ca acum, după înfăptuirea reformei agrare democratice. In anii de după eliberare a luat avînt și cultura — cu tradiții străvechi — a poporului chinez.

Imensele bogății ale Chinei sînt folosite din plin pentru dezvoltarea economică a Chinei noi.

Puternic bastion al păcii în Asia, China Populară pășește în primele linii ale uriașului lagăr al păcii și socialismului în frunte cu Uniunea Sovietică. R. P. Chineză întreține strînse legături economice cu U.R.S.S. și țările de democrație populară. Rînd pe rînd, numeroase țări din lagărul capitalist reiau — în pofida presiunii americane — legăturile economice cu marea Chină.

Forța și prestigiul mereu în creștere ale Republicii Populare Chineze, dezvoltarea legăturilor ei economice și politice, precum și amploarea construcțiilor ei pașnice, au făcut să sporească rolul în arena internațională și însemnătatea acestei uriașe țări.

Toate încercările agresorilor imperialiști de a sugruma drepturile legitime ale marelui stat chinez sînt sortite eșecului.

Glasul celui mai mare popor din Asia a răsunat cu putere la tribuna conferinței de la Geneva și a găsit ecou în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, chiar dacă aceasta nu a fost pe placul domnilor diplomați și senatori americani, adepți ai „războiului rece".

Imaginile cuprinse în aceste pagini redau cîteva crîmpeie din măreața construcție pașnică a Chinei noi. Ele vorbesc despre munca liberă, creatoare a bravului popor chinez, iubitor de libertate și pace.

Munca pe uriașele șantiere ale păcii din China ar fi de neconceput fără o largă mecanizare. In fotografie: cu ajutorul unei macarale puternice, sînt transportate piesele componente ale scheletului de oțel al unei uzine de utilaj electric ce se construiește la Harbin.

● In provincia Şensi, una din cele mai importante regiuni producătoare de bumbac din China, va începe anul acesta construirea fabricii textile de stat nr. 4, în care vor fi instalate 127.000 fuse şi peste 3.000 războaie automate. Capacitatea de producţie va fi de aproximativ 100.000.000 metri ţesături de bumbac pe an.

● In scopul mecanizării producţiei agricole, statul chinez creează în principalele regiuni agricole staţiuni de maşini şi tractoare, staţiuni agronomice şi centre de închiriere a maşinilor. In 1953 au fost create 11 staţiuni de maşini şi tractoare. In decurs de 4 ani, în China au fost construite 250 instalaţii hidrotehnice mari şi peste 4.000.000 de instalaţii hidrotehnice mai mici. Aceasta a permis să se mărească suprafaţa terenurilor irigate cu 54.000.000 de mu (1 mu=o,o6ha).

● Colectivul uzinei de aparate medicale de precizie din Şanhai a obţinut un nou succes fabricînd primul electrocardiograf (aparat pentru înregistrarea activităţii inimii), produs în China.

● Anul trecut, întreprinderile metalurgice chineze au produs cu 15% mai multă fontă, cu 30,4% mai mult oţel, cu 25,5% mai multe laminate decît în 1952.

● Uzina de stat de utilaj electric din Şanhai a pus la punct producţia unor transformatori cu o capacitate de 15.000 kilowatti-amperi. Colectivul uzinei de stat de motoare Diesel din Şanhai a pus la punct construirea unui motor cu o capacitate de 60 H. P., care are o largă întrebuinţare în uzine, în mine şi în flota fluvială.

● In cursul anului 1953, s-au construit la Şanhai locuinţe muncitoreşti şi cămine pentru 100.000 persoane, 30 şcoli medii şi profesionale, precum şi cîteva institute de învăţămînt superior.

Muncitorii de la combinatul metalurgic Anşan vin în ajutorul ţăranilor muncitori. Intr-o atmosferă sărbătorească, o delegaţie a muncitorilor din Anşan aduce în dar membrilor cooperativei agricole de producţie din Hon-en, 5 tone de îngrăşăminte minerale.

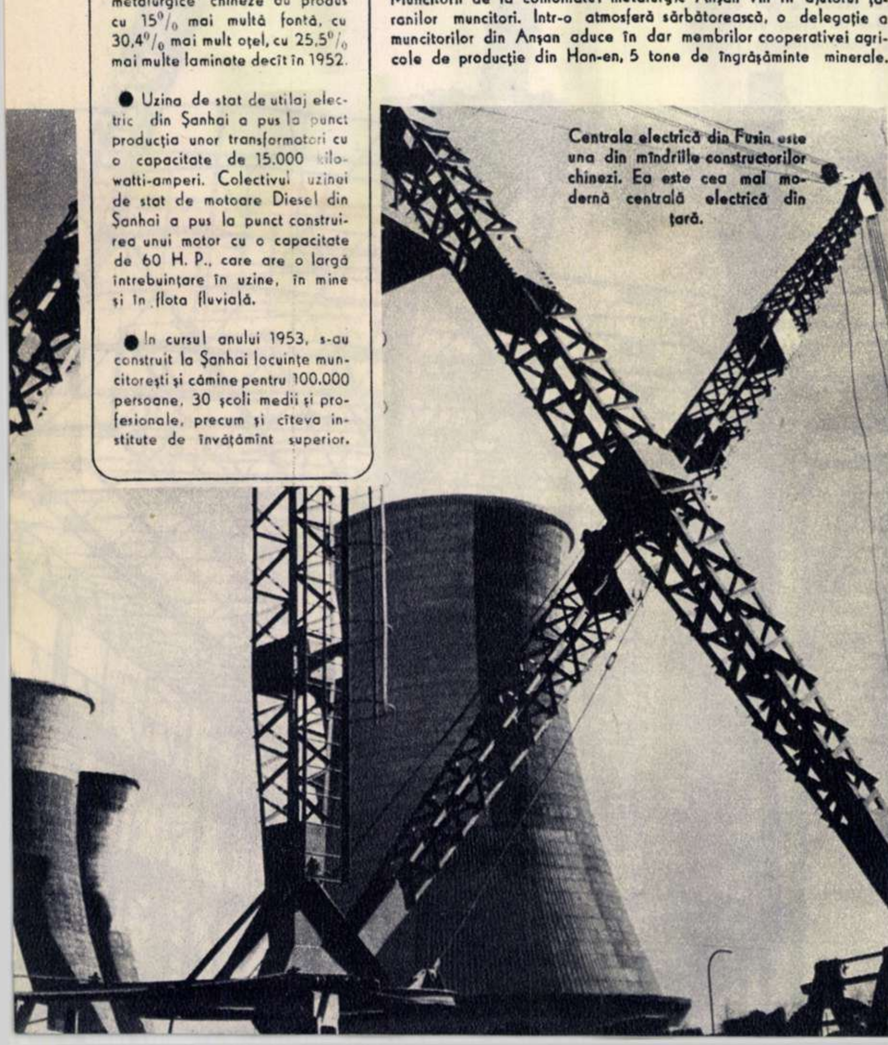

Centrala electrică din Fusin este una din mîndriile constructorilor chinezi. Ea este cea mai modernă centrală electrică din ţară.

EROUL ŞTEFAN PLAVĂŢ

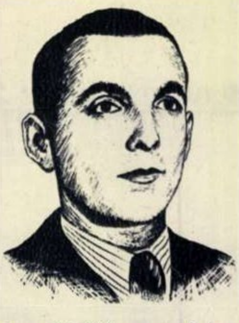

"Plec, draga mea. E multă treabă!"

Nu spuse mai mult. Işi îmbrăţişă nevasta şi, fără a mai sta pe gînduri, plecă în grabă spre locul în care era aşteptat de alţi cîţiva muncitori ceferişti. Partidul îi dăduse lui — comunistului Ştefan Plavăţ — sarcina să conducă acest grup de muncitori, dornici de a lupta pentru libertatea poporului, în munţii Caraşului. Aici îşi avea centrul grupul de partizani „Mărăşeşti", creat la chemarea Comitetului Frontului Patriotic din Banat în primăvara lui 1944, cu scopul de a ataca transporturile hitleriste de pe căile ferate şi şoselele din această parte a ţării.

Era în ziua de 10 iunie cînd grupul condus de Ştefan Plavăţ părăsi Timişoara şi porni pe drumuri cît mai ascunse spre inima munţilor. Dar un trădător mîrşav aduse pe urmele lor jandarmeria. O parte dintre ei reuşiră să scape de urmăritori. Plavăţ însă, încercuit împreună cu cîţiva tovarăşi, a luptat eroic pînă în ultima clipă.

...Ştefan Plavăţ a murit luptînd aşa precum întreaga sa viaţă şi-a trăit-o luptînd. Născut în 1913 în comuna bănăţeană Eşelniţa, el a rămas orfan în timpul primului război mondial, tatăl său căzînd pe front unde fusese trimis pentru apărarea intereselor de jaf ale burgheziei. De mic copil, el a luptat cu mizeria, mizeria care i-a îmbolnăvit singura soră de tuberculoză şi a aruncat-o în ghearele morţii; mizeria care mai apoi nu i-a dat posibilitate unchiului care-l creştea — ţăran sărac şi el — să-l ţină la învăţătură. Numai trei clase secundare a putut urma Ştefan Plavăţ — şi acestea trecînd cu foarte mari greutăţi peste barierele pe care burghezia le ridica în calea fiilor oamenilor muncii dornici de învăţătură.

Dar lupta cea mai aprigă a început s-o ducă atunci cînd, intrînd ucenic la Atelierele C. F. R. din Timişoara, a cunoscut, datorită învăţăturilor transmise de muncitorii înaintaţi de acolo, pe cei care osîndeau poporul muncitor la mizerie şi asuprire. Şi mai apoi, luptînd alături de aceşti muncitori înaintaţi împotriva stăpînirii burghezilor şi moşierilor, duşmani crunţi ai poporului, a cunoscut şi pe cei mai buni luptători pentru o viaţă liberă şi fericită — comuniştii. Iar cea mai mare fericire a sa a fost atunci cînd, după ani şi ani de luptă în cadrul Sindicatului şi mai apoi al U. T. C.-ului, a primit, în 1940, înaltul titlul de membru al partidului comuniştilor.

Lupta sa a devenit de atunci şi mai dîrză, şi mai aprigă. Iar cînd Partidul l-a trimis, în primăvara lui 1944, în munţi, la partizani, n-a ezitat nici o clipă. Ştia că va fi greu, ştia că în fiecare clipă poate fi ucis, dar ştia în acelaşi timp că, o dată cu apropierea oştilor sovietice eliberatoare, se ivesc deasupra ţării noastre zorile unei vieţi noi, libere, şi că, lovind cît mai puternic fiara hitleristă, zorile acestei vieţi noi puteau apărea mai repede. Acest gînd l-a însufleţit în luptă pînă în ziua în care Ştefan Plavăţ, în vîrstă numai de 31 ani, a căzut răpus de gloanţele asasinilor, în pădurile Caraşului.

...Au trecut zece ani de atunci. Soarele libertăţii, ce a răsărit deasupra patriei noastre la numai două luni de la moartea eroică a lui Ştefan Plavăţ, luminează din ce în ce mai puternic calea spre un trai tot mai fericit al poporului nostru. Hotărîrea întregului popor, de a păzi ca lumina ochilor şi de a face şi mai frumoasă viaţa nouă ce a cuprins oraşele şi satele patriei noastre, este expresia vie a recunoştinţei faţă de toţi cei ce s-au jertfit pentru ca libertatea să izbîndească asupra opresiunii şi bunăstarea asupra mizeriei.

I. CIOARĂ

Uzinele Chinei dau astăzi produse care în trecut erau importate. In fotografie, un muncitor de la uzina de utilaj Hsin Ciung din Şanhai, efectuînd ultimul control la rulmenţii finisaţi.

LA GENEVA

Însemnările unui ziarist

de Tibor MÉRAY

Cînd purtătorul de cuvînt vietnamez a anunțat că la Dien Bien Fu bombe franceze au ucis 16 prizonieri de război francezi, o parte dintre ziariștii care se aflau în sală au sărit de la locurile lor și au zbughit-o afară.

Era „bomba“ zilei. Ziariștii alergau la telefoane pentru a transmite știrea la New-York, la Paris, la Londra, la Melbourne... Ziarele de seară apusene vor putea anunța pe pagina întîia: „Vietminul acuză pe francezi că și-au ucis cu bombe proprii lor oameni“.

Ușile „Casei Presei“ se deschid și se închid fără încetare. Vreo 20—25 scribi aleargă cu „senzația“ proaspătă asemenea fiarelor care-și poartă în dinți prada însîngerată.

In sala aceasta se discută necontenit despre propuneri și contrapropuneri, declarații, articole, angajamente, încălcarea cuvîntului dat. Observatorul ajunge cîteodată să nu se mai gîndească decît la propuneri și riposte; aproape că-i vine să considere tot ce se petrece în fața lui drept o partidă de șah de mari proporții, unde lupta se dă între alb și negru, înclinînd să piardă din vedere cele ce se petrec în locuri foarte depărtate, la vreo 11—12 mii de kilometri de această sală, dar despre care se discută aci atît de aprig.

Din cabinele telefonice de pe sală se aude știrea senzațională transmisă spre toate colțurile lumii.

Coboram scările încet, îngîndurat, cînd jos, în holul spațios, cufundat în semiobscuritate, am zărit o femeie îmbrăcată în negru. Stătea la marginea unui mic grup, în apropierea ghișeului de informații. In mijlocul grupului, un bărbat tînăr, cu obrajii aprinși, discuta cu un ziarist. Ziaristul îmi era cunoscut — unul dintre corespondenții ziarului „l'Humanité“.

— Ați putea să ne dați adresele? Vă rugăm adresele, numai adresele!

— Să le luăm la rînd — zise ziaristul.

— Sovieticii stau la Metropol, americanii la Hôtel du Rhône, monsieur Bidault într-o vilă din Versoix, o localitate învecinată, vietnamezii la Angleterre...

Tînărul își notează numele hotelurilor pe marginea unui ziar și după fiecare nume face cîte un semn cu capul, îngînînd cîte un „merçi“. Ziaristul continuă să înșire numele hotelurilor:

— Chinezii la Richemond și la Beau Rivage, englezii la...

Femeia în negru stă mută la marginea grupului. Ceea ce-i mai ales izbitor în întreaga-i apariție, e paloarea chipului ei. Poartă o pălărie neagră de pe care coboară un voal negru ce-i cuprinde gîtul, făcînd-o să pară și mai palidă.

Tînărul a notat pe marginea ziarului toate adresele delegațiilor care participă la conferință. Ziaristul de la „l'Humanité“ îl întreabă:

— De unde sînteți?

— Haute Valée du Grésivaudan — răspunde tînărul, care pare să fie conducătorul micului grup de 4—5 oameni.

— Podișul Grésivaudan — repetă ziaristul — cunosc regiunea... Oameni căliți... munteni...

Femeia în haine negre tresare.

— Noroc — își ia rămas bun ziaristul. — N-aș crede să vă primească în toate locurile...

Micul grup se îndreaptă spre ieșire.

Am făcut cîțiva pași și m-am adresat femeii îmbrăcată în negru:

— Iertați-mi îndrăzneala. Sînt un ziarist maghiar. Vă rog să nu interpretați drept indiscreție din partea mea dacă vă întreb cu ce scop ați venit la Geneva?

— Vrem să vorbim cu delegațiile — îmi răspunde cu glas domol. — In numele satelor de pe podișul Grésivaudan...

— Iertați-mă: Grésivaudan...?

— E în Franța. Am venit azi dimineață, cu trenul...

Ceilalți membri ai micului grup dau semne de nerăbdare. Vreau totuși să-i aflu secretul.

Femeia în negru îmi citește parcă gîndul și îmi răspunde simplu:

— Imi jelesc băiatul. A căzut la Dien Bien Fu.

De cîte ori n-am auzit cuvintele „îmi jelesc băiatul“, rostite de părinți coreeni! Aceia erau însă îmbrăcați în alb, din creștet pînă în tălpi *), femeia de lîngă mine, în negru.

Femeia continuă:

— Avea douăzeci și unu de ani... de meserie zidar... Șomer... Și într-o zi a venit acasă spunîndu-mi: „Maică, tot nu cîștig nimic, măcar, pînă una-alta, să-mi fac anul de militărie“... Bine... S-a prezentat la Cerc, și acolo l-au convins să plece voluntar în Indochina...

— Și de unde ați aflat?...

Femeia își deschide poșeta neagră, din care scoate o foaie de hîrtie împăturită, boțită.

— Citiți!

Iată textul: „Domnului Jourdan: Vă anunțăm că fiul Dvs. Henri este sănătos și își prestează serviciul. Actualele lui misiuni îl pun în imposibilitate de a vă scrie personal. Nu este nici bolnav, nici rănit. Primiți salutările mele“. Semnat — nu cu mîna, ci numai cu o parafă — colonel De Winter, comandantul artileriei de cîmp franceze din Vietnamul de nord.

— Observați, vă rog, data — îmi atrage atenția femeia învestmîntată în negru.

— 4 aprilie 1954.

Apoi scoase o hîrtie mică, de culoare galbenă:

„Telegramă. Ministerul demobilizaților și victimelor de război face cunoscut că în ziua de 31 martie 1954 Henri Jourdan a căzut pe cîmpul de onoare. Rugăm a se anunța părinții cu tactul cuvenit“.

— M-au încunoștințat „cu tactul cuvenit“ — încuviință femeia în negru. Cînd colonelul Winter mi-a adresat scrisoarea pe care v-am arătat-o, fiul meu într-adevăr nu era nici bolnav, nici rănit. Era mort...

Ochii femeii se umplură de lacrimi.

De ce a venit această femeie din podișul Grésivaudan aci, pe țărmurile lacului Leman? Doar băiatul ei murise și nimeni nu mai era în stare să i-l redea. Dar mai sînt și alți băieți, băieți care ucid și sînt uciși. Astăzi alte 16 mame franceze îmbracă rochia neagră de doliu. Fiii lor au fost omorîți de bombe franceze. Iar mîine și poimîine cîți vor fi acei care vor muri „pe cîmpul de onoare“ — de fapt cîmp al rușinii?

Fotografii și reporterii cinematografici zăresc femeia în negru. Iat-o înconjurată de delegațiile de partizani ai păcii Incepe fotografiatul.

Femeia însă se grăbește să-și ia rămas bun:

— Nu vă supărați... trebuie să mai trecem azi pe la toate delegațiile... Iar diseară ne întoarcem acasă...

Și, luînd din mîna tînărului cu obrajii aprinși o foaie de hîrtie scrisă la mașină, ne-o întinse. Era un manifest împotriva războiului din Indochina, pentru pace.

Cînd mi-am ridicat ochii de pe foaia de hîrtie pe care o țineam în mînă, femeia în negru nu mai era. Se furișase pe nesimțite prin poarta „Casei Presei“, dispărînd din fața obiectivelor aparatelor de fotografiat și de filmat. Nu voia să stîrnească senzație.

Venise doar aici, în Elveția, pentru a putea striga alături de alte mame franceze: „Puneți capăt măcelului! Nu mai vrem moarte; nu mai vrem doliu! Vrem pace!“

Locuitorii podișului Grésivaudan sînt oameni căliți. Oare vor fi primiți pretutindeni? Găsi-vor oare la toate delegațiile oameni capabili să vadă — dincolo de noțiunile abstracte și importante, ca „dorința de pace“, „propuneri raționale“, „egalitatea în drepturi“, — cîmpul de bătălie de la Dien Bien Fu, junglele dătătoare de friguri, satele vietnameze pîrjolite — viața? Oare cei de la Hôtel du Rhône și ministrul care stă la vila din Versoix voi-vor să deslușească printre rîndurile negre de pe foaia de hîrtie, cu modesta semnătură a familiei Jourdan și, sîngele flăcăului din Grésivaudan, și lacrimile femeii în negru?

In holul „Casei Presei“, forfota ziariștilor nu încetează zi și noapte.

Aproape 2.000 de ziariști din toate colțurile lumii urmăresc zi de zi desfășurarea conferinței de la Geneva. In fotografie: un grup de fotoreporteri gata de a intra în acțiune...

---

*) La multe dintre popoarele Extremului Orient, culoarea doliului e albul.

PELLE CUCERITORUL

– fragment –

de Martin ANDERSEN NEXÖ

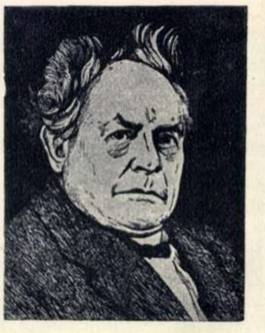

La începutul lunii iunie ziarele au publicat vestea morții marelui scriitor danez, înflăcărat luptător pentru pace, Andersen Nexö.

Proletariatul danez a suferit pierderea unui fiu credincios, a unui strălucit scriitor ce i-a purtat faima peste hotare. Martin Andersen Nexö era membru al C. C. al Partidului Comunist din Danemarca, în rîndurile căruia l-a adus viața și activitatea sa.

Pentru lupta sa curajoasă în slujba păcii, el a fost ales membru în Consiliul Mondial al Păcii și membru al juriului pentru decernarea Premiului Internațional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare". Martin Andersen Nexö a fost de asemeni doctor honoris causa al universităților din Greiswald și Leipzig, precum și membru de onoare al Academiei de arte din Republica Democrată Germană.

In patria sa, guvernanții aserviți imperialiștilor americani i-au scos din manualele școlare lucrările. Copiilor danezi nu li se dă voie să afle cine e Martin Andersen Nexö, scriitorul-luptător ce face cinste nu numai patriei sale, ci și literaturii universale.

*

Martin Andersen Nexö s-a născut acum 85 de ani, la 26 iunie 1869, în Cristianhavn – cartierul sărăcimii din Copenhaga. Fiu al unui cioplitor de piatră, el cunoaște de mic truda; este, rînd pe rînd: cioban, argat al unui chiabur, apoi ucenic de cizmărie; ajunge în sfîrșit la o bina.

Setea de învățătură a tînărului Martin biruie nenumărate greutăți și, după terminarea școlii, în 1893, devine învățător. Fiind greu bolnav, e ajutat de prieteni să plece în Italia și Spania pentru a se vindeca. Se revoltă împotriva filistinei prezentări a unei Spanii compusă din romanțe andaluze, castagnete, toreadori – și scrie despre vagabonzii și cerșetorii acestei țări, despre mizeria și lupta poporului spaniol.

Acesta a fost începutul drumului său. Au trecut de atunci 60 de ani.

Nexö a scris romane, nuvele, schițe, poezii, povestiri. A îmbinat legenda cu realul, arătînd că figurile legendare din eposul popular simbolizează lupta maselor împotriva exploatatorilor (Per Zdrențărosul). Din tinerețe a intuit cu orientarea sănătoasă a proletarului, drumul ce avea să-l străbată, alături de popor. Apoi, sub înrîurirea ideilor leniniste, a devenit un adevărat bard național, un educator al maselor.

In nuvelele și romanele sale trăiește o lume de pescari, țărani, muncitori de uzină, argați de fermă, intelectuali. A vorbit despre aceștia cu pasiune și încredere în om. A atacat – cu o tărie care amintește de Gorki – pe trădătorii muncitorilor, social – democrații de dreapta (Pelle Cuceritorul). A trecut de la pitoreștii „Bigum-picior de lemn" și povestitorul din „Iacob Rîiosul", la luptători conștienți, comuniști, ca Morten cel Roșu (în ultima parte a cunoscutei trilogii „Pelle Cuceritorul", „Ditte, fiica omului" și „Morten cel Roșu").

Capitaliștii nu-l pot ierta atacul împotriva burgheziei și social-democrației daneze, atacul împotriva fascismului internațional, glasul său ridicat în apărarea Uniunii Sovietice, pe care o vizitase pentru prima oară în 1922.

In timpul ocupației hitleriste a Danemarcei, bătrînul scriitor, în vîrstă de 75 ani, e întemnițat. Pentru a-l salva viața, Partidul Comunist Danez îl ajută să se refugieze în Suedia, unde el își continuă activitatea publicistică. Dar cum se întoarce în țară după război, reacțiunea internă îl atacă. El își continuă însă neobosit „lupta necruțătoare împotriva forțelor ce caută să-l tîrască pe om în noroi" (cuvîntare ținută în Suedia la 25 mai 1947).

Așa cum a spus despre dînsul scriitorul progresist norvegian Einar Reiss Andresen, el a fost:

...un leu încărunțit de vremuri
Și duhul veșnic tînăr în revoltă,
O inimă deschisă, ca țarina-n recoltă,
Și pumnul strîns de care te cutremuri!...

Publicăm în aceste pagini un fragment din romanul „Pelle Cuceritorul" de Martin Andersen Nexö.

Intr-o sîmbătă, pe cînd Pelle fugea în josul lui Ostergaade, o căruță cu boarfe venea încet pe drumul de țară. Pelle era foarte grăbit, dar nu putea lăsa să-i scape o asemenea întîlnire; vizitiul stătea sprijinit chiar pe marginea căruței, între cai; era mare, cu obrajii roșii și bine înfofolit, în ciuda căldurii. Și nu era altul decî cumnatul Due: ginerele lui Kalle! Iar sus, tronînd peste toate boarfele, se legănau Anna și copiii.

„Alo!" Pelle își flutură șapca și dintr-o săritură puse piciorul pe oiște și se cățără lîngă Due, care rîdea plin de mulțumire.

— Da, ne-am săturat de țară și vrem să încercăm dacă n-o fi mai bine aici la oraș, spuse Due cu tonul său liniștit. Și tu fugi și aici, tot ca pe-acasă! Din glasul său răzbătea admirația.

Anna coborî lîngă ei și începu să rîdă.

— Aveți vreo veste de la tata Lasse? întrebă Pelle. Era veșnica lui întrebare cînd întîlnea cunoscuți.

— Da, avem — e pe cale să-și cumpere o gospodărie afară la cîmp.

— Ei, drace, ai de gînd să fii odată cuminte? Un copil începuse să plîngă. Anna se întinse îndărăt, apoi se întoarse cu fața spre ei și spuse: Și ți-aducem multe salutări de la tata, și de la mama, și de la toți.

Dar Pelle n-avea timp să se gîndească acum la ceilalți.

— Unde, sus la Steinhof?

— Nu, mai către răsărit, lîngă pietrele vrăjite — spuse Due... E o bucată mare de pămînt, dar e plină cu pietre. Numai de nu s-ar ruina cu asta. Cică s-ar mai fi curățat vreo doi pe locul acela! S-a așezat acolo cu Karna.

— Unchiul Lasse o fi știind el ce face, — spuse Anna. Banii de bună seamă i-a băgat Karna; avea ceva pus deoparte.

Pelle nu mai avea acum chef de vorbă și o luă la fugă. De cînd auzise vestea, inima începuse să-i salte. Trecuseră acum toate nesiguranțele și toată spaima: își regăsise tatăl! Iar visul de o viață al lui Lasse se împlinise. Avea acum casa și masa lui! Pe lîngă astea, se putea numi și el, într-un fel, gospodar la casa lui; iar Pelle era acum fiu de proprietar!

Către nouă seara, Pelle își strînse toate lucrurile și putu s-o pornească la drum; îi zvîcnea sîngele-n vine de încordare. Or fi avînd și cai? — Da, firește; or fi trebuind să țină și oameni? Devenise oare și Lasse bogătan, care plătea lefuri și pleca sîmbăta la oraș cu gulerul de blană ridicat peste urechi? Pelle vedea foarte limpede argații urcînd treptele unul după altul, lăsîndu-și saboții și ciocănind la ușa odăii de lucru; — da, voiau să ceară un avans la leafă. Iar Lasse se scărpina la ceafă, îi privea dus pe gînduri și spunea: „nu, în nici-un caz, că vă duceți să-i beți!" Dar la urmă, dacă era la o adică, le dădea ceva, — așa-i omul bun, îi spunea el lui Pelle. Căci Pelle bineînțeles spusese adio cizmăriei și trăia acasă ca fiu de proprietar. De fapt, el era acela care conducea totul — numai că de ochii lumii, se spunea alt fel. Iar la petrecerile de crăciun, le învîrtea pe fetele țepene ale chiaburilor. Cînd intra Pelle, începeau oamenii să șoptească prin toate colțurile; dar el se ducea de-a dreptul prin odaie și-o invita pe fata pastorului la un dans, așa încît fata își pierdea răsuflarea și încă ceva pe deasupra și-l ruga să se însoare pe loc cu ea.

Fugea și visa; dorul îl mîna înainte și pînă apucă să-și dea bine seama încotro merge, cele cîteva mile de șosea rămăseseră în urmă.

Drumul de țară pe care pășea acum ducea printre coline și păduri de brazi; casele erau aici mai sărace și la mare depărtare una de alta.

Noaptea de vară nu-i îngăduia să vadă lucrurile decît pe jumătate, dar locurile îi erau tot atît de cunoscute cum îi erau peticele de pe spatele vestei lui tata Lasse — deși nu mai fusese niciodată pe aici. Peisajul sărăcăcios îi vorbea ca un glas de mamă! Atît de sigur cum se simțea aici între colibele acestea durate din humă — în care oameni săraci luptau să desțelenească întinderi de piatră pentru o biată mînă de pămînt — nu s-ar fi simțit nicăieri în lume. De-a lungul multor generații, toate acestea fuseseră ale lui — toate, pînă la zdrențele din ferestre și vechiturile urcate pe acoperișul de paie, ca să n-o ia din loc sub bătaia vîntului. Aici nu era nimic cu care să fii nevoit să-ți spargi capul pentru a înțelege ca în alte locuri din lume; aici te așezai liniștit și te odihneai. Dar să locuiești și să lucrezi pămîntul aici — nu! Asta nu era pentru el. Trecuse de lucrurile acestea, așa cum copilul depășește fustele mamei!

Din ceață se ivi o casă țărănească părăginită! Fără îndoială, nu era aceea pe care o căuta Pelle — tata Lasse avea de bună seamă o fermă în toată puterea cuvîntului, cu patru aripi! Dar tot intră înăuntru.

La țară, oamenii nu încuiau toate, fricoși, ca la oraș. Putu să intre de-a dreptul. Și de îndată ce deschise ușa odăii, îl năpădi bucuria. Il primi cel mai apropiat miros pe care-l știa, temelia tuturor mirosurilor, — mirosul lui tata Lasse!

Era întuneric în odaie; lumina nopții nu putea pătrunde prin ferestrele joase. Auzi răsuflarea adîncă a celor ce dormeau și știu că nu-i trezise; — noaptea încă nu trecuse! „Bună seara!" spuse el.

Atunci o mînă începu să bîjbîie după chibrituri.

— E cineva? întrebă glasul adormit al unei femei.

— Bună seara! mai strigă el o dată și intră în odaie. „E Pelle!" Își spuse numele, ca pe o cîntare a cîntărilor.

— Așa — tu ești, băiete! Lui Lasse îi tremura glasul și mîinile nu se mai pricepură să umble cu chibriturile. Insă Pelle se luă după glas și cuprinse mîna lui Lasse.

— Și cum ai nimerit aici în pustiul ăsta — și încă la o vreme de noapte? — Da, da, păi, o să mă scol! mormăi el și încercă oftînd să se ridice.

— Nu, stai, lasă că mă scol eu, spuse Karna, care se afla lîngă perete; rămăsese tăcută pînă acum, în timpul vorbei bărbaților. — Pe el îl dor șalele, știi! explică ea și coborî din pat.

— Da, am cam luat-o cu zorul la treabă. Așa e, cînd ești propriul tău stăpîn, nu mai simți oboseala, și-ți vine greu să stai locului. Dar face; se va vedea odată cînd oi apuca să pun lucrurile pe roate cum trebuie. Munca e cea mai bună doctorie pentru dureri de șale. Și ție cum îți mai merge? Incepusem să cred că te-ai prăpădit pe acolo.

Pelle trebui să se așeze pe marginea patului și să povestească despre toate cele de la oraș — despre atelier, despre piciorul schilod al meșterului, despre toate, toate. Dar necazurile le trecu sub tăcere. Nu făcea pentru niște bărbați să-și piardă vremea cu de-alde astea.

— Va să zică ai făcut treabă bună acolo în străini! spuse încîntat Lasse. Și de bună seamă, ești respectat.

— Da! Pelle răspunsese cam nesigur. Deocamdată nu se putea lăuda cu prea mult în privința asta, dar de ce să-și trîmbițeze nenorocirea! Da, tînărul meșter ține la mine și vorbim adeseori împreună, chiar fără să țină socoteală de calfă.

— Ce tot spui! M-am gîndit de multe ori, crede-mă, cum ți-o fi mergînd ție pe acolo și dacă n-o să auzim într-o zi ceva lucruri bune despre tine! Dar e vreme pentru toate, se-nțelege! Și după cum vezi, m-am schimbat și eu foarte mult.

— Da, ai devenit proprietar — spuse Pelle și rîse.

— Da, la dracu', asta așa e! Lasse rîse și el, dar oftă jalnic numaidecît, din pricina durerilor de șale. Ziua, cînd mă omor cu treaba, îmi merge foarte bine; dar cum mă întind, mă și apucă. Și e lucrul dracului — e ca și cum mi-ar trece roțile unui car peste șale încoace și-n colo, sau cum vrei să-i spui. Ei, da! Dar tot e bine să fii propriul tău stăpîn! Așa mi se pare de minunat, încît mai mult îmi place pîinea uscată la masa mea, decît — știe domnul, aș vrea să spun — decît friptură de pui la masa altuia. Să fii sigur pe bucățica ta de pămînt și să poți scuipa încotro vrei fără să ceri mai întîi voie pentru asta! Iar pămîntul ăsta nici măcar nu e așa rău, deși cea mai mare parte din el n-a încăput încă niciodată pe mîna omului; a zăcut așa și și-a strîns puterea și sucurile de pe cînd cu facerea lumii. — Dar ia spune — oamenii de la oraș sînt trufași?

— A... Pelle nu avea de ce să se plîngă. Dar cînd v-ați însurat? întrebă el deodată.

— Da, știi tu — Lasse începu să se bîlbîie, tocmai de această întrebare a băiatului se și temea. Insurați cum trebuie nu prea sîntem noi, pentru așa ceva e nevoie de bani și deocamdată ducem grija să ne-ncropim gospodăria. Dar noi, nici vorbă, numai la asta ne gîndim, se-nțelege. Și abia așteptăm să avem banii și prilejul. Ce-i drept, părerea cinstită a lui Lasse era că puteau să economisească foarte bine cheltuiala; cel puțin pînă cînd aveau să se nască copiii în această nouă căsătorie. Dar după fața lui Pelle își dădu seama că socoteala asta nu prea-i venea la îndemînă. Băiatul mai era și acum același puști pedant, de îndată ce era vorba de onoare.

— Așadar, spuse Lasse hotărît, de îndată ce om băga recolta în hambar, invităm oamenii la o mare petrecere.

Pelle încuviință bucuros. Acum era fiu de proprietar și putea să mai facă și el pe grozavul în casa băieților săraci, dar cumsecade, ai orașului. Nu voia însă să i se dea peste nas cum că tată-său se ține acasă cu o muiere.

Karna intră cu mîncare, cătînd cu dragoste spre băiat. „Ia fiule, și nu te uita că hrana noastră-i sărăcăcioasă“, spuse ea și-i așeză prietenoasă masa. Iar Pelle începu să mănînce zdravăn. Lasse atîrna pe jumătate afară din pat și se bucura.

— Văd că pofta de mîncare nu ți-a pierit acolo, spuse el. Vi se dă mîncare cît trebuie? Karna zice că n-o duceți prea bine.

— De răbdat nu răbdăm, spuse Pelle cu încăpățînare. Regreta acum că-l luase gura pe dinainte față de Karna, în seara aceea cînd se simțise atît de trist.

Ii veni și lui Lasse poftă să mănînce, astfel că, încet-încet, ieși cu totul din pat.

— Tu stai singur la masă, spuse și apoi se așeză și el în scufiță și în izmene, așa cum era. Iși pusese o scufiță împletită, al cărei vîrf aluneca șmecherește pe o ureche. Arăta ca un adevărat chiabur bătrîn — cu banii la saltea. Iar Karna, care mergea încoace și-ncolo, cu un cuțit mare de pîine în mînă, în timp ce bărbații mîncau, avea o burtă rotundă și grasă. Arăta și răspîndea tot atîta încredere ca oricare femeie de bogătan.

Pe banca de lîngă pat îi pregătiră culcușul lui Pelle.

Inainte de a se dezbrăca, băiatul stinse lumînarea de seu; iar rufăria și-o vîrî sub pernă.

Se trezi tîrziu. Soarele părăsise de mult răsăritul. Cea mai dulce mireasmă de cafea umplea încăperea. Pelle se ridică repede, să-și îmbrace hainele înainte de a intra Karna, ca aceasta să nu vadă în ce hal se aflau. Iși vîrî mîna sub pernă, dar nu-și mai găsi cămașa! Iar pe scaun se aflau ciorapii și erau cîrpiți!

Cînd intră Karna, rămase nemișcat și încăpățînat; nu-i răspunse la salutul de dimineață și nu-și mișcă ochii de la perete. Nu trebuia să se amestece ea în lucrurile lui!

— Ți-am luat cămașa și ți-am spălat-o, spuse ea liniștită; disearā o să fie gata. Poate că vrei deocamdată s-o îmbraci pe asta. Și-i așeză pe plapumă una din cămășile lui Lasse.

Pelle mai rămase un timp așa, ca și cum n-ar fi auzit nimic, apoi se ridică supărat și-și trase pe el cămașa.

— Mai stai în pat pînă-ți bei cafeaua, spuse Karna, cînd voi el să se scoale de-a binelea. Apoi Pelle primi cafeaua la pat, așa cum visase de atîtea ori că avea să se întîmple după însurătoarea lui tata Lasse; astfel că băiatul nu mai avu încotro și trebui să cedeze. Dar rușinea îl mai ardea și acum, și-l făcea să vorbească puțin.

Inainte de amiază, Lasse și Pelle se duseră să vadă proprietatea.

— Cel mai bine e să-i dăm o dată ocol ca să-ți fie limpede care-i sînt hotarele, spuse Lasse, care știa că întinderea era calitatea principală a proprietății lui. Rătăciră îndelung prin buruieni, vrejuri și spini, prin mlaștină și pe după pereți drepți de stîncă. Pînă să-i dea ocolul, trecură mai multe ore. „Intins mai e și pămîntul ăsta“, spunea Pelle neîncetat. Și Lasse răspundea mîndru: „Da, aici sînt peste cincizeci de tone*) de pămînt. Ehei, de-ar fi el cultivat!“

Era un pămînt ințelenit, cotropit de buruieni și tufișuri de ienuperi, printre care se răvășeau mure și caprifoi. In mijlocul pereților drepți ai stîncilor atîrnau frasini și cireși sălbatici încleștîndu-se cu rădăcinile — asemănătoare unor mîini schilodite — de piatra pleșuvă. Meri sălbatici, tufe de porumbre și măceși alcătuiau un mărăciniș de nepătruns, în care începuse să se vadă urmele plugului hodorogit al lui Lasse. Iar prin această vegetație bogată își ridicau deseori fruntea gravă, temelii de piatră care urcau uneori atît de aproape de suprafață, încît soarele pîrlea orice firișor ce ar fi îndrăznit să crească pe locul acela.

— E un adevărat mic paradis, spuse Lasse, aproape că nu poți pune piciorul fără să calci peste mure. Dar dacă vrei să trăiești aici, trebuie desțelenit.

— Nu crezi că e sărac pămîntul ăsta? întrebă Pelle.

— Sărac — cînd pot crește și înflori toate astea? Lasse arătă spre plopii și mesteacănii crescuți de la sine, care-și tremurau frunzișul alb în bătaia vîntului. „Nu, dar o să fie muncă amarnică să poată fi transformat într-un cîmp cultivat; îmi pare rău acum că nu stai acasă cu noi“.

Lasse îi dăduse de mai multe ori să înțeleagă același lucru, dar Pelle se făcuse că nu aude. Lucrurile pe care le vedea acum nu erau tocmai așa cum și le închipuise; nu simțea de loc nevoia să facă pe fiul de proprietar în chipul acesta.

— O să fie destul de greu să-ți poți scoate pîinea zilnică aici, spuse el cu surprinzătoare înțelepciune.

— Ah, să scot pîinea zilnică n-o să fie de loc așa de greu — chiar dacă n-o să pot face în fiecare zi un ospăț — răspunse Lasse jignit. — Și apoi, aici îți poți ține dreaptă spinarea, fără să vină nici un administrator să latre la tine. Chiar de ar fi să mă omor muncind, știu că am scăpat din robie! Și pe urmă nu trebuie să uiți bucuria pe care o simți cînd vezi că din zi în zi pui stăpînire tot mai mult pe pămînt și începi să scoți ceva de pe el, în loc să stea așa, fără nici un folos! Asta e doar cea mai frumoasă menire a omului, să-și supună pămîntul și să-l facă roditor; ceva mai bun nici nu pot să-mi închipui! Dar se vede treaba că tu, acolo la oraș, ai uitat de chemarea pămîntului.

Pelle nu răspunse. Dar dacă „frumos și mare“ înseamnă să muncești de ceasul morții un pămînt înțelenit — numai cu scopul de a vedea odată crescînd ceva pe el — atunci era bucuros că nu mai simțea chemarea pămîntului!

— Tatăl meu, și tatăl tatălui meu, și toți cei pe care i-am cunoscut în familia noastră, au trăit cu gîndul că trebuie să facem cît mai roditor pămîntul, fără să ne întrebăm vreodată cît de bine ne merge nouă! Și sînt sigur că nu i-a trecut nimănui prin cap că va auzi vreodată vorbe rele despre așa ceva. Și încă de la vreunul dintre ai noștri. Lasse vorbea cu obrazul întors — așa ca dumnezeul atotputernic cînd e mînios pe poporul lui; iar Pelle avea sentimentul că e un monstru urîcios, care-l imita întru totul pe tartorul tuturor relelor. Dar cu toate acestea nu voia să cedeze.

— Eu n-aș face două parale aici, — spuse el în chip de scuză și privi în direcția mării. — Nu cred că aș fi bun de ceva.

— Nu, că tu le-ai întors spatele la toate, răspunse Lasse amar. — Pînă la urmă o să te căiești tu — că nici acolo printre străini nu e viața numai minunăție și bucurii.

Pelle nu răspunse. Era în clipa aceea prea bărbat, ca să-și mai schimbe vorba. Se menținea în expectativă, și așteptau tăcuți amîndoi.

— Da, moșie firește că nu e, — spuse Lasse deodată ca să-i ia apa de la moara oricărei alte critici, ce-ar fi putut să urmeze. Dar Pelle tăcu.

In jurul casei, pămîntul era cultivat, iar dincolo de porțiunea cultivată se puteau vedea la suprafață urmele pe cale de dispariție ale unor arături mai vechi. „Se vede că aici s-a mai semănat“, spuse Pelle.

— Ia te uită, ai și văzut! — strigă Lasse pe jumătate ironic, pe jumătate mirat. — Al dracului ochi ai! Eu unul n-aș fi văzut nimic deosebit în paragina asta — dacă n-aș fi știut dinainte. Da, a mai fost cultivat odată, dar l-au înecat din nou bălăriile. Asta s-a întîmplat pe vremea celui care a fost aici înaintea mea; a vrut să facă omul mai multe decît putea, și s-a dus de rîpă. Dar uite, colea poți să vezi că ceva tot e în stare să dea! — Lasse arătă spre o întindere de secară, și Pelle n-avu încotro; recunoscu că secara arăta într-adevăr bine.

Pe toată lungimea brazdelor se întindeau mușuroaie lungi de piatră, arătîndu-i cît de amarnică muncă cerea pămîntul acesta pentru a putea fi cultivat. Iar dincolo de secară, se zărea pămîntul desțelenit de curînd; părea ca gheața spartă în vremea dezghețului. Plugul rătăcise printr-o mulțime de bolovăniș; văzîndu-l, Pelle se gîndi la tatăl său și se întristă.

Insă Lasse era curajos. „Așa e, măi, ar trebui doi oameni aici, ca să țină plugul. Karna are puteri zdravene, dar cu toate astea îți sar brațele din loc la fiecare piedică pe care o întîlnește plugul. Și cel mai mult trebuie să spargi cu toporul și ranga — iar din cînd în cînd e nevoie să mai salți pămîntul o leacă. Imi trebuie dinamită, chiar de e mai periculoasă de cum e pulberea — merge mai în adînc! — spuse el mîndru.

— Cît pămînt din acesta este cultivat acum? — întrebă Pelle.

— Cu pajiștea și grădina, aproape zece tone; dar pîn-o trece anul, o să fie mai mult.

— Și pentru astea zece tone s-au prăpădit două familii, — spuse Karna, care tocmai ieșea afară să-i cheme la masă.

— Da, da, dumnezeu să-i ierte; — munca lor o să ne ajute acum. După noi, n-o să mai preia comunitatea pămîntul ca după ei. Lasse spuse cuvintele astea plin de încredere în sine, cum nu-l mai văzuse Pelle niciodată.

— Prea mult tot nu mă bucur eu, — continuă Karna. — Parcă ar fi de cimitir pămîntul ăsta pe care-l lucrăm. Se spune că primul pe care l-a trimis comunitatea aici, s-ar fi spînzurat.

— Da, își făcuse coliba acolo unde se vede socul ăla. S-a năruit de atunci. Mă bucur că nu s-a spînzurat chiar aici în casă.

Lasse se scutură de neplăcere.

— Spun oamenii că se arată ori de cîte ori îi așteaptă ceva rău pe urmașii lui.

— Deci casa de aci a fost clădită mai tîrziu? întrebă Pelle mirat. El o găsea foarte dărăpănată.

---

*) Unitate de măsură daneză, pentru suprafață. 1 tonă de pămînt = 0,55 ha.

— Da, pe asta a clădit-o înaintaşul meu. A primit pămîntul de la comunitate, pe douăzeci de ani, fără nici o plată, cu condiţia să cultive cîte o tonă în fiece an; — nu erau condiţii prea grele. Numai că el a vrut să facă prea mult dintr-o dată; căci făcea parte din acei oameni care dau ghes de dimineaţă, iar pînă la amiază cad de oboseală. Insă casa a clădit-o bine, spuse Lasse ciocănind în peretele subţire, lipit cu lut. Iar lemnul cu care e făcută, e de prima calitate. Mă gîndesc că la iarnă am să cioplesc o mulţime de pietre; tot trebuie ca pietrele să dispară de aci şi n-ar fi de loc rău să încasez cîteva sute de coroane pe ele. Aşa că în doi, trei ani, măi Karna, o să facem hambar din casa asta veche şi o să ne facem locuinţă nouă! Te pomeneşti c-o să-i facem şi pivniţă pe dedesubt cît o fi ea de mare, şi să-i facem şi o scară înaltă, aşa ca la Steinhof. O facem din blocuri de granit, iar pereţii am să-i înalţ eu singur.

Karna strălucea de bucurie, dar Pelle nu se putea entuziasma cu nici un chip. Era deziluzionat; prăpastia dintre ceea ce crease fantezia lui şi realitatea goală de aici era prea adîncă. Şi apoi se ridica în el o împotrivire surdă faţă de această muncă amarnică a pămîntului care — oricît ar fi fost el lipsit de pricepere — zăcea, întemeiată în firea lui de zece, douăzeci de generaţii. El însuşi nu apucase să lupte din greu cu pămîntul, dar de cînd începuse să umble, înţelesese în chip firesc toate cele ce priveau agricultura şi punea mîna pe fiecare unealtă cu mişcări înnăscute. Numai bucuria pămîntului nu o moştenise. Firea lui căpătase o orientare nouă! Iar această osteneală necontenită cu pămîntul era înrădăcinată în el, asemeni unei ure care îi îngăduia o perspectivă pe care Lasse nu o avea. Aici capul îi era limpede, nu-şi pierdea răsuflarea auzind de cincizeci de tone de pămînt — ci întreba ce anume cuprindeau. Nu era conştient de toate acestea, dar întreaga lui fiinţă se împotrivea întrebuinţării fără folos a puterilor într-o asemenea muncă. Iar expresia îi era atît de înţeleaptă încît el ar fi putut fi tatăl lui Lasse.

— N-ai fi făcut mai bine să cumperi o gospodărioară cu zece tone de pămînt, dar bun, roditor? — spuse el.

Lasse începu să se supere:

— Păi, da, ca să nu fac toată viaţa altceva decît să strîng şi să-mi iau de la gură, fără să merg un pas mai departe; asta înseamnă să-ţi iei din faţă ca să-ţi cîrpeşti fundul şi să mănînci fiecare lucru de două ori! La dracu', atunci aş fi putut să rămîn unde-am fost! Se-nţelege că pămîntul de aici cere mai multă muncă şi bătaie de cap; dar în schimb are un viitor. Cînd oi apuca să-l cultiv cum trebuie, o să ajungă o curte cu care să nu te ruşinezi! Lasse privi mîndru asupra pămîntului său; în suflet i se unduiau grînele, iar ocolurile îi erau pline cu vite de mîna-ntîi.

— Şase cai şi cîteva duzini de vaci poate să le hrănească cu prisosinţă, spuse el tare. Asta înseamnă bunăstare! Tu nu crezi, Karna?

— Eu cred că acum se răceşte mîncarea, spuse Karna zîmbind. Era foarte fericită.

La masă, Lasse propuse ca Pelle să-şi trimită acasă rufele la spălat şi cîrpit. „Tu ai şi aşa destulă treabă, spuse el prevenitor. Măcelarul Jensen se duce în fiecare sîmbătă la tîrg; poate că ar vrea el să le ia şi le-ar aduce pînă la biserică; e cu neputinţă să nu se ducă vreunul de aici duminica, la biserică".

Dar dintr-o dată Pelle se încăpăţînă şi nu mai putu să răspundă.

— Eu mă gîndesc că te-oi fi săturat să le tot speli şi să le cîrpeşti singur — spuse Lasse îngăduitor. La oraş ai altele pe cap şi nici nu se poate spune că e o muncă tocmai potrivită pentru un bărbat.

— Am să mă-ngrijesc eu de ele — mormăi Pelle în chip de refuz. Voia să le arăte acum că ştie să se ţină şi el curat. Dar faptul că refuza oferta aceasta însemna şi o răzbunare împotriva propriei lui neglijenţe.

— Da, da, — spuse Lasse blînd. Am întrebat şi eu aşa. Nădăjduiesc că nu o iei în nume de rău.

Oricît de tare ar fi fost Karna şi ori cîtă bunăvoinţă ar fi avut să ia parte la toate, Lasse tot avea nevoie de o mînă de bărbat. Muncă grea să ajungă la doi se strînsese destulă şi Pelle nu-şi precupeţi puterile. Cea mai mare parte a zilei şi-o petrecură ridicînd pietre mari şi dîndu-le deoparte. Lasse îşi înjghebase o sanie şi înhămă la ea cele două gloabe.

— Nu e nevoie să te uiţi chiar aşa cu de-amănuntul la ele, spuse el şi mîngîia drăgăstos cele două pachete de oase. Aşteaptă numai să treacă cîteva luni şi pe urmă să vezi! Altminteri sînt curajoase foc.

Muncă era destulă şi sudoarea le curgea şiroaie, dar erau bine dispuşi amîndoi. Lasse se minuna de-a dreptul de puterile băiatului; — în sfîrşit, avea şi el o mînă de ajutor! Cu doi, trei asemenea băieţi ar fi fost în stare să pună tot pustiul în picioare. Şi fără să vrea oftă din nou, la gîndul că nu-l mai avea acasă; dar Pelle rămînea surd la toate acestea. Nici nu-şi dăduseră bine seama cum trecuse ziua, cînd Karna veni din nou şi-i chemă la masa de seară.

— Eu aş spune să înhămăm şi să-l ducem pe Pelle jumătate de drum spre oraş, drept răsplată pentru munca lui — spuse Lasse vesel. Merităm şi noi o călătorie de plăcere. — Şi mîrţoagele se pomeniră înhămate la căruţă.

Era grozav să-l priveşti pe Lasse cu hăţurile în mînă; era un vizitiu atent şi ai fi putut jura că mîna doi bidivii. Cînd le ieşea cineva în cale, strîngea prevăzător hăţurile ca să fie gata dacă s-ar speria caii. „Ar putea s-o ia razna", spunea el solemn. Iar cînd izbutea să-i bage într-un trap mărunt, era fericit. „E greu să-i ţii", spunea el şi se opintea, ca şi cum ar fi avut nevoie de cine ştie cîtă forţă. „La dracu', cred că trebuie să le pun zăbale". Işi înfipse amîndouă picioarele în furca căruţei şi trase un timp de hăţuri încoace şi-ncolo.

După ce lăsaseră în urmă jumătate din drum, Lasse voi să mai meargă o bucăţică şi apoi încă una şi după aceea — ce să mai vorbim — numai pînă la ferma de colo! Uitase cu totul că mai era şi mîine o zi, cu muncă grea pentru el şi cai. Dar în cele din urmă, Pelle sări jos.

— Ei ce zici, să nu facem aşa cu rufele, cum am spus? întrebă Lasse.

— Nu! Pelle îşi întoarse obrazul. Iar îl bate la cap cu istoria asta...

— Ei, atunci cu bine, băiatule. Şi mulţumesc pentru mîna de ajutor. Ai să vii iar, de îndată ce ai să poţi, aşa-i? Pelle zîmbi şi nu spuse nimic; nu îndrăznea să deschidă gura, de teama lipsei de bărbăţie care i se urcase sus, în gît. Ii întinse mîna tăcut şi porni în fugă spre oraş.

UN ORAŞ NOU PE HARTA ŢĂRII

Cei dintîi au fost, prin 1951, topografii, cu aparatele lor. Minerii se interesau: „Ce faceţi aici, tovarăşi?" „Un oraş pentru voi, minerii din Uricani. Un oraş nou, ce abia acum va fi înscris pe harta ţării" — venea răspunsul.

Topografii au plecat, iar în locul lor au sosit constructori, maşini şi vagoane cu materiale de construcţie. După însemnările topografilor s-a întocmit şi o machetă de ghips: viitorul oraş.

Munca a început şi întrecerea a cuprins pe constructorii care luptau să dea viaţă acestei machete. Avansatele metode de muncă ale constructorilor sovietici şi utilajul modern i-au ajutat la construirea rapidă a imobilelor. Astăzi miniatura de ghips e o amintire. După cum o amintire o constituie şi cocioabele insalubre în care minerii erau siliţi să-şi ducă în trecut traiul lor chinuit. Pe locurile fostelor cocioabe şi maidane s-au ridicat clădiri moderne. Peste 500 de apartamente din aceste clădiri sînt astăzi locuite de minerii din Uricani. 7 magazine alimentare şi textile deservesc pe locatarii noilor imobile. Clădirile pentru şcoală, clubul - teatru, restaurantul - cantină cu o capacitate de deservire a 1.000 de oameni, sînt şi ele în lucru. Uricani, oraşul minerilor, devine o localitate înfloritoare.

Victor DELEANU
corespondent

Iată în ce fel de „case" erau condamnaţi de orînduirea burghezo-moşierească să-şi tîrască zilele minerii din Uricani.

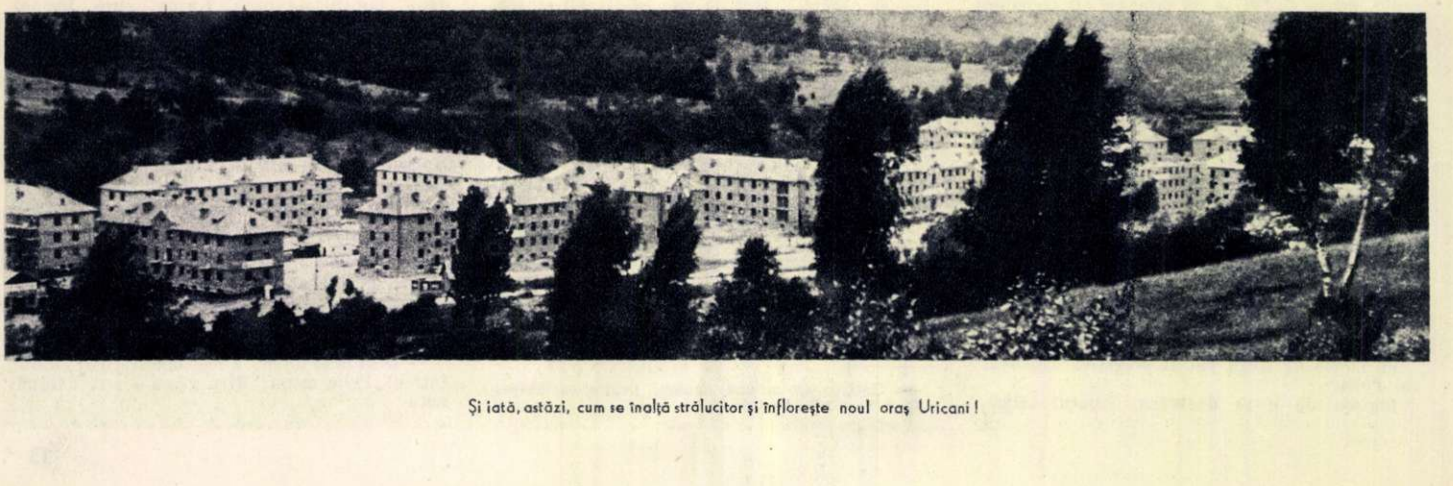

Şi iată, astăzi, cum se înalţă strălucitor şi înfloreşte noul oraş Uricani!

CONCURSUL DE FOTOGRAFII

FLACARA

Concursul de fotografii organizat de revista noastră ne-a adus la redacţie numeroase fotografii executate de amatori, dintre care unele au şi văzut lumina tiparului. Mulţi dintre cititori ne-au arătat însă că termenul acordat pentru un asemenea concurs a fost prea scurt — ţinînd seama de faptul că fotografii-amatori folosesc în general lumina naturală a soarelui — şi au cerut să prelungim concursul, astfel ca să poată folosi timpul de vară.

Răspunzînd acestei cereri, redacţia revistei a hotărît să prelungească termenul de prezentare a fotografiilor la concurs pînă la 1 octombrie 1954.

Reamintim cu acest prilej, pe scurt, condiţiile de participare:

Fotografiile vor fi trimise, pe măsura realizării lor, la orice dată, înainte de 1 octombrie 1954, şi ele vor cuprinde aspecte din toate domeniile vieţii şi activităţii oamenilor muncii, precum şi peisaje ce redau frumuseţile patriei noastre etc.

Ele pot arăta aspecte de muncă din uzine sau de pe ogoare, din mine sau de pe şantiere, din şcoli sau din cămine, din viaţa de familie, imagini de la manifestări culturale, sportive, excursii, peisaje, portrete şi porturi reprezentative etc.

Fiecare fotografie prezentată va avea notat pe spatele ei următoarele: data şi locul în care a fost luată, momentul prins (precizarea conţinutului), numele, profesiunea şi locul de muncă al fiecărei persoane care apare în ea, numele şi adresa exactă a autorului, precum şi menţiunea dacă e fotograf-amator sau profesionist. Fotografiile vor fi însoţite şi de clişeele respective.

Cele mai bune fotografii primite vor fi publicate în revistă şi pentru aceasta — separat de premiu — se vor achita şi drepturile de autor cuvenite. Remuneraţia aceasta se va achita pentru toate fotografiile publicate, nu numai pentru cele premiate. Fotografiile vor fi executate în formatul minim de 13 X 18 cm. (respectiv 12 X 12). Participarea la concurs cu imagini color, luate fie pe filme negative, fie pe reversibile, se poate face şi prin prezentarea doar a filmelor.

Publicăm în această pagină două fotografii trimise de tovarăşul profesor Gheorghe Sîrbu din Iaşi, str. Vînători nr. 2. Fotografiile au calităţi remarcabile: sînt bine încadrate şi au efecte de lumină foarte bine prinse. Ele au fost însă copiate prea închis, fie dintr-o expunere voită sau greşită, fie din cauza gradaţiei hîrtiei. Din această pricină dispar multe detalii, iar cerul din prima fotografie e negru, ceea ce nu e verosimil faţă de culoarea norului. Credem că peisajul de jos, ar fi fost şi mai interesant dacă ar fi conţinut şi oameni.

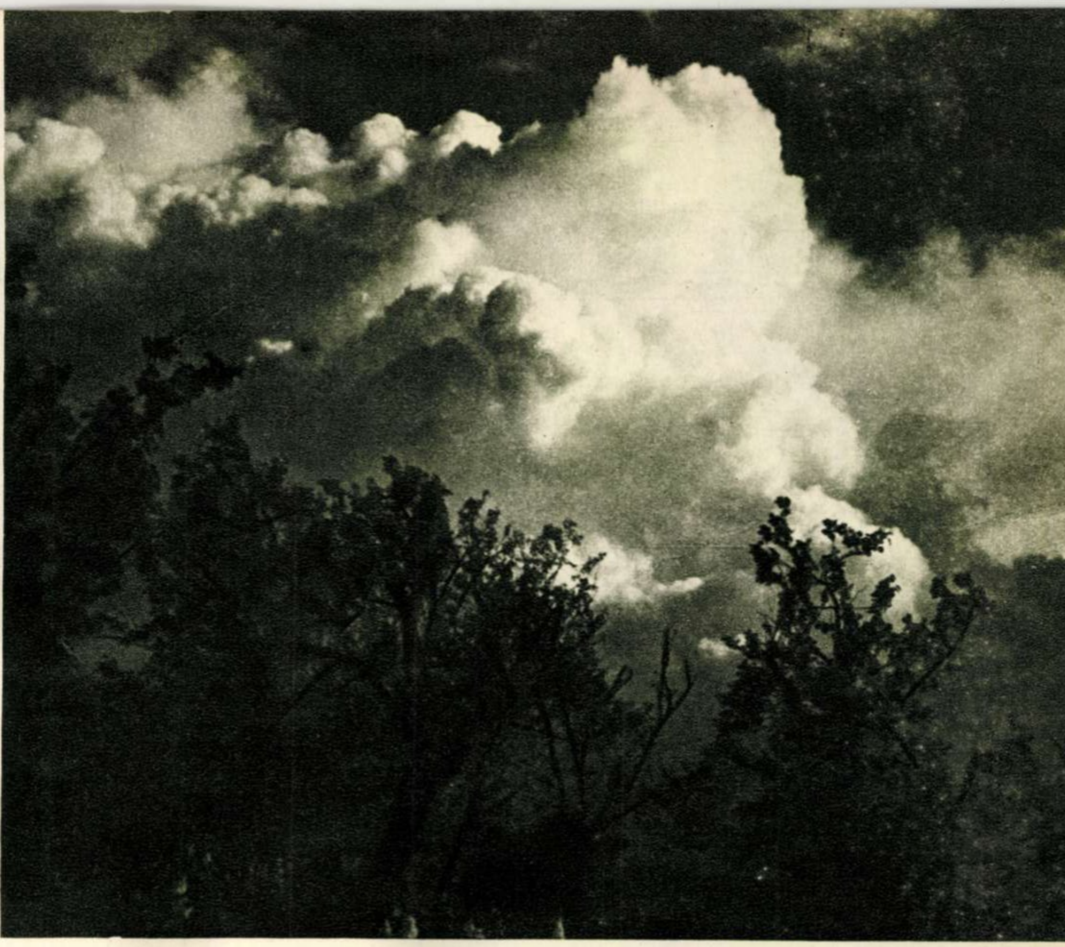

In grădina gospodăriei agricole de stat din satul Socola, comuna Bucium, regiunea Iaşi.

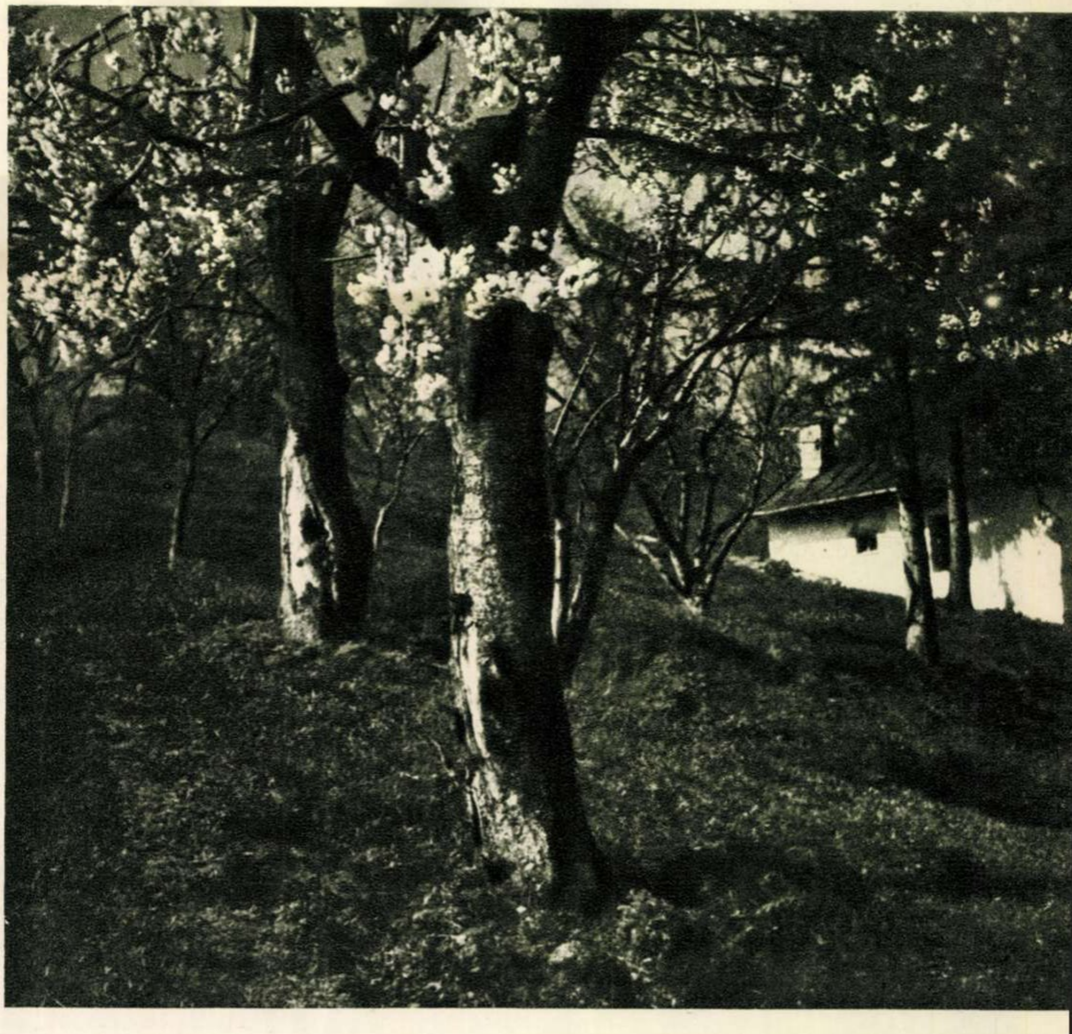

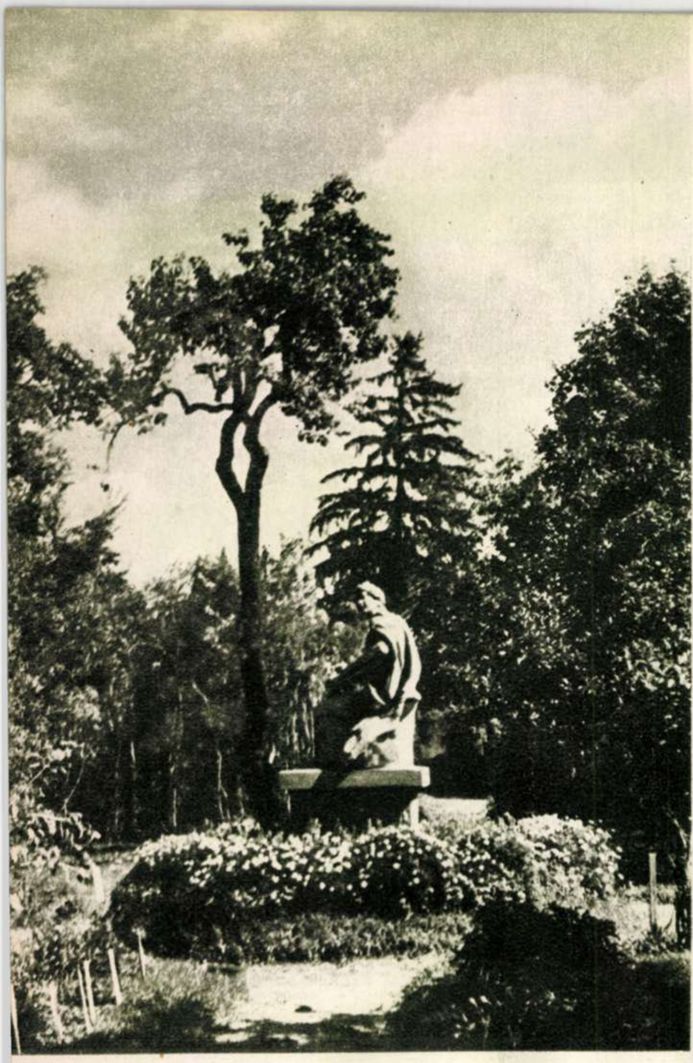

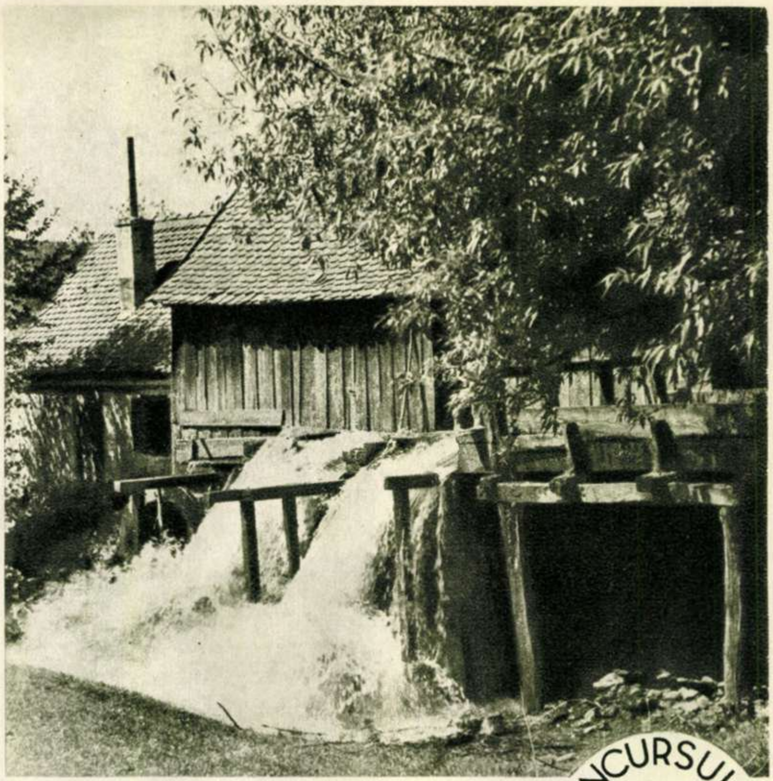

Moară ţărănească.

CONCURSUL DE FOTOGRAFII
FLACARA

Sus şi jos: Două aspecte din Grădina Botanică din Cluj.

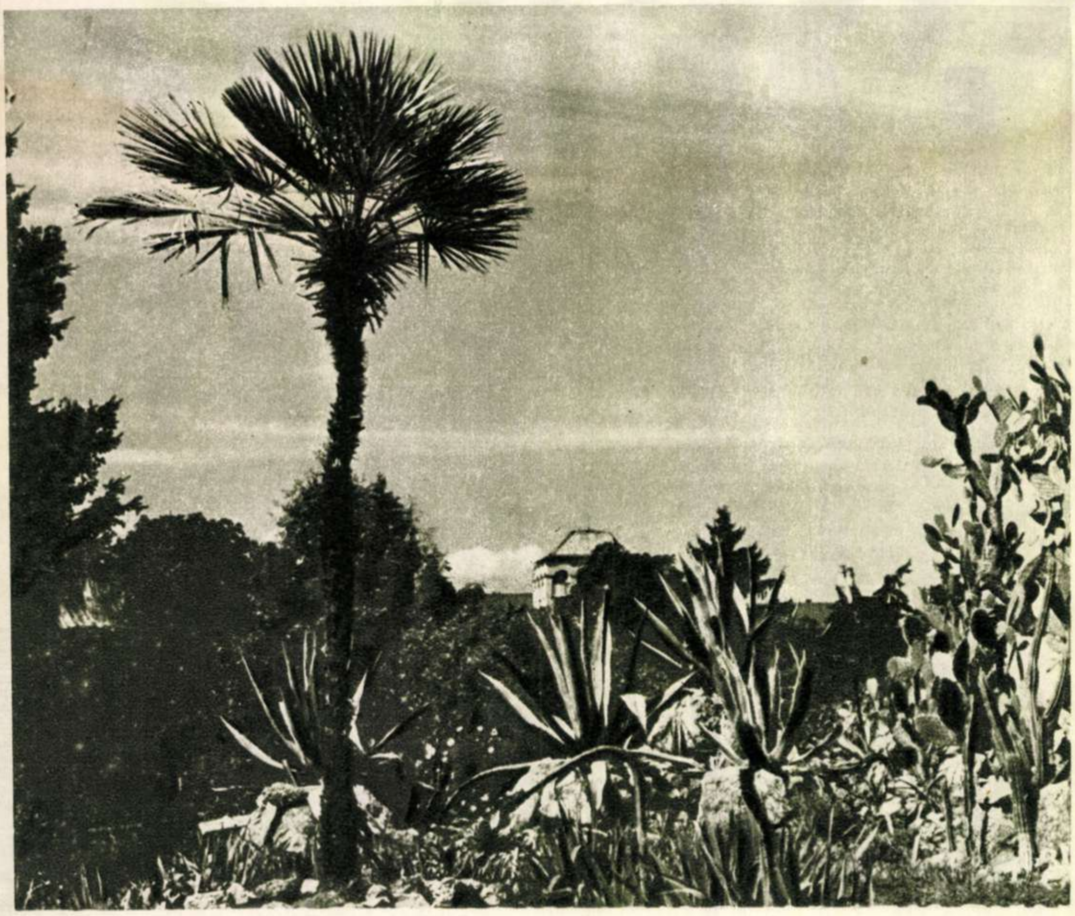

Iată alte trei peisaje dintre care primele două (sus şi jos) ne-au fost trimise de tovarăşul Mircea Novac, funcţionar la M.A.E. din Bucureşti, Bdul G.Dimitrov nr. 24, iar ultima de tovarăşul Aurel Coman, maestru al sportului, domiciliat în str. Bisericii Romîne nr. 28, Oraşul Stalin. Prima fotografie e reuşită atît ca încadrare, cît şi ca expunere şi copiere. Cea de a doua, însă, deşi bine încadrată şi cu un conţinut interesant — dîndu-ne impresia că a fost luată nu într-o grădină din ţara noastră, ci undeva pe coasta Crimeii sau pe Coasta de Azur — suferă în ce priveşte expunerea şi lipsa unui filtru pentru nori. Copia e prea închisă, ceea ce face ca detaliile din umbră să dispară. Cerul de asemenea e nevalorificat şi prea închis.

*

Cea de-a treia fotografie, reprezentînd o moară ţărănească, e pitorească, dar are unele deficienţe de realizare. Expunerea nu a fost cea mai justă, astfel că nu redă destul de natural apa ce curge în scoc. Unghiul din care a fost luată fotografia nu permite să se vadă umbra de adîncime a iazului, încît îţi face impresia că apa care curge se opreşte deodată, ca prin minune, la un răzor de iarbă. De asemenea la copiat se pare că nu s-a folosit hîrtia cea mai indicată, şi din cauza aceasta multe detalii nu apar.

CONCURSUL DE FOTOGRAFII
FLACĂRA

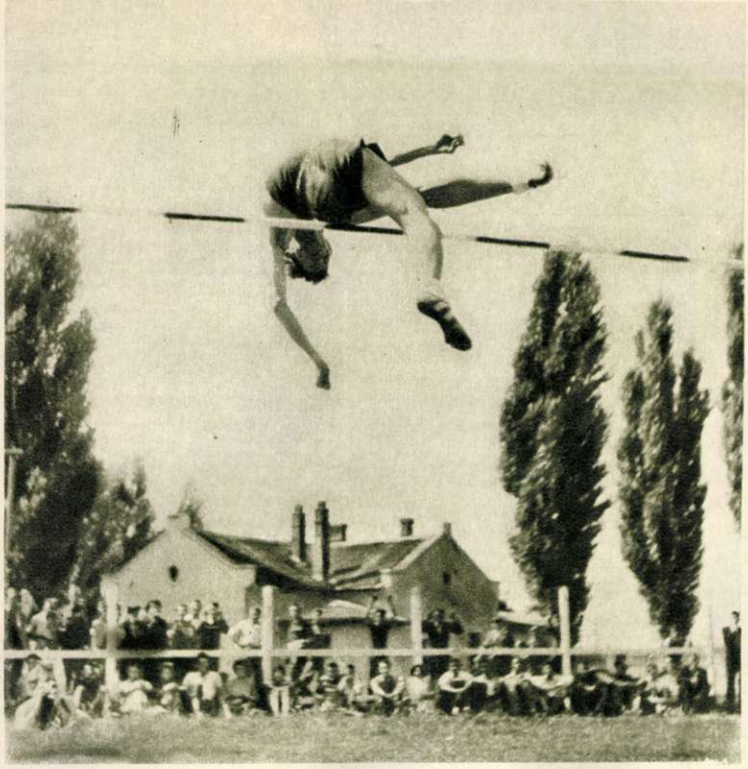

Săritură în înălţime.

Fotografia înfăţişînd săritura în înălţime a maestrului sportului Ion Söter, realizată de tovarăşul Aurel Coman din Oraşul Stalin, reprezintă un instantaneu destul de dificil de prins în obiectiv. Şi aceasta constituie unul din meritele fotografului. Totuşi, autorul n-a reuşit să prindă acest instantaneu în cele mai bune condiţii tehnice şi nici din cel mai indicat unghi. Prelucrarea negativului se pare că nu a fost de asemenea făcută în revelatorul potrivit, mărindu-se astfel granulaţia gelatinei. Din cauza unghiului de fotografiere greşit, sportivul, în săritura lui, ne dă impresia că dărîmă stacheta cu şoldul. Am putea spune că nici momentul evoluţiei corpului prin aer nu e cel mai frumos din punct de vedere plastic. Ţinînd seama de viteza cu care se mişcă aici omul, în faţa obiectivului fotografic, nu se poate pune problema alegerii momentului, ci numai aceea a repetării instantaneului pînă la prinderea întîmplătoare a celui mai bun moment al mişcării.

*

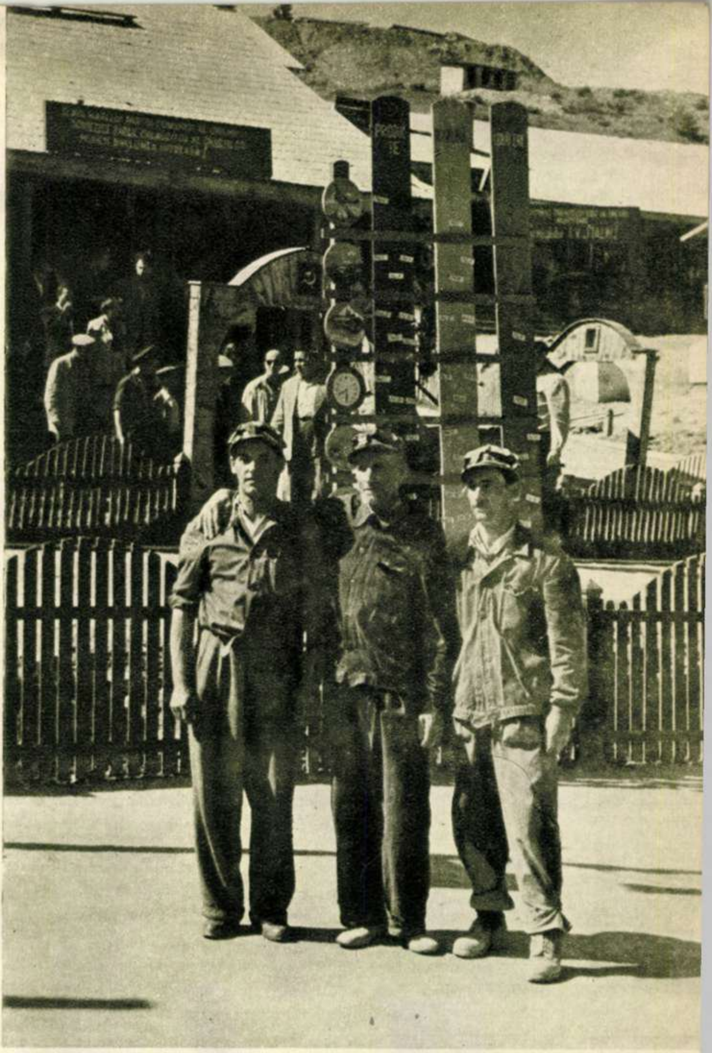

Pe şantierul Hidrocentralei „V.I.Lenin"-Bicaz

Un grup de mineri de la şantierul Tunel II al Hidrocentralei „V.I.Lenin" - Bicaz; şeful de brigadă Ion Feher şi fruntaşii în întrecerea socialistă, Petru Feher şi Francisc Mezey. Fotografia realizată de tov. Mircea Novac din Bucureşti este reuşită din punct de vedere tehnic, însă defectuoasă din punctul de vedere al aşezării persoanelor din primul plan, care, în contrast cu mişcarea naturală ce se observă în planul II, pozează ca în familie. In plus, totul este prea încărcat prin prezenţa gardurilor, graficelor şi a clădirilor din spate.

*

Muzeul Doftana.

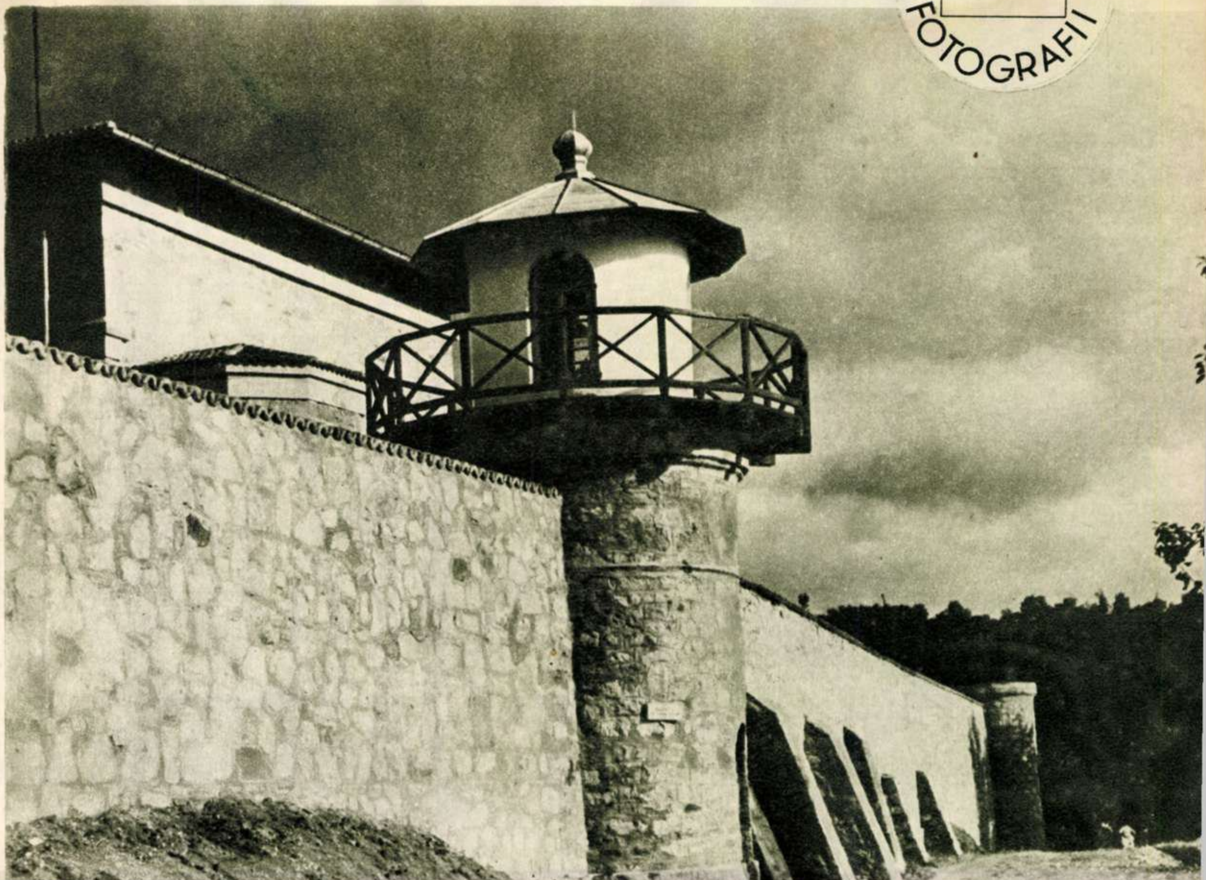

Ultima fotografie din această pagină, realizată tot de tovarăşul Mircea Novac şi reprezentînd o parte exterioară a muzeului Doftana, este de asemenea reuşită ca tehnică, însă credem că, din punctul de vedere al încadrării, ar fi fost mai bine ca turnul clădirii să nu cadă pe mijlocul fotografiei, ci într-o parte a ei.

Două fotografii realizate de tov. profesor Iacob Cornea din Caransebeș, str. 19 noiembrie nr. 10. In afară de faptul că acest cap de copil e foarte bine prins și că mișcarea celor doi dansatori se bucură de o justă expunere, avem de făcut și cîteva observații critice. Astfel, mîna copilului este deformată din cauza planului prea apropiat de obiectiv. Iar fețele dansatorilor au fost lăsate în umbră, cu un singur efect de lumină pe obrazul bărbatului. Dacă fețele ar fi fost luminate, fotografia ar fi cîștigat mult din punct de vedere artistic, ca și din acela al conținutului. Pe fețele lor vesele și expresive, am fi putut citi astfel, deschis, bucuria vieții și a tinereții. Așa, le ghicim numai, sub umbra deasă care acoperă aceste fețe.

Tov. profesor Iacob Cornea ne-a trimis și alte fotografii reușite din punct de vedere tehnic, dar mai toate păcătuiesc prin lipsa de conținut. Noi îi solicităm și altele pe care le-a realizat poate între timp, deoarece vedem multe calități în felul cum mînuiește aparatul fotografic.

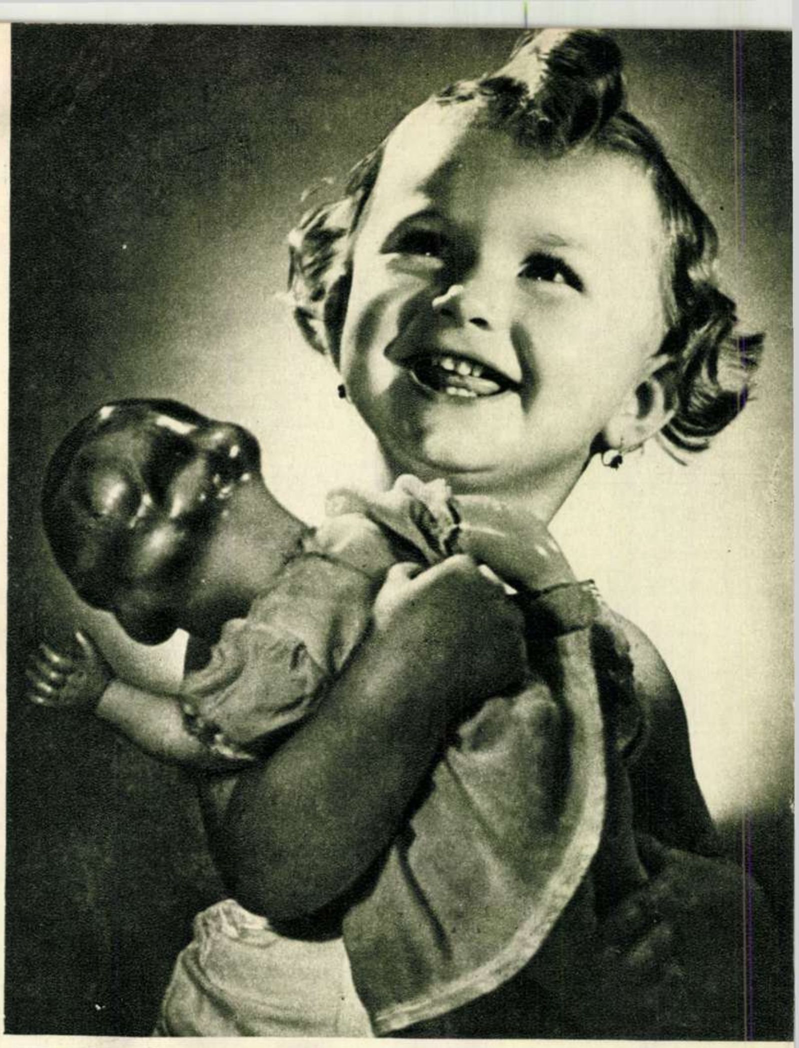

Fetiță cu păpușa.

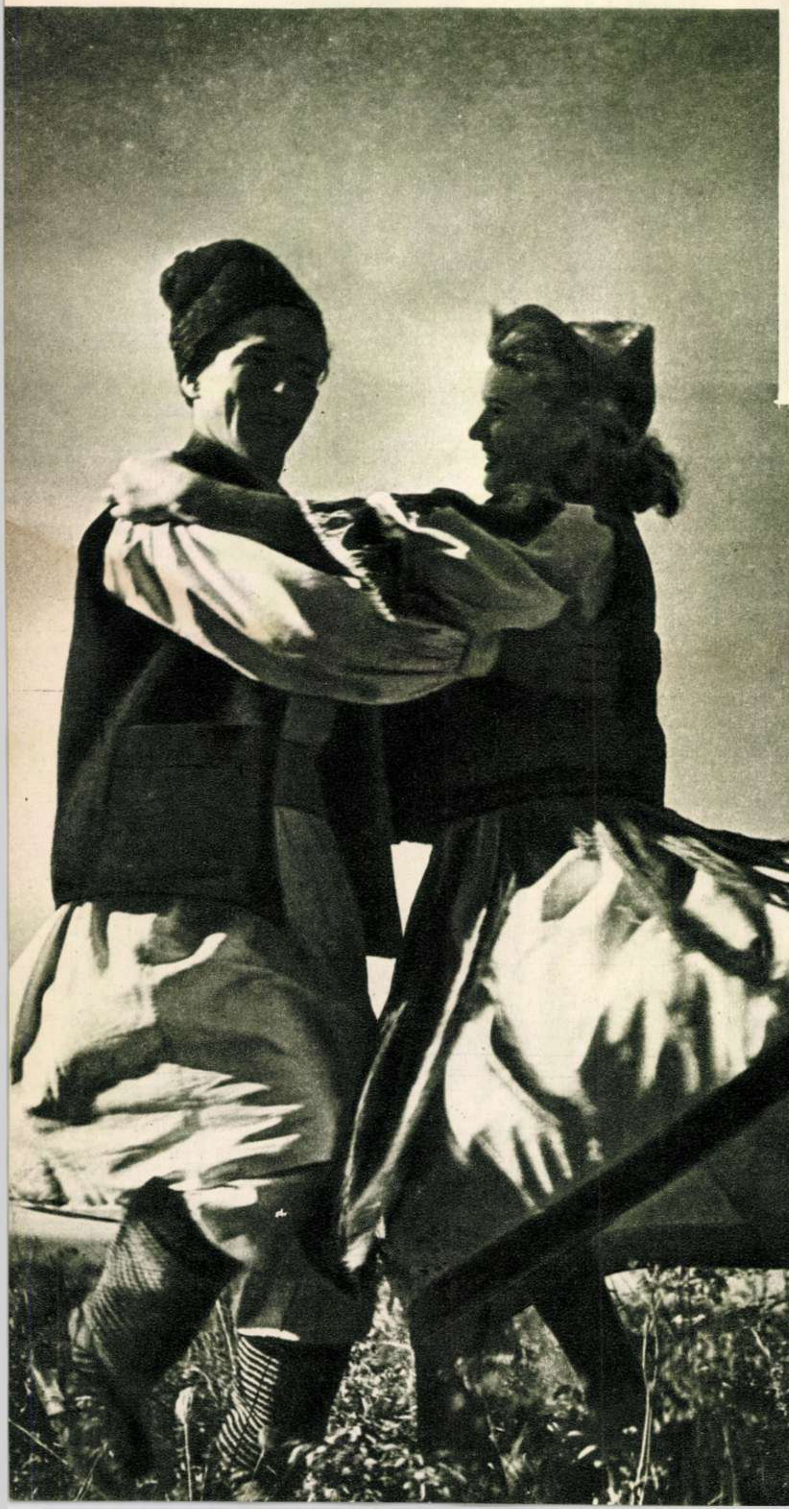

CONCURSUL DE FOTOGRAFII FLACARA

Dans bănățean.

ALEXANDRU ODOBESCU

(1834 ~ 1895)

de Tudor VIANU

La 23 iunie se împlinesc o sută și douăzeci de ani de cînd a văzut lumina zilei, la București, Alexandru Odobescu. Primind prima lui formație în anii care au precedat și pregătit revoluția din 1848 și pătrunzîndu-se de ideile și sentimentele acelui timp, Odobescu le-a rămas totdeauna credincios. Continuîndu-și studiile în străinătate, la Paris, Odobescu a trăit aici în cercul revoluționarilor romîni refugiați. Nicolae Bălcescu domina întreaga colonie romînească și tînărul student care apucase să citească în țară „Magazinul istoric“, rămîne și prin înrîuririle primite atunci un adept al marelui istoric revoluționar. Atitudinile lui Odobescu au rămas totdeauna acele ale unui pașoptist, prin patriotismul lui vibrant, unit cu simpatia activă pentru masele populare.

Era un tînăr de abia 17 ani, cînd publică în „Junimea romînă“, ziarul studenților revoluționari din Paris, articolul „Muncitorul romîn“, în care autorul cere să se restituie pămîntul celor ce-l muncesc și prevede apropierea unei ere de dreptate socială: „Peste puțin pămîntul va fi înapoiat muncitorului prin iubirea și îngrijirile căruia pustiile se vor schimba în holde înalte și bogate, în livezi roditoare, în pășuni verzi și fragede, pe care vor paște frumoasele vite ale Romîniei; bordeiele, unde abia pătrund razele soarelui, vor deveni case luminoase, îmbelșugate și fericite; în sfîrșit, Romînia va deveni o țară vrednică de geniul și de marea inimă a romînilor“.

Anii petrecuți la studii au fost, în toate privințele, foarte rodnici pentru Odobescu. Ne găseam către sfîrșitul epocii romantice. Popoarele moderne dobîndiseră, în vremea următoare epocii napoleoniene, o nouă conștiință a istoriei și originalității lor. Se înmulțeau pretutindeni cercetările și operele literare consacrate trecutului național, evocările multelor lupte duse de popoarele moderne către ținta libertății și independenței. Arta dorea să se inspire din istoria, din spiritul și din viața națională. Cunoașterea trecutului își anexa un domeniu nou: arheologia națională. Odobescu urmează toate aceste îndrumări, punîndu-și printre cei dintîi problema unei arte romînești, mai cu seamă a unei arte plastice romînești, rămasă oarecum în afară de preocuparea generației unui Kogălniceanu și Alecsandri. Intr-o conferință ținută la Paris, încă în 1853, despre „Viitorul artelor în Romînia“, apoi în dizertația „Artele în Romînia, în periodul preistoric“ (1872), el preconizează o artă națională. „Sînt unii, scrie Odobescu, care zic că frumosul este pretutindeni frumos, că arta este pretutindeni artă și, cu aceste principii, le pare cu totul indiferent a introduce în sînul unei națiuni gustul artelor astfel precum le pricepe și le execută un alt popor, fără chiar de a se îngriji dacă uzurile, dacă tradițiunile acelei națiuni n-ar prezenta ele înșile caractere mai apropiate de instinctul ei firesc, mai conforme cu gusturile ei, mai originale în fondul lor, într-un cuvînt, mai naționale. — Pentru aceea aș dori să găsesc, în descrierea obiectelor de artă ce au picat pînă la noi din mantia sfîșiată a trecutului, amintirea priveliștelor de o frumusețe plastică, cînd măreață, cînd gingașă, ce prezintă și natura și poporul Romîniei.“

Pentru a da urmare acestor principii, Odobescu întreprinde călătorii pe la mînăstirile țării, instituie vaste anchete arheologice, studiază vechile inscripții și manuscrise, depune o mare pasiune în cercetarea tradițiilor și a folclorului. Rezultatele, consemnate în parte în contribuțiile lui la „Revista Romînă“ (1861 — 1863), una din primele noastre publicații periodice cu caracter științific, au fost din cele mai însemnate. Ca arheolog, Odobescu dă unul din primele conspecte ale faptelor arheologice ale teritoriului nostru, făcînd observații valabile și astăzi și indicînd, mai ales, problemele pe care viitoarea școală arheologică romînească le va moșteni de la el. Tezaurul de la Petroasa, descoperit mai de mult, își aștepta încă cercetătorul. Pînă la sfîrșitul vieții sale, Odobescu se va consacra acestei probleme, ajungînd în cele din urmă la o mare lucrare, cu importante rezultate în cunoașterea artei din epoca migrațiunii popoarelor. In călătoriile sale de studiu, cercetătorul face numeroase descoperiri cu caracter istoric și găsește, într-o mînăstire, Psaltirea tradusă de Coresi, despre a cărei însemnătate pentru istoria limbii noastre, își dă numaidecît seama. In domeniul folclorului, înțelege unitatea de motive și izvoare care leagă poezia noastră populară de celelalte sectoare ale folclorului din sud-estul Europei și dă primul studiu științific referitor la „Miorița“.

In istoria literară, are meritul de a fi studiat cel dintîi pe poeții Văcărești și de a fi atras atenția asupra „Istoriei otomănești“ a lui Ienăchiță Văcărescu, rămasă pînă atunci în manuscris. Cu această ocazie, și reflectînd la rolul jucat de Văcărești în dezvoltarea literaturii romîne cu caracter estetic, Odobescu are prilejul să scrie cuvinte, rămase pilduitoare și astăzi, despre menirea scriitorilor în viața unui popor. „Omul de merit, observă Odobescu, ca să fie folositor în lume, nu trebuie să se izoleze de semeni și de ai săi mai aproape; spiritul lui trebuie să însuflețească, să învie, să deștepte mai ales pe cei ce-l înconjoară, căci prin impulsiunea lui, omenirea, nepăsătoare din fire, scutură jugul îndărătniciei, și s-avîntă într-un viitor mai perfect. Geniul e lanțul ce trage lumea spre propășire.“ Artiștii sînt „conducătorii morali ai societății“. De aceea „cînd vrem să judecăm pe dreptate talentul unui scriitor, să ne ferim de a-l scoate din cercul în care s-au dezvoltat și s-au exercitat facultățile sale, spre a-i înțelege mărimea, spre a-i cîntări puterile, spre a-i prețui ideile, limba, și stilul, trebuie să nu pierdem din vedere nici țara, nici epoca în care el a scris“. Prin aceste observații, Odobescu întemeiază critica istorică în studiul operelor literare.

In „Revista Romînă“ apare, prin grija lui Odobescu, primul roman romînesc, „Ciocoii vechi și noi“ de N. Filimon; se atrage atenția asupra lui V. Cîrlova; împreună cu primul studiu asupra lui N. Bălcescu, începe să se publice și una din cele mai importante opere ale acestuia, „Istoria Romînilor sub Mihai-Vodă-Viteazul“, necunoscută pînă atunci.

O mare însemnătate a avut acțiunea lui Odobescu în combaterea latinismului, care pe la 1870 făcea ravaje în presă și literatură. Odobescu arată că o limbă nu poate fi reformată prin fapta lingviștilor și că literatura, ca și știința, trebuie să se exprime în graiul întregului popor, dacă este vorba ca masele națiunii să nu se separe de scriitorii și învățații ei și să nu se îndepărteze de izvoarele culturii mai înalte. Dicționarul aberant al lui Laurian și Massim găsește în el un adversar neîmpăcat. De nenumărate ori revine Odobescu la problema limbii literare, denunțînd absurditatea tezei latiniste. Uneori alternează demonstrația științifică cu accentele umoristului și, atrăgînd de partea sa pe cei ce rîd, publică „Prandiul academic“, lista de bucate naționale în jargon latinist.

Odobescu a consacrat partea cea mai întinsă a activității lui lucrărilor științifice, dar preocupările literare l-au urmărit statornic. Gîndindu-se mereu să scrie o dramă istorică și proiectînd cînd un „Decebal“, cînd un „Pribegitul“ etc., Odobescu n-a ajuns la realizări decît în narațiune. Urmînd calea deschisă de Costache Negruzzi, el a dat în „Mihnea Vodă-cel-Rău“ (1857) și „Doamna Chiajna“ (1861), tablouri sugestive din epoca feudalității romînești, sprijinind relieful picturilor sale prin cunoștințele istoricului și ale arheologului. Preocupat de „culoarea locală“, povestitorul știe să evoce cu mare adevăr moravurile și vorbirea oamenilor de altă dată. Uneori a povestit pentru copii, ca în „Jupîn Rănică Vulpoiul“ și în „Tigrul păcălit“ sau a reluat vechile teme mitologice, apropiindu-le în expresie de tipul basmelor populare. Dar reușita sa cea mai de seamă pe tărîmul literar s-a produs atunci cînd, îmbinînd darul povestitorului și al poetului descriptiv cu multele cunoștințe ale învățatului, ne-a oferit în „Pseudo-Kinegeticos“ primul eseu romînesc: o istorie a temei vînătoarei în artele plastice și literatură, o dizertație savantă, compusă cu degajare și umor, și în care unele pagini descriptive, ca de pildă acelea consacrate Bărăganului sau ca acele în care ni se povestește basmul Bisoceanului, pentru a nu mai vorbi de multele descripții evocatoare ale unor opere ale artelor plastice, rămîn adînc întipărite în amintirea cititorului.

Dînd un loc anumit activității politice, mai ales în vremea tinereții, cînd își asumă pentru scurt timp (în 1863) conducerea ministerului instrucției, Odobescu s-a consacrat apoi numai științei și literaturii, dar atitudinile lui politice și sociale n-au fost absente nici mai tîrziu. Urmînd linia patriotică a pașoptismului, în 1877, cînd opinia politicienilor era încă ezitantă, Odobescu militează în favoarea intrării noastre în războiul împotriva Turciei, alături de Rusia, și sprijină aspirația țării către independență și suveranitate națională. Apărător al metodelor noi în învățămînt, pe care dorea să-l vadă îndrumat în spiritul patriotic și științific, sprijinitor al tuturor reformelor menite să schimbe condițiile de trai ale țărănimii, Odobescu a reprezentat, în articolele sale din „Romînul“, unul din momentele dezvoltării conștiinței democratice în viața socială și culturală a țării noastre.

Scriitor cu mari mijloace stilistice, alternînd expresia populară cu cea arhaică sau savantă, însoțind toate expunerile sale cu zîmbetul umanistului iubitor de viață, folosind amplu perioada bogată, căreia-i dă număr și cadență muzicală, Odobescu este unul din cei mai buni prozatori romîni ai veacului trecut. Cititorii săi au rămas de aceea foarte numeroși și numele său se menține în actualitatea literară, însoțit de sentimentele de admirație pe care opera sa le impune cu atîtea motive.

Intîlnirea

Povestire de Maria ARSENE

Ilustrație de J. POENARU-DUŞA

Martie 1942.

Mai era un sfert de oră pînă să sune recreaţia de douăsprezece.

Prin ferestrele deschise ale clasei se puteau zări, pe deasupra stîlpilor de telefon, două petece albastre şi suprapuse, dintre care unul, cel de jos, avea un tiv alb de guler, înspumat.

Dar oricare dintre elevi ştia că, numai la cîţiva kilometri de ţărm şi de şcoală, cerul se lipeşte ca o pleoapă de mare...

In ziua aceea domnul Bărbulescu, profesorul de matematici, explica la tablă, desenînd şi cîntînd, teorema: „Fie un triunghi... dreptunghi..."

El trase cu creta un triunghi pe care-l însemnă în colţuri cu literele A, B şi C.

„Dacă adunăm suma tuturor unghiurilor..."

O pasăre trecu departe sus, peste clădirea de peste drum, tăind cu foarfeca aripilor înălţimile.

Martin îi şopti vecinului său de bancă, fără să întoarcă capul:

— Cît mai avem pînă la recreaţie?

Răspunsul veni tot din vîrful buzelor.

— Te grăbeşti?

— Nu, dar vreau să ştiu...

Folescu îşi privi ceasul-brăţară, şi-i răspunse :

— Peste zece minute sună.

Martin scoase un oftat.

— Linişte — strigă profesorul rotind către bănci o pereche de ochi, ca două guri de pistoale.

Martin rămase nemişcat cu privirea spre tablă. Lîngă el, Folescu moşmondea ceva pe o hîrtie. Se pomeni în faţă cu un bileţel împăturit, cît o unghie. Il desfăcu cu două degete, fără să-şi ia ochii de la tablă. Citi repede : „Vrei să mergem la meciul de fotbal?" Ii răspunse mişcînd uşor capul : „Nu!"

A doua misivă alunecă îndată pe pupitrul băncii: „Am cumpărat două bilete. Fac cinste!"

Cea mai bună echipă de fotbal din Capitală urma să joace cu reprezentativa oraşului. Incă cu o săptămînă înainte fusese coadă la casa de bilete din centru. Intîlnirea dintre cele două echipe era aşteptată de un an, după repetate amînări. De o lună, afişele colorate strigau de pe garduri şi zidurile caselor, evenimentul.

Tineretul din oraş dezbătea în fiecare zi componenţa echipei locale şi a celei adverse, şansele de izbîndă, felul echipamentului... Jucătorii erau pomeniţi pe numele lor cel mic şi cîntăriţi cu de-amănuntul de ce sînt în stare şi cum vor face...

In recreaţii, pe stradă şi acasă, elevii făceau pronosticuri şi alcătuiau echipe imaginare cu jucătorii veniţi din toate colţurile ţării, în stare să apere şi să aducă victoria pentru reprezentativa oraşului...

Martin aşteptase cu nerăbdare acest meci. Dar chiar biletul cel mai ieftin costa mult pentru el. Nu bănuia că ar putea căpăta fără bani un bilet. Cît despre cumpărat, nici pomeneală...

Şi iată-l acum pe Folescu Anastase, băiatul farmacistului, că-i oferă într-adevăr un bilet. Tocmai azi, cînd s-a silit să-şi scoată din cap meciul, să-l uite!...

Al treilea bileţel veni neîntîrziat: „Spune-mi, vii cu mine la meci, ori nu? Nu te costă nici un leu. Doar să-mi scrii caietul de cuvinte la latină. Vrei?"

— Nu!

Enervat, rostise cu glas tare cuvîntul. Ce vrea Folescu de la el? De ce-l sîcîie? Nu! Nu se va duce la meci, chiar dacă i-ar oferi careva un loc în tribună sau chiar în spatele porţii, de unde-i place atît de mult să privească jocul.

— Eşti fraier! — şuieră printre dinţi, cu necaz, Folescu.

— Ei, tu, de colo! — strigă profesorul la Martin.

Dar nu mai avu timp să-l apuce de urechi şi să-l dea cu capul de tablă. Clopoţelul sună de recreaţie.

*

Ora de istorie.

Ultima oră a programului. La catedră, profesorul Victor Dan explică lecţia.

Domnul de istorie are părul aproape alb, deşi este tînăr. Vocea lui blîndă şi sfătoasă pătrunde pînă la inimă. Lecţiile sînt mai mult povestite, aşa, ca între prieteni, nu ca într-o clasă de şcoală cu profesor rău şi elevi neastîmpăraţi.

Cît de frumos vorbeşte dînsul! Lecţia trece atunci dincolo de paginile cărţii de istorie şi-i duce pe ascultători departe, foarte departe de tema falsă şi îngustă a manualului, îmbogăţindu-i cu fapte, întîmplări şi amănunte noi şi neştiute...

Fapte şi întîmplări nescrise în cărţile mincinoase de atunci, ci în istoria orală a poporului, transmisă din tată în fiu, din om în om, din gură în gură...

— „...In anul acela, 1907, ţăranii făr' de pămînt şi cei care abia îşi mai tîrau zilele pe petece de ogoare au pus mîna, care pe furci, care pe coase şi topoare... Şi s-a pornit răscoala...

Muncitorii de la oraş n-au putut să-i ajute aşa cum trebuia... Boierii au înecat în sînge lacrimile, durerea şi mînia ţăranilor răsculaţi... E drept, asta nu scrie în carte, însă cu atît mai mult e adevărat, copii..."

Martin nu poate fi atent la desfăşurarea lecţiei. Din cînd în cînd îşi înalţă trupul şi încearcă să descifreze orele pe cadranul dreptunghiular al ceasului de aur pe care Eftimie — cu două bănci în faţa lui — l-a primit în dar de la unchiu-său, „Papaianopol & Co. export-cereale"...

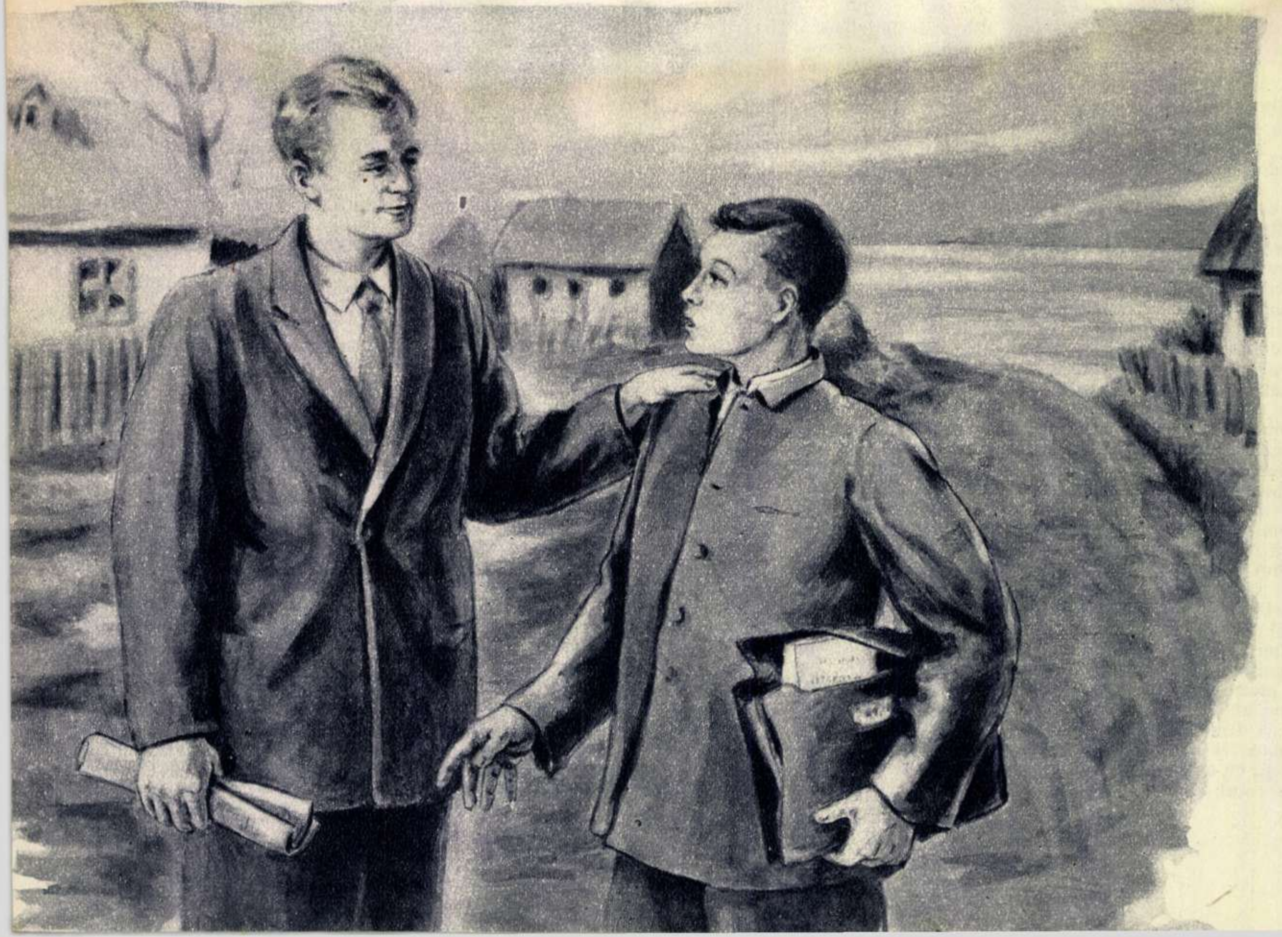

Din volumul „Oamenii nu vor să moară", în pregătire la Editura Tineretului.

LOUIS ARAGON

POETUL CĂTRE PARTIDUL SĂU

Memoria, vederea, mi-a dat partidul meu.
Nici cît un prunc pricepe eu nu înţelegeam
Că sîngele mi-i roşu şi sufletul francez...
Ştiam atît: că noaptea tot neagră e mereu...
Memoria, vederea, mi-a dat partidul meu.

Şi sensul epopeii străvechi mi l-a dat el...
O văd pe Ioana-n luptă, Roland sună din corn,
Sînt timpi eroici care renasc un nou Vercors,
Cuvîntul cel mai simplu e spadă de oţel...
Şi sensul epopeii străvechi mi l-a dat el...

Partidul meu îmi dete-ale patriei culori,
Eu pentru-nvăţătură adînc îi mulţumesc,
Căci de atunci în versuri şi cîntece-mpletesc
Iubirea, şi durerea, şi dorul arzător...
Partidul meu îmi dete-ale patriei culori...

Traducere de
Aurel COVACI

Școala se află pe strada Delfinului. Gara, în partea opusă. Ieșind pe poarta casei, Martin privi șoseluța care în drum spre gară încingea brîu periferia orașului.

La unu și jumătate sosește personalul din București. Nea Ilie i-a spus de cu seară...

Nea Ilie este hamal în port, la dana de cărbuni, și mai este vecin cu Martin. Are și-o bibliotecă. In pod, în pivniță sau într-alt loc... O bibliotecă mică. Doar vreo cîteva broșuri cu coperțile roșii, galbene...

A citit și Martin două din ele. Dar tot nu știe unde stau ascunse. Nea Ilie le ține bine pitite, căci în ele scrie cum cei bogați, capitaliștii, exploatează pe săraci, pe proletari, și le fură munca. Mai este tipărit acolo, într-una din acele broșuri, și despre comuniști și Uniunea Sovietică...

Dacă ar pune mîna poliția pe cărțile astea!... In fundul ocnei ar intra nea Ilie. Și, totuși, are mare încredere în Martin — atît de mare, încît i-a dat voie să citească două din ele... De vreun an de zile, de cînd el, Martin, a trecut în clasa 5-a de liceu, nea Ilie stă mai des la discuție cu el. I-a povestit despre țara cea mare și întinsă de la răsărit, unde nedreptatea și exploatarea au fost stîrpite...

Martin a înțeles chiar de la primele cuvinte că este vorba de Uniunea Sovietică.

...Aseară nea Ilie l-a chemat în odăița lui. Au vorbit de una, de alta. De școală, de viteza locomotivelor, de pescuit, de război, despre sărăcie. Apoi de comuniștii și uteciștii din țara noastră care luptă neînfricați împotriva tiraniei...

Apoi deodată nea Ilie l-a privit drept în ochi și i-a spus pe șoptite:

— Martine, spuneai că vrei să faci și tu parte din organizația de tineret despre care ți-am vorbit.

Lui Martin i se-mbujorară obrajii de bucurie.

— Nea Ilie...

Atît a putut să-i spună. Și prin minte începură să i se perinde chipurile tinerilor care au luptat și s-au jertfit pentru popor, așa cum i-a povestit nea Ilie. Ii vedea parcă și pe ceilalți, care au rămas să ducă bătălia mai departe... Iar printre ei, în rîndurile acestora...

Odată, într-una din serile din urmă, cînd bătrînul hamal i-a vorbit mai mult despre ei, Martin l-a întrebat:

„Eu aș putea să fac parte din Uniunea Tineretului Comunist?“

Nea Ilie nu i-a răspuns pe dată. A tăcut și a schimbat vorba. Dar aseară...

Aseară...

— Trebuie să dai dovadă că meriți cinstea de a fi membru al U.T.C.-ului. Asculți ce-ți spun, Martine?

— Ascult, nea Ilie.

Și Martin, numai urechi, a reținut vorbă cu vorbă cele spuse de hamal...

La orele unu și un sfert, Martin trecu repede colțul școlii și porni grăbit, mai departe, spre bulevardul Dobrogei, care sfîrșea în fața gării.

Pe drum, grupuri de tineri și de vîrstnici se îndreptau în sens contrar, către terenul de fotbal, care se afla puțin mai departe, în spatele fabricii de cărămizi. Din poarta școlii, Anastase Folescu îl mai strigă o dată:

— Hai, mă prostule. Incepe meciul la trei. De ce te mai duci acasă? Hai, mă, că-ți las biletul cu...

Dar Martin nu-l mai auzi. Aproape alerga pe trotuarul străjuit de salcîmii rari și pipernciți.

In piața gării s-a postat în spatele chioșcului de ziare, cu o revistă de copii în mînă și ghiozdanul la subsuoară. Zece minute după sosirea trenului s-a apropiat de el un om pe care nu-l cunoștea și care l-a întrebat dacă vrea să-i facă un serviciu.

— Bucuros — i-a zis Martin, căsnindu-se să nu tremure de emoție.

Străinul i-a întins un pachet mic, pătrat și subțire, învelit în hîrtie de ziar.

— Știi unde ai să-l duci?

— Pe strada Dealului, lîngă malul mării — a răspuns cu glas tremurat Martin, așa cum îl învățase nea Ilie.

A pus repede pachetul în ghiozdan și a zbughit-o înapoi, lăsîndu-l pe omul acela în fața gării.

In mers și-a desfăcut cîțiva nasturi de la tunică și de la cămașă. S-a oprit pe bulevard, în fața unui afiș: „...mare meci de fotbal...“ Repede și neobservat și-a vîrît pachetul în sîn.

Din strada Bătrînilor va da în ulicioara Mimozelor, iar de acolo, ținînd drept înainte, prin fața depozitului de sare al regiei, va ajunge pe străduța care duce la plaja veche.

La ora trei îl va aștepta acolo cineva. Un bărbat sau o femeie. Nu știe încă. El, Martin, va fi recunoscut după ghiozdanul deschis din care va scoate, pe jumătate, o carte.

Persoana aceea îl va întreba...

Ce-l va întreba?

Martin își repetă pentru a suta oară instrucțiunile pe care i le dăduse nea Ilie.

„...tovarășul acela cu care te vei întîlni nu știu cum arată la chip, dar îți va spune parola și va mai avea, tot ca semn de recunoaștere, un ziar înfășurat sul, în mîna dreaptă...“

Ceasul trebuie să fie cel mult două. Nu poate fi mai mult, căci la unu a sunat de ieșire la școală și drumul pînă la gară și-napoi n-a putut să țină mai mult de 60 de minute.

De ce se uită însă atît de ciudat paznicul depozitului de sare? Sau poate i se pare? Ba nu, căci iată că și un sergent de poliție se ține acum după el.

Sergentul a ocolit însă liniștit colțul străzii, iar paznicul și-a aprins o țigară și a intrat iarăși în curte...

S-a speriat degeaba. Vai, cum îi mai bate inima!...

Ce i-a spus nea Ilie?

„Vezi, măi Martine, s-o scoți bine pînă la capăt, c-altminteri...“ Nu i-a mai spus ce s-ar întîmpla „altminteri“, dar lui Martin parcă-i tremură buza și picioarele numai cînd se gîndește...

Minutele trec atît de încet.

Pe ulicioara Mimozei înaintează greoi un car încărcat cu bolovani mari de gheață... Undeva, după un gard sau pe-o uliță îndepărtată, un cîine latră speriat la poștaș sau poate chiar la sergentul care aduce iar vreun ordin de mobilizare...

De departe, dinspre terenul de sport, se aude gălăgie, strigăte și aplauze...

„Au intrat jucătorii pe teren“ — își spune Martin și oftează.

Și pe dată îi fu rușine și necaz că a oftat.

„Cînd l-au prins pe Filimon de la șantierul naval, pe utecistul Filimon Sîrbu... Cum povestea nea Ilie?... Deși l-au schingiuit, n-au putut scoate un cuvînt de trădare de la el. Iar în fața plutonului de execuție a strigat:

„Trăiască Romînia liberă! Moarte fasciștilor!“

Și la urma-urmei de ce oftează? Ii pare rău că nu se află pe teren cu ceilalți elevi sau prieteni? Că nu-l vede pe Ionescu din București apărînd poarta sau pe Mani, centrul înaintaș, cum îi „duce“ pe beci?

Nu. Nu poate fi vorba de așa ceva. Ceea ce face el acum este de o sută de ori, de-o mie și de zece mii de ori mai important, mai de preț ca toate meciurile din lume adunate la un loc, cu cei mai buni portari, mijlocași și înaintași...

„Cît o fi ceasul?“

Se apropie de un domn cu pălărie tare și ochelari.

— Sînteți bun să-mi spuneți cît este ora?

Iată că și domnul acesta îl privește cu niște ochi... N-așteaptă să-i răspundă și o ia repede la picior. Dar aude din urmă un glas batjocoritor:

— Trei fix și cumpără-ți ceas dacă te interesează ora.

„Trei?“

Scoate repede și la nimereală o carte din ghiozdan, Istoria, și o potrivește pe jumătate în afară. Abia acum își dă seama că merge prin mijlocul drumului.

Fuge pe trotuar.

Strada e pustie.

Ba nu. Uite... Colo!

Incremenește cu respirația gîtuită de o mînă nevăzută.

La numai douăzeci de pași, înaintea lui, profesorul de istorie Victor Dan vine spre el.

„L-a urmărit? A aflat cumva că are o întîlnire pe străduța aceasta? Atunci e pierdut...“

Picioarele au prins să-i tremure de-a binelea, iar gura i s-a uscat.

Trebuie să-și ție însă firea. Cum l-a învățat nea Ilie? „Dacă ți se pare ceva suspect, mergi liniștit, ca și cum totul ar fi în ordine...“

Poate că domnul de istorie a venit din întîmplare sau cu treburi pe-aci...

A trecut pe lîngă profesor, care l-a privit mirat. Toți îl privesc azi așa. L-a salutat. Domnul Dan i-a răspuns și amîndoi au întors, la capete opuse, colțul străzii.

Martin s-a oprit. Așteaptă. Numără în gînd pînă la o sută și se întoarce pe ulicioara care duce spre Plaja Veche... N-a făcut decît doi metri și vrea să fugă înapoi.

Este însă prea tîrziu.

Profesorul Victor Dan e iarăși pe străduță și acum se-ndreaptă zîmbind și direct către el.

Și dacă ar fi numai asta. Dar iată că profesorul ține strîns în mîna dreaptă un ziar înfășurat sul și știe parola de recunoaștere, pe care Martin nici rupt în bucăți n-ar fi încredințat-o alt cuiva, decît acelui care...

— Cum este marea?

Vrea să-i răspundă, se bîlbîie, se-neacă, i se îngroașă vocea și abia poate, roșu la față și cu broboane de sudoare pe frunte, să-i spună:

— Este... frumoasă... și... albastră.

— Foarte bine. Dă-mi atunci pachetul.

A scos pachetul din sîn și i l-a dat. Profesorul l-a vîrît, cît ai clipi, în buzunarul hainei.

Au mers împreună cîțiva pași. Marea scînteia în lumina dulce a soarelui timpuriu de primăvară. Valurile se spărgeau de mal, împroșcînd buchete mari de horbotă albă. In depărtare se zărea fumul subțirel al unui vapor...

— N-am știut, Martine, că am în clasa cincea un tovarăș de ispravă. Un utecist...

— Nu... Nu știu... Nu sînt încă utecist.

— Ba da. Ești. Chiar de azi!

„PLANUL BARBAROSSA" şi LECŢIILE ISTORIEI

de B. STOIAN

Am revăzut Berlinul de curînd, cu prilejul sesiunii extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii. In sectorul democrat al oraşului, în pieţe publice, pe frontispiciile marilor clădiri, puteau fi văzute steaguri albe cu porumbei, panouri şi pancarte, chemînd la unitate, sub semnul păcii şi democraţiei.

Sectorul occidental al capitalei germane îl văzusem cu cîteva luni în urmă: cu porţiuni de teren întinse, acoperite de mormane cu moloz, cu spoiala reclamelor în neon de pe străzile centrale, cu localurile sale de desfrîu, cu şomerii săi lihniţi de foame.

Berlinul aminteşte... Ruinele care mai dăinuie încă, cu deosebire în apus, parcă vorbesc. Iată locurile din jurul porţilor Brandenburgului şi ale pieţii Potsdam. Cu ani în urmă, se aflau acolo instituţiile Reich-ului hitlerist; acolo răsuna bocănitul sinistru al unităţilor S.S. care defilau în pas de gîscă. In cancelaria sa, führerul dement punea la punct planul celor „şapte faze" ale instaurării dominaţiei fasciste asupra lumii. Primele două prevedeau cucerirea Austriei şi Cehoslovaciei, ocuparea Franţei, Belgiei, Olandei şi altor ţări vest-europene. Faza a treia, prevăzută în „planul Barbarossa", ţintea la înrobirea Uniunii Sovietice, iar celelalte patru se refereau la cotropirea restului globului pămîntesc. „Germanii peste tot" — urla Hitler — „celelalte naţionalităţi vor fi... şerbii care vor lucra pentru casta cavalerilor teutoni". Primele două faze a reuşit să le înfăptuiască vremelnic. A treia, însă, i-a adus sfîrşitul.

... 22 iunie 1941. Bombardiere şi coloane de tancuri cu svastică au pornit spre răsărit. Hoardele fasciste fără număr au atacat mişeleşte Uniunea Sovietică, au transformat oraşe în ruguri, au ridicat pretutindeni spînzurători. Crimele lor n-au rămas însă nerăsplătite.

Eroicul popor sovietic a nimicit cu forţa sa uriaşă armatele hitleriste invadatoare. In luptele din faţa Moscovei, de la Stalingrad, Kursk, Belgorod şi în cele care au culminat cu căderea Berlinului, ostaşii sovietici s-au acoperit de glorie nepieritoare. Popoarele au văzut în ei eliberatorii, salvatorii lumii şi civilizaţiei de barbaria hitleristă.

Berlinul aminteşte... Iată locurile din împrejurimile porţilor Brandenburgului pînă spre piaţa Potsdam. Din clădirea cancelariei lui Hitler n-a mai rămas piatră peste piatră. Deasupra zidurilor fostului edificiu al Reichstagului, deasupra porţilor Brandenburgului, flutură, biruitor, un steag roşu.

... 24 iunie 1945. La Moscova are loc Parada Victoriei. Popoarele lumii cîntă imnuri de slavă eliberatorilor.

Hitler s-a dus. Dar laurii la care visa el, par să nu dea pace unor anumite cercuri. Pe teritoriul Germaniei de vest, succesorii lui pregătesc noi atentate contra omenirii. Generalii fascişti, astăzi în solda hitlerilor americani, sînt puşi să comande un nou Wehrmacht. Actualii pretendenţi la stăpînirea lumii ameninţă popoarele cu bombe atomice şi cu hidrogen, se străduiesc să extindă focul războiului în Indochina.

Astăzi, însă, situaţia diferă de cea de ieri. Alături de Uniunea Sovietică victorioasă, a apărut marea China populară, au apărut ţările democrat-populare din Europa şi Asia. Forţele păcii şi democraţiei sînt imense, şi pretutindeni creşte conştiinţa popoarelor că noii hitleri pot fi înfrînţi.

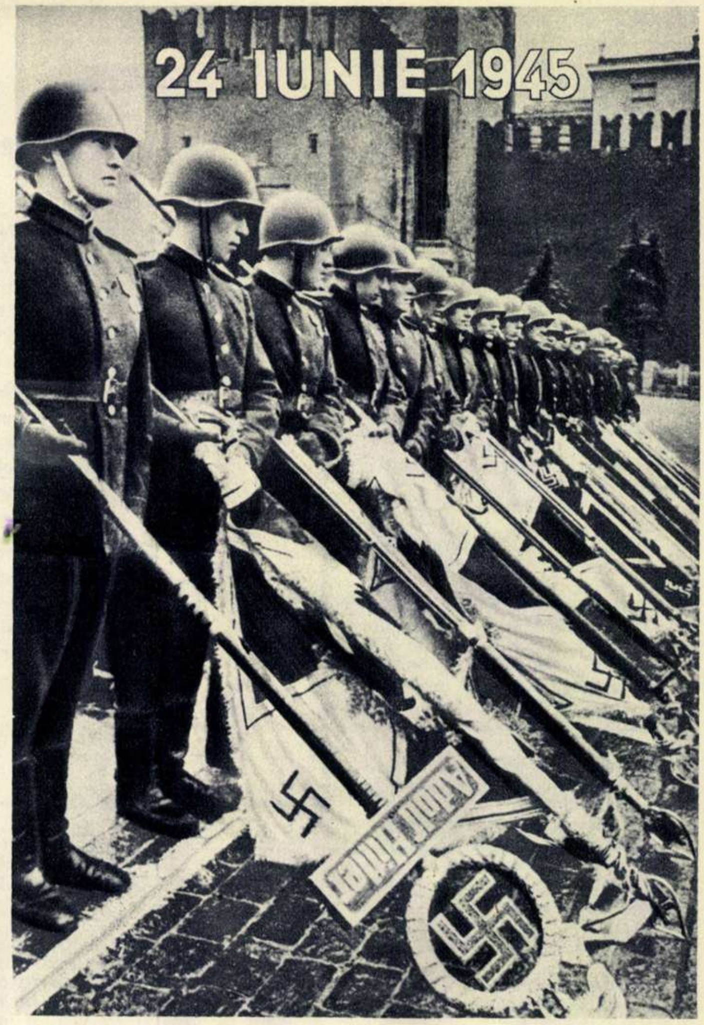

Hitler se lăudase că va nimici Moscova. A fost nimicit el şi armata sa. In fotografie: drapelele agresorilor — printre care şi cel personal al lui Hitler — se află la picioarele glorioşilor învingători — la Parada Victoriei care a avut loc la Moscova.

Convocarea conferinţei de la Geneva, consacrată examinării şi rezolvării a două din cele mai arzătoare probleme ale Asiei, constituie doar unul dintre rezultatele pozitive dobîndite în ultimul timp de lupta forţelor păcii.

...„Hitlerii vin şi se duc, dar poporul german rămîne." Am văzut cu cîtă bucurie a întîmpinat populaţia Berlinului democrat pe solii păcii întruniţi recent la Berlin. In oraşul în care cu ani în urmă corbii fascişti îşi urzeau planurile de incendiere a lumii, au fluturat din nou steagurile păcii.

De la tribuna sesiunii extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii, reprezentanţii popoarelor, oameni de cele mai diferite rase şi convingeri, aparţinînd celor mai deosebite pături sociale, s-au exprimat pentru acelaşi deziderat comun: pacea.

Ei au elaborat documente în care şi-au găsit expresia interesele vitale ale omenirii: rezoluţia cu privire la problema armei atomice, cea privitoare la problema securităţii şi recomandarea comisiei culturale a sesiunii.

Ei s-au legat să facă totul pentr a feri comorile civilizaţiei şi vieţil oamenilor de grozăvia unui războ atomic şi au cerut încheierea un acord internaţional care să cupr dă obligaţia de a nu se mai face experienţe cu bombe atomice şi cu hidrogen şi de a nu se folosi aceste arme.

Ei au cerut încheierea cu succes a conferinţei de la Geneva, adică încetarea focului în Indochina şi reglementarea paşnică a problemelor coreeană şi indochineză. Ei au cerut respingerea tratatelor militariste de la Bonn şi Paris şi reluarea tratativelor cu privire la problema germană.

Berlinul aminteşte... Nu numai de urgia războiului trecut. El aminteşte de asemeni de cele două sesiuni ţinute în acest oraş de solii popoarelor, el aminteşte că Germania de astăzi nu mai este cea de ieri, că există, se întăreşte şi se dezvoltă R. D. Germană.

Au trecut 13 ani de cînd Hitler şi-a mînat armatele asupra teritoriului sovietic. Lecţia primită atunci de cotropitorii fascişti are valoarea unui avertisment dat oricăror noi agresori. Şi cine nu ţine seama de aceasta va pierde cu siguranţă.

BERLIN, mai, 1954

22 IUNIE 1941

1 „Planul Barbarossa" în acţiune. Bestiile hitleriste pîrjolesc totul în calea lor.

2 Visurile prădalnice ale cotropitorilor pămîntului sovietic s-au spulberat. A început marea retragere...

O gospodărie colectivă milionară

Cînd am sosit la gospodăria colectivă „Gheorghe Dozsa", din comuna Borş, regiunea Oradea, mi-am dat seama că n-am să găsesc prea mulţi oameni aici. Toţi colectiviştii erau pe tarlale, la însămînţări sau la îngrijirea culturilor. M-am resemnat gîndindu-mă că o să stau cel puţin de vorbă cu preşedintele. Pînă să intru în sediu m-am oprit şi am ascultat zgomotul ciocanelor din fierărie, făcîndu-mi socoteala că, de n-o să dau prea uşor de urma tovarăşului preşedinte, n-ar strica să mă reped pînă la fierarii cei meşteri în călitul fierului, care sînt meşteri şi-n ale vorbei.

Bat la prima uşă şi intru. In faţa unor registre şi scripte, privindu-mă pe deasupra ochelarilor aninaţi de vîrful nasului, un om îmi răspunse la salut. Nu-l lăsai să se cufunde în calcule, ci-l întrebai:

— Tovarăşul preşedinte?

— La cîmp, tovarăşe. N-are el vreme de stat în birouri, acuma...

Şi omul nostru îşi văzu mai departe de cifrele sale. După cum mi-am dat imediat seama, era contabilul gospodăriei. M-am hotărît deci să pornesc să-l găsesc singur pe preşedinte.

L-am căutat pînă am nimerit în grădina de legume, aşezată la marginea satului. Era acolo şi se plimba printre straturi. Am stat de vorbă pe îndelete şi am aflat lucruri interesante.

Gospodăria „Gheorghe Dozsa" din Borş e milionară. Milionul de care pomenim e totalul veniturilor realizate din producţia ogoarelor, din grădina de legume şi din contractările de animale făcute cu statul. Prevederile de plan pe anul trecut erau pentru un venit de 660.000 lei. Datorită muncii depuse de către toţi colectiviştii, s-a realizat un venit de peste 1 milion lei, dintre care 487.000 lei numai din contractările făcute cu cooperativele şi instituţiile comerciale de stat, precum şi din vînzarea legumelor pe piaţă.

La realizarea acestui venit a contribuit în mare măsură dezvoltarea ramurilor anexe ale gospodăriei. Gospodăria are o grădină de legume pe o întindere de 30 ha., un mic centru de prelucrare a laptelui, o crescătorie de vite cu 148 bovine etc.

Grădina de zarzavaturi este una dintre ramurile aflate la cea mai mare cinste. Colectiviştii din Borş au fost primii în primăvara aceasta care au dus pe piaţa oraşului Oradea căpăţîni de salată, ceapă verde şi alte zarzavaturi timpurii. In grădina colectivei sînt îngrijite circa 100.000 răsaduri de varză şi conopidă, 25.000 salate, 30.000 tulpine de roşii repicate, 11.000 răsaduri de castraveţi şi 12.000 bostani.

Grădina aceasta e o comoară: ajută şi la aprovizionarea oraşului, măreşte şi veniturile colectiviştilor.

Gospodăria a transformat şi satul Borş. In timpul regimului burghezo-moşieresc majoritatea caselor din acest sat erau vechi şi dărăpănate; radio în sat nu avea decît notarul. In ultimii zece ani, dar mai ales de cînd a luat fiinţă gospodăria colectivă, faţa satului s-a schimbat. Astăzi există un cămin cultural frumos amenajat; colectiviştii şi-au construit 30 de case noi şi altele sînt acum în construcţie. Seara, cînd treci pe uliţe, auzi răzbătînd prin ferestrele a zeci de locuinţe melodii transmise la radio: 43 de colectivişti şi-au cumpărat aparate de radio...

Tot mai mulţi ţărani muncitori manifestă un interes crescînd faţă de gospodăria colectivă. Ea a devenit un important centru de atracţie pentru ţărănimea muncitoare din satele din jur.

Florian LITVIN
corespondent

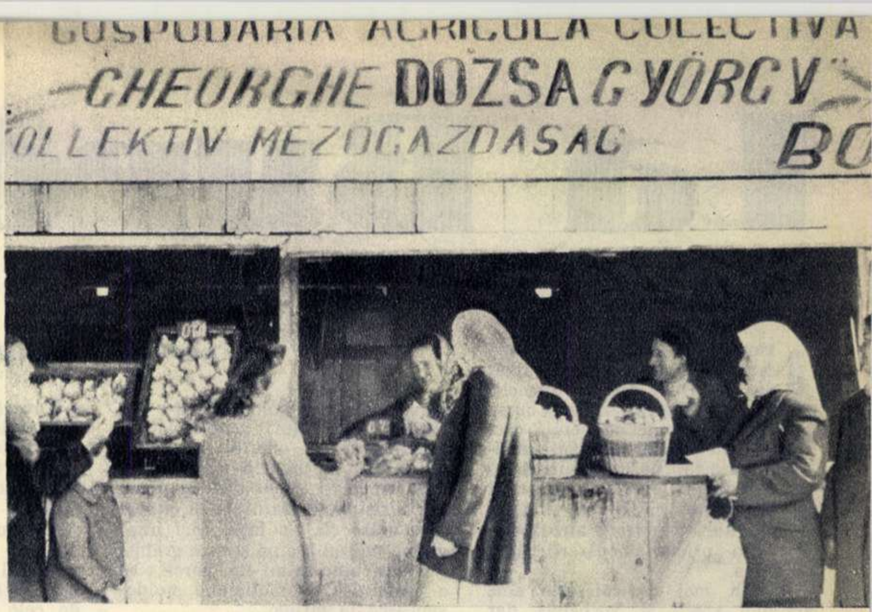

In faţa gheretei gospodăriei din Borş, aflată în piaţa din Oradea, gospodinele au venit să cumpere legume proaspete.

Grădinarul gospodăriei Mihai Szotyori alege cu grijă căpăţînele de salată care vor fi trimise spre vînzare la Oradea.

Printre numeroasele construcţii făcute în gospodărie se numără şi acest grajd lung de 70 metri.

Tîmplarii gospodăriei lucrează de zor rame de ferestre şi uşi pentru noile case pe care şi le construiesc colectiviştii.

La Burdujeni

reportaj de N. VĂLMARU

Drumul de la Suceava la Burdujeni îl fac într-o birjă ca vai de ea. După aprige tocmeli, birjarul se învoiește să facă cursa pentru cîte patru lei de căciulă, căci sîntem trei cu toții; cum însă îndărătnica tocmeală pare să-i fi lăsat și o leacă de năduf, omul ne tratează ca pe niște calici ce sîntem, și ne hurducă prin toate hîrtoapele, mai din pricina nepăsării, mai dinadins.

Vecinii mei de călătorie sînt amîndoi veseli și vorbăreți, dar fiecare în felul lui. Unul din ei se arată dolofan în toate amănuntele făpturii sale, și are un obraz fericit și rumen, de om care se dă în vînt după jamboane, după mezeluri și după bere; a venit din Fălticeni cu niscaiva treburi, și se minunează zgomotos de toate cele ce-i văd ochii. Celălalt posedă o barbă roșcovană, pe care și-o mîngîie molcom aproape tot timpul. Cum singur dînsul este de prin partea locului, răspunde bucuros întrebărilor pe care i le punem în legătură cu una sau cu alta, făcînd pauze mari între vorbe și contemplînd surîzător interesanta priveliște.

Coborîm pe ulițele strîmte de la marginea Sucevii, ulițe care fac să fie încă lesnicioasă reconstituirea chipului pe care acest tîrg îl va fi avut cîndva, în alt veac. Ațintim turlele numeroaselor biserici de jur împrejur, sau urmărim dîra argintie a rîului de la poalele orășelului, apoi admirăm ruinele vestitei cetăți a lui Ștefan cel Mare. Dar praful ne dă de furcă tot timpul. Geaba mai încercăm să ne ferim de el. Mă gîndesc cu dor la șoseaua noastră bucureșteană și la plimbarea pe bicicletă de alaltăieri...

Gara Burdujenilor se impune, cea dintîi, privirilor noastre curioase. Este aspectuoasă și foarte mare, clădirea gării acesteia; nu-mi amintesc să fi văzut, pînă acum, o asemenea semeață gară de provincie. In sfîrșit, scoatem gologanii și-i întindem birjarului, care-i ia cu aerul acru al omului care știe că a făcut o proastă afacere. Mă despart de tovarășii mei de drum cu o risipă de saluturi și binețe care arată că, de fapt, nici unul dintre noi nu e cine știe ce grăbit. Cu iertăciune să-mi fie, parcă e și o pîrdalnică de moliciune moldovenească la mijloc...

Sînt aici patru întreprinderi alimentare, înghesuite una într-alta ca niște cumetre la sfat. Această topografie zgîrcită dă oamenilor care muncesc în cele patru întreprinderi un sentiment al intimității și o cordialitate gata să se cheltuiască în orice moment. Ca să treci de la un birou al „Prodavicolei“ la altul, străbați aleea „Prodalimentului“, te saluți îndelung cu planificatorul de aici, îți aprinzi țigara la normatorul fabricii de marmeladă și afli de la laboranta fabricii de unt că sîmbătă o să fie mare chermeză la Suceava. De fapt, numai „Prodalimentul“ poartă titlul de combinat. Totuși, ignorînd nițel ierarhia industrială, îți dai seama că ai în fața ochilor tăi un singur mare combinat alimentar și că cele patru întreprinderi sînt, în pofida despărțirii administrative, rubedenii de gradul întîi. Oamenii de aici simt cel mai bine această înrudire, să zicem de sînge. Ei numesc „Prodalimentul“, fabrica de unt și cea de marmeladă, cu termenul, parcă prea din carte, de „triunghi alimentar al Burdujenilor“. Acum, de cînd s-au mutat la ei și „Prodavicola“, „triunghiul alimentar“ s-a transformat în pătrat. Puțină geometrie care arată înrudirea și acel simț al intimității provinciale de care vorbeam adineauri.

La întîmplare, mă hotărăsc să vizitez mai întîi „Prodavicola“. Mă întîmpină măcăitul oratoric al rațelor, gîgîitul răsfățat al gîștelor și cotcodăcitul pisălog al găinilor. Concertul este, ori ce s-ar zice, nostim.

Tovarășul Edvin Wexler, șeful producției din întreprindere, mă surprinde în acest moment de transport muzical și, măsurîndu-mă bănuitor din cap pînă în picioare, mă întreabă cine sînt. Arătîndu-i delegația, șeful producției o cercetează ca pe un veritabil document egiptean și, după ce se convinge că sînt animat de cele mai pașnice gînduri, se arată voios și binevoitor. Imi prinde bine cunoștința tovarășului Edvin, ca să-i zic, amical, pe numele mic.

Datorită lui văd cîteva lucruri interesante. La hala centrală tocmai se face o experiență cu un sistem nou de îndopare a gîștelor, cu care prilej viitorii îndopători se califică din belșug. Că gîștele sînt răsfățate și că se bucură de un tratament princiar, asta o văd cu proprii mei ochi. Dar nici rațele sau găinile nu par s-o ducă prea rău; dimpotrivă, sînt dolofane și vesele.

Cu tovarășul Edvin mă duc, mai apoi, la abatorul de păsări. Tăietorul de aici, tovarășul Pintilie Cîrcu, șade pe un scăunel și se îndeletnicește cu trimiterea gîștelor pe lumea cealaltă. Cum însă treaba asta se face în condiții destul de igienice, mina tovarășului Cîrcu este aceea a oricărui alt muncitor atent la lucrul său, iar zîmbetul lui, cînd ridică privirea să vorbească cu noi, descoperă niște dinți de o albeață perfectă.

*

Drept să spun, nu sînt toate atît de aspectuoase cum sînt palatele din străvechile basme orientale. In momentul de față întreprinderea este formată din niște acareturi cam primitive și unele secții fac impresia unor ogrăzi țărănești gospodărite de mîntuială. Birourile întreprinderii îmi amintesc de o mică primărie rurală, unde cei cîțiva funcționari lucrează claie peste grămadă. Hala de păsări nu este de loc o hală modernă. Chiar abatorul, unde de altfel se muncește curat și igienic, pare mai de grabă un șopron improvizat decît o secție utilată. Tovarășul Edvin mă vede dezamăgit, și-mi spune că întreprinderea s-a mutat de curînd aci, venind din Iași, și că e încă în plină organizare. Apoi îmi arată clădirea unui nou abator, acum în construcție, șantierul crescătoriilor moderne de păsări și alte cîteva secții. Dacă o să vin și la anu', îmi zice tovarășul Edvin, nici n-o să mai recunosc „Prodavicola“...

Plecasem din Suceava îmbrăcat subțirel, așa cum te îmbraci într-o zi călduroasă de la mijlocul lui mai. Intrînd însă în modernul frigorifer al întreprinderii, am avut prilejul să mă căiesc de a nu fi luat cu mine și o haină mai groasă. In privirea muncitorilor de aici mi se pare că citesc o umbră de ironie, cînd mă văd numai într-un tricou de bumbac și cu mînecile cămeșii suflecate. Ei sînt îmbrăcați ca de gerul bobotezii, cu cojoc și căciulă mițoasă, iar în picioare tîrșesc niște pîslari enormi, cam așa cum văzusem în timpul viscolului la paznicii întreprinderilor.

Frigoriferul este plin de lăzi cu

C.F.R.
ROMANIA
R F B .530014
STAȚIA de DOMICILIU
BURDUJENI

Vagoane speciale trag în fața frigoriferului. Se încarcă produsele de carne. Grija pentru transportul fabricatelor este deosebită. Fiecare vagon este controlat cu atenție.

Aspect dintr-una din secțiile fabricii de unt. Mecanizarea și confortul muncii de aici îți dau impresia că te afli într-un laborator.

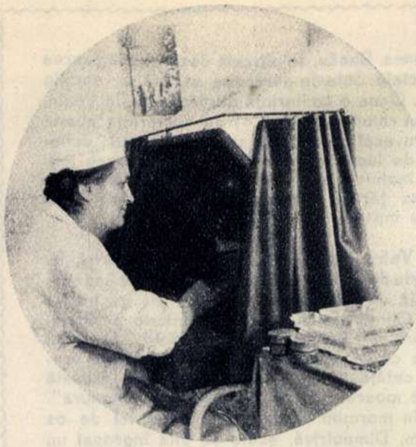

Proba de trichinoscopie. Laboranta Elisabeta Lopatiuc cercetează cu mare băgare de seamă fibrele musculare la aparat.

păsări tăiate. Un tovarăș desface cîteva din ele, și mă ia martor pentru nivelul estetic al muncii sale. Nimic de zis, este destul de frumos. Puii „d-a-ntîi“ sînt ambalați într-un celofan, care lasă să se vadă o carne apetisantă și roză, tentație serioasă pentru un gurmand.

Directorul fabricii de unt e un om vesel. Cînd rîde, se cutremură pereții, iar cînd spune o glumă, o spune musai și pe-a doua, în chip de comentar la prima. Văzîndu-mă, îmi zice:

— Scrie ce vrei despre noi, dar să nu scrii cumva că m-ai găsit nebărbierit.

...Și rîde cu atîta poftă, că nu mă pot împiedica nici acum să nu-mi amintesc că l-am găsit nebărbierit.

La fabrica de unt nu lucrează mai mult de opt sau zece oameni. Și, totuși, fabrica produce, în lunile ei de vîrf, multe mii de kilograme de unt pe zi. Am explicația acestui lucru de îndată ce pătrund în atelierele ei: întreprinderea este în întregime mecanizată. Aproape totul este acționat electric, nimic nu se face cu mîna, afară de manevrarea unor butoane. Deși comparația ar putea să pară exagerată, aș îndrăzni să asemăn curățenia și confortul muncii de aici cu acelea dintr-un laborator de optică.

Printre alți tovarăși pe care sînt bucuros să-i cunosc aici, prețuiesc mai cu seamă cunoștința meșterului untar Mihai Similiceanu. Directorul îmi zisese: „Stăi de vorbă și cu Similiceanu. Mai ales lui îi datorăm succesul nostru din februarie, cînd am dat mii de kilograme de unt peste plan“. Mă grăbesc deci să-l cunosc, și îl găsesc în mijlocul brigăzii sale, în toiul lucrului. Il rog să-mi explice cîte ceva din tehnica sa, și atunci Similiceanu, ațintindu-mă cu oarecare severitate, mă întreabă:

— Vreți într-adevăr să știți cum lucrăm noi? Sau întrebați numai așa?...

— Vreau să știu, bineînțeles, fac eu, nițeluș încurcat.

— Bine, rostește grav meșterul, haideți cu mine.

...Și întrevăd, chiar îndată, vocația pedagogică a lui Mihai Similiceanu. Imi arată rezervorul de smîntînă și îmi spune ce fel de fenomen chimic se petrece înăuntru. Imi vorbește despre „omogenizare“ și despre „selecția organoleptică“ a materiei prime. In blocnotes notasem mai întîi greșit: „organoliptică“. Similiceanu bagă de seamă, și mă roagă să îndrept. De atunci, presupunînd probabil că aș putea să fac și alte notații defectuoase, îmi ațintește tot timpul filele carnețelului și, o dată, notînd în prescurtări o oarecare denumire, mă face iarăși atent:

— Nu notați prescurtat. S-ar putea să uitați...

Nu bănuisem că un meșter untar ar avea chiar atît de multe cunoștințe științifice. Fenomene chimice, analize de laborator, nimic nu constituie un secret pentru mintea lui Mihai Similiceanu. Interesant este că omul nu vorbește așa cum se vorbește deobicei dintr-o lungă experiență, ci are gustul pentru formulările științifice, corecte, clare, concise.

Din malaxor ies cantități uriașe de unt. Similiceanu e numai ochi și urechi. Și astăzi are de gînd să-și depășească planul.

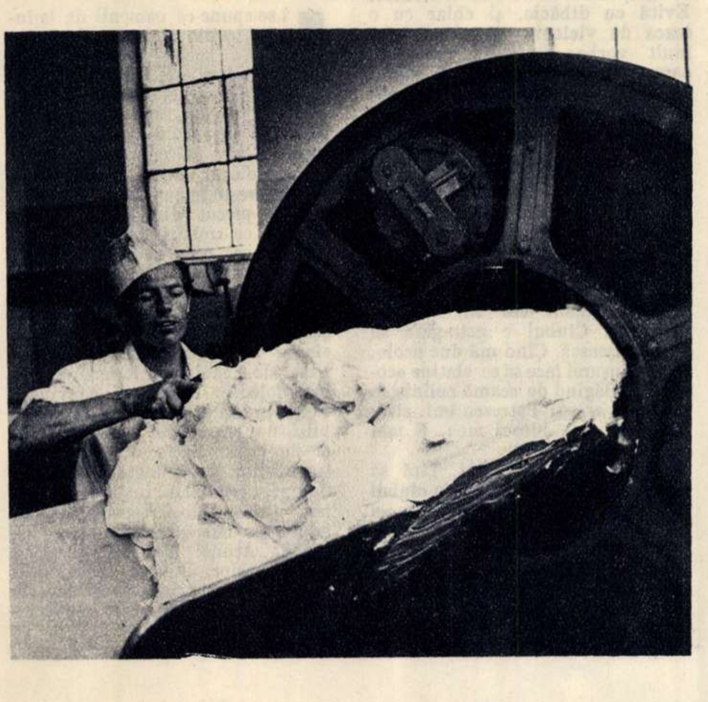

Mă mir:

— De unde știi dumneata toate astea? Ai vreo școală?

— O școală profesională de două luni. La Tîrgu-Mureș...

— Numai atît ?

— Și școala primară...

— Atunci?...

— Ei, bre, ce dracu'!... Mai citim și noi o lecuță...

Așa mă lămurește Similiceanu, moldovenește și cu acel umor cald pe care-l observasem și la alți oameni de prin părțile Sucevei.

A doua zi, venind din nou la Burdujeni (cu gîndul să vizitez, de astă-dată, „Prodalimentul“), sînt gata să dau nas în nas cu Similiceanu. Nu are sub braț o carte, cum poate vă închipuiți. Ține în mîini niște crenguțe de liliac alb. Poate că mă înșel, dar nu știu de ce mi se pare că se preface că nu mă vede. Eu îl opresc, totuși. Ii spun:

— Frumos liliac. Ia uite, ai și zambile...

— Și zambile...

— Și violete ai. Mai sînt violete acuma?

— Mai sînt. Dacă știi să le afli...

Ceva mai departe, în colțul uliței, o fetișcană oacheșă se uită cu mare luare aminte la noi. Similiceanu cată cu coada ochiului cînd la mine, cînd într-acolo. Nu mai are, parcă, chef de vorbă ca ieri. Atunci îl salut militărește, cu mîna la un chipiu imaginar, și el îmi răspunde tot așa. Ne despărțim ca doi bărbați care n-au vreme de flecăreală, și parcă îmi pare rău că l-am ținut o clipită dintr-ale lui.

Cu siguranță, pe-aici sînt numai directori glumeți.

Tovarășul Mandache Bilius, directorul de la „Prodaliment“, mă face atent, îndată ce se recomandă:

— Să nu te miri, bre. Eu am un nume țigănesc și altul latinesc. Ce dacă, bre?

Chiar așa: ce dacă? Numele sînt uneori buclucașe. Pe medicul veterinar de aici îl cheamă Adolf Heitel. E scurt, îndesat și pufăie mereu dintr-o pipă lungă. Arareori am văzut o blîndețe mai îngerească ca în ochii tovarășului Heitel, al cărui nume îl scriu aici cu gîndul la zețarul care va culege acest text și la corectorul care îl va verifica... Dar nu curiozitatea onomastică mă face să poposesc mai îndelung la discuția cu medicul veterinar al întreprinderii, ci munca importantă pe care el și subalternii săi o fac aici. Eu văd un singur aspect al acestei munci: proba de trichinoscopie. Laboranta Elisabeta Lopatiuc examinează la trichinoscop niște fibre musculare. Aparatul nu mărește cît microscopul, totuși deschide o portiță către infinitul mic al lumii organice. In țesutul acesta muscular se întîmplă uneori ca laboranta să descopere niște cerculețe mici, de o formă caracteristică. Este teribilul parazit. Doctorul Heitel e atunci sezisat, iar porcul bolnav este scutit de cinstea de a fi transformat în mezeluri.

Serviciul veterinar are aici o importanță deosebită. Medicul veterinar Adolf Heitel examinează vitele trimise pentru tăiere.

In marele abator al „Prodalimentului“ mi se atrage atenția asupra a trei inovații, toate trei datorite directorului Bilius. Fie care dintre ele aduce întreprinderii o economie de cîteva zeci de mii de lei. Iată, îmi zic, un director care face inovații — și nu una, nici două, ci trei. Să afle și să-i urmeze pilda, și alții.

Insoțitorul meu, tovarășul Emilian Petrescu, vrea să-mi arate cum se înjunghie în abator animalele. Strîmb însă din nas, ca un orășean pașnic, căruia nu-i plac asemenea spectacole. Atunci tovarășul Petrescu mă privește cu nițică milă, ca și cum ar vrea să zică că sînt o muiere slabă de înger, și nu un bărbat. Privirea lui mă cam usturä, dar de dus tot nu mă duc la tăiere. In schimb pălăvrăgesc cît mi-e poftă cu înjunghietorul fruntaș Friederich Brecher, a cărui energică voce baritonală îmi stăruie și azi în urechi.

De aci mergem în alte secții. Dar sînt și secții care nu-mi plac. I-o spun verde lui Petrescu:

— Iată lucruri care nu sînt de laudă. Păcat...

Petrescu se uită la mine cu oarecare tristețe și recunoaște, șovăind totuși nițel:

— Așa e, bre. Mai avem lipsuri...

Are dreptate Petrescu. Am fost la topitoria tehnică și, cît am stat acolo, m-am ținut cu mîinile de nas. Tovarășul Petrescu zicea, ca să mă încurajeze:

— Se vede că dumneata nu ești obișnuit cu secțiile noastre. Pe noi nu ne mai impresionează...

Foarte rău că nu-i mai impresionează. Responsabilul cu protecția

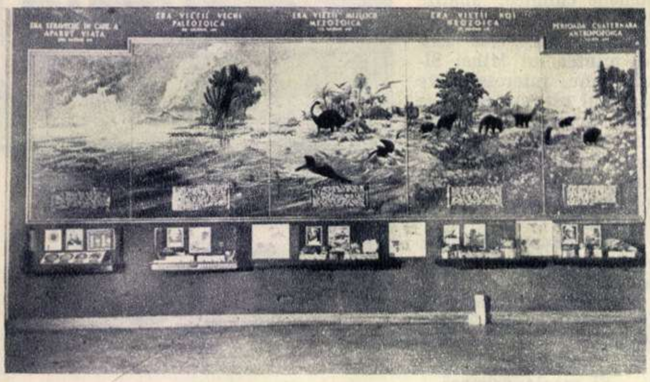

Panou din expoziţia „Origina şi evoluţia omului".

PENTRU ŞTIINŢĂ ŞI CULTURĂ

— Ai văzut Arheopterixul?

— Cum îi zice?

— Arheopterix. Prima pasăre. Născută din ou de reptilă...

— Să-ţi spun drept, pe mine m-a interesat mai mult australopitecul, maimuţa evoluată. E doar strămoşul nostru direct...

Cam în felul acesta discutau tinerii elevi ai şcolii medii de mineri, părăsind expoziţia volantă organizată prin aprilie 1952 la Petroşani. Şi, ţinîndu-se de braţ, ei continuau să înainteze spre centrul oraşului, preocupaţi de adevărurile pe care le aflaseră.

Tinerii aceştia vizitaseră expoziţia „Origina şi evoluţia omului", organizată de Societatea pentru Răspîndirea Ştiinţei şi Culturii. Era una din numeroasele copii ale expoziţiei deschise încă în 1950 la Bucureşti, una din numeroasele realizări ale S. R. S. C.

Pentru a lumina masele, S. R. S. C. a adunat în jurul ei intelectualii cei mai de seamă, a făcut apel la oamenii de ştiinţă, la profesori, la tehnicieni, la activişti, în general la toţi cei capabili şi dornici să lichideze trista moştenire lăsată de burghezie în domeniul culturii. Acţiunea sa a început în iunie 1949 şi a dat roade frumoase. Cifrele sînt grăitoare: 56 milioane de auditori au ascultat 577.083 conferinţe. S-au tratat aproape 1.200 teme de ştiinţă şi cultură. Au fost editate 3.000.000 de broşuri. Expoziţia „Origina şi evoluţia omului" a fost prezentată în 138 localităţi, iar acum se pregăteşte o nouă expoziţie cu tema: „Origina şi evoluţia vieţii pe pămînt"...

S.R.S.C.-ul a învăţat multe de la „Asociaţia Unională pentru răspîndirea cunoştinţelor politice şi ştiinţifice din U.R.S.S.". Mii de membri, sute de lectori pe lîngă filiale şi subfiliale, teme variate, filme documentare, expoziţii — iată arsenalul cu care se munceşte permanent pentru luminarea oamenilor. Intr-o zi vorbeşte biologul Rudolf Palocsay, în faţa unor colectivişti din regiunea Stalin, despre cuceririle agrotehnicei, în alta, la Răcăciuni, regiunea Bacău, se discută despre polenizarea artificială. Sute de persoane ascultă cu emoţie la Tg. Ocna o conferinţă despre viaţa lui Lenin. Intr-un raion s-au ţinut 41 de conferinţe numai pentru explicarea unui singur fenomen: eclipsele de lună. In fabrici s-a vorbit despre tehnica înaintată sovietică, la sate despre cum trăiesc ţăranii sovietici. Şi lupta pentru luminarea maselor continuă...

*

La Vatra Dornei, în curtea unei biserici, nu departe de combinatul forestier „Bernat Andrei", se află un mormînt cu o cruce de piatră la cap. Citind epitaful: „Spre memoria părăsirei beuturii Rachiului. Septembre 1894", ai putea crede că în mormînt s-ar afla resturile vreunui cetăţean care, părăsind viaţa, regretă nu că moare, ci că termină cu „beutura". Dar în mormînt nu se află nici un fel de os de om. Dimpotrivă, acolo se află îngropat un butoi cu rachiu.

Mormîntul de la Vatra Dornei cu epitaful său este un monument al obscurantismului oferit posterităţii de către clasele stăpînitoare din trecut. Cu 60 de ani în urmă, la acest „mormînt" au fost puşi să „jure" mii de oameni că nu vor mai bea rachiu. Aceasta era metoda cu care burghezia şi moşierimea pretindeau că „luptă" împotriva alcoolismului. De atunci, oamenii din acel colţ al ţării n-au mai băut rachiu. Au băut... tescovină.

Aceasta s-a întîmplat în 1894.

*

1949 — 1954. Din titlurile lucrărilor publicate prin grija S. R. S. C.: „Cum funcţionează o termocentrală", „Despre sistemul solar", „Viaţa lui Gogol", „Fenomene atmosferice neobişnuite", „Miciurinismul, ştiinţă în slujba poporului". Toate acestea au fost scrise şi tipărite pentru muncitori, pentru plugari, pentru tineri, pentru vîrstnici. Fără vîrcolaci, fără zmei sau sfinţi, fără jurăminte la butoaiele cu rachiu îngropate în curţile cimitirelor...

F. URSU

---

muncii din întreprindere, sindicatul, secretarul de partid, directorul, toată lumea de aici s-a obişnuit cu aerul pestilenţial de la topitorie şi pe nimeni nu-l mai „impresionează" treaba asta. Nu sînt „impresionaţi" nici cînd se duc la alte secţii, acolo unde se prelucrează părul sau oasele.

— Ce-am putea să facem? întreabă, cu sinceră nevinovăţie, tovarăşul Petrescu.

Mezelurile sînt gata. Inainte de depozitare se cîntăresc şi se selecţionează.

Ce-ar putea să facă? Ştiu eu? Să dea jos toate ferestrele, mai întîi. Acum e vară, şi nimeni n-o să prindă vreun guturai din pricina asta. Eu mă mir că un director inspirat, ca tov. Bilius, n-a pus aici nişte ventilatoare, aparate inventate de multă vreme şi care nu i-ar fi cerut un nou efort de creaţie. Mi se pare că m-am cam grăbit cu entuziasmul meu, adineauri...

Nu mai văzusem pînă atunci cum se fac mezelurile, mulţumindu-mă doar să le consum în ignoranţă deplină. Procesul de muncă de aici, automatizat în cea mai mare măsură, este destul de interesant. Nostim mi se pare, mai ales, felul cum se umplu cîrnaţii cu ajutorul compresorului de aer. Se pune învelişul la gura unei ţevi, carnea îl umple într-o fracţiune oarecare de secundă şi cîrnatul e gata — un cîrnat rumen, dolofan şi chiar niţeluş obraznic. Această secţie, care numai în luna aprilie a dat peste plan 14 tone de preparate, este în bună parte automatizată. Mi se arată malaxoarele de carne, maşinile moderne pentru tocat slănină şi alte născociri ale minţii omeneşti puse în slujba nepotolitului nostru stomac.

Marele tartor al acestor fabricate este fruntaşul Iordache Prodanciuc, fruntaş prin buna tradiţie după cîte se pare (nu fruntaş prin inerţie administrativă) şi care a adus brigăzii sale de mai multe ori drapelul de producţie. Tovarăşul Prodanciuc este extrem de modest. Evită cu dibăcie, şi chiar cu o leacă de viclenie, să aducă prea mult vorba despre el, ca unul care-şi închipuie că, dacă fabrici mezeluri, nu face să-ţi apară numele prin reviste. In schimb nu e de loc zgîrcit cu laudele la adresa tovarăşului său de brigadă, Vasile Burlacu, fundaş în echipa „Flamura Roşie", care echipă, după cum aflu cu prilejul acesta, ar avea dreptul să fie chiar în divizia A., dacă ar mai cuceri o victorie, două...

De fapt, întreprinderea nu stă tocmai bine cu realizările social-culturale, cum era să cred cu naivitate. Clubul e gata-gata să se prăbuşească. Cînd mă duc acolo, un vînt uşurel face să se clatine acoperişul. Băgînd de seamă neliniştea mea, tovarăşul Petrescu îmi zice:

— Haide în biroul meu. E mai sigur, acolo...

Mergem în biroul lui, fără să scoatem o vorbă. De cînd cu clubul ăsta, nu ştiu de ce, parcă ne-a trecut cheful la amîndoi. Am văzut multe lucruri de ispravă la întreprinderea asta, dar, uite, vizita mea se încheie tocmai cu şopronul acela blestemat.

— Ce fac muncitorii voştri în timpul liber? îl întreb pe Petrescu.

— Unii joacă fotbal, răspunde însoţitorul meu, cu firească timiditate.

— Bine, bine, cei 11 din echipă. Iar ceilalţi?...

— Mai vin cîţiva şi la bibliotecă...

... Mai vin cîţiva şi la bibliotecă! Cred că întreprinderea numără cîteva sute de oameni... De la cîţiva pînă la cîteva sute parcă mai rămîne o mică diferenţă!

Mi se spune că oamenii de la îngrăşătoriile întreprinderii aplică cu succes metoda sovietică Retkin de furajare. Preţul de cost al sporului de carne, obţinut prin îngrăşare, a fost redus de către tovarăşii de acolo cu treizeci la sută. N-am plăcerea să-l cunosc pe brigadierul Vasile Argint, căruia i se datoreşte în bună parte succesul, căci e plecat din Burdujeni cu nu ştiu ce treburi. Mă mulţumesc să-i privesc poza de la panoul de onoare, poză ce înfăţişează un om blajin, purtînd în trăsături o bărbăţie domoală. Se pare că datorită lui Argint şi oamenilor săi (să nu-l uit pe tehnicianul veterinar Traian Oprea) se pare, zic, că întreprinderea a tras mari foloase. Ca să mă convingă, Petrescu îmi vîră sub nas un tabel plin de procente, de coeficienţi şi de cifre. Reţin că economiile tovarăşilor de la îngrăşătorii sînt, numai pe trimestrul întîi, de 593.773 lei. Cifra este respectabilă şi aduce pe buzele mele cuvinte de laudă. Atunci Petrescu, urmînd pilda acelor literaţi care obţin efecte patetice prin formulările cele mai sobre, se mulţumeşte să comenteze lapidar:

— Fac şi oamenii noştri ce pot...

MICI CURIOZITĂȚI BUCUREȘTENE

Poate ați băgat de seamă unele dintre curiozitățile bucureștene. De pildă, denumirile străzilor. Vi se par acestea întotdeauna la locul lor? Prin cartierul Floreasca există cîteva străzi, cărora edilii noștri le-au făcut cinstea (nemeritată) să le boteze cu numele unor mari muzicieni: Bizet, Ceaikovski, Glinka, Rossini. Nu numai că nașii acestor străzi nu pot fi cîtuși de puțin bănuiți de melomanie, dar sînt toate motivele să se creadă că sînt cu desăvîrșire afoni. Judecați și dumneavoastră: strada Bizet este pur și simplu o dîră de asfalt peste un cîmp gol; oare s-a urmărit să se facă vreo surpriză greierilor, știindu-se ce melomani înfocați sînt? Strada Ceaikovski e cam tot așa: n-are case de loc! Să fi vrut să insinueze năstrușnicii nași ai străzilor din Floreasca că muzicienii cu pricina, suflete suave, fugeau de larma orașului și căutau liniștea, reculegerea, singurătatea? Mai știi? O fi avînd și botezul ăsta un tîlc...

Fiecare oraș are mărunțelele lui tradiții. O tradiție a Bucureștiului este și aceea de a te întîlni cu fata ce ți-e dragă la ceasul din fața Universității, sau din Piața 28 Martie. Dar ceasul cu pricina, răutăcios și bătrîn, ne face de la o vreme farse de un gust discutabil. Te-ai înțeles cu prietena dumitale să te întîlnești „la ceas", la ora cinci. Pleci de acasă la patru și jumătate, socotind că vei fi punctual și aștepți cu emoție clipa revederii. Ajungi „la ceas", și te cuprinde panica: acele arată șase și douăzeci. A doua zi afli cu surprindere că prietena te-a așteptat „după ceas" de la cinci pînă la cinci și jumătate și că de-acolo s-a dus la croitoreasă unde nu și-a mai făcut proba, fiindcă cooperativa deschide abia... la patru. De aici reproșuri... ceartă... lacrimi.

N. VĂLMARU

Dicționarul deschis la cuvîntul condei indică: „instrument simplu ce servește la scris. Se confecționează din lemn și poartă la unul din capete o peniță din tablă." De altfel nu-i nevoie să răsfoiești dicționarele ca să afli ce este un condei. Din clasa întîia primară omul se obișnuiește cu acest instrument atît de ușor de confecționat. Este știut că la nevoie poți lega cu ață o peniță pe un bețișor și capeți cu ușurință condeiul.

Tovarășii de la Poștă se pare însă că au alte păreri. Pentru dînșii condeiul se pare că e un aparat extrem de scump, dobîndit cu mari eforturi. O peniță e un lucru tare dificil de fabricat; e necesar un material rar, ce se găsește numai în meteorii ce cad din văzduh la zeci de ani o dată. De aceea, fiind lucruri atît de complicate, e firesc ca la P.T.T.R. să se țină condeiele încuiate cu grijă în casele de fier și să nu fie lăsate la îndemîna oricărui cetățean care crede că acestea ar fi făcute pentru completarea blanchetelor de telegrame, a mandatelor sau a altor formulare poștale. In zadar ai să cauți pe numeroasele mese ale oficiilor poștale bucureștene banalul toc. N-ai să-l afli. In schimb, dacă ai să stai circa o jumătate de oră — să zicem în holul oficiului central — ai să vezi spectacole înduioșătoare. De pildă, zece oameni vor să completeze formulare așa cum indică regulamentele, scriind cu cerneală. N-au condeie la ei. Deodată se zvonește că în capătul celălalt al holului cineva posedă un stilou. Cei zece oameni zvîcnesc de pe locurile lor, iau startul— puțin cam nereglementar, e drept, — și aleargă la fericitul posesor. Oamenii gîfîie, se îmbrîncesc, țipă, cerîndu-i prețiosul instrument...

Sau alt tablou:

Intri în hol. De la ușă, așezați pe două rînduri, cîțiva oameni te salută respectuos și cu un zîmbet plin de speranță. Mîndru, înaintezi printre ei. Fiecare te întreabă grăbit și în șoaptă:

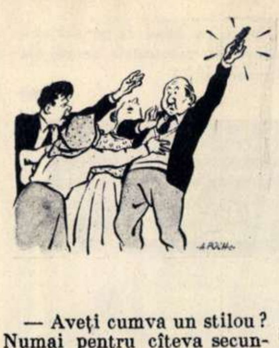

— Aveți cumva un stilou? Numai pentru cîteva secunde...

S-ar putea reda încă multe alte asemenea mici tragedii...

Săracul condei! Dacă ar ști el cîte probleme iscă, ar striga fără îndoială către onorații conducători ai oficiilor poștale:

— Incetați odată cu circul din holurile poștelor! Dacă oamenii vor să vază spectacole, se duc la teatru. Aici puneți-le la îndemînă niște confrați de-ai mei. Dacă socotiți totuși că un condei e prea scump și nu puteți azvîrli banii, mergeți în primul parc, rupeți zece crenguțe de copac și aveți ușor tocuri pentru un an întreg.

Al. GÎRNEAȚĂ

Am alergat toată dimineața, am izbutit să-mi termin treburile și iată-mă acum coborînd din tramvaiul 28 în Piața Cotroceni. E cald, mi-e foame și mi-e sete. Intru în restaurantul „Cotroceni". Răcoarea dinăuntru o simt îmbibată cu miros de bere și simt că gura mi se scaldă de poftă. Cer unui ospătar un țap cu bere. „Ia loc la masă și așteaptă". Aștept, îi mai amintesc, iar aștept, iar îi mai amintesc și după jumătate de oră plec, ca să nu mai aștept.

Caut din ochi o altă oază, mai darnică. Uite: „Patiseria Cotroceni". Are și perdeluțe cu danteluță la ușă. Intru veselă și spun: „bună ziua". De la înălțimea casei, o brunetă îmi privește sfidătoare pantofii plini de praf, iar din fața unei tăvi cu plăcintă, o blondă atletică, cu șorț spălat mai de mult, îmi țintește părul cam nepieptănat. Surîd stînjenită și întreb de bere. Blonda cască, își șterge nasul cu brațul, și-mi răspunde plictisită: „Vezi dumneata bere?". Inghit în sec și cer o porție de plăcintă. Plătesc brunetei și mă duc în fața blondei. Incepe să taie plăcinta. Dă s-o pună pe cîntar. Plăcinta cade pe masă. O ia frumușel cu mîna și o aruncă pe cîntar. Mai trebuie. Mai taie o bucățică. Gîndesc c-o pune lîngă a mea. M-am înșelat. Bucățica e dijma. O ia cu trei degete, o bagă în gură și clătește „furculița" tot în gură. Pe urmă taie o bucățică pentru mine și o depune cu aceeași „furculiță" pe cîntar. Mă înfior puțin, iau farfuria, trec la masă, mă sugestionez că eu însumi am copt și am tăiat plăcinta și încep să mănînc. Mă apucă setea. Mă ridic, mă duc la blondă și o rog să-mi dea un pahar cu apă. Se uită la mine de parcă aș fi înjurat-o și-mi spune drăgălaș, cum li se vorbea pensionarilor din fostele case de corecție pentru minori: „Cișmeaua e colo. Ia-ți singură!". Caut pahar, îmi iau apă și trec cuminte la masă. Bruneta se uită pe fereastră și cască; blonda manipulează „furculița". Termin plăcinta și, cu toate intemperiile, simt că încă mai mi-e foame. Mă prezint brunetei și îi mai cer o porție: „Cît costă?" „Ce? N-ai mai mîncat? — mă ia în primire. Ai și uitat cît costă?" Imi blestem zilele că nu m-a făcut mama cu mai multă ținere de minte, iau bonul și mă duc sfioasă în fața blondei. Repetă operațiunea. Numai că, atunci cînd îi cade bucățica de plăcintă, se cam supără și o drăcuie. Inghit iar în sec și, cum nu sînt superstițioasă, mă apuc să mănînc.

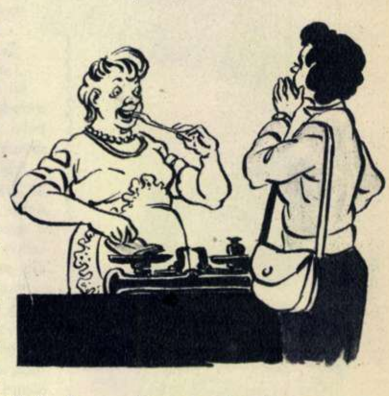

Apare o femeie cu un copil. Cere și dînsa plăcintă. O ia și trece la masă. Deodată o văd că se prezintă blondei și îi spune: „tovarășă dragă, furculița e murdară de roșu de buze".

Blonda se uită crunt la femeie, recepționează furculița, își înfige mîinile în șolduri și spune tăricel: „fir-ar a dracului ea cu roșul ei... Ce? Eu am cîrpă să șterg furculițele?"

Inchid iute ochii, îi deschid încet, înșfac o foaie de plăcintă și caut să-mi șterg roșul de pe buze. Pe urmă renunț și renunț și la plăcintă. Mă ridic, mă prezint brunetei și o rog să-mi dea condica de sugestii. Doar un aviz de pe perete mă invita s-o folosesc. Blonda a rămas cu „furculița" în gură. Bruneta s-a învinețit. „Pentru ce-ți trebuie condica?" —a tunat. „Așa, ca să..." i-am răspuns. Ea s-a ridicat de pe scaun, s-a uitat prin toată patiseria și mi-a decretat solemn: „condica de sugestii n-o dăm la orice străin!"

Bravo, tovărășico! Zi-i înainte, că-i zici bine. Asta, da, zic și eu vigilență. Ce mai! Cum o să dați condica la străini? Dați-o în familie, soro: mamei, cumnatei, soacrei, cuscrei...

Constanța COROAN

Caragiale PE SCENELE

„Ziarele ne-au adus vestea că piesa marelui nostru scriitor clasic I. L. Caragiale „O scrisoare pierdută" a fost jucată pe multe scene din diferite colțuri ale lumii. M-ar interesa să găsesc în paginile revistei „Flacăra" imagini din interpretarea actorilor străini și ceva despre felul cum a fost primită opera lui Caragiale de publicul spectator din străinătate" — ne scrie tovarășa Teodora Toma, studentă în anul I al Facultății de Mecanizarea Agriculturii din Institutul Agronomic din București. Materialul pe care-l publicăm răspunde acestei dorințe.

In ultimii ani, numeroase teatre din lumea întreagă și-au înscris în repertoriile lor cunoscuta satiră „O scrisoare pierdută" a marelui nostru Caragiale. „Poteriannoe pismo", „Ein Brief ging verloren", „La lettre perdue", „Ztratil se dopis", „Una lettera perduta", „Izgubenomo pismo" — anunță afișele la intrările unor teatre de frunte din Moscova, Bratislava, Berlin, Praga, Sofia, Leipzig și ale companiilor teatrale progresiste din Roma, Viena, Luxembourg, Bruxelles... Nemuritoarea comedie a dramaturgului romîn atrage în sălile de teatru nenumărați spectatori dornici s-o cunoască.

La puțină vreme după premiera „Scrisorii pierdute" pe scena Teatrului de Satiră din Moscova, în „Sovietskoe Iskusstvo" se semnala cu mult interes această piesă „care este înrudită cu „Revizorul" lui Gogol, atît prin profunzimea generalizărilor sociale, cît și prin metoda artistică folosită" și care „reprezintă pentru colectivul Teatrului de Satiră un însemnat pas înainte pe calea realizării unui spectacol de autentică satiră".

Apreciind spectacolul prezentat în Luxembourg de ansamblul artistic belgian al „Teatrului noului realism," ziarul progresist „Zeitung" arăta că „publicul care a luat parte la reprezentarea acestei opere a marelui scriitor romîn I. L. Caragiale... nu avea aproape nimic comun cu publicul snob al spectacolelor cu abonament. Fiindcă aici puteai întîlni bărbați și femei din toate păturile populației, care se bucurau că pot vedea și ei o dată pe scena Teatrului de Stat o piesă care să le poată spune ceva...

Deși scrisă înainte cu peste 70 de ani, piesa a rămas totuși de actualitate și ajută astăzi luptei acelor popoare care nu au izbutit încă, așa cum a izbutit poporul romîn, să lichideze cu stările de lucruri care formează obiectul mușcătoarei sale ironii, al satirei sale amare."

Trebuie să arătăm că acest tînăr colectiv al „Teatrului noului realism" mai pusese în scenă cu mult succes — înainte de montarea „Scrisorii pierdute" — și alte lucrări ale lui Caragiale, cum ar fi „Lanțul slăbiciunilor", „Arendașul romîn", „Conul Leonida față cu reacțiunea".

Mărturii ale căldurii și interesului cu care a fost primită „O scrisoare pierdută" de masele largi ale publicului, pretutindeni unde ea a fost jucată, ne aduc și alte ziare. Intr-o cronică apărută în revista „Teatru", despre spectacolul montat cu această piesă pe scena Teatrului Național din Bratislava, se arată că: „O scrisoare pierdută" a fost o adevărată „scrisoare găsită" nu numai în domeniul literaturii dramatice romîne; ea a constituit acea bună comedie pe care o aștepta cu dor publicul nostru. Cu acest spectacol a apărut pe scena noastră — pentru prima oară după război — o lucrare dramatică romînească și a crescut numărul pieselor din literatura democrațiilor populare înscrise în repertoriul teatrelor noastre. Și aici trebuie să lăudăm inițiativa Teatrului Național care a pus în scenă această piesă, atrăgîndu-și astfel recunoștința spectatorilor care au așteptat cu nerăbdare o astfel de comedie socială".

Tot astfel, iată ce scrie despre aceeași piesă și ziarul italian „Unita": „Comedia aceasta a mai fost reprezentată în Italia, aproape ilegal, în timpul fascismului și, desigur, a fost și atunci folosită drept propagandă antiparlamentară, în scopul de a demonstra că aleșii, ca și candidații în alegeri, sînt întotdeauna necinstiți, demagogi, incapabili și imbecili. Pentru a putea fi reprezentată atunci s-a folosit sistemul, aplicat cu succes și în perioada de dictatură fascistă din Romînia:... s-a pus accentul principal pe intriga amoroasă, astfel că această satiră a moravurilor devenise o simplă comedie bulevardieră. Astăzi „O scrisoare pierdută" a devenit ceea ce era inițial, adică un violent atac împotriva acelora care se foloseau de această instituție (parlamentul) pentru propriile lor interese, meschine, necinstite."

Sașa Stoianov, regizorul bulgar care a pus în scenă „O scrisoare pierdută" la Teatrul Popular din Sofia, arată că „întregul colectiv al teatrului a jucat piesa lui Caragiale cu multă pasiune, datorită tocmai faptului că opera lui Caragiale aparține poporului, e scrisă pentru el și îl ajută în lupta sa pentru pace și socialism".

Pe aceeași linie arată și ziarul belgian „Le drapeau rouge" că „Ion Luca Caragiale—romînul este alături de oamenii cinstiți din întreaga lume—pentru care sarcina imediată este de a împiedica un nou război și de a salva independența țărilor lor".

Aceste cîteva spicuiri din presa străină, ca și fotografiile, afișele și programele reproduse alăturat, demonstrează interesul cu care oamenii simpli din diferite colțuri ale lumii au primit piesa lui Ion Luca Caragiale, considerată astăzi pe drept cuvînt una din lucrările de valoare ale dramaturgiei universale.

НАРОДЕН ТЕАТЪР
ФИЛИАЛ
И. Л. КАРАДЖАЛЕ
ИЗГУБЕНОТО
ПИСМО

Théâtre Municipal de Luxembourg
ION LUCA CARAGIALE
T. N. R.
LE THEATRE DU NOUVEAU REALISME
UNE LETTRE PERDUE
ION LUCA CARAGIALE
Décors et costumes de Charles Godefroid
Mise en scène de Paul MEYER
Prix des Places

Sus: programul spectacolului „O scrisoare pierdută" editat de Teatrul Popular din Sofia. Jos: programul companiei teatrale progresiste belgiene.

MAXIM GORKI THEATER
Ein Brief ging verloren

Teatrul „Maxim Gorki" din Berlin a tipărit, pe afișul de popularizare a piesei „O scrisoare pierdută", și cîteva din cunoscutele desene ale pictorului romîn Corneliu Baba.

Teatrul de Satiră din Moscova a prezentat cu succes, în regia lui N. Petrov și V. Plucek, piesa „O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale. Fotografia înfățișează o scenă din spectacol.

Max Bernhardt și Sonya Theobald de la Teatrul din Leipzig în rolurile lui Cațavencu și al Zoiei.

LUMII

I. L. CARAGIALE

UNA CARTA PERDIDA

COMEDIA EN CUATRO ACTOS
TRADUCIDA POR
HECTOR P. AGOSTI

LAUTARO
BUENOS AIRES

In traducerea lui Hector Agosti, a fost tipărită și la Buenos Aires piesa „O scrisoare pierdută".

Cetățeanul turmentat și Ștefan Tipătescu, pe scena Teatrului ← Komorni din Praga.

Iată-i pe Zoițica, Trahanache și pe Tipătescu, pe scena Teatrului de Satiră din Roma. ↓

Iată-i pe vestiții Brînzovenescu (Viktor Schmidt) și Farfuridi (Edwin Dorner) înfruntîndu-l pe onorabilul Tipătescu (Georg Wille), pe scena teatrului din Leipzig.

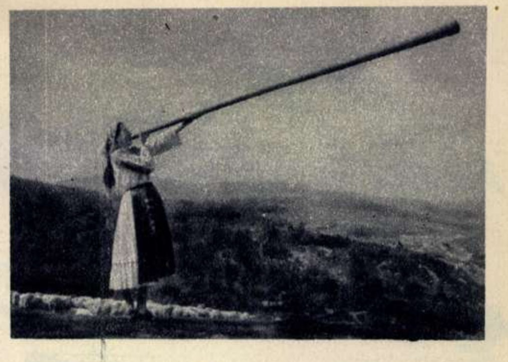

BUCIUMUL

Prin locurile muntoase pe care le bătea odinioară doar pasul încercat al păstorului ce-și urca turma la pășunat, poate fi auzit, de zeci și sute de ani, cîntecul plin de vioiciune al buciumului. Bătrîn instrument muzical, el chema pe vremuri poporul, prin sunetele sale sacadate, cu ușoare modulări, să se adune și să se împotrivească dușmanului care a năpădit pămînturile strămoșești. Și tot buciumul, împreună cu un bun frate al său, tulnicul, sunau prelung și voios și cînd vesteau biruința poporului.

Buciumul s-a dezvoltat din instrumente muzicale mai mici, de forma unei pîlnii (ca și cornul de vînătoare); lungimea lui variază foarte mult: el poate fi de mărimea unui corn de bou, înlocuind în funcțiunea sa cornul de vînătoare, sau poate atinge peste trei metri în lungime. Se cere o adevărată măiestrie pentru a putea construi un bucium de calitate și care să aibă, în același timp, și o înfățișare atrăgătoare. Buciumul e confecționat din lemn de brad sau cireș spintecat în două, și înfășurat într-o fîșie de coajă de cireș de un roșu aprins sau într-o fîșie albicioasă de coajă de mesteacăn. Meșterul, însă, jinduiește de obicei după bradul crăpat în două de trăsnet, căci trăsnetul despică lemnul de-a lungul fibrelor, iar sunetele pe care le scoate buciumul construit din asemenea lemn sînt mai clare, căci el are vibrații uniforme și mai fine, tocmai datorită omogenității și continuității fibrelor.

Cele două jumătăți de brad despicate, fie de mîna omului, fie de trăsnet, sînt scobite cu ajutorul unei scoabe, pentru a realiza tubul de vibrații al instrumentului. Scobirea se face cu cea mai mare grijă, pentru ca fibrele de brad sau de cireș să nu fie scămoșate. De îndemînarea la lucru depinde claritatea sunetului și sonoritatea buciumului. După ce cele două jumătăți au fost scobite, urmează o altă operație migăloasă: aceste jumătăți sînt prinse laolaltă și înfășurate în fîșie de coajă de cireș sau de mesteacăn. La început, și apoi din loc în loc, sub fîșie se pune puțin clei ca să adere puternic la cele două jumătăți ale buciumului. Pentru nimic în lume nu s-ar bate un cui undeva. Intreaga strădanie a meșterului s-ar nărui: buciumul ar da sunete secundare, s-ar pierde din claritatea sunetului. Acum, buciumul este terminat. Nu-i mai lipsește decît partea de sus: este vorba de muștiuc, un tub de cca. 15 cm, care se introduce la capătul subțire al buciumului. Buciumul este apoi încercat de meșter.

Forma buciumului depinde de lemnul din care se face. Buciumul de brad este drept, iar cel de cireș are o formă ușor curbată.

Varianta buciumului, tulnicul moțesc, se face exclusiv din brad spintecat în două, iar îndemînarea la lucru a moților a dus la înlăturarea fîșiei cu care se înfășoară buciumul. In locul fîșiei de coajă de cireș, au apărut cerculețe înguste, făcute din nuielușe despicate în două, fixate din loc în loc, grupate cîte două. Tulnicul apare astfel ca un vas cu cercuri, cu diametrele de la capete reduse și lung pînă la patru metri.

Folosirea pe scară largă a buciumului sau tulnicului se reflectă în denumirile de sate sau populație, pe care le întîlnim. In munții Apuseni apare un „Bucium" ca denumire de comună, iar „Buciumani" ca termen generic pentru indicarea populației din sat și cătunele sale; în Vrancea, comuna „Tulnici" amintește de asemeni existența tulnicului.

Florea BOBU

„Ascultați și nu uitați niciodată!"

La 19 iunie se împlinește un an de la asasinarea soților Rosenberg de către gestapoviștii americani, oribila crimă ce a stîrnit indignarea și mînia a sute de milioane de oameni simpli din toate țările.

Ethel și Julius Rosenberg au căzut victima sîngerosului fascism american, pentru că pînă în ultima clipă a vieții lor, în bezna Sing-Sing-ului, ei n-au încetat să creadă în justețea cauzei păcii și progresului și nu au plecat capul în fața gîzilor din Wall-Street.

In timp ce de la un capăt la altul al lumii se desfășura larg campania popoarelor pentru salvarea soților Rosenberg, cei doi prizonieri nevinovați ai fascismului yankeu așterneau pe hîrtie rînduri pline de încredere în triumful forțelor păcii, scrisori care vorbeau despre tragedia desfășurată în spatele gratiilor închisorii — în celulele celor doi condamnați la moarte.

Publicăm în aceste pagini cîteva fragmente din aceste documente ale vremii, ce vor apare curînd, înmănuncheate într-un volum, la E.S.P.L.A., sub titlul „Scrisori din casa morții". De asemenea publicăm și scrisoarea trimisă revistei noastre de scriitorul progresist american Albert Kahn, privitoare la persecuțiile la care sînt supuși cei doi copii orfani, Michael și Robert Rosenberg.

In zilele premergătoare execuției de la Sing-Sing zeci de mii de cetățeni americani au defilat prin fața Casei Albe din Washington, cerînd într-un singur glas președintelui S.U.A. să semneze actul de grațiere. Președintele S. U. A. a refuzat să țină seama de voința poporului american, de glasul omenirii progresiste. Soții Rosenberg au fost electrocutați.

1 iunie 1953

Scumpă Ethel,

Oare ce scrie un om iubitei lui atunci cînd știe că peste optsprezece zile, la cea de-a 14-a aniversare a căsătoriei lor, vor fi uciși? Apropierea celei mai întunecate clipe a încercării noastre și primejdia gravă care ne amenință cer din partea noastră încordarea tuturor puterilor pentru a evita panica și falsul eroïsm și a ne putea îngriji, serioși și calmi, de problemele noastre.

Iubito, am încercat, și încerc mereu să analizez cît mai obiectiv cu putință poziția guvernului față de cazul nostru. Dar nu putem ajunge decît la un singur răspuns: pentru a împlini dorințele anumitor descreierați, execuția noastră este folosită ca o armă de constrîngere împotriva tuturor celor care ar dori să se revolte.

Desigur, guvernul american nu vrea ca un dosar cu documente atît de compromițătoare ca ale procesului nostru să treacă în istorie, căci ar fi condamnat pe vecie pentru grosolana lui încălcare a legilor și pentru sentința lui barbară dată împotriva a doi oameni nevinovați. Numai călcîndu-ne pe conștiință și cu prețul demnității noastre, am putea admite vreodată că sîntem vinovați.

Draga mea, luna asta e luna noastră. Tot într-o zi de iunie ne-am unit ca soț și soție și am descoperit nețărmurita bucurie a unei dragoste frumoase și înfloritoare. Neprețuită, nobilă soție, îți sînt devotat pînă la capăt. Toată dragostea mea,

JULIUS

Scrisoare adresată avocatului Emmanuel Bloch, apărătorul soților Rosenberg.

Dragă Manny,

Am întocmit un testament, așa ca să nu mai fie îndoială asupra faptului că vreau ca dumneata să iei în mîini toate treburile noastre și să fii tutorele copiilor, îngrijind de ei cum ai făcut-o și pînă acum. Ethel este în totul de acord cu mine, și-ți certifică cu mîna ei lucrul acesta.

Copiii sînt lumina ochilor, mîndria și comoara noastră cea mai de preț. Iubește-i din tot sufletul și ocrotește-i, ca ei să devină oameni sănătoși și întregi.

Nu știu să-mi iau rămas bun, pentru că sînt convins că tot ce e bun trăiește veșnic, dar îți pot spune că dragostea mea de viață nu a fost niciodată atît de puternică ca acum, pentru că mi-am dat seama cît de frumos poate fi viitorul. Și pentru că, într-o anumită măsură, ne-am dat și noi contribuția, cred că fiii mei și milioane de oameni alături de ei vor beneficia de acest viitor.

Nu știu cu ce cuvinte să-ți vorbesc despre noblețea și măreția tovarășei mele de viață, despre scumpa și devotata mea soție. Dragostea noastră e o dragoste mare. A fost o căsătorie minunată care mi-a împlinit și îmbogățit viața.

Bătrîna și suferinda mea mamă ne-a fost izvor de alinare și ne-am iubit mult. Intr-adevăr, eforturile făcute de ea pentru noi au fost pline de abnegație.

Pe tine, Manny, nu te socotesc numai ca pe o rudă apropiată, ci și ca pe un mare prieten al nostru. Legătura de frăție și dragoste dintre noi s-a făurit în lupta pentru viață, pentru tot ce înseamnă viață și asta a fost un izvor de putere pentru noi. Fii tare pentru noi, prieten iubit. Iți urăm viață lungă, pentru a-ți continua munca rodnică, sănătos și fericit, ești un om bun, un prieten drag și un sincer apărător al poporului. Te salut și te îmbrățișez cu dragoste, din tot sufletul.

NU-I LĂSA NICIODATĂ SĂ DENATUREZE ADEVĂRUL DESPRE NEVINOVĂȚIA NOASTRĂ!

Pentru pace, pîine și fericire, întîmpinăm călăul cu demnitate, curaj și încredere în viitor. Ca întotdeauna,

JULIUS

P.S. Toate lucrurile mele personale se află adunate în trei cutii. Le poți lua de la gardian. Cu toată dragostea,

JULIUS

19 iunie: Ethel vrea ca să se știe că noi sîntem primele victime ale fascismului american.

ETHEL și JULIUS

19 iunie 1953

PENTRU SALVAREA FIILOR NOŞTRI, MICHAEL ŞI ROBERT ROSENBERG!

Articol scris pentru „Flacăra"
de Albert KAHN (New-York)

Mai întîi ei i-au ucis pe Ethel şi Julius Rosenberg, părinţii celor doi copii orfani de azi. Bineînţeles motivul crimei nu era cîtuşi de puţin cel invocat. Iar „vina" celor două victime cu suflet nobil, nu era nici pe departe aceea de a fi făcut spionaj, ci aceea de a fi năzuit spre o viaţă paşnică pentru copiii lor. Omorul acesta trebuie să slujească, după cum spunea Julius Rosenberg, „drept avertisment pentru toţi oamenii simpli din lume, amintindu-le că există forţe care încearcă, prin asasinate, să reducă la tăcere, pe cei care luptă pentru pace şi democraţie".

Ucigaşii s-au năpustit acum asupra copiilor rămaşi orfani: Michael, în vîrstă de zece ani, şi Robert, în vîrstă de şase ani. Copiii aceştia au fost smulşi fără milă de lîngă părinţii lor adoptivi. In acest scop murdar au fost trimişi agenţi ai FBI-ului (Gestapoul american — N.R.) să-i terorizeze pe vecini şi să-i împiedice pe Michael şi Robert să urmeze cursurile la şcoala unde erau înscrişi. Au găsit şi de astă dată o „explicaţie", un pretext că şcoala era chipurile... supra-aglomerată. Cauza era însă cu totul alta: gîzii nu erau siguri că executarea soţilor Rosenberg a constituit un avertisment destul de puternic şi atunci ei au încercat să-l întărească, prin persecutarea bieţilor copii.

Cei doi orfani au avut însă, ca şi părinţii lor electrocutaţi, un bun şi sincer prieten, curajosul avocat Emmanuel Bloch.

Dar iată că o nouă nenorocire s-a abătut asupra lui Michael şi Robert: moartea lui Emmanuel Bloch, a iubitului lor „Manny". După cum au declarat ucigaşii, el a murit de pe urma unui atac de cord. Dar nu au suflat nici o vorbă despre teama lor că atîta timp cît a fost în viaţă nu i-au dat nici un răgaz de odihnă inimii sale obosite; l-au exclus din barou şi l-au persecutat pînă în ultimele clipe.

După mai puţin de trei săptămîni de la moartea lui Bloch, zbirii americani au intervenit iar în viaţa copiilor, smulgîndu-i de această dată şi din casa în care erau înconjuraţi cu dragoste. Explicaţia acestei mîrşăvii este plină de un umor macabru. Ei au declarat că acţionează în „interesul copiilor", la cererea societăţii pentru prevenirea cruzimii faţă de copii şi a organelor ministerului asigurărilor sociale din New-York. Au afirmat de asemeni că Michael şi Robert ar fi cică „exploataţi în scopul de a se strînge fonduri". In realitate, numeroşi oameni cinstiţi din America au dat bani pentru ca Michael şi Robert să poată fi ocrotiţi cu adevărat.

Un ziar new-yorkez a avut cinismul de a afirma că autorităţile americane au pus mîna pe cei doi copii nici mai mult, nici mai puţin din motive... „umanitare". Acest ziar a scris că „după unele zvonuri, copiii urmau să fie duşi în Europa în scop propagandistic şi că de aceea Departamentul de Stat a sezisat ministerul asigurărilor sociale. Drept urmare, Michael şi Robert au fost ridicaţi de către agenţii FBI-ului.

Ucigaşii lui Ethel şi Julius Rosenberg nu sînt îngrijoraţi numai de eventualitatea plecării celor doi copii orfani în Europa. Ei sînt în general neliniştiţi că aceşti copii sînt în viaţă. Cînd Michael zîmbeşte ai impresia că-l vezi pe tatăl său, iar figura blîndă şi gînditoare a lui Robert redă leit imaginea mamei sale.

Cînd poliţaii americani au venit să-i ridice pe copiii soţilor Rosenberg, un poliţist spunea colegului său: „Manny Bloch se află acum în mormînt. Aşa încît el nu poate vedea cele ce se petrec. Mai rău ca pe vremea lui Hitler"... Această părere s-ar putea să fie discutabilă. Naziştii au îngropat copii de vii şi i-au asfixiat în camere de gazare; unii vor susţine poate că celor doi copii Rosenberg li se aplică o tortură mai... subtilă. Un fapt este totuşi limpede. Cei care îi chinuiesc pe aceşti copii nu se deosebesc cu nimic de călăii nazişti. Este de asemenea limpede faptul că Michael şi Robert nu sînt singurii copii pe care ei îi ameninţă. Ca şi naziştii, ei ameninţă fericirea şi viaţa tuturor copiilor.

Iată de ce mamele şi taţii care se unesc acum pentru apărarea copiilor Rosenberg, apără de fapt proprii lor copii...

Doi judecători americani s-au ocupat pînă acum de Michael şi Robert de cînd aceştia au fost ridicaţi de către autorităţi. Primul judecător, un radical renegat, a arătat cu cinism că nu-l interesează de loc faptul că cei doi copii se simt în siguranţă alături de părinţii lor adoptivi. Ca urmare i-a predat pe cei doi orfani ministerului asigurărilor sociale. Cel de al doilea judecător, fără a fi avut vreodată apartenenţă politică de stînga, a dovedit că este un om cu suflet; a anulat decizia primului judecător, a luat copiii de la ministerul asigurărilor sociale şi i-a pus sub tutela bunicii lor.

După ce al doilea judecător şi-a dat sentinţa, Michael s-a apropiat de masa acestuia şi i-a spus: „Dumnezeu să te binecuvînteze". Cei care ne aflam acolo am aprobat în tăcere cuvintele lui Michael, dar ştiam că hotărîrea judecătorului nu este irevocabilă. Ucigaşii soţilor Rosenberg vor face tot ce le va sta în putinţă pentru a smulge pe Michael şi Robert de sub îngrijirea bunicii.

Nici o acţiune a vreunei instanţe judecătoreşti nu poate garanta că cei doi copii vor rămîne mult timp alături de bunica lor dragă. Numai acţiunea poporului poate salva copiii soţilor Rosenberg.

„Copiii sînt lumina ochilor noştri, mîndria şi comoara noastră cea mai de preţ", scria Julius Rosenberg lui Emmanuel Bloch în ultima sa scrisoare, înainte de execuţie. „Iubeşte-i din tot sufletul şi ocroteşte-i ca ei să devină oameni sănătoşi şi întregi. Sînt sigur că vei fi, şi fără să ţi-o cer, dar ca un tată mîndru de copiii săi, îmi iau dreptul de a-ţi cere acest lucru, scumpul meu prieten şi frate devotat".

Pînă în ultima clipă, Emmanuel Bloch şi-a îndeplinit cu credinţă această datorie sfîntă. Aceasta nu era însă numai datoria sa. Este de asemenea moştenirea noastră preţioasă, moştenirea tuturor celor care caută o lume în care să domnească pacea şi frumosul. Să ne îndeplinim această datorie. Să ocrotim pe fiii noştri, Michael şi Robert Rosenberg.

---

19 iunie 1953

Dragă Manny,

Scrisoarea de mai jos să fie predată copiilor:

Iubiţii, scumpii noştri copii,

Azi dimineaţă se părea că vom putea fi împreună. Acum, de cînd ştim că nu se mai poate, vreau foarte mult să aflaţi ceea ce am ajuns şi eu să ştiu. Din păcate, vă voi scrie numai cîteva cuvinte: restul o să vă înveţe viaţa, aşa cum m-a învăţat şi pe mine!

La început, desigur, veţi fi mîhniţi amarnic pentru noi. Dar nu veţi fi singurii. Asta e mîngîierea noastră şi trebuie să fie şi a voastră.

Trebuie să ştiţi că viaţa merită să fie trăită. Fiţi cuminţi. Chiar acum, cînd sfîrşitul se apropie încet, sîntem convinşi de acest lucru, cu o forţă în faţa căreia călăul este neputincios!...

Fiţi cuminţi. Am fost senini şi am înţeles că civilizaţia nu a ajuns încă la punctul în care să nu trebuiască să-ţi dai viaţa pentru viaţă şi am fost mîngîiaţi de convingerea că alţii vor continua lupta.

Am fi vrut să avem marea bucurie şi mulţumire de a ne fi trăit vieţile alături de voi. Tăticul vostru, care e lîngă mine în ultimele noastre ceasuri, trimite scumpilor săi băieţi toată dragostea lui. Nu uitaţi că am fost nevinovaţi şi nu ne-am putut călca conştiinţa.

Vă îmbrăţişăm strîns şi vă sărutăm cu toată puterea.

Cu drag,
Tăticul şi Mămica
JULIUS ETHEL

La 19 Iunie, soarele a răsărit roşu şi mînios.

La ora 1 d. a. Curtea Supremă a respins cererea de suspendare a execuţiei, făcută de Douglas. La 1,40 d. a. Eisenhower a refuzat graţierea. La 4,00 d. a. s-a anunţat că soţii Rosenberg vor fi executaţi la ora 8,00, înainte de apusul soarelui.

La New-York şi la Washington, avocaţii au trimis apeluri zadarnice judecătorilor. La 6,15 d. a., înainte de a se duce la Casa Albă, pentru a încerca, în van, să-l vadă pe preşedinte, Emmanuel H. Bloch, avocatul şi prietenul celor doi condamnaţi, a telefonat de la Washington la Sing-Sing şi, prin intermediul directorului închisorii, le-a trimis soţilor Rosenberg acest ultim mesaj:

„Spune-le că îi iubesc, aşa cum îi iubeşte întreaga lume".

. . . .

Undeva, ceasornicul a bătut ora opt...

La 8,40, programul de muzică de dans transmis de posturile de radio a fost întrerupt de comunicarea: „Julius şi Ethel Rosenberg au fost executaţi".

Şi glasul crainicului a continuat monoton:

„Cel dintîi a murit Julius. El a păşit în camera morţii cu o privire fixă, dîrză... Au fost necesare trei şocuri electrice pentru a i se putea constata moartea.

A urmat Ethel Rosenberg... Inainte de a se aşeza pe scaun, ea s-a apropiat de gardiana ei şi a sărutat-o... Cînd s-a aplicat primul şoc, din masca de piele care-i acoperea faţa şi capul a ieşit fum... S-au mai aplicat două şocuri... apoi încă două..."

La 300 mile depărtare, într-un hotel din Washington, Emmanuel H. Bloch, avocatul lor, a deschis larg uşa camerei şi a spus reprezentanţilor presei, care aşteptau afară:

„ASCULTAŢI ŞI NU UITAŢI NICIODATĂ!"

MOVING-STORAGE

Americanii cinstiţi au transformat funeraliile soţilor Rosenberg într-o puternică demonstraţie de protest împotriva crimei săvîrşite de cercurile cîrmuitoare din S.U.A. Fotografia redă un aspect al uriaşului cortegiu funebru, parcurgînd străzile Brooklynului.

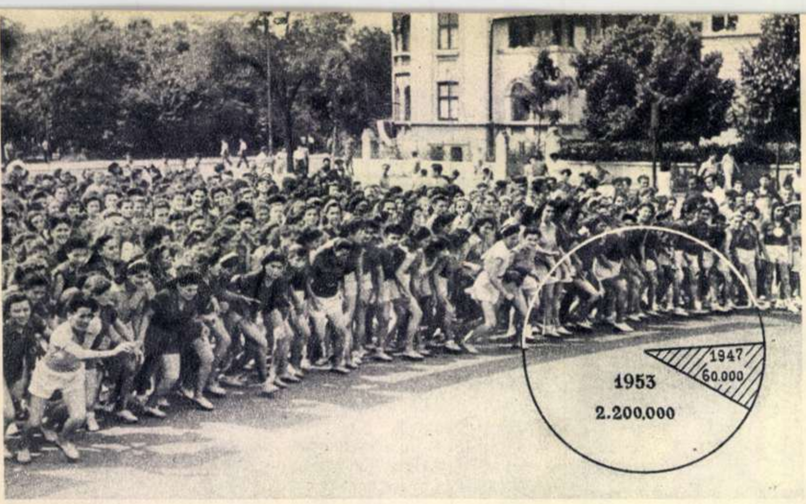

La competițiile sportive de mase au fost antrenați în 1947, 60.000 participanți, iar în 1953—2.200.000 participanți.

DUPA CINCI ANI

Au trecut cinci ani de la apariția Hotărîrii Biroului Politic al C.C. al P.M.R. asupra problemei stimulării și dezvoltării continue a culturii fizice și a sportului.

Cît de importante progrese s-au înregistrat în acești cinci ani !... O comparație cu trecutul demască total rușinoasa politică a burghezo-moșierimii în materie de educație fizică și sport. Menționarea unui singur fapt, dintre atîtea altele asemănătoare, explică totul pe deplin: în 1938 numărul absolvenților celei mai înalte școli burgheze de specialitate, al așa numitei „Academii naționale de educație fizică" (A. N. E. F.), a fost de numai... 8 (opt) persoane, pe cînd numărul absolvenților din 1953 ai Institutului de cultură fizică din București s-a cifrat la 117 persoane !

După înființarea Comitetului pentru Cultură Fizică și Sport de pe lîngă Consiliul de Miniștri al R. P. R., după înființarea asociațiilor sportive pe ramuri de activitate și a organizării pe bază de masă, mai ales prin introducerea complexului sportiv G.M.A., mișcarea de cultură fizică și sport a luat în țara noastră un mare avînt. Mărturie sînt rezultatele obținute de unii dintre sportivii noștri fruntași: cucerirea — anul acesta pentru a cincea oară consecutiv — a titlului de campioană mondială la tenis de masă de către maestra emerită a sportului Angelica Rozeanu, cele 48,6 minute realizate de Ilie Savel la 400 metri plat și care îl situează printre primii atleți din lume la această probă, succesele obținute de Iosif Sîrbu și H. Herșcovici la tir, D. Cuc la lupte, D. Ciobotaru la box, Elena Leuștean, Frederich Orendi și A. Kerekeș la gimnastică etc. Creșterea valorii sportivilor noștri în condițiile create de regimul democrat-popular, a căpătat strălucite confirmări prin frumoasa comportare a reprezentanților sportului romînesc la marile manifestări internaționale ca: Olimpiada de la Helsinki, Festivalul Mondial al Tineretului de la București și altele.

Dar nu numai pe linia sportului de performanță s-au realizat în ultimii ani rezultate remarcabile. In momentul de față avem în țară peste **10.000 de colective sportive,** cu peste un milion de membri, care folosesc din plin cele 6000 baze sportive construite în anii regimului democrat-popular. A crescut mult și numărul total al sportivilor, al celor ce practică una ori alta dintre disciplinele cunoscute. De pildă, față de 1950, numărul celor care practică atletismul a crescut în 1951 cu 124,2 la sută, iar în 1953 cu 153,9 la sută. La fel se prezintă situația și cu alte sporturi. Progresul față de 1951 este la gimnastică de 117,4 la sută, la handbal de 126,5 la sută, la volei de 137,9 la sută, la înot de 146,8 la sută, la șah de 163 la sută, la schi de 214,6 la sută ! Dacă în 1947 numărul total al participanților la toate competițiile sportive de masă s-a ridicat la numai 60.000 persoane, în 1953 numai numărul tinerilor țărani muncitori care au luat parte la Spartachiada Satelor a fost de cinci ori mai mare. Ce să mai vorbim de sutele de mii de tineri muncitori, elevi și studenți, militari din Forțele Armate ale R.P.R., care au o intensă activitate sportivă!

In anii regimului democrat-popular au devenit tradiționale numeroase competiții sportive, cum e cros-ul „Să întîmpinăm 1 Mai", „Cursa Scînteii" etc.

Pentru asigurarea bazei materiale a dezvoltării culturii fizice și sportului, regimul democrat-popular a creat în ultimii ani fabrici de utilaj sportiv — pentru care înainte eram tributari străinătății — și un întreg aparat de difuzare a acestui material.

Partidul și guvernul au sprijinit și continuă să sprijine mișcarea sportivă, tocmai pentru că puternicul ei avînt contribuie la creșterea unei generații de oameni sănătoși, plini de dragoste față de viață, vrednici constructori ai socialismului.

Numai în doi ani numărul voleibaliștilor participanți la competițiile sportive de masă a crescut cu aproape 50%.

1953
1951
4
3

O DIMINEAȚĂ

Plouase peste noapte, dar dimineața pe Stadionul Tineretului totul era așa cum dorisem: pe iarba verde din mijloc, pe pista cu zgură roșie, pe nisipul galben și jilav al gropii de sărituri, pe întreg stadionul se aflau tineri sportivi, veniți aici pentru antrenament. Toți studenți: de la Institutul de Mine, Institutul de Petrol și Gaze, I.S.E.P., Institutul de Artă Cinematografică etc.

*

Un rîs vesel și cald, izbucnit din piepturi tinere, mi-a atras atenția către groapa de sărituri în lungime. Un student de la I.S.E.P. sărise cîțiva metri, aproape bine, numai că nu se putuse menține pe picioare și căzuse pe spate, stîrnind hazul colegilor săi.

Am urmărit o vreme săriturile tinerilor sportivi. Săreau pe rînd, unul după altul, căutînd fiecare să nu calce linia de bătaie, să facă un salt cît mai avîntat, să cadă pe nisip cît mai departe. Asistentul de educație fizică, care supraveghea antrenamentul studenților, nota cu grijă, în carnet, rezultatele, le compara cu cele din ajun sau de săptămîna trecută, explica fiecărui tînăr progresul obținut sau rămînerea în urmă ce se constata.

Am mers mai departe. Razele fierbinți ale soarelui evaporaseră picăturile de apă ascunse printre firișoarele de iarbă din centrul terenului. Pe gazonul acum uscat, studentele de la I.S.E.P. făceau exerciții de gimnastică la sol după indicațiile date de asistenta Tiberia Roșca. Am remarcat dintre ele pe Constanța Albu din anul II, o fată măruntică, cu un ciuf de păr căzîndu-i rebel și nostim pe frunte. Ea nu urmărește s-o întreacă pe Elena Leuștean, cea mai bună gimnastă a lotului nostru reprezentativ, dar îi place sportul acesta pe care-l îndrăgește tot atît cît și studiile de specialitate de la institut...

— Atențiune... start!

Un student înalt dă plecarea bătînd din palme și patru fete pornesc în goană pe pista roșie, în cursa de 100 metri plat. Dar sînt repede oprite pe drum, deoarece una dintre ele a „furat" startul, plecînd înainte de comandă. Trebuie să revină toate la linia de pornire și să plece din nou. Nu-i prea plăcut, după ce au apucat să alerge vreo 15—20 metri în goana mare, sau, cum se mai spune, „cu sufletul la gură". Numai că n-au încotro. A doua oară sînt mai atente și pornesc corect. Studentul cel înalt, starterul, nu mai are ce să obiecteze.

După cursă ne apropiem de acest grup. Fetele sînt studente ale Institutului de Artă Cinematografică. Schimbăm cîteva cuvinte de salut și intrăm în vorbă cu ele. Fotograful care mă însoțește vrea să facă o fotografie, dar „cinematografistele" nu sînt tot atît de dornice să

①
STADIONUL TINERETULUI

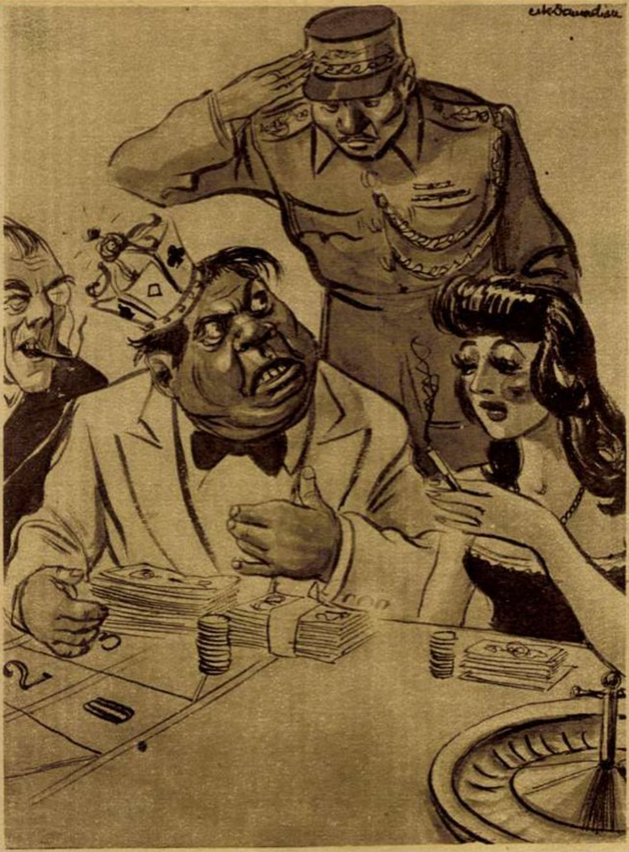
cik Damadian

REGELE SE AMUZĂ

OFIŢERUL: — **Majestate, trupele noastre s-au retras în derută lăsînd în mîinile inamicului...**

BAO DAI: — **Şi pentru asta mă deranjezi ?...**

Desen de CIK DAMADIAN

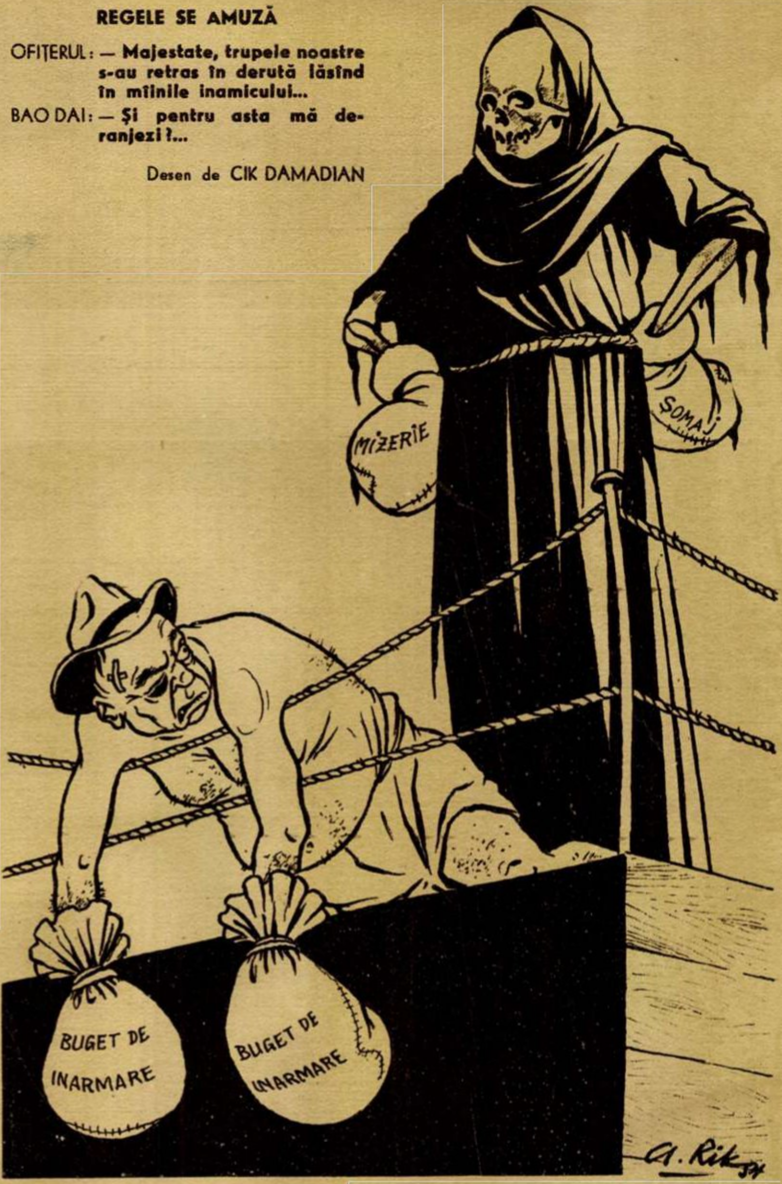
MIZERIE
ŞOMAJ
BUGET DE INARMARE
BUGET DE INARMARE
A. Rik 54

Cînd mănuşile atîrnă prea greu

Desen de A. RIK

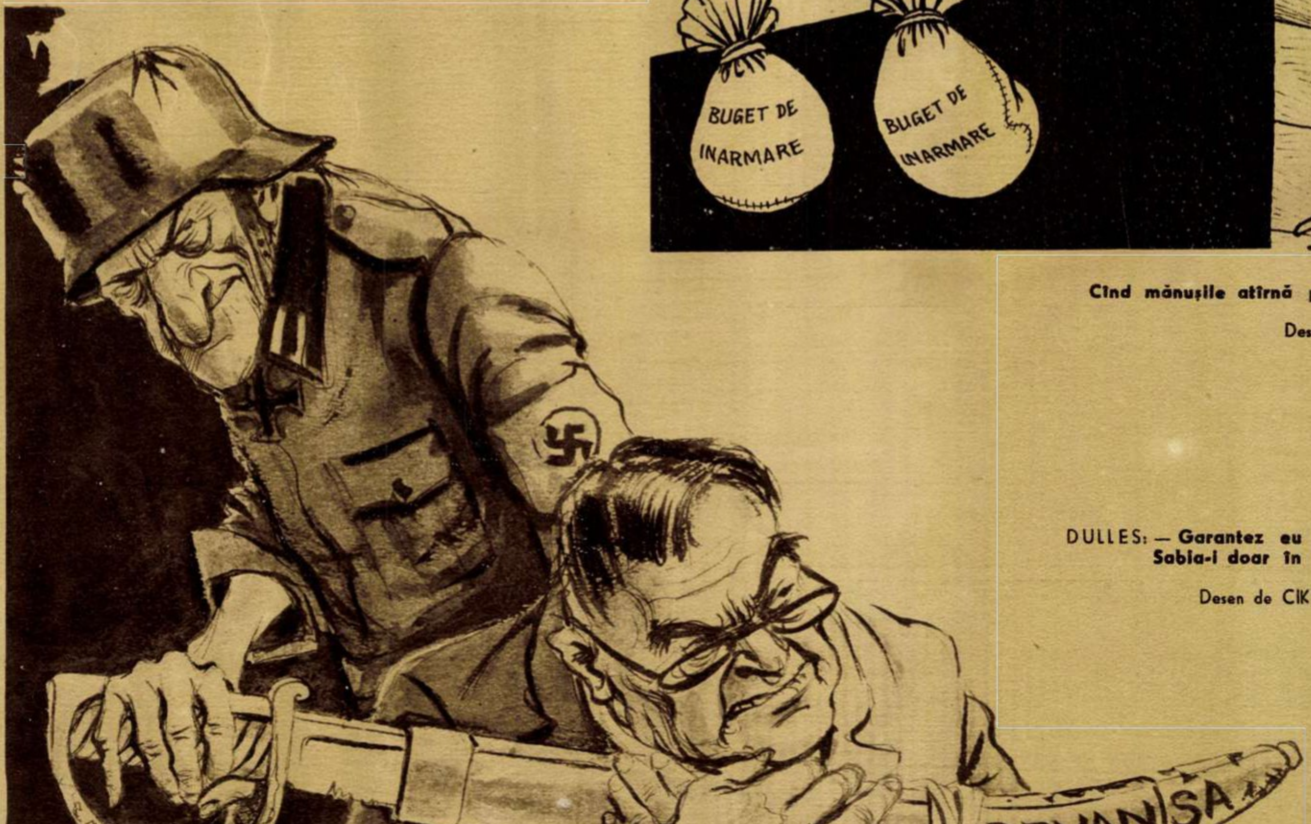

DULLES: — **Garantez eu pentru el. Sabia-i doar în mîna mea.**

Desen de CIK DAMADIAN

Preţul 1,50 lei

TG;MUREŞ
Palatul Cultural 123
BIBLIOTECA REGIONALA;